Notă pentru arhivare digitală

Acest volum este pus la dispoziție în scop documentar, educațional și de conservare culturală.

Notă privind drepturile de autor

Drepturile de autor aparțin autorilor și deținătorilor legali. Dacă ești titularul drepturilor și consideri că materialul a fost publicat fără acord, te rugăm să ne contactezi pentru clarificare sau remediere.

Notă privind copia privată și utilizarea personală

Conform interpretărilor prezentate de Observatorul european privind încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală, structură a Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO), legislațiile statelor membre ale Uniunii Europene permit, în anumite condiții, realizarea unei copii a unei opere protejate pentru uz personal sau pentru cercul familiei și al prietenilor apropiați.

Această situație poate include și realizarea unei copii digitale a unei opere pe care utilizatorul o deține deja în mod legal, inclusiv prin descărcarea unei copii de pe Internet, cu condiția ca opera să fi fost făcută publică, ca utilizarea să nu afecteze exploatarea normală a operei și ca aceasta să nu prejudicieze titularul drepturilor.

Explicații detaliate pot fi consultate în documentul "Frequently

Asked Questions on Copyright" elaborat de Observatorul european privind încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală (EUIPO):
https://tinyurl.com/ccdrocopy

Cerere de completări și corecturi

Dacă ai remarcat o eroare de scanare sau poți furniza informații documentate privind această ediție, ne poți transmite datele pentru actualizare.

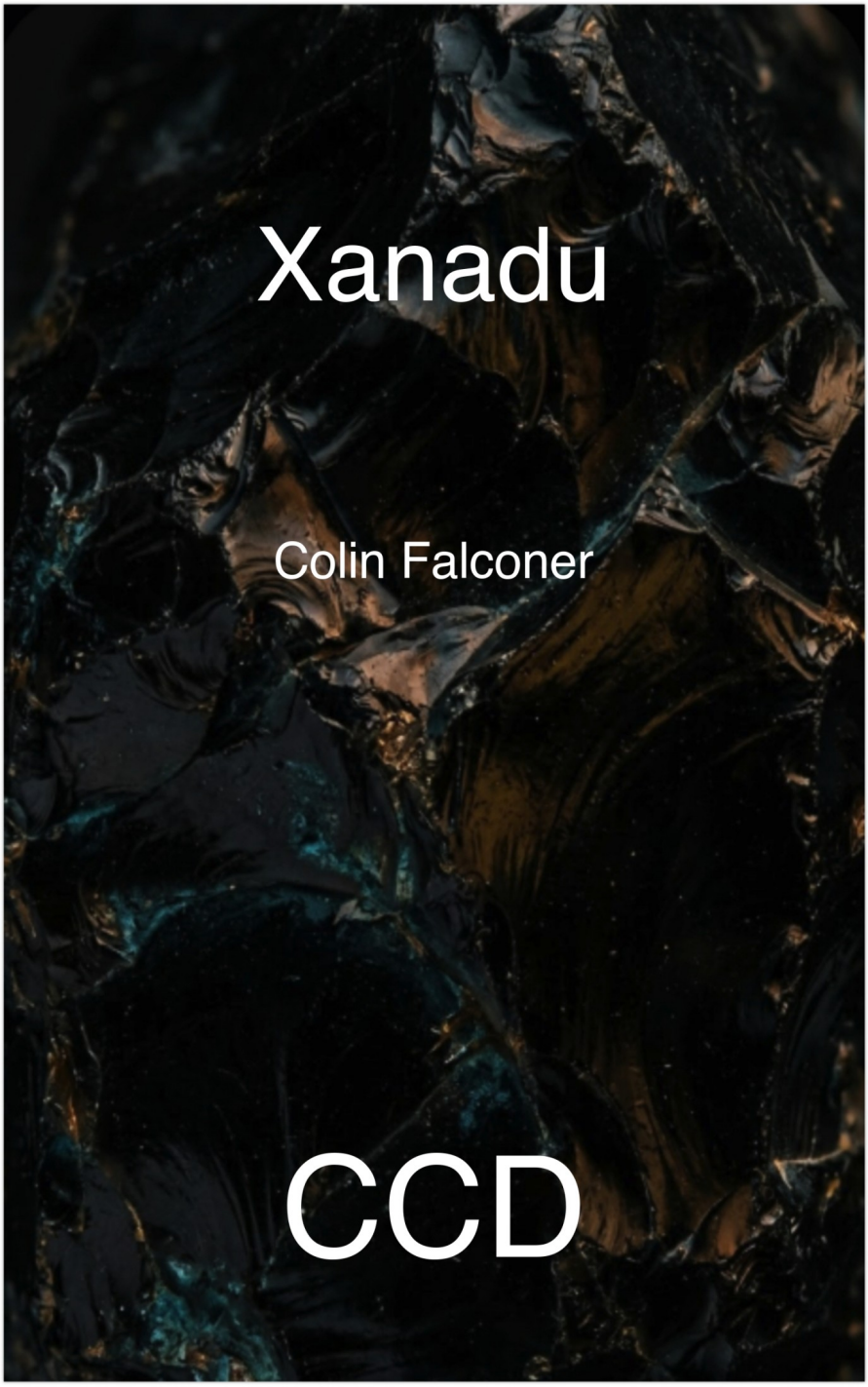
Xanadu
Colin Falconer
CCD

COLIN FALCONER

XANADU

CĂLĂTORIA ESTE DESTINAȚIA
— Din „Dhammapada”
Prolog.
Toulouse, Franța.
În Anul întrupării Domnului nostru, 1293.

L-au găsit în capelă. Zăcea pe spate, cu chipul învinețit de frig și ace de gheață în barbă. Era conștient doar pe jumătate și bodogănea ceva în legătură cu un cavaler templier, un comision secret de la Papă, o femeie frumoasă pe un cal alb. L-au dus înapoi în chilia lui și l-au culcat pe lavița tare care-i slujea drept pat de douăzeci de ani încoace. De-acum, era bătrân și nu se mai putea face mare lucru. Ochii lui văzuseră luciul rece al morții. Ceilalți călugări își începură rugăciunile murmurate, în timp ce unul se grăbea să-l cheme pe abate, pentru ca bătrânul să-și poată mărturisi ultima spovedanie.

* * *

În încăpere domnea un frig de moarte. Abatele întoarse capul, la auzul unei ramuri de brad desprinse de trunchiul copacului, căzând în pădure sub povara ei de zăpadă. La auzul sunetului, pleoapele bătrânului tresăriră, licărul galben al lumânării reflectându-se în cristalinul ochiului. Respirația îi hârâia în piept, iar abatele strâmbă din nas când îi simți mirosul viciat.

Șopti ceva, un nume poate, căci era de neînțeles.

— Wilhelm, murmură abatele, aplecându-se cât de mult îndrăznea. Acum îți pot asculta confesiunea.

— Confesiunea mea?

— Ți se vor ierta toate păcatele, iar în noaptea asta ai să-l vezi pe Binecuvântat Mântuitorul nostru.

Wilhelm zâmbi, cu un rânjet oribil care-l înfiora pe abate până în măduva oaselor. Fratele Wilhelm, care venise la ei învăluit într-o atât de mare taină, părea pe cale să-i părăsească în același fel.

— Apă.

Starețul îi înălță capul și-i umezi buzele cu apă dintr-o strachină de lemn pusă pe podea, lângă laviță. Umbrele se alungeau peste

piatră. Aerul din celulă era ca tăișul unui cuțit, respirația celor doi ridicându-se spre tavan în aburi subțiri, precum sufletul ieșind din trup. Christ, supliciat, se zvârcolea pe perete, în chinurile crucificării.

— Binecuvântatul Mântuitor nu mă va primi.

— Trebuie să te mărturisești, repetă abatele, nerăbdător să sfârșească spovedania înainte ca sufletul să se înalțe la cer.

— Îl văd pe diavol.

Din nou, același rânjet de hârcă.

— Îmi încălzește cazanul.

La auzul acestei pomeniri a Necuratului, starețul simți un junghi de groază pe șira spinării.

— Ai trăit o viață sfântă. De ce ai pricină să te temi de Belzebut?

Călugărul ridică de pe laviță o mână, cu degetele încârligate ca niște gheare, agățându-se de mâneca sutanei abatelui.

— Vino mai aproape, îl chemă el. Vino mai aproape și-ți voi spune. Întocmai. De ce mă tem.

PARTEA ÎNTÂI.

LUNA SARAZINILOR.

De la Acra la Alep.

Valea Fergana în Hanatul Chaghadai al tătarilor.

Anul Oii.

Dintotdeauna visase că putea să zboare.

Uneori, în zile ca aceasta, își închipuia că pământul se întindea în fața ei ca sub ochiul unui vultur, simțea înălțarea vânturilor din vale într-o bătaie de aripă, putea crede, o clipă, că nici o legătură de argint nu o mai ținea țintuită de sol.

Khutelun își struni calul, întorcându-se cu fața spre vântul rece de miazănoapte, care îi ardea obrajii. Piscurile înzăpezite ale Acoperișului Lumii dobândiseră un albastru de gheață în soarele după-amiezei târzii. Sub ea, în vale, yurtele negre ale tribului stăteau ghemuite ca niște hoți prin adâncitura cafenie așternută cu chiciură. În iernile lungi din Centrul Lumii, nimic nu se clintea pe câmpie. Pământul revenea sub stăpânirea gheții.

Era singură pe piscul muntelui, singură cu tăcerea, tăcerea cea mare a stepelor.

Aici îi era menit din naștere să stea, în șaua calului, cu fața arsă de vânt. „Dar,” își spuse ea cu amărăciune, „dacă va ieși pe voia tatălui meu, am să-i fiu dată unui băietan înfumurat care-mi va

dărui prunci și mă va pune să-i îngrijesc yurta și să-i mulg caprele și niciodată nu voi mai călări în fruntea tumen-ilor tatălui meu.” Se născuse alcătuită pe dos, cu inimă de armăsar și coadă de iapă.

Își dorea să nu fi trebuit niciodată să crească în acel trup de femeie, să poată călări ca o fată peste stepă până la sfârșitul zilelor ei. Dacă se năștea în trup de bărbat, ar fi fost următorul han al stepei de sus. Și, când colo, trebuia să se mulțumească doar să-l vadă pe unul dintre fiii ei domnind peste pășunile înălțimilor din Almalik.

Însă chiar și cu această consolare, într-o bună zi avea să fie nevoită să iasă la păscut cu un bărbat. Gândul de a se supune o făcea să-i vină rău pe dinăuntru.

Nu s-ar fi putut spune că nu simțea câteodată nevoia tovărășiei unui bărbat sau dorința de a avea copii. Putea fi adevărat și faptul că tânjea după mângâierea trupească a unui bărbat și asculta taifasul desfrânat al surorilor ei măritate cu o curiozitate nu tocmai trecătoare. Dar s-o apuce pe o asemenea cale – deși știa că într-o bună zi trebuia s-o facă – ar fi însemnat să rămână pe veci legată de yurta soțului ei.

Tatăl ei îi găsise un nou pețitor, fiul unui han de la miazănoapte de Lacul Baikal. Era dreptul tatălui ei, iar Khutelun știa că avea pricini politice temeinice. Dar și ea, ca femeie tătăroaică, avea dreptul să refuze, cum mai făcuse de nenumărate ori. În schimb, însă, căzuse la o învoială cu el. Dacă-i găsea un băiat care se putea vădi vrednic de ea întrecând-o la cursa cu calul, atunci avea să se supună măritișului. Părea un refuz mai blând decât unul de-a dreptul, deși era același lucru.

Ridică ochii la auzul unui țipăt de uliu, departe sus, cu vârfurile aripilor tresărind în bătaia vântului.

Viitorul ei încă nu era orânduit. Mai putea și acum să strălucească mai tare decât frații, punându-i în umbra ei. Gerel era un bețivan, iar Tekudai avea o minte de țap. N-o puteau întrece nici la minte, nici la putere și nici la spirit. Avea să le dovedească tuturor că era mai mult decât o pâlnie pentru sămânța unui bărbat.

Făcând această făgăduială în sinea ei, strigă spre albastrul Spirit al Cerului Veșnic – dar urletul vântului îi acoperi glasul.

Qaidu își durase în iarna aceea tabăra în Valea Fergana, aproape de poalele colinelor care se înălțau spre Acoperișul Lumii. Deasupra întinsului oraș de yurte, colinele cafenii erau brăzdate de râpe adânci. Steiuri negre se ridicau către cer ca pumnii unor zei,

deasupra pantelor presărate cu grohotișuri și plopi argintii. O căldare înaltă înconjura un lac negru, cu ape reci ca gheața. Deasupra lui se înălța creasta numită de tătari Femeia Se Duce.

În noaptea dinainte, Qaidu însuși pusese două trupuri de capre albe decapitate pe culmea crestei. Pentru a câștiga întrecerea, Khutelun, sau Jebei, pețitorul său, trebuia să aducă primul trupul unei capre la intrarea yurtei lui Qaidu.

Toți se adunaseră să privească spectacolul, bărbații în mantalele lor de blană și căciulile de fetru, femeile strângându-și în brațe plozii cu muci la nas. Domnea o tăcere mormântală. Ochi negri și ficși, răsuflări din mii de guri, cu aburi albi și trecători în văzduhul neclintit al dimineții. Într-o parte stăteau oamenii care îl însoțiseră pe Jebei la Almalik, pe poneii lor mongoli cu umeri lați, ce tropăiau acum din copite în frigul zorilor.

Mai era apoi Jebei însuși, cu trupul lui de bărbat și chipul unui băiețandru. Stătea călare pe cal, mișcările sale repezi și dezordonate trădându-i neliniștea. Tatăl lui, hanul, stătea neclintit alături.

Qaidu ieși cu pași mari din yurtă, se duse la fiica sa și puse o mână pe coama calului. Simțea un fior de mândrie, deși nu și-l arăta prin nimic. Khutelun era înaltă ca un băiat, cu trupul ei zvelt ascuns sub mantaua și cizmele groase. Avea o năframă înfășurată peste nas și gură, pe sub căciula tivită cu blană, astfel încât nu i se vedeau decât ochii.

Și totuși, ceva din postura ei o trăda neîndoielnic ca fiind femeie.

— Pierzi, îi șopti Qaidu.

Ochii negri scăpărară.

— Dacă mă merită, va învinge.

— E un băiat de soi. Nu trebuie să-ți dai toată strădunța.

Calul fetei bătu din copită, agitat, nerăbdător să i se dea frâu liber.

— Dacă e băiat de soi, precum zici, strădunța mea nu va fi de ajuns.

Qaidu simți un junghi de iritare. Totuși, își dorea ca Tekudai sau Gerel să fi moștenit câte ceva din bărbăția ei. Privi în jur, spre hoarda de chipuri bronzate și tăcute. Multe dintre femei zâmbeau. Voiau ca fiica lui să câștige.

— Facă-se pe voia celui ce-mi aduce capra, strigă el și făcu un pas înapoi.

Jebei își îndemnă calul înainte, ajungând în rând cu Khutelun.

Când Qaidu ridică privirea spre el, tânărul aplecă ușor din cap, pentru a arăta că se încredea în propriile puteri. „Încă nu, băiete," spuse în sinea lui Qaidu. „N-o cunoști pe fiica mea."

Ridică pumnul drept spre cer. Îl coborî, și cursa începu.

* * *

Un galop năprasnic prin mulțimea adunată pe câmpie, dincolo de yurte, spre colinele cafenii spuzite cu alb. Jebei stătea ridicat în scări, galopând din răsputeri, cu vântul șuierându-i prin jurul feței, amarnic ca gheața. Copitele tropoteau pe câmpia întărită de ger. Privi peste umăr și văzu calul lui Khutelun cotind pe neașteptate, pentru ca în câteva momente să ajungă la două sute de pași depărtare, galopând spre partea cea mai abruptă a muntelui.

Se întrebă dacă n-ar fi trebuit s-o urmeze. Marginea lată a căldării se înălța deasupra lui, în capătul urcușului pe care-l alesese în ajun. Era prea târziu ca să se răzgândească. Poate că aceasta era strategia fetei pentru a se asigura că el avea să învingă.

Și totuși, îl încerca groaznica bănuială că, într-un fel, fusese păcălit. Își continuă însă drumul spre creastă.

* * *

Khutelun zâmbi, închipuindu-și nedumerirea lui Jebei. Zău așa, nu avea de ales. Dacă o urma acum, avea să rămână în urma ei și, cu siguranță, știa că nu putea străbate o asemenea distanță decât dacă poneiul ei se împiedica. Putea face altceva decât să urmeze drumul cel drept?

Ocoli pintenul, spre defileul din râpă numit Unde Murii Măgarul, nume primit de locul acela din cauza pantei abrupte. Copitele calului alunecau pe marna desprinsă, îl îmboldi înainte. Știa că inima-i puternică și mușchii vânjoși erau pe măsura efortului. De câte ori mai călărise pe acea cărare, în alte curse, ca să se distreze?

Sărmanul Jebei.

Khutelun cobora povârnișul muntelui spre el, cu trupul neînsuflețit al caprei, care-i atârna în mâna dreaptă, mânjind cu sânge coastele calului. Jebei stătea călare în șaua iepei lui negre, cu un rânjet pe buze. Deci, tot o urmase, la urma urmei. Vicleșugul său îi era limpede lui Khutelun. Crezând-o pesemne slabă, plănuia să-i smulgă capra din mână, aici, în defileu.

Fata își struni calul. Se priviră lung.

— Nu ești atât de nătărău pe cât pari, spuse ea.

— Chiar așa de rău ar fi să fii nevastă de han? replică tânărul.

— Sunt fiică de han. Mă mulțumesc cu asta, până una alta.

Jebei ridică mâna:

— Oi fi fiind tu mai iute în șaua calului, dar prea puternică nu ești. Crezi că poți trece de mine cu povara pe care o duci?

Umerii lui Khutelun se înmuiară. Nu-l crezuse în stare să-i întindă o asemenea cursă. Își mână calul înainte.

— Niciodată nu ți-am văzut fața, continuă el. S-ar putea totuși să-ți las capra.

Femeile din stepă nu se acopereau, fiind tătăroaice înainte de a fi mahomedane, dar Jebei n-o mai văzuse decât o singură dată, iar cu acel prilej Khutelun avusese grijă să-și țină eșarfa de mătase purpurie înfășurată în jurul feței, poate pentru a-l atâța sau a-i trezi curiozitatea. Așteptă, în timp ce ea își ducea mâna liberă la basma și o dădea la o parte.

O privi. Într-adevăr, nu-și închipuise o asemenea comoară.

— Dar ești frumoasă, murmură el.

„Frumoasă", repetă în sinea ei Khutelun; „toți bărbații spun la fel. O zestre fără nici un preț pentru o prințesă tătăroaică. Frumusețea este darul supunerii. Mult mai de seamă e că sunt mai puternică decât par."

Dintr-o mișcare curgătoare a șoldurilor și a brațului drept, trupul îmblănit și însângerat îl izbi în față, răsturnându-l din șa, pe spate. Jebei rămase nemișcat pe stânca tare și înghețată.

Khutelun nu-l învrednici cu nici o privire. Își mână calul peste el și porni la trap înapoi prin defileu.

* * *

Qaidu privi mult timp trupul caprei, aruncat la picioarele lui. Îl împinse cu cizma, aproape ca și cum s-ar fi așteptat ca mortăciunea să se trezească la viață. În sfârșit, ridică ochii spre fiica lui. În el se războiau râsul și mânia.

— Va să zică, ai învins.

— Jebei e un neghiob.

Hanul se uită spre tatăl lui Jebei, care stătea călare, cu un chip împietrit, din fericire prea departe ca să se teamă de acea sentință asupra fiului său.

— E fiu de han.

— Vântul suflă la fel de rece și peste prinți, și peste țapi.

Khutelun își văzu frații privind din ușa yurtei tatălui lor, cu dezamăgirea rezultatului întipărită deslușit pe chipuri.

— Numai de-ar fi semănat Tekudai mai mult cu tine, îi mai

spuse printre dinți Qaidu și, cu aceste cuvinte, se răsuci și intră înapoi în yurtă. Pe sub năframa purpurie, Khutelun zâmbi. Nici că i-ar fi putut aduce o mai mare laudă.

* * *

După ce Jebei plecă din tabără, cu tatăl și însoțitorii lui, îndărăt spre întinderile înghețate ale Lacului Baikal, clanul hotărî să schimbe numele defileului unde Khutelun câștigase întrecerea. Din acea zi, n-avea să se mai cheme Locul Unde Murii Măgarul.

De-atunci încolo, urma să se numească Unde Capra Trânti Măgarul.

Fortăreața templieră de la Acra.

Anul Întrupării Domnului nostru, 1260

Praznicul Epifaniei.

Josseran Sarrazini, singur, în genunchi. Un singur opaiț cu seu ardea în întunericul dinaintea zorilor, în capelă, făcând icoana aurie cu negru a Madonei să scânteieze deasupra altarului. Uriașul cu păr castaniu tuns scurt își ținea capul plecat și trupul neclintit, în timp ce buzele i se mișcau mut, în rugăciune, cerând iertare pentru acel singur păcat pe care nu și-l putea ierta el însuși.

Mintea lui se afla departe de străzile prăfuite și teascurile de măsline din Palestina; în locul acestora, auzea trosnetul buștenilor într-un cămin, scârțâitul crengilor grele de zăpadă din Languedoc, mirosul blănurilor umede și frigul zidurilor reci de piatră.

— Am știut că făceam rău, dar nu m-am putut abține, murmură el.

Fusese o dimineață la fel ca aceasta, albastră și senină, nu mult după sărbătoarea Buneivestiri. Femeia dorise să călărească în pădure și, la cererea tatălui lui, Josseran o însoțise. Ea călărea o iapă murgă, la fel de mătăsoasă și trufașă la fire ca și stăpâna ei. Căci, la drept vorbind, de când se mutase la ei în conac, abia dacă schimbaseră între ei o vorbă prietenoasă. Nu-i dăduse de veste prin nici un semn că prezența lui o impresiona mai adânc decât a grăjdarului. Și totuși, chiar și cu răsuflarea înghețată în aerul dimineții și ramurile brazilor îngreunate de zăpadă, lui Josseran i se păruse că putea simți fierbințeala pe care o răspândea în jur.

Se adânciră în pădure, iar iapa ei calcă într-o vizuină de iepure și se împiedică. Femeia căzu din șa, rămânând nemișcată pe pământul înghețat. Josseran sări de pe cal și alergă la ea, cu teamă să nu-și fi rupt oasele. Dar, când se aplecă asupră-i, ochii ei se deschiseră, mari și negri ca păcatul, iar el își simți pântecul

preschimbându-se în unsoare caldă. Femeia zâmbi.

O privi lung. Avea buzele roșii ca sângele și pielea tot atât de netedă și albă precum o perlă. Simți Fiara șușotindu-i, cu o voce șuierătoare ca sâsâitul unui șarpe.

Ea îi șopti că numai glezna o durea, poruncindu-i s-o ajute să se salte la loc în șaua calului.

Nu m-am putut stăpâni.

Era ispita de neînfrânat sau numai el însuși nu i se putuse împotrivi? chiar în timp ce o cuprindea cu brațele, îi simți căldura trupului și, pradă unui imbold, încercă să-i fure un sărut de pe buze. Credea că avea să-l împingă la o parte, dar când colo ea îi trase trupul deasupra ei. Josseran gemu, acum fără să se mai poată opri. Bărbăția lui, încă neîncercată, era tare ca lemnul de stejar și se aruncă orbește în portalurile strânse și umede pe care diavolul i le deschisese cu atâta neobrăzare sfruntată.

Iute și spre marea lui uimire, ajunse în ea. Inima îi palpita în coaste aproape dureros, cu bătăile tot mai repezi, nevenindu-i să creadă ce făcuse.

Și ce-și mai amintea acum din acea primă întâlnire diavolească? vâjâitul sângelui în urechi, strânsoarea pieptului, ropotul copitelor lovind în pământul înghețat amarnic, gustul sărat al limbii ei fierbinți în gura lui. Un vălmășag de senzații disperate ce-l strângeau ca într-o menghină, țărâna tare și rece sub genunchii goi, dogoarea de neîndurat a cărnii ei. Îngrețoșat de vinovăție, dar în aceeași vreme însuflețit de plăcere, parcă ar fi fost absorbit în vârtejul unui iaz negru, cu o singură mână întinzându-se îndărăt spre lumină.

Îl ținea ca într-un clește, îl încătușa cu dulcea strânsoare a celei mai tainice cărni a ei. Îi văzu fața printr-o ceață sângerie, buzele răsfrânte de pe dinți într-o strâmbătură ce părea mai mult sălbatică decât voluptuoasă. Ca a unui animal.

Încercă să-și stăvilească potopul acelei plăceri mai presus de orice putință, dar fu purtat cu valul, blestemându-și tinerețea și nepriceperea. Se slobozi repede, căldura unsuroasă revărsându-i-se din pântece, pentru a-l lăsa gol pe dinăuntru și vlăguit.

Îl împinse cu asprime în lături, iar Josseran rămase pe spate, gâfâind, cu privirea spre cerul albastru spălăcit, în timp ce simțea promoroaca rece topindu-i-se în cămașa de cambric. O văzu șchiopătând spre cal și încălecând din nou. Apoi plecă, lăsându-l acolo cu amintirea mirosului ei și coapsa mânjită de sucurile

trupurilor amândurora.

Nu-și spuseseră nici o vorbă.

Dacă era una dintre slujnice, ar fi avut parte de mântuire pentru slăbiciunea lui. Dar, așa cum stăteau lucrurile, știa că nu era rost să fie iertat pentru ceea ce făcuse și, ridicându-se, ieși din capelă, cu râsul diavolului răsunându-i în urechi și povara vinovăției așezată deja în burtă ca un lingou de plumb. Asemenea unui băietan, plânse pentru fapta lui, dar nu trecu un ceas și din nou urzea să facă lucrarea necuratului.

Wilhelm se afla în Outremer, Țara Sfântă, doar de două zile, și era scandalizat.

Acra făcea parte din statul cruciat al Ierusalimului, iar Wilhelm venise aici așteptându-se să găsească un bastion al pietății; și când colo, cavalerii și seniorii însărcinați cu protecția acelui loc sfânt nu se purtau cu nimic mai nobil decât sarazinii.

Venise cu o galeră negustorească venețiană, în urmă cu doar câteva zile. În timp ce stătea la pupa, lângă căpitan, privind cum se înălța din mare uriașa fortăreață, simțise un val de emoție, profundă. Aceea era Palestina, „Outremer" – „Dincolo de mare", cum o numeau francii – sfântul loc al nașterii Domnului nostru, țara sacră pe unde pășiseră cândva profeții, ținutul Testamentelor, al Nazarethului, al Ierusalimului și al Bethlehemului. Era încununarea tuturor viselor lui. Cuprins de un neașteptat zel mesianic, i se umpluseră ochii de lacrimi. Strângea în mâini copastia de lemn, cu degetele albite, răpus de emoție.

Doamne, Dumnezeul meu, îngăduie-mi să Te slujesc, îngăduie-mi să-mi dau viața pentru Tine, dacă asta Ți-e voia.

Pânzele fluturau în vânt, pe când cârmaciul de pe dunetă se rezema în echea lungă. Marinarii se cățărau pe grijele spre posturile lor de pe catargele dinainte și dinapoi. Galera luneca prin port, spre valurile ce se spărgeau în trâmbe de spumă sub zidurile marii fortărețe. Dar, dincolo de turlele și meterezele grozave, se înălțau cupolele și minaretele moscheilor. Prezența lor amintea că până și aici Domnul se afla sub asediu. Clădirile sarazine fuseseră de mult sfințite ca biserici creștine, însă numai zidurile groase ale castelului mai stăteau între pelerini și hoardele mahomedane. Cu Ierusalimul pierdut, Acra era un simbol pentru toate sufletele din creștinătate, un avanpost al lui Dumnezeu printre păgâni.

Iar el era sortit să-i fie mântuitorul.

* * *

Îmbătătoarea făgăduială a sosirii sale nu se împlinise. Departe de a fi un post înaintat al sfinţeniei, oraşul însuşi nu era decât încă un bârlog sarazin fierbinte şi plin de duhoare. Străzile înguste erau înţesate de oameni, peste tot tresăltând turbane şi chaderi ale jidovilor şi ale mahomedanilor, pe ulicioare se îngrămădeau scârnăvii şi alte gunoaie, putoarea ce se înălţa de pe caldarâm şi din gangurile noroioase părând deasă s-o tai cu cuţitul. Bazarurile răsunau de ţipetele guturale ale negustorilor.

Peste tot se vedeau mahomedani cu piele oacheşă şi nas coroiat, privindu-l de sub keffiyeh-urile lor, cu veninul sticlind în ochii de ulii. Se simţea pângărit de acele priviri, dacă nu chiar ameninţat, căci santinelele templiere stăteau de vardie la toate porţile cetăţii, uşor de recunoscut după mantiile lor albe cu cruce malteză roşie.

Dar nu numai proliferarea păgânismului îl scârbea, înşişi seniorii Acrei trăiau în năravuri ce-l zăpăceau de minte, cum se cuvenea pentru orice bun creştin ce trăia în Provence, Lombardia sau Toulouse. Palatele unde locuiau erau decorate cu marmură răsunătoare, aveau pereţii drapaţi cu carpete de mătase şi tavane înalte. Duceau o viaţă de decadenţă somptuoasă, jignitoare pentru orişicare creştin cu frica lui Dumnezeu.

Ba încă îl insultaseră tocmai din seara sosirii, îmbiindu-l cu o baie.

Nobilii pe care-i întâlnise până acum purtau caftane largi de mătase şi chiar turbane, imitându-i pe sarazini. Până şi nevestele lor se îmbrăcau ca femeile musulmane, cu văluri, tunici bătute în nestemate şi mantii unduitoare, şi foloseau căneli şi parfumuri asemenea huriilor de rând din Damasc.

Nu asta se aşteptase să găsească la plecarea din Roma.

În ultimii douăzeci de ani, sfânta cauză din Outremer cunoscuse dezastre după dezastre. Ierusalimul, care fusese smuls din mâinile necredincioşilor la îndemnul Papei, cu o mie şi o sută de ani după naşterea Domnului, era din nou pierdut în seama sarazinilor, după ce în anul 1244 îl cotropise o hoardă de turci khwarismieni, în solda sultanului Ayub. Cu doar un deceniu în urmă, Ludovic al XI-lea al Franţei însuşi luase în mână Crucea pentru a izbăvi Oraşul Sfânt de păgâni, dar expediţia lui se împotmolise catastrofic în Delta Nilului, Ludovic însuşi fiind prins şi ţinut captiv pentru răscumpărare.

Wilhelm se aşteptase să găsească acele oraşe năpăstuite care încă mai rămăseseră în mâini creştine, Acra, Antiohia, Jaffa şi

Sidonul, cheltuindu-și toate puterile și energiile pentru a captura înapoi Cetatea Sfântă. Când colo, păreau înfloritoare, negustând pe față cu sarazinii și ținând legături de prietesug cu aceștia. Negustorii din Genova, Pisa și Veneția mai adesea se luau la luptă între ei decât împotriva necredincioșilor, și mai mult îi interesau mărfurile decât războiul în numele lui Christos.

Marea moschee din Acra fusese convertită, după toată buna cuviință, în biserică creștină, dar Wilhelm descoperise alături, spre oroarea lui, o capelă păstrată pentru rugăciunile mahomedanilor. Și mai indignat fusese să constate că moscheea de la Fântâna Boilor nu fusese sfințită, iar mahomedanii continuau să se roage acolo fățiș; și chiar mai tare îl uimise găsirea unui altar creștin lângă acela al păgânilor.

Orașul în sine nu era un sanctuar pentru sufletele creștine, nu însemna repudierea sarazinilor pe care nădăjduise s-o găsească. Noapte de noapte, în oraș erau omorâți oameni în încăierări, iar târfele și vânzătorii de hașiș forfoteau pe străzi.

Wilhelm, însă, venise aici ca trimis special al Papei și nu putea îngădui ca decadența care se strecura printre acele ziduri să-l descurajeze de la misiunea încredințată. Și, după vestea pe care tocmai o primise, se părea că nu mai avea nici un moment de pierdut.

* * *

Regatul Ierusalimului era guvernat de un monarh, ajutat de Haute Cour, înalta Curte, din care făceau parte baronii și clericii de frunte ai ținutului. Dar sfatul nu se adunase de doi ani, căci statele cruciate ale Acrei și Tyr-ului se aflau acum aproape într-o stare de război civil, pentru succesiunea la coroană între doi prinți în vârstă de numai șase ani, regele Hugo al II-lea al Ciprului și Conradin, nepotul Sfântului împărat Roman.

Nu era deloc un moment potrivit pentru gâlceava. De trei ani de zile, oștirile tătărești își croiau drum spre apus, dărâmaseră citadela din munți a temuților Hashishim de la Alamut, apoi jefuiseră Bagdadul, unde măcelăriseră nenumărate zeci de mii, spurcând atât de rău văzduhul cu duhoarea leșurilor încât până și propriii oșteni fuseseră nevoiți să se retragă afară din oraș. Iar acum, sub cârmuirea prințului lor, Hülegü, ajunseseră la porțile Alep-ului, în Siria.

Și după Alep, li se deschidea în față toată Țara Sfântă.

O sală de marmură cu plafoane înalte și boltite, având pereții

împodobiți cu draperii bogate de mătase. Mulți dintre baroni se adunaseră deja, când Wilhelm intră sever, cu sutana sa cafenie și capul blond tuns, vădindu-și din căutătură și mișcări disprețul față de acei născuți de viță nobilă.

Luxul pe care și-l îngăduiau seniorii era o vinovăție destul de mare, ar fi socotit el, când Ierusalimul încă se mai afla în mâinile păgânilor. Privi în jur. Sala se deschidea spre o curte umbrită, în mijlocul căreia clipocea o fântână. Ferestrele de pe un perete dădeau spre mare. Nobilii creștini, în robele lor sarazine, stăteau tolăniți pe divane, în timp ce femei sarazine cu feredgele de mătase și brățări de aur împodobindu-le brațele și gleznele îi serveau cu șerbeturi din ulcioare de argint. Pe măsuțe se vedeau talere de aramă cu pepeni galbeni și smochine. Alți sarazini cântau la tamburine și instrumente cu coarde, asemănătoare lăutelor, într-un colț al Camerei.

— Frate Wilhelm, spuse unul dintre baroni. Ne pare rău că nu suntem pregătiți să te primim. Nu avem gata nici un pat de cuie, numai aceste perne cam moi, teamă mi-e.

Răsunară câteva hohote de râs.

Wilhelm nu luă în seamă împunsătura. În ultimele câteva zile, ajunsese nici să nu se mai aștepte la altceva din partea acelor cavaleri fără nici un Dumnezeu, oricât or fi fost ei de nobili. Se duse la fereastră, unde rămase privind peste marea frământată de vântul iernii. O briză ce sufla dinspre mal stârnea creste albe pe valuri, sub cerul albastru pal. La Roma trebuia să fie zăpadă pe pini și gheață în puțuri.

Se întoarse din nou spre încăpere, privind în jur la adunarea aceea de mari seniori. Îl recunoscu pe contele Julian de Sidon și Beaufort, un bărbat înalt și chipeș, care purta o robă bogată de mătase încrustată cu pietre scumpe. Îl știa după renume, un lăudăros și un filfizon. Din Antiohia venise conetabilul lui Bohemond, iar lângă el stătea Geoffrey de Sargina, bailo al regatului Ierusalimului, alături de care era bătrânul conte Ioan de Jaffa. Poate că în bătrânul cavaler gras avea un aliat. Mai erau câțiva trimiși ai comunității negustorești venețiene, precum și patriarhul Ierusalimului, Reynald. Genovezul și seniorul Tyrului, Phillip de Montfort, refuzase să participe, ca și marele maestru al Cavalerilor Ospitalieri, din cauza conflictului dintre ei și venețieni.

Totuși, pe Wilhelm îl mira tare mult că niște buni creștini se războiau între ei când la porți lătrau sarazinii.

Membrii ordinelor militare săreau în ochi din rândurile adunării, templierii cu mantiile lor albe ușor de recunoscut, purtând crucea roșie de Malta pe partea stângă a pieptului. Purtau părul tuns scurt și barbă, spre deosebire de pletele și chipurile bărbierite ale celorlalți nobili.

Wilhelm îl recunoscu și pe marele maestru al Cavalerilor Templieri, Thomas Berard, englezul. Avea cu el o escortă de zece ostași, care așteptau, ca o prezență tăcută și amenințătoare, lângă ușă.

Călugărul îi privea bănuitor pe toți templierii, în pofida sau poate tocmai din cauza poziției lor fără pereche în sânul creștinătății. Carta ordinului cerea să-i apere pe pelerinii din Țara Sfântă și să lupte de partea lui Christos. Fără îndoială, formau cea mai disciplinată forță militară din Outremer și, spre deosebire de ceilalți cavaleri și seniori, nu-și datorau loialitatea și puterea armelor nici unui rege, răspunzând numai în fața Papei însuși. Dar totuși, din cauză că slujba în Ordin garanta ispășirea tuturor păcatelor, templierii atrăgeau în rândurile lor siluitori, eretici, chiar și ucigași, precum și rebeli și independenți. Pe scurt, nemulțumiți de tot felul.

După părerea lui Wilhelm, erau periculoși.

Berard își adusese un însoțitor la întâlnire. În spatele lui stătea un uriaș cu barbă castanie, rezemat de perete, cu chipul încrețit într-un zâmbet de amuzament binevoitor și detașat. Le fu prezentat celorlalți ca fiind un anume Josseran Sarrazini, din Toulouse.

Wilhelm îl urî din prima clipă.

Cu toată ușurătatea și vulgaritatea vădite la acea ilustră întrunire, Wilhelm simți un aer de tensiune densă. Cu toții recunoșteau năpasta care îi făcuse să fie chemați azi în acel loc.

Geoffrey de Sargina, ca bailo, ceru să se facă liniște. Descrise cele mai recente știri din răsărit și cuprinzătoarele cuceriri ale tătarilor din ultimele câteva luni.

— Întrebarea căreia îi facem față, conchise el, e dacă să-i înfruntăm pe acești tătari ca pe o amenințare la adresa propriei suveranități pe aceste meleaguri sau să-i îmbrățișăm ca aliați în lupta noastră împotriva sarazinilor.

— Poate că am cam întârziat, comentă un baron, Ioan de Beirut, sugând dintr-o smochină. Umblă vestea că Bohemond de Antiohia s-a și repezit să-i jure supunere acelui Hülegü ca un câine cerșind firimituri.

Din partea lui Hugues de Paris, trimisul lui Bohemond la întâlnire, se auzi un șuierat de indignare.

— E o alianță prudentă și nimic mai mult! în schimbul cooperării sale, stăpânul meu Bohemond a obținut de la tătar un hrisov pentru toate tărâmurile dintre Alep și Antiohia!

— Care în cea mai mare parte sunt deja în stăpânirea lui Bohemond!

— Acest Hülegü s-a oferit să mărșăluiască împreună cu el și cu regele Heth'um al Armeniei pentru a recuceri Ierusalimul! continuă Hugues, neluându-și în seamă ponegritorii.

— Să-l recucerească, da. Dar ne va lăsa să-l păstrăm?

Tolănit pe divan, contele Julian le adresă tuturor un surâs onctuos.

— Bohemond are ceea ce a dorit. Hülegü i-a garantat pământuri în plus.

— Pe care cu toate acestea tătarii le-au prădat și pârjolit.

— Tătarii susțin că hanul lor are dreptul la stăpânirea universală! strigă Ioan de Jaffa. E o blasfemie! un afront la fel de sfruntat față de Biserica Creștină precum este și prezența sarazinilor la Sfântul Mormânt!

Thomas Berard, templierul, era însuși dulcele glas al rațiunii.

— Poziția noastră aici nu e deloc puternică. Dacă tratăm cu ei, încă am mai putea întoarce sorții împotriva sarazinilor.

— Să tratăm cu ei? mârâi Ioan. Și să uităm ce-au făcut în Polonia și Ungaria? nu-s nici douăzeci de ani de când au pustiit jumătate din creștinătate, înaintând cu pârjoluri și siluiri până aproape de porțile Vienei. Și măriile voastre ziceți să tratăm cu ei? e ca și cum ne-am descotorosi de un câine nedorit poftind ursul în casă!

Pe vremea când se petrecuseră evenimentele descrise de Ioan, Wilhelm era un copilandru, dar își mai amintea și acum spaima pe care o iscaseră năvălirile tătărești. Hoardele apăruseră pe neanunțate de la răsărit, tăind brazdă prin marile întinderi ale Rusiei, prăpădind orașe întregi și măcelărind zeci de mii de oameni. Ocupaseră Moscova, Rostovul și Kievul, după care decimaseră armatele Poloniei și ale Sileziei. În bătălia de la Liegnitz, îi răpuseseră pe Cavalerii Teutoni, tăind de la fiecare mort câte o ureche pentru a purta aceste podoabe de spaimă ca salbe, în timp ce făceau prăpăd prin Ungaria și Dalmația.

Wilhelm își amintea că propriul oraș de baștină, Augsburg,

fusese cotropit de o liotă de șobolani negri, care-i urmaseră pe tătari în Europa. Pe vremea aceea, mulți crezuseră că drăcești călăreți năvăliseră din însuși Hades, pentru a-i pedepsi pe cei ce nu-l fuseseră credincioși lui Christos. Aproape tot satul se refugiase în biserică, socotind că sunase ceasul judecății de apoi.

Și, la fel de iute, tătarii se făcuseră nevăzuți, întorcându-se călare pe unde veniseră.

— Acești tătari nu sunt oameni, spunea altul dintre baroni. Își devorează prinșii. De femei profită până mor, după care le taie piepții să-i poarte ca giuvaericale. Mănâncă șerpi și beau sânge de om.

— N-ai auzit ce-au făcut la Maiyafaqin? se amestecă un alt senior. L-au luat captiv pe emir și au început să-i taie carnea bucată cu bucată, frigându-le la foc mic și îndesându-i-le cu de-a sila pe gât. Ceasuri întregi au trecut până să moară.

— Pe când noi, desigur, nu ne-am coborât niciodată la asemenea fapte barbare în Outremer, observă cu un zâmbet răutăcios cel numit Josseran Sarrazini.

Convorbirea încetă o clipă, ceilalți privindu-l lung, tulburați de acest ghiont dat propriilor conștiințe. Dar Berard nu-l mustră. În schimb, zâmbi îngăduitor în barbă.

— Se mai zice și că la Bagdad musulmanii au fost siliți să se plece în fața unei cruci purtate în procesiune pe străzi, aminti el. O moschee a fost convertită în biserică, pentru o liturghie sărbătorească. Ba chiar, se spune că acest general Hülegü ar fi urmașul unuia dintre cei Trei Crai care l-au adus daruri Mântuitorului nostru. Mai mult, n-a dat de știre Wilhelm de Rubruck că nevasta aceluiași Hülegü e creștină? ce dovadă mai mult ne trebuie că acești tătari au venit ca să înlăture puterea sarazinilor asupra Țării Sfinte?

Wilhelm și-l amintea pe acel Rubruck, un călugăr franciscan care fusese trimis ca sol la tătari de către regele Ludovic. Călătorise prin Rusia, până la capitala tătarilor, cu cinci ani în urmă, și se înapoiase povestind despre creștini ce trăiau printre barbari, inclusiv nevasta acelui Hülegü, care după spusele lui Rubruck era însuși fratele regelui lor. Câtă crezare se putea da vorbelor lui, asta era o altă poveste.

Anno von Sangerhausen, Mare Maestru al Cavalerilor Teutoni, glăsui apoi. Nu-i avea deloc la inimă pe templieri, dar în acest punct cel puțin erau de aceeași părere. Poate că nu dorea ca propria

ureche să ajungă podoabă pentru cine știe ce locțiitor tătar. Se plesni nervos cu mănușile de piele peste palmă:

— Eu aș zice să le propunem o învoială.

Geoffrey își mângâie bărbia; dezbinările de neocolit din sânul adunării îl tulburau.

— Înainte de a lua o hotărâre în această privință, trebuie să vă mai dau și alte vești. Am primit, sub steag alb, un mesaj de la sarazini, din partea prințului lor, Baybars. Dorește să ne ofere o alianță contra tătarilor.

— Bineînțeles că așa voiește! izbucni în râs Berard. Tătarii nimicesc totul în calea lor.

— Eu aș zice să nu încheiem alianțe cu nici unii dintre ei! strigă contele Julian. Nu încă. Să le lăsăm oștile să se lupte între ele. Când își vor fi secătuit unii altora puterile, poate ne vom mai gândi. Trecem de partea învingătorului dacă mai e încă puternic, îl zdrobim dacă este slăbit. Cu siguranță, orice s-ar întâmpla, nu putem pierde.

Și o ținură tot așa, ceasuri de-a rândul, până când peste curte începură să se alungească umbrele și primele stele strălucitoare răsăriră în zarea catifelată, dincolo de ferestre. Wilhelm se simțea tot mai întărâtat. Cu atâtea vorbe, nu ajungeau nicăieri. În sinea lui, îi dădea dreptate lui Ioan de Jaffa, tătarii erau o grozăvie la fel de mare ca și sarazinii. Dar primise o însărcinare secretă de la însuși Papa și, oricare ar fi fost deznodământul consfătuirii, trebuia s-o ducă la bun sfârșit.

— Și dumneata ce spui, frate Wilhelm? întrebă într-un târziu Geoffrey, părând sleit de puteri după toate argumentele care se ciocniseră atâtea ceasuri în jurul lui.

Wilhelm se întoarse dinspre fereastră.

— Am asupră-mi o scrisoare de la Pontif pentru prințul tătarilor, ca să i-o dau cu mâna mea.

— Și ce scrie? vru să știe Geoffrey.

— Am fost însărcinat să-i duc răvașul prințului tătar, nu bailo-ului din Ierusalim. Și mi s-a mai încredințat misiunea de a-i aduce răspunsul Sfântului Părinte în persoană. Mai mult decât atât, nu pot spune.

Wilhelm fu încântat la vederea privirilor de furie și dezgust de pe chipurile nobililor din jurul lui.

— De asemenea, Sfântul Părinte m-a mai însărcinat să le propovăduiesc tătarilor doctrina credinței noastre, continuă el, și

mi-a dat autoritatea de a înființa biserici și a hirotonisi preoți printre ei.

— Papa dorește un tratat cu tătarii? întrebă Ioan de Jaffa, cu glasul înecat de neîncredere.

— Nu am căderea să cunosc gândurile Sfântului Părinte. Dar, asemenea dumitale, și el a primit vești că printre tătari se numără creștini și socoate că s-ar putea să fi venit momentul de a pune în faptă voia lui Dumnezeu, aducându-i în îmbrățișarea Sfintei Maici Biserica.

Îi văzu pe câțiva bombănind în bărbi. Or fi fost ei creștini, dar nu toți au acordat Papei venerația care s-ar fi cuvenit.

Peste adunare se lăsă o tăcere posomorâtă și profană.

— Și cu Popa Ioan cum e? întrebă cineva.

Popa Ioan, un urmaș al Magilor, era un legendar rege-preot despre care se zicea că venise de la Răsărit pentru a izbăvi creștinătatea în cel mai negru ceas al său. Numele lui fusese rostit pentru prima oară la Roma cu aproape o sută cincizeci de ani în urmă.

— Nu-i puțin cam bătrâior ca să ne mântuiască acum? murmură Josseran.

Mai mulți dintre cei de față îi aruncară priviri tăioase. Și ei erau de aceeași părere, dar nu se cădea să rostească asemenea gânduri cu voce tare.

Wilhelm îl țintui cu o căutătură pârjolitoare, pe care Josseran preferă să n-o bage în seamă.

— Unii cred că Ioan poate să fi fost biruit de tătari și că regele lor s-a însurat cu fiica lui Ioan. Cel care stă acum pe tronul tătăresc e urmașul lor, și de aceea auzim vorbindu-se despre creștini printre ei. Încă s-ar mai putea ca în asta să ne aflăm mântuirea.

— E o posibilitate peste care nu putem trece cu vederea, spuse Geoffrey.

Thomas Berard dădu din cap:

— Dacă părintele Wilhelm dorește să-l întâlnească pe Hülegü, atunci îl vom ajuta cu plăcere, așa cum ne poruncește carta noastră.

— Și ce propui? îl întrebă Geoffrey.

— Putem aranja să fie escortat la Alep sub un steag de pace, ca să-și predea mesajul. Unul dintre cavalerii mei îi poate sluji drept escortă și tălmaci. De asemenea, poate lucra ca iscoadă din partea noastră, ca să cunoaștem mai bine gândurile tătarilor înainte de a merge mai departe.

Geoffrey dădu din cap, îngândurat.

— Te gândești la cineva anume pentru însărcinarea asta?

— Ba bine că nu. Vorbește persana și arăbeasca și este la fel de înzestrat într-ale diplomației ca și în meșteșugul armelor, zâmbi Berard, privind peste umăr, spre Josseran Sarrazini. Ba chiar, este solul desăvârșit.

Valea Fergana.

Stepele erau presărate cu zăpadă și văzduhul tăios, sub un cer albastru nemărginit. Două siluete, înfășurate în blănuri, se profilau pe soarele dimineții, purtându-și la pas poneii lați în umeri. Caii și călăreții nu se vedeau mai mari decât niște puncte negre pe zarea iernii, sub pereții înalți ai văii din jur, neteziți de ghețari.

— Trebuia musai să câștigi, spuse Tekudai. Ți-ar fi fost un soț la fel de bun ca oricare altul. Așa voia tata. Și tatăl lui o voia. Ba cred că poate până și tu o doreai. Dar, nu. A trebuit ca tu să câștigi. Întotdeauna trebuie să câștigi.

Khutelun nu-l luă în seamă. Răsuflarea ei forma nori albi prin aer.

— Tot va trebui să te măriți odată și-odată, stărui Tekudai.

„E invidios", își spuse ea. Îl ardea pe dinăuntru pizma, căci el nu era ca Gerel. Gerel se îmbăta tot timpul cu koumiss negru. De nimic altceva nu-i păsa. Tekudai, însă, era un războinic, cu suflet de războinic. La minte, însă. Nu avea nici capul unui general, nici vigoarea unui bun călăreț. Khutelun știa că fusese învrednicită de zei cu amândouă, iar pe fratele ei îl sâcâia gândul că era mai bună și la vânătoare, și la călărie. Că, în multe privințe, ea era favorita tatălui lor.

— Ce-ai să faci? nu poți purta la nesfârșit cingătoarea.

Amândoi văzură în același timp singura mișcare pe stepa întinsă și pustie. Două marmote, veverițe de pământ, la vreo două sute de pași depărtare, cu blănurile portocalii strălucind în pustietatea albă, șuierând nedumerite de apariția acelor intruși pe câmpie. Una o tuli sub pământ, cealaltă șovăi, dând întrebătoare din cap, cu coada în sus.

Khutelun fu cea care avu mai întâi arcul la umăr, cu săgeata gata pregătită în cealaltă mână și mișcările atât de iuți și stăpânite încât erau la fel de firești ca și clipitul din ochi. Prima săgeată – n-ar fi fost timp pentru o a doua – nimeri în plin mica vietate, prin țeastă, aducându-i o moarte iute și milostivă. Mâncare în plus pentru oala de diseară, carne pentru fierturile de iarnă.

Lângă ea, Tekudai mai avea până să-și încordeze arcul. Îl coborî, punând încet săgeata la loc, în chivăra de la șold. Ochii li se întâlniră. Khutelun nu spuse nimic. Îi dăduse răspunsul.

Fortăreața templieră de la Acra.

Un corn de lună se înălța peste far – o semilună desăvârșită, o lună sarazină. Josseran stătea pe parapet, privind peste orașul adormit. Acra era înconjurată din trei părți de mare, iar la miazănoapte o apărau metereze masive și un șanț cu apă. Citadela templieră fusese clădită în capătul de miazăzi al peninsulei, repezindu-se în mare pentru a stăpâni coastele de miazăzi și de apus. Auzea mugetul valurilor pe stâncile de jos.

Marea mânăstire San Sabas se înălța în beznă, pe o colină dintre cartierul venețian și cel genovez. Fusese părăsită cu câțiva ani în urmă de călugării care trăiau acolo, devenind imediat un măr al discordiei între comunitățile negustorești rivale din Veneția, Genova și Pisa, care locuiau în apropierea portului. Fiecare încercase s-o ia în stăpânire, mai întâi în Houte Cour, apoi prin forță. Luptele înverșunate de pe străzi duseseră la un război civil în toată regula, cu baronii și ordinele militare fiind nevoite să treacă fie de partea Genovei, fie de a Veneției. La urma urmei, însăși supraviețuirea statelor cruciate atârna de puterea pe mare a negustătorilor italieni.

Războiul culminase cu o bătălie navală lângă Acra, în urmă cu doar un an și jumătate, când venețienii scufundaseră douăzeci și patru de buccas genoveze și se încropise o pace încordată, de către Papă și Antiohia. Dar disputa continua să mocnească, genovezii abandonând acum Acra pentru Tyr-ul de la miazănoapte.

Josseran deslușea prin întuneric semne de reper; silueta înaltă și grațioasă a Bisericii Sfântul Andrei, palatul guvernatorului din cartierul venețian, catedrala Sfintei Cruci, mănăstirea dominicană din Burgos Novos și, în depărtare, pe zidurile de la miazănoapte, Turnul Blestemat și Turnul Sfântului Nicolae. Privea siluetele orașului adormit, cu gândul la călătoria ce-l aștepta. Aceste gânduri îl îndemnau negreșit să cugete la drumul pe care-l făcuse deja.

De cinci ani de afla în Outremer și abia dacă-l mai recunoștea în sine însuși pe zelosul care făcuse primii pași pe acele țărmuri, înfierbântat, cu conștiința încărcată, temător. La plecarea din Franța, primise două mii de șilingi cu împrumut de la preceptorul templier din Toulouse, pentru a ajunge la Acra, și patru catâri de la abația din Carcasonne. În schimb, își lăsase proprietățile zălog lojii templiere care avea să rămână stăpâna lor dacă nu se întorcea din

pelerinaj.

Cinci ani.

Se schimbase atât de mult. Acasă, el și semenii săi franci se îmbrăcau în blănuri și-și astâmpărau pofta de mâncare la ospețe enorme cu fripturi de vită și porc. Rareori se spăla pe trup, temându-se să nu răcească și să cadă beteag. Acum, Josseran Sarrazini nu i se părea mult mai breaz decât un sălbatic. Aici mânca puțină carne, dar se ospăta din talgere de aramă cu portocale, smochine și pepeni, și în loc de vinuri fierte bea șerbeturi. Făcea baie de cel puțin trei ori pe săptămână.

Prima oară când ajunsese în Țara Sfântă, îi urâse pe sarazini, crezând, așa cum fusese învățat din copilărie, că fiecare dintre ei era întruchiparea diavolului însuși. După cinci ani în Acra, se pomenea purtând mantii și turban în stilul sarazin și învățase, de la unii și aceiași diavoli, câte puțină matematică, astronomie și poezie. Templul folosea chiar captivi mahomedani ca meșteșugari, armurieri sau șelari, iar de-a lungul timpului Josseran legase prietești nesigure cu mai mulți dintre ei, ajungând chiar să-i vadă ca pe niște oameni asemenea lui însuși.

* * *

Regimul său de templier era foarte strict. Iarna, ziua începea chiar înainte de crăpatul zorilor; după utrenie, își cerceta caii și harnașamentele, își inspecta armele și armura și pe cele ale ordonanțelor. Apoi, începea să se antreneze, împreună cu oamenii săi, repetând necontenit folosirea lăncii, a spadei și a buzduganului, a pumnalului și a pavezei. Își lua prima masă la amiază și nu mai îmbuca nimic până seara. În fiecare zi recita câte o duzină de duzini de paternostere, paisprezece din oră în oră și optsprezece la vecernie.

Iar acum, își făcuse pelerinajul, își ispășise canonul, slujise cei cinci ani juruiți. Capelanul spunea că i se iertaseră toate păcatele. Și-atunci, de ce mai simțea acea piatră pe inimă? în curând avea să sosească vremea pentru a se întoarce în Franța, luând din nou în stăpânire pământurile tatălui său din Languedoc. Se întreba de ce nu aștepta cu mai multă nerăbdare acea întoarcere acasă.

* * *

Auzi un pas pe piatră, în întuneric, și se întoarse. Mâna i se apropie instinctiv de spadă. Erau atât de mulți asasini în orașul acela; de peste tot îi înconjura ura.

— Lasă spada în teacă, templierule, spuse un glas, în latină.

Îl recunoscu. Glasul călugărului dominican, Wilhelm.

— Mi-au spus că aveam să te găsesc aici, continuă acesta.

— Adesea îmi aflu mângâierea în noapte.

— Și în capelă nu?

— Aici sunt mai puțini fățarnici.

Josseran nu putea distinge chipul clericului în întuneric. Călugărul merse până lângă metereze, unde privi spre port, profilat pe cer. Dominicanii, Domini canes, cum spuneau unii pe seama lor, „dulăii Domnului". Ordinul fusese întemeiat de un spaniol, Guzman, cel căruia acum i se spunea Sfântul Dominic, în timpul cruciadei din Languedoc, când își luase sarcina de a nimici toate formele de erezie, aducând Europa sub călcâiul clericilor. Acum, călugării lor călătoreau prin tot continentul, predicându-le mirenilor și instruindu-i pe conducătorii civili și religioși, și respectau cu strictețe principiile de sărăcie și castitate, dedicându-și viețile misiunii de a inspira deferență față de Sfântul Scaun. Numai ei aveau dreptul, acordat de Papă, de a propovădui și a asculta spovedanii pretutindeni în creștinătate și ocupau o poziție deosebită la Roma, ca ajutoarele cele mai de nădejde ale Papei. Poziția Maestrului din Sacrul Palat, teologul personal al Papei însuși, era ocupată de un membru al ordinului încă de pe vremea lui Guzman.

În anul 1233, Grigore al IX-lea le încredințase sfânta lucrare a Inchiziției.

— Se pare că vom fi tovarăși de drum, spuse Wilhelm.

— N-am fi fost, dacă era după voia mea.

— Nici după a mea. Am auzit despre viciile și trădările templierilor.

— Și eu am auzit aceleași lucruri pe seama preoților.

Wilhelm râse scurt, ca un lătrat.

— Trebuia să m-aștept. De ce ai fost ales?

— Marele Maestru e de părere că am anumite priceperi într-ale diplomației. Mai știu și cum să mânuiesc spada și călăresc onorabil de bine. Și cunosc anumite limbi. E un dar pe care voia lui Dumnezeu a făcut să-l am. Dumneata mai știi și alte limbi pe lângă latină?

— Cum ar fi?

— În Outremer, e greu să faci negoț dacă nu vorbești și puțină arabă.

— Limba păgânilor.

Josseran dădu din cap:

— Sigur, Domnul nostru vorbea latina, când umbla pe străzile Ierusalimului.

Wilhelm nu-i răspunse, iar Josseran zâmbi de unul singur în întuneric. O mică victorie.

— Deci, vorbești numai latina și germana. Grozav ambasador și-a mai ales Papa pentru a-l trimite în Răsărit.

— Dacă urmează să fii tălmaciul meu, aștept să mă servești cu credință.

Sensurile acestor cuvinte îl făcură pe Josseran să se burzuluiască:

— Fă bine și ține minte că ți-s însoțitor, nu slugă.

— Iar dumneata să știi că nu voi tolera nici un amestec în planurile mele.

— Dacă te supăr cu ceva, n-ai decât să te duci singur.

Wilhelm se răsuci pe călcâie, în întuneric. În urma lui, Josseran se încruntă. Popii! dar instrucțiunile Marelui Maestru erau limpezi. Carta templierilor îi cerea să-l păzească bine și să-i îndure îngâmfarea până la Alep. Cu voia lui Dumnezeu, drumul nu avea să dureze mai mult de o lună.

Se întoarse din nou spre noapte și stele, întrebându-se unde avea să-l aducă soarta la vremea când urma să fie din nou lună plină.

A doua zi dimineață, în zori, Josseran ajunse la cheu cu scutierul său, un anume Gerard de Poitiers, și cu provizii pentru drum. Aducea trei cai. Își lăsase pe loc calul mare de război, buiestrașul, dar o luase pe iapa sa albă persană favorită, Kismet. Darurile pentru prințul tătar erau încuiate într-un cufăr de bani ferecat cu fier; cuprindeau o spadă de Damasc cu gardă de aur și motive în scriere arabică, o călimară de abanos împodobită cu auriu, un costum de zale, un coif cu zale – numit hauberk – niște mănuși de piele roșie încrustată și o mână de rubine. Mai avea și o sumă de dinari arăbești din aur și drahme de argint, la dispoziția lui, pentru a folosi banii după cum găsea de cuviință.

Se îmbarcară pe galera cu două punți și i se alăturară căpitanului pe duneta pupa. Văzduhul dimineții era neclintit, iar pavilionul cu crucea sa malteză roșie atârna moale pe copastia de la pupa. Josseran privi cum erau descărcate oalele de gătit dintr-o căruță scârțâitoare. Caii de samar pentru provizii erau urcați pe schelă, pe urmele lor cu servitorii pe care-i adusese ca să-i îngrijească și să gătească mâncarea.

În sfârșit, apăru și Wilhelm, îmbrăcat în sutana de culoare închisă, cu glugă neagră, a ordinului, peste o tunică din lână. Avea chipul pământiu.

— Nădăjduiesc că această dimineață te-a găsit cu bine, îl salută Josseran.

Wilhelm scoase din sutană o batistă parfumată și o ridică la nas.

— Nu înțeleg cum poate îndura un om putoarea asta.

Da, putoarea; era insuportabilă, într-adevăr. Se simțea de jos, de la sclavii mahomedani încătușați la rame, pe puntea sclavilor, legați cu lanțuri pe băncile lor de lemn și propriile scârnăvii băltind în jurul gleznelor, prin apa stătută.

— De când mă aflu în țara asta, am descoperit că omul se poate deprinde cu orice spurcăciune, răspunse Josseran.

Se întoarse și-i murmură lui Geoffrey, care stătea lângă el:

— Chiar și cu a bisericoșilor.

Mă rog, nu tocmai. Ideea de a lega oamenii în lanțuri la ramele galerelor îl indigna la fel de tare ca și pe călugăr.

— Mă tem că mi se va întoarce stomacul pe dos, spuse Wilhelm.

— Atunci se cade să te dai mai într-o parte, spuse Josseran, conducându-l spre balustrada de la tribordul galerei. Un moment mai târziu, îl auziră pe călugăr deșertându-și micul dejun.

* * *

Bubuiturile unei tobe, pocnetele seci din biciul vătafului de sclavi, zăngănelile cătușelor amestecate cu gemetele de jos, în timp ce galera pornea de la cheu, prin port. Încet, corabia lua viteză, vâslele se scufundau în valuri un moment, apa de mare sclipea pe penele lor, apoi se mișcau în ritm cu bătăile tobei mari, în timp ce galera luneca pe apele netede ale portului, spre dig.

Josseran stătea în picioare la pupa, privind înapoi spre piața cu colonade a cartierului venețian, cu cele trei porți largi ale sale deschise spre mare și fondaques-ii arborând drapelele cu Leul de Aur deasupra pieței. Dincolo de Poarta de Fier, bătrânul gan genovez arăta spre port un zid drept.

Lanțul fu coborât, iar etrava coti strâns spre tribord, tăind brizanții, sub umbra Turnului Mușteloor. Josseran ridică privirea spre foișoarele familiare ale fortăreței Templiere de pe Capul Groazei.

Îl încerca sentimentul stânjenitor că n-avea să le mai vadă niciodată.

* * *

Josseran și Wilhelm vorbiră puțin în timpul drumului pe mare spre miazănoapte. La bordul galerei domnea o atmosferă de tensiune tangibilă, până când trecură de Try, căci genovezii și venețienii continuau să-și atace unii altora negustorii și nimeni nu era sigur că nu putea fi atacată chiar și o galeră templieră. Soldații stăteau de strajă pe greement, cu arbaletele agățate pe umeri și chipurile îndârjite.

Josseran avu mulțumirea de a observa că bunul călugăr își petrecea mai tot timpul aplecat peste parapet, vărsând fiere în mare. Nu era obișnuit să-și găsească satisfacție în neplăcerile altora, dar Wilhelm parcă-l poftea cumva s-o facă. Dominicanul ajunse la Antiohia murdar și mirosind. În timp ce stăteau pe cheu, la Sfântul Simeon, până și nările lui Kismet palpitară simțindu-i duhoarea.

— N-ar trebui să-ți fie greu să găsești o baie publică, fie și în Antiohia, îi spuse Josseran, conștiința îndemnându-l să facă un oarecare efort pentru a-l îmbuna.

Wilhelm se holbă la el ca și cum ar fi rostit o blasfemie.

— Ți-ai pierdut mințile? îmi dorești să inspir miasmele și să mor?

— În clima de aici, asemenea indulgențe le găsim binevenite, necesare chiar.

— Numai indulgențe am găsit la dumneata și alde ai dumitale, până acum, replică dominicanul, pășind clătinat pe cheu.

Va fi o călătorie grea, conchise Josseran. O călătorie foarte, foarte grea.

Antiohia.

Zidurile bizantine fuseseră construite de împăratul Iustinian, unul călărind râul Orontes, altele două escaladând înălțimile abrupte ale Muntelui Silpius, spre citadelă. Cele peste patru sute de turnuri ale marelui castel dominau câmpiile din jurul Antiohiei.

O fi târguit Prințul Bohemond un armistițiu cu tătarii, dar la prima impresie Antiohia nu-i părea lui Josseran un oraș care să-și fi găsit mântuirea. Frica se citea întipărită pe chipurile ostașilor care patrulau pe la porți și pe ziduri, până și mahomedanii trecând grăbiți prin ganguri și medine, cu capetele în piept și glasurile coborâte. Cu toții auziseră ce li se întâmplase coreligionarilor lor din Alep și Bagdad.

Bohemond îi primi fără tragere de inimă pe Josseran și ai săi în castel. Nu-l îndrăgea îndeosebi pe Papă, nici pe oricare dintre solii lui, iar din deferență pentru socrul său, Regele Heth'um al Armeniei,

îl înlocuise recent pe patriarhul catolic al orașului cu un episcop din Biserica Ortodoxă greacă. Dar în Outremer era mai bine să nu-i jignești pe templieri.

* * *

Castelul domina casele cu pereți văruiți ce se îngrămădeau agățate pe pantele Muntelui Silpius, până jos la străzile întortocheate și strâmte ale orașului. Prin pâcla ce plutea peste câmpii, puteau vedea sclipirea îndepărtată a mării, la Sfântul Simeon. Aerul răcoros și briza sărată îi aduceau lui Josseran aminte de Provence.

Palatul era mobilat somptuos, având pardoselile acoperite cu covoare bogate. Pereții camerei private a lui Bohemond erau acoperiți cu mii de cărți minunat legate, multe dintre ele în limba arabă, cărți învățate de la Răsărit, despre chestiuni oculte ca alchimia, fizica și ceea ce persanii numeau al 'jibra.

Îl văzu pe Wilhelm arcuind o sprânceană, cu dispreț.

Când intrară, Bohemond stătea așezat pe un divan scund; în fața lui se afla o masă joasă încărcată cu fructe, iar pe dușumea se întindea un imens covor cu modele opulente, având în centru o cădelniță votivă țesută cu stacojiu, auriu și albastru regal. În cămin ardea focul.

— Deci, te duci să-i convertești pe tătari la creștinism, îi spuse Bohemond lui Wilhelm.

— Deus le volt, replică Wilhelm, folosind cuvintele care trimiseseră prima cruciadă în Țara Sfântă. E voia lui Dumnezeu.

Bohemond părea iritat, speriat și amuzat în același timp.

— Ei bine, știi că soția lui Hülegü este creștină, spuse el.

— Am auzit asemenea zvonuri.

— Nu sunt simple zvonuri. E adevărat.

— Și acest Hülegü însuși?

— Seniorul tătarilor e un idolatru. Am tratat cu el. Are ochi ca de pisică și miroase ca un țap sălbatic. Totuși, i-a umilit pe sarazini în propriile cetăți, lucru pe care noi n-am reușit să-l facem în o sută și cincizeci de ani de război.

Se întoarse spre Josseran:

— Și dumneata, templierule? ești doar însoțitorul călugărului nostru aci de față sau mergi să închei o alianță cu ei, cum am făcut eu?

Această remarcă îl puse pe Josseran pe gânduri. Avea cumva o iscoadă înapoia zidurilor de la Acra? sau poate nu era decât

tulburat de ambivalența propriei poziții?

— Nu sunt decât un umil călugăr, doamne, răspunse el.

— Încă nu l-am întâlnit pe templierul pe care l-aș putea numi umil.

Bohemond se duse la fereastră. Un ciobănaș alerga după caprele sale care se zbenguiau prin crângurile de măslini și câmpiile de calcar golaș de sub citadelă.

— Ce se vorbește despre mine în Acra?

Josseran își imagina că știa deja răspunsul la întrebare, așa că spuse:

— Sunt unii care te numesc înțelept, alții zic că ești un trădător.

Bohemond rămase întors cu spatele la ei.

— Timpul vă va dovedi tuturor că înțelepciunea, nu trădarea, mi-a însuflețit faptele. Aceasta este singura noastră ocazie de a-i alunga pe necredincioși din Țara Sfântă. Hülegü și cu mine vom intra călare unul lângă altul pe porțile Ierusalimului.

— Dacă intră ca un creștin botezat, atunci va fi într-adevăr un motiv de aducere a prinosului, răspunse Wilhelm.

Bohemond se întoarse dinspre fereastră.

— Dacă locurile sfinte ne revin înapoi, ce importanță mai are?

Când Wilhelm nu-i răspunse, continuă:

— Îți voi pune la dispoziție o călăuză și o duzină de oșteni. Te vor întovărăși până la Alep, unde te poți întâlni cu prințul Hülegü. Vei vedea cu ochii dumitale că nu avem nici o pricină de a ne teme din partea lui.

— Îți mulțumim pentru ajutor, răspunse Josseran.

Nici un motiv de teamă? se întrebă el. De ce, atunci, arată prințul meu Bohemond atât de înfricoșat?

* * *

În seara aceea au cinat cu prințul la curtea lui, iar a doua zi plecară din Antiohia, în spate cu un escadron din cavaleria lui Bohemond, căruțele cu provizii și darurile pentru tătar hodorogind în urma lor. Beduinul care-i călăuzea, Yusuf, călărea în frunte, pe când caravana își croia drum printre colinele de la răsărit, către Alep și o zi de mâine nesigură.

Valea Fergana

— Azi-dimineață a sosit un călăreț, de la Almalik, spuse Qaidu.

Din expresia lui, Khutelun știu că adusese o veste proastă.

Qaidu stătea așezat cu fața spre intrarea yurtei. În dreapta sa, pe partea iepelor, se aflau fiii lui; în stânga, pe partea vitelor,

Nambi și Khutelun însăși. Nambi era cea de-a treia soție a lui Qaidu și mama lui Gerel. Celelalte două soții erau prezente și ele, căci tătarii aveau obiceiul de a cere sfatul femeilor în toate problemele, afară de război și vânătoare.

Mama lui Khutelun murise, când fata avea zece ani. Se numise Bayaghuchin și fusese prima soție și favorita lui Qaidu. Khutelun încă mai păstra în minte chipul mamei sale, căci amintirile cu ea erau foarte vii. Fusese înaltă, asemenea lui Khutelun, cu ochi negri și o ținută trufașă a capului. O femeie plămădită cu adevărat tătărește, puternică, dreaptă și cu o fire pe potrivă; se spunea că până și Chinggis Han se temea de soția lui.

Khutelun își mai amintea vremea când tatăl ei fusese cuprins de furie pentru o dispută din sânul clanului și poruncise să fie executat propriul anda, fratele lui de sânge, un om care luptase alături de el în multe bătălii. Bayaghuchin era aceea care-l potolise, mustruluindu-l ca și cum ar fi fost un fiu neastâmpărat, nu soțul ei. Qaidu se înduplecase și, după aceea, îi rămăsese pe vecie recunoscător că-l salvase de urmările propriei mânii. Dar vecia se sfârșise repede, căci un an mai târziu Bayaghuchin murise. O boală o chinuise cu febră vreme de trei zile, risipindu-se la fel de repede ca o furtună coborâtă din munți, numai pentru a-i lăsa în urmă trupul neînsuflețit.

Tatăl lui Khutelun mai avea acum alte trei soții, precum și concubine, după datina tătărească, dar continua s-o plângă pe Bayaghuchin.

O creangă trosni în foc.

— Möngke, hanul hanilor, a murit, anunță Qaidu. A murit în luptă cu Soong-ii din China, de patru luni trecute.

— A murit Möngke? repetă Gerel.

Era beat deja. Prea mult koumiss. Mereu prea mult koumiss.

Se lăsă o tăcere apăsătoare și îndelungată. Yurta era plină de fum și mirosul seului de oaie. În acel moment, cu toții știau că viața lor n-avea să mai fie niciodată așa cum fusese. O dată cu moartea unui mare han, lumea se schimba pentru totdeauna. Și se iveau pericolele, Khutelun știa. Möngke fusese Haghan de când se știa ea pe lume. Observă nesiguranța și pe chipul tatălui ei.

— A murit Möngke? repetă Gerel.

Qaidu dădu încet din cap. Pe niciunul dintre ei nu-l supăra faptul că se îmbătase, căci nu era un motiv de rușine între tătari. Dar nu se potrivea pentru un mare han.

— Ai fost chemat la khurlitai? îl întrebă Tekudai pe Qaidu.

— Se așteaptă ca toți hanii tătarilor să se ducă la Qaraqorum pentru alegerea noului nostru Haghan.

— A murit Möngke? întrebă încă o dată Gerel, cu vorbele îngălate.

Încruntându-se, clătină din cap, ca și cum n-ar fi putut înțelege cuvintele.

— Cine-i va urma? întrebă Nambu, fără să-și ia în seamă fiul vitreg.

Qaidu privi în foc.

— Hülegü lipsește din Qaraqorum de zece ani, războindu-se în apus. Dintre ceilalți frați ai lui Möngke, numai Ariq Böke are inimă de tătar. Khubilai râvnește la mantia lui Chinggis Han, dar e de prea mult timp plecat în China.

Se auzi un sunet puternic, prelungit, ca al unei cămile la adăpătoare. Gerel adormise, sforăind zgomotos. Nimeni nu-l băgă în seamă.

— Möngke va fi ultimul nostru han al hanilor, spuse Qaidu.

Rămaseră iarăși tăcuți, îngroziți de temerile tatălui lor.

— Berke e departe la miazănoapte, în Rusii, cu Hoarda de Aur. Nu se va mai întoarce niciodată și nu se va pleca sub domnia fraților săi. Hülegü, de asemenea, și-a făurit propria împărăție în apus și mă îndoiesc că-și va îndoi genunchiul la khurlitai. Numai Organa mai poate fi silită să facă temenele la Qaraqorum, iar așa ceva e primejdios pentru noi.

O privi pe Khutelun, fiica lui, șamana, vizionara clanului.

— La noapte, trebuie să te sfătuiești cu spiritele, spuse el. E nevoie să afli ce doresc să facem.

* * *

Khutelun, cu capul descoperit în vânt și șerparul pe după gât, se afla pe creasta numită Femeia Se Duce. Îngenunche de două ori, după datină, în cinstea lui Tengri, Seniorul Cerului Albastru. Stropi pământul cu lapte de iapă, ca ofrandă pentru spiritele care viețuiau pe munte, și mai turnă puțin în pârâul cel repede, ca jertfă pentru spiritele apei.

După aceea, se înapoie la yurtă, unde îmbrățișarea koumiss-ului și a hașișului o învălui ca o pereche de brațe de mamă, și începu să danseze în întunericul dulce și înecăcios, singură cu strămoșii ei și cu steaua cea mare ce strălucea prin gaura pentru fum din acoperiș. Umbrele se legănau și dădeau din gheare, gemetele vântului erau

mii de glasuri ale morților, înălțându-se în ritmul și ropotul tobelor șamanice.

Dar viitorul nu sosea. În schimb, visurile fumului îi aduseră un bărbat cu părul de culoarea focului, călare pe un cal alb ca gheața și mare cât un yak, cu alți doi oameni în spatele lui, unul învești mântat în negru, celălalt în alb, cu o cruce de culoarea sângelui cusută pe piept. Și, în vis, omul cu păr de foc se întorcea de pe munte cu trupul unei capre albe, pe care îl depuse cel dintâi la picioarele tatălui ei și o ceru să fie a lui.

Drumul spre Alep.

Văpaia roșiatică a focului în umbra măslinilor. Un buștean trosni și se rostogoli în flăcări, iscând o mică trâmbă de scântei. Caii se smuceau în pripoane și se auzea un murmur scăzut de voci, în timp ce Wilhelm, Josseran și Gerard se înghesuiau unul într-altul ca să-și țină de cald.

Soldații lui Bohemond dormeau, mai puțin doi, pe care Josseran îi postase de strajă la marginea taberei. Slujitorii stăteau îngrămădiți sub căruțe. Yusuf, bătrâna călăuză arabă, era singurul suflet de om ce mai rămăsese treaz la ora aceea din noapte, dar simțise ostilitatea lui Wilhelm și se ținea puțin mai departe de ei, în afara luminii focului.

Gerard, un tânăr slab, cu păr rar și barbă sârmoasă, vorbea rar și se mulțumea să atâțe flăcările, neliniștit, cu un băț lung.

Wilhelm îl privea pe Josseran în lumina focului. Pe drumul de venire din Antiohia, cavalerul se apucase să poarte un turban improvizat, înfășurat în jurul capului și al feței pentru a se apăra de vânt și soare.

— Arăți ca un sarazin, observă Wilhelm.

Josseran ridică privirea spre el. Buzele lui Wilhelm se crăpaseră, iar chipul îi era pătat și cojit din cauza soarelui aspru ce-i arsese pielea de om blond.

— Iar dumneata arăți ca o piersică fiartă.

Wilhelm îl văzu pe Gerard zâmbind.

— De unde ești, templierule?

— Din Languedoc. Am pământuri acolo.

— Din Languedoc, șopti Wilhelm.

Îi confirma cele mai negre bănuieli. Languedocul era o provincie din sud-estul Franței, era ținutul unde încolțise erezia cathară. Catharii erau un cult blasfematoriu care pusese mântuirea personală mai presus de doctrina bisericii. Inchiziția fusese nevoită

să conducă o cruciadă prin Languedoc pentru a-i smulge din rădăcini, dar Wilhelm bănuia că erezia continua să trăiască în inimile nobililor ca acesta.

— De când te afli în Țara Sfântă, templierule?

— De cinci ani.

— E vreme îndelungată de când nu mai ești în tovărășia oamenilor civilizați.

— Domnul nostru s-a născut aici. N-aș dori decât să fiu mai aproape de Dumnezeu.

O cuvântare frumoasă, cugetă Wilhelm. Atunci de ce i se părea că-și bătea joc de el?

— Asta te-a adus aici?

— Mi s-a spus că în Țara Sfântă e nevoie de cavaleri ca mine.

— Într-adevăr. Țara Sfântă e sacra noastră încredințare. Faptul că multe dintre sfintele locuri s-au reîntors în mâinile sarazinilor ne înjosește dinaintea lui Dumnezeu. Este de datoria fiecărui bun creștin să le cucerească înapoi.

Văzând expresia de pe chipul cavalerului, întrebă iritat:

— Nu ești de aceeași părere, templierule?

— Mă aflu de cinci ani aici. Dumneata n-ai venit nici de cinci zile. Nu mă învăța care e datoria mea în Țara Sfântă.

— Cu toții suntem aici ca să-L slujim pe Christos.

Josseran privi în foc, posomorât. Într-un târziu, spuse:

— Dacă Îl putem sluji pe Christos ucigând oameni, măcelărind femei și copii, atunci cu siguranță că Gerard și cu mine vom străluci orbitor în Paradis.

Wilhelm văzu un nou schimb de priviri între cei doi templieri.

— Ce vrei să spui cu asta? întrebă el.

Josseran oftă, aruncând un vreasc în flăcări.

— Vreau să spun că datoria mea în Țara Sfântă îmi apasă greu conștiința, frate Wilhelm. Am venit aici cu gândul să iau Orașul Sfânt înapoi de la turci. Și, când colo, am văzut venețieni înfigându-și spadele în burțile genovezilor, chiar pe străzile Acrei, și i-am văzut pe genovezi făcându-le același lucru venețienilor, în mănăstirea Sfântul Sabas. Creștini ucigându-și frații creștini. Am văzut alți buni ostași creștini smulgând copiii din pântecele mamelor lor cu spada și i-am văzut siluind femei, înainte de a le tăia beregata. Iar acei nevinovați anume nici măcar nu au ocupat sfintele locuri, căci nu erau decât simpli beduini care-și aduceau oile de la păscut. Toate, făcute în numele Mântuitorului Nostru.

— Sfântul Părinte, cum bine știi, a fost cum nu se poate mai ofensat auzind despre gâlceava dintre venețieni și genovezi, căci e de părere, la fel ca dumneata, că eforturile noastre războinice trebuie să se îndrepte împotriva necredincioșilor, nu contra alor noștri. Dar cât despre acei inocenți, cum îi numești dumneata. Și oile și porcii îi ucidem, fără a păcătui. Să omori un sarazin nu e o pată cu nimic mai mare pe suflet.

— Oi și porci.

În sufletul lui Josseran părea să se dea o luptă. Știa că, dacă spunea prea multe, putea risca să se expună unei învinuiri de blasfemie. Gerard se foi stânjenit, aruncându-i lui Josseran o privire prevenitoare.

Dar Josseran nu se putea stăpâni. Argumentele existau pentru a fi rostite.

— Se pricep la fizică oile și porcii? cunosc oile și porcii astronomia și mișcarea stelelor? recită oile și porcii poezii și au muzica și arhitectura proprii? sarazinii au toate aceste lucruri. Mă pot disputa cu ei când e vorba de religie, dar nu-i pot crede doar niște simpli porci și oi.

Ajunseseră pe un tărâm periculos, Josseran știa. Biserica privea chiorâș orice încercare de a pătrunde în tainele naturii. O numea o cotropire nelegiuită în sacrul pântec al Marii Maici. Își amintea cum, în Toulouse, o familie de evrei fusese târâtă afară din casă și snopită în bătaie de gloată fiindcă fuseseră descoperiți tălmăcind în taină texte arăbești în legătură cu matematica și alchimia.

— Păgânii cred că lumea e rotundă, sfidând legile lui Dumnezeu și ale cerului. Crezi și dumneata asta?

Josseran ocoli capcana.

— Tot ce știu e că, deși n-or fi având credință, nu sunt animale. Când mă aflam la Tripoli, un cal m-a lovit cu copita în picior. Piciorul mi s-a infectat și a început să coacă. Un chirurg templier se pregătea să mi-l taie cu securea. Unul dintre slujitorii mei s-a dus după un doftor mahomedan. Acesta mi-a pus o prișniță pe picior, iar buboiul s-a deschis și m-am făcut bine. Mi-e greu să-l urăsc pe acel om.

— Ai o limbă blasfematorie, templierule. Dumnezeu e cel care te-a însănătoșit. Ar trebui să iei seama la ce spui.

— Într-adevăr, s-ar putea să ai dreptate. Lumina focului juca pe chipul cavalerului.

— Deocamdată, m-am săturat să vorbesc cu preoții.

Se îndepărtă și se culcă pe o pătură, sub copaci. Gerard îl urmă, nedorind să rămână singur, pradă unei convorbiri primejdioase cu călugărul.

Wilhelm rămase așezat singur în lumina tot mai slabă a focului, privind în flăcările galbene. Se ruga la Dumnezeu pentru sufletul templierului, cum era de datoria lui, și se mai ruga și să-i dea putere pentru ceea ce avea să vină. Căci știa că în curând trebuia să apară în fața tătarilor și să-și îndeplinească însărcinarea, și n-avea cum bănui care putea fi deznodământul. Se rugă mult timp în noapte, vreme îndelungată după ce din foc nu mai rămăsese decât jăraticul, căci îi era o teamă de moarte și nu voia să afle și ceilalți.

Procesiunea șerpuia peste coline, printre sate cu colibele lor de chirpici în formă curioasă, de stupi, ocolind noaptea fortăreața de la Harenc. Yusuf călărea în frunte, urmat de Josseran și Gerard, iar caii de povară și căruțele se întindeau de-a lungul drumului în spatele lor, cu ostașii lui Bohemond în mijloc. Wilhelm îi urma la coadă, cu capul în piept, deja frânt de oboseala călătoriei.

Urmau vechiul drum pietruit roman care încă mai străbătea întinderile stâncoase, cum o făcuse încă din vremurile Scripturii. Josseran se bucura că-i aveau pe soldații lui Bohemond, căci era cel mai potrivit ținut pentru tâlhării și nu se îndoia că de după crestele colinelor îi pândeau banditii beduini. Nu bănuia că semănau prea mult cu o caravană creștină plină de bogății, cel puțin nu după îmbrăcăminte, cu siguranță. El și Gerard purtau tunici simple croite din mosulin, un bumbac fin pe care cruciații îl importau de la turcii din Mosul, și aveau eșarfe mahomedane înfășurate împrejurul capetelor. Chiar și la vremea aceea din an, amândoi își păstrau mintea limpede și aveau grijă să-și apere pielea de soare, Josseran îi oferise același ajutor și fratelui Wilhelm, care în schimb insista să-și păstreze gluga de lână groasă pe care și-o adusese cu el de la Roma. Pe dedesubt, observase Josseran, avea chipul roșu ca sfecla.

Asta era soarta unui om sfânt.

* * *

Se apropia înserarea, iar caravana încetinise într-o osteneală amețită, cu Gerard și Wilhelm moțăind în șei, toropiți de fierbințeala soarelui ce-i lovea din spate, scârțâitul căruțelor și ropotul molesit al copitelor. Colinele pietroase siriene se întindeau în jurul lor până departe.

Le simțiră mirosul înainte de a-i auzi. Poneii reacționară cei dintâi, tresărind și bătând din copite. Yusuf trase de căpăstrul

calului și se răsuci în șa.

— Ce s-a întâmplat? strigă Wilhelm.

Apărură dintr-o dată, ca de niciunde. Coifurile le scânteiau în soare, stindardele roșii și cenușii fluturau pe lăncile port-drapel. Yusuf scoase o sudalmă. Ochii i se holbaseră, ca unui cal îngrozit de foc.

Tătarii îi încadrau deja, într-o pricepută mișcare în formă de clește, executată în galop. Instinctiv, Gerard duse mâna la spadă, dar la o comandă tăioasă din partea lui Josseran o lăsă în teacă. Oștenii lui Bohemond, luați și ei pe neașteptate, stăteau cuminți în șei, așteptând.

Josseran întoarse capul spre călugăr. Wilhelm ședea călare, calm, cu chipul ca o mască.

— Ei, templierule, strigă el, peste vuietul copitelor tătărești, e vremea să-ți meriți însărcinarea Papei. Să sperăm că încrederea Marelui Maestru în dumneata n-a fost nelalocul ei.

Kismet bătea din picioare, speriată de atac și de mirosul străin din nări.

Tătarii năvăleau ca niște diavoli, încheind împresurarea, după care se repeziră spre ei. Să tot fi fost ca la o sută în escadron, aprecie Josseran. Un moment, părură că aveau să galopeze drept peste ei, dar, în ultimul moment, își struniră poneii cu umeri lați și se opriră.

Apoi se lăsă o tăcere de moarte, risipită doar de fornăitul câte unui cal și zăngănitul scărilor.

Așa. Va să zică, aceștia erau temuții tătari.

La drept vorbind, duhoarea lor era și mai oribilă decât înfățișarea. Aveau obrajii de culoarea pieii fierte și, fără excepție, ochi negri oblici și păr aspru, negru și drept. Purtau puțină armură pe trup, fie o cămașă de zale, fie o cuirasă de piele acoperită cu solzi de fier. Fiecare soldat avea coif de piele sau fier cu coadă de langustă și scut de răchită rotund, îmbrăcat în piele. În lupta corp la corp, nici un cavaler franțuz cu armură grea nu le-ar fi făcut față, își spunea Josseran. Și totuși, privind arcurile pe care le purtau asupra lor și chiverele de săgeți asemenea unor cutii, de la cingători, realiză că acei călăreți erau mai dibaci în uciderea de la distanță.

Caii lor abia dacă erau cu mult mai mari decât catârii, niște lighioane urâte și caraghioase, cu nasuri boante și umeri largi. Aceasta era cea mai temută cavalerie din lume?

Unul dintre tătari, care purta cască de aur cu aripi, își mână

poneiul înainte și îi măsură cu privirea. Ofițerul escadronului, presupuse Josseran. Avea ochi cruzi, migdalați și aurii la culoare, ca ai unei pisici. Purta un smoc de barbă neagră, iar în pumnul drept strângea o secure de luptă.

— Cine sunteți? întrebă el, într-o arăbească destul de corectă. De ce vă apropiați de Alep?

Josseran scoase basmaua pe care și-o înfășurase peste gură și observă în ochii ofițerului tătar o surprindere de-o clipă, la vederea bărbii lui aurii-roșcate ca focul.

— Numele meu este Josseran Sarrazini. Sunt cavaler din Ordinul Templului, însărcinat la fortăreață din Acra. Seniorul meu este Thomas Berard, Mare Maestru al Ordinului. Am fost trimis ca ambasador la prințul vostru, seniorul Hülegü.

— Și ce-i cu cioroiul cocoțat pe scheletul cafeniu din urma ta?

Josseran zâmbi. În straiul său negru, Wilhelm exact așa arăta.

— E tot un ambasador.

— Nu se înveșmântează ca atare.

Josseran își îngădui un moment de nedumerire.

— A călătorit cale lungă. De la Roma, care e un oraș de foarte departe.

Se bătu cu degetul la tâmplă și adăugă, cu glasul mai coborât:

— Asprimile călătoriei i-au tulburat mințile.

Ofițerul tătar dădu din cap, ca și cum aceasta i-ar fi confirmat prima impresie.

— Ce zice? întrebă Wilhelm.

— Vrea să știe ce treabă avem.

— Spune-i că am o misivă pentru stăpânul lui, de la Papa însuși.

— I-am spus asta, răspunse Josseran, descălecând. Ai răbdare și lasă-mă pe mine să vorbesc.

— Mă numesc Juchi, se prezentă ofițerul tătar. Vă voi escorta la Alep. Hülegü, hanul întregii Persii, vă va primi acolo.

* * *

Și astfel porniră din nou, peste întinderile stâncoase ale colinelor din Siria, de astă dată înconjurați de un escadron al celor mai temuți călăreți din lumea cunoscută, pe drumul spre Alep și către o destinație pe care nici Josseran Sarrazini și nici Wilhelm de Augsburg n-ar fi putut s-o prevadă nici în cele mai negre vise ale lor.

Auziră Alepul cu mult timp înainte de a apărea la vedere; bubuitul timpanelor și strigătele oamenilor ce se luptau și mureau

răsunau de la poște întregi depărtare. Când ajunseră la câmpiile Alepului, nu observară nici o trecere vizibilă de la deșert la zăpadă, orașul stând chircit sub marea sa citadelă, în mijlocul unui șes uscat și secetos. O mare furtună de praf se înălța stârnită de caravana cu bagaje pe care tătarii o aduseseră cu ei, cerul albastru pal amestecându-se cu ceața galbenă vârstată de fumul focurilor ce ardeau.

Orașul trecea prin chinurile morții. Numai citadela, cu turnurile ei mari și taluzul pavat, ridicată pe o stâncă sus deasupra Alepului, încă mai rezista asaltului tătăresc. Sub fortăreață, orașul în sine se afla deja în mâinile tătarilor, care plătiseră la iuțeală îndârjirea apărătorilor. Fumul se înălța din resturile sfârtecate ale moscheilor și ale geamiilor.

Era cea mai mare armată de asediu pe care o văzuse vreodată Josseran. Turmele de oi și capre, cămilele și caii de samar păreau să umple întreaga câmpie. Chiar și de la depărtare, tobele tătarilor băteau în urechi ca pulsațiile sângelui. Peste toată hărmălaia cailor și a cămilelor, se ridicau urletele oamenilor ce luptau pe viață și pe moarte sub ziduri în timp ce se ordona o nouă șarjă la porțile citadelei.

De trei ani, armata aceea uriașă tăiase brazdă prin lumea mahomedană. Nu părea să-și fi pierdut nici un dram din ferocitate.

— Așa s-ar putea întâmpla și la Acra, murmură Josseran.

Surprinse privirea lui Wilhelm. Știa că și călugărul gândea același lucru.

* * *

Călăreau pe străzile vechiului bazar, privind lemnăria înnegrită și fumegândă a magaziilor negustorești, zidurile distruse ale unei moschei. Caldarâmul de sub copitele cailor era lunecos de sânge. Masacrul tătăresc fusese înfiorător de eficient. Bărbați, femei și copii zăceau acolo unde căzuseră, mulți dintre ei decapitați și mutilați, iar acum erau acoperiți cu roiuri de muște negre ce se ridicau la trecerea drumeților în nori zumzăitori. Cadavrele se umflaseră la soare.

Duhoarea morții plutea peste câmpie ca un lințoliu. Wilhelm își acoperi gura cu o mânecă, începând să icnească.

Erau conștienți de privirile ostile ale soldaților tătari. „Mai degrabă ne-ar tăia gâturile, decât să parlamenteze cu noi”, cugetă Josseran, „oricât s-ar zice că am fi aliații lor.” Un regiment de pedestrași armeni trecură la trap pe lângă ei, îndemnați de un

toboșar tătar călare pe o cămilă, care bătea în naqara, toba mare de război. Bubuitul găunos al tobei reverbera peste clănțănitul armurilor lor de oțel, în timp ce alergau spre ziduri. „Acum înțeleg de ce a găsit Hülegü atât de folositoare alianța cu Bohemond și Hayton”, își mai spuse Josseran. „Are nevoie de șeptel pentru ziduri.”

Prezența sumbră și mohorâtă a citadelei se înălța acum deasupra lor. Soarele coborâse dincolo de turn, lăsând străzile cufundate în umbră.

Escadroane de arcași tătari, înarmați cu arbalete, trăgeau salve de săgeți aprinse peste metereze. În apropiere, mașini de asalt uriașe fuseseră trase în jurul temeliei zidurilor. Josseran numără mai mult de zece catapulte ușoare, numite mangonele, și baliste mari, care azvârleau blocuri masive de piatră mari cât casele. Zidurile fortăreței erau ciuruite și sparte de asalturile zilnice.

— Priviți! șuieră Gerard.

Josseran se răsuci în șa și văzu ce anume arăta sergentul său. În loc de pietre, mașiniștii încărcau una dintre mangonele cu niște obiecte ce păreau a fi pepeni mici, înnegriți. Avu nevoie de câteva momente pentru a-și da seama ce erau de fapt. Nu erau pepeni, nici pietre, nici arme de un fel sau altul. Încărcau aruncătoarea cu zeci de capete omenești. Nu aveau să doboare zidurile sarazine, dar Josseran își putea închipui efectul acelor proiectile sinistre asupra stării de spirit a apărătorilor.

Praștiei i se dădu drumul, cu un sfârâit, și macabra sa încărcătură își luă zborul cu boltă spre zidurile aprinse.

* * *

Un detașament de călăreți se apropiară de ei pe strada plină de fum în direcția citadelei. Era o forță de aceeași mărime cu a escortei lor, ca la vreo sută de cavaleriști, cu pavilioanele roșii și cenușii fâlfâind pe lănci și auriul coifurilor lucind în soarele asfințitului.

Soldații lui Bohemond descălecaseră deja și stăteau în genunchi lângă cai. Josseran și ceilalți întârziară să le urmeze exemplul, iar oamenii lui Juchi săriră din șei și-i traseră jos de pe cai.

— Ce se-ntâmplă? chirăi Wilhelm.

Josseran nu făcu nici un efort să se împotrivească. N-ar fi avut nici un rost. Tătarii îi siliră să îngenuncheze în praf. De undeva din spate auzi glasul călăuzei lor, Yusuf, suspinând și cerșind viața, cu gândul că avea să rămână fără cap. Wilhelm începu să recite o rugăciune, Te Deum.

Lângă el, Gerard își îndesase fața în pământ, cu o cizmă tătărească pe ceafă.

— Vor să ne ia capetele pentru catapulte? întrebă el.

— Dacă așa e, răspunse Josseran, al călugărului va fi strașnic de bun, greu și tare. S-ar putea chiar să facă spărtura în zid pe care o doresc.

Simțea sub genunchi pământul trepidând de la ropotul cailor. Le era sortit să moară astfel, cu obrajii în țărână? nu le mai rămânea decât să aștepte.

Escorta se opri la nu mai mult de douăzeci de pași distanță. Coifuri de fier, drapele roșii și cenușii împodobite, cavalerie grea înarmată cu securi și ghioage de fier. Doi dintre tătari își mânară caii înainte. Unul dintre ei avea cască de aur cu aripi și o pelerină din piele de leopard.

Hülegü.

Juchi căzu în genunchi. Îi spuse ceva hanului și generalului care îl însoțea, într-o limbă pe care Josseran n-o mai auzise niciodată. Josseran profită de moment pentru a-l studia pe acel prinț tătar care îndeplinise atât de ușor ceea ce forțele creștine nu reușiseră să săvârșească – nici chiar cu ajutorul lui Dumnezeu – timp de aproape două secole: victoria asupra lumii mahomedane. Nu-ți venea să crezi că era un bici al lui Dumnezeu: un om scund, cu chip rotund și neted, nas cârn și aceiași ochi de curioasă formă migdalată, atât de distinctivi pentru toți tătarii.

Nu era întâlnirea la care se așteptase. Crezuse că avea să fie prezentat înaintea tronului lui Hülegü cu formalități de curte, într-un mare pavilion, nu să fie îmbrâncit în genunchi dinaintea unui războinic călare plin de praf, pe strada ce trăsnea a sânge.

Aștepta, în timp ce sunetele bătăliei răzbăteau de la porțile citadelei, la nici două aruncături de arbaletă distanță. Semnalele trâmbițelor și urletele oamenilor murind în chinuri îngrozitoare. Asupra porților se lansase un nou asalt. Își aminti de pedestrașii armeni pe care-i văzuseră, cu doar câteva momente în urmă.

Acum, însă, generalul lui Hülegü i se adresa lui într-o arabă stricată:

— Căpitanul meu aici zice că ești ambasador de la franci. Ai venit să faci un tratat cu noi?

Josseran nu le dăduse prin nimic să înțeleagă această intenție celor ce-l capturaseră. Câtă aroganță, își spuse el. Și totuși, judecând după mărimea armatei și izbânzile de până acum, nu era

nepotrivită.

— Numele meu este Josseran Sarrazini. Am fost trimis de Thomas Berard, Mare Maestru din Ordinul Templului, de la fortăreața lui din Acra, în Regatul Ierusalimului. Avem un inamic comun, și anume sarazinii, iar stăpânul meu îndrăznește să vă trimită felicitările sale pentru numeroasele voastre succese, întinzându-vă cu prietenie mâna.

Generalul izbucni în râs, încă înainte ca Josseran să fi terminat de vorbit. Hülegü ascultă traducerea generalului, cu chipul încă nepăsător, apoi vorbi din nou, în acea limbă ciudată.

— Hanul nostru nu se miră că stăpânul vostru întinde mâna cu prietenie, tălmăci generalul, altminteri s-ar putea să se aleagă cu ea tăiată.

Josseran își înghiți mânia față de răspunsul jignitor. Poate că încercau să-l provoace.

— Nu avem nici o gâlceava cu hanul vostru, răspunse el prudent. Ba chiar s-ar putea să găsim o cauză comună.

Se gândi la relatările lui Rubruck, cum că soția lui Hülegü era creștină, că tătarii purtaseră în paradă o cruce de lemn pe străzile Bagdadului.

— Și noi, francii, suntem creștini.

— Ce se întâmplă? șuieră Wilhelm.

Întrucât nu înțelesese nici o vorbă, Wilhelm nu știa că Josseran tocmai propusese însuși tratatul căruia i se împotriveau atât de mulți din Haute Cour. Era o hotărâre pe care Thomas Berard o luase de unul singur, în numele Templierilor, înainte ca Josseran să fi plecat din Acra. Nu s-ar fi întâmplat pentru prima oară ca Templierii să încheie un tratat independent de celelalte state. Și totuși, acesta era cel mai periculos joc din toate pe câte le încercaseră. O dată ce apucai ursul pe după gât, n-ar fi stricat să fii sigur că-l strângeai bine.

— Vrea să știe ce dorim de-aici, îi explică el lui Wilhelm.

— I-ai spus că avem pentru el o bulă de la însuși Papa?

— Mă îndoiesc că această făptură a auzit vreodată de Papa, frate Wilhelm.

— Atunci, trebuie să-l lămurești că Papa e conducătorul lumii creștine și m-a trimis aici să le aduc lui și celorlalți barbari din-ăștia mântuirea!

— Și vrei să exprim chiar atât de delicat acest gând?

Preotului îi scăpă ironia.

— Trebuie să-i spui cine sunt! sâsâi el.

Josseran se întoarse. Nici nu se gândea să facă una ca asta. Încă nu puteau fi siguri că tătarii n-aveau să le zboare căpățânile din clipă-n clipă. N-avea nici o poftă să moară acolo, într-un asemenea fel, căzut cu genunchii în țărână. Își făgăduise sieși că, atunci când îi suna sfârșitul, avea să-l întâmpine cu spada-n mână, în slujba lui Christos. Și-ar fi ispășit întrucâtva păcatele.

Hülegü îi privea, iar lui Josseran i se păru că-i vedea pe chip nesiguranța.

— Stăpânul meu Hülegü voiește să știe care e cauza asta comună de care vorbești, ceru generalul.

— Nimicirea sarazinilor.

Generalul râse iarăși:

— Așa, adică? arătă el cu mâna în direcția orașului. După cum vezi, i-am nimicit pe sarazini fără ajutorul Marelui vostru Maestru, cum îl numești.

— Acum ce zice? se răsti din nou Wilhelm, aproape tremurând de enervare.

— Nu cred că-l interesăm prea mult.

— Dar trebuie să audă bula de la Sfântul Părinte!

Hülegü îi șopti ceva generalului.

— Ce e creatura aia și ce tot spune? întrebă acesta.

— E unul dintre oamenii noștri sfinți, stăpâne.

— Are vrăji să ne arate? întrebarea îl surprinse pe Josseran.

— Vrăji? mă tem că nu are.

Generalul îi transmise și această informație lui Hülegü, care păru dezamăgit de răspuns. Urmă o nouă convorbire îndelungată între cei doi tătari.

— Marele Han voiește să știe dacă stăpânul vostru îi va deveni vasal, cum a făcut stăpânul Antiohiei, și-i va plăti tribut anual.

Josseran își ascunse mirarea. Nu această relație o descrisese Bohemond înaltei Curți.

— Ceea ce căutăm noi este o alianță împotriva sarazinilor. În schimbul ajutorului nostru militar, am dori ca Ierusalimul.

Hülegü nu aștepta să audă și restul. Îi murmură câteva cuvinte generalului său și-și întoarse calul.

— Marele Han spune că nu poate vorbi cu voi de o alianță. Asta e ceva ce numai Möngke, Marele Han al tuturor Hanilor, poate hotărî. Vei fi escortat în fața lui. Îl poți lua cu tine pe omul vostru sfânt. Ceilalți din grupul vostru vor sta aci ca ostatici până vă

întoarceți.

Generalul îi vorbi repede lui Juchi în limba tătărească, apoi își răsuci calul și-l urmă pe han spre zidurile citadelei, urmat de escortă, în formație strânsă. Audiența fusese brutal de repezită, cu totul altfel decât măreața solemnitate pe care și-o închipuise Josseran. Fură săltați cu toții în picioare.

— Ce urmează? strigă Wilhelm. Ce s-a petrecut?

— Zice că nu are autoritatea să ne asculte. Se pare că există un senior și mai mare decât el. Vom fi duși să-l vedem.

— Unde-i seniorul ăsta? cât de mult mai avem de călătorit?

— Nu știu.

Îi conduseră înapoi la cai. Josseran văzu că Gerard și Yusuf îi priveau cu ochii mari. Spre deosebire de Wilhelm, ei înțeleseră fiecare vorbă rostită.

— Va să zică, râse Juchi, urmează să vedeți Qaraqorum.

— La câte zile de drum este?

— Zile?

Ofițerul le repetă întrebarea celorlalți tătari și răsună un hohot general de râs. Apoi, se întoarse din nou spre Josseran:

— Dacă vă mânați din răsputeri caii, puteți fi acolo în patru luni. Cu elefantul ăla pe care-l călărești, vei avea noroc să ajungi în opt!

Josseran îl privi lung. Omul putea face, cu un cal bun, patru luni de la Toulouse la Constantinopol, străbătând creștinătatea pe toată lățimea. Opt luni, de două ori acea distanță, îndreptându-se spre răsărit, prin țara mahomedanilor și până dincolo de ea! opt luni! până atunci, Outremer putea fi deja cotropită de tătari.

— Și dacă nu dorim să mergem?

Tătarul râse din nou:

— Ce doriți voi nu importă. Așa vrea hanul. Iar dacă el o vrea, se face.

Wilhelm îl trăgea de mâneca tunicii.

— Ce-au zis? nu-mi poți face o taină din asta!

Opt luni, în prezența bisericosului ăstuia nesuferit! dacă scăpa cu viață.

— Încalecă și gata, mârâi Josseran. Pornim spre răsărit, într-un loc numit Qaraqorum. Asta-i tot ce știu.

Valea Fergana.

Un cer cenușiu ca un cadavru, munți ascunși după un văl de nori, zloată suflată de vânt peste stepă. Roțile de lemn scrâșneau pe

pământul întărit de ger, două căruțe încărcate cu tribut de la kazahii din Almalik; blănuri de hermină și sobol, două fete tinere pentru haremul lui.

Qaidu le privea sosirea stând călare pe iapa sa favorită, ale cărei dungi negre de pe picioarele dinapoi o făceau să poată fi recunoscută ca fiind nu demult îmblânzită din hergheliile sălbatice care încă mai cutreierau libere stepa de la miazănoapte. O cunună de blană îi înconjura capul, iar în barbă avea broboane de gheață. Se uită la blănurile stivuite și cele două fete ce dârdâiau în spatele căruței, cu ochii mai mult aspri decât lacomi, cântărindu-le valoarea ca tribut cu privirea exersată a unui cuceritor.

— Miros? o întrebă el pe Khutelun, întorcându-și ochii către femei.

— Sunt destul de dulci, răspunse fata. Dar, deși sunt cele mai drăguțe dintre femeile lor, nu-s decât cu puțin mai ochioase decât yacii pe care-i pasc. Kazahii nu sunt un popor frumos.

Qaidu dădu din cap deși, la drept vorbind, se vedea limpede că mintea nu-i stătea la femei. Fata se întrebă ce știri sosiseră în lipsa ei.

— Khubilai rămâne în Cathay, să se lupte cu Soong-ii, spuse el, citindu-i întrebarea în ochi. Ariq Böke a convocat un khurlitai în Qaraqorum.

— Ai să te duci?

Hanul se încruntă, fără să-i răspundă direct la întrebare. Privirea i se îndreptă spre orizontul cenușiu și nesiguranța unui viitor fără un Han al Hanilor.

— Zilele Organei în Buhara sunt numărate. A domnit la dreapta lui Möngke. Acum, că el e mort, cine știe ce se va întâmpla cu oricare dintre noi? cred că e mai bine să stau aici.

Khutelun știa ce gândea tatăl ei. La moartea lui Chinggis Han, imperiul său asiatic fusese împărțit între fiii lui. Batu devenise hanul hoardelor Albă și de Aur, pe stepa de miazănoapte, pe când fiul său cel mai tânăr, Chaghadai, primise pământurile din cealaltă parte a Acoperișului Lumii. Tărâmul ajunsese cunoscut ca Chaghadai Hanate. După moartea lui Chaghadai, fusese condus de văduva lui, Organa. Qaidu și toate clanurile loiale lui se aflau sub puterea ei. Dar, în realitate, Qaidu nu plătea tribut nimănui.

Un vânt rău în Buhara putea sufla rece și la Almalik.

— Azi-dimineață a sosit de la Buhara un călăreț cu știri, spuse el. Trec pe-aici niște ambasadori, în drum spre Qaraqorum. Organa

ne-a cerut să-i întâmpinăm și să-i escortăm până la Besh Balik.

Din aceste cuvinte, Khutelun înțelese că ei urma să i se încredințeze sarcina.

— Dar nu-i vei da în primire la Besh Balik. Ai să-i duci tot drumul până la Qaraqorum. Și îi vei acorda lui Ariq Böke sprijinul meu în khurlitai.

— Sunt onorată că-mi încredințezi această însărcinare, tată.

— Dintotdeauna am avut încredere în tine, fiica mea. Ești cea mai capabilă din toți copiii mei.

Khutelun simți un val de mândrie la auzul acestor cuvinte, cel mai mare compliment pe care i-l făcuse vreodată. „Numai de-aș fi fost un fiu", își spuse ea, „atunci puteam ajunge han."

— Acești ambasadori, îl întrebă ea, de unde sunt?

— Vin din țări de departe, de la apus. Barbari. Doresc să se prosterneze la picioarele Hanului Hanilor noștri.

— Dar noi nu avem nici un Han al Hanilor, până după ce se va hotărî în khurlitai.

Iar procesul de khurlitai, după câte știa, putea dura până la doi sau chiar trei ani. Qaidu ridică din umeri:

— Dacă nu avem un Han al Hanilor, atunci vor fi nevoiți să aștepte până va exista unul.

PARTEA A DOUA.

ACOPERIȘUL LUMII.

Alep – Kashgar.

Primăvara de nord, 1260

Valea Fergana.

Praznicul de Sfântul Iosif

— Crezi că mai departe au să ne mănânce? îl întrebă Wilhelm pe Josseran.

Chipurile tătarilor erau ascunse în umbră. Auzise legendele despre acei oameni. Că beau sânge și mâncau câini, broaște și șerpi, ba chiar și unii pe alții. Privindu-i acum, nu-i era greu să și-o închipuie. Stătea așezat pe jos, privind maldărul de intestine de oaie puse pe iarbă în fața lui, cu fumul de la foc făcând să-i usture ochii. Bălegarul cailor li se lipise de hainele umede, făcând să duhnească înțepător toată atmosfera din cort.

Prin intrarea yurtei se vedea o bandă portocalie întinsă pe cer. Valea era încă pradă iernii, iar Wilhelm se simțea cuprins de deznădejde la vederea pustietății desăvârșite a acelor munți.

Tătarii râdeau, încurajându-l să mănânce. Își foloseau cuțitele și

degetele înnegrite de seu pentru a smulge ciucuri de scârnă din mormanul de mațe întinse pe iarba udă. Restul animalului, lâna, capul și oasele pline de sânge zăceau grămadă într-o parte.

Stăpânul yurtei își tăiase un animal în cinstea lor. Metoda era simplă: trântea oaia pe spate, o țintuia cu genunchii și-i spinteca burta cu cuțitul. Apoi, își repezea brațul până la cot în măruntaiele palpitânde ale animalului și-i strângea aorta, oprind bătăile inimii. În câteva momente, capul oii cădea într-o parte, murind, fără a vărsa pe pământ decât abia câțiva stropi de sânge.

Metoda de a găti mâncarea era la fel de brutală. Numai conținutul stomacului era aruncat; toate celelalte, capul, intestinele, fecalele, carnea și oasele erau aruncate în apă clocotită și fierte.

Pe Wilhelm îl lua cu leșin de foame, dar nu putea îndura tratația aproape crudă din fața lui. Tătarii aceia erau cu adevărat niște barbari. Un moment, se simți căzând spre groapă, își închipui că pe cuțite aveau sânge omenesc și că el însuși zăcea peste foc, făcut bucăți fierte în parte, murind neîmpărtășit, înmormântat în fălcile acelor diavoli.

Conducătorul escortei tătărești, cel pe care Josseran îl numea Baidu, tăie de pe cadavru o bucată de carne abia fiartă, cu cuțitul, și și-o vârî în gură. Wilhelm auzi oasele mici trosnind în dinți. Seul îi lucea pe bărbie în lumina focului.

La ușă se afla un burduf din piele de capră. Baidu se împletici pe picioare și turnă lichid din burduf într-un vas de lemn, pe care îl împinse în mâinile lui Wilhelm. Îi făcu semn să bea.

Era ceea ce numeau ei koumiss, lapte de iapă fermentat, pe care-l consumau la fiecare masă. Când te obișnuiai cu el, nu mai părea chiar neplăcut. Era limpede și înțepător, ca vinul, puțin efervescent, și lăsa în gură un gust de migdale.

Wilhelm ridică la buze castronul și-i goli conținutul dintr-o sorbitură. Imediat, se apucă de gât cu mâinile, învinețindu-se în obraji și gâfâind ca și cum i s-ar fi tăiat respirația. Tătarii izbucniră în râs.

— L-ați otrăvit! strigă Josseran, în limba lor tătărească.

— Koumiss negru, spuse Baidu; se bătu pe stomac. E bun!

N-avea ce face. Îl siliră pe Wilhelm să mai bea, stând în fața lui și bătând din palme în timp ce deșerta strachina pe gât. Nu se compara cu băutura lor obișnuită. Acest koumiss era tare ca vinul sec, iar Wilhelm știa că în curând avea să fie la fel de beat ca ei. Nădăjduia ca Dumnezeu să-l ierte.

După ce băuse câteva porții din licoarea lor spurcată, tătarii se saturară de râs și se așezară la loc pe iarba udă, reluându-și masa.

— Te simți bine, frate Wilhelm? îl întrebă Josseran.

— Te rogi cu mine?

Își simțea dintr-o dată limba de două ori mai mare și-și dădu seama că abia bălmăjise cuvintele.

— Genunchii mi-s deja bășicați și roși, după toate mătăniile dumitale necontenite.

— Se cade să-i impresionăm pe păgâni cu cuviosia noastră. Dacă vrem să-i câștigăm în slujba Domnului.

Tătarii îl priviră cu ochii mari pe călugăr, când acesta căzu în genunchi lângă foc, ridicând spre cer mâinile încleștate laolaltă. Ochii lor îi urmăriră direcția privirii, spre gaura de fum și singura stea a serii care strălucea deasupra yurtei.

— Stai jos și mănâncă, îi spuse Josseran. Uită-te la ei. Nu-s deloc impresionați de cuviosia dumitale. Cred că te-ai scrântit.

— Părerea unui tătar nu mă tulbură.

Și așa era, într-adevăr, nu-l deranja. Pentru prima oară în săptămâni de zile, nu-i mai era teamă. Se simțea puternic, invincibil și charismatic. Josseran scrâșni din dinți, mestecând mâncarea într-o dojana posomorâtă, când Wilhelm îi strigă cu glas sonor Domnului să se pogoare printre ei, să le păzească sufletele și să-i conducă pe însoțitorii lor barbari pe singura cale adevărată.

Când termină, îl privi pe Josseran, care continua să molfăie mohorât o bucată de intestin crud.

— Cum poți mânca porcăria asta dezgustătoare?

— Sunt ostaș. Un soldat nu poate supraviețui fără mâncare, oricât de neplăcută ar fi pentru cerul gurii.

Wilhelm luă în mână un colac de mațe fierte, simțindu-i textura slinoasă. Se cutremură, cu un nod în gât. Ridicându-se, ieși din cort și aruncă intestinul unei haite de câini.

Și apoi, lumea începu să se învârtească în beznă împrejurul lui și căzu, beat mort, cu spatele pe iarbă.

* * *

Wilhelm se trezi devreme, înaintea zorilor, în urletul singuratic al unui lup, undeva în întuneric. Simțea înapoia ochilor o durere surdă. Luă în mână crucifixul de la gât și murmură mutește o rugăciune către Dumnezeul care-l judeca. În inima lui solitară, credința îi aducea foarte puțină mângâiere, căci știa ce păcătos era și mai știa și că, dacă dădea greș în acea însărcinare, misiunea

mântuitoare a sărmanei sale vieți avea de ce să se teamă de judecata lui Dumnezeu.

* * *

De cât timp călătoreau? pierduse numărul săptămânilor, al lunilor.

De la Alep, o luaseră pe marele drum prin deșert, kilometri nesfârșiți de prundiș tare, ținut pustiu al caprelor și al câtorva păstori beduini. Tătarii insistaseră să-și lase pe loc căruțele cu cuferele grele din fier cu provizii și costumul de zale adus în dar pentru hanul tătar. Celelalte daruri fuseseră împachetate de Josseran într-un sac de piele unde nu intra apa și duse pe crupa calului. Spada de Damasc o purta asupra lui.

Deși încă nu se desprimăvărase, zilele erau calde, iar Wilhelm, nedeprins cu arșița și istovit de greutățile drumului, se clătina în șa, chinuit de mușteleле ce i se adunau pe la colțurile ochilor și ale gurii, căutând înnebunite stropii de umezeală.

Într-o seară, la scurt timp după plecarea din Alep, unul dintre tătari fusese înțepat de un scorpion. Își petrecuse noaptea suspinând și țipând, fără nici o mângâiere. În zorii zilei următoare, murise. Incidentul îl înfiorase pe Wilhelm până-n măduva oaselor, dar în săptămânile trecute de-atunci se pomenise adesea invidiindu-l pe tătar pentru eliberarea lui rapidă din supliciile deșertului. De multe ori nu-i mai venea decât să se arunce în nisipul fierbinte și să moară acolo.

Dar viziunile Christosului său îl ajutau să îndure. Dacă asta era dat să fie crucea lui, purgatoriul lui, atunci așa să fie. Avea să-și primească tribulațiile cu bucurie, ca pe o flagelare pentru gândurile lui necurate și firavul său spirit muritor.

O dimineață rece, cenușie. Sub ei, un mare lac, de culoarea oțelului, alimentat de ghețarii masivi ce dominau valea. Deasupra lor, povârnișurile erau învăluite în nori negri. Din când în când, prin spărturile cerului, zăreau colții știrbi ai munților întinzându-se peste orizont, cu piscurile acoperite de zăpadă și gheață.

Josseran îl privea pe Baidu ghemuit lângă foc, în fața yurtei. Purta cizmele de fetru cu tălpi groase ale tătarilor, cu vârfurile puțin întoarse în sus, și o mantie groasă și cuprinzătoare pe care o numeau del, încinsă cu o fâșie lată de mătase portocalie. Încă nu-și pusese pe cap căciula tivită cu blană. Ca toți tătarii, avea capul ras aproape complet, păstrând doar un ciuf de păr în frunte și două cozi lungi înapoia urechilor.

Frigea pe tăciuni un cap de oaie. Îl întorcea cu grijă, la capătul unei țepușe lungi. După ce se pârli tot părul, îl puse pe pământ și începu să smulgă cele mai mici bucățele de carne și măduvă cu vârful cuțitului.

Micul dejun.

— Cât mai avem până ajungem în Qaraqorum? îl întrebă Josseran, în limba tătarilor.

Îl convinsese pe Juchi, căpitanul lui Hülegü, să-l învețe câteva cuvinte la începutul călătoriei, iar tătarul îi făcuse pe plac, găsind-o o glumă nemaipomenită. Dar Juchi fusese uimit de iuțeala cu care învățase barbarul. De fapt, Josseran găsea limba lor asemănătoare cu cea turcească, pe care o vorbeau unii dintre mahomedani, iar el o învățase în Outremer. Noul lor însoțitor, Baidu, continuase instruirea pe drumul de la Buhara, iar acum Josseran vorbea limba aproape cursiv.

— Dacă vremea e bună și călărim zdravăn. Poate la vară, răspunse Baidu, scormonind cu cuțitul în găvanul ochiului pentru a mai găsi o bucățică fragedă.

Josseran se dezumflă de tot.

— Așa de mult mai e?

— Qaraqorum se află în centrul lumii. Aici, suntem abia la marginea ei.

Se întrebă ce părere ar fi avut Papa de la Roma despre o asemenea remarcă, dar tăcu.

Wilhelm ieși din yurtă, cam clătinându-se, cu pielea pământie. Koumiss-ul negru pe care fusese nevoit să-l bea în seara trecută nu-i ajutase cu nimic trupul sau mintea să se pregătească pentru caznele următoarei zile.

— Cum mi-am găsit patul? îl întrebă el pe Josseran, cu glasul răgușit.

— Te-am cărat eu. Căzuseși în iarbă.

Călugărul asimilă această informație într-o tăcere stoică. Josseran se aștepta la un murmur de mulțumire, cel puțin, dar nu primi de la cleric decât reproșuri.

— Din cauza dumitale mergem la Qaraqorum ăsta, spuse Wilhelm.

— Ce?

— Nu i-ai informat pe acești păgâni despre răvașul pe care-l aduc de la Sfântul Părinte. Te-ai oferit să închei un armistițiu cu diavolii ăștia.

Josseran se alarmă. Îl subestimase pe călugăr.

— Sunt însoțitorul și interpretul dumitale. Atâta tot.

— Știu ce părere ai despre mine, templierule, dar să nu mă iei drept prost.

Josseran întoarse capul. Îl văzu pe Baidu aruncând rămășițele de la micul dejun în foc, unde capul începu să sfârâie și să pocnească.

— Ce dor mi-e de-o bucată bună de godac fript, murmură Wilhelm, plecând împleticit să-și caute calul.

* * *

Josseran era îngrijorat din pricina lui Kismet. Ritmul călătoriei o secătuise. De când ajunseseră în munți, se găsise mai puțină mâncare, iar acum iapa arăta aproape ca un schelet. Se chinuia înainte, fără să-și piardă curajul, dar nu credea că avea să mai supraviețuiască multă vreme.

Era o ironie. La început, îi găsise ridicoli pe poneii tătarilor. Aveau gâturi groase, blană deasă și abia dacă erau mai înalți decât cel pe care învățase el călăria în copilărie. Când îi căzuseră prima oară ochii pe acești războinici tătari, chipurile fioroși, cu catârii lor galbeni-maronii, abia îi venise să creadă că asta era cavaleria care făcuse prăpăd prin jumătate din lumea cunoscută.

Dar, în ultimele câteva săptămâni, fusese nevoit să-și schimbe părerea. Se vădea că acești tătari își puteau călări la nesfârșit caii în galop și, chiar prin zăpadă adâncă, vietățile reușeau cumva să-și găsească singure nutrețul, înlăturând gheața cu copitele dinainte pentru a roade vegetația înghețată și înnegrită de dedesubt și a-și reface puterile.

Între timp, caii de povară pe care-i luaseră cu ei de la Acra muriseră de mult.

Fusese un drum istovitor, săptămâni de-a rândul în șa, cu însoțitorii impunându-le o iuțeală ucigașă. Tătarii păreau să nu cunoască decât un singur mod de a călări, și anume la galop, cu doar câteva minute de odihnă la fiecare două ceasuri. În acest fel, parcurgeau uneori până la optzeci de kilometri pe zi.

Fiecare tătar adusese cu el de la Alep cel puțin cinci cai, fiecare având căpăstrul petrecut larg pe după gâtul celui din stânga, iar ultimul din șir fiind dus cu mâna dreaptă de către călăreț. Foloseau fiecare cal timp de două zile, după care îl lăsau să se odihnească. Juchi îi spusese că, în mod normal, călăreau câte un cal doar de patru sau cinci ori pe lună, astfel că rămânea tot timpul în putere.

Din cauza stării tot mai grave a lui Kismet, Josseran primise și el un șir de ponei tătărești. Dar nu se putea obișnui cu goana lor îndesată și tropăitoare, după galopul ușor al iepei sale persane.

Tătarii foloseau scări scurte, făcute din piele. Astfel, puteau sta în picioare ore de-a rândul, căci picioarele lor vânoase păreau să nu obosească niciodată. Josseran încercase să-i imite dar, după câteva minute, îl cuprinseseră cârceii prin mușchii de la picioare, așa că se lăsase moale în șaua tare de lemn, unde era zgâlțâit și zdruncinat până-ncepeau să-i clănțăne oasele. Înainte de amiaza fiecărei zile, durerea îi intra în oase, mai întâi în genunchi, apoi în șira spinării, până când, în cele din urmă, parcă i-ar fi luat foc tot trupul.

Tătarii puteau trăi cu foarte puțină mâncare. Uneori, trecea câte o zi întreagă fără a se opri pentru masă. Pe înserat, Josseran era așa de slăbit de foame încât se repezea ca un lup asupra cinei, care consta invariabil din câteva ciozvârte de oase fierte, mâncate aproape crude.

Ajunsese să aștepte cu oroare ivirea zorilor, cu nevoia de a înfrunta încă o zi de dureri neîncetate în șaua calului. Erau momente când se întreba dacă avea să mai supraviețuiască pentru a vedea acel legendar Qaraqorum. Wilhelm era deja cenușiu de oboseală, abia mai putându-și mișca trupul după zguduielile pe care le încasase. Dar, sigur în credința lui, pornea în fiecare dimineață ca un adevărat martir.

Și, atâta vreme cât afurisitul de călugăr putea să îndure, putea și el.

Tot ceea ce văzuse până acum Josseran la acești tătari îl convinsese că o alianță nu era numai preferabilă, ci era esențială. Se observa limpede că nici o armată creștină n-avea să-i poată înfrânge sau măcar să le oprească înaintarea, mai ales cu forțele pe care le aveau acum la dispoziție în Outremer. Dacă se întâlneau în câmp deschis, cavaleria tătărească avea să se dovedească superioară. Observa acum cum își foloseau scările astfel încât să poată călări fără ca măcar să folosească frâul, controlându-și caii prin apăsarea pulpelor pe coaste. Mai însemna și că puteau trage cu săgețile din plin galop. De fapt, tătarii păreau mai în largul lor călare decât pe picioarele lor scurte și arcuite; îi văzuse până și dormind în șa. Acum pricepea deslușit de ce purtau armuri atât de ușoare; nu-i interesa lupta convențională, corp la corp. Acești oameni își lăsau săgețile să ucidă pentru ei, de la distanță.

Dacă nu puteau învinge oștirile tătărești pe câmpul de luptă,

singura soluție era să se refugieze după zidurile castelelor. Dar, dacă numărul și mărimea mașinilor de asalt pe care le văzuse la Alep însemna ceva, atunci nici chiar Acra și Castelul Pelerin n-aveau să le poată rezista mult timp.

Acești tătari îi alungaseră într-adevăr din cale pe inamicii lor sarazini. Însă îi reveneau în minte vorbele lui Ioan de Jaffa: Și dumneata zici să tratăm cu ei? este ca și cum ai scăpa de un câine pe care nu-l vrei, poftind ursul în casă!

* * *

După ce trecuseră Munții Elburz, în Persia, văzuse cu ochii lui urmările rezistenței.

La orașul de caravane din Merv, nu mai stătea în picioare nici o clădire de pe vremea dinaintea lui Chinggis Han. Călăuza le vorbi în șoaptă despre cumplitul masacru pe care-l săvârșiseră acolo tătarii. După ce populația ieșise să se predea, spuse el, Chinggis Han dăduse ordin ca fiecare oștean tătar să ucidă câte trei sute de persani cu mâna lui. Ordinul fusese îndeplinit ca la carte. Mai târziu, dăduseră foc marii biblioteci, alimentând flăcările cu o sută cincizeci de mii de cărți străvechi. Se spunea că vâlvătaia rugului se putuse vedea, peste tot deșertul, tocmai până la Buhara.

Grupul lor traversă încă un deșert, și mai secetos decât cel pe care-l văzuseră în Siria, valuri-valuri înghețate de nisip împestrițate cu mănunchiurile tufișurilor de saxaul uscat. Noaptea, văzură o văpaie la orizontul de nord-est, iar călăuza le spuse că era Buhara, iar lumina venea de la un foc aprins în turla minaretului Kalyan, cea mai înaltă clădire din lume. Spunea că în vârful turnului ardea un felinar de cărămizi cu șaisprezece arcade, care servea ca far pentru caravanele negustorești din deșert, noaptea. Josseran refuzase explicația ca pe o exagerare înflorită tipică pentru mahomedani, dar, când în sfârșit ajunseră la marele oraș musulman, descoperi că așa era.

Un deget de zidărie din cărămizi de teracotă arsă se înălța amețitor spre un cer albastru de lapis. Sub arcadele farului și galeria muezinului cu balustrăzile sale dantelate se întindea un colier din dale albastre de faianță lucioasă, cu scriere curgătoare arăbească. I se mai spunea și Turnul Morții, le zise călăuza. Conducătorii uzbeci care domniseră cândva acolo își aruncaseră veacuri de-a rândul prizonierii din vârful minaretului, să moară pe nisipul registan-ului, departe, jos.

* * *

Orașul era palid ca de cretă, un loc al argilei albite și al ramelor de uși cu vopseaua ștearsă. Și aici, numai moscheea și Turnul Morții scăpaseră de mânia lui Chinggis Han. Aproape toate celelalte clădiri fuseseră construite de când trăiau actualii locuitori. Totuși, în oraș domnea un aer de pustietate, ca și cum Chinggis și hoardele sale ucigașe ar fi trecut pe-acolo cu doar câteva zile în urmă. Se simțea o duhoare ca în Paris sau Roma, iar apa din canale era învechită și verzuie.

Se vedeau puține chipuri persane, locuitorii având pielea smeadă și ochii migdalați; tătari, kirghizi și uzbeci, le spuse călăuza. Încă se mai vedeau urme ale pârjolului pe zidurile moscheei de Vineri, unde Chinggis intrase în amvon și dăduse cu sfântul Q'ran de podeaua moscheei, strigând: „Fânul e cosit, dați de mâncare cailor!" La fel ca în Merv, fusese semnalul pentru măcelărirea generală.

Deși orașul fusese reclădit, pământul din afara zidurilor ruinate era încă pustiu, cu ogoarele necultivate și uscate. La doar o oră de drum după registan, ajunseră la o piramidă durată în întregime numai din hârci omenești, acum albite de soare și curățate de corbi. Își opriră caii, iar Josseran îl auzi pe Wilhelm șoptind o rugăciune de binecuvântare.

— Doamne Sfinte, murmură Josseran.

Călăuza arabă privi peste umăr, ca să se asigure că Juchi și soldații nu erau în apropiere, să-l audă.

— Înainte de venirea tătarilor, oriunde te uitai, era numai verdeață, îi șopti el lui Josseran. Acum, vedeți. Totul moare. Totul.

Peste câmpie plutea o încremenire de jale. Se părea că masacrele avuseseră loc abia în ajun, iar hoiturile încă mai putrezeau pe plantații. Era greu să-și imagineze culturi agricole în deșertul acela.

— Tătarii au făcut asta?

— Qants-urile, răspunse călăuza, folosind cuvântul persan pentru puțurile subpământene care hrăneau deșertul. Erau îngrijite de fermierii săraci. Tătarii i-au căsăpit ca pe oi. Acum, nu mai e niciunul să scoată mâlul din canale, iar pământul a murit. N-au ucis numai oamenii. Și pământul l-au omorât.

— Au omorât pe toată lumea?

— Pe poeți, meșteșugari și fizicieni i-au luat cu ei, la Qaraqorum. Dar pe toți ceilalți, da.

Arătă cu capul spre piramida de oase.

— Până și animalele le-au ucis.

Josseran se întoarse spre Wilhelm:

— Bună treabă a făcut Papa Ioan cu răspândirea creștinătății prin părțile astea.

— N-am să vărs nici o lacrimă pentru sarazini.

— Pare-mi-se că dumneata pentru nimeni nu verși lacrimi, bombăni Josseran, întorcându-și calul dinspre odiosul monolit.

Buhara era capitala regiunii pe care tătarii o numeau hanatul Chaghadai, iar de acolo treceau sub cârmuirea unei regine tătăroaice. Li se dădură cai odihniți, provizii și o nouă escortă, sub comanda altui căpitan, Baidu.

Străbătură o câmpie întinsă, pe lângă sate de argilă văruită. Din când în când, vedeau ruinele câte unei moschei sau arcada solitară a vreunui caravanserai, mărturie a trecerii lui Chinggis Han, cu cincizeci de ani în urmă. Dar, într-un târziu, deșerturile și șesurile pietroase rămaseră în urmă. Înaintau prin lunca verde a unui râu, spre Samarkand.

Orașul de caravane era încercuit cu munți albiți de zăpadă. Cupolele vârstate ale bisericilor mahomedane dormeau sub plopii argintii; registanul era un tumult de bazare înconjurate de zidurile din chirpici ale caselor negustorești și hanurilor pentru călători. Și acest oraș fusese reclădit după ravagiile tătarilor, cărămizile coapte la soare ale geamiilor și moscheilor fiind decorate cu dale lăcuite în culoare albastră-păun și turcoaz vie, care scânteiau în soarele iernii.

* * *

Într-o dimineață, când aurora galbenă ca lămâia scălda munții îndepărtați, Josseran stătea pe acoperișul hanului, privind labirintul de arcade și acoperișuri cu nenumărate domuri ale bazarului cufundat încă în întuneric. Departe, spinările înzăpezite ale munților aveau o strălucire nepământeană. Cupola unei moschei sticlea ca gheața în întunecime, iar acul negru al unui minaret se profila pe stelele reci. Muezinul se urcase în terasa turnului și începuse azan-ul, chemarea la rugăciune răsunând cu ecouri peste acoperișurile orașului.

— Auzbillahi mina shaitani rajim, bismillah rahmani rahim.

— Ascultă-i. Țriluiesc ca un om cu dinții scoși.

Josseran se întoarse. Wilhelm apăruse din umbre, ca o stafie. Stătea în spatele lui pe meterez, legându-și cordonul robei cu glugă.

— E un imn foarte asemănător cu psalmodierile noastre, comentă Josseran. Se înalță și coboară și este întru totul la fel de

melodios.

— Ca unul de-ale noastre? mârâi Wilhelm.

— Dumneata îl găsești barbar fiindcă nu-l înțelegi. Eu am trăit cinci ani în Țara Sfântă. Este un imn pe care-l repetă în zorii fiecărei zile, aceleași cuvinte, aceeași armonie. Și ei își caută Dumnezeul, cum îl căutăm noi pe al nostru.

— Ăștia n-au nici un dumnezeu, templierule. Există numai un singur Dumnezeu și El e Dumnezeul singurei și adevăratei credințe.

Primele raze ale soarelui străpunseră colinele de peste oraș și domurile lustruite ale bisericilor mahomedane. Josseran putu deslușI forma dizgrațioasă a unui cocostârc ce-și făcuse cuibul pe acoperișul minaretului. Imagini la fel de familiare pentru el, aici ca și în Acra. „Poate că e adevărat", își spuse. „Am trăit prea mult timp printre sarazini și m-au infectat cu ereziile lor."

— Nu voiam să spun decât că nu sunt niște oameni fără nici un dumnezeu, cum cred unii.

— Dacă nu-L iubesc pe Christos, cum altfel pot fi decât fără nici un dumnezeu?

Josseran nu răspunse.

— Aici suntem departe de Acra, urmă Wilhelm, dar ne vom întoarce destul de curând și atunci voi fi nevoit să raportez ceea ce spui. Ar fi mai înțelept să-ți ții gura.

Și se îndepărtă. Josseran simți prin oase un fior care nu avea nimic de-a face cu frigul dimineții. Știa că vorbele lui Wilhelm nu fuseseră doar o amenințare scăpată într-o doară.

Josseran coborî privirea spre lac, unde văzu apa schimbându-și culoarea de la violet la negru. În cealaltă parte a văii, siluetele munților se profilau pe un cer plumburiu străpuns cu raze de aur.

Se înfiora în blănuri. De când își începuseră urcușul de pe câmpiile Samarkandului, se apucase să poarte o tunică de blană și pantaloni de fetru vârâți în cizmele groase, după moda tătarilor. Tovarășii săi își înșeuau caii. Se întoarse dinspre lacul pe care îl contempla, alăturându-se lor. Mângâie botul lui Kismet, murmurând cuvinte de încurajare. Nu mai era decât o umbră de cal, îi putea număra coastele.

Se întoarse spre Baidu.

— Trebuie să trecem munții ăștia? întrebă el.

— Trebuie să treci mult mai mulți munți și mult mai multe deșerturi până să ajungi în Centrul Lumii.

Baidu părea să găsească o bucurie perversă în chinurile lor. Pe

el, toate suferințele nu păreau să-l poată atinge. Avea niște fese tari ca pielea argăsită, conchise Josseran.

— Șamanul vostru, continuă Baidu, folosind cuvântul tătăresc pentru „om sfânt", nu va trăi până la capătul drumului.

— Deus le volt, șopti Josseran, în franceză. E voia Domnului.

Baidu rânji:

— Ți-ar plăcea să-i vezi sângele curgând.

— E prea zgârcit ca să-și verse sângele.

Tătarul privi peste umăr:

— A venit timpul să pornim. Unde e?

— Nu-i cu calul?

Wilhelm nu era la cal, nici în cort. Îl căutară prin tabără, dar nu se zărea nici urmă de el.

Josseran îl găsi lângă râu, cu partea de sus a trupului dezgolită de sutană, ținând în mână o nuia pe care o rupsese dintr-un plop. Spatele îi era livid, brăzdat cu dâre roșii. Josseran privi din șaua lui Kismet, în timp ce călugărul continua să se lovească peste umăr cu nuiaua, fără a-i fi observat prezența.

Trupul său era costeliv și alb ca un cadavru. Nu avea aproape nici un pic de carne pe oase, aproape ca și cum i-ar fi fost rușine cu așa ceva. Pe sub dungile proaspete se vedeau cicatrici vechi, ceea ce nu-l surprinse, căci auzise că dominicanii aveau obiceiul de a-și flagela propriul trup. În timp ce mișca biciul, psalmodia în ritmul loviturilor, deși Josseran nu putea distinge cuvintele.

— Aș fi crezut că greutățile călătoriei noastre sunt îndestulătoare ca pedeapsă, chiar și pentru un om al lui Dumnezeu, comentă Josseran.

Wilhelm se răsuci, surprins. Tremura de frig, cu mâinile și degetele învinețite. Păru descumpănit că fusese surprins în flagrante.

— Carnea e cea care ne face să păcătuim. Se cuvine să sufere pentru asta.

— Și ce păcate ai făptuit pe ziua de azi? abia a răsărit soarele.

Călugărul aruncă nuiaua și-și trase roba la loc pe umeri. Evită privirea lui Josseran.

— Trupul e dușmanul nostru.

— Dușmanul nostru? dacă așa este, mi s-ar părea că deja suferă destul pentru puțina plăcere pe care i-o dăruiește faptul de a ne purta de colo-colo.

Wilhelm termină cu îmbrăcatul. Până acum, refuzase cizmele de

fetru ale tătarilor, iar picioarele lui încălțate în sandale erau aproape înnegrite de frig. „Și încă găsește că nu suferă destul”, reflectă Josseran.

— În zilele astea, călătoria nu te chinuiește îndeajuns? îl întrebă el.

Clericul urcă malul, cu greu. Nu-i răspunse imediat, în schimb, întrebă:

— Au spus cât de mult mai avem de mers?

— Cred că au de gând să ne ducă peste jumătate de lume, pentru a-l cunoaște pe regele lor. La vremea înapoierii în Țara Sfântă, vom avea bărbile albe și până și sarazinii vor fi prea bătrâni ca să mai încalece pe cai și să ne fugărească.

Wilhelm se opri, tremurând în vântul amarnic al podișurilor, cu spinarea sutanei mânjită de sânge. Josseran simțea tot atâta repulsie, câtă uimire. Călugărul îndurase deja mult mai mult decât se aștepta el din partea unui om al bisericii. Și totuși, acea pasiune pentru durere avea ceva aproape carnal.

— Nu te temi de ceea ce se află dincolo de munți, templierule? se interesă Wilhelm.

— Mă tem de Dumnezeu și mi-e frică de judecata Lui. Pe lângă asta, nu mi-e teamă de nimic de pe acest pământ, nici de vreun om.

— Nu despre oameni vorbeam. Unii spun că în țara Cathay trăiesc viețuitoare cu capete ca ale câinilor, care latră și vorbesc în același timp. Alții susțin ca există furnici mari cât vitele. Scurmă în pământ după aur și sfâșie în bucăți pe oricine se apropie de ele, cu cleștii.

— Dac-aș fi crezut asemenea povești, nu porneam în călătoria asta. N-am cunoscut nici un om care să fi fost în acea Cathay și să fi văzut cu ochii lui asemenea lucruri.

— Dar cum putem ști ce ne așteaptă dincolo de acești munți?

— Crezi că n-ar fi trebuit să venim?

— A fost voia Domnului.

Josseran ridică din umeri, clătinând capul. Nu credea că era atât voința lui Dumnezeu, cât capriciul regilor.

— În Samarkand, mi-ai spus că în curând aveam să ne întoarcem la Acra. Trebuie să mărturisesc că, de la o vreme-ncoace, nu ne vom mai întoarce deloc.

— Atunci, zburăm drept spre brațele Domnului, replică Wilhelm, pornind înapoi spre tabără.

— Ei bine, sper că Domnul are un foc la care să ne încălzim,

bombăni Josseran printre dinți, nu de alta, da-n viața mea nu mi-a mai fost așa de frig.

O viziune, apărând pe drum dintr-o lume de nori și gheață.

Mergea în fruntea unui escadron de vreo douăzeci de călăreți. Purtau căciuli de blană cu clape peste urechi, unele având deasupra și coifuri țuguiate, iar pe sub mantalele lungi până la genunchi aveau platoșe de piele întărită, legată cu șireturi neargăsite. Fata călărea bine, aplecată înainte pe cal, în stilul tătăresc.

Își opri grupul la câțiva metri în fața lor.

Stăteau așezați pe poneii lor mici, cu umeri lați, cocoșați ca să se apere de frigul tăios, cu mantalele lungi de fetru coborând peste coastele căilor, aproape până la cizme. Cozile săgeților ieșeau țepoase din tolbele de pe spate; o spadă zăngănea, un drapel triunghiular atârna moale în vârful unei lănci. Din respirația cailor și a războinicilor se înălțau aburi în văzduhul neclintit și cristalin.

Fulgii de zăpadă cădeau dintr-un cer de culoarea oțelului.

Ochii lui Josseran stăteau ațintiți asupra fetei. Purta o robă de culoarea vinului, cu poale lungi și guler înalt, despicată până la mijloc pentru a n-o stânjeni la călărit. Sub robă avea pantaloni de călărie și cizme moi de piele. O cingătoare lată de mătase îi cuprindea strâns talia îngustă, iar împrejurul părului și al feței avea înfășurată o basma de mătase purpurie, pentru a o apăra de vânt.

Nu vădea nimic din reținerea unei fecioare. Dintr-un singur gest, își smulse basmaua, studiindu-i pe Josseran și Wilhelm cu căutătura rece și pătrunzătoare a unui geambaș măsurând din priviri caii de vânzare la bazar. Ochii ei migdalați, boiți cu kohl, erau feroci și sălbatici, iar dinții contrastau albi cu pielea bronzată și bătută de vânt. Pe buze și pe fața unghiulară îi juca un surâs afectat, în care Josseran nu putu descifra decât o trufie înnăscută. O singură coadă împletită, neagră ca pana corbului, îi cobora pe spate până aproape de șolduri.

Josseran o privi la rându-i. Era o frumusețe sălbatică, una cum nu mai văzuse niciodată în viața lui.

Buzele fetei se despărțiră într-un zâmbet lipsit de bunăvoință, după care se întoarse spre Baidu.

— Deci aceștia sunt barbarii, spuse în limba ei, crezând că nu înțelegeau.

— Au fost trimiși aici de il-Khan, Hülegü, răspunse Baidu. Doresc să fie primiți în audiență la Hanul Hanilor. Organa cere să fie duși în siguranță la Besh Balik, pentru a putea fi escortați în

ultima parte a călătoriei până la Qaraqorum.

Fata se întoarse spre unul dintre însoțitorii ei.

— Cel slab va fi murit de frig înainte de a fi ajuns la jumătatea drumului peste munți. Celălalt pare destul de voinic. Dar e urât ca și calul lui; să nădăjduim că nu-i la fel de nefolositor.

Tătarii râseră.

— N-am nici un parapon pe domnia ta din parte-mi, replică Josseran, în limba tătărească, dar mă împotrivesc să-mi faci urât calul.

Zâmbetul se șterse de pe fața fetei și toți tovarășii ei tăcură, cu râsul retezat în gâtlej. Fata îl privi lung.

— Ei, spuse ea, după un timp. Barbarul glăsuiește.

— Iar calul meu nu e nici nefolositor. M-a slujit bine în Outremer de cinci ani încoace și un cal mai curajos nu găsești. Dar în privința lui, ai dreptate, adăugă el, arătând cu capul spre Wilhelm.

Fu rândul lui Baidu să zâmbească.

— A învățat graiul de când călătorim. E ager la minte și prinde repede. Mă distrează, pentru o făptură atât de jos-pusă.

— Asta-i o veste îmbucurătoare, răspunse ea, dar nu văd cum l-ar putea găsi distractiv pe un barbar un om civilizat.

Reveni spre Josseran:

— Tatăl meu se numește Qaidu. Este cel mai mare cap tătar de aici, pe Acoperișul Lumii, mai prejos doar de regenta din Buhara. Te voi duce la el. Dar te sfătuiesc să iei seama cum te porți.

Și își întoarse calul, pentru a-i conduce prin trecătoare spre valea Fergana.

Un oraș nomad, întins pe fundul văii, cu domurile ca niște stupi negri ale yurtelor tătărești încadrate între stepa presărată cu zăpadă și cerul noros. Căruțele fuseseră trase în cerc împrejurul perimetrului și erau postați călăreți de strajă. Cămilele, caii și oile pășteau pe șesul întins.

Pe când intrau în tabără, oamenii ieșeau să se holbeze, pretutindeni numai ochi negri migdalați și fețe învinețite de vânt, bărbații purtând căciuli îmblănite și mantale cafenii groase, cu pantalonii îndesați în cizmele de călărie, femeile cu părul împletit în colaci mari de-o parte și de alta a capului, ca niște coame de berbec, copiii cu țestele rase și șuvițe lungi de păr, privind cu ochi mari.

Se opriră în fața cortului de primire al hanului. Lângă intrare,

un stindard confecționat din cozi de yak flutura în vântul rece al podișurilor.

Cortul de audiență, conchise Josseran, era destul de lung și lat ca să poată cuprinde ca la vreo zece mii de persoane. Construit în întregime din mătase, pe dinafară avea cusute piei de leopard, vopsite în roșu, alb și negru. Se sprijinea pe stâlpi de lemn solizi, lăcuiți gros.

— Ai grijă, barbarule, spuse Baidu, în timp ce descălecau. Nici tu și nici tovarășul tău nu trebuie să călcați pe pragul yurtei hanului. Ar aduce clanului bucluc și atunci va trebui să vă ucidă, cu încetul.

— Voi lua seama să-i scutesc de un asemenea deranj, răspunse Josseran, după care îi transmise avertismentul și lui Wilhelm. „Alte superstiții", își spuse el. „Oamenii ăștia au terorizat jumătate din lumea cunoscută și se tem de propria umbră!"

Îl urmară pe Baidu înăuntru.

* * *

În yurtă era cald, marele cort fiind căptușit cu blănuri de hermină și samur care opreau vântul rece. Josseran fu conștient de prezența unui mare număr de oameni în cort, dar la început întunericul îl împiedică să le deslușească fețele. Ochii, însă, i se deprinseră cu întunecimea plină de fum, și distinse două rânduri de tătari, bărbați pe o parte și femei pe cealaltă, iar în capătul îndepărtat al marelui pavilion văzu un personaj sever și cărunt, tolănit pe un pat făcut din blănuri de urși și de vulpi.

În centrul yurtei ardeau două focuri din rădăcini de pelin și iarbă-neagră.

— Trebuie să treceți printre focuri, barbarilor, spuse Baidu. Flăcările va vor curați spiritele de gânduri rele.

Ca o măsură de prevedere în plus contra intențiilor rele, gărzile lui Qaidu îi căutară de cuțite, cu cea mai mare băgare de seamă, iar Josseran fu pus să predea spada. Numai după aceea li se îngădui să se apropie de tronul hanului.

Într-o parte se afla un mic altar cu tămâie aprinsă, în mici vase de argint, și figura unui om din fetru umplut cu paie.

— Trebuie să vă plecați, șopti Baidu. E altarul lui Chinggis Han, bunicul lui Qaidu.

Josseran se întoarse spre Wilhelm, șoptindu-i:

— Trebuie să facem o plecăciune în fața zeului lor.

— N-am să mă plec în fața nici unui chip cioplit.

— Dă-i Cezarului ce-i al Cezarului.

— Este o grozăvie!

— Fă-o, șuieră Josseran.

Simțea privirile întregii curți ațintite asupra lor.

Ochii lui Wilhelm erau ca de cremene. Apoi, spre ușurarea lui Josseran, se conformă, apreciind înțelepciunea supunerii. Îndoi genunchiul, cu iuțeala și dibăcia experienței de-o viață.

Când ajunseră la tronul lui Qaidu, își îndoiră din nou genunchiul, de trei ori, cum făcuse Baidu și cum cerea datina.

* * *

Qaidu, hanul stepelor de sus, îi studia în tăcere. Purta o mantie de blană argintie groasă, greu de deosebit de barba sa grizonată, iar peste căciula îmblănită, un coif de aur. Și ochii îi erau tot aurii, ca ai unui uliu. În dreapta sa stăteau mai mulți oameni, despre care Josseran bănui că erau curtenii de frunte și poate fiii lui, apoi un șoimar și câțiva clerici cu ochi sălbatici; la stânga erau femeile casei, cu părul pieptănat în aceleași forme de semiluni mari pe care le observase intrând în tabără. Aceste femei aveau podoabe de argint agățate la capetele cozilor împletite.

— Deci, mârâi Qaidu, așa arată un barbar.

Josseran nu spuse nimic.

— Care dintre voi poate vorbi graiul oamenilor?

— Eu, stăpâne, ridică Josseran privirea.

— Mi s-a spus că vrei să vorbești cu Hanul Hanilor din Qaraqorum.

— A fost voia seniorului Hülegü, pe care am avut cinstea să-l întâlnesc în Alep. I-am adus un mesaj de prietenie de la stăpânul meu din Acra, care se află în Outremer, la apus, departe de aici.

— Hanul Hanilor a murit, răspunse Qaidu. Urmează să se aleagă un nou Haghan. Fără îndoială, vă va accepta supunerea.

Josseran nu spusese nimic în sensul de a-i jura credință hanului tătarilor, dar găsi că nu i-ar fi folosit cu nimic cauzei lui să discute acest aspect. În plus, vestea că Hanul Hanilor murise îl năucea. Acest Qaidu îi dăduse buimăcitoarea veste la fel de nepăsător ca și cum ar fi comentat vremea. Josseran se întrebă ce semnificație avea acest lucru pentru misiunea lor.

— Mi-ați adus daruri? se interesă Qaidu.

— Avem daruri pentru Marele Han din Qaraqorum. Am avut de făcut drum lung și n-am putut lua decât foarte puține asupra noastră.

Qaidu nu păru mulțumit de acest răspuns.

Gândurile lui Josseran goneau nebunește. Regele tătarilor murise. Oare succesiunea avea să fie disputată, așa cum se întâmpla uneori în Europa? propriul Ierusalim era răvășit de ani în șir de războiul pentru coroană. Dacă stabilirea succesiunii se amâna, trebuia oare să se întoarcă la Acra? sau aveau să fie siliți să petreacă luni, ani de zile chiar, în munții aceia pustii, până se încheia disputa?

Șirul gândurilor îi fu întrerupt de glasul arțăgos al lui Wilhelm.

— Ce zice? șuieră călugărul, lângă umărul lui.

— Vrea să știe dacă am adus daruri pentru el, răspunse Josseran.

— Avem un dar pentru el. Darul religiei.

— Nu cred că e tocmai comoara pe care o nădăjduia. Probabil vrea ceva ce se poate târgui la bazar.

În timpul acestui schimb de replici, Qaidu îi privea iritat de pe podiumul său.

— Cine e tovarășul tău? întrebă.

Josseran își cumpăni răspunsul. Era aproape ispitit să spună că Wilhelm era servitorul său.

— Este un om sfânt.

— Creștin?

— Da, stăpâne.

— Poate face vrăji?

— Mă tem că nu poate.

„Decât să transforme ca prin farmec orice om cuminte și rezonabil într-un maniac plin de draci în nici câteva ore."

— Atunci, la ce bun să fie sfânt?

— Are un mesaj pentru Hanul Hanilor voștri, de la Papa, conducătorul lumii noastre creștine.

— Papa, spuse Qaidu, repetând de câteva ori acel cuvânt ciudat și greoi. Și vrea să-l vadă și el pe Hanul Hanilor?

— Da, stăpâne. Palatul Marelui Han e la multe zile de călărit de-aici?

Râsete din jurul curții. Qaidu făcu liniște, ridicând o mână.

— Ca să ajungeți la Qaraqorum, trebuie să străbateți mai întâi Acoperișul Lumii. Dar este încă iarnă și trecătorile sunt primejdioase. Veți aștepta aici până la topirea zăpezilor. Poate încă o lună.

Wilhelm nu se mai putu stăpâni:

— Ce tot spune?

Josseran oftă.

— Spune că munții încă nu se pot trece. S-ar putea să trebuiască să stăm aici până la primăvară.

— Nu se mai termină drumeția asta! până ajungem, s-ar putea chiar să avem un Papă nou!

„Până ajungem, s-ar putea chiar să fi revenit Christos la noi”, replică în sinea sa Josseran.

— Spune-i că nu trebuie să mai amânăm călătoria nici cu o secundă! șuieră Wilhelm.

— Ce bolboroseli tot ies din gura omului vostru sfânt? interveni Qaidu.

— Spune că va fi onorat să vă fie oaspete până vine vremea să mergem mai departe, răspunse Josseran. Numai că-l îngrijorează foarte tare știrea că Hanul Hanilor a murit, întreabă dacă a fost uns un nou Mare Han.

— Asta nu-l privește pe un barbar, replică Qaidu, ridicând alene o mână în aer, pentru a da de înțeles că audiența se sfârșise. Vedeți să primească de mâncare și adăpost, îi porunci el șefului gărzii.

În timp ce ieșeau din pavilion, Josseran o văzu în mulțimea de chipuri din jurul lor pe fata de pe drum. În umbrele minții lui fremăta o jinduire, deocamdată fără formă și nume. O înlătură nervos, ca un om care-alungă un cerșetor obraznic. Și totuși, din acel moment continuă să-l sâcâie, fără a-l mai lăsa în pace. Ba chiar, niciodată n-avea să-i mai dea pace.

Afară, mugetele vitelor și fornăitul cailor, strigătele aspre ale membrilor de trib. O fâșie de asfințit pe cerul palid se încadra în intrarea yurtei. În umbre, siluetele înfofolite în blănuri aduceau carne fiartă de oi sau de cai la yurte, pentru cină.

Josseran privea în foc. Ardea slab, flacăra fără vlagă pârlind carnea pe dinafară, abia frigând-o. Duceau bucățelele de oaie la gură, arse, crude și pline de sânge.

— Uită-te la foc, spuse Wilhelm. Abia mai arde. Semn de la Diavol.

Josseran scuipă în jăratic o bucată de zgârci.

— Dacă Diavolul se pricepe la ceva, e să facă un foc să ardă bine.

— Atunci cum explici vraja asta?

— Baidu spune că e din cauză că am urcat mult în susul văii. Răpește puterea din flăcări.

Wilhelm mormăi, neîncrezător.

Erau ospătați în yurta lui Tekudai, fiul cel mai mare al lui Qaidu. Yurtele nu se asemănau cu nici unele dintre locuințele pe care le văzuse Josseran vreodată. Erau niște corturi rotunde, asemenea cupolelor, cu un cadru pliant împletit din bambus sau ramuri de salcie. Cadrul era acoperit cu fâșii groase de fetru și toată construcția stătea legată cu funii făcute din păr de cal. Se potriveau perfect pentru stilul de viață nomad, căci puteau fi instalate sau desfăcute ușor, în câteva ceasuri, și duse în spinarea a două, trei cămile, când tătarii se mutau de pe pășunile de vară spre șesurile joase, pentru iarnă. Yurtele mai mari, ca acelea ale hanului și ale familiei lui, puteau fi cărate chiar întregi, pe platformele căruțelor.

În interior, toate respectau același model: în centru se găsea groapa pentru foc, de obicei acoperită cu oale înnegrite de fum, iar în mijlocul domului era practicată o gaură pentru a lăsa să iasă fumul și să intre puțin aer și lumină. Partea dinapoi a fiecărei yurte era rezervată pentru dormit. Pe lângă perechi erau îngrămădite cufere viu colorate pentru haine și așternuturi făcute sul, împreună cu șeile, harnașamentele și vasele mari de lut smălțuit, pentru păstrarea apei. Pardoseala de pământ bătătorit era acoperită de obicei cu covoare și împletituri de fetru. Păianjenii și scorpionii, îi spusese Baidu, nu puneau piciorul pe carpetele de fetru, așa că acestea serveau unui dublu rost, căldura în yurtă și îndepărtarea jivinelor. Intrarea, care întotdeauna dădea spre miazăzi, era acoperită cu o perdea de fetru gros, de obicei pictată în culori vii, cu imagini de păsări sau animale.

Imediat dincoace de intrare, de ambele laturi, stăteau agățate două figuri de fetru, una cu uger de vacă, cealaltă cu sfârcuri de iapă. Vaca era pusă pe stânga, partea dinspre răsărit, căci aceea era jumătatea din yurtă a femeii. Iapa stătea în dreapta, la apus, deoarece femeilor nu li se îngăduia să mulgă iepele; asta era o treabă pentru bărbați. Din lapte de iapă își fermentau iubitul koumiss, nelipsit din dieta tătărească. Pe Josseran îl năucea cantitatea de lapte de iapă pe care o puteau bea acei tătari la o singură masă. Uneori, i se părea că numai din asta trăiau. Distilat sub formă spirtoasă, se numea koumiss negru, licoarea pe care i-o turnaseră cu forța pe gât bunului călugăr pentru a-i risipi seriozitatea, poate pentru prima oară în viața lui.

* * *

Tekudai, ca stăpân al ordu-ului, stătea așezat pe o canapea

înălțată, lângă foc. Deasupra capului său atârna un idol făcut din fetru, pe care tătarii îl numeau „fratele stăpânului”. Un altul, numit „fratele stăpânei”, era suspendat peste capul soției sale. Tătarii numeau acești idoli de fetru ongot, aflase Josseran, și observă că în fiecare yurtă erau câțiva. Cea mai importantă dintre efigii era Natigay, zeița pământului, a cărei imagine se găsea în fiecare locuință și primea zilnic rugăciuni pentru vreme frumoasă și animale grase.

Numai Qaidu, în calitatea lui de han, avea îngăduiala de a ține chipul cioplit al lui Chinggis Han.

Josseran îi privea pe tătari în timp ce mâncau. Cu toții luau câte puțină grăsime de pe carne pentru a unge gura micii imagini de fetru a lui Natigay, în altarul ei. Apoi, rupeau ciosvârte mari de oaie pe jumătate fiartă și le țineau lângă față, cu o mână, în timp ce cu cealaltă mânuiau cuțitul, tăind îmbucături de carne. Lucrau cu o îndemânare îndelung practicată, tăișurile cuțitelor fulgerând în lumina focului. Josseran încerca să-i imite, pe când Wilhelm îl privea cu o răceală disprețuitoare.

— Privește-i, mormăi el. Poate că e adevărat ce se spune despre creaturile astea. Nu-s câtuși de puțin oameni. Hadesul însuși s-a căscat, și aceste arătări au ieșit roind chiar din iad.

— Sunt oameni la fel ca noi.

— Sunt niște sălbatici. Uită-te la ei cum mănâncă. Până și femeia. E o diavoliță, o vrăjitoare.

Josseran nu răspunse. Aflase că numele ei era Khutelun și era fiica hanului tribului, Qaidu. Încercase de câteva ori să-i surprindă privirea, dar până acum îl tratase cu dispreț.

— Dacă marele lor han a murit, așa cum spui, continuă Wilhelm, s-ar putea ca noul rege să fie mai dispus să trateze cu noi.

— Sau ar putea fi un despot la fel de mare ca acel Chinggis Han despre care tot vorbesc.

— Poate. Și totuși, pe-aici pe undeva e Popa Ioan. Dacă reușim să-i trimitem un mesaj, s-ar putea totuși să scăpăm de acești diavoli.

„Popa Ioan!” spuse Josseran în sinea lui. „De ce se agață oamenii cu atâta disperare de superstițiile lor?”

— Nu crezi? întrebă Wilhelm.

— Cred că, dacă a existat vreodată un Popă Ioan, acum e la Dumnezeu.

— Urmașii lui mai trăiesc.

— Sarazinii fac negoț cu Răsăritul, unii spun că au fost tocmai

până în Cathay și n-au auzit niciodată de un asemenea rege.

— Și dumneata crezi cuvântul unui sarazin?

— Înainte de a crede cuvântul unui om care n-a călătorit niciodată mai la răsărit de Veneția.

Wilhelm îi aruncă o privire de curată silă.

— Atunci nu crezi cuvântul Papei?

— Dacă legenda e adevărată, ocoli Josseran capcana, atunci unde e acest Popă Ioan?

— S-ar putea ca tătarii să-l fi silit s-o ia spre miazăzi.

— Dacă fuge de tătari, ca toți ceilalți, de ce folos ne-ar mai putea fi?

— Este pe-aici pe undeva. Trebuie să ascultăm dacă nu se aude vreo veste despre el. Numai el e mântuirea noastră.

Josseran începea să se enerveze, ca întotdeauna când discuta cu acel călugăr, și reveni cu atenția la mâncare. Khutelun, așezată în fața lui, de cealaltă parte a focului, de unde îi privea eforturile de a mânca în stilul tătarilor, spuse:

— Poate ar fi mai bine să mănânci în felul vostru. Ai un nas așa de mare că s-ar putea să-i tai vârful.

O privi lung.

— Printre ai mei, nasul meu nu e considerat lung. Khutelun le transmise această informație comesenilor ei, care râseră cu toții.

— Spun că, dacă-i pe-așa, oamenii voștri trebuie să fie neam de elefanți.

Josseran își stăpânea cu greu furia. Continuă să mânuie cuțitul în stilul tătăresc. De-a lungul anilor petrecuți în Outremer, învățase că era mai înțelept să imite datinile locale, decât să continue cu vechile lui obiceiuri.

Unii dintre oameni terminaseră de mâncat și sorbeau cu entuziasm castroane după castroane de koumiss negru. Fratele lui Tekudai, Gerel, se îmbătase deja și zăcea pe spate, sforăind. Unii dintre tovarășii lui cântau gros, în timp ce altul cânta la o lăută cu o singură strună.

Josseran reveni cu atenția spre Khutelun, privind-o pe furiș la lumina focului. Nu era frumoasă, în stilul unei femei france. Avea fața ovală, cu pomeții înalți ai tătăroaicelor, strunjită ca bronzul unei statui ce a fost prea mult timp privită și admirată. Mișcările ei îi aminteau de o pisică, sinuoase și pline de grație. Îi părea în același timp exotică și inaccesibilă. Dar ce-l captivau erau ochii ei, așa cum se întâmplase din primul moment, negri, irezistibili, de

nepătruns.

Era absurd să se gândească măcar la o asemenea uniune.

Și totuși, știa că nu avea să doarmă prea mult în noaptea aceea, cu gândul numai la ea.

— N-am mai văzut păr de o asemenea culoare, îi spuse ea dintr-o dată.

La Acra, Josseran își ținea părul tuns scurt, conform Regulii Ordinului, dar de când porniseră la drum nu mai găsise bărbieri care să-l servească, iar acum își dădea seama cât de lung îi crescuse. Și-l dădu la o parte din față, cu degetele.

— Are culoarea focului, continuă Khutelun.

— I se spune castaniu, răspunse el.

Un moment, ochii li se întâlniră.

— Deci ați venit să faceți pace cu noi, spuse fata, după un moment.

— O alianță, o corectă Josseran. Avem un dușman comun.

Khutelun râse:

— Tătarii nu au dușmani. Nu sunt decât regate pe care încă nu le-am cucerit.

Îl ademenea. Nu răspunse.

— Împărăția noastră se întinde de la răsăritul soarelui, la est, până în locul unde apune, continuă ea. Niciodată n-am fost învinși în luptă. Sigur că doriți să faceți pace cu noi.

N-o contrazise nici acum. Pasivitatea lui părea s-o întărâte.

— Ar fi trebuit să aduci tribut pentru tatăl meu, adăugă.

— Nu ne-am așteptat să avem onoarea de a-l privi pe tatăl tău. Oricum, aducem vorbe de prietenie.

— Cred că tatăl meu ar fi preferat aur, replică ea, iar mesenii râseră din nou.

Josseran observă cu cât respect o tratau bărbații. În Franța, unei femei nu i s-ar fi îngăduit niciodată să vorbească atât de liber, decât dacă era o târfă. Cu siguranță, nici o femeie n-ar fi fost tratată cu un asemenea respect, dacă nu era soție de nobil. Se vedea limpede că tradițiile tătarilor cu privire la femei erau cu totul altfel decât ale lor.

— Cine e prietenul tău? îl întrebă Khutelun.

— Nu este prietenul meu. E un om sfânt. Sunt însărcinat să-l însoțesc până la Qaraqorum.

— Are culoarea unui leș. Știe ce urât e?

— Vrei să-i spun?

— Ce zice? întrebă Wilhelm, observând atenția pe care i-o acorda dintr-o dată toată adunarea.

Ținea între degete puțină oaie fiartă și trăgea cu dinții de carnea tare.

— Te găsește plăcut ochiului și vrea să-ți transmit complimentele ei.

Răspunsul lui Wilhelm fu surprinzător. Parcă i-ar fi tras o palmă.

— Amintește-i că e femeie și nu se cuvine să-i vorbească unui călugăr în acest fel. E vreun soi de curvă?

— Cred că e o prințesă.

— Nu se comportă ca niciuna dintre prințesele pe care le-am cunoscut în viața mea.

— Poate că obiceiurile lor sunt diferite.

Când Josseran reveni spre Khutelun, expresia batjocoritoare de pe fața ei dispăruse. Îl privea pe preot cu o căutătură stranie, înnebunită. Tătarii din jurul ei tăcuseră.

— Spune-i că trebuie să se întoarcă, zise ea.

— Cum?

— Trebuie să se întoarcă din drum. Dacă trece peste Acoperișul Lumii, sufletul lui nu-și va mai găsi niciodată liniștea.

— Nu se poate întoarce. Trebuie să-și facă datoria. Ca mine.

Se lăsă o tăcere amenințătoare. Tătarii, bărbați ca și femei, o priveau pe Khutelun; lăutarul își lăsase instrumentul deoparte, până și bețivii se opriseră din cântat. Khutelun continua să privească țintă spre Wilhelm; nu se uita la el, ci oarecum prin el.

Wilhelm întoarse capul spre fețele din jur.

— Ce se întâmplă? șopti el. Acum ce mai e?

— Nu știu, îi răspunse Josseran.

— De ce se zgâiesc așa? am făcut ceva provocator?

Khutelun vorbi din nou, încet:

— Spune-i șamanului vostru că, dacă nu merge înapoi, va trebui să învețe suferința.

— Suferința e un lucru care-i place, replică Josseran.

Alte superstiții. Își putea închipui răspunsul lui Wilhelm la un asemenea avertisment.

— Nu înțelege nici măcar pe departe ce înseamnă suferința, rosti Khutelun și, deodată, expresia aceea ciudată îi dispăru din ochi și reveni cu atenția la mâncarea din fața ei.

Momentul trecuse. Conversațiile și râsetele se reluară. Băutorii

atacară din nou koumiss-ul negru, cu vigoare reînnoită, iar ospățul continuă. Dar Josseran era zguduit. Simțea un fior rece pe șira spinării, ca și cum Diavolul însuși ar fi călcat pe mormântul lui.

Josseran și Wilhelm primiră o yurtă a lor, lângă centrul marii tabere, aproape de propria ordu a lui Qaidu. Gazdele lor aprinseseră tămâie într-un vas de argint, lângă altarul lui Natigay, într-un colț al cortului și, cu toate că Wilhelm se grăbise s-o stingă, aroma ei sacră dăinuia prin aer. Josseran se târâse sub păturile sale din piei de animale, iar acum stătea pe spate, privind singura stea ce se vedea prin gaura de fum din acoperișul yurtei.

În cortul primitiv era surprinzător de cald. Deasupra capetelor lor, împletitura de salcie era dezvelită, dar pe pereți se așterneau pături groase de fetru pentru a ține frigul afară. Domnea întunericul, iar fumul provoca usturimi ale ochilor, dar erau feriți de vântul amarnic al podișurilor.

Josseran îl auzi pe Wilhelm murmurând o rugăciune pentru izbăvirea lor, în genunchi pe pământ, profilat pe văpaia jarului din vatră.

Se încotoșmănă mai strâns sub blănuri și închise ochii, străduindu-se să-și înfrunte propriile temeri. Ajunseseră dincolo de pământurile mahomedanilor, în colțurile întunecoase ale lumii, unde puțini creștini călătoriseră vreodată. Luase în râs superstițiile lui Wilhelm cu furnicile uriașe și alte lighioane, dar și lui îi era frică. Asemenea lui Wilhelm, auzise povestiri din Răsărit, despre oameni cu cozi și alții cărora picioarele le creșteau din capete. Îi fusese ușor să-și râdă de asemenea istorii când se afla la adăpost, în Acra, dar aici, în acești munți sumbri și străini, vechile spaime puneau din nou stăpânire pe el.

Se îmbarcase într-o odisee la care puțini oameni ar fi îndrăznit vreodată să se gândească măcar. Călătoriile erau apanajul negustorilor și al misionarilor, dintre care puțini supraviețuiau unor asemenea drumeții ca să le povestească. Făceau subiectul baladelor cântate de jongleurs în târgul din Toulouse.

Cei din Acra se așteptau pesemne ca de-acum el și călugărul să se fi întors cu bine, aducând răspunsul lui Hülegü la propunerile lor. Și, când colo, fuseseră trimiși în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii, după toana unui prinț tătar, ca niște pioni aruncați fără alte gânduri decât ale unui om care alungă o muscă.

— Vrei să te mărturisești? îl întrebă deodată Wilhelm, din întuneric.

— Să mă mărturisesc?

— Călătorim de atâtea săptămâni și n-ai făcut nici o spovedanie.

— Mi-am petrecut tot timpul în șaua calului. Nu mi s-au ivit prea multe prilejuri ca să păcătuiesc.

— Acum cât timp te-ai confesat pentru ultima oară, templierule?

„Sunt zece ani și mai bine de când mi-am făcut o spovedanie completă”, spuse Josseran în sinea lui. „Căci încă mai am pe suflet o pată pe care nu pot și nici nu vreau s-o rostesc prin viu grai, nici chiar în fața unui preot.”

— În Ordin, avem propriii capelani care ne servesc.

— Atunci, știi că trebuie să faci regulat penitență. Ar trebui s-o faci acum.

— Când voi simți nevoia de penitență, frate Wilhelm, am să te-anunț.

Îl auzi pe Wilhelm oftând. Josseran nu-l luă în seamă, încercând să adoarmă, dar după un timp Wilhelm vorbi din nou.

— Oare de ce simt că porți cu tine o mare povară?

— Port într-adevăr o mare povară. E un călugăr dominican și se numește Wilhelm.

— Mă voi ruga pentru sufletul tău.

— Cum vrei.

— Știu ce părere ai despre mine, templierule. Nu-ți pot citi gândurile, dar să nu faci greșeala de a mă crede slab de minte. Știu când e un om foarte tulburat. O fi războiul ocupația ta, întortocherile spiritului sunt parohia mea.

— Îți mulțumesc pentru grijă, bombăni Josseran și se întoarse cu spatele, prefăcându-se a dormi.

* * *

Rugăciunile murmurate ale lui Wilhelm se prelungiră până târziu în noapte.

Dar somnul îl ocolea. Josseran zăcea cu ochii larg deschiși, privind dincolo de intrarea yurtei, în întunericul de afară, spre o lume necunoscută, unde oamenii nu auziseră despre Christos, iar certitudinea mântuirii nu mai era atât de sigură. Se gândea la Khutelun, la vidul negru care se ivise în ochii ei și la modul în care tătarii din jur rămaseseră tăcuți.

Se îndepărtase cu mult de tradițiile și adevărurile absolute din Toulouse, venind în Outremer; acum, era înghițit în imensitatea

acestor munți, pierdut pentru religie, pierdut pentru Biserica lui, pierdut pentru Regulamentul Ordinului, pierdut pentru sine însuși și ai lui. Acum, Wilhelm mai era ultimul vestigiu rămas al celor familiare, singura lui legătură cu lumea care îi definea personalitatea și sufletul.

De fapt, nu de monștrii care pândeau dincolo de Acoperișul Lumii se temea acum, ci de cei ascunși în propriul suflet.

Darul îi aparținea de când se știa. Începuse ca o energie în trupul ei pe care n-o putea stăpâni, o nevoie frenetică de a fugi, a fugi și-a tot fugi, a se cățăra în copaci, o dorință disperată de a zbura.

Niciodată nu putuse sta locului în copilărie, și întotdeauna îi fusese greu să adoarmă. Mama ei obișnuia s-o închidă noaptea în yurtă, dar ea găsea întotdeauna o cale de scăpare. Uneori, ieșea chiar prin gaura de fum și fugea orbește din tabără, prin întuneric. Atunci, bărbații erau trimiși în toate cele patru vânturi, s-o caute. Câteodată nici n-o găseau. Lipsea toată noaptea și, a doua zi dimineață, când revenea în tabără, înghețată și cu ochii hăituiți, își găsea mama plângând deja de jale după ea, căci o credea moartă.

Cu acele prilejuri, pe Khutelun o cuprindeau întotdeauna remușcările. Dar nu putea face nimic ca să înceteze. Darul nu i-o îngăduia.

Cel mai mult îi plăcea să galopeze cu caii tatălui ei. Asemenea celor mai mulți copii din trib, învățase să călărească încă înainte de a ști să meargă. Pentru Khutelun însă, era cu totul altceva. Nu prețuia atât dibăcia în spinarea calului, cât sentimentul de libertate pe care îl găsea astfel, galopând pe pajiștile pustii ceasuri în șir, prin iureșul vântului înghețat. În trupul ei fremăta o energie pe care nu și-o putea nici stăpâni, nici elibera.

Odată, își mânase calul până pe buza unei râpi, în trecătorile de sus, și-și închipuise cum ar fi sărit peste margine în gol, în tăcerea veșnicului cer albastru. Se gândea cum ar fi putut să desfacă brațele, acestea transformându-i-se în aripile uriașe și cafenii ale unui șoim. Putea să zboare.

Să zboare.

Nu-și dorise niciodată să fie șamană, niciodată nu dorise această clarviziune. Abia la vârsta de treisprezece ani, când fratele ei Tekudai se îmbolnăvise, își folosise pentru prima oară darul în fața altora.

Când Tekudai căzuse bolnav, tatăl ei chemase șamanii, iar

aceștia își rostiseră rugăciunile asupra lui, trei prizonieri Kerait fuseseră spintecați și cu sângele lor se unsese trupul lui Tekudai, care zăcea în convulsii pe patul său de blănuri. Dar tânărul continua să-și piardă vlaga.

Se știa că numai șamanii intrau vreodată într-o yurtă unde domnea boleșnița. Spiritele rele puteau sări dintr-un trup în altul și era periculos ca un om de rând să vină prea aproape. Dar, într-o dimineață, privind prin intrarea yurtei, Qaidu o văzuse pe Khutelun ghemuită lângă fratele ei, unde dormea adânc. Se repezise înăuntru și o scosese în brațe din yurtă, văietându-se de deznădejde spre cerul plumburiu, convins că acum avea să-și piardă și fiica, pe lângă fiu. Dar Khutelun nu se îmbolnăvise.

În schimb, Tekudai începuse să se întremeze.

La scurt timp după acest incident, Khutelun începuse să aibă vedenii. Într-o zi, s-a dus la tatăl ei și i-a spus să nu vâneze în ziua aceea, căci visase un monstru. Qaidu își râsese de protestele sale, dar în aceeași după-amiază, pe când își scotea săgețile dintr-o capră sălbatică doborâtă, fusese atacat de un urs. Acesta îi sfâșiase pieptul în patru locuri și, când îl aduseseră acasă, avea veșmintele leoarcă de sânge. Khutelun stătuse cu el toată noaptea, sugându-i din răni sângele închegat.

Când tatăl ei scăpase cu viață după niște răni care păreau mortale, ceilalți șamani din trib veniseră la ea pentru a-i spune că avea darul.

O învățaseră ritualurile, o bătrână, Changelay, și un bărbat, Magui. Tatăl ei era foarte mândru că fusese primită în rândurile șamanilor și, de-atunci încoace, o consulta ori de câte ori erau de luat hotărâri importante.

Din partea ei, Khutelun era mulțumită că făcuse ceva pentru ca el să fie mulțumit de ea, dar totuși își dorea să nu fi avut această povară a clarviziunii. Adeseori, nu înțelegea nimic din visuri, iar de alte dați viziunile ei nu erau decât premoniții tulburi, ca astă seară, cu omul sfânt creștin. Alteori, vedeniile erau împovărătoare, ca atunci când visase că unul dintre bărbații din trib o bruftuluia pe soția altuia. Păstrase tăcerea, fiind chinuită de cele aflate până când omul murise într-o bătălie cu kermizii.

Nu, nu-și dorea darul. Nu dorea decât să fie liberă, ca frații ei, să călărească prin stepe și să galopeze cu tatăl ei, liberă.

Să zboare.

Dar, în întunecimea plină de fum a nopții, duhurile veneau să-i

vorbească și s-o ia cu ele prin văzduh, peste stepă. La început, acele momente nu durau decât o secundă fugară, ca lancea fulgerului pe munți, noaptea. Dar, pe măsură ce creștea, constatase că putea reține mai mult momentul, astfel încât să poată vedea limpede înainte până departe, până la orizontul timpului. Era o fereastră spre altă lume, iar sufletul ei se topea în cerul albastru și era liberă. Când spiritul era puternic în ea, putea să zboare prin toată valea și să vadă înlăuntrul tuturor. Însă era un dar amețitor și o lăsa frântă de oboseală.

* * *

În timp ce Wilhelm își murmura rugăciunile în întunericul plin de fum al yurtei, iar Josseran zăcea treaz, luptându-se cu conștiința sa și cu amintirile torturante, Khutelun dormea epuizată, căci în noaptea aceea își încercase darul până la limită. Zburase peste Acoperișul Lumii, împreună cu barbarul cu barba roșie ca focul, săgetase peste axa în mișcare a orelor și văzuse ceea ce o aștepta, pe ea, și pe el. Își dorea din nou să nu fi avut această cumplită cunoaștere dinainte, a viitorului care se întindea sub ea ca o panoramă prea cumplită ca s-o accepte sau măcar s-o privească.

A doua zi dimineață, pe Josseran îl trezi din somn o larmă de strigăte și râsete din apropierea taberei. Dădu la o parte perdeaua grea de la intrarea yurtei. Pe câmpie se adunase o mare mulțime, dincolo de primul șir de căruțe. Era limpede că urma să se întâmple ceva important.

— Cine știe ce ticăloșie, fără îndoială, spuse Wilhelm în spatele lui.

— Am văzut din partea alor mei ticăloșii destule cât să-mi ajungă pe-o viață, replică Josseran. Sunt convins că asta nu poate fi cu nimic mai rea.

Își puse pe el mantaua de fetru și cizmele și porni peste pământul bătătorit, să afle ce se întâmpla. Wilhelm se grăbi pe urmele lui. Solul era tare, așternut cu zăpadă, iar vântul sufla rece și tăios ca o spadă ascuțită.

Sute de tătari, bărbați, femei și copii, se strânseseră în cerc să privească spectacolul care se desfășura. Domnea o stare se spirit sărbătorească, iar Josseran simți nerăbdarea de a vedea sânge vărsat. Mai întâlnise asemenea expresii surescitate, la execuțiile publice din Orléans și Paris.

În mijlocul cercului stătea o femeie, ținând în mâna dreaptă un bici din piele împletită, pentru cai, cu șfichiul atârnând pe pământ.

Era tânără și vânjoasă, cu fața îmbujorată de o emoție pe care-i era cu neputință s-o descifreze. La cingătoare avea înfipt un pumnal.

Un tânăr ieși călare din tabără, iar mulțimea se dădu la o parte din calea lui. Avea pantalonii vârâți în cizmele de piele, după obiceiul locuitorilor din munții aceia, dar pieptul și spatele îi erau dezgolite.

— Ce fac? întrebă în șoaptă Wilhelm.

— Nu știu.

Întorcându-se, Josseran o văzu pe Khutelun la câțiva pași distanță, cu ochii strălucitori de emoție.

Omul călărea încet, în jurul femeii, care ridică biciul în pumnul drept, cântărindu-i greutatea. Ce se petrecea? era un soi de pedeapsă tribală? dacă da, năpăstuitul părea destul de vesel.

— O va lăsa să-l biciuiască, înțelese dintr-o dată Wilhelm.

Josseran dădu din cap. Iar apoi, adăugă răutăcios:

— Nu-i prea târziu să-ți găsesc și dumitale un cal. Poate vrei să te alături lor.

Wilhelm îi aruncă o privire tăioasă, făcându-l pe Josseran să-și regrete imediat remarca. Drumul era destul de dificil și fără a atrage intenționat asupra lui dușmănia preotului. Totuși, îi era greu să nu-l provoace pe acel cleric infernal, așa că, din prudență, se răsuci și merse către locul unde stătea Khutelun, singură.

Auzi biciul pocnind.

Khutelun privea dincolo de umărul lui, spre spectacolul care începuse. Îi văzu pe față expresia sălbatică. „Asta nici nu-i femeie, așa cum știam eu”, reflectă Josseran. „E o primitivă. O adevărată doamnă nu se distrează la asemenea spectacole.”

— Ce fac? o întrebă.

— Îl încearcă.

— Încearcă?

— A cerut-o în căsătorie. Acum, fata are dreptul să descopere dacă-i va fi potrivit ca bărbat. Trebuie să-și dovedească virtutea. La ce bun un soț slab? nici o femeie nu-și poate hrăni copiii numai cu sărutări și tandrețuri.

Biciul pocni din nou. Josseran întoarse capul. Tânărul continua să stea drept în șa, călărind statornic. Dar pe spate i se vedeau deja două dungi sângerii.

— Și cât mai continuă așa?

— Până va fi mulțumită.

— Și dacă nu-l vrea de soț?

— Atunci, trebuie să hotărască el cât de mult poate îndura biciul. Dacă va cădea din șa, își pierde orice drept s-o mai ceară. Nimeni nu-i va pretinde să se mărite cu un bărbat lipsit de curaj sau putere.

Harapnicul trosnea iar și iar. Tânărul nu lăsa să i se citească pe față nici un semn de durere. Acum, însă, sângele îi curgea din belșug pe spate, pătându-i pantalonii. Fata ridică din nou biciul.

Mulțimea ovaționa la fiecare plesnet de bici pe spinarea călărețului. Omul se cocoșase puțin în șa, observă Josseran. Spatele îi era un păienjeniș de sânge, iar acum, la fiecare lovitură, se strâmba chinuit. Dar își mâna sigur calul și nici nu încerca să cotească din raza harapnicului.

Sângele se scursese până pe coastele calului. Fata aștepta, privindu-l pe călăreț în timp ce dădea un ocol complet. Apoi, cu un țipăt, dădu încă o lovitură, din răsputeri. Băiatul tresări din nou sub șfichi, dar își ținu echilibrul în șa.

— Dacă-l iubește, se va opri acum, spuse Khutelun. Băiatul s-a dovedit tare.

— Și dacă nu-l iubește?

— Atunci ar fi bine pentru el să nu aibă prea mult curaj.

Însă, chiar în timp ce Khutelun vorbea, fata își înfipse biciul la loc sub centură și ridică brațele, cu un strigăt triluitor repezindu-se prin sălbăticia munților. Membrii de familie care asistau dădură năvală să se strângă în jurul poneiului, pentru a-l felicita pe călăreț, care le rânji, acceptându-le laudele, deși Josseran putea să vadă că de fapt zâmbetul lui nu era decât o strâmbătură și ajunsese pe punctul de a se prăbuși.

— Ca femeie, aș aștepta din partea oricărui bărbat să facă măcar atâta lucru pentru mine, spuse Khutelun. Ca prințesă, aș aștepta de la el mult mai mult.

Din cine știe ce motiv, nu făcea doar să-i spună ceea ce știa că era adevărul. Îi lansa o provocare.

— În țara ta, ești socotit un bărbat viteaz?

Nu-i venea să creadă că o femeie îi pusese o asemenea întrebare.

— Ce altceva poate avea un bărbat, dacă nu are onoare și vitejie?

— Ești și un bun călăreț?

— Unul dintre cei mai buni, răspunse Josseran, neputându-și ascunde mândria din glas. Îl măsura cu atâta nerușinare?

— Câți cai ai?

Îi simți privirea pătrunzătoare și simți un junghi de rușine. Tătarii, după cum aflase, luau cu ei câte douăzeci de cai fiecare, într-o campanie. Mai mulți cai decât ar fi putut spera vreodată orice cavaler, mult mai mulți decât aveau numeroși nobili bogați; iar el numai bogat nu era. Cum i-ar fi putut explica unei prințese tătăroaice că vânduse o mare parte din ceea ce avea pentru a călători în Țara Sfântă, cum i-ar fi putut descrie împrejurările slujbei sale în Ordinul Templului?

— Am trei cai, spuse, ceea ce nu era decât în parte adevărat, căci, deși îi călărea în luptă, de fapt aparțineau Templului.

— Și câte neveste?

— Un bărbat nu poate avea decât o singură soție, după legea lui Dumnezeu.

— O soție, dacă n-are poftă. La fel cum nu bea decât un singur castron de koumiss, dacă nu-i e sete.

Și râse.

Lui Josseran nu-i venea să-și creadă urechilor. Cu atât mai bine că Wilhelm n-o putea înțelege pe acea femeie și blasfemiile ei.

Se afla destul de aproape pentru a-i putea simți mirosul, o alchimie sălbatică de piele, lapte covăsit și mosc femeiesc. Îl încercă un freamăt. „Aici, ajung dincolo de tărâmul mântuirii. Cinci ani am trăit sub cârmuirea Templierilor și am crezut că învinsesem fiara care mi-a distrus așa viața și sufletul. Iar acum, sălbatica asta mi-a trezit încă o dată păcătoșenia. Sunt blestemat."

— Cum sunt femeile voastre? continuă Khutelun. Sunt călărețe pricepute?

— Nu, domniță, nu sunt. Niciuna nu se compară cu dumneata.

— Atunci, ce știu să facă?

Cum i-ar fi putut explica acestei diavolițe virtuțile unei femei creștine?

— O fecioară trebuie să fie frumoasă și blândă, cu voce gingașă și melodioasă.

Îl privi cu gura căscată:

— Atunci, asta cauți tu la o nevastă?

— Mai trebuie și să aibă talent la muzică și la cusutul tapiseriilor. O întruchipare a Maicii Domnului nostru, Maria.

— Sunt de acord că o femeie trebuie să poată coase și găti. Pentru multe femei, lumea e yurta și copiii ei. Dar, în vremuri de război sau nenorocire, trebuie și să poată lupta și vâna.

Josseran îi îndura interogatoriul, întrebându-se la ce se gândea.

— Și ce altceva mai căutați voi, creștinii, la o soție?

— Modestia, spuse el, folosind cuvântul tătăresc pentru cuviință și politețe.

Khutelun se încruntă.

— Trebuie să fie castă, adăugă Josseran, încercând să i-o explice pe cât de delicat îi stătea în putere.

— Vrei să spui că trebuie să aibă voalul sângelui?

Dădu din cap, mirându-se de lipsa ei de pudoare:

— Da. Trebuie să fie virgină.

— Eu mi-am pierdut de mult virginitatea.

Josseran se holbă la ea, șocat împotriva propriei voințe, încercă să-i descifreze expresia, dar nu văzu decât mândrie și dispreț.

— Ca orice femeie tătară de soi, adăugă Khutelun, i-am dat-o calului meu.

Și îi întoarse spatele, pornind cu pași mari înapoi spre tabără.

Stârneau curiozitatea prin toată tabăra. Oriunde se duceau, copiii se țineau după ei, râzând și strigând, câte unul acceptând din când în când provocarea prietenilor pentru a alerga să le atingă poalele veșmintelor, înainte de a o lua din nou la goană. Și adulții se zgâiau la ei cu o curiozitate nedisimulată și, uneori, se apropiau să ceară cuțitul lui Josseran sau crucea de argint a lui Wilhelm. O făceau fără rușine, nu ca niște cerșetori, ci cu atitudinea unor domni care considerau că li se cuvenea tot ceea ce voiau. De mai multe ori Josseran, stârnit până peste puterile lui, ajunsese pe punctul de a scoate spada.

Fratele lui Khutelun, Tekudai, fu acela care salvă situația; îi luă sub ocrotirea lui, însoțindu-i prin tabără oriunde ar fi mers. Cererile și pretențiile încetară dintr-o dată.

Tekudai își manifesta la nesfârșit curiozitatea în legătură cu ei, cu religia lor, cu metodele de luptă, cu castelele lor. Voia să știe dacă în Creștinătate – tătarii credeau că acesta era numele țării lor – existau pășuni nesfârșite ca acestea, unde un om putea paște caii; care era pedeapsa pentru adulter; ce foloseau la confecționarea săgeților. Josseran își dădu în curând seama că Tekudai nu era numai curios, ci probabil fusese trimis de Qaidu să-i iscodească, așa că răspunsurile sale deveniră mai reținute.

Dacă Tekudai era iscoada lui Qaidu, nu fusese bine ales, căci îi plăcea să vorbească la fel de mult pe cât îi plăcea să asculte, iar Josseran începu treptat să-l descoasă. Deși tătarii se vădiseră a fi

năpasta sarazinilor în Răsărit, fu șocat să afle că de fapt Qaidu era mahomedan, la fel ca mulți alți membri ai tribului. Totuși, deși respectau multe dintre preceptele religiei sarazine, continuau să creadă în ceva numit de ei Spiritul Cerului Albastru.

Asemenea tuturor mahomedanilor, tătarii își îngăduiau să aibă patru neveste, iar un han își lua și cât de multe concubine îi dădea mâna să țină. În pofida acestui aranjament la prima vedere riscant, Tekudai insista să spună că între soții nu se iveau niciodată conflicte, precum și că nu se făcea nici o deosebire de legitimitate între copiii născuți de neveste și cei ale căror mame nu erau decât concubine. De fapt, Tekudai susținea că și pe el însuși îl născuse una dintre numeroasele cadâne din haremul lui Qaidu.

Ordu, sau gospodăria, le garanta femeii și copiilor ei siguranța pe tot parcursul vieții. Tekudai îi spuse că, la moartea lui Qaidu, el urma să-i moștenească toate femeile, în casă, ca și în pat, dacă așa voia – excepție făcând, desigur, propria mamă. În acest mod, zicea el, văduvele și copiii lor nu aveau niciodată motiv să se teamă de viitor. Spre și mai marea uimire a lui Josseran, îi explică faptul că, deși trupurile lor le aparțineau de-a binelea bărbaților, femeile tătare aveau dreptul la propriile bunuri și puteau cumpăra sau vinde proprietăți, cum ar fi caii și caprele, independent de soții lor.

Era o idee absolut uluitoare, dar părea a fi foarte firească pentru toți acei păgâni.

Josseran mai află despre clanul lui Qaidu că pornise de pe câmpiile de la răsărit de „Acoperișul Lumii”, cum îl numeau ei, în urmă cu o generație, și cucerise aceste văi când sosise aici cu Chinggis Han în frunte. Acum stăpâneau peste toate popoarele de la Valea Fergana până aproape de țărmurile de miazăzi ale Lacului Baikal. Tătarii aveau un sistem feudal foarte asemănător cu al creștinilor; puterea lui Qaidu se datora legăturilor de rudenie cu multe clanuri învecinate care îl susțineau, precum și de la anda-ii săi, sau frații de sânge, care de asemenea îl recunoșteau drept conducător. La rândul lui, Qaidu trebuia să-i fie fidel hanului din Buhara, care era împuternicit de Hanul Hanilor, urmașul lui Chinggis, din acel îndepărtat Qaraqorum.

De fapt, se părea, Qaidu era acum un conducător cu drepturi depline.

Tekudai îi spuse că acum, Möngke fiind mort, în Qaraqorum urma să se adune un sfat pentru a alege un nou Han al Hanilor. Această întrunire se numea khurlitai și, la vremea sosirii lui

Josseran și a lui Wilhelm în Centrul Lumii, cu toții se așteptau ca pe tron să stea Ariq Böke, fiul lui Möngke.

Josseran îi mai puse lui Tekudai și întrebări de o importanță mai imediată numai pentru el. Într-o zi, o văzu pe Khutelun călare pe calul ei și arătă cingătoarea de mătase pe care o purta împrejurul mijlocului.

— Asta ce înseamnă? se interesă el, cât putea să pară de nepăsător.

— Când o femeie are o asemenea cingătoare de mătase înseamnă că e nemăritată.

Josseran dădu din cap, îngândurat, dar își alungă pe dată din minte nesocotita idee. Dumnezeu să-l ierte; datoria lui era față de Domnul, nu de pântecele unei sălbatice tătăroaice din stepe.

De parcă ar fi fost cu putință așa ceva.

* * *

Îi privea pe tătari cum își vedeau de viața lor de zi cu zi; femeile mulgeau vacile sau stăteau așezate în mici grupuri dinaintea yurtelor, cosând piei ori confecționând fetru pentru haine și covoare, dojenindu-și copiii ori tocând carnea pentru masă; bărbații stăteau pe vine, lustruind arcuri sau pilind vârfuri de săgeți, ori ieșeau pe câmpie strigând și chiuind, în timp ce-și antrenau caii. Din când în când, întâlnea câte un grup turnând lapte de iapă în burdufuri mari de piele, pe care le agățau de rame din lemn și le băteau cu bețe lungi. O făceau ore în șir, pentru a separa zerul de cheaguri ca să-și prepare neprețuitul koumiss.

Cu cât îi vedea mai mult pe tătari, cu atât era mai impresionat de capacitatea lor combatantă. Cu toții erau arcași pricepuți, folosind un arc de război cu curbură dublă, pe care-l lucrau din bambus și corn de yak, legate laolaltă cu mătase și rășină. Pe degetul mare își puneau un degetar din piele sau piatră, care le dădea posibilitatea de a elibera coarda cu o bruschețe mult mai eficientă decât dacă ar fi făcut-o cu degetele goale. Săgeata bătea până la peste două sute de pași și nimerea cu o precizie ucigătoare, chiar și din goana calului.

Fiecare tătar purta cel puțin două tolbe de lemn în formă de cutii, cu peste zece săgeți în fiecare. O chivără conținea săgeți pentru lupta de la distanță, cealaltă săgeți cu vârful lat, pentru lupta de-aproape, folosite la lovirea dușmanului în față și brațe. Mai aveau și săgeți de semnalizare, boante, care treceau pe deasupra capului șuierând, folosite spre a comunica între ei în bătălie.

Serviciul militar era obligatoriu pentru toți tinerii și avea o organizare și o disciplină foarte stricte. Erau grupați în arban-e de câte zece oameni, care la rândul lor formau jegun-uri de câte o sută. Jaful fără permisiune, părăsirea unui camarad din propriul arban sau dormitul în post se pedepseau cu moartea. De asemenea, printre tătari se aplica regula de a nu numi în funcții de comandă oameni mai rezistenți fizic decât ceilalți, judecând că n-ar fi simțit foamea sau setea asemenea soldaților și, astfel, le-ar fi redus eficiența.

Până și Templierii ar fi putut învăța multe de la acești tătari, conchise Josseran.

Dar, până acum, nu fusese lăsat decât să întrezărească parțial capacitățile războinice ale tătarilor. Dacă fusese doar impresionat, fu izbit de uimire când, la o săptămână după sosirea în tabără, Qaidu îi îngădui să călărească împreună cu ei la o vânătoare.

Era încă întuneric când mignan-ul – un regiment tătăresc de cavalerie numărând o mie de călăreți – părăsi tabăra. Josseran se trezi în timpul nopții, auzind tunetul copitelor care ieșeau în stepă.

În zorii dimineții următoare, Tekudai veni să-i ia.

— Trebuie să mă urmați, le spuse el. A început vânătoarea.

Din nou era un frig amarnic; Josseran își luă del-ul și cizmele. Wilhelm îl însoți afară din yurtă. Acceptase de mult obiceiul tătăresc, înlocuindu-și sandalele cu cizmele butucănoase de fetru și purtând acum o manta groasă tătărească peste pelerina sa neagră.

Își înșeuară caii și îl urmară pe Tekudai spre colina care domina tabăra. Qaidu îi aștepta, înconjurat de garda lui de corp. Stătea cocoșat în mantia sa mare de hermină pe care o purta peste o cuirasă de piele bătută bogat în ținte de argint. Calul său avea valtrapuri carmin, iar șaua de lemn era încrustată cu jad.

— Vă facem o mare cinste, îi spuse Qaidu lui Josseran, pe când călăreau în sus. Nici un barbar nu a mai văzut vreodată așa ceva.

Josseran nu știa sigur dacă marea vânătoare la care asista în ziua aceea făcea parte din ritualul de iarnă sau dacă fusese organizată anume pentru el.

Își imagina întoarcerea, în aceeași seară, cu câțiva mistreți, poate și niște antilope. Nici nu-i trecea prin minte ce măcel urma să vadă.

* * *

Călăriră din răsputeri preț de câteva ceasuri, în stilul tătăresc, fără pauză. Kismet ținea pasul, mai întremată după odihna în tabăra lui Qaidu și îngrășată cu mâncarea pe care o găsise pe câmpie.

Josseran se simțea ușurat s-o vadă din nou într-o atât de bună formă, căci se temuse că avea s-o piardă.

Ajunseră pe creasta unei coline joase, unde rămaseră în așteptare. Piscurile albe-albăstrii ale munților îi înconjurau din toate părțile, ca marginea unei căldări uriașe.

Departe, în zare, Josseran putu deslușI un șir negru de călăreți tătari răspândiți pe toată lățimea văii. Își aminti ropotul de copite din timpul nopții și înțelese că trebuia să fie călărețII pe care-i auzise părăsind tabăra. Linia se frânse, flancurile galopând înainte, în două arcuri separate, peste stepă.

O coloană de praf se înălță de pe câmpie și, dintre capetele cavaleriei care se apropia, o turmă de antilope se repezi înainte, numărând peste o mie de capete. Le putea distinge mugetele ciudate, subțiri, peste câmpia înghețată. Tropoteau de-a valma, unele făcând salturi înalte prin văzduh peste spinările celorlalte, ca peștii sărind din valurile mării. Wilhelm scoase o exclamație, arătând spre dreapta, unde se vedea o haită de lupi, urlând din goană. Doi leoparzi de zăpadă, în panică, epuizați de vânătoare, lipăiau pe gheață, la marginea turmei. O turmă de capre săgeta încoace și-ncolo pe câmpie, încercuite de oameni, fără nici o scăpare.

— Pentru numele înduratului Dumnezeu, șopti Josseran.

Vânase cerbi și mistreți în pădurile din Languedoc, dar niciodată nu mai văzuse o vânătoare de asemenea proporții, săvârșită cu atâta organizare și precizie. În Franța, foloseau gonaci și ogari pentru a goni prada. Când aceasta apărea la vedere, nobilului sau cavalerului îi revenea rolul de a o vâna și ucide. Dar, în comparație cu asta, un asemenea sport părea o joacă de copii.

Se părea că tătarii își foloseau la vânătoare toată armata, acționând cu o coordonare desăvârșită.

Capetele flancurilor vânătorești se închiseseră aproape complet, încercuind animalele adunate pe câmpia de jos.

— Așa ne instruim noi soldații, spuse Tekudai.

Era nevoit să strige pentru a se face auzit peste ropotul copitelor pe pământul întărit de ger. CălărețII nu scoteau nici un sunet, răsucindu-se și cotind într-o tăcere deplină, cu manevrele coordonate de mesageri care săgetau printre comandanți, pe ponei, de mișcările steagurilor și, din când în când, de zborul răsunător al câte unei săgeți de semnalizare.

— Priviți! tatăl meu a indicat locul uciderii înainte de a începe

vânătoarea, iar acum, că s-au adunat acolo, nu poate fi ucis nici un animal până nu dă semnalul hanul însuși. Dacă un singur iepure se pierde, din neatenție, omul acela e pus la jug și primește o sută de lovituri de baston.

Josseran învățase încă din copilărie că orice bătălie consta într-o serie de lupte individuale. Abia la intrarea în rândurile Templierilor fusese instruit să atace în șarjă, cotind și întorcându-se la comandă, din aceeași mișcare cu restul cavaleriei. Această disciplină de fier îi distingea pe Templieri și Ospitalieri de ceilalți, ca forță combatantă în Țara Sfântă. Dar nici nu se compara cu ceea ce vedea acum. Privea cu gura căscată evoluția din fața lui. Cu asemenea vânători, își dădu el seama, tătarii învățau meșteșugul cercetării, al camuflajului, al comunicării și al coordonării. Când luptai contra acestor oameni, nu te înfruntai doar cu fiecare tătar în parte, ci cu întreaga hoardă în același timp.

Ușurimea armurilor și a armelor contrasta puternic cu propriul lui echipament de luptă, cămașa grea de zale, paloșul și buzduganul. Chiar și luați individual, acești călăreți sălbatici erau mult mai presus de orice cavaler franc; dar, luptând și mișcându-se ca o unitate, cum făceau acum, nimiceau totul în calea lor.

Dacă nu se întorcea în Outremer cu un armistițiu, își putea închipui toată Țara Sfântă înghițită de acești diavoli.

Qaidu dădu din cap spre locțiitorul de lângă el. Omul scoase o săgeată din tolbă. Vârful săgeții nu era ascuțit, ci se sfârșea într-o bilă de fier sfredelită cu găurele, prinsă în capăt. Omul trase săgeata în văzduh, iar aceasta șuieră melodios, în timp ce cobora spre războinicii de pe câmpia de jos.

Era semnalul de începere a măcelului.

Una dintre siluetele din marele cerc al călăreților sări din șa. Deși Josseran nu-i deslușea chipul de la înălțimea colinei, știu că era Khutelun, recunoscându-i roșeața eșarfei purpurii. Privi în jurul lui. Qaidu îi zâmbea lupește și înțelese că ghicise corect.

— Fiica mea, spuse hanul. Am dat ordine. Nimeni nu are voie să ucidă până nu trage ea prima săgeată.

Își lăsase pe cal armele, chiar și tobele. Mergea cu pași mari pe câmpie, înarmată numai cu arcul.

— I se îngăduie o săgeată numai, spuse Tekudai. Trebuie să doboare dintr-o singură lovitură.

Josseran îl privi cu ochi mari. Pe câmpie forfoteau mii de jivine, cu ochii holbați de spaimă. Khutelun mergea printre ele, fără a

părea să se teamă, doar cu arcul mlădios în mână.

O haită de lupi se desprinsese din mulțimea animalelor care mugeau și acum cotise spre ea, alergând cu urlete. Ținând ușor arcul în mână, fata aștepta.

— Au s-o omoare, murmură Josseran.

Se uită în jur. Lângă el, tatăl și fratele lui Khutelun priveau, cu chipurile ca de cremene. Josseran reveni cu atenția spre drama ce se desfășura jos. Lupii se apropiau. Simți un neașteptat val de teamă. „De ce-mi pasă mie ce pățește o sălbatică tătăroaică oarecare?" se întrebă. „Ce contează pentru mine?"

Inima însă îi bubuia în piept.

Iar fata continua să aștepte, lăsând lupii să se apropie, cu arcul încă ținut lângă trup.

„Nu are nici un nerv în ea."

În sfârșit, Khutelun ridică arcul la umăr, dintr-o mișcare fluidă, ochind. „E prea târziu", își spuse Josseran. „Haita trebuie s-o atace acum, înainte de a avea timp să dea drumul săgeții." Kismet îi simțea cumva neliniștea și-și rodea zăbala.

Nu văzu tragerea cu arcul, dar dintr-o dată unul din lupi căzu, rostogolindu-se pe pământul tare și înghețat, cu săgeata înfiptă în gât. Imediat, dinspre călărețiii din jurul lui Khutelun se stârni un nor de săgeți vâjâitoare și încă o duzină de lupi se prăvăliră, într-un amestec de labe și blănuri însângerate. Dar nu era de ajuns ca s-o salveze. Khutelun căzu, sub năvala fiarelor rămase. Tătarii se repeziră, atrăgând lupii de pe tovarășa lor, trăgând în haită săgeți după săgeți.

Josseran îl privi pe Qaidu.

Nimic. Nici o expresie.

Ținându-și respirația, aștepta. Khutelun zăcea cu fața în jos, pe gheață.

* * *

În sfârșit, o mișcare: fata se clinti, ridicându-se încet în picioare. Un camarad de-al ei îi aducea calul de căpăstru și se îndreptă spre el șchiopătând. Era cu neputință să-și dea seama cât de grav se rănise.

Qaidu rânji:

— Ah, ce mai fiu ar fi fost! dar și o minunată mamă de hani!

Masacrul mai continuă timp de un ceas. În sfârșit, încă o săgeată boantă fu azvârlită spre cer, ca semnal al hanului pentru încheierea vânătorii. Cercul de fier al cavaleriei se desfăcu, lăsând

animalele rămase să se salveze în întinderile de la miazănoapte.

Ostașii se apucară de treabă, adunând vânatul pentru ospăț.

— Va să zică, murmură Wilhelm lângă umărul lui, diseară măcar n-o să mai mâncăm oaie.

— Ai mai văzut vreodată așa ceva?

— Sălbatici la vânătoare.

Josseran clătină din cap. Călugărul nu înțelegea nimic din însemnătatea a ceea ce tocmai văzuseră. Dar, la urma urmei, el nu era militar.

O zări pe Khutelun urcând panta spre a-l saluta pe tatăl ei. Avea sânge pe mâneca mantalei și pe pantaloni, dar nimic din felul cum se ținea în șa nu dădea de înțeles că ar fi fost rănită. Când se apropie, Josseran îi simți ochii negri privindu-l de pe fața arsă de soare.

Ciudat lucru, că îl afecta astfel. Nici o clipă nu se gândise că se putea ca într-o zi o tătăroaică să i se pară frumoasă. Fata îi zâmbi feroce în timp ce trecea pe-alături, parcă citindu-i gândurile. Îl chinuia gândul la ea, se întreba ce vătămări îi pricinuiseră lupii, ce răni ascundea fetrul gros al veșmintelor.

— Tată! strigă ea spre Qaidu.

— Cum stai cu rănile, fiica mea?

— Niște zgârieturi.

Se clătina puțin în șa, dar își reveni.

— Frumoasă vânătoare.

— Îți mulțumesc, tată.

— Felicită-ți mignan-ul. Spune-le că sunt mulțumit.

Khutelun zâmbi din nou, apoi își întoarse calul spre a reveni la soldații de pe terenul de vânătoare, jos.

Josseran se răsuci spre Tekudai. Nu-i putea citi expresia de pe față.

— Se va face bine? îl întrebă.

— E tătăroaică, mormăi Tekudai, ca și cum atât ar fi fost de ajuns ca explicație, și nu mai spuse nimic în tot timpul lungului drum călare înapoi către tabără.

* * *

Dar abia la întoarcerea în tabără, Josseran văzu o altă față a acelor temuți tătari.

Furtuna se rostogolise dinspre miazănoapte, nori mari și negri înălțându-se ca niște nicovale deasupra văii și acoperind munții, învolburați precum un fum de smoală în josul steiurilor. Tunetele

bubuiau de-a lungul trecătorilor din înaltul munților, iar peste stepă se arcuiau fulgere ramificate, lumina verzuie a furtunii prefăcând la iuțeală caii cu ochi speriați și cămilele agitate în tot atâtea camee viu luminate.

Înainte de furtună, Wilhelm și Josseran fuseseră poftiți în yurta lui Tekudai pentru a bea koumiss și a sărbători vânătoarea. Primul bubuit de tunet le opri inimile în piept, zguduind pământul sub ei. Gerel se repezi într-un colț, îngropându-se sub o grămadă de piei, în timp ce nevestele și copiii lui Tekudai țipau și se ascundeau în unghere, cei mai mici adăpostindu-se sub poalele mamelor.

Tekudai sări în picioare, cu ochii mari ca ai unui cal fugind de foc. Saliva i se prelingea de pe bărbie. Îl apucă pe Wilhelm de umeri și-l îmbrânci prin yurtă, aruncându-l afară pe sub perdeaua de la intrare.

Apoi, se întoarse spre Josseran:

— Afară! repede!

Josseran se holbă la el, uimit, năuc.

— Ați atras mânia zeilor asupra noastră! strigă la el Tekudai.

— Nu-i decât o furtună! răcni și Josseran, peste ropotul ploii. O să treacă!

Dar Tekudai nu voia să-l asculte.

— Afară!

Josseran nu se mai împotrivi, în timp ce Tekudai îl târa spre intrare, pentru a-l împinge în noroiul biciuit de ploaie.

Wilhelm stătea alături, cu părul leoarcă, privind norii negri, cu chipul lugubru în lumina furtunii.

— Ce s-a-ntâmplat cu ei?

Josseran clătină din cap. Îl apucă pe Wilhelm de braț și-l trase de-acolo, cu capul aplecat în vânt, înapoi spre yurta lor.

Mai târziu, se ghemuiră lângă focul mic, încă uzi, cu aburii ieșind din hainele îmbibate de apă. Furtuna se îndepărta spre miazăzi. Cum să-i înțeleagă pe niște oameni ca aceia? se întreba Josseran. Prăpădiseră jumătate din lume, cuceriseră Bagdadul, Moscova, Kievul și Buhara, iar acum se chirceau sub pături, speriați de tunete, ca niște copii.

Ciudat popor, într-adevăr.

Exista o chestiune care continua să-l tulbure, sâcâindu-l zi de zi, fără să-i lase o clipă de liniște; un lucru pe care trebuia să-l știe, deși se și temea de această cunoaștere, își râdea de sine însuși că avea asemenea griji, de vreme ce cu siguranță nu conta câtuși de puțin,

dar trebuia să afle răspunsul.

Era într-o dimineață, cam la o săptămână mai târziu; cerurile deveniseră albastre ca gheața, cu soarele făcând să scânteieze zăpezile de pe Acoperișul Lumii. Josseran călărea împreună cu Tekudai pe colina de deasupra taberei. Tânărul tătar ducea un laț de frânghie la capătul unei prăjini lungi, cu care prindea caii pe care aveau să-i ia cu ei la plecarea în viitoarea călătorie prin munți. Era nevoie de multă dibăcie și putere pentru a captura astfel animalele, căci acelor făpturi li se îngăduia să alerge aproape sălbatice peste stepă, până deveneau trebuitoare, iar atunci se zbăteau cu furie să scape. Dincolo de vale, alți călăreți făceau aceeași treabă, chiuiturile lor și ropotele de copite ale cailor reverberând printre laturile văii.

Josseran trase adânc aer în piept, știind că acum avea ocazia să descopere adevărul, oricât, de greu de înghițit ar fi fost.

— Tekudai, spune-mi ceva. Când vă hotărâți să vă luați o nevastă. Trebuie ca ea să fie.?

Se poticni, căutând cuvântul potrivit în limba tătărească, dar își dădu seama că nu-l cunoștea.

Zâmbetul lui Tekudai era blând, dar și prevenitor. Îl tratau cu atâta aroganță, tătarii aceia. Întotdeauna avusese sentimentul că se purtau cu el ca un duce cu bufonul lui.

— Mă întrebi dacă o soție trebuie să aibă intact vălul sângelui? înțelese Tekudai.

— Da, asta voiam să zic.

— Firește că nu. Ar fi prea rușinos. Tu ai lua de nevastă o asemenea femeie?

— O stare ca aceasta e la mare preț în.

Fusese gata să spună „în orice țară creștină”, dar se opri.

— În țara mea.

— Poate că din această pricină nu-i puteți învinge pe sarazinii aceia despre care tot vorbești!

Lui Josseran îi venea să-i dea vânt jos de pe cal. Un simplu băietan, și-și râdea de el! „Ți-aș smulge limba, s-o dau de mâncare la câini!”

— Am auzit, continuă el, neputându-și alunga din minte cumplita imagine, că femeile voastre își pierd fecioria cu caii lor.

Tekudai trase de căpăstru, răsucindu-se în șa. Nu mai părea amuzat.

— Păi, altfel cum să și-o piardă?

„Nici măcar barbă n-are, și vorbește de parcă aș fi de-o seamă cu el!”

— Și nu vă deranjează?

— Voalul sângelui înseamnă că o femeie a petrecut puțin timp în spinarea calului. Prin urmare, nu poate fi o bună călăreață și ar fi o povară pentru soțul ei. Este semn de slăbiciune.

Josseran îl privi cu ochi mari.

— Își pierd fecioria călărind în șa, repetă el încet, făcându-i-se lumină în minte.

— Da, desigur.

Dar Tekudai nu putea ghici gândurile lui Josseran, așa că nu făcea decât să-l privească întru totul uimit pe acel barbar care avea nevoie ca faptele cele mai simple să i se explice de câte trei sau patru ori înainte de a le pricepe.

Și Baidu le spusese că avea minte ageră și spirit viu!

— Își pierd fecioria călărind în șa, spuse Josseran pentru a doua oară, ca și cum greu i-ar fi venit să creadă; apoi zâmbi. Bine. Să mergem.

Și, dintr-un motiv de neînțeles pentru tovarășul său, își azvârli capul pe spate și începu să râdă.

* * *

La început, n-o recunoscu. Purta o mantie roșie cu violet și o bonetă largă, cu o coadă lungă ce se întindea în jos pe ceafă și franjuri negre și aspre, grele, acoperindu-i fruntea. Ținea în mâna dreaptă o tamburină și intră în marele pavilion pășind de-a-ndărătelea, pe când murmura încet un cântec tărăgănat. Își târșâi picioarele până în mijlocul cortului, între cele două focuri, și căzu în genunchi.

Josseran văzu că ținea în mâna stângă un îmblăciu de cârpe.

Duse mâna la spate, iar una dintre femeile care o însoțeau îi dădu o pipă de fumat, din care inspiră prelung fumul.

— Hașiș, murmură printre dinți Josseran.

Știa despre hașiș din Outremer, unde anumite secte ale sarazinilor – Hașișim, Asasinii – se foloseau de acel drog pentru a le fi de ajutor în obiceiurile lor ucigașe.

După câteva fumuri prelungi și adânci, Khutelun se ridică și se duse în fiecare colț al yurtei pe rând, căzând în genunchi și turnând pe pământ lapte de capră dintr-o cană mică, în semn de libație pentru spirite. Apoi, reveni în mijlocul pavilionului și mai aruncă puțin koumiss în foc, pentru spiritele vetrei. În sfârșit, ieși afară,

unde aduse o ofrandă și duhurilor Cerului Albastru.

Când reveni, se prăbuși dintr-o dată pe pământul bătătorit și rămase astfel, cu membrele tremurându-i, ca în transă. Ochii i se rostogoleau prin cap, iar pe buze abia i se simțea cea mai mică adiere de respirație.

— Este posedată de Diavol, șuieră Wilhelm. Ți-am spus eu. E o vrăjitoare.

În acel moment, Josseran știu că așa trebuia să fie și se temu pentru ea; și pentru el însuși. Ca orice bun creștin, se temea de Diavol și de lucrările acestuia, căci Biserica îl prevenise de multe ori asupra puterii lui Belzebut. Simți sângele scurgându-i-se din față.

În yurtă era întuneric, prin aer simțindu-se aroma densă a tămâii pe care o presăraseră în foc și mirosul dulceag, înecăcios, al hașișului. Josseran privi în jur, spre tătarii adunați, cu fețele la fel de palide și înspăimântate ca a lui. Până și Qaidu, așezat în capul focului, părea adus de spate și speriat.

Se lăsase o tăcere înfricoșată, prelungă, în timp ce Khutelun zăcea nemișcată la pământ.

În sfârșit, se clinti și se ridică încet în picioare. Merse la foc, de unde reveni ținând în mână un țurloi de oaie înnegrit. Îl ridică să-l examineze cu atenție, studiind crăpăturile și fisurile oaselor calcinate.

— Cheamă Fiara, șopti Wilhelm.

— E o șarlatanie, nimic mai mult.

Dar Wilhelm nu-l asculta. Căzu în genunchi, cu mâna încleștată pe crucea din aur de la piept. O ridică în fața lui, începând să intoneze sonor o rugăciune de exorcizare. Tătarii se holbau la el, încremeniți. Chipul lui Qaidu se încreți, încruntat de furie.

— Scoate-ți-l de-aici, mârâi el, și doi oșteni îl înhățară pe Wilhelm de subsuori, târându-l afară.

Qaidu reveni cu atenția spre Khutelun.

— Care e judecata spiritelor? o întrebă el.

Khutelun îi arătă osul ars:

— Spiritele spun că e un moment bun pentru călătorie.

— Foarte bine, se întoarse Qaidu spre Josseran. Ai auzit, barbarule? mâine plecați spre Qaraqorum!

Dar Josseran abia dacă-l auzise. O privea țintă pe Khutelun, care căzuse iarăși la pământ, unde zăcea nemișcată. Avea ochii deschiși, însă aceștia vedeau lucruri pe care nimeni dintre ceilalți nu le putea cunoaște. Se cutremură din nou.

„Doamne Sfinte!” se rugă el. „Am poftit la o vrăjitoare!”

Năframa îi flutura în vânt ca un steag. Khutelun stătea nemișcată în șa, având în jur escorta de douăzeci de călăreți care aveau să-i însoțească în călătoria peste Acoperișul Lumii. Qaidu și Tekudai erau și ei de față, călare pe cai, pentru a-i conduce la drum.

— Cine ne va conduce? întrebă Josseran.

Qaidu arătă cu capul în direcția fiicei sale.

— Khutelun se va îngriji să ajungeți cu bine la Centrul Lumii.

Josseran simți poneiul lui Wilhelm înghesuindu-se lângă al lui. Călugărul ghicise ce se întâmpla.

— Vrăjitoarea asta o să ne călăuzească? șuieră el.

— Așa se pare.

— Atunci, suntem osândiți. Cere-le să ne dea altă călăuză.

— Nu avem căderea să le cerem nimic.

— Fă-o! se răsti preotul.

Josseran se răsuci spre el:

— Ascultă, popo, îmi îndoi genunchiul numai în fața Marelui Maestru de la Acra și a nimănui altcuiva. Așa că nu cuteza să-mi poruncești nimic!

Wilhelm duse mâna la crucea de argint de pe piept și o ridică în dreptul feței. Începu să recite Pater Noster.

— Ce face? întrebă Qaidu.

— O rugăciune pentru siguranța drumului, minți Josseran.

— Avem propriul mod de a asigura o călătorie liniștită, replică hanul, dând din cap spre Khutelun.

Fata descălecă și făcu un semn spre una dintre femeile din mulțimea adunată în jurul cailor. Femeia păși înainte, aducând un ciubăraș cu lapte de iapă. Khutelun vârî un polonic de lemn în poloboc, îngenunche pe iarbă și turnă puțin lapte pe pământ, ca ofrandă pentru duhuri. Apoi, se duse la fiecare dintre călăreți, pe rând, și stropi cu lapte tigvele, scările și crupele cailor.

După care sări la loc în șaua calului ei.

— Alte vrăjitorii, bombăni Wilhelm.

„Poate că nici nu-i mai mult decât încrederea ta în cruce și tămâie”, reflectă Josseran, cu o neașteptată limpezime de spirit. Dar nu rosti blasfemia cu glas tare. Spusese deja prea mult din ce avea pe suflet în prezența acelui călugăr afurisit. Nu c-ar fi crezut să conteze cu ceva, căci nu se aștepta să mai vadă vreodată Acra.

* * *

Ieșiră călări din tabără, îndreptându-se spre miazănoapte.

Soarele părea un ban de aramă rece, înălțat acum peste Acoperișul Lumii, în văzduhul înghețat, care înțepa nasul și buzele, arzând plămânii. Khutelun îi conduse la dreapta, în direcția norocoasă, după care porniră spre răsărit, către soare. Josseran știa că, de acolo, intrau într-o lume unde puțini oameni călătoriseră vreodată, fie și mahomedani. Drumețeau dincolo de întunecime, iar frica îl apăsa în pântec grea ca plumbul.

Porniseră peste câmpie în același galop năpraznic care caracteriza stilul tătăresc de călărie. După câteva ore în acest ritm, Josseran avea senzația că-i ieșise șira spinării prin creștetul capului. Îl privi pe Wilhelm și văzu că bunul călugăr suferea mult mai cumplit decât el. Șeile tătărești erau foarte strâmte, arcuite în sus la spate și în față și lucrate din lemn pictat în culori vii. Arătau frumos la vedere, dar păreai să călărești pe piatră.

Khutelun mergea în fața lui. Șaua ei era acoperită cu catifea roșie bogată și avea oblâncul bătut în pietre scumpe. La înălțimea coapselor străluceau ținte de argint. Josseran se întreba cum putea călări în blestemăția aia. Pesemne o chinuia de moarte. Sau, poate, avea mătasea coapselor tare ca pielea tăbăcită. „Ei bine", își spuse el amar, „ăsta-i un mister căruia nu-i voi afla niciodată răspunsul."

* * *

Călăreau în umbra munților cu culmi înzăpezite, prin văi umbrite de plopi și chiparoși aurii, printre plantații unde înverzeau fasolea și orzul. Aici, oamenii nu locuiau în yurte, erau kazahi și uzbeci care-și petreceau iernile în case pătrățoase, cu acoperișul plat. Casele erau durate din piatră, având crăpăturile din pereți astupate cu paie și acoperișurile făcute din ramuri, iarbă și pământ uscat.

Privite din văi, înaltele bastioane cenușii și albe păreau să formeze o stavilă de netrecut, iar Josseran se întreba: „Chiar o fi vreo cale de a ajunge dincolo de aceste ziduri de stâncă și gheață?"

După două zile de drum greu, cotiră printre coline nuanțate în albastru, prin păduri de aluni și ienuperi, spre pășunile de sus, presărate cu yurtele negre, ca niște stupi de albine, ale ciobanilor kirghizi. Unii dintre păstori migraseră deja spre pajiștile din văile înalte, cu turmele lor.

Oile care pășteau pe pante nu semănau cu cele din Provence. Aveau coarne enorme, încârligate, unele de lungimea unui om în toată firea. Arătau mai mult ca niște capre, numai că aveau cozi groase și ciudate, ca niște tigăi făcute din lemn. Josseran văzu și

câteva vite înfricoșătoare, cu blănuri lungi și coarne masive, pe care tătarii le numeau yaci.

Se opreau la câte o yurtă, unde fuioarele de fum se înălțau printre brazi și brânza de capră era pusă să se usuce la soare, pe rogojini de bambus. Își priponeau caii, iar Khutelun dădea în lături perdeaua de la intrare ca și cum ar fi fost la ea acasă. Apoi se așezau cu toții în yurtă, iar păstorul kirghiz și soția sa le aduceau brânză și lapte de capră, iar uneori puțină carne de oaie uscată. După care, la fel de brusc, se ridicau toți în picioare și, cu câteva murmure de mulțumire, încălecau pe cai și pe-aci ți-e drumul.

* * *

În timpul călătoriei, Khutelun îi studia pe barbarul cel înalt și pe omul sfânt creștin. Niciodată nu văzuse doi tovarăși de drum mai nepotriviți unul cu celălalt. Se opriseră să-și lase caii să se odihnească, iar acum șamanul zăcea cu spatele pe iarbă, boscorodindu-și incantațiile în barba crescută pe față. Barbarul îngenunche lângă el, încercând să-i picure în gură koumiss din coburul șeii.

— Ce-i cu el? se răsti Khutelun.

— E frânt de oboseală.

— Nu-i nici o săptămână de când călărim.

— Nu e deprins cu asta.

— Slab își mai alege ambasadorii Papa ăla al vostru.

— L-a ales, cred, pentru pioșenia lui, nu pentru putința pe cal.

— Atâta lucru se vede.

Khutelun se foia în șa. Tatăl ei îi făcuse o mare cinste, desigur, trimițând-o să-i însoțească pe acei ambasadori, dar la drept vorbind, era o onoare pe care nu și-ar fi dorit-o. Se temea de barbarul acela masiv și de schilavul de șaman. În visurile ei, zburase spre viitor, iar acolo erau înscrise istorii neguroase cu privire la aceștia doi.

— Trebuie să mergem mai departe.

— Am călărit toată dimineața, protestă Josseran. Abia de câteva minute am descălecat.

Wilhelm făcu un efort să se ridice.

— Chiar acum trebuie să plecăm? întrebă el, cu un glas mai degrabă resemnat decât nemulțumit.

Josseran dădu din cap:

— Se pare că nu avem timp să ne odihnim.

— Atunci, Dumnezeu ne va da putere să facem ceea ce trebuie.

Agățându-se de brațul lui Josseran, călugărul se chinui să se

ridice. Josseran simți brusc un val de admirație pentru el, pe cât de neașteptat, pe atât de scurt.

Poneii fuseseră priponiți de un copac de fistic din apropiere. Clericul se împletici spre ei. Calul său bătu din copite, încă nedeprins cu mirosul ciudat al acelui străin; iar când simți plesnetul palmei lui Wilhelm pe crupă, se cabră înnebunit de groază și panică, smucind de frâu atât de tare încât se rupse. Porni la galop, trântindu-l pe Wilhelm la pământ.

Khutelun scoase un strigăt de avertizare și porni pe urmele lui, peste pajiște. Ajunse calul înspăimântat la treizeci de prăjini distanță, iar Josseran o văzu aplecându-se mlădie în șa pentru a-i apuca hățul să-l oprească.

La întoarcerea ei, Wilhelm continua să zacă la pământ, palid de șoc, ținându-se de umăr. Josseran stătea în genunchi lângă el, încercând să-l ajute. Ceilalți tătari, în jurul lor, râdeau. O găseau o glumă nemaipomenită.

Khutelun nu simțea decât enervare. Acum râdeau, dar mai târziu puteau face ceva mai puțin amuzant.

— A pățit ceva?

— Nu i s-a rupt nici un os, răspunse Josseran.

— Norocul lui. Te rog să-i mai amintești o dată că trebuie să încalece numai din partea stângă, așa cum l-am învățat. Calul stă cuminte dacă te apropii de el pe stânga.

— Cred că acum n-o să mai uite.

— Nădăjduiesc. Nu poate călări, nu vorbește ca o făptură omenească, nu are mai multă putere decât un copil. Într-o zi, ne va aduce ghinion, barbarule!

— E un om sfânt, nu un cavaler! protestă Josseran, pomenindu-se că îi lua pe neașteptate apărarea călugărului. Și nu mă mai tot numi barbar! mă numesc Josseran, o privi el țintă, cu ochii scăpărând de furie.

Va să zică, îl momise în sfârșit să se înfurie. Minunat. Khutelun simți că se înveselea.

— Joss-ran Barbarul, râse ea și-și întoarse calul să plece.

* * *

Wilhelm se așeză în șa, obosit.

— Să nu-mi mori în brațe, popo, scrâșni printre dinți Josseran. Ești sub protecția mea.

— Dumnezeu mă călăuzește și mă face să călăresc în fiecare zi. Nu-ți face griji pentru mine.

— Nu-mi fac griji, dar n-am poftă să nu-mi îndeplinesc datoria.

— Nici eu pe-a mea, templierule.

„Bietul Wilhelm”, își spuse Josseran, în timp ce-l privea pe călugăr mânându-și fără vlagă calul înainte. „Stă în șa ca aluatul pe plită. Inima-i aparține Papei, dar cu siguranță că fesele i le-a dat Fiarei.”

Noaptea, dormeau în yurta câte unui cioban kazah. Deși sosise primăvara, nopțile erau geroase, iar Josseran și Wilhelm se înfofoleau dârdâind sub munți de blănuri, în timp ce tătarii nu făceau decât să se întindă pe pleduri, dormind cu mantalele lor de fetru pe ei.

Nu păreau tulburați de frig. Mânecile lor lungi puteau fi dezdoite până mult dincolo de vârfurile degetelor, în loc de mănuși, dar nu păreau să aibă vreodată nevoie de ele. Nici măcar nu-și ridicau glugile în timpul zilei.

Erau cei mai rezistenți oameni pe care-i cunoscuse vreodată căci, deși cuceritori ai unei jumătăți din lume, continuau să ducă un trai nomad. Tot ce le era de trebuință pentru supraviețuire duceau cu ei pe șei; o undiță și un cârlig, două burdușele de piele, unul pentru apă, celălalt pentru koumiss, un coif cu blană și o manta din piele de oaie și o pilă pentru ascuțirea săgeților. Doi dintre călărețiilui Khutelun duceau și un mic cort de mătase și o piele subțire de animal, spre a o folosi ca așternut când erau nevoiți să-și facă singuri adăpostul pentru noapte.

Și astfel, urcau pajiștile de smarald ale văilor, pe cărarea care șerpuia și ocolea torentele și râpile, croindu-și drum printre bolovani și grohotișuri. Din când în când, trebuia să învingă câte o cascadă care spumega pe fața albastră-cenușie a muntelui.

Primăvara umflase apele râurilor în șuvoaie spumegânde de culoarea sângelui, iar tătarii își foloseau coburii șeilor, care erau făcuți din stomacuri de vacă, drept plute pentru a trece prin vaduri torentele năvalnice. Uneori, erau siliți să traverseze de mai multe ori același râu, după cum se răsucea și cotea prin văi.

În înalturi, gențianele, macii și căldărușele negre începuseră să scoată capetele prin zăpezile ce se topeau, iar pe steiurile de sus se vedeau pete de culoare, unde mănunchiuri de ciubotica-cucului sălbatică își înfipseseră rădăcinile în crăpăturile stâncilor.

— Să nu vă culcați pe-o ureche, barbarilor, îl preveni Khutelun. Mai avem drum lung până la Qaraqorum, iar iarna va reveni destul de curând.

Josseran arătă spre întinderile înghețate din jurul lor, cu pete de stânci și licheni, ghețuri și zăpezi risipite de vânt.

— Asta nu e iarnă, la voi?

— Nu poți nici să-ți închipui măcar iarna de pe Acoperișul Lumii. Trebuie să ne străduim din răsputeri în fiecare zi a drumului, dacă vrem să vedem Qaraqorum-ul la timp pentru a vă întoarce înaintea iernii. Peste trecătorile astea, zăpada cade ca un pumn năprasnic și, când le închide, nimeni nu mai iese viu.

* * *

Bătrânul își puse mâna dreaptă pe umărul stâng, murmurând:

— Rahamesh.

Femeia casei bătu din palme în fața ei, cu o plecăciune. Asemenea soțului său, purta o tunică brună căptușită, pantaloni largi și cizme de piele cu vârfurile răsucite în sus. Avea pe cap o basma de mătase care-i cădea pe umăr.

Soțul ei era manap-ul, căpetenia micului sat pe care-l găsiseră în valea aceea pierdută. Le făcu semn să intre în casă. Nu conținea mobilier, în chip de scaune având doar movilițe de pământ acoperite cu carpete ornamentate bogat, în culori stacojii și albastre. Pe pardoseală și pereți erau așternute covoare de fetru mai groase. Interiorul casei era cald, adăpostit de vânturile tăioase ale munților.

Intrară două tinere fete, cu castroane de lapte acru și pâini rotunde, groase, de făină nedospită. Tătarii începură să rupă bucăți de pâine, pentru a le înmuia în laptele acru și a se apuca de mâncat. Khutelun le făcu semn lui Josseran și Wilhelm să facă la fel.

Wilhelm nu mâncă decât puțină pâine, cocoșat lângă foc,

tremurând. Arăta cum nu se poate mai puțin plăcut. Avea nasul înroșit de frig și umed ca al unui câine. Când sosi mâncarea principală, încă aburind, manap-ul, poate părându-i rău pentru el, îi puse în strachină o ciosvârtă enormă de oaie fiartă și aruncă deasupra o gălușcă mare cât o portocală.

Îi făcu semn să mănânce.

Restul tătarilor nu așteptaseră invitația. Cu toții aveau străchini de lemn vârâte în del-uri și, scoțându-și cuțitele, începură să taie bucăți de came. Josseran le urmă pilda. Numai Wilhelm nu se alătură ospățului, stând posomorât și nefericit, cu privirea în jăratic.

— Omul vostru sfânt trebuie să mănânce, altminteri îl va jigni pe manap, spuse Khutelun.

„Cum să-i explic despre Postul Mare și preotul ăsta nesuferit?" se întrebă Josseran. Mușcă flămând din bucata sa de oaie, mirându-se cât de mult putea îndura Wilhelm aproape fără mâncare. Simțea o admirație ursuză față de stoicismul său, dacă pentru altele nu.

— E o vreme sfântă, explică el. Ca Ramadanul. Nu are voie să mănânce decât pâine și puțină apă.

Khutelun clătină din cap:

— Puțin îmi pasă dacă moare, dar nu e nici cinstit, nici drept să facem atâta drum lung prin munți numai pentru a-l îngropa în vale, pe partea cealaltă.

— Nu pot spune nimic ca să-i schimb gândul. Nu vrea să mă asculte.

Fata îl studie pe Josseran peste buza castronului, în timp ce bea puțin lapte de capră cald.

— Noi îi venerăm pe șamanii noștri. Totuși, te-am observat. Îl tratezi cu dispreț.

— Sunt angajat să-l apăr. Nu sunt silit să-l plac.

— Se vede limpede.

Wilhelm ridică privirea din nefericita contemplare a focului.

— Ce-i tot spui vrăjitoarei ăsteia?

— E curioasă de ce nu mănânci.

— Nu trebuie să vorbești cu ea. Îți pui sufletul în primejdie.

— Dacă e vrăjitoare, cum spui, are totuși viețile noastre în grija ei. Ar fi o bădărănie să nu vorbesc cu ea, nu ți se pare?

— Viețile noastre sunt în grija Domnului.

— Mă îndoiesc că până și El cunoaște drumul prin munții ăștia, mormăi Josseran, fără ca Wilhelm să-l audă.

Khutelun urmări acest schimb de cuvinte, cu capul înclinat într-o parte, aproape ca și cum le-ar fi înțeles limba latină.

— Ești de aceeași religie cu el?

Josseran își atinse crucea de la gât.

— Îmi pun nădejdea în Iisus Christos.

— Îți pui nădejdea și în el? arătă ea spre Wilhelm.

Nu-i răspunse.

— Există credincioși ai acestui Iisus, în Qaraqorum, continuă Khutelun.

Josseran o privi surprins. Va să zică, era adevărat. Rubruck, zvonurile care răzbătuseră despre soția lui Hülegü, Dokuz Khatun. Încercă să-și ascundă emoția.

— Se știe despre Domnul Iisus, la curtea Marelui Han?

— Hanul Hanilor cunoaște toate religiile. Asta îl face să fie un domnitor atât de mare. Numai barbarii cunosc doar un singur Dumnezeu.

Josseran trecu peste această împunsătură intenționată.

— Sunt mulți care știu despre Domnul nostru? stărui el.

— Când ajungi în Centrul Lumii, vei vedea cu ochii tăi.

Se întreba cât de mult o putea crede pe această prințesă sălbatică. Se mulțumea să-l sâcâie sau în cuvintele ei era un grăunte de adevăr? dacă existau într-adevăr creștini la curtea Marelui Han, încă mai putea dovedi că era Popa Ioan.

— Tatăl meu spune că omul vostru sfânt nu săvârșește vrăji, spuse Khutelun.

Josseran clătină din cap.

— Atunci, la ce e de folos ca șaman?

— Oamenii noștri sfinți sunt instrumentele lui Dumnezeu pe pământ. Ne spovedim lor. Le mărturisim păcatele noastre, iar ei ne aduc iertarea lui Dumnezeu.

— Și atâta-i tot ce poate face omul ăsta sfânt al vostru?

— Mai vorbește și în numele lui Dumnezeu. Dar nu poate face minuni. Numai Dumnezeu poate făptui miracole.

La auzul acestor cuvinte, Khutelun păru surprinsă:

— Acest Dumnezeu al vostru vă face minuni oricând vrea?

Josseran se gândi la fiul lui, murind de febră în coliba servitorilor, cu trupșorul său mic lucind de sudoare și ochii aprinși de acea curioasă lumină de furtună pe care o văzuse de atâtea ori pe chipurile muribunzilor. Își amintea cum se rugase toată noaptea în capelă pentru un miracol și cum a doua zi dimineață, venind în

colibă, își găsise fiul rece, mort.

Clătină din cap:

— Oamenii nu au căderea să înțeleagă gândurile lui Dumnezeu.

Crezu că avea să zâmbească în batjocură, dar în schimb fata îl privi cu seriozitate, clătinând din cap.

— E foarte simplu să înțelegi gândurile zeilor. Stau de partea celor care înving.

Era o logică irefutabilă și un argument pe care nu voia să-l contrazică. Așa că, în schimb, spuse:

— De ce ai fost aleasă ca să ne conduci peste acești munți?

Schimbarea bruscă a subiectului păru s-o descumpănească un moment, așa cum urmărise Josseran.

— Așa a poruncit tatăl meu.

— De ce nu l-a ales pe Tekudai?

— Nu ai încredere în mine fiindcă sunt femeie?

Când ezită să-i răspundă, Khutelun continuă:

— Nu eu am vrut să vă conduc. Mi s-a poruncit. De ce să jinduiesc eu la tovărășia unor barbari?

Josseran observă că o înfuriase. Întoarse capul dinspre el, pentru a le vorbi alor ei; vorbe nerușinate, comparații nemăgulitoare între Wilhelm și calul lui.

După ce resturile de mâncare fură luate, manap-ul aduse un fluier, lucrat din osul gol pe dinăuntru al aripii unei păsări. Începu să cânte. Alt bărbat i se alătură, cântând la un instrument în formă de lăută, a cărui cutie de rezonanță, bulbucată, era cioplită din lemn de trandafir și intarsiată cu fildeș. Khutelun bătu din palme, râzând și cântând cu ceilalți, lumina focului umbrindu-i profilul.

În timp ce o privea, Josseran se întrebă, nu pentru prima oară, cum ar fi fost să se culce cu o tătăroaică. Știa cu certitudine că nu avea să fie supusă și docilă, ca târfele din Genova și Veneția. Se întreba chiar cum s-ar fi putut compara cu femeia din viziunea lui, Madona înmiresmată a idealurilor sale.

Și se mai întreba de ce se chinuia singur cu asemenea gânduri.

* * *

În noaptea aceea, Josseran și Wilhelm dormiră împreună cu tătarii în yurta manap-ului, înveliți în pleduri, cu capetele spre pereți și picioarele către foc. Faptul de a ști că la doar câțiva pași de el dormea Khutelun îi tortura odihna și, oricât era de ostenit, îi era greu să adoarmă. Conștiința și patimile începeau să se războiască în el. Se lupta cu sine însuși pentru propria onoare.

„Dar onoarea mea e mânjită cu sânge și cu patimă”, își spuse el. „La drept vorbind, nici nu mi-a mai rămas pic de onoare. Iar acum, vreau să mă împreunez cu o sălbatică tătară. După Regulamentul Templului, m-am juruit supunerii și castității și mi s-a încredințat o însărcinare sacră care ar putea să salveze Țara Sfântă de sarazini. Și totuși, nu mă pot gândi decât să mă culc cu o tătăroaică.

Ai ajuns aproape dincolo de orice putință de mântuire, Josseran Sarrazini. Când ajungem de cealaltă parte a acestor munți, teamă mi-e că vei fi și dincolo de Dumnezeu.”

Verdeața văilor se sfârși brusc. Norii se prăvăleau din înaltul piscurilor, rostogolindu-se învălătuciți ca fumul, iar pământul de sub picioarele lor se prefăcuse în argilă. Din lume se scursese toată culoarea.

Când și când, prin spărturile din nori, vedeau pereți masivi urcând în cețurile reci și cenușii și zăpezi înghețate, turlele albe ale vârfurilor apărând doar o clipă înainte de a se face iarăși nevăzute după volbura de nori. Vulturii îi priveau de pe șteiuri sau pluteau pe vânturile reci ca gheața ce se îndesau prin trecători.

Pe măsură ce urcau, copitele poneilor alunecau tot mai mult pe șisturile desprinse, rostogolind pietrele cale de sute de picioare în văi, de unde nici nu li se mai auzea căderea. Caii gâfâiau, chinuindu-se să respire în timp ce urcau prin făgașurile secate, iar când ajungeau pe culmea câte unei creste trebuia să descalece și să-și coboare de căpăstru animalele, alunecând și clătinându-se, pe partea cealaltă. Urcau tot mai sus și mai sus, lăsând departe în urmă alunii și copacii de fistic.

Într-o seară, ajunseră la o căldare din înălțimi, iar Josseran, oprindu-se pentru a privi în urmă, văzu un moment labirintul de cicatrici al văilor și făgașurilor. În depărtare se zăreau podișurile singuratice ale păstorilor tadjici. Apoi, norii plumburii și moi, presărând fulgi de zăpadă, se strânseră încă o dată în jurul lor, ca o draperie trasă peste lumină, lăsându-l singur cu ropotul copitelor pe argilă, glasul lui Wilhelm care-și striga rugăciunile spre trecătorile cu ecouri și urletul îndepărtat al unui lup. Lângă drum se albeau oasele unui cal mort de mult timp, fărâmițându-se în zăpadă.

Acoperișul Lumii continua să-i aștepte undeva departe deasupra lor, cenușiu, rece și cumplit.

* * *

După ce ajunseră dincolo de ultimii copaci, nu mai avură unde să priponească hățurile cailor. În schimb, Khutelun îi învăță pe

Josseran și Wilhelm cum să împiedice picioarele din față ale cailor cu frâiele și le arătă nodul special cu desfacere rapidă pe care-l foloseau tătarii. Caii păreau obișnuiți cu acest tratament. Josseran nu văzu nici măcar o dată un ponei tătar protestând că i se legau picioarele.

Era surprins de relațiile dintre tătari și caii lor. Deși erau, fără excepție, cei mai buni călăreți pe care-i văzuse vreodată, nu se legau prin nici o prietenie de animalele lor, așa cum făceau cavalerii creștini și sarazini. Nu tratau cu cruzime un cal încăpățânat, nici nu-i arătau vreo afecțiune deosebită unuia bun. Nu le vorbeau, nu-i mângâiau și nu-i încurajau în nici un fel. La sfârșitul zilei, nu făceau decât să-și țesale la repezeală calul cu un pieptene de lemn, pentru a-l curați de sudoarea uscată, după care îl împiedicau imediat și-i dădeau drumul să pască, întrucât tătarii nu le găseau ei mâncarea, nici chiar în zăpezile de la acele înălțimi.

Din partea lui, Josseran își făcea griji nesfârșite pentru Kismet, despre care știa că n-avea să mai reziste multă vreme în munții aceia îngrozitori.

Se opriseră pe ziua aceea. Acum se aflau în văile de sus, unde nici măcar cutezătorii tadjici sau kirghizi nu-și mai instalau yurtele de vară. În ultimele câteva nopți, fuseseră nevoiți să se ghemuiască în zăpadă, sub corturi ad-hoc de pânză groasă pe care le înălțau sub peretele muntelui. Își construiau corturile cu spatele spre vânt și-și îngrămădeau coburii șeilor sub formă de bastioane joase pe falduri, găsindu-și o slabă apărare împotriva vântului.

În timp ce soarele începea să apună dincolo de meterezele crunte ale Acoperișului Lumii, Kismet stătea nefericită, dârdâind în zăpadă. Era înfometată, un caraghioslâc de cal, cu oasele împungându-i pielea, ca o întruchipare a nenorocirii și a părăsirii. O luminau ultimele raze ale soarelui, iar umbrele stâncilor se târau spre ea, făcând-o să bată din copite nervoasă la gândul încă unei nopți geroase. Scânci și-și mișcă urechile când Josseran veni spre ea, să-i mângâie gâtul slăbănog.

Îi șopti la ureche câteva cuvinte de mângâiere, știind că dacă nu coborau curând de pe munți avea s-o piardă.

— Nu mai e mult, viteaza mea Kismet. Trebuie să-ți păstrezi curajul. În curând, vei avea ierburi grase de mâncare, iar soarele îți va încălzi iarăși coastele. Curaj.

— Ce faci?

Întoarse capul. Era Khutelun.

— Suferă.

— E doar un cal.

— Kismet e cu mine de cinci ani. O am de când am ajuns în Outremer.

— Kismet?

— Este numele pe care i l-am dat, explică el, mângâind botul iepei. Un nume mahomedan. Înseamnă. „Soartă”.

— Numele ei?

— Da, numele ei.

Khutelun îl privi uimită, cu expresia pe care i-ar fi adresat-o unui idiot descoperit jucându-se cu propriile scârnăvii.

— Voi nu le dați nume cailor voștri? o întrebă.

— Dați nume norilor?

— Un cal e altceva.

— Un cal e un cal. Le dați nume și oilor și vitelor?

Îl lua în râs, da, dar încerca și să înțeleagă. Avea o curiozitate pe care la ceilalți n-o mai simțise. Deși învățase și el limba lor, putând comunica acum cu ușurință, nu-i puneau întrebări despre el sau țara lui, așa cum făcea Khutelun. Îi acceptau prezența cu o pasivitate brută.

— Caii nu ni-i mâncăm, răspunse el.

— Vă disprețuiți propriii oameni sfinți, și totuși vă iubiți caii. Sunteți un popor greu de înțeles.

Se întoarse, privind înapoi spre tabără, în lumina cenușie, fâșiile de pânză groasă fluturând în vântul montan, jalnicul lor adăpost pentru noapte. Îl văzu pe Wilhelm chinuindu-se cu coburii șeii, cocoșat sub vânt.

— Ce lucru atât de prețios pentru el are în sac?

— Un dar pentru marele vostru han.

— Aur?

Josseran nu-i răspunse.

Călugărul adusese darurile pentru han de la Roma; o Biblie și o psaltire comentate, împreună cu marafeturile esențiale ale îndeletnicirii lui, un misal, un stihar și o cădelniță de argint. Le păzea ca și cum ar fi fost cea mai mare comoară de pe pământ, Biblia mai ales, căci nimeni din afara bisericii nu avea voie să posede un Vechi sau un Nou-Testament, fie în latină, fie chiar în limbile vulgare. Josseran însuși nu avea decât un breviar și un exemplar din Cartea Orelor a Fecioarei.

— Dacă aveam de gând să vă ucidem pentru farafastâcurile

voastre, am fi făcut-o mult mai comod, acum o lună.

— Are o cădelniță făcută din argint.

Khutelun dădu din cap, gânditoare.

— Mă îndoiesc că noul nostru han va fi foarte impresionat. După khurlitai, vor fi munți de aur și argint.

— Mai are și o psaltire, o carte de rugăciuni și o Biblie, care este cartea noastră sfântă. Speră să-l impresioneze pe han cu religia noastră.

— Fără magie?

Părea să nu-i vină a crede. Se întoarse la timp pentru a-l vedea pe Wilhelm pierzându-și echilibrul și căzând pe gheață.

— Nu va supraviețui călătoriei. Nici până acum nu m-aș fi așteptat să trăiască.

— Îl subestimezi. Îi place propria suferință la fel de mult pe cât vă place vouă laptele de iapă.

— Pot să-i văd Biblia? întrebă ea dintr-o dată.

Întrebarea îl luă pe nepregătite.

— Trebuie să-l întrebi pe fratele Wilhelm.

— Și va refuza. Dar nu și dacă i-o ceri tu pentru mine.

— O păzește cu mare strășnicie.

— Spune-i că are prilejul să impresioneze cu religia lui o prințesă tătăroaică.

Josseran stătu pe gânduri. Se întreba câtă pondere putea avea acest argument, când Wilhelm nu o considera o prințesă, ci o vrăjitoare tătăroaică.

— Voi face ce pot.

Ochii li se întâlniră. O privi drept în față, fără rușine. Era înfășurată în mantaua de fetru, cu pantaloni și cizme, iar părul îl avea ascuns sub o năframă. Atât de mult din frumusețea ei, sau frumusețea pe care și-o imagina el, era ascunsă sub blănuri. Prin urmare, asta dorea? asta era obsesia lui? doar dorința de exotic, de inaccesibil, aceeași slăbiciune care-l năpăstuise și înainte?

— Chiar poți vedea viitorul? o întrebă.

— Văd multe lucruri pe care ceilalți pot să nu le vadă. Nu e o putere pe care să mi-o fi dorit. N-am nici o stăpânire asupra acestui dar.

„Dar!” cugetă Josseran. „În Franța, preoții nu l-ar numi un dar. Te-ar declara blestemată și te-ar întinde pe masa de tortură, pentru ca apoi să te ardă pe rug!”

Întunericul coborî pe neașteptate asupra munților, lăsându-i

singuri cu urletul de jale al vântului și umbrele adânci și reci ale văii de jos.

— Te las să-ți termini convorbirea cu calul, spuse ea. Poate că, mai târziu, ne destăinuiești și nouă ce gânduri are.

Și, râzând, se îndepărtă.

Nu exista soare, umbră sau culoare, căci vara sosea doar pentru câteva săptămâni pe Acoperișul Lumii și, la atât de puțin timp după începutul primăverii, nu creștea nimic la acele altitudini. Râurile erau pline de gheață, iar un vânt nepotolit gemea și murmura a zăpadă, ceas de ceas, zgâriind nervii oamenilor.

Urcau statornic de câteva zile, uneori trăgându-și caii prin troiene de zăpadă cu vântoasa în piept, de-a lungul unei serii de văi ca niște degete ce șerpuiau în sus pe o spinare de stâncă abruptă. Aici, aerul era mai rarefiat, iar Wilhelm părea pe punctul să se prăbușească de pe picioare. Chipul i se învinețise și respira cu mare caznă, țiuind din piept.

Vântul le era un dușman constant și neobosit. Josseran constată că nu mai putea să vorbească, nici măcar să gândească, din cauza lui. Îi izbea cu degete nevăzute, încercând să-i împingă înapoi, urlând turbat la ei zi de zi.

* * *

Într-o după-amiază, ajunseră pe culmea unui povârniș înalt, unde norii se risipiră, lăsându-i să vadă galeria albă a munților deasupra unei întinderi de văi verzi umbrite, cu dâre de argilă și pământ de culoarea ficatului printre masivele albe-albăstrii ale ghețarilor. Un râu ocru, încolăcit ca o venă printre alunecări de șisturi și gheață, se alungea cam la o leghe sub ei.

Parcă ar fi privit pământul din cer.

Khutelun se răsuci în șa, cu basmaua fluturând în vânt.

— Iată! strigă ea. Acoperișul Lumii!

Josseran se înfioră în blănuri. În viața lui nu se mai simțise atât de mărunt. Acolo domneau dimensiunile lui Dumnezeu, își spuse el, chiar acolo, lungimile și lățimile Lui. Aceea era o religie crudă, departe de simbolurile liniștitoare ale oricărei biserici.

„Îmi găseam mângâierea în ritual și totuși aici nu se găsesc asemenea proptele. La această înălțime, am ajuns departe de omul care credeam că eram. În fiecare zi, simt câte o nouă bucată desprinsă din făptura mea și m-am înstrăinat de mine însumi. Nu mai sunt supus Regulii, nici în umbra Bisericii, am gânduri pe care niciodată n-am visat că mi le-ar nutri creierul. Această călătorie

mi-a dăruit o libertate sălbatică.”

Îl privi pe Wilhelm, cocoșat peste gâtul calului, cu gluga sutanei acoperindu-i fața.

— Aici suntem departe de Christos! îi strigă el.

— Nici un om nu e vreodată departe de Christos, templierule! răspunse călugărul peste vuietul vântului. Mâna lui Dumnezeu ne călăuzește și ne apără chiar și aici!

„Greșești”, replică Josseran în sinea lui. „Mâna care mă călăuzește pe mine aici e a unei zeități sălbatice, care mi-e complet străină.”

* * *

Cadavrul se înnegrise de ger. Nu mai avea ochi, ciuguliți de păsări, iar măruntaiele îi fuseseră răvășite de animale. Apăruse deasupra lor doar un moment, printr-un văl de ceață. Zăcea pe un stei stâncos, deasupra potecii, cu un braț atârnându-i țeapăn peste marginea de piatră. Cu neputință de spus dacă era bărbat sau femeie.

— Pe boașele Sfântului Iosif, ce-i asta? îngăimă Josseran.

Khutelun veni lângă el.

— Așa e datina, îi spuse ea. Noi ne lăsăm morții în seama viermilor. Oamenii din văi îi lasă pe ai lor zeilor.

Wilhelm își făcu semnul crucii.

— Păgâni, scuipă el.

Merseră mai departe. În ziua aceea, văzură încă două leșuri, în diverse stadii de descompunere. Iar în ziua următoare, pe când treceau printr-un defileu strâmt, sub un pumn de stâncă neagră crăpată de îngheț, Josseran auzi deasupra trosnete și strigă alarmat, crezând că era o avalanșă. În spatele lui, ceva căzu pe umărul lui Wilhelm, într-o ploaie de pietricele. Părea să nu fie nici mai mult nici mai puțin decât un uriaș păianjen negru. Wilhelm scoase un țipăt de spaimă, iar poneiul său tresări, făcând pietrișul să-i alunece sub copite, mai-mai să-l trântească din șa. Josseran, aflat cel mai aproape de el, o întoarse pe Kismet pe cărarea îngustă, apucă frâul calului lui Wilhelm și reuși cumva să-l liniștească.

Wilhelm rămase tremurând în șa, cu chipul palid ca moartea. Privea în pământ, la putreziciunea care se rostogolise peste el de la hoitul nevăzut aflat cu douăzeci de picioare mai sus.

— Poftim, Frate Wilhelm, spuse Josseran. Mâna lui Dumnezeu.

Și-și azvârli capul pe spate, iar mugetul râsului său își împrăștie ecoul pe cărările pustii de munte.

Zgomotul copitelor cailor răsuna prin defileu. Josseran ridică privirea, arcuindu-și gâtul sub soarele rece. Ruinele vechiului turn se înălțau deasupra lor reliefate negru pe cerul albastru ca un ghețar. Fortăreața se năruise de-a lungul secolelor, iar acum nu mai rămăseseră decât câteva ziduri de chirpici dărâmate, pe culmea râpii, mărturie a unui scop de mult apus. Josseran se gândi la santinelele singuratice care patrulaseră pe-acolo.

Khutelun își struni calul lângă el.

— Ce e acolo? o întrebă.

— Se numește Turnul Soarelui.

— Turnul Soarelui, repetă Josseran.

Fata merse mai departe, prin defileu, Josseran o urmă. Cărarea se pierdea în umbra neagră a versantului.

— Legenda spune că, în urmă cu mulți ani, un mare han a stabilit ca fiica lui să se mărite cu un prinț care locuia de cealaltă parte a acestor munți. Dar pe-aici se ascundeau tâlhari, iar drumul era nesigur. Așa că fata a fost adusă la turn, cu suita ei de domnițe de onoare. La fiecare capăt al defileului au fost postați străjeri călare, care așteptau să sosească prințul cu o escortă, pentru a o duce în continuarea drumului. Dar, când în sfârșit a venit s-o ia, a descoperit că era grea cu copil.

— Străjerii, presupuse Josseran.

— Poate.

— Și ce i s-a întâmplat?

— Domnițele au fost aduse înaintea hanului și i-au jurat că nici un bărbat nu se atinsese de ea și că în fiecare zi la amiază cobora din cer un zeu călare ca să și-o facă a lui. Au spus că pruncul aparținea Soarelui.

— Și hanul a crezut povestea asta?

Khutelun îi aruncă o privire scurtă:

— Nu crezi că un zeu poate să se culce cu o femeie, dăruindu-i sămânța lui?

Josseran râse, hohotele sale reverberând la nesfârșit prin trecătoarea abruptă de stâncă.

— Nu cunosc decât un singur mod de a face copii.

Și atunci, se gândi la propria lui credință, iar râsul îi pieri în gât. „Oare nu cred nici chiar eu o asemenea legendă”, se întrebă, „care e tocmai piatra de temelie a credinței mele?” Privi stingherit înapoi, la turn, apoi peste umăr, spre Wilhelm. Călugărul, cu suferința întipărită pe chip, se ținea îndârjit de șa, pe când calul său

își croia drum prin grohotiș.

„Cu cât mă îndepărtez mai mult prin ținuturile astea barbare, cu atât îmi uit propriul popor, propria religie. Aș putea să mă pierd aici și niciodată să nu mai găsesc calea înapoi spre creștinătate. Și poate că nici n-aș dori-o."

* * *

În noaptea aceea, se înghesuiră laolaltă în cort să se încălzească, tremurând în blănurile și pieile de animale. Munții negri înghețau sub o lună argintie. Vântul biciuia pânza în rafale neașteptate, iar Josseran simți un fulg de zăpadă topit prelingându-se pe ceafă, după gluga mantalei.

Lângă el, Wilhelm dârdâia.

— Khutelun spune că dincolo de munții ăștia se găsesc creștini.

— Popa Ioan?

— Nu știu. Susține numai că hanul știe deja despre religia noastră și are la curte credincioși care o practică.

Wilhelm nu se grăbi să-și formuleze răspunsul, frigul încetinindu-i gândurile.

— Ți-am spus eu că Dumnezeu ne călăuzește chiar și aici, templierule.

— Am discutat despre preceptele credinței noastre și și-a exprimat dorința de a vedea Evangheliile, murmură el, lângă urechea lui Wilhelm.

— I-ai spus vrăjitoarei despre Sfânta Biblie pe care o am în păstrare? șuieră Wilhelm. Cu ce scop?

— E curioasă să afle despre religia noastră.

— Să n-o atingă! ar pângări-o!

De undeva din văile de mai sus, se auzi urletul jalnic al unui lup. O stea căzu pe cer, lăsând o dâră de argint-viu.

— Poate faci din ea prima ta convertită, spuse Josseran.

— E o vrăjitoare, dincolo de orice mântuire.

— Nu-i nici o vrăjitoare.

— Deci acum ești expert și în chestiunile astea?

— Nu vrea decât s-o vadă, continuă Josseran, simțind că începea să-și piardă calmul. Cu siguranță, cuvântul lui Dumnezeu nu le poate aduce decât binele celor care-l văd.

— Ești înamorat de ea.

Josseran simți împunsătura ca pe o lovitură fizică.

— Lua-te-ar dracu'! replică el.

Știa că n-avea nici un rost să mai insiste. Se îndesă mai adânc

sub blănuri, dar, când închise ochii, în minte îi apăru Khutelun, cum se întâmpla în fiecare noapte, pe întuneric. Știa că era un păcat. Părăsise Franța pentru a-și afla izbăvirea în Outremer, iar acum era, cum spunea Wilhelm, înamorat de o vrăjitoare. Poate că preotul avea dreptate. Unele suflete se aflau dincolo de orice mântuire.

Inclusiv al lui.

Ieșiră din umbra unui perete, la lumină, cu norii acum mai jos de ei și un soare rece strălucind pe cerul albastru spălăcit. Ca și cum ar fi ajuns deja în cer. Sub ei, lumea se pierduse sub perdeaua norilor.

Era o lume de bolovani masivi, terenul de joacă al giganților, în jurul lor cu citadelele zimțate ale munților și marii torenți încremeniți ai ghețarilor. Până și stâncile crăpaseră de frig. Khutelun îi spuse că era cel mai de sus loc al lumii; într-adevăr, urcau de zile întregi fără să mai fi văzut nici o altă așezare omenească sau un singur suflet de om, deși Josseran, ridicând odată privirea, zări doi leoparzi de zăpadă pândindu-l de pe o cornișă, departe sus, fără a clipi din ochii lor ficși, ca alunele.

Apoi, pieriră.

Nu mai aveau alți tovarăși decât lupii, rareori văzuți, cu țipetele lor singuratice și jeluitoare răsunând prin trecători, noaptea.

* * *

Ajunseră la un lac albastru ca oțelul, neted-oglindă, reflectând perfect în suprafața sa un pisc uriaș, ca un pumnal, cu salba sa de zăpezi.

Se hrăneau cu cheagurile de lapte pe care le aduseseră tătarii cu ei. Khutelun îi explicase cum se preparau. Spunea că fierbeau lapte de iapă, smântânindu-l până se forma o pastă, iar aceste resturi le puneau să se usuce la soare. După câteva zile, căpătau culoarea și consistența pietrei ponce. La plecarea în expediții lungi, tătarii își luau în coburi câte zece livre de cheaguri. Când alimentele locale erau îndoielnice, puneau o jumătate de livră în burduful de piele al șeii și, până la sfârșitul zilei, clătinătura drumului producea un soi de păsat, pe care-l mâncau.

Era singura lor hrană, în timp ce traversau Acoperișul Lumii.

Nu-i îndestula nicicând. Odată, la sfârșitul unei zile de urcuș greu, Josseran o văzu pe Khutelun scoțându-și cuțitul, pentru a deschide o venă din gâtul calului. Își apropie gura de șuvoiul de sânge și bău. Când termină, acoperi rana cu mâinile până când

sângele se coagulă.

Privi în jur și îl văzu pe Josseran uitându-se la ea. Își șterse urma de sânge cu mâneca, zâmbindu-i. Îi observase expresia de pe chip.

— Ai stomac slab, barbarule.

Josseran nu putea vorbi. Parcă ar fi asistat la un act de canibalism.

— Câțiva stropi de sânge nu slăbesc calul. Pe noi, însă, ne țin în viață.

Întoarse capul dinspre ea fără o vorbă. Însă, măcar în legătură cu calul, avea dreptate. Deși iapa lui persană era doar cu puțin mai mult decât un schelet, poneii aceia tătărești își găseau cumva hrana și puterea sub zăpadă. Cândva i se păruseră atât de ridicoli, iar acum îl uimeau.

Și totuși să bea sânge.

Wilhelm văzuse și el ce făcuse Khutelun. Îl urma pe Josseran de-a lungul cărării.

— Tot mai crezi că nu e vrăjitoare? șuieră el.

— Lasă-mă-n pace, se răsti Josseran.

— Bea sângele animalelor! îi aparține Satanei!

— Pleacă de-aici, stărui templierul, și dă-mi pace!

— E vrăjitoare! nu se lăsă Wilhelm. M-auzi, templierule? vrăjitoare!

* * *

Își înfășuraseră piei îmblănite pe picioare și-și târau poneii pieptiș prin viforniță. S-ar fi rătăcit repede, dacă nu erau semnele făcute din oase și coarne de oi moarte, pentru a-i îndruma pe călători prin zăpadă.

Într-o după-amiază, spre seară, ajunseră la un turnul mult mai mare decât toate celelalte pe care le văzuseră, făcut nu din oase, ci din pietre. Tătarii îl numeau obo. Unul după altul, îl ocoliră cu caii. Apoi, Khutelun descăleca și mai adăugă o piatră peste grămada celorlalte.

— Ce faci? o întrebă Josseran.

— E pentru ispășirea păcatelor, răspunse ea. După spusele oamenilor sfinți din acești munți, ne aduce o reîncarnare mai bună data viitoare când ne vom naște.

Josseran nu mai auzise vreodată asemenea prostii.

— Omul se naște numai o dată, protestă el.

— Cei din munții ăștia cred altceva. Ei spun că, atunci când un

om moare, spiritul său intră în alt trup, iar următoarea încarnare e mai fericită sau nu, în funcție de faptele lui din timpul vieții. Și astfel înaintează prin o mie de vieți, până devine una cu Dumnezeu.

— Dar tu ești mahomedană. Doar nu crezi așa ceva?

— Nu face nici un rău. Dacă oamenii sfinți se înșală, n-am irosit decât câțiva pași și am sacrificat doar o piatră ca ofrandă. Dacă au dreptate, mi-am îmbunătățit viața viitoare.

Pragmatismul unui asemenea răspuns îl copleșea. După părerea lui, credința era credință, nu ți-o adaptai după geografie. Și totuși, spusele ei aveau o logică aparte, care-l făcu să zâmbească.

— Ar trebui să faci și tu la fel, îi spuse fata.

— N-am timp pentru asemenea superstiții.

— Vrei să atragi buclucul pe capetele noastre în timpul drumului?

Josseran ezită, simțind că ceilalți tătari îl priveau, în așteptare.

— Atunci, am s-o fac în numele diplomației, acceptă el.

Fără tragere de inimă, își mână calul pe după pietre. La urma urmei, cum spusese Khutelun, cu ce putea să-i strice?

— Ce e ceremonia asta ciudată? se interesă Wilhelm.

— Este pentru iertarea păcatelor, răspunse Josseran. Vor ca și noi doi să le urmăm exemplul.

— Confesiunea urmată de absolvirea administrată de un preot hirotonisit al Sfintei Biserici este singura cale prin care se pot ierta păcatele.

— Nu trebuie decât să dai ocol cu calul acelor pietre, frate Wilhelm. Nu e nevoie să crezi în ce faci.

— Ar fi o trădare a credinței.

— Nu ți-ar lua mai mult de câteva secunde.

Dar Wilhelm își trase calul în partea opusă turnului de pietre.

— N-am să dansez cu diavolul! pufni el și călări mai departe, ținându-și capul sus, cu trufie.

Josseran privi chipurile celorlalți. Știa ce-și spuneau. O umbră pluti peste vale spre ei și, ridicând ochii, Josseran văzu un grifon dând târcoale pe curenții de aer, la mare înălțime, scrutând solul în căutare de stârvuri.

Părea un semn de rău augur. Nădăjduia să nu fie așa.

Un loc sălbatic și aspru. Coastele munților erau brăzdate și sfâșiate de prăpăstii, ca niște urme de gheare ale cine știe căror fiare sălbatice. Un moment, zăriră departe sub ei, într-o vale, casele de piatră ale unor ciobani tadjici stând precar pe pantă, deasupra

unui râu năvalnic. Apoi, norii se rostogoliră din nou peste versantul muntelui, acoperindu-le.

Caravana înainta iarăși prin nori, în timp ce furtuna duruia prin trecătorile din fața lor. Cărările se sfărâmau sub picioare și îi învăluia o ceață diformă, cufundându-i în frig și tăcere.

Pantele erau presărate cu bolovani uriași, unii mari cât niște colibe de țărani înstăriți, iar caii fornăiau protestând în timp ce-și chinuiau copitele nepotcovite peste marna acoperită cu licheni, căutând puncte de sprijin pe stâncile străbătute de fisuri adânci de la gerul amarnic și stârnind mici avalanșe de pietre în josul povârnișului.

Rafale puternice de vânt le aruncau zăpada în fețe, orbindu-i.

După o lungă coborâre, ajunseră la o cornișă strâmtă ce ocolea o prăpastie. Acolo, poteca era doar atât de lată cât să încapă copitele cailor și nimic mai mult. La cea mai mică alunecare, atât animalul, cât și călărețul s-ar fi rostogolit spre moarte.

Wilhelm îi privi pe Khutelun și tovarășii ei pornind, pe când avangarda dispărea în ceața densă. Trase de căpăstrul calului, ezitând.

— Ai încredere în poneii ăștia, frate Wilhelm, îi strigă Josseran, din urma lui.

Trebuia să răcnească pentru a se face auzit peste mugetul râului de jos.

— Prefer să am încredere în Dumnezeu, răspunse călugărul.

Porni, începând să cânte un imn, „Credo în Unum Deum”, glasul său ascuțit răsunând cu ecouri din zidurile drepte de piatră ale strâmtorii.

— Cred că poneii cunosc mai bine munții ăștia, mormăi Josseran, începând traversarea înceată, în urma lui.

Ajunseseră la jumătatea suprafeței stâncoase, poate, când calul lui Wilhelm, poate deranjat de tresăririle nervoase ale călărețului, se poticni pe șisturi.

* * *

Wilhelm simți poneiul împiedicându-se, unul dintre picioarele sale dinapoi alunecând doar un moment pe marna desprinsă. Căută să-și regăsească echilibrul; smucindu-și crupa într-o încercare de a-și corecta greșeala pasului. Wilhelm se smuci lateral în sa, dezechilibrând și mai rău animalul.

— Wilhelm!

Auzi strigătul prevenitor al lui Josseran. Se aruncă jos din șa și,

cu spatele lipit de stâncă, trase de hățuri, într-o tentativă zadarnică de a readuce calul pe cărarea îngustă.

Acum, ambele picioare ale animalului alunecaseră dincolo de margine și țipa cu gura sa dințoasă.

— Ajută-mă! strigă Wilhelm la Josseran. Toate sunt acolo! toate!

Coburul de piele al șeii conținea Biblia comentată, psaltirea, odăjdiile, cădelnița de argint. Wilhelm dădu drumul căpăstrului și întinse mâna spre traistă. Degetele sale o prinseră și încercă s-o tragă peste șa. În clipa următoare, simți că era smucit din loc, spre prăpastie.

Întrezări, preț de-o ametitoare clipă, norii cenușii fără fund și pereții din granit crăpați de ger.

Își lăsă sufletul în voia lui Dumnezeu, degetele sale refuzând să dea drumul prețioasei desagi cu Biblia și psaltirea. Urlă, chiar când se dădea în seama morții.

* * *

Se clătina spre hău, când două brațe puternice îl cuprinseră pe după mijloc, smulgându-l de la margine.

— Dă-i drumul! îi răcni Josseran în ureche. Las-o!

Un moment ce părea să se prelungească la nesfârșit, un moment când auzi argumentele pro și contra credinței și a destinului său. „Nu”, hotărî el în cele din urmă, după o cercetare a sufletului ce dură cât un clipit din ochi, „nu, n-am să dau drumul traistei. Voi muri, dacă trebuie. Dar nu voi pierde conținutul acestei desage. Altminteri, călătoria până aici și tot ceea ce înseamnă ea pentru mine se vor irosi fără rost.”

Văzu calul cum cădea, alunecând pe panta stâncoasă, agitându-și disperat copitele prin aer. Apoi pieri, iar Wilhelm așteptă să-l urmeze în prăpastie. Când colo, se pomeni căzut cu spatele pe piatră și gheață, privind cu ochi holbați zidul cenușiu al muntelui deasupra sa. Vrăjitoarea tătăroaică stătea în picioare asupră-i, cu fața schimonosită într-o strâmbătură de furie și neputință.

Îi strigă ceva neînțeles, în limba ei păgânească. Călugărul își strângea la piept prețioasa traistă de piele, simțind greutatea liniștitoare a Bibliei și a cădelniței. Știind că erau în siguranță, se ridică în genunchi și strigă o rugăciune de mulțumire spre milostivul Dumnezeu care-l salvase pentru scopurile Lui mai înalte.

* * *

Khutelun îl privea țintă pe șamanul creștin care-și strângea la piept jalnica boccea, cu ochii holbați spre cer și chipul încremenit în extaz. Barbarul zăcea lângă el, nemișcat. Fata îngenunche și-i trase gluga la o parte. Când își trase mâna, văzu sânge închis la culoare mânjindu-i degetele; își spărsese capul de stâncă.

— Ce-o fi în coburul ăla așa de prețios încât cioroiul e gata să moară pentru el? mârâi un om din escortă.

Cioroiul. Numele pe care i-l dăduseră tătarii șamanului creștin.

— Nu știu, șopti Khutelun.

Ridică una dintre pleoapele barbarului, dar ochii acestuia se dăduseră peste cap. Poate că murise.

— Joss-ran, șopti ea.

În chip inexplicabil, un pumn i se încleșta peste inimă.

— Îți voi da sfintele taine, șopti Wilhelm.

Sărută prețioasa etolă purpurie pentru care își primejduise viața și și-o petrecu pe după gât. Începu să murmure cuvintele ultimei împărtășanii, ducându-și degetele la buze, la ochi, urechi și frunte, în timp ce repeta familiara binecuvântare latinească:

— Nominus padre, nominus fils, nominus spiritus sanctus.

Se aflau în locuința singuratică a unui păstor tadjik. Afară, vântul vâjâia și mugea, ca un șir de gemete ale diavolului însuși, căutând o intrare pentru a-și cere prada.

— Acum ai să te mărturisești, șopti Wilhelm, pentru ca să fi primit drept în împărăția cerurilor.

Josseran clipi din ochi spre el, dar îi era greu să-și limpezească privirea. Chipul călugărului era cufundat în umbră, dincoace de văpaia portocalie a focului, părând să se unduiască și să danseze.

— N-am. Să. Mor.

— Fă-ți spovedania, templierule. Dacă mori neîmpărtășit, va trebui să-l întâlnești pe Satan.

Josseran încercă să se ridice, dar durerea îi străpunse creierul ca un jungher, făcându-l să țipe sonor.

— Îți voi ușura sarcina. Am să rostesc eu spovedania în numele tău. Repetă-mi cuvintele. „Iartă-mă, tată, căci sunt un păcătos. Am păcătuit cu cugetul, am nutrit gânduri preacurvești cu vrăjitoarea, Khutelun. În noapte, am profitat de mine însumi cu gândul la ea și mi-am vărsat sămânța făcând aceasta.” Spune și tu.

— Fir-ai al dracului, popo, mormăi Josseran.

— Ai poftit la ea. E un păcat de moarte, căci ea este mahomedană și vrăjitoare. Trebuie să te mântuiești!

Josseran închise ochii. Durerea din țeastă îi sfredelea creierii ca o mie de ace ascuțite.

— Spune-o! „Am glăsuit împotriva Sfinției Sale Papa și împotriva lui Wilhelm, vicarul lui. Am rostit blasfemii."

— Nu voi. Muri. Și n-am nevoie. De mântuirea ta.

— Deschide ochii, templierule!

Pleoapele lui Josseran se deschiseră, cu o tresărire. Wilhelm se aplecă spre el, făcându-l să-i simtă pe față răsuflarea fierbinte și fetidă. Dincolo de capul lui se vedea o singură stea, printr-o gaură a acoperișului. Ochiul lui Dumnezeu, privindu-l.

— Înainte ca noaptea să se sfârșească, vei ajunge dinaintea Tatălui tău, în ceruri!

Josseran întoarse capul. „Tatăl meu", se întrebă el, „sau Dumnezeu Tatăl?" Nu știa de care întâlnire se temea cel mai tare.

— Vei apărea în fața judecății și vei fi aruncat în gheena Iadului, ridică Wilhelm mâna dreaptă, ținând-o înaintea ochilor lui Josseran. Doar dacă nu te absolv eu cu mâna asta! cu mâna asta!

„Fă-o", răspunse Josseran în sinea lui. „De ce te împotrivești cu atâta încăpățânare confesiunii? fiindcă îl disprețuiești pe călugărul ăsta tiranic sau pentru că simți că ai ajuns în afara împărăției lui Dumnezeu?"

* * *

Așteptase până când tatăl său fusese chemat la o consfătuire în Carcasonne. Era vasal al Contelui de Toulouse, iar Regele Ludovic chemase la încă un pelerinaj înarmat în Țara Sfântă, pentru a elibera Ierusalimul de sarazini. În calitatea lui de cavaler și supus al contelui, tatăl lui era obligat să răspundă chemării la arme.

În aceeași noapte, Josseran s-a dus în camera ei. „Și fie ca Dumnezeu să mă ierte", și-a spus. De patru ori a avut-o în noaptea aceea, împerechindu-se ca un câine, auzind-o cum gâfâia sub el, cu sudoarea și sămânța scurgându-li-se pe patul tatălui său. De fiecare dată când se împreuna cu ea îl auzea pe diavol râzând, în timp ce-l trăgea spre infern.

Ce-o fi gândit, nu avea nici un gând pentru tatăl lui?

În noaptea următoare, s-a dus din nou. Cu cât se adâncea mai mult în păcat, cu atât părea să conteze mai puțin pentru el. Căci, atunci când ești pierdut, singura alinare e să te pierzi și mai mult. Acum credea că aceasta era calea pe care oamenii răi deveneau cu adevărat malefici. O dată ce ai săvârșit un păcat de neiertat, ce importă încă unul? uneori, singura ușurare a chinurilor vinovăției

se găsește păcătuind din nou.

Zăcea goală în pat, iar el își îneca propria conștiință în carnea ei fierbinte și umedă. „O fi fost oare și o urmă de mândrie în a lua ceea ce-i aparținea tatălui meu", se întreba, îl convinsese cumva orgoliul tineresc că acum el era bărbatul cel mai grozav?

— Astă-seară, ai să-L vezi pe Christos sau, de nu, pe Satan, latră Wilhelm. Ce zici?

— Nu am. Păcătuit cu ea.

— Este o sălbatică și o păgână. Ai păcătuit cu ea în cugetul tău! e același lucru!

Josseran se strâmbă iarăși, fiecare cuvânt, fiecare sunet torturându-l cumplit.

— Nu mă îndoiesc că Dumnezeu stă treaz în cer, făcându-și griji pentru plăcerea mea deznădăjduită și singuratică în întuneric. Dumnezeul tău e mai rău decât o soacră!

Auzi respirația șuierătoare a lui Wilhelm la auzul acestei noi blasfemii.

— Trebuie să mărturisești! repetă călugărul.

„Da, mărturisește", spuse Josseran în sinea lui. „Fă-i hatârul. Acum ce mai contează?"

* * *

Avea chipul îmbujorat, dar pielea umerilor și a brațelor îi era ca fildeșul șlefuit. Călugărul îi scosese mantaua și hainele. Văzu că avea pieptul și burta acoperite cu un strat fin de păr care strălucea ca bronzul în lumina focului. Mușchii-i erau tari ca niște odgoane împletite.

Ciudățenia înfățișării lui o făcu să inspire tăios. Dezgolit astfel, arăta înfricoșător și totuși, într-un chip straniu, o atrăgea.

Își simți dintr-o dată gura uscată.

Se temea să nu moară. Nu putea înțelege de ce o revolta astfel moartea unui barbar. Grija ei nu era numai pentru furia sau dezamăgirea tatălui său, dacă nu reușea să-și ducă în siguranță la Qaraqorum oamenii dați în grijă, așa cum i se poruncise. Se îngrozea la gândul rănii pe care moartea lui i-ar fi pricinuit-o în inimă.

Știa că nu-l putea lăsa să moară.

* * *

Wilhelm auzi un sunet în spatele său și întoarse capul.

— Tu! icni el.

Văzu mai întâi gluga purpurie, căci tătăroaică intră

de-a-ndărătelea, la fel cum făcuse în ordu-ul lui Qaidu. Cânta o melodie ritmică și înceată în limba infernală pe care o vorbeau acei păgâni. Trei dintre oștenii ei o urmară în colibă, cu chipuri crunte. Khutelun merse cu pași târșiți până în mijlocul cortului și îngenunche lângă foc, strângându-și în mâini îmblăciul de cârpe și tamburina, uneltele diavolului.

Ochii i se rostogoleau în cap. Știa că era drogată, o femeie posedată de demoni.

Cu un țipăt, Wilhelm încercă să acopere trupul gol al lui Josseran.

— Ieși afară de-aici! strigă, apucând-o de umeri ca s-o îmbrâncească.

Imediat, tătarii din escortă îl înșfăcară de brațe, târându-l afară. Îi legară încheieturile mâinilor cu curele, râzând de zvârcolelile lui zadarnice. Apoi, îl trântiră pe pământul rece să zbiere cât poftea în pustiul nopții.

Wilhelm suspina de neputință. Pe muntele acela domnea necuratul, iar lepădătura diavolului târâse încă un suflet creștin în infern.

Josseran deschise ochii. Fumul focului de lemne ieșea alene prin gaura tavanului, iar pe ușă cădea pieziș lumina galbenă a soarelui, perdeaua de fetru fiind trasă în lături pentru a lăsa să se vadă o pajiște verde de munte. De afară se auzeau tropăieli și nechezaturi de cai. Furtuna trecuse și peste munte se lăsase liniștea. Vântul nu mai sufla cu putere, gemând doar încet prin jurul pereților. Wilhelm stătea așezat lângă foc, privindu-l.

— E bine de tine că n-ai murit, templierule, șopti el. Sufletul ți-este adâncit în păcat.

Pulsațiile dureroase din țeastă slăbiseră. Wilhelm îi săltă capul, pentru a-i apropia de buze un castron din lemn cu lapte de iapă fermentat.

— Cât am. Dormit?

— O noapte doar.

— Khutelun.

— Vrăjitoarea e afară…

— Nu E. Vrăjitoare, bâigui Josseran.

— E posedată de diavol.

— Totuși se pare că. M-a vindecat. De boală.

— Lucrarea necuratului.

Josseran își duse ușurel degetele la pielea capului. Avea părul

încleiat de sânge uscat și, dedesubt, se căsca o rană. Ridică privirea spre călugăr, care rămăsese aplecat peste el.

— Crezusem c-aveam să mor.

— N-a vrut-o Dumnezeu.

— A fost aici. Țin minte. Ea a venit aici.

— A încercat să te înrobească prin drăcoveniile ei.

— Drăcovenii? atunci, și Christos a fost un drac?

Wilhelm îl privi țintă, de-a lungul nasului său palid, coroiat.

— Domnul nostru a fost un tămăduitor. Îndrăznești s-o compari pe sălbatica asta cu milostivul nostru Domn?

— M-a vindecat. Atunci, și ea e o tămăduitoare. Tot o mai numești. Vrăjitoare?

— Dacă eram în Outremer, te-aș fi acuzat de erezie!

— Ei, poate. E mai bine că nu suntem. În Outremer.

— Diavolul ne poate amăgi în multe feluri. Se hrănește în special cu cei slabi și creduli.

Peste intrare se așternu o umbră și apăru Khutelun, cu mâinile în șolduri. Lui Josseran i se păru că zărea o mică ușurare în ochii ei, când îl văzu ridicat în capul oaselor, dar expresia i se șterse la fel de repede pe cât se ivise, după care nici nu mai putu fi sigur că o văzuse cu adevărat.

— Pari să-ți fi recăpătat puterile, spuse ea.

— Durerea de la cap mi-a trecut, murmură Josseran. Îți mulțumesc.

— Pentru ce?

— Pentru. Rugăciunile tale.

— Aș fi făcut la fel pentru orice bolnav din grup.

Khutelun luă un vas cu came fiartă aburindă și i-l aduse, punându-l lângă el.

— Trebuie să mănânci.

Un moment, ochii li se întâlniră. „Aș vrea să știu ce gândești”, spuse în sinea sa Josseran. „Îmi ești tot atât de necunoscută ca munții ăștia. Iar temperamentul tău e întru totul la fel de imprevizibil.”

— Mă bucur că te-ai întremat, spuse fata. Tatăl meu s-ar fi supărat dacă piereai. M-a însărcinat să te duc cu bine la Centrul Lumii.

Se ridică și ieși din colibă.

Wilhelm privi lung după ea, strângându-și în mână crucifixul de la piept.

— Ce-a zis? neîndoielnic, se laudă că te-a vindecat.

— Tu erai gata să. Mă îngropi. Nu se cădea. Să-i. Mulțumesc?

— Nu erai în extremis. N-ai suferit mai mult decât o lovitură la cap. N-a fost nimic grav.

— Te pregăteai să-mi administrezi. Sfintele taine.

— Nu era decât o stratagemă ca să te conving să mărturisești și să-ți despovărezi sufletul de păcate.

Josseran privi spre micul dejun pe care i-l adusese Khutelun.

— Iarăși oaie fiartă.

— Nu e oaie. În dimineața asta, ne bucurăm de o schimbare de regim.

Pe chipul lui Wilhelm se vedea o expresie greu de descifrat.

— Unul dintre cai a murit azi-noapte.

Josseran simți un fior amorțindu-l până în măduva oaselor.

— Care cal?

Călugărul nu-i răspunse. Cel puțin, avu bunul simț de a părea întristat.

— Kismet, înțelese Josseran.

— Vrăjitoarea a spus că n-avea nici un rost s-o lăsăm pradă vulturilor, se ridică Wilhelm în picioare. Dumnezeu, în înțelepciunea Lui, a ales să ia sufletul calului în loc de al tău.

Apoi, adăugă:

— Poate l-a găsit de mai mare preț.

— Atunci, nu e drept. Ar fi trebuit să fie mai îndurător cu iapa mea. Eu am ales călătoria asta. Nu ea.

— Cum cutezi să rostești asemenea blasfemii! nu era decât un dobitoc de povară! mulțumește-i Domnului că mai ești în viață!

Și ieși, ca o furtună.

Kismet, își spuse Josseran. Simțea în gât un nod de durere. Wilhelm avea dreptate; de ce să sufere după un cal? și totuși, îl încercau remușcările. Încă o dată, își recunoștea responsabilitatea pentru moartea altcuiva și, cu toate că nu era, cum spusese preotul, decât un simplu cal, nu-i ușura cu nimic rușinea. Kismet înghețase și flămânzise pas cu pas, cum cu siguranță și tatăl lui simțise înfrigurarea și foamea de alt fel în propriul piept – și, asemenea lui, suferise mult până a-și da în sfârșit ultima suflare.

Iar acesta era motivul pentru care nu se confesase, așa cum îi cerea Wilhelm. Pe lângă adevăratul păcat, toate celelalte crime păreau complet lipsite de însemnătate și, dacă el nu vedea nici o șansă de mântuire pentru ceea ce-i făcuse tatălui său, atunci de ce

ar fi fost Dumnezeu de altă părere?

* * *

A doua zi, Josseran era gata de plecare. Wilhelm îi bandajase capul cu niște fețe și se pregăteau să-și reia călătoria, își înșeuară caii, sub un cer curat ca lacrima, lumina reflectată a soarelui pe zăpezile de deasupra orbindu-i.

— E ceva în neregulă cu tătarii ăștia, șuieră Wilhelm, strângând chinga șeii.

Khutelun îi înlocuise calul cu unul dintr-ai ei, o iapă galbenă ca paiul, cu albeață pe un ochi și mereu arțăgoasă. Și Josseran avea un cal nou, un armăsar de culoare murdară, cu umerii ca un gater.

— N-am observat nimic neobișnuit, mârâi el.

— Tătarii se uită urât la noi. Li se citește sângele în ochi.

— Nu la noi se uită urât, frate Wilhelm, la dumneata se uită.

Clericul se holbă la el, mirat.

— Proasta lor dispoziție se îndreaptă numai spre dumneata, continuă Josseran, ca și cum i-ar fi explicat ceva unui copil mic.

— Spre mine?

— Te învinuiesc pentru cele întâmplate. Am pierdut un cal și o zi de mers. Spun că ne aduci ghinion.

— Nu e vina mea că a alunecat piciorul calului pe stânci!

— Dar dumneata ești cel care a refuzat să mâne calul pe după obo.

— Nu era decât o superstiție de-a lor prostească!

— Poate că ai dreptate. Dar vezi ce-ai făcut, din prea multă mândrie? le-ai întărit credința în sfințenia obo-ului, iar acum cred că propria dumitale religie nu poate fi la fel de puternică precum a lor, căci nu te-a apărat. Așa că, încercând să dovedești ce mari suntem, n-ai reușit decât să le împuținezi respectul față de noi.

— N-am să-mi înjosesc credința supunându-mă vrăjitoriilor lor.

— O-i fi dumneata un om foarte cucernic, frate Wilhelm, dar înțelept nu ești.

Josseran se urcă în șaua noului cal. După Kismet, avea senzația că încălecase un ponei pentru copii.

Wilhelm smuci și el de căpăstru, transmițându-i enervarea iepei, care întoarse capul, încercând să-l muște.

— Sunt momente când mă tem că ai uitat scopul misiunii noastre. Voi face un raport complet despre conduita dumitale, când ne întoarcem la Acra.

— Dacă mai continui să te împotrivești însoțitorilor noștri, n-ai

să mai revezi Acra niciodată.

— Cum o vrea Dumnezeu.

— Uneori, frate Wilhelm, am impresia că pui la prea grele încercări răbdarea Domnului nostru.

Wilhelm înhață Miele calului lui Josseran:

— Asta-i o blasfemie.

Josseran se aplecă spre el:

— Vrăjitoarea noastră încă mai dorește să vadă Biblia și psaltirea.

— O să le profaneze.

— Dumnezeirea mă-tii! înjură Josseran și smuci frâul calului din mâinile lui Wilhelm, pornind pe cărare.

Piscurile albe ale Acoperișului Lumii rămăseseră în urmă, pierdute într-un plafon de nori plumburii. Dintr-o dată, aerul devenise mai cald. Urmau o potecă peste o dună de nisip afânat, spre o mlaștină cu apă sărată, unde apropierea lor sperie un stol de gâște sălbatice care-și luară zborul. Străbătând o vale presărată cu bolovani, mai trecură printr-o strâmtoare și deodată ieșiră pe o câmpie întinsă, cu nisip întărit de arșiță și pietriș negru.

Un drum prăfos ducea spre o alee cu plopi tremurători și un vast oraș dintr-o oază, pe lângă case de chirpici cu paie și bălegar uscându-se la soare pe acoperișurile plate. Trecură prin dreptul unui șir nesfârșit de căruțe trase de măgari, pline până sus cu pepeni, verze și morcovi, și grupuri ce păreau uneori a fi familii întregi cocoțate pe tălpicile laterale. Chipuri mirate se holbau la ei de pe câmpii și din case.

Khutelun călărea lângă Josseran. Avea eșarfa înfășurată în jurul feței, încât nu i se vedeau decât ochii negri, lichizi.

— Locul acesta se numește Kashgar, îi spuse ea.

— Deci am trecut cu bine de Acoperișul Lumii.

Fata își scoase basmaua.

— Ai avut un păzitor, creștine.

Creștine. Deci nu mai era un barbar.

Privi în jur, pentru a-l vedea pe călugăr cocârjat peste poneiul cu albeață la ochi, în spatele lor.

— Păzitor? mai degrabă mi-aș încredința viața unui câine.

— Nu la șamanul vostru mă refeream. Ai un bărbat care călărește alături de tine.

Josseran simți firișoarele de păr de la ceafă începând să i se zbârlească.

— Ce bărbat?

Khutelun îl privea, cu fața pe cât de senină, pe atât de sigură.

— Are păr lung și galben, bătând spre argintiu, și o barbă foarte asemănătoare cu a ta. E bătrân, dar poartă spadă și armură de oțel. Pe umeri are o mantie albă, cu o cruce roșie pictată aici, pe umărul stâng. L-am văzut călărind adesea, chiar în urma ta.

Parcă i-ar fi turnat cineva apă rece pe spinare. Nu-i putu răspunde; amuțise. Omul pe care-l descria era tatăl lui. Wilhelm avusese dreptate. Asta nu putea fi decât vrăjitorie.

* * *

Tatăl său nu-i spusese o vorbă înainte de plecare, dar Josseran era convins că știa. I-o citea în ochi. Când se întorsese din Carcassonne, îi spusese că se scuzase din slujba în pelerinajul înarmat al Regelui Ludovic din pricina vârstei, dar la câteva zile după înapoiere anunțase că se răzgândise. Își declarase dorința bruscă și necaracteristică pentru el de a ajuta la eliberarea Țării Sfinte de sarazini.

Josseran însă cunoștea adevăratul motiv pentru care-și schimbase hotărârea.

Au spus că, la acostarea corăbiilor în Damietta, pe mal îi așteptau zeci de călăreți mahomedani. Cavalerii franci s-au adunat pe plajă, și-au înfipt în nisip lăncile și scuturile ascuțite și au așteptat atacul.

Dar tatăl lui și-a tras calul prin valuri, spre liman, unde a sărit imediat în șa. Nici nu s-a oprit să-și încheie zalele. S-a repezit pe lângă apărătorii surprinși, năpustindu-se în mijlocul sarazinilor, unde a ucis trei înainte de a fi el însuși răpus, cu o lovitură de spadă în pântec. L-au dus înapoi pe corabie, încă viu. Spuneau că se chinuise patru zile până să moară.

De ce să fi făcut una ca asta?

Josseran nu avea decât un singur răspuns pentru impetuozitatea tatălui său și știa, în adâncul sufletului, că nu sarazinii erau vinovați de moartea lui.

— Creștine? spuse Khutelun, smulgându-l din reverie.

— Omul pe care îl descrii e tatăl meu. Dar a murit de ani de zile și n-ar călări cu mine niciodată.

Ochii ei erau de nepătruns.

— Știu ce văd.

Josseran o privi lung. „Ce se întâmplă cu mine?” se întrebă. „Călătoria asta a început ca o misiune simplă, de a cere audiență la

un han tătar, a-i propune o alianță împotriva sarazinilor. Și când colo, iată-mă târât într-o odisee până dincolo de hotarele lumii și toate convingerile la care țin, castitatea, datoria și credința mea, îmi sunt asaltate fără cruțare de femeia asta."

— Printre noi, vrăjitoria se pedepsește cu moartea, îi spuse el.

Khutelun îi susținu privirea, cu ochii ei negri scăpărând de o furie neașteptată.

— Dacă nu știți cum să comunicați cu lumea spiritelor, atunci nici nu-i de mirare că voi, barbarii, sunteți învinși atât de ușor în luptă.

Își îndemnă calul înainte, iar Josseran rămase privind după ea, blestemându-și mândria și simțind că-și pierdea toate certitudinile pe care le prețuise odinioară.

PARTEA A TREIA.

CARAVANSERAI.

Kashgar – Kumul.

Anul Maimuței.

Străbătuseră Acoperișul Lumii căutându-l pe Popa Ioan și regatele Magilor din Evanghelie, dar tot ce găsiră dincolo de zidurile și turnurile de veghe erau mahomedanii. Orașul nu arăta așa cum își imaginase Josseran legendara Cathay, ci îi părea doar asemenea oricărei alte localități din Outremer, cu hanuri și bazaruri, porticuri cu arcade, cupole mozaicate și biserici mahomedane ce se profilau pe cerul de un albastru spălăcit, sub uriașul zid curbat al citadelei.

Locuitorii de aici se numeau uighuri. Spre surprinderea lui, Josseran constată că nu aveau înfățișarea cu ochi migdalați și nas turtit a însoțitorilor tătari. De fapt, arătau ca grecii și limba lor semăna mult cu turceasca pe care o învățase în Outremer. Și tătarii o vorbeau curgător, altoită cu un amestec de expresii de-ale lor.

Îi urmă pe cei din escortă, înghesuindu-se prin îmbulzeala de pe străzi, prin dreptul vechii moschei unde bătrâni cu fesuri de rugăciune brodate stăteau așezați pe treptele iwan-ului și copii desculți se jucau în pârâul unui canal de scurgere.

Bazarul era o bacchanală a simțurilor. Josseran văzuse multe piețe arăbești în Outremer, dar niciuna nu se compara cu acest bazar ca mărime și culori. Mulțimile îi presau din toate părțile, iar Josseran se uita cu gura căscată ca un țăran la bâlci. Ganguri ca niște văgăuni se răspândeau în toate direcțiile, strâmtorile umbrite fiind străbătute de raze galbene ale soarelui unde cerșetori ologi

gemeau și întindeau după pomană gheare noduroase. Bărbieri rădeau țestele clienților cu cuțite lungi, fierari și brutari asudau în dogoarea fierbinte a cavernelor lor cu pereți înnegriți, clinchetele metalice și țipetele negustorilor amestecându-se cu mirosul cald de pâine coaptă și duhorile de bălegar și scârnăvii omenești.

Se vedeau suluri mari de mătase, mai lungi decât un stat de om, și saci de stambă cu mirodenii, portocalii, verzi și roșii ca ardeiul; Josseran observă covoare roșii bogate, pumnale ornamentale lucrate de mână, sclipind de jad și rubine, capete de capră fierte privind cu ochi tulburi de pe pereți și bojoci grăsoși de oaie clocotind în cazane mari. Bazaaris-ii stăteau pe vine printre saci pântecoși cu hașiș, în timp ce pe balcoanele cu dantelării de lemn ale ceainăriilor bătrâni cu bărbi albe și halate lungi sorbeau ceai verde și fumau pipe bulbucate.

În toate părțile se înghesuiau case de lemn cu un cat și din când în când, ridicând ochii, Josseran zărea câte o față voalată privindu-l de după un oblon decorativ de fereastră, numai pentru a dispărea într-o clipă.

Văzduhul era plin de praf și musculițe. Nădușeala îi șiroia pe șira spinării și-i scălda chipul, în timp ce era purtat prin forfota mulțimii. Printre chipuri vedea piei de toate culorile, de la cele blonde până la altele bronzate precum cafeaua și costume de tot felul; existau vânzători cu pielea argăsită și nasul coroiat, în caftane și turbane ca ale sarazinilor, și călăreți plini de nisip, cu mantale lungi de piele și căciuli tivite cu blană, ale căror piei de oaie le băteau cizmele; se vedeau tadjicii cu pălării înalte și negre și uighurii, ușor de recunoscut după botinele de piele și tunicile negre lungi până la genunchi; femei cu eșarfe colorate de mătase, brățări de aur la glezne și inele pe degete, iar altele ascunse sub șaluri cafenii groase, atât de lungi și de diforme încât ar fi fost cu neputință să spui încotro stăteau cu fața atunci când nu umblau.

Dar bazarul nu le aparținea oamenilor, ci animalelor; cămilelor, vitelor cu coarne mari și înfățișare fioroasă numite yaci, măgarilor, cailor și caprelor. Zarva și mirosurile lor umpleau aerul și peste tot li se călca bălegarul în picioare. De jur împrejur răsuna cea mai mare hărmălaie de tălăngi de la căruțele trase de cai și măgari, pline vârfuit cu dovleci, fasole și varză, și strigătele de „Borș! borș!” ale cărăușilor care încercau să-și facă loc prin gloată. Pe maidan, călăreți kirghizi bărboși galopau și se răsuceau prin nori groși de praf, înainte de a-și începe trocul, în timp ce alții stăteau adunați

zbierând și gesticulând în jurul luptelor de cocoși.

Khutelun mergea cu pași mari în fața lor, ducându-și de căpăstru calul, o siluetă exotică până și în mijlocul acelui puhoi sarazin, cu del-ul ei purpuriu și eșarfa lungă de mătase înfășurată strâns în jurul capului. Numai coada lungă ce i se răzlețea pe umăr o făcea să poată fi recunoscută ca femeie. Mulțimile se dădeau la o parte din calea lor, făcându-le loc cu respect stăpânilor tătari și ciudaților lor însoțitori.

* * *

Josseran o privea tocmindu-se cu geambașii de cămile. Se mira să descopere că limbajul negustoresc din jurul lui semăna foarte mult cu turca pe care o auzise vorbită în Outremer și că însăși Khutelun îl putea grăi ca orice vânzător ambulant de medină. Se angajase într-o târguiala aprinsă cu un negustor de cămile chior.

— Ce fac? se interesă Wilhelm.

— Khutelun zice că trebuie să dăm caii la schimb pentru cămile. De aici, avem de traversat un mare deșert pentru a ajunge la Qaraqorum.

— Un deșert? cât de departe mai au de gând să ne ducă?

— De vreme ce tot e prea târziu ca să ne întoarcem, poate e mai bine să nu știm.

— În curând, vom ajunge la însăși marginea lumii. Poate urmăresc să ne ia cu ei jos în Hades, ca să-l cunoaștem pe adevăratul lor conducător.

— Sunt oameni din carne și sânge ca noi, frate Wilhelm.

— Fac vrăji și beau sânge de cal. Sunt odraslele diavolului.

Josseran simțea ochi privindu-i din toate colțurile bazarului. Chiar și în adunarea aceea exotică, bănuia că ofereau un spectacol neobișnuit, în mantalele lor tătărești de ocazie, Josseran având părul roșu ca flacăra, încă încleiat cu sânge vechi, iar Wilhelm, slăbănog și cumplit, cu ochii înroșiți de oboseală și barba sură neîngrijită sub capișonul negru. Slăbise enorm în ultimele săptămâni, iar obrajii săi supți îl făceau să arate ca un moroi.

Un cerșetor îl trase de mânecă, iar călugărul strigă un blestem, smucindu-se din loc. Unul dintre tătari se repezi asupra cerșetorului, croindu-l cu biciul.

Între timp, Khutelun apucase în pumn caftanul omului cu un singur ochi.

— Încerci să ne jefuiești, mârâi ea. Creșteți-ar buboaie pe mădularul ascuns și putreziți-ar precum carnea la soare!

— E un preț bun! protestă geambașul, încă rânjind ca un smintit. Puteți întreba pe oricine! eu mi-s om cinstit!

— Dacă tu ești om cinstit, apoi în deșert crește orez și calul meu poate recita surate din Q'ran!

Și o ținură tot așa, Khutelun țipând insulte și tocmindu-se la preț. Dacă n-ar fi asistat la acest gen de negoț de mii de ori în medinele din Acra și Tyr, Josseran ar fi putut crede că tătăroaică și chiorul cu cămilele erau gata-gata să se încaiere. Khutelun scuipa în praf și-și agita pumnul în fața geambașului, în timp ce acesta își ridica mâinile spre cer și-și implora Dumnezeul să intervină în favoarea lui înainte de a ajunge falit că oferea prețuri atât de mici.

Dar nu se ajunse la păruială și nici o viață nu se prăpădi în ziua aceea la bazar. În schimb, peste o oră, Khutelun și tătarii ei părăsiră bazarul cu un convoi de cămile în locul cailor și geambașul chior rânjind în chip de călăuză.

Oaza Kashgar se întindea cale de o zi călare pe câmpie, prin alei cu plopi, plantații de floarea-soarelui și grâu verde. Josseran privi înapoi, spre colinele roșii și roase de vânturi din spatele lor, dincolo de care abia se mai zăreau prin pâcla arșiței piscurile Acoperișului Lumii. Acum nu mai era decât un vis.

Petrecuseră noaptea într-un caravanserai dărăpănat, cu pereți de pământ. Caravanseraiurile din deșert erau niște hanuri fortificate, un liman ferit de bandiți pentru caravanele bogate care străbăteau pustiurile. Acesta avea ziduri golașe de chirpici, fără ferestre, deși existau ambrazuri înguste pentru a trage cu săgețile. Intrarea era păzită cu o poartă solitară, zăbrelită cu lemn și fier. Avea o curte centrală unde se adăposteau animalele, un puț cu apă, chiar și o capelă mahomedană. Clădirea principală consta dintr-o sală mare cu plafon înalt, boltit, și pardoseală de pământ bătătorit, unde călătorii mâncau și dormeau laolaltă. Regulile caravanseraiurilor erau neabătute, îi spuse Khutelun lui Josseran. Nici chiar dușmanii de moarte nu se ciondăneau când erau în sanctuarul unui caravanserai.

În noaptea aceea, ei erau singurii călători și aveau la dispoziție toată sala imensă. Deși coborâseră de pe munți, noaptea era încă rece, iar Josseran se ghemui în blănuri, pe pământul tare. Privea spre grinzile înnegrite din înaltul tavanului, întrebându-se cât de mulți călători mai trecuseră de-a lungul secolului pe sub bolta aceea enormă, negustători pe Drumul Mătăsii mergând spre răsărit, în Cathay, sau spre apus, în Persia, cu încărcăturile lor de mătăsuri,

mirodenii, ivoriu și monede romane. Cu siguranță, printre ei fuseseră foarte puțini creștini ca el. Auzise despre comercianți venețieni care se zicea că veniseră încoace, dar nu se mai întorseseră niciodată ca să povestească.

Se întreba dacă avea să le împărtășească soarta.

Lumina focului juca pe pereții gălbui. Tătarii păreau posomorâți; s-ar fi zis că se temeau de deșert și mai mult decât se temuseră de Acoperișul Lumii. Moralul le coborâse și mai tare, chiar înainte de apusul soarelui, când la porțile caravanseraiului apăruse un călăreț. Venise cu toată viteza dinspre apus, avea calul frânt de oboseală, cu coastele brăzdate de spumă. Josseran îl recunoscuse pe unul dintre străjerii de corp ai lui Qaidu.

Khutelun ascultase mesajul șoptit de acesta, apoi se îndepărtase, cu buzele albite.

Vești proaste. Josseran se întreba ce putea să fie.

Luaseră o masă cu carne de oaie, pilaf și mirodenii. Firișoare de nisip își găsiseră cu siguranță drumul în orez și scrâșneau printre dinți. Așa avea să meargă de-acum încolo, îl prevenise Khutelun. Deșertul se strecura pe furiș în toate.

La fel ca diavolul, răspunse Wilhelm, când Josseran îi tălmăci cuvintele.

— Dacă tot ce se spune pe-aici devine prilej pentru o predică, replică Josseran, atunci am să te las surd și mut pe tot restul călătoriei.

* * *

După masă, se culcaseră pentru noapte. Wilhelm zăcea lângă el, sub un maldăr de blănuri.

— Când ai de gând să mi te spovedești? șopti călugărul în întuneric.

— Mă tem că devii obositor.

— Ți-e sufletul în primejdie.

— Lasă-mi sufletul în grija mea.

— Mi-aș nesocoti îndatoririle de călugăr, dacă nu-mi fac griji pentru binele tău spiritual. Am văzut cum te uiți la vrăjitoare.

— Nu ești duhovnicul meu. Mă aflu aici ca să te apăr de pericole la drum. Nemurirea sufletului meu nu ți-a fost dată ție în păstrare.

— N-ai depus jurământ de castitate când ai intrat în ordin? i-o întoarse Wilhelm.

— Nu am jurat supunere pe viață. M-am legat de Templu pe

cinci ani, ca penitență. Acei cinci ani aproape s-au încheiat.

Wilhelm tăcu un timp, părând să digere această informație.

— Atunci, nu ești un adevărat cavaler al Templului?

— Mi-am îndeplinit cu credință legământul în slujba Ordinului. La sfârșit, mă voi întoarce în Franța. Am un conac și câteva plantații sărmane care neîndoielnic mi-au fost furate de vecinii ce mă cred mort.

— Ți-ai părăsit moșia ca să vii în Outremer? ce păcat cerea un asemenea canon de pocăință?

Când Josseran nu-i răspunse, Wilhelm urmă:

— Trebuie că ceva ți-apasă greu de tot conștiința.

— Slujba mea pentru Ordin îmi aduce izbăvirea de păcatele lumești.

— De aceea te simți liber să hulești atât de liber în călătoria asta? crezi că slujirea Templului te va absolvi și de faptul că poftești la o vrăjitoare?

— Fii sigur că-i voi înșira păcatele mele confesorului de la Templu, când mă întorc.

— Fii sigur că și eu le voi înșira.

— Nici nu mă îndoiesc.

— Îndreaptă-ți purtarea, dacă dorești să mai vezi orașul Toulouse, templierule, mai spuse Wilhelm și se întoarse pe cealaltă parte, adormind curând.

* * *

Îndreaptă-ți purtarea, dacă dorești să mai vezi orașul Toulouse, templierule.

Josseran zăcea treaz, cu privirea în întunecime. Consecințele sfidării lui erau limpezi. Fără îndoială, bunul călugăr intenționa să-l acuze în fața Consiliului, la înapoierea în Outremer. Cunoștea reputația acelor Dominicani, Ordinul Călugărilor Propovăduitori. Inchiziția lor avea acum o dispensă specială de la Papă, care le îngăduia să tortureze în timpul cercetării acuzațiilor de blasfemie și erezie.

Deși se temea de Wilhelm, în același timp era izbit de goliciunea amenințării lui. Dacă dorești să mai vezi orașul Toulouse. Cândva, aceasta fusese litania lui personală; întotdeauna își făgăduise că în cinci ani, după ce-și săvârșea canonul, avea să se întoarcă în Languedoc, eventual să-și găsească o soție și să aducă pe lume un moștenitor pentru pământurile lui, până nu era prea târziu.

Acum, începuse să se întrebe dacă un asemenea viitor avea

vreun înțeles pentru el.

Prima oară când ajunsese în Outremer, petrecuse multe nopți nedormite tânjind după priveliștile și mirosurile familiare din Languedoc, dar acea jinduire se șterse de mult, cum fac întotdeauna amintirile, cu timpul. Începea deja să uite atâtea: chipurile prietenilor, numele duhovnicului, miresmele câmpiilor din jurul conacului, vara.

După Alep, îl încerca un dor asemenea și după obiceiurile și familiarismele vieții sale din Outremer, după compania creștinilor, după șerbeturi, smochine și fripturi de oaie, după ritualul zilnic al utreniei și al instrucției, al liturghiei și al călăritului, și al vecerniei, nesfârșitele paternostere pentru vii și morți. Însă chiar și aceste rememorări păliseră în ultimele săptămâni și, dacă nu era Wilhelm, se întreba dacă de sine însuși și-ar mai fi putut aduce cât de cât aminte.

A doua zi, porniră prin deșert. Nu un deșert cu dune și nisip moale, galben ca untul, ci o câmpie plată și mohorâtă, cu întinderi de sare cenușii, cioturi de rădăcini și câteva plante deșertice uscate, spinoase. Îi lovea din față un vânt fierbinte; orizontul se dizolva într-o ceață de praf galben, plopii de la marginea oazei se îndoiau și se clătinau sub rafalele vântoasei, în timp ce caravana lor se căznea spre marile pustiuri din mijlocul Pământului.

Tătarii renunțaseră la tunicile și cizmele groase de fetru, pentru halatele de bumbac ale uighurilor. Acum, cu toții o imitau pe Khutelun și-și înfășuraseră eșarfele de mătase în jurul capetelor, pentru a-și apăra chipurile de arșița soarelui și vârtejurile pline de praf și țărână.

Cămilele pe care le cumpărase Khutelun în bazarul din Kashgar erau diferite de animalele văzute în Outremer. Acestea erau cămile bactriene lățoase, cu două cocoașe, spre deosebire de dromaderii întâlniți la tot pasul prin Țara Sfântă. Nu arătau atrăgătoare cu nici un chip. Aveau picioare slăbănoage și buze despicate hâd, cu fălci proeminente, smocuri dese de blană în vârful fiecărei cocoașe și o lână ca de câlți peste copitele uriașe. La apropierea verii, își lepădau o parte din păr, arătând cu fiecare zi tot mai pestrițe și zdrențuite.

Cocoașele li se înălțau drepte pe spinare. Dacă se pleoșteau peste coapse, îi spuse Chiorul lui Josseran, însemna că-și consumau cea mai mare parte din grăsimea trupului și erau într-o stare proastă. Dar acestea, fu el încredințat, erau cămile bune. Cele mai bune din întregul Kashgar.

Chiorul era un om cinstit.

Când nu mergeau în convoi, animalele își petreceau timpul hrănindu-se, rumegând vegetația pe care o mai găseau în burduful stomacului, fornăind și scuipând ori de câte ori se apropia cineva de ele și privindu-și însoțitorii de neam omenesc în lungul botului, cu o înfumurare care și-ar fi găsit mai bine locul la un armăsar arab.

Veninul lor îi era rezervat îndeosebi Chiorului. Oricând se apropia, țipau și-l scuipau ca și cum ar fi fost șeitan în persoană. Din partea lui, Chiorul le vorbea întotdeauna cu blândețe, dar le trata aspru, ca un tată îngăduitor, dar sever.

Ca specimen fizic, Chiorul însuși nu se prezenta mult mai bine decât cămilele lui. Avea ochiul stâng acoperit cu o albeață care, la un loc cu dinții săi negri și stricați, îl făcea să arate ca un cerșetor al bazarurilor din Kashgar. Și el părea să năpârlească după iarnă, barba crescându-i în smocuri închise și inegale, iar un umăr îi era gheboșat în chip curios, astfel încât aproape s-ar fi putut spune că avea cocoașă. Dar, în pofida înfățișării sale lipsite de farmec, se pricepea strașnic la cămile și părea să cunoască deșertul. Era vital să poată avea încredere în el, căci aici deosebirea dintre viață și moarte consta în a ști distanța până la următoarea oază.

Chiorul era acela care-i învățase pe Josseran și Wilhelm cum să călărească pe cămilă.

Mai întâi, trebuia s-o facă să se ridice, și le arătă cum să tragă de sfoara care era legată la un belciug petrecut prin septul nasului cămilei. Animalul protesta cu mugete față de acest tratament neplăcut, dar, fără tragere de inimă, se supunea. Mai întâi își sălta picioarele subțiratice dinapoi, iar atunci Chiorul punea piciorul stâng pe gâtul lung al cămilei și se cățăra deasupra încărcăturii din spinare. După aceea, era aruncat violent înapoi, când animalul se ridica și pe picioarele din față. În continuare, după câte se părea, scopul era acela de a se ține cât mai strâns, pe orice căi cu putință. Când călărea, stătea cu picioarele întinse înainte, de-a lungul spatelui cămilei.

Pentru a descăleca, nu făcea decât să se coboare pe gâtul animalului, dându-și drumul de pe încărcătură și sărind jos.

Când reprezentația se sfârși, rămase rânjindu-le, cu dinții săi putrezi și ochiul lăptos.

— Vezi, îi spuse el lui Josseran în turcește, e foarte ușor. Ca atunci când încalici o muiere. Numa' că o dată ce te hotărâși, trebe să fii dârz, iute și să nu te sperii dacă-ncearcă să te muște.

— Ce-a spus? se interesă Wilhelm.

Josseran clătină din cap.

— N-are nici o importanță, răspunse el, întrebându-se ce fel de animale de călărie găsea Chiorul în casele de desfrâu din Kashgar.

Călăritul pe cămilă, descoperi Josseran, era o tortură de alt soi decât mersul cu poneii tătarilor. Aceste bactriene se deplasau cu mișcări prelungi, unduitoare, semănând foarte mult cu legănatul unei bărci, și avu nevoie de câteva zile ca să se obișnuiască. Îi venea rău de la stomac, până când învăță să se balanseze înainte și înapoi, o dată cu mișcările cămilei.

Tovarășii săi tătari, se părea, erau aproape la fel de pricepuți cu cămilele, pe cât erau și cu caii. Văzu mai mulți, printre care și Khutelun, încălecând și descălecând fără a opri caravana. La un moment dat, fata mergea pe lângă cămilă, iar în următorul, trăgea cu putere frâul nasului, făcând animalul să-și coboare gâtul, apoi se agăța cu mâna cealaltă de sarcină și se sălta pe gât. Secretul, după câte se părea, consta în a da drumul treptat cordonului, pentru ca animalul să nu ridice prea brusc capul, aruncându-te peste umăr.

Ceea ce i se și întâmplă lui Josseran când încercă și el, spre marea distracție a Chiorului și a tătarilor.

Cămila lui Wilhelm era numită Leila de Chior, dar călugărul o botezase Satana. Din motive numai de ei știute, tătarii i-o dăduseră pe cea mai nervoasă din toată caravana. Era o făptură fioroasă, cu un moț barbar de lână în creștetul capului și uriașele copite dinainte mari ca niște taburete. De fiecare dată când preotul încerca s-o încalece, Satana îi prevedea mișcarea și întorcea capul ca să-l muște de șold în timp ce se cățăra pe baloturi.

O dată, la capătul unei zile de drum lung, își făcură tabăra pentru noapte și, după ce bagajele fură descărcate, lăsară cămilele libere să pască. Când colo, Satana se apropie de Wilhelm pe la spate, văzând că era întors în altă parte. Josseran crezu că voia să-l muște. În schimb, cămila își apropie gura de umărul lui și-i urlă în ureche. Cu un țipăt, Wilhelm sări în sus ca și cum ar fi fost lovit pe umăr cu latul unui paloș.

Tătarii se lăsară pe spate, hohotind de râs.

Josseran o văzu pe Khutelun râzând alături de ceilalți, pentru prima oară, după zile întregi, când dădea un semn de emoție. Căci, de mai mult timp, părea nefiresc de posomorâtă. Se întrebase oare ce o apăsa și conchisese că proasta ei dispoziție începuse în seara aceea din Kashgar, când sosise mesagerul tatălui ei de la Almalik.

* * *

Într-adevăr, misiva de la tatăl ei nu-i mai ieșea din minte de când o primise. Se părea că evenimentele din Qaraqorum și Shang-tu se desfășuraseră mai repede decât s-ar fi așteptat cineva.

Khurlitai-ul pentru alegerea noului Han al Hanilor se întrunise deja la Qaraqorum, conform tradiției; iar fratele Haghanului răposat, Ariq Böke, fusese ales tătar suprem, așa cum prevăzuseră cu toții.

Dar nu toți fuseseră de acord cu această alegere. Fratele lui mai mic, Khubilai, care se războia cu chinii în îndepărtata Cathay, nu participase. În schimb, își adunase propriul khurlitai, în Shang-tu, iar generalii săi îl aleseseră pe el Haghan. Era de neconceput ca un khurlitai al tătarilor să se întrunească în altă parte decât în capitală, la Qaraqorum. Însemna nici mai mult nici mai puțin decât rebeliune și război civil, pentru prima oară de pe vremea lui Chinggis Han.

Toate nevestele și fiii lui Möngke stăteau de partea lui Ariq Böke. Clanul de Aur, urmașii lui Chinggis, familia regală tătărească, îi juraseră și ei sprijinul, precum și fratele lui Ariq Böke, Batu, din Hoarda de Aur. Numai Hülegü se aliase cu Khubilai.

Khubilai era un rebel, ar fi trebuit să fie izolat. Și totuși, avea o armată puternică și bine înzestrată, cu poziții strategice bune. De fapt, părea să reprezinte o puternică amenințare la adresa întregului imperiu tătăresc.

Mesajul lui Qaidu se sfârșise cu un avertisment. Cu cât se apropiau mai mult de hotarele țării Cathay, cu atât Khutelun trebuia să fie mai prevăzătoare. Caravana lor putea fi pusă în pericol de ostașii loiali lui Khubilai.

Și era cu putință ca deșertul să nu fie singurul pericol pe care-l aveau de înfruntat în timpul primei luni de vară.

Se opriseră să se odihnească, pe o câmpie întinsă, cu pietriș și bolovani. În fața lor se vedea un orizont mohorât și cenușiu. Cămilele, cu picioarele dinainte împiedicate, pășteau plantele sărăcăcioase din jur, niște trestii uscate și sărate și câțiva mărăcini.

Wilhelm stătea în genunchi sub o salcie cărpănoasă și înnegrită de vânt, strângând între degete, crucifixul de lemn de la gât, cu buzele mișcându-i-se mut în rugăciune. Tătarii îl priveau de la distanță, pe cât de disprețuitori, pe atât de temători față de acea arătare a nopții dată în grija lor. Le adusese o dată bucluc. Erau convinși că iarăși avea să le aducă.

* * *

Josseran se așeză lângă călugăr, ridicându-și gluga mantalei ca să se apere de vântul uscat și tăios.

— Pentru ce te rogi, frate Wilhelm?

Clericul își încheie vorbele de implorare și lăsă mâinile să-i cadă pe lângă trup.

— Ca prin suferințele noastre de aici să slujim voia lui Dumnezeu.

— Și care crezi că e voia lui Dumnezeu în toată povestea asta?

— Nu noi, sărmane făpturi, avem căderea de a ști.

— Și totuși, cunoști conținutul Bulei pe care ți-a încredințat-o Vicarul lui. Pontiful cunoaște voința lui Dumnezeu, nu-i așa?

Gândul nu-i dădea pace lui Josseran de când plecaseră din Acra. Bănuia că, asemenea Templierilor, Papa dorea să încheie o alianță cu păgânii, dar nu găsea că era politic ca toată lumea s-o știe.

— Bula e secretă. I-o voi citit numai regelui tătar, așa cum am fost însărcinat.

— Sfântul Părinte dorește un armistițiu cu acești tătari.

— Dorește să le aducă prin mine cuvântul lui Dumnezeu.

— Crezi că-i interesează cuvântul lui Dumnezeu? pe ei nu-i interesează decât prada. Își doresc împărății aici, pe Pământ, nu în ceruri.

„La fel ca noi”, fu el cât pe ce să adauge.

— Dumnezeu le va deschide inima și mintea.

Wilhelm își schimbă poziția îngenuncheată, așezându-se ușurel pe pământul tare. Gemu zgomotos.

— Ce e? îl întrebă Josseran.

— Doar reumatismele. Nu-ți face griji pentru mine.

Josseran ridică din umeri.

— Nu-mi făceam griji. Te rog să înțelegi, frate Wilhelm, nu-mi ești deloc drag ca om. Dar e de datoria mea să te duc în siguranță și voi considera un eșec dacă nu-mi îndeplinesc sarcina, după ce am făcut atâta cale.

— Voi încerca să nu te dezamăgesc.

— Îți mulțumesc.

Wilhelm încerca să-și ascundă durerea, deși în realitate suferea cumplit. Avea la deschizătura mațului umflături care semănau cu niște mici ciorchini de struguri, iar zdruncinăturile cămilei transformau într-o tortură fiecare mișcare în șa. Dar, dacă suferea, suferea pentru Mântuitorul lui și fiecare pas prin acel deșert îngrozitor îi purifica sufletul și-l aducea mai aproape de Dumnezeu.

* * *

Khutelun îl privea pe Josseran adâncit în conversație cu șamanul creștin. După un timp, șamanul se ridică și se duse mai la o parte, să se ușureze. Cămila sa păștea în apropiere și, ridicându-și capul pocit, îl privi. Fata aproape că-i citea gândurile înscrise în ochii cafenii și bovini. Se ospăta din spinii prelungi ai unui tamarisc, mestecând încet, pe când își contempla torționarul în roba lui neagră cu capișon, ascultându-i susurul ușurării pe pietrele gebi. Se apropie, până la capătul priponului, ajungând pe furiș aproape de umărul lui.

Apoi, îi regurgita un burduf întreg de cheag verde slinos pe spate.

Wilhelm se împletici înainte, cu udul stropindu-i sutana, în timp ce bâjbâia cu o mână la spate să afle ce căzuse peste el. Chiorul, care văzuse și el cele întâmplate, se prăbuși la pământ, îndoit de-atâta râs, în timp ce Wilhelm încerca să-și șteargă de pe robă clisa grețoasă, cu mădularul încă în cealaltă mână. Apoi, însă, ridică ochii și o văzu pe Khutelun privindu-l, așa că se îndepărtă iarăși, cu pași mărunți și stacojiu în obraji.

Josseran urmărise și el spectacolul, cu chipul șovăind între uimire și milă. Fata se miră că nu râdea alături de ceilalți, știind că nu-și îndrăgea tovarășul.

— Dobitocul ăla nu-l prea place, îi spuse ea.

— Se vede bine.

— Spune-i să aștepte până se usucă la soare, apoi va putea s-o desprindă. Altfel, nu va face decât s-o înrăutățească și mai tare:

— Am să-i spun, răspunse Josseran și se îndepărtă.

Wilhelm chirăia ca și cum cheagul regurgitat ar fi fost plumb topit. Dacă era un individ tipic pentru șamanii barbari, își spuse Khutelun, n-aveau nimic de învățat de la ei, nici de la religia lor. Și totuși, acest războinic, acest Josseran, era altfel. Se dovedise puternic și curajos și avea în el o intuiție de șaman. De când fusese rănit pe munte, Khutelun simțea o anume înrudire cu el. Deși habar nu avea de ce anume.

Se aflau pe meleagurile uighurilor. Oamenii de aici, îi spusese Khutelun, erau vasali ai il-hanului Chaghadai din Buhara, încă de pe vremea lui Chinggis Han, căruia îi juraseră supunere pentru a împiedica distrugerea ogoarelor și a orașelor lor. Tătarii nomazi le impuneau oamenilor taxe prin mijlocirea guvernatorilor locali, care domneau cu împuternicire de la ei. Se plătea un tribut anual,

tamga, de către negustorii și meșteșugarii din orașe; iar de la agricultori se încasa kalan-ul, sau impozitul pe pământ. Până și nomazii locali plăteau tribut la Buhara, sub forma unei părți din turmele lor, numită kopchur. Și mai era o sumă de cinci la sută pentru toți negustorii în trecere prin hanat, o cătușă eficace asupra lucrativului Drum al Mătăsii.

Pentru niște nomazi, i se părea lui Josseran, stăpâneau foarte bine principiile guvernării.

* * *

O săptămână mai târziu, ajunseră la Aksu, capitala țării uighurilor. Ruinele vechilor turnuri ale farurilor se înălțau dintr-o pâclă despre care Josseran crezu la început că era o ceață ciudată și nefirească. Pe măsură ce se apropiau, observă că de fapt ceața era o furtună de praf stârnită de vânt. Dincolo de turnurile farurilor se întindea orașul vechi, o îngrămădire de clădiri albe adăpostite sub plopi unduitori, cuibărindu-se la temelia falezelor de loess gălbui. Fâșia verde a oazei se ținea de malurile unui râu.

Dintr-o dată, ieșiră din deșert, călărind pe alei umbrite de plopi, printre câmpuri verzi sădite cu pătlăgele și vinete. Apa sclipea în canalele de irigații care șipoteau pe tarlale, unde pământul era atât de uscat încât apa era canalizată spre fiecare copac în parte. O tânără fată își acoperi repede fața cu voalul, la vederea acelor necredincioși, în timp ce niște băieței, scăldându-se goi îi pârâiașe, îi priveau cu ochi mari ca murele. În timp ce călăreau pe străzile orașului, mulțimi de chipuri furioase se adunau pe ulițe, cu fesurile săltând în sus și-n jos prin gloată, până și moșnegii îmbulzindu-se și îmbrâncindu-se deopotrivă cu ceilalți pentru a-i vedea mai bine pe acei barbari ciudați de la apus.

În noaptea aceea, n-au tras la un caravanserai, ci au fost găzduiți în casa guvernatorului local numit de tătari, căruia i se zicea darughachi. Fură ospătați cu pilaf și oaie cu condimente, iar servitorii le aduseră tipsii cu fructe, și ulcioare cu ceaiuri verzi aromate, după care îi poftiră pe paruri adevărate, cu așternuturi de mătase.

În timp ce Khutelun sărea cu vigoare în spinarea cămilei, a doua zi dimineață, îi zâmbi lui Josseran.

— Sper că ți-a prins bine odihna, spuse ea. De-acum încolo, intrăm în cel mai groaznic deșert din lume. Să pornim, în numele lui Dumnezeu.

Iuțeala cu care se lăsa noaptea în deșert îl surprinse. Parcă ar fi

fost aruncat într-o hrubă fără ferestre, cu ușa trântită în urma lui. Bruschețea asfințitului și repeziciunea înnoptării erau de o violență brutală.

În timp ce soarele cobora pe cer, puteau distinge uneori câte un caravanserai singuratic în depărtare, ziduri dărăpănate de lut galben și o curte adăpostită sub crengile câtorva copaci noduroși. Când ajungeau la adăpostul zidurilor, se tolăneau printre baloturi și frânghii de iută și-și puneau ibricele la fiert peste focuri, recunoscători că erau feriți de vânturile deșertului.

În alte nopți, însă, își așterneau tabăra în deșertul deschis și se adunau în jurul unui foc nevolnic, făcut cu bălegar de cămilă uscat la soare. Tătarii îl numeau argol. Nopțile în pustiu erau amarnic de friguroase, iar în sălbăticia aceea stearpă bălegarul era singura sursă de combustibil pentru foc. Se găsea întotdeauna din belșug, căci drumul pe care mergeau era însemnat cu tumuli de pietre la fiecare sfert de leghe, aceea fiind calea pe care trebuia s-o urmeze toate caravanele. Chiorul aduna coșuri întregi de balegă, în timpul mersului de peste zi, iar când se opreau să înnopteze, tătarii se duceau să strângă cu brațele în timp ce erau aprinse focurile.

Apoi, înghesuiți unii-ntr-alții ca să-și țină de cald lângă focuri, mâncau terciul subțire din cheagurile laptelui de iapă care deveniseră nelipsite din dietă, înainte de a-și așterne culcușurile pe pământul tare, pentru a se lăsa furați de un somn negru și istovit, ghemuiți în pieile de oaie, lăsând păduchii să-și înceapă festinul.

* * *

Într-o noapte, Josseran stătea chircit lângă foc, mult timp după ce ceilalți tătari se culcușiseră pe pământ, în del-uri. Khutelun întârzia și ea; Josseran se întreba dacă începuse să jinduiască după tovărășia lui la fel cum râvnea și el la a ei.

Wilhelm rămase treaz cât putu de mult, cerșetor la ospăț, dar în cele din urmă îl răpuse oboseala și căzu într-o parte pe nisipul tare, încă în lumina focului. Acum nu mai erau decât ei doi, privind cum se stingeau tăciunii. Josseran se înfioră în roba sa cu glugă, ascultând sforăiturile uruitoare ale tătarilor. Undeva, în beznă, Chiorul bolborosea spre demonii care-i bântuiau somnul. Cămilele fornăiau și mugeau.

— Vorbește-mi despre tine, creștine, îi ceru încet Khutelun.

— Ce-ai vrea să știi?

— Spune-mi despre locul acela de care tot vorbești. Acel Outremer. Acolo te-ai născut?

— M-am născut în apropierea unui loc numit Toulouse, în Languedoc, care este o provincie dintr-o țară numită Franța. N-am mai văzut-o de cinci ani și mai bine. Am plecat de-acolo spre Outremer și un loc numit Acra, unde se află un mare oraș și o fortăreață lângă mare.

— Cum e să trăiești într-o fortăreață? nu te simți uneori ca și cum ai fi în temniță?

— Toată viața am trăit în castele, între ziduri de piatră. Sunt deprins cu asta. Spațiile acestea întinse de aici îmi stârnesc teama.

— Eu n-aș putea trăi niciodată după un zid, spuse ea. Un om civilizat trebuie să aibă iarba sub picioare și un cal înșeuat pentru călărie.

Îl momea sau făcea doar eforturi să înțeleagă?

— Fără un acoperiș deasupra capului, eu mă simt gol, zise Josseran.

Ridică privirea spre cer. Se întindea ca o catifea neagră, presărată cu diamante. Avea senzația că ar fi putut întinde mâna să tragă stelele spre el, cu degetele.

— Odată, când eram mic, țin minte că am încercat să număr stelele. M-am strecurat afară din casă, într-o noapte, m-am culcat pe câmp și am început să le număr.

— Și câte stele sunt?

— Nu știu. Am adormit. Tatăl meu m-a găsit sub un stejar mare, aproape înghețat, și a trebuit să mă ducă în brațe înapoi în casă. Îmi aduc aminte că m-am trezit pe o blană, lângă un foc mare de bușteni. În viața mea nu mi-a mai fost așa de frig. Până pe Acoperișul Lumii.

Își amintea brațele tatălui său în jurul lui, încălzindu-l, mirosul lui și felul cum barba sa îi gâdila obrazul. Ar fi trebuit să fie o amintire plăcută. Dar era întinată cu amărăciune, ca atâtea dintre rememorările lui. Poate ar fi fost mai bine să mă lase acolo, sub stejarul acela, reflectă Josseran. Ar fi fost mai bine pentru el.

— Pe mine tatăl meu m-a dus în brațe acasă de multe ori, spuse Khutelun. Mereu fugeam noaptea. Voiam să zbor, să pot atinge stelele cu vârfurile degetelor.

Întinse o mână.

— Câteodată, îmi închipuiam că puteam.

Își retrase mâna, strângându-și genunchii cu brațele.

— În Creștinătate, aveți nume pentru stele?

— Cea de acolo e Steaua Polară, îi indică el spre miazănoapte,

dar avem mai multe nume pentru adunările de stele.

Arătă deasupra capului, spre Car:

— De pildă, pe aceea o numim Ursa Mare. Dacă te uiți bine, îți poți închipui conturul unui urs.

— Atunci, ai o imaginație minunată, râse Khutelun. Pentru noi, sunt cei Șapte Uriași. Uite, steaua aia de-acolo: e Cuiul de Aur. De ea își leagă zeii caii.

— E o poezie minunată, dar nu există decât un singur zeu, care ne-a făcut pe noi, le-a făcut pe toate, deci nu poate fi adevărat.

— De unde știi că există numai un singur zeu? ai vorbit tu cu vreun zeu, ca să știi? ai fost în Cerul Albastru să vezi cu ochii tăi?

— Este O. O chestiune de credință.

— Credință, repetă ea. Eu am credința că mă va duce calul până la capătul drumului. În rest, trebuie să știu eu însămi.

Josseran nu avea chef s-o contrazică. Avea să-i lase mica ei victorie. Un timp, tăcură.

— Ai copii, creștine? întrebă fata deodată.

— Odinioară. Am avut un fiu.

— Și ce i s-a întâmplat?

— A murit.

— Dar soția ta?

Ezită. Cât avea să-i spună acestei femei despre trecutul lui? dar dacă-i spunea, cât de mult ar fi priceput ea din chinurile sale, când nici măcar nu înțelegea ce însemna a fi creștin?

— Mama lui e departe, în Franța, răspunse.

— O iubești?

— I-am iubit trupul.

— De când n-ai mai văzut-o?

— De mulți ani. Îndrăznesc să spun că a uitat cum arăt.

— De ce nu te întorci la ea?

— Pentru că nu-mi este cu adevărat soție. Aparține altuia. E un păcat care mă apasă.

Khutelun dădu din cap, ca și cum ar fi înțeles. Își înfășurase obrajii cu eșarfa contra frigului și nu i se vedeau decât ochii, reflectând în ei mica văpaie a focului.

— Am să-ți spun cinstit, reluă Josseran. Niciodată nu m-am gândit la o femeie altfel decât ca la o pernă, ceva moale cu care să mă culc noaptea. Vorbesc prea fățiș pentru tine?

— Tatăl meu are multe neveste pe care le ține pentru plăcerile trupului. Dar a avut odată o soție favorită, iar acum, când a

îmbătrânit și sângele îi e mai rece, își petrece multe zile cu ea. Un tătar înțelege diferența de fire dintre bărbați și femei.

— Nu se cade ca un om să aibă mai mult de o singură soție.

— De ce?

— Omul trebuie să-și stăpânească dorințele josnice. Sunt o insultă la adresa lui Dumnezeu.

— Așa te face să crezi șamanul tău?

— S-ar putea să nu-l prea îndrăgesc, dar cred că înțelege gândurile lui Dumnezeu mai bine decât mine.

— Cum ar putea înțelege un om gândurile zeilor? legile sunt făcute ca să apere clanul. Restul, e nesigur. Dacă am putea înțelege cu adevărat ce doresc zeii, de ce-am mai avea nevoie de șamani?

— Nu înțeleg toate vorbele astea despre zei și șamani. Nu există decât un singur Dumnezeu. Legea lui e cu neputință de schimbat. Oamenii sunt datori s-o respecte.

— Noi suntem învățați încă din copilărie să nu ne supunem altei legi decât celei a lui Chinggis, marele nostru han, fiindcă aceea ne-a făcut împărăția puternică. Dar, cât despre zei, ascultăm Spiritele Cerului Albastru prin mijlocirea șamanilor noștri.

— Chinggis al vostru v-a învățat că e drept ca un bărbat să aibă cât de multe soții poftește?

— O femeie nu e doar un loc cald pentru dorințele tale, creștine. Este și o gură flămândă și are un pântec cu care să aducă pe lume copii. Nu pofta unui bărbat îi determină dorința de femei, ci avuția. Legea pe care ne-a lăsat-o Chinggis despre bărbați și femei ne învață că un bărbat nu poate lua nevasta altuia pentru plăcere. Asta este cu adevărat o crimă. Dar e așa fiindcă primejduiește liniștea clanului, nu pentru că ar tulbura Spiritul Cerului Albastru.

Josseran era uimit și copleșit ca acea femeie să-i vorbească atât de deschis despre asemenea lucruri. Și totuși, acolo, sub bolta rece înstelată și în mijlocul pustiului, se simțea în chip curios eliberat de constrângerile societății lui și de tirania Dumnezeului său. Dar Dumnezeu era zeul tuturor oamenilor, cu siguranță, nu numai al francilor. Nu era doar o iluzie că un om putea călători până dincolo de tărâmurile Lui?

Putea scăpa cu adevărat de vinovățiile și petele care-i frământau sufletul?

Acea intimitate pe care o împărtășea cu ființa aceea exotică îl făcea s-o dorească așa cum niciodată nu dorise o altă femeie. Era ceva curios, căci nu avea cunoștință despre cum arăta trupul ei pe

sub veșmintele lungi și pantalonii pe care-i purta. O, și-o închipuise de multe ori, în febra nopților, dar din pielea ei nu văzuse decât mâinile suple și fața bronzată, ca de șoim.

Și fie ca Dumnezeu să aibă milă de netrebnicul său suflet pentru că gândea astfel.

— Spune-mi, îi ceru ea, acele mărturisiri, confesiunile pe care le faceți cu șamanii voștri. Ce le spuneți atunci?

— Le destăinuim păcatele noastre.

— Păcatele voastre.

— Păcate ale cărnii.

— Prin urmare, nu trebuie să le spuneți decât ceea ce faceți cu femeile?

— Nu numai atât. Minciunile noastre, violențele față de alții. Și gândurile noastre necurate.

— Gândurile?

— Dacă pizmuim. Sau dacă suntem prea mândri.

— Atunci, le spuneți toate acele lucruri care fac din voi oameni, și nu zei.

Părea nedumerită.

— Și asta vă oprește să mai păcătuiți. Vă simțiți mai bine când o faceți?

— La drept vorbind, eu trăiesc cu teama că voi fi pedepsit pentru veșnicie.

— Aveți un Dumnezeu care vă face să fiți slabi, apoi vă pedepsește pentru slăbiciunile voastre. Nu ți se pare ciudat?

Nu știa cum să-i răspundă. Încă o dată, se arătase nevrednic de credința lui. Nu putea nici măcar să-și apere religia în discuția cu o femeie tătară. În schimb spuse:

— Spuneai că ai văzut un bătrân călărind cu mine prin munți.

Focul se stinsese. Nu-i mai vedea fața.

— Nu crezi în religia noastră, atunci de ce mă întrebi despre asta?

— E adevărat că nu cred, dar totuși sunt curios.

— E lângă tine, fie că o crezi sau nu. E aici, fie că ești sau nu curios.

— Cred că știu cine e călărețul acela.

— Eu îți spun numai ce văd. Nu-ți cer explicații. Nu e necesar.

— A fost tatăl meu.

— Nu mi se pare ciudat, creștine. Strămoșii noștri sunt mereu cu noi. Trebuie să-i cinstim, altfel ne aduc ghinion.

— Crezi asta? crezi că duhul tatălui meu m-ar urma aici ca să mă apere?

— Sigur că da. Altfel, de ce l-aș fi văzut acolo, călărind în urma ta?

— Ca pe un blestem al meu.

— Dacă te blestemă, de ce nu te-a aruncat de pe munte, când ai sărit să-l salvezi pe șaman?

Josseran nu-i răspunse, neștiind cum. Dintr-o dată, dorea cu disperare s-o cuprindă în brațe. Își simțea inima bubuind în piept și avea în pântec și între coapse o căldură unsuroasă.

— În viața mea n-am mai cunoscut o femeie ca tine, murmură el.

Khutelun se ridică și, preț de-un nebunesc moment, Josseran își închipui că întindea brațele spre ea pentru a-i depune o sărutare pe buze. Nutrea speranța că se putea apropia fata de el, că aveau să se culce împreună sub acea imensă pătură a stelelor, cu tovarășii de drum adormiți la câțiva pași de ei. Dar Khutelun nu spuse decât atât:

— Acum sunt obosită. Mă duc să mă culc.

După ce se strecură în întuneric, Josseran se ghemui la pământ, zăpăcit, ostenit, fără să se poată odihni. Mintea și inima îi erau în plin tumult, o disperată alchimie a vinovăției și a jinduirii amestecată cu groază.

Își luă capul în mâini.

— Iartă-mă, îi șopti el în căușul palmelor tatălui său de mult răposat.

Luna răsărea deasupra deșertului, singuratică și foarte îndepărtată.

Porniră din nou, îndreptându-se către răsărit. În stânga lor se rânduiau munții pe care tătarii îi numeau Tian Șan, Munții Cerești sau Munții Albaștri. Calotele de zăpadă scânteiau limpede prin pâcla arșiței, pe un cer indigo, iar pantele colinelor de la poale erau brăzdate de văi adânci, care le făceau să semene cu labele unei fiare ghemuite la pândă. Zi de zi călăreau, munții fiind singura schimbare în monotonia priveliștii, prefăcându-se o dată cu trecerea soarelui de la trandafiriul blând al zorilor la arămiul și cenușiul metalic al amiezii, până la violetul și cafeniul asfințitului.

Pretutindeni pe câmpie vedeau oase, schelete de cai, măgari și cămile înălbindu-se la soare, pe ici pe colo câte o hârcă omenească rânjită.

Ocoleau marele deșert din Taklimakan, spusese Khutelun. Tălmăcit din graiul uighurilor, însemna: „Du-te și nu vei mai ieși.” Dar n-aveau să se aventureze pe lângă botul Taklimakanului, îl încredința Chiorul. Oazele încercuiau inima moartă a pustiului ca șiragurile de perle la gâtul unei prințese. Dacă nu începea vreo furtună puternică, să se rătăcească, aveau să scape cu viață.

— De câte ori pe an sunt asemenea furtuni? îl întrebă Josseran.

— Tot timpul, răspunse Chiorul și izbucni în râsul său ciudat, ca un cotcodăcit.

* * *

Acest deșert se deosebea de pustiurile nisipoase din Outremer. Existau regiuni întinse unde nu se găsea deloc nisip, numai o privelițte monotonă de pietriș și bolovani turtiți, pe care tătarii îi numeau gebi. De la distanță, păreau să alcătuiască un șes mohorât și fără semne de reper. Dar, când se oprea să examineze câte una din acele pietre, descoperea că aveau culori strălucitoare, negre, roșii sau vinete, frumoase la vedere și plăcute să le țină în mână.

În alte locuri, câmpia cu gebi-uri devenea un platou de sare și noroi crăpat, cu o crustă albă sfărâmicioasă, sau o pustietate cenușie de nisip compact, ce părea să se topească în ceață astfel că nu mai exista nici o linie a zării între pământ și cer. Adeseori, se părea că se chinuiau pe aceeași leghe iar și iar, zi după zi, la nesfârșit.

Odată, întâlniră altă caravană, care mergea spre apus, la Kashgar. Spinările cămilelor erau acoperite cu pături mari ovale, sub șeile de lemn, fiecare animal purtând pe fiecare parte câte două suluri mari de mătase. Strigătele cărăușului și zăngănitul tălăngilor răsunau limpede, purtate de vântul fierbinte, în timp ce soarele după-amiezei târzii întindea umbre prelungi peste deșert.

Străbăteau legendarul Drum al Mătăsii, își dădu seama Josseran, despre care auzise atâtea în Outremer. Nu era un singur drum, cum își închipuiau mulți, ci un păienjeniș de cărări ce se întindeau din misterioasa Cathay, la răsărit, pe toată distanța până la Mediterană. Cunoscuse negustori mahomedani care călătoriseră pe acest drum, dar puțini declarau că ajunseseră mai departe de Persia. Acolo, se întâlneau cu alte caravane care veneau de la răsărit și-și schimbau mărfurile în bazarurile din Buhara, Tabriz sau Bagdad.

Comercianții își purtau caravanele pe acel drum încă de pe vremea Mântuitorului, se spunea. Așa fuseseră aduse primele

mătăsuri la Roma. Noua țesătură se dovedise atât de populară, încât Caius Iulius Caesar decretase un edict care poruncea folosirea mătăsii numai pentru propriile toge purpurii și mantiile oficialităților favorite lui.

În vremea lui Christos, puțini știau de unde provenea acest material fabulos sau cum se confecționa. Romanii credeau pe-atunci că mătasea creștea în copaci. Secretul rămăsese ascuns sute de ani, până când doi călugări călători reușiseră în sfârșit să aducă prin contrabandă în Siria, din legendara Cathay, câteva ouă de viermi de mătase, ascunse în toiege de lemn scobite. Dar abia în ultimele zeci de ani descoperiseră în sfârșit țesătorii din Italia și Franța cum să extragă firele lungi din gogoșile fluturilor și să urzească din ele mătasea.

În secolele trecute de-atunci, mătăsurile, împreună cu ghimbirul, ceramica și lacurile, fuseseră transportate spre apus pe spinarea cămilelor, caravanele întorcându-se acasă cu blănuri, chihlimbar, miere și monede din aur și argint. Nici o caravană nu străbătea drumul pe toată lungimea. Mătasea schimba multe mâini până să ajungă la destinație, prețul crescându-i de fiecare dată, oferită la schimb pentru coriandru, jad și lapis lazuli în Kashgar, pentru sticlă, curmale și alune în Persia, un neîntrerupt lanț al trocurilor.

În timp ce privea caravana îndepărtată mistuindu-se în mirajul unduitor al Taklimakanului, Josseran se simțea cuprins de vâltoarea veacurilor, un vârtej de istorii din afara timpului, cu propriul destin împletit cumva în țesătura scânteietoare.

Pentru traversarea deșertului, Chiorul legase frâul belciugului fiecărei cămile de șaua celei din față, astfel încât toate cămilele se înșirau ca niște mărgele. Ultima cămilă din rând avea o talangă la gât. Chiorul știa că, dacă nu mai auzea talanga, însemna că una sau mai multe dintre cămile se eliberaseră. Curând, Josseran se obișnui cu dangătul ușor al tălăngii, dimpreună cu bocănitul ritmic al copitelor pe nisipul întărit, scârțâitul somnoros al frânghiilor și șoaptele de „sook-sook” ale cărăușului în timp ce se trudea înaintea cămilelor, arătând drumul.

Vântul fierbinte îi secătuia de-a binelea. Josseran nu-și mai simțea buzele, care i se umflaseră sub o crustă aspră de piele uscată și crăpată. Nu aveau apă ca să se spele, dar aceasta nu conta cu nimic, căci aerul secetos împiedica transpirația să se adune pe piele. Până și putoarea lui Wilhelm dispăruse, observă Josseran.

Tufișurile spinoase de tamarisc erau singurele plante care supraviețuiau acolo. Vântul tocise țărâna în jurul lor, lăsându-le dezvăluite ca niște mănunchiuri vinețiii uscate, pe jumătate moarte. Însă chiar și în cele mai aride locuri, le păsteau turme de capre sălbatice, găsindu-și hrana în acel ținut al diavolului.

Arșița care se înălța din deșert forma stafii în zare, fantome de copaci și castele. După-amiaza, când ochii erau obosiți și gâtlejurile uscate, Josseran își închipuia uneori lacuri și râuri și trebuia să-și readucă aminte că nu erau adevărate.

Fiecare zi începea în zori, Chiorul ridicându-se tăcut și întinzându-și covorașul de rugăciune cu fața spre Mecca. Apoi, își săvârșea ruga în ritmuri unduitoare, plecându-se și prosternându-se la pământ, cu palmele ridicate în implorare către Dumnezeul lui.

După aceea, încă buimac și neîngrijit, ducea cămilele la bagaje. Cu o smucitură de funie, le îngenunchea, iar doi tătari săltau poverile pe șeile de lemn pentru samare care le încălecau cocoașele. Pe sub piepturile animalelor erau legate chingi de cânepă, în ciuda mugetelor de protest și furie cărora nu li se dădea nici cea mai mică atenție. După care, cu cerul de la răsărit de un portocaliu închis și stelele reci încă pe cer, coloana pornea din nou spre răsăritul soarelui în deșert.

* * *

Uneori, Josseran visa că se clătina în marea șa de lemn și se trezea în întuneric. În alte zile, se trezea cu o smucitură neașteptată, pentru a se pomeni iarăși în spinarea cămilei, fără a-și aminti când o încălecase.

Regimul frugal al tătarilor îl slăbise, secându-i puterile și spiritul. Se legăna la nesfârșit înainte și-napoi pe spatele cămilei, cu șira spinării țipând după odihnă, așteptând cu jind seara încă de la crăpatul zorilor. Păreau să se îndrepte mereu către un orizont nesfârșit, monotonia drumului transformându-se într-o durere fizică surdă și nedeslușită, închidea ochii în fața strălucirii orbitoare a deșertului, cu chipul învăluit contra vântului fierbinte, toate convorbirile fiind amorțite de plictis și oboseală.

Din când în când, începea să se teamă că-și pierdea mințile. Cerul nemărginit și pustiul cenușiu și amorf păreau să se contopească. Nu exista nici un lucru asupra căruia să-și poată aținti privirea și nu se mai putea încrede în propriile simțuri. Își imagină munți în depărtare, numai pentru a-și da seama, după alți câțiva pași, că era doar o moviliță de pietre.

După săptămâni de-a rândul astfel, ajunsese într-un punct unde nu-și mai putea imagina nimic dincolo de puterea de îndurare în sine. Devenise la fel de amorțit și resemnat ca înseși cămilele.

Josseran știa din experiența sa de oștean că, spre a rezista la marșuri îndelungate, trupul avea nevoie de o ocupație pentru minte, pe lângă concentrarea asupra suferințelor fizice și necontenita monotonie a călătoriei. Încerca să-și adune gândurile asupra câte unui poem, să-și aducă aminte cântecele menestrelilor din târguri, în Carcassonne și Toulouse, căuta să recite psalmi și paternostere. Dar dogoarea îi răpea cumva până și putința de a se angaja în asemenea activități simple ale minții. Gândurile îi rătăceau dezordonate prin cap, ca rândunelele în arcadele boltite ale unei mănăstiri. Până și foamea îi pierise, ceea ce, cu rațiile lor sărăcăcioase de cheaguri apoase, poate că era o binecuvântare.

* * *

Setea și căldura îi rodeau, zi de zi, la nesfârșit. Când și când, ajungeau la câte un găvan puțin adânc de mâl copt și trestii, cu câteva băltoace de apă puturoasă. Peste spuma de la suprafață zburdau gângănii, iar prin umbrele verzui se mișcau forme negre. Tătarii își îndestulau cu bucurie burdufurile din ciorba aceea plină cu arome.

Departe, în deșert, vârtejuri de praf dansau și se învârteau ca niște spiriduși.

Khutelun îl văzu privindu-le, într-o seară, când își făceau tabăra pe câmpia cu gebi.

— Spirite diavolești, spuse ea.

— Mereu sunt câte două, murmură Josseran, care se rotesc în direcții opuse.

— Uighurii au o poveste despre ele. Se spune că sunt duhurile a doi îndrăgostiți din clanuri diferite cărora nu li s-a dat voie să se căsătorească, din cauza unei feude între triburile lor. Neputând îndura gândul de a trăi despărțiți, au fugit în deșert ca să fie împreună și au pierit în nisipuri. Dar spiritele lor au trăit mai departe, iar acum își petrec zilele jucând și fugind printre coline.

— Deci acum sunt liberi?

— Da, dacă dai crezare legendei. Acum sunt liberi.

Pe măsură ce înaintau, zilele deveneau tot mai călduroase. Uneori, când după-amiezele lungi și fierbinți deveneau aproape insuportabile, Josseran se pomenea uitându-se după spiridușii de praf și, când îi vedea, găsea o oarecare alinare în prezența lor la

orizont.

* * *

Orașele din oaze apăreau spectaculos din orizontul cenușiu. Mergeau călare pe cămile, cu buzele crăpate de căldură, cu ochii strânși împotriva luminii orbitoare, spre zarea plată, arsă de soare. Deodată, se ivea la orizont o margine verde subțire, copaci se adunau lângă un lac unduitor, dar în câteva momente totul dispărea iarăși în pâclă. De-a lungul câte unei după-amieze, zăreau din timp în timp acest spectru sâcâitor, deși niciodată nu părea să se apropie. În cele din urmă, lacul se prefăcea în miraj, iscat de furtunile de nisip sau de începătoșarea serii, dar copacii erau destul de adevărați, plopi zvelți strălucind verzi-aurii în lumina amurgului. Și deodată, călăreau pe o alee umbrită, pe lângă parcele verzi cu grâne și pepeni și grădini împrejmuite cu garduri, în care creșteau frasini și duzi.

Mereu se părea că locuitorii orașului se adunau până la unul să le vadă sosirea, fermieri cu bărbi cărunte, femei cu copii înfășați, ținuți în cârcă, țânci goi țipând, alergând și strigând prin șanțurile noroioase și lumina pestriță. Erau asaltați de mirosul prafului, al scârnăviilor și al fructelor stricate.

De fiecare dată, Josseran se simțea transportat iarăși în Outremer; bătrâni cu bărbi albe, pe căruțe trase de catâri la trap printre șirurile de plopi, biserici mahomedane cu mozaicurile lor de faianță albastră și jad sclipind în soare. Dincolo de zidurile din chirpici ale orașelor, se regăsea iarăși pe străzile sarazine ca niște vizuini de iepuri, cu gangurile lor întortocheate, curțile întunecoase și arcadele de lemn sculptat.

Dar, într-un oraș numit Kuqa, văzură semnele unei noi religii.

Traversaseră un deșert de prundiș, presărat cu movile și sarcofage de argilă. Ajungând la Kuqa, văzură doi idoli de piatră gigantici străjuind drumul de o parte și de alta. Statuile erau identice, zei cu același zâmbet binevoitor și cu mâna dreaptă ridicată într-un gest de binecuvântare. Obrajii lor lați, roși de vânturi și nisip, căpătaseră arcuiri mai blânde.

Cămilele trecură pe sub umbra marilor statui, iar Josseran își stăpâni un fior. Se întreba ce nouă drăcovenie îi aștepta înăuntru.

— Se numește Borcan, îi spuse Khutelun lui Josseran în seara aceea, pe când stăteau lângă foc în curtea caravanseraiului.

— E un zeu?

— Seamănă mult cu un zeu. În unele locuri, e venerat ca profet

și aproape la fel de mare ca Mahomed însuși.

— Nu înțeleg, se miră Josseran. Sunteți stăpâni aici, și totuși le îngăduiți acestor oameni să-și construiască idolii în văzul tuturor.

— Bineînțeles.

— Dar aceste pământuri aparțin tătarilor.

— Într-adevăr. Seniorii din deșert îi plătesc tribut regentei din Buhara. Și ea e mahomedană, la fel ca noi.

— Și-i lăsați să-și păstreze zeii?

— Acest Borcan e slab. Dacă era mai puternic decât Allah, sau mai puternic decât Tengri, Spiritul Cerului Albastru, nu i-am fi putut învinge în războaie. Prin urmare, îi lăsăm să-și țină zeii. E mai bine pentru noi.

Josseran era uluit de un asemenea raționament. Ar fi fost de neconceput ca Roma să permită înflorirea altei religii pe meleagurile din stăpânirea sa. Își amintea cum Papa Inocențiu al III-lea ordonase o cruciadă împotriva catharilor din Languedoc, propria provincie. Deși catharii respectau învățăturile lui Christos, refuzaseră să-l recunoască pe Papă și liturghia de la Roma, astfel încât Pontiful îi declarase „mai răi decât sarazinii” și poruncise să fie nimiciți.

Papa le acorda izbăvirea de păcate tuturor celor ce răspundeau la chemarea lui, iar baronii din nordul Franței și din Germania care declanșaseră această cruciadă porniseră la drum cu mare entuziasm. Nu erau decât jafuri și prădăciuni, autorizate de Biserică. Guzman și dominicanii lui se aflaseră în linia întâi a tuturor masacrelor.

Pe-atunci, propriul tată era doar un băiețandru, dar Josseran își amintea cum povestea cu groază că văzuse bărbați, femei și copii măcelăriți într-o biserică din Béziers. Într-adevăr, la patruzeci, cincizeci de ani mai târziu, multe dintre localități erau încă în ruine, iar ogoarele catharilor continuau să zacă pârloagă pe lângă cătunele devastate.

Și totuși, acești diavoli – cum ar fi spus Wilhelm – nu doreau puterea decât asupra pământului, nu și peste mințile oamenilor, iar acest fapt îi părea într-un fel mult mai civilizat. „Există unele lucruri”, își spuse el, „pe care noi, gentilomii creștini, le-am putea învăța de la acești barbari.”

* * *

Dar existau și alte credințe, pe care le găsea mai greu de acceptat. Se aflau în tabără, la două zile dincolo de Kuqa, când avu loc întâmplarea.

Josseran văzu cămila căzând, apoi zări coada viperei care se târa printre pietre. Cele mai negre temeri i se împliniră în curând. Cămila se prăbuși în genunchi, cu capul arcuit pe spate atât de mult încât atingea cocoașa dinainte și gura căscată drept către cer. Zgomotele pe care le scotea murind, un mârâit din adâncul pieptului, îi întoarseră stomacul pe dos.

Trase spada din teacă.

— Ce faci? strigă la el Chiorul, venind în fugă, cu poalele fâlfâindu-i în urmă și singurul ochi teafăr holbat de groază.

— A mușcat-o un șarpe. Vreau să cruț de chinuri nenorocitul animal.

— Nu se poate! interveni Khutelun, alăturându-se cărăușului.

— Dar îl scăpăm de dureri!

— Nu poți jertfi o cămilă. Sufletul ei ne va aduce bucluc. Trebuie să așteptăm până vedem dacă moare.

— Cum să nu moară? mușcătura de viperă e fatală, nu-i așa?

— Totuși, stărui Khutelun, trebuie să așteptăm.

Prin urmare, Josseran se trase într-o parte, cu Khutelun și cărăușul de cămile. Trecură minute în șir, dar în cele din urmă cămila scoase un ultim muget și se răsturnă pe o parte. Mai zvâcni o dată convulsiv din picioare, rămânând apoi nemișcată.

— Poftim, îi spuse Josseran fetei. Am fi putut scuti de suferință bietul animal.

— Uciderea sa ar fi adus ghinion, repetă Khutelun și se îndepărtă.

Josseran vârî spada la loc în teacă.

— Superstiții! șuieră el.

— Ba nu, barbarule! duhul său s-ar fi reîntors să ne hărțuiască până la capătul drumului, oftă Chiorul, cu părere de rău după pierderea unei vietăți din prețiosul său șirag, urmând-o pe Khutelun înapoi spre tabără.

Josseran privi după ei. Cine-ar fi putut înțelege vreodată niște oameni ca aceia, care tolerau libertatea altor religii pe domeniile lor și credeau că până și un dobitoc de povară avea suflet? ce putea înțelege un cavaler creștin de la asemenea făpturi?

Cum se întâmpla de obicei în deșert, trecerea de la pământul arid la cel cultivat era pe cât de neașteptată, pe atât de dramatică. Nu avea loc nici o transformare treptată a peisajului, ci parcă ar fi sărit de pe pământ direct în mare. Gaochang apăru brusc din ceața arșiței și a prafului, o viziune imposibilă în acea pustietate cenușie.

Își căzneau pașii pe lângă cămile, cu soarele fierbinte din spate și ochii strânși împotriva strălucirii și a țărânei spulberate de vânt; în mai puțin de-o oră, urmau alei umbrite de plopi, cu culturi de orez, orz și cânepă pe ambele laturi. După tăcerea desăvârșită a deșertului, murmurul vântului prin frunziș și clipocitul apei care curgea prin canalele pentru irigații de lângă drum erau șocante. În depărtare, foișoarele și pagodele din Gaochang se repezeau în sus prin orizontul himeric.

Josseran coborî de pe cămilă și îngenunche lângă pârâu să-și spele fața cu apa rece ca gheața. Părea imposibil să existe atât de multă apă în mijlocul unui asemenea deșert îngrozitor. Privi în lungul canalului, pentru a vedea apa care apărea bolborosind prin gura unei grote, în cealaltă parte a câmpului. Deasupra peșterii se formase o movilă, iar deasupra acestui deal se înălța un altul, și încă unul, formând un șir neîntrerupt ce se pierdea în pâclă, spre munții violeți, poate la vreo zece leghe depărtare.

— Acestea sunt kareze-le, explică lângă el Khutelun; își dădu la o parte basmaua și îngenunche alături, luând apă rece în căușul palmei ca să bea. Toate oazele din Taklimakan își primesc apa în acest fel.

Îl conduse la gura cavernei. În timp ce se apropiau, Josseran văzu că nici nu era o grotă, ci gura unui tunel. Fusese construit cu secole în urmă, îi spuse ea, și își avea obârșia sub ghețari, în îndepărtații munți Tian Șan. Kareze-le erau destul de înalte pentru ca un om să le poată parcurge în picioare și fuseseră concepute cu multă iscusință, astfel încât pantele canalelor să fie mai reduse decât înclinația marii depresiuni din deșert. În acest mod, apa ajungea la suprafață aproape de nivelul solului, unde putea fi folosită la irigarea culturilor.

Movilele pe care le vedeau erau puțurile săpate pentru a avea acces în tuneluri, astfel încât fermierii puteau avea grijă să nu se înfunde cu depuneri sau pietre. Îl conduse pe nisipul ars de soare, până la un puț. Josseran privi peste ghizdurile de chirpici, aruncă o pietricică și îi auzi plescăitul când căzu în torentul ce bolborosea jos.

— Kareze-le, îi spuse Khutelun, au fost construite de tătari.

Josseran își aminti sistemele de irigații pe care le văzuse lângă Samarkand și Merv și se întrebă dacă nu cumva le construiseră persanii. Dar nu spuse nimic. Tătarii aceia credeau că în lume nu existase nimic înainte de intrarea lor în scenă. Asemenea tuturor

cuceritorilor. Poate chiar la fel ca Papa însuși.

Reveniră la caravană, pentru a porni călare pe străzile prelungi din Gaochang. Trecură pe lângă turme mari de cămile care pășteau pe câmpii, case joase cu bârne de lemn ieșind din zidurile de pământ, flori-ale-soarelui ridicându-și capetele peste gardurile de lut, căci uighurii păreau să aibă pasiunea zidurilor. Femei voalate căutau spre ei din uși, precum și bărbați cu nas vulturesc, atât de asemănători cu arabii din Levant. Toate erau atât de ciudate și, în același timp, nespus de familiare.

Orașul era înconjurat cu ziduri de chirpici și turnuri enorme de strajă. Intrară printre pereții dubli ai porții de la apus, prin fața unei mănăstiri cu nișe zugrăvite, sus deasupra porților, de unde le rânjeau statuile acelui Borcan.

Un parc mare înconjura palatul guvernatorului.

— Astă-seară, vom accepta ospitalitatea mărețului darughachi, îi spuse Khutelun lui Josseran, după care adăugă: cred să-ți va plăcea în Gaochang.

Josseran se întrebă ce ascundea această remarcă. Dar fata o luase deja înaintea lui, lăsându-l să cugete la cuvintele ei.

Omul stătea slugarnic lângă țarcurile cămilelor, cu capul plecat, adâncit în conversație cu Khutelun. Chiorul și câțiva dintre tătari erau adunați în jur, rânjind ca niște idioți. Josseran se apropie, cu Wilhelm pe urme.

— M-ai chemat? o întrebă el pe Khutelun.

— Omul ăsta vrea să-ți vorbească.

— Ce dorește de la mine?

— Crede că, din moment ce te duci în vizită la Hanul Hanilor, ești pesemne un bogătaș.

— E un cerșetor?

— Te-a poftit să înnoptezi la el în casă.

— Sălașul de aici e destul de comod.

— Nu asta vrea să spună. Te invită să-i iei casa în primire, cu tot ceea ce înseamnă asta.

Josseran privi în jur. Tătarii rânjeau și mai lătăreț.

— Va pleca și te lasă să fii stăpân pe casa lui pentru o noapte. Zice că are o soție și două fiice frumoase și ți le pune la dispoziție, să faci cu ele orice poftești.

Pe fața fetei nu se vedea nici o expresie, nimic din ochii ei nu-i dădea de înțeles ce gândea.

— Așteaptă ca serviciul să-i fie plătit, desigur.

Josseran se holbă la ea, apoi la noul-sosit.

— Ce este, creștine? nu te-ai împerecheat niciodată cu altcineva decât cu mâna ta? îl întrebă Chiorul.

La asta, tătarii hohotiră de râs.

— Cu siguranță, nu se cade, spuse Josseran.

— Cei de aici o consideră o mare cinste, îi răspunse Khutelun. Cred că asta le atrage o binecuvântare de la zeii lor.

— Ce se-ntâmplă? strigă Wilhelm, fără să-și mai încapă în piele de enervare că nu putea înțelege o vorbă din toată discuția.

— Mi s-a oferit. O femeie. Pentru la noapte.

— O târfă? exclamă călugărul.

— Nu, nu o târfă. E nevasta omului ăstuia.

— Nevasta lui? nevastă-sa-i o târfă?

Josseran era cât pe ce să spună: „Da, și fiicele lui la fel", dar se răzgândi. Wilhelm părea pe punctul să facă un atac de apoplexie.

— Ai refuzat, firește.

Dar Josseran încă nu se hotărâse să refuze. „Cinci ani fără o femeie", cugeta el, „cinci ani de penitență și castitate n-au avut nici un efect asupra sufletului meu. Și totuși, să-mi încalc jurământul față de Templu, chiar și acum? dar, la o adică. Poate că m-am și achitat de legăminte."

Încercă să calculeze luna. Trebuia să fie prin apropiere de Praznicul Penticostal. După socoteală, cei cinci ani de slujbă se încheiaseră, iar el își onorase jurământul față de Templieri și era din nou liber. Libertatea în fața lui Dumnezeu era o altă problemă, poate, dar, dacă tot era deja adâncit în păcat, ce mai conta încă unul?

„N-am decât să păcătuiesc din nou", își spuse, „și mâine să mă spovedesc preotului."

— Ai să refuzi, șuieră la el Wilhelm. Suntem într-o misiune sfântă, trimiși de Papa însuși. Nu voi permite una ca asta.

Declarația lui îl făcu pe Josseran să se hotărască.

— Dumneata ești trimis de Papa într-o misiune sfântă. Eu nu sunt decât un om, din carne și sânge, atâta tot.

Se întoarse spre uighur, care aștepta cu răbdare răspunsul la ofertă. Josseran îl studie atent. Tunica sa încinsă cu un brâu era ruptă, avea cizmele de piele prăfuite și cu găuri în tălpi. Pielea-i era măslinie-închisă, iar dinții stricați. Pe bărbie îi creșteau smocuri de păr ca barba unui tinerel. O stofă deloc promițătoare.

— Es Sallam Aleikum, salută omul în limba arabă și fu încântat

când Josseran îi răspunse, așa cum învățase în Outremer:

— Wa Aleikum Es salaam.

— Ați binevoi să fiți oaspetele meu, boierule?

Josseran șovăi.

— Soția dumitale, îl întrebă. E frumoasă?

Omul încuviință, bâțâind din cap cu slugărnicie:

— Cu voia lui Dumnezeu.

„Un răspuns sincer”, conchise Josseran. Wilhelm îl trase înapoi de umeri:

— Trebuie să rămâi aici, la palat! îți interzic!

— Nu-mi poți interzice nimic! voi sta unde am eu poftă, mă culc unde poftesc să mă culc!

— Dumnezeu să-ți aibă sufletul în pază! mai spuse Wilhelm și se îndepărtă.

Chiorul îl privi întrebător pe Wilhelm:

— Nu-i plac femeile?

Josseran clătină din cap.

— Se abține de la orice faptă carnală.

La asta, Chiorul păru uimit:

— Nici măcar, pricepi mata, cu câte-o oaie, încaltea?

Templierul aproape că zâmbi. Se întrebă din nou în ce împrejurări primejdioase își pierduse ochiul cărăușul lor de cămile.

— Doar n-ai să nesocotești ospitalitatea omului ăstuia? insistă Chiorul. Arde de nerăbdare să-și câștige favoarea zeilor.

Josseran ezită, privind scurt spre Khutelun, care se uită în altă parte, cu subînțeles. Dracu' s-o ia. Ce, avea să sărăcească jinduind la bogății pe care n-avea să le vadă niciodată?

* * * „Ei bine, nu-i decât un bărbat”, își spuse Khutelun, în timp ce revenea spre odăile ei. „Și ce-i cu asta?” Propriul tată avea haremul lui personal, marele Han din Qaraqorum ținea la discreție o sută de femei, sau cel puțin așa auzise. În plus, acest Joss-ran nu era mai mult decât un mesager dintr-o țară barbară, atunci de ce să-i pese ei unde-și petrecea nopțile, ce iepe încăleca?

Și totuși, omul acesta o tulbura. Înainte de a fi venit el în stepe, destinul ei fusese limpede; se hotărâse să amâne ceasul cât de multe ierni putea, dar știa că într-o bună zi trebuia să se mărite cu un prinț puternic și cum se cuvine, dintr-un alt clan, și să aibă copii cu el, tribul și tatăl ei ieșind din asta mai puternici.

Dar acest creștin o neliniștise și o făcea să se îndoiască de înțelepciunea unui asemenea viitor. Nu era sigură de ce. Doar nu

putea iubi un barbar? simplul gând era respingător. Viața ei era pe stepă, cu un șef tătar ca ea, unde își putea crește copiii în spiritul vântului, al pășunilor și al Veșnicului Cer Albastru.

Și totuși, în timp ce se întorcea spre palat, îl blestemă pe uighur și toată familia lui. Nădăjduia ca nevastă-sa să aibă o mutră de cămilă, iar fetele să miroasă a capre.

În seara aceea, dantghachiul organizase o petrecere în cinstea oaspeților, dar Khutelun nu-și făcu apariția. Când unul dintre ofițerii ei se duse s-o aducă din cameră, fata îl aruncă pe ușă afară cu un șut bine țintit. În timp ce trântea ușa după el, omul îi auzi cuțitul înfigându-se în lemn, la câteva degete de chipul lui. O luă la sănătoasa.

După aceea, Khutelun rămase așezată de una singură, în timp ce peste podea se furișau umbre. Bău trei castroane de koumiss negru și căzu într-un somn de moarte pe podea, cum nu se poate mai prost dispusă.

Asemenea tuturor caselor din Gaochang, locuința omului era clădită din cărămizi de pământ. În centrul încăperii se afla un khang din blocuri de chirpici acoperit cu covoare de fetru, galbene și rubinii. Alte covoare erau agățate pe pereți. O ușă cu arcadă ducea spre o curte din spate, acoperită de un umbrar cu viță de vie.

Nevasta stătea în mijlocul camerei, într-un capot din mătase de casă. Purta ciorapi cafenii groși și avea părul acoperit cu un voal brun. „Până și după cinci ani, aș putea la fel de bine s-o încalec sau pe ea, sau calul meu”, își spuse mohorât Josseran. Fetele îl priveau cu ochii mari, de după fuste. Amândouă purtau bonete de catifea, pe care localnicii le numeau dopa, cusute cu fir de aur. Aveau la gât mărgele drăgălașe de sticlă albastră și părul împletit în cozi lungi până la șolduri, iar de după voaluri nu li se vedeau decât ochii înnegriți cu kohl.

Gazda turnă apă dintr-un ulcior și se spălă pe mâini de trei ori, cum cerea eticheta. Îi făcu semn să se spele și el la fel. Apoi, îl pofti să intre.

— De-ar trimite Allah din cer o legiune de îngeri pentru apărarea noastră, le murmură ea fetelor. Priviți ce mare e! dacă măsura picioarelor lui înseamnă ceva, trebuie să ne rugăm înduratului Dumnezeu să-i lovească mădularul cu o boală a micimii, altminteri vom muri cu toatele! și uitați-vă ce nas are! e hâd ca un câine mort și fac rămășag că are buna creștere a unui porc!

Josseran o privea lung pe femeie, întrebându-se ce să facă. Ea se

zgâi la el și holbă ochii, ca și cum și-ar fi dat cumva seama de greșeală.

— Ce spuneai? o întrebă Josseran, pradă unei neașteptate inspirații. Mii de scuze. Am fost rănit odată la cap și de-atunci nu mai aud la fel de bine.

— Știi graiul uighur? îngăimă femeia, copleșită.

— Câteva cuvinte.

— Mama mea îți lăuda frumoasa barbă și părul de culoarea focului, chicoti una dintre fete.

Josseran îi zâmbi la rându-i.

— Mulțumesc, îi spuse el mamei. Mă simt onorat să fiu poftit într-un cămin unde sălășluiesc asemenea frumuseți.

Femeia surâse și bâțâi din cap, pe față citindu-i-se atât spaima, cât și ușurarea.

— Boierul e prea bun, spuse ea. În noaptea asta, casa noastră e a dumitale și suntem onorate de a avea un asemenea stăpân!

* * *

Mâncară „dastarkan”, o cină formală. Pe podea fu așternută o pânză, iar femeile aduseră fructe și pâinea turtită pe care o numeau „nan”. Josseran se așeză cu palmele în sus, apoi și le trecu peste față într-o mișcare de coborâre, ca și cum și-ar fi spălat obrajii, aducându-i mulțumiri lui Allah pentru mâncare și binecuvântând familia. Cele trei femei îl priveau, uimite că acel barbar cunoștea obiceiurile oamenilor civilizați.

După aceea, îl serviră cu vin alb dulce și ceva numit de ele și tălmăcit de ele printr-un cuvânt ciudat, folosit mai adesea ca atribut: „înghețată”. Îi oferiră această delicatesă într-o cană de teracotă și îl priviră chicotind cum înfuleca dulceața delicioasă cu multă poftă și mai cerea.

Josseran le întrebă cum se prepara minunea aceea, iar mama îi spuse că era făcută dintr-un amestec de unt și lapte, căruia îi adăugau vanilie pentru aromă. Apoi, preparatul se depozita sub pământ, în beci, și ținut la rece între blocuri de gheață pe care le tăiau din ghețarii îndepărtați și le aduceau peste câmpie în lunile de iarnă.

După a treia porție se lăsă pe spate, sătul. Cele trei îl priveau, iar tăcerea se prelungea.

Între timp, fetele își scoseseră voalurile, iar Josseran observă că nu erau neplăcute la vedere. Aveau fețele rotunde și vesele, cu zâmbete drăguțe și ochi jucăuși. Le stârnea la fel de multă

curiozitate ca și ele lui, după câte se părea. Se holbau la picioarele lui și chicoteau, înfricoșate și emoționate în același timp. Știa ce-și spuneau: unele femei, mai ales în răsărit, credeau că puteau judeca mărimea părților intime ale unui bărbat după măsura picioarelor.

Se foi, jenat de această destrăbălare din partea unor femei.

În sfârșit, mama se ridică în picioare și-i făcu semn s-o urmeze. Străbătu curtea, după ea, spre o casă de cărămizi separată, urmați de fete, care continuau să chicotească, acoperindu-și gura cu mâinile. Josseran se pomeni într-o cameră mare, cu o cisternă de apă călâie în mijloc. Mama se opri alături, în așteptare.

— Ce dorești? o întrebă el.

— Scoate-ți hainele, rogu-te, boierule.

Un nou val de chicoteli.

Josseran clătină din cap. Să se despoaie în fața a trei femei?

Dar mama insista. Începu să-l tragă de tunică. După aproape o lună de drum prin deșert, era țeapănă de jeg și praf.

— Am să ți-o spăl, boierule. Mai întâi, îți vom face baie.

Josseran nu se temea să se scalde, ca unii din compatrioții lui. În Outremer făcea baie adesea, după obiceiul mahomedanilor. Dar își îngrijea toaleta personală fără martori.

— Aș prefera să mă scald singur, spuse el.

— Dumneata ești stăpânul în noaptea asta, îi aminti femeia. E datoria noastră. Îți vom face baie.

Josseran șovăia. În cele din urmă, se înduplecă.

— Dacă asta vi-i voia.

Își scoase tunica și izmenele, iar cele trei femei căscară gurile, arătând cu degetul. Josseran le zâmbi modest.

— Printre ai mei, spuse el, nu e socotită o lance de cine știe ce mare lungime sau grosime. Dar sunt măgulit că o găsiți astfel.

* * *

Îl puseră să stea pe dale, în timp ce scoteau apa din cisternă cu niște vase de lemn. Îi spălară de praf părul și trupul, hlizindu-se și cotcodăcind ca niște găini, trăgându-l de desișul de păr al pieptului și pântecului, apăsându-i și împungându-i diverse părți ale trupului, ca și cum ar fi fost o cămilă în bazar. Păreau în egală măsură scârbite și fascinate.

După un timp, îl șterseră, iar mama îi dădu un halat lung care se vedea bine că îi aparținea soțului ei.

Când reveniră în casă, soarele asfințea. Mama aprinse o lampă cu ulei.

— Pe-aici, spuse ea, conducându-l în odăile de culcare. Cele două fete îl așezară pe pat și urmă un lung moment când nimeni nu vorbi, nici nu se mișcă.

— Aveți de gând să stați toate aici? întrebă el, cu glas sonor.

— Dumneata ești stăpânul, răspunse mama. Cum hotărăști matale.

Josseran ezită. Dar poate că mama îi citi expresia din ochi, sau pesemne că prea mulți vizitatori se bucuraseră de ospitalitatea soțului ei, veniseră prea multe binecuvântări de la zei, căci se ridică în picioare la iuțeală, punând lampa într-un alcov din perete.

— Îți urez noapte bună, boierule, spuse ea. Fie-ți dat să te-odihnești bine.

Și ieși, trăgând o perdea peste ușă.

* * *

Josseran le privi pe cele două fete. Acum nu mai chicoteau.

Prima, cea mai mică, se ridică și-și scoase cămașa lungă. O studie cu uimire. În lumina slabă și gălbuie a lămpii, părea fragilă ca de porțelan, cu sânii nu mai mari decât doi boboci, cel puțin în comparație cu târfele pe care și le amintea din Genova și Antiohia. Nu avea păr nicăieri pe trup, numai pe cap.

Sora ei arăta la fel, fiind doar puțin mai trupeșă. Josseran simți un freamăt. Auzi vocea Catherinei, șoptindu-i din umbre: Uită totul, Josseran, în noaptea asta uită totul, în afară de mine.

Cele două fete se culcară pe pat, lângă el. Ambele păreau cam speriate.

Cea mai mare se apucă să-i deschidă halatul.

— Boierul e puternic, șopti ea, iar sora sa mai mică chicoti iarăși.

Josseran întinse o mână, petrecându-și degetele peste șira spinării ei. Avea pielea de culoarea alabastrului.

— N-aveți de ce vă teme. Voi fi blând.

Totuși, încă mai ezita. „Aceste fete abia dacă sunt destul de mari ca să se poată numi femei”, reflectă el. „Nici nu-s sigur dacă pot să fac asta.”

Își auzea sunetul propriei respirații.

Deodată, perdeaua fu smulsă în lături și doamna casei năvăli în încăpere, cu un gâlgâit ce-i ieșea din adâncul gâtlejului. Era goală. Se aruncă asupra lui cu un abandon care l-ar fi șocat, dacă nu petrecea atât de mult timp în lupanarele din Genova, în drum spre Outremer.

Îl cuprinse cu coapsele, rostogolindu-se cu el deasupra. Se împreunară violent. Era limpede că femeia mai făcuse și altă dată așa ceva.

Le simțea pe cele două tinere privindu-i, captivate. Spre veșnica lui rușine, descoperi că acest lucru nu-i strica deloc performanța.

* * *

Sfinții slab luminați și îngerii din suita lor, prinși pe pereții și coloanele marii biserici, pictați cu trăsături groase, negre și aurii, de penel. Icoane ale Fecioarei licăreau în lumina zecilor de lumânări, pe când o bătrână cu fața smeadă și știrbă turna ulei în candelele puse în nișe, de jur împrejurul zidurilor din cărămizi de chirpici.

Corul de băieți din balcon cânta în falset un imn, în timp ce acoliții, cu veșmintele lor de culoare violet-pală, înaintau solemn spre altar. În timp ce fumul dulceag al tămâii se înălța din arzătoarele de alamă, preotul cu barbă neagră își desfăcu brațele, în rugăciune.

— Nestorieni, șuieră Wilhelm, alb la față, stând în umbrele din fundul bisericii.

Nestorius fusese Arhiepiscop de Constantinopol cu opt sute de ani în urmă. Opiniile lui eretice – printre alte false credințe, refuzase să-l accepte pe Papă ca mentor spiritual – îi izolaseră pe el și pe discipolii săi de restul lumii creștine, iar secta lor fusese nevoită să fugă în Persia. Acolo, încă mai supraviețuiau, în termeni buni cu mahomedanii. Spre tristețea lui, Wilhelm văzuse biserici nestoriene în Merv și Buhara.

Acum, se părea că-și răspândiseră doctrina mult mai departe spre răsărit decât presupusese oricine din sânul Bisericii. Rubruck anunțase că se găseau nestorieni și la Qaraqorum, iar vrăjitoarea tătăroaică încuviințase. Și-acum iată-i și aici, în Cathay.

Atunci, hotărî Wilhelm, măcar tătarii nu erau nefamiliarizați cu cuvântul lui Christos. Era o consolare. Nu avea nevoie decât să-i aducă pe acești preoți nestorieni renegați în dominionul Papei și urmau să-și găsească un punct de sprijin în mijlocul hoardelor diavolești ale tătarilor.

Preotul sărută coperta ferecată în aur a Evangheliei și începu să citească liturghia într-o limbă pe care Wilhelm n-o recunoștea, părând a nu fi nici tătărească, nici arăbească. Petrecu o catifea stacojie peste graalul de argint și introduse lingura de argint pentru Eucharistie în vin, pentru a împărtăși congregația din sângele lui Christos.

Wilhelm privea, cu pumnii tot mai strânși pe lângă trup. Faptul de a vedea o asemenea erezie, fără nici o putere s-o oprească, îl chinuia până-n adâncul sufletului. Cum putea oferi un om trupul și sângele lui Christos, fără aprobare de la propriul vicar al lui Dumnezeu? era o pângărire a tuturor celor sfinte și sacre.

Și totuși, prezența acestei biserici atât de departe în țara tătărească era un motiv de speranță, dacă nu și de bucurie, în timp ce templierul preacurvea; el, cel puțin, găsise un scop în misiunea lor.

Josseran se trezi devreme și, tăcut, coborî pe furiș din pat. Cele trei femei dormeau ghemuite una în jurul alteia. Privi îndelung această vedenie, copleșit de propria perfidie. „Voi căuta mântuirea din partea fratelui Wilhelm", își spuse. „În dimineața asta mă voi duce la el, să-i cer iertare lui Dumnezeu. Și totuși", medita el mai departe, „în comparație cu celelalte păcate ale mele, acesta nu are nici o însemnătate. Am lăsat neispășite rele mult mai mari. Omul ăsta a venit la mine cu brațele deschise și mi le-a oferit pe femeile lui, socotind că e o faptă de mare cinste. Și-apoi, de ce să fiu absolvit pentru că am luat ceea ce mi se oferea de bună voie? sau, dacă păcat a fost, atunci nu am de ce să mi-l scuz. N-am fost covârșit de patimă, știam ce făceam. Mi se cuvine focul iadului, merit pedepsele veșnice pe care mi le rezervă diavolul."

Soarele tocmai răsărise, răspândind pe cerul răsăritean o lumină difuză. Josseran se duse la fereastră. Cupola cu dale verzi a unei biserici mahomedane se înălța deasupra acoperișurilor plate și albe ale orașului, străpungând plafonul de ceață umedă, învolburată. Bărbați purtând fesuri cu dantelă albă mergeau pe străzi, tăcuți ca niște stafii. O femeie voalată se retrase în grabă după o ușă de lemn bătută cu ghinturi.

O altă lume, la fel de străină pentru el ca și cum ar fi pășit prin scoarța Pământului. Aici, dincolo de toate legile creștine, era înconjurat de mistere, plutind în derivă cu propriile incertitudini. Departe de strictețile Regulii și dictatele sufocante ale Bisericii lui, se vedea pe sine însuși mai limpede decât oricând în viața sa. Își întrezărise încăperile întunecate ale sufletului și știa acum că fiara care sălășluia acolo era însuși necuratul.

Se îndestulase din acele femei pentru câțiva dirham de aur. Ce conta că acei oameni o făceau cu bucurie, ca pe o binecuvântare? călugărul avea s-o declare un păcat, cu siguranță, iar Josseran se temea în adâncul inimii că avea dreptate. Dar păcătuise nu o dată,

ci de două ori, căci în întuneric, pe când se împreuna cu acele femei, nu se gândise la ele, ci la Khutelun, și numele ei îl strigase către stele când ajunsese pe culmea plăcerii.

* * *

Hainele i se uscaseră repede în aerul secetos. Se îmbrăcă și porni prin orașul ce se trezea, îndărăt spre palatul darughachi-ului, unde Chiorul înșeuase și încărcase deja cămilele. Când îl văzu pe Josseran apropiindu-se, făcu un gest obscen cu degetul unei mâini printre cel mare și arătătorul celeilalte. Chicoti, scuipând vesel în praf.

Wilhelm stătea lângă țarcuri, cu mâinile împreunate în fața lui ca un penitent.

— Îți voi asculta confesiunea când dorești.

— Blestemat să fii, popo.

— Aș fi crezut că osândele sunt un subiect pe care ai prefera să-l eviți.

Josseran oftă.

— Voi veni la apusul soarelui. Ai să m-asculți atunci.

— Domnul fie lăudat. Începeam să mă tem că nu cunoști rușinea în fața lui Dumnezeu.

— Sunt multe lucruri de care mi-e rușine.

— Și pentru asta ți-ai făcut canonul în Țara Sfântă?

Când Josseran nu răspunse, călugărul ridică mâna dreaptă:

— Mărturisește-mi totul diseară și s-ar putea să te eliberez de toate păcatele, cu mâna asta.

Josseran clătină din cap:

— Mă voi învinui pentru ceea ce s-a întâmplat azi-noapte, dar mai mult n-ai să scoți de la mine.

— Dorești să suferi chinurile diavolului în flăcările Gheenei? șuieră Wilhelm la el.

— Poate, dădu din cap Josseran. Poate că exact asta vreau.

* * *

Khutelun nu-i vorbi în timp ce înșeuau cămilele, nici măcar nu-l privi în ochi. La o oră după crăpatul zorilor, porniră în caravană, peste câmpiile începătoșate, spre marea cenușie mohorâtă a deșertului.

Josseran așteptă ocazia până spre ceasurile amiezei, când se opriră la marginea oazei pentru a se aproviziona cu apă din ultimele puțuri. Deja avea din nou nisip pe haine, în micile riduri ale ochilor și în barbă. Deșertul se grăbea să-și recucerească

teritoriul.

Khutelun stătea pe vine lângă un șanț noroios, umplându-și burduful de piele cu apă.

— Mai avem mult până la destinație? o întrebă el.

— Și dacă n-am avea? ai prefera să ne întoarcem imediat la Gaochang?

Ceva din tonul ei îl mulțumi. Se simțea mai mult decât o simplă undă de gelozie.

— Gaochang-ul mi s-a părut o oază de plăceri.

— Acolo unde mergem noi, se răsti ea, nu e decât deșert.

Se ridică și trecu pe lângă el, aproape cu un afront deliberat. Josseran se uită în urma ei. „De ce m-oi fi chinuind cu ea?" se întrebă el. „Sunt un neghiob care tânjește mereu după viziuni himerice, exotice, pe care orice rațiune ar trebui să mă convingă că nu le pot atinge. La urma urmei, oamenii au jinduit cândva și după Ierusalim, și uite ce s-a întâmplat acolo."

Trecuseră trei săptămâni de la plecarea din Kashgar. Străbăteau ca la vreo șapte-opt leghe în fiecare zi, petrecându-și nopțile în sanctuarul câte unui han din orașele oazelor sau între zidurile caravanseraiurilor. Dar, într-o după-amiază, Khutelun opri caravana mai devreme, în apropierea unui șir de plopi noduroși și le ordonă tătarilor să instaleze acolo, în plin deșert, tabăra pentru noapte. Nu dădu nici o explicație a acestei porunci.

— Lasă-ți cămila înșeuată, îi spuse ea lui Josseran. Vreau să vii cu mine.

Cămila protestă, când Josseran smuci iarăși de priponul din nas, mugind la adresa nedreptății de a fi silită să-și lase tovarășii în tabără. Josseran se cățără la loc în șa și o urmă pe Khutelun spre miazănoapte, prin deșert.

* * *

Călăreau printr-un defileu îngust, urmărind albia secată a unui râu. Râpi roșiatice se înălțau la zeci de metri în văzduh, de o parte și de alta, iar pământul văii era presărat cu grohotișuri. Îndemnele încete de souk-souk ale lui Khutelun către cămilă reverberau din pereții stâncoși, fiind singura tulburare a tăcerii de catedrală din strâmtoare. Domnea o arșiță arzătoare, reflectată din suprafețele stâncoase ca din pereții unui cuptor.

Deodată, Josseran ridică privirea, iar ceea ce văzu îl făcu să-și oprească respirația. Deasupra lui, fața falezei era ciuruită de caverne, iar la gura fiecărei grote fuseseră sculptați în piatră idoli și

basoreliefuri, având pe alocuri înălțimea a doi, trei oameni unul peste altul. Semănau cu efigiile lui Borcan pe care le văzuseră la Kuqa, dar aici nu păreau cu putință, cioplite din zidurile de stâncă la treizeci de metri deasupra lor. Falduri de piatră delicate, tocite de veacuri, se învolburau în tăcerea fără vânt a canionului.

— Pe sacrul sânge al tuturor sfinților. Murmură Josseran.

Khutelun își oprise cămila și privea în susul râpilor.

— Nu-i așa că este o minune?

— Asta voiai să-mi arăți?

— Nu e numai atât.

Sări din spinarea cămilei și-i împiedică repede picioarele din față. Josseran făcu același lucru.

— Ce-i aici? o întrebă el.

— I se spune valea celor o mie de Buddha. Un călugăr pe nume Lo Tsun a venit aici și a avut o viziune cu nenumărați Buddha înălțându-se spre cer, într-un nor strălucitor. Și-a petrecut tot restul vieții transpunându-și vedenia în realitate.

— Nu se poate ca un singur om să fi sculptat toți acești idoli.

— În celălalt capăt al văii era o lamaserie. Călugării care trăiau acolo și-au consacrat viețile cioplitului de statui.

— Dar cum au ajuns acolo? nu e nici un drum.

— Este o cărare, dar e abruptă. Vino.

Josseran o urmă, sărind din stâncă în stâncă. Se simțea stângaci și mătăhălos, ca un urs greoi alergând după o gazelă. Khutelun se mișca iute în fața lui, fără a se opri un moment să respire sau să încetinească pasul, privind doar din timp în timp înapoi pentru a se convinge că o urma în continuare. Josseran gâfâia, după ea. La un moment dat, o văzu stând cu picioarele depărtate pe o ieșitură de stâncă, zâmbind în jos spre el, și îl întărâtă atât de mult încât atacă panta cu și mai multă hotărâre, până când capul începu să i se învârtească de oboseală. Și totuși, n-o putea ajunge.

* * *

Îl aștepta pe o cornișă, în înălțimea peretelui. Un strat subțire de sudoare, pe frunte, era singurul semn vizibil al eforturilor ei. Când ajunse lângă ea, Josseran se lăsă în genunchi, gâfâind, cu sufletul la gură. După ce capul încetă să i se mai învârtească, ridică ochii spre ea, pentru a vedea un zâmbet batjocoritor apărându-i încet pe buze.

„Pe toți sfinții”, își spuse el. „Maică-sa trebuie să fi fost o capră neagră.”

— Nu-i de mirare că nu îi puteți bate pe sarazini, comentă Khutelun.

— Îi batem. Destul de bine.

— Atunci de ce aveți nevoie să tratați cu noi? îl provoca, vicleana. N-a fost decât un urcuș scurt, continuă ea.

— De trei săptămâni. Trăiesc numai. Cu zer. Mi-a supt. Toată puterea.

Privi panorama amețitoare de sub el, falezele roșcate ale strâmtorii, piscurile acoperite cu alb ale Munților Cerești dincolo de vale, repezindu-se prin pâcla fierbinte a după-amiezei.

Deasupra și în jurul lui se aflau statuile idolatrilor, unele sculptate din lemn, altele din piatră. Unii dintre idoli stăteau aplecați, cu capetele sprijinite în mâini, ca hurii-le la baie. Erau mult mai mari decât i se păruse privindu-i de jos, din vale. Bănuia că unii din ei aveau poate vreo duzină de pași lungime.

La întoarcerea în Acra, nimeni n-avea să-l creadă că văzuse asemenea lucruri.

Se ridică cu greu în picioare.

— Pe aici, îl chemă Khutelun, conducându-l în gura peșterii.

* * *

Înăuntrul muntelui domnea o răcoare binefăcătoare. Fiecare sunet era amplificat, răsunând cu ecouri, ca o piatră aruncată pe suprafața liniștită a unui lac. Josseran mirosi mucegaiul secolelor.

În timp ce ochii i se deprindeau cu penumbra, văzu că de la intrare porneau nenumărate tuneluri, străbătând ca un fagure stânca. Unele duceau în hrube abia încăpătoare pentru un om, altele erau mari cât biserica satului său din Languedoc, scobite în piatră, cu tavane boltite sau trunchiate.

Drept în fața intrării se afla o platformă rectangulară pe care se afla o gigantică statuie din teracotă a acelui Buddha, sau Borcan, cum îl numea Khutelun, așezat cu mâna dreaptă ridicată, într-o rază de lumină ce se revărsa prin intrare. Avea lobii urechilor nefiresc de lungi, aproape până la umeri, iar ochii săi cu pleoape grele stăteau coborâți pudic, ca ai unei fecioare. Purta un veșmânt ca o togă și fusese pictat migălos, în tonuri de ocru și acvamarin.

Acoliții lui stăteau rânduiți în alcovuri din stânca înconjurătoare, statui de teracotă mari cât un om, părând atât de vii în întuneric, încât Josseran tresări și scoase spada.

— Nu e decât argilă, îi murmură Khutelun la ureche, conducându-l într-o cavernă de lângă sala principală.

Aici era și mai întuneric, iar Josseran avu nevoie de câteva momente pentru a deslușî formele plafoanelor și ale pereților. Apoi, privi în jur cu uimire. Fiecare palmă de loc a pereților fusese acoperită cu picturi, mai mult ale acelui Borcan și ale acoliților săi, cu zâmbetele lor de satiri. Dar mai erau și miriade de alte figuri, adoratorii și îngerii, precum și portrete de regi și regine în palate complicate, soldați războindu-se între ei, agricultori pe câmpii, frize cu mici spirite ce aveau aureole de flăcări, muzicanți ai iadului cu lăute și flaute. Cu toții erau pictați meticulos în vopsele de ulei pe straturi de ipsos, o fantastică lume subpământeană cu priveliști montane și castele fortificate, ceruri ca hârtia marmorată forfotind de demoni ai tunetului, monștri și hurii goale, toate executate cu cele mai fine pensule, în negru, crem și jad.

— E. Infernal, șopti el.

— Nu înțelegi.

— Acești călugări glorifică asemenea lucruri?

— Picturile nu sunt făcute ca să glorifice, ci pentru a arăta zădărnicia lumii, îi spuse ea. Adevăratul nume al lui Borcan a fost Siddhartha. Era mare prinț din naștere, dar într-o zi a renunțat la viața de huzur ca să se călugărească. Propovăduia că totul e trecător, că fericirea și tinerețea nu pot să dureze, că viața e numai suferință și suntem prinși într-un nesfârșit ciclu al nașterilor și al renașterilor. Dacă ai o viață bună, viața următoare va fi și mai bună. Dacă săvârșești fapte rele, te vei întoarce ca un cerșetor, sau poate un animal de povară. Numai renunțând la dorință poți scăpa din roata nesfârșită, pentru a ajunge în cer.

— Să renunți la dorință? repetă el, privind-o.

— Toate suferințele sunt rezultate ale dorințelor noastre de plăcere sau de putere. Privește, își plimbă ea un deget de-a lungul peretelui. Acesta este Mara, zeul iluziei. Îl atacă pe Domnul Buddha cu furtuni și pietre de foc și îl ispitește cu aur, coroane și femei frumoase. Dar el știe că toate aceste lucruri sunt simple năluci și nu-și va pleca zeiescul cap.

Josseran era surprins. Așa cum i-o explica ea, își dădea seama că povestea semăna foarte mult cu Ispitirea lui Christos, pe care o citise în propria Biblie. Va să zică, nu era idolatrie, nici o glorificare a Diavolului. Era același adevăr, înfățișat într-un alt chip.

„Și de asemenea”, cugetă el, „este ca și cum această călătorie ar fi devenit pentru mine drama propriei ispitiri.” Ideea îl irita. „Iată-mă față în față cu adevărul despre mine însumi, găsit într-o

religie despre care Wilhelm îmi spune că e păgână și idolatră. Dar, dacă acești buddhiști, cum îi numește ea, înțeleg aceleași adevăruri ca și noi, de ce să-i disprețuim?”

Și atunci îl izbi gândul, cum era convins că niciodată nu-i trecuse prin minte lui Wilhelm, poate nici unui războinic creștin din Franța sau chiar din Outremer: Dacă mă înșel?

„Toți acești oameni, care trăiesc aici, pe meleagurile astea străine și fierbinți, sunt la fel de siguri de credința lor cum sunt eu de a mea. Toți cred că Dumnezeul lor îi va duce în veșnicie. Dar dacă eu sunt acela care se înșală? întotdeauna am acceptat cuvintele preoților care spun că noi suntem aleșii lui Dumnezeu. Și totuși nu cumva religia mea e mai mult o întâmplare datorată nașterii, decât o convingere? nu suntem cu toții supuși nașterii și atunci toate credințele și convingerile noastre nu sunt decât simple accidente ale sorții?”

— Acesta e Maitreya, continua Khutelun, cu vocea susurându-i în tăcerea cu ecouri a cavernei. Este viitorul Buddha. Aici sunt Ananda și Kaspaya, primii discipoli ai lui Borcan. Acesta e un Boddhisattva. A atins perfecțiunea, dar și-a amânat propria ascensiune în nirvana pentru a reveni pe pământ să călăuzească sufletele mai slabe. Știe că toate destinele noastre sunt înlănțuite, că viitorul fiecăruia dintre noi depinde de soarta celorlalți.

— De ce m-ai adus aici? o întrebă Josseran, dintr-o dată.

Fata întoarse capul dinspre haotica friză cu imagini. Părea să ezite.

— Nu știu, răspunse ea, în cele din urmă. N-am mai fost aici decât o singură dată. Eram încă mică, în drum spre Qaraqorum, cu tatăl meu. El mi-a arătat toate astea. Le-am ținut minte și m-am gândit că poate, cumva. Cumva, vei înțelege.

— Dar tu nu crezi în acest idol, în. Acest Borcan. Tu ești mahomedană.

— Sunt tătăroaică din naștere și mahomedană după tatăl meu. Dar există multe religii și fiecare are propriile adevăruri. Și-apoi, nu-i frumos aici?

Josseran o privi prin întuneric. Crede că voi înțelege. Prin urmare, și ea, la fel ca el, simțea o anume legătură între ei, o simpatie greu de definit. „Sunt cavaler creștin și Templier; ea e o sălbatică, o femeie tătară, care nu cunoaște nimic din blândețea și cuviința unei creștine. Și totuși, da, are dreptate, există o legătură între noi.”

— Pe-aici, îi șopti Khutelun.

Îl conduse prin celelalte camere. Unele dintre caverne erau acoperite cu repetări monotone ale portretelor lui Borcan, altele erau împodobite cu imagini fantastice din paradisul idolatrilor, pline de zei stranii, cu ochi migdalați, însoțiți de ajutoare, regi cu dinții ascuțiți din tărâmurile de jos sau păcătoși în juguri, torturați prin foc. „Seamănă atât de mult cu viziunea blândului nostru călugăr asupra vieții de apoi”, reflectă Josseran.

În grota următoare, imaginile dansau și se împreunau. Josseran fu cât pe ce să dea înapoi, când văzu împerecherile pictate între un bărbat și o femeie, falusul erectat al masculului fiind reprodus fidel și delicat, în acuplări cu femeia veselă și acrobatică. Singura lumină din peșteră era aceea care răzbătea prin galerii, soarele după-amiezei târzii scăldând friza într-o lucire aurie, pentru a trezi la viață scânteietoare dragostea umbrită a idolilor.

— Ce s-a-ntâmplat? șopti Khutelun.

— Opera Diavolului!

— Artistul n-a făcut decât să portretizeze propriile tale întâlniri cu femeia și cu cele două fiice ale ei.

— E un păcat.

În penumbra grotei, nu-i putu vedea expresia, dar auzi dojana din glas:

— Îmi spui că e un păcat, și totuși, acum două nopți, te-ai lăsat fără șovăire în seama acelor femei. Cu siguranță, nu înțeleg ce înseamnă să fii creștin.

— Sexul e unealta Satanei.

— Pentru un om care-i disprețuiește uneltele, îi faci îndeajuns lucrarea, reveni ea spre friză. Privește imaginea de aici. Vezi? divinitatea care folosește cu atâta nerușinare unealta diavolului e Shiva, zeul destinului personal. Fiecare dintre noi avem câte un destin, spun discipolii lui Borcan, dar avem și șansa de a alege.

Își trecu ușurel un deget peste suprafața pictată cu ulei.

— Nu te-ai gândit la noi doi uniți în acest fel, cum se unește Shiva cu soția lui? nu te-ai gândit uneori la asta ca la destinul tău? și ca la al meu?

Glasul lui Josseran se frânse în gât.

— Știi bine că da, îngăimă el.

— Și totuși, nu îți sunt dăruită cu cununie, nici nu s-ar putea vreodată. Acesta nu e un păcat din partea ta, creștine?

— De ce mă sâcâi?

Khutelun se apropie de pictură, unde zeul pe care ca îl numise Shiva își încăleca nevasta ca pe o iapă.

— Foamea asta. Ne distruge odihna, și totuși nu ne putem dezbăra de ca. Tu și șamanul tău spuneți că știți calea mai bine decât noi, tătarii, și totuși ești înnebunit de poftă ca un om pierdut în deșert, chinuit de sete.

Nu-i putu răspunde.

Lumina scădea. În tenebre, fața fetei nu se distingea, nici expresia din ochii ei.

Îi puse o mână pe umăr:

— Acum trebuie să plecăm.

Deodată, pe Josseran îl cuprinse furia. Nici o femeie nu-i mai vorbise vreodată astfel, sfidându-i convingerile, regulile conform cărora își trăia viața. Femeile trebuia să fie pudice, reținute, curtate și apărate. Sălbatica asta îl trata cu disprețul unei regine.

Mai întâi, îl făcuse să se îndoiască de religia lui. Apoi, să se îndoiască de mințile lui. Iar acum, îl făcea să se îndoiască până și de propria inimă.

Și totuși, ca pe un bărbat care nu se dă bătut în luptă, o respecta pentru forța ei. Știa că, dacă nu reușea s-o învingă, o parte din el însuși trebuia să moară o dată cu ea. Era chemarea de sirenă către acea parte a sufletului său pe care o ținea ascunsă și secretă de atâta vreme, crezând că-i aparținea numai diavolului.

Khutelun stătea pe marginea cavernei, privindu-l cum se lupta cu sine însuși.

— Trebuie să mergem, repetă ea.

Mâinile lui Josseran căzură pe lângă trup, a neputință.

— Am plecat din Acra ca să-l aduc pe călugăr la prințul Hülegü al vostru. Crezusem că în mai puțin de-o lună aveam să mă înapoiez între zidurile cetății. Nu voisem nimic din toate astea.

— Când începem o călătorie, nu putem ști unde ne va duce drumul. Peste cale cad obstacole și ne silesc s-o luăm pe alte cărări. Stă în firea lucrurilor. Vino. E timpul să plecăm. În curând are să se întunece.

O urmă afară din peșteră. Pe cer, soarele era un glob de aramă deasupra Munților Albaștri, iar valea se cufundase în umbră. O lună spectrală plutea pe bolta de o culoare ca în vis. Întinse mâna spre ea și fu aproape mirat când pumnul i se închise în gol…

O urmă pe Khutelun în josul potecii. Idolii continuau să stea de veghe pe munte, singuratici, pentru încă o noapte.

O numeau Țara de Foc. În spatele lor se înălța Vârful Bodga, cu colierul său de zăpadă ce nu se topea tot anul, în dreapta Kuliktarg, un pisc de stâncă neagră și golașă ce se ridica mult deasupra deșertului.

Chiorul arătă spre miazănoapte.

— Munții de Flăcări, spuse el.

La stânga, un șir de coline roșii se întindeau spre orizont cât vedeai cu ochii. În fețele lor fuseseră săpate șanțuri de nenumăratele râuri și furtuni, conturând în argila roșiatică forme de flăcări. Arșița după-amiezei venea dinspre dealuri ca dogoarea unui cuptor și, prin pâcla de pară a soarelui, munții arătau într-adevăr asemenea unui zid de foc.

Iar partea cea mai grea a deșertului încă mai era în fața lor.

* * *

Josseran mergea pe jos, la umbra cămilei, ca să scape de zgâlțâielile continue ale șeii tari de lemn și de tortura soarelui. Îl auzea pe Wilhelm gâfâind în spatele lui.

Întoarse capul:

— Plăcută zi pentru plimbare, frate Wilhelm.

— Sunt în agonie.

— O stare neprețuită în fața lui Dumnezeu. Într-o bună zi, vei fi canonizat. Atunci, toate vor părea lipsite de importanță.

— Nu-ți bate joc de mine, templierule.

Lui Josseran aproape că-i era milă de el. Avea fața ca o rană vie, bășicată de soare, barba i se încâlcise și carnea obrajilor i se mistuise, căldura, epuizarea și cucernicia luându-și obolul.

— N-am vrut să te batjocoresc.

— Unde-ai fost ieri după-amiază cu vrăjitoarea?

— A vrut să-mi arate o minunăție care ție nu ți-ar fi plăcut prea mult.

— Îmi pot închipui despre ce fel de minunăție e vorba. Ai preacurvit și cu ea?

Josseran fu șocat de aplecarea călugărului spre vulgaritate.

— Din nefericire, n-am nimic de mărturisit pe seama ei.

— Crede-mă, Papa va auzi despre voi, Templierii, și obiceiurile voastre păcătoase. Te crezi dincolo de legea lui Dumnezeu?

— Nu, mă cred dincolo de Praznicul Penticostal, așa că nu mai sunt cavaler al Templului. Dacă dorești să-ți împrăștii calomniile la adresa Ordinului, nu te pot opri, dar îți spun acum că nu au nici o temeinicie reală. Cât despre mine însumi, recunosc că sunt un

păcătos. Dar nu-mi ești duhovnic și faptele mele ne privesc numai pe mine și pe Dumnezeu.

— Mă tem că am greșit încredințându-ți viața mea.

— Până acum nu m-am arătat nevrednic, frate Wilhelm. Nu uita că eu te-am salvat în munții ăia blestemați. Deși încă n-am auzit nici un cuvânt de mulțumire pentru asta.

— Dumnezeu a vrut să trăiesc. Dar se vede că încă mai există o scânteie de speranță pentru sufletul tău întunecat. Diseară, ar trebui să mi te spovedești, căci nu știm ce ne așteaptă mâine. Mă tem că nu peste mult vei arde în focul iadului!

— Mă voi gândi la ceea ce-mi propui. Cât despre focul iadului, în acest moment mi-e greu să-mi închipui un loc mai fierbinte ca ăsta.

— Îți spun eu, templierule, e mai bine să te ții departe de vrăjitoarea aia! femeia e poarta diavolului, calea necurăteniei, mușcătura șarpelui.

— Atunci de ce-a creat-o Domnul pe Eva, bisericosule?

— Este un obiect necesar, adus pe pământ pentru a conserva specia și a ne oferi mâncare și băutură. Dar relele din această lume ni se întâmplă și prin mijlocirea femeilor.

— Așa crezi, frate Wilhelm? mie întotdeauna mi s-a părut că de la bărbați ni se trag. N-am văzut femei măcelărind copii și siluind alte femei, dar bărbați am văzut făcând-o, destui. Până și bărbați cu cruci cusute pe mantale.

— Dacă femeile și copiii de care vorbești erau de neam sarazin, atunci vei fi știind bine că Papa a dat o dispensă specială pentru aceia care curăță lumea de necredincioși. O asemenea faptă nu e omucidere, e malucidere, uciderea celor răi. Prin urmare, nu reprezintă un păcat. Dar acum nu e vorba despre păcatul violenței. Vorbeam despre păcatul patimii.

— Patima nu mi se mai pare un lucru atât de îngrozitor, când am văzut oameni cu măruntaiele scoase: Nu scrie în Biblie „să nu ucizi”?

— Omul nu poate fi întotdeauna blând, templierule. Nu i-a azvârlit Domnul pe cămătari afară din Templu? christos însuși a spus: „Dacă nu sunteți cu mine, atunci sunteți împotriva mea.” Deci, dacă un om nu e creștin, înseamnă că e cu diavolul. Prin urmare, nu e un păcat să scapi lumea de păcat.

— Știu și eu să recunosc un păcat când îl văd. Știu că, atunci când un om îl măcelărește pe altul, când îi siluiește soția și-i vinde

copiii ca robi, ei bine, ăsta da păcat, fie că victimele sunt franci sau sarazini. Și cum poate fi rău un prunc? nu cred că are pe cap vreo pată a păcatului, când a fost voia lui Dumnezeu să se nască mahomedan, nu? și cum rămâne cu cavalerul creștin care retează capul acelui copil, după ce i-a siluit mama și a spintecat-o? se duce drept în cer? asta-i dreptatea și adevărul lui Dumnezeu?

Josseran trase cu putere de belciugul cămilei și i se urcă în spinare. Se săltă peste încărcătură, așezându-se în șaua tare de lemn, preferând supliciul soarelui și zguduiturile cămilei în locul conversației cu preacuviosul.

Primele bâjbâieli șovăielnice ale soarelui alungară umbrele din deșert, așternând în locul lor o văpaie aurie. Acum câmpia avea o culoare de ocru curat, dune blânde unduitoare și fire mărunte de nisip care își găseau cum necum calea până în urechi și ochi, iar pe haine și piele lăsau straturi subțiri, scânteietoare, scrâșnind până și între dinți.

Imensa sălbăticie se căsca în fața lor, iar tăcerea pustie și zdrobitoare îi înghiți.

* * *

Soarele cobora spre zare, aruncând peste dune bălți negre de umbră. Cămilele stăteau îngenuncheate pe nisip, mugind și stropșindu-se, în timp ce Chiorul și tătarii le scoteau poverile. Chingile roseseră răni adânci pe piepturile animalelor, iar plăgile coceau și erau infestate de viermi. Nici nu era de mirare că deveniseră atât de arțăgoase, își spuse Josseran. Ori de câte ori găsea călătoria prea dificilă, își compara soarta cu a acelor dobitoace și ajungea la concluzia că, atâta vreme cât cămilele puteau s-o îndure, putea și el.

Josseran și Wilhelm se duseră să adune argol pentru focuri. Auzind un geamăt, Josseran ridică privirea, pentru a-l vedea pe Wilhelm care-și privea mâna cu o expresie de silă. Argol-ul pe care-l găsise nu se uscase la soare. Ba chiar, era cât se poate de proaspăt.

Unul dintre tătari observă ce greșeală făcuse și îl arătă cu degetul, râzând. Ceilalți, văzând confuzia lui Wilhelm, i se alăturară și ei.

Wilhelm își șterse mâna de scârnăvie pe blana zdrențuită a Satanei. Cămila scoase un răget, revoltată de această necuviință, încercând să-l muște. Wilhelm se îndepărtă. Dar nu avea loc pentru o retragere demnă, nici un copac sau stâncă după care să se ascundă, așa că merse mai departe.

— Adu-l înapoi, îi spuse Khutelun lui Josseran. În curând se va înnopta. O să se rătăcească în deșert.

Josseran porni după el. Dar simțul de conservare al lui Wilhelm era mai bine dezvoltat decât crezuse fata. Se oprise, încă nu prea departe de cămile, căzând în genunchi, cu capul plecat.

— Dumnezeul meu îmi cere prea mult, șuieră el când Josseran se apropie.

— Nu e decât puțin cheag digerat, Frate Wilhelm.

— Nu despre balega de pe mâinile mele e vorba. Îmi simt spatele de parcă mi-a fost întins pe masa de tortură, părțile dosnice îmi ard ca focul, mi-au obosit toate oasele din trup. Cum poți să înduri așa ceva?

— Sunt cavaler și ostaș. Se cere s-o fac.

Călugărul părea să-și fi pierdut tot spiritul bătăios.

— Mă faci de rușine.

— De asemenea, adăugă Josseran, nu demult am avut o femeie. Face bine la ridicarea moralului.

Era doctoria de care avea nevoie, așa cum bănuise Josseran.

— Dumnezeu să te ierte, horăi Wilhelm, sărind înapoi în picioare. N-ai pic de rușine, templierule!

Trecu pe lângă el, cu o privire înnebunită în ochi.

— Bine, păgânilor! strigă, revenind cu pas apăsat spre caravană. Vin să vă mai adun căcat! își agită el mâinile pe deasupra capului, ca un smintit. O să ne-ngropăm în căcat, cu toții!

Josseran privi lung după el. Bietul Wilhelm. Își petrecea toată viața în așteptarea miracolelor, a inspirației divine. Nu învățase că, uneori, singurul secret în timpuri grele este puterea de a îndura.

* * *

Era un oraș de mizerie, sărăcăcios și mohorât, dar raiul pe pământ pentru cei ce-și petrecuseră ultimele câteva săptămâni străbătând Taklimakanul. Ocoalele hanului erau pline, cămilele odihnindu-se culcate pe burtă, cu picioarele dinainte strânse sub trup, în timp ce priveau de-a lungul boturilor cu dispreț spre torționarii lor de neam omenesc, care continuau să dezlege bagajele. Se găseau câțiva asini și poate vreo duzină de cai, făcând parte dintr-o mare caravană mahomedană care se îndrepta spre apus, încărcată cu mătăsuri și ceaiuri din Cathay.

În timp ce se îndepărta de țarcuri, Khutelun deslușea umbrarele de pânză din bazar, auzea strigătele negustorilor, simțea aromele de mirodenii și cărnuri fripte.

Creștinul cel înalt venea spre ea, peste nisip. Fata avu un moment de ezitare. Știa că ceilalți șușoteau între ei despre cât de mult timp petrecea cu el. Era prințesă, la urma urmei, și șamană, iar pe tătari îi nemulțumea atitudinea ei jucăușă și prietenoasă față de acest barbar.

Dar, când Josseran se apropie, văzu că ținea ceva sub mantie. Se opri, privindu-l lung.

— Mi-ai cerut să vezi una dintre cărțile noastre, spuse el.

Khutelun încercă să-și ascundă emoția.

— O ai la tine?

Josseran scoase de sub pelerină psaltirea. Avea scoarțe negre și groase, de piele argăsită, cu inscripții aurii gravate în basorelief. I-o deschise în față:

— Este o carte sfântă pentru noi. E scrisă într-o limbă numită latină. Aceste versuri sunt imnuri întru slava lui Dumnezeu.

Mai văzuse asemenea comori și înainte, tatăl ei avea câteva exemplare comentate din Q'ran-ul mahomedanilor. Chinggis Han, se spunea, făcuse din noapte zi, când aprinsese focul cu ele, lângă Buhara.

Luă psaltirea din mâinile lui Josseran. Era plină cu praf de pe drum dar, altminteri, nevătămată. O deschise la întâmplare și-și trecu un deget peste pagini. Nespus de frumoasă carte. Unele dintre litere erau umbrite cu carmin și albastru regal, având o caligrafie foarte precisă, ca faianța moscheilor din Samarkand, dar fără aspectul fluid al aceleia. Văzu ilustrații splendide, minunat executate, care îi amintiră de peșterile din deșert, deși aceste imagini nu aveau aceeași veselie și energie.

— Este pentru Marele Han? îl întrebă ea.

— Wilhelm nădăjduiește să-i dezvăluie tainele religiei noastre.

— Poate ar trebui să ți le dezvăluie ție.

O privi atent, nesigur ce voia să spună cu asta.

— Te-am observat, îi explică ea. Nu mi se pare că-ți iubești religia la fel de mult ca mahomedanii pe a lor. Și totuși, le-ai declarat război și îi numești necredincioși. Nu te înțeleg. Nu te înțeleg deloc.

— Sunt lucruri în ceea ce mă privește pe care nici eu nu le înțeleg mai bine decât tine.

Khutelun îl studie timp îndelungat. Nasul său mare, de creștin, și ochii rotunzi, erau ciudați pentru ea, dar totuși acea stranietate o și intriga. Însă mai mult decât înfățișarea o afecta felul lui de a fi.

Era neîndoielnic viteaz, o văzuse cu ochii ei, în timpul călătoriei; și mai era și inteligent, ager și puternic. Dar îl chinuia propriul spirit, iar acest lucra o atrăgea.

În cavernă, îi declarase că voia s-o posede, iar ea nu îi găsise neplăcută dorința. Dar perspectiva de a-l avea drept soț era atât de fantastică încât era uimită că o nutrea până și în imaginația ei.

Închise cartea și i-o dădu înapoi.

— Îți mulțumesc.

— Ți-aș arăta multe lucruri. Dacă aș putea. Există pe meleagurile mele lucruri de care te-ai minuna.

— Mă minunez de stepe, de munți și de râuri. Față de toate celelalte, nu sunt decât curioasă.

— Și totuși. Începu el, dar nu apucă să continue.

Convorbirea le fii întreruptă de o zarvă iscată în ocolul cămilelor. Wilhelm îl trântise pe Chior la pământ și-i scotocea prin bocceaua sărmană cu lucruri. Chiorul îl suduia gros în turcește. Încercă să-l împingă la o parte și iarăși se pomeni doborât brutal la loc.

Josseran se apropie în grabă:

— Wilhelm? ce s-a-ntâmplat?

— Unul din hoțomanii ăștia tătari a furat psaltirea!

— N-a furat-o nimeni, răspunse Josseran, arătându-i cartea cu psalmi.

Wilhelm se holbă la el uluit, apoi privi peste umărul lui, spre Khutelun.

— Ai lăsat-o pe vrăjitoare s-o profaneze?

— N-a profanat-o. Voia să înțeleagă mai mult din misterele credinței noastre. Poate te-alegi cu o convertită.

Wilhelm îi smulse cartea din mâini.

— Mai curând l-aș boteza pe diavol! îl amenință el în față cu un deget încârligat. Ai să dai socoteală pentru asta!

Nu mă îndoiesc că voi da socoteală pentru multe.

Aruncând o privire de ură curată în direcția lui Khutelun, Wilhelm se îndepărtă.

Chiorul, încă așezat în praf, îl privi plecând.

— Crește-ți-ar în urechi buboaie cât pepenii, strigă el în urmă-i, și preface-ți-s-ar cocoșu-n găină să-ți ciugulească boașele până n-or mai fi!

Josseran reveni spre Khutelun:

— L-am ofensat. Psaltirea e sfântă pentru el.

— Nu psaltirea îl ofensează, răspunse Khutelun. Pe șamanul vostru îl chinuie o mare frică de femei. Îi pot vedea slăbiciunea, și o știe.

Această afirmație îl puse pe Josseran pe gânduri.

— Nu se teme de femei. Le disprețuiește numai, zâmbi el. E o diferență.

— Așa crezi? replică fata.

Ridicând din umeri, Josseran se întoarse spre han. „O, dar amarnic te mai înșeli", spuse Khutelun în sinea ei, privindu-l cum se îndepărta. „Omul vostru sfânt se teme de mine, cum se teme de toate femeile." Simțise fractura din sufletul preotului încă din acea primă seară, în yurta lui Tekudai, și cu toate că nu vedea cum se putea întâmpla, știa că într-o zi slăbiciunea lui avea să se despartă de-a lungul acelei falii, frângându-l.

Lacul forma o semilună perfectă între dune, o suprafață de apă netedă și neagră, înconjurată de rogoz și păpuriș. Cornul lunii stătea suspendat peste ruinele unui templu de pe mal. Înăuntru se rugau credincioși din caravanserai, iar Josseran deslușì lucirea portocalie slabă a unei lămpi cu ulei, pe când urme de tămâie ardeau în oale lângă altar.

Khutelun stătea pe marginea lacului, cu vântul făcându-i marginea basmalei de mătase să-i fluture în față.

— Auzi? îi șopti ea lui Josseran.

Acesta înclină capul să asculte.

În sfârșit, auzi zgomotul unor călăreți în depărtare, cu copitele cailor tropotind pe nisip. Un grup de ostași veneau în direcția lor. Instinctiv, mâna i se duse la spadă.

— Nu te alarma, creștine. Nu-s decât Nisipurile Cântătoare.

Josseran se încruntă, neînțelegând.

— Sunt peste tot în jurul nostru! strigă el.

— Acolo nu e nimic. Numai fantome. Spiritele deșertului.

Vârî spada la loc în teacă, ascultând din nou. Avea dreptate. Sunetul se mistuise.

— Nisipurile Cântătoare? repetă el.

— Aici, în deșert, se aud adesea. Unii spun că nu e decât zgomotul vântului suflând peste nisip. Dar uighurii cred că undeva acolo sunt niște orașe care au fost îngropate demult de înaintarea deșertului. Ei spun că sunetele pe care le auzi sunt sufletele morților, care strigă de sub dune.

Josseran se cutremură, atingându-și crucea de lemn pe care o

purta la gât. Nu era decât o superstiție păgânească. Și totuși.

— Spiritele se simt singure, continuă Khutelun, caută alte suflete, să le cheme la ele.

— La ele?

— Pradă caravanele care străbat deșertul. Câte un călător rămâne în urmă, aude zgomotul copitelor și o ia la goană într-acolo peste dune, încercând să le ajungă. Dar, cu cât merge mai departe, cu atât sunetele îl ademenesc și mai adânc în pustiu. Când își dă seama că nu erau decât spiritele nisipului, s-a rătăcit fără nădejde și deșertul îl capturează.

Vântul încrețea suprafața apei, deformând oglindirile dunelor și lunii.

Josseran auzi din nou, de astă dată ropotul răsunând atât de aproape încât își imagină că peste creasta celei mai apropiate dune avea să apară dintr-o dată o oștire. Dar, apoi, zgomotul se stinse brusc în vânt.

Se închină.

— Am auzit și am văzut atâtea lucruri în călătoria asta, încât ai mei nu vor crede o vorbă, când am să mă întorc.

— Și mai sunt multe minuni, creștine.

— Mai avem mult de călătorit?

— Înainte de a fi lună plină, vei privi chipul Hanului Hanilor.

— Doar atâta timp ne-a mai rămas?

În vocea ei se simțea mirarea:

— Călătoria asta n-a fost destul de lungă pentru tine? munții n-au fost destul de înalți, nici deșertul prea întins?

Nu-i răspunse.

— La Kumul, vom da cămilele pentru cai și vom porni spre miazănoapte, către Qaraqorum. Îi vei jura supunere Marelui Han, apoi te vei întoarce în apus.

— N-am venit aici ca să-i jur supunere hanului vostru.

I se păru că o vede zâmbind, dar întunericul îl împiedica să fie sigur. Nisipurile Cântătoare reveniră, cu un sunet acum foarte asemănător unor glasuri, ascuțite, ca un cântec în biserică, o chemare de sirenă pentru a se aventura în întunecime. Înțelegea cum se puteau simți oamenii atrași să le urmeze.

— Prin urmare, nu ești nerăbdător să te întorci la ai tăi? întrebă Khutelun.

— Nu știu ce mă așteaptă când voi reveni în Outremer. Slujba la stăpânul meu s-a sfârșit și nu știu dacă acum mai doresc să mă

întorc în Languedoc. E o hotărâre pe care nu vreau s-o iau. De aceea nu vreau nici ca drumul nostru să se sfârșească.

— Toate călătoriile se sfârșesc, răspunse ea, privind prin noapte, peste apă. Numai vânturile și apele nu se schimbă niciodată.

Vocea îi era visătoare.

— Se spune că nisipul e suflat de vânt aici în fiecare zi, iar lacul totuși nu se umple niciodată și nu-și schimbă forma. Uighurii cred că lacul a fost pus aici de zei, pentru a le aminti ce puțin timp avem în astă lume, cât de trecători suntem pe pământ. Voi visați la victoria asupra sarazinilor, în Qaraqorum, alți oameni visează să fie Hani ai Hanilor. Dar zilele trec, vântul suflă, oamenii mor, imperiile cad. Și totuși, lacul e aici, același dintotdeauna, ca deșertul, stepele, munții. Vântul suflă peste suprafață, iar nisipul se risipește. Și toți oamenii cad pradă uitării.

— Deci suntem niște nătângi, dacă nu profităm de fiecare moment care ni se acordă.

O contemplă, stând pe malul lacului, profilată în lumina lunii. „Câți ani ai?" întrebă, în sinea lui. „Optsprezece, douăzeci? ai neobrăzarea unei târfe din Marsilia, disprețul unei călugărițe și mintea unui filosof. Niciodată n-am mai cunoscut o femeie ca tine. Mi-ar plăcea să te îmblânzesc, ca pe unul din poneii voștri tătărești. Ești într-adevăr la fel de aspră ca ei și ai un temperament asemenea. Și-mi închipui că l-ai mușca pe călăreț la fel de bucuros pe cât îl porți, cum fac și ei. Mă întreb cum ți-e trupul, ce pasiuni păstrezi pentru soțul tău? mă întreb dacă m-aș putea pierde în tine, mă întreb dacă ai putea deveni pentru mine toate femeile, locul unde propriile pasiuni și-ar găsi odihna?

— De ce te uiți la mine? îl întrebă ea dintr-o dală.

— Mă gândeam cât de frumoasă ești.

De fapt, nu-i putea distinge fața în întuneric, dar îi păstrase în minte frumusețea, chipul oval cu ochii săi migdalați exotici, șuvițele de păr negru ca pana corbului desprinse de vânt, trăsăturile unei prințese de viță regală turnate în bronz la făurăria unui artist. „Dumnezeu mă va arunca în focul iadului pentru că iubesc o păgână."

— Frumusețe, se simți în vocea ei disprețul. Și la ce-mi folosește?

— Domniță?

— Îmi faci curte?

— Aș dori să pot.

Ochii ei sticliră veninos.

— Cu ce se-alege o femeie de pe urma frumuseții? își abandonează libertatea pentru o yurtă și o liotă de copii. Armăsarul nu face decât să-și încalece iapa și e mulțumit. El rămâne liber. Iapa e ținută prizonieră de mânjii ei. Nu înțeleg de ce ar fi frumusețea un dar atât de prețios pentru mine.

— Dacă o femeie nu e sortită să fie nevastă, de ce i-a mai dăruit Dumnezeu laptele?

Khutelun stătea foarte aproape de el. Preț de-un moment nebunesc, i se păru că făptura aceea exotică putea fi pe cale să-l sărute.

— Numai de-aș avea biciul la mine, șopti ea.

— Ce-ai face cu el? m-ai bătea? sau m-ai pune la încercare ca soț?

— Ai cădea în praf după trei lovituri, replică fata și se răsuci pe călcâie.

Plecă, înapoi spre caravanseraiul ascuns dincolo de dune, lăsându-l cu chemările de sirenă ale nisipurilor.

Zile, săptămâni, fără formă, fără sfârșit, cu monotonia călătoriei risipită doar de schimbările ocazionale în suprafața deșertului și capriciile vremii. În timp ce mergeau, întâlneau uneori toate cele patru anotimpuri într-o singură zi. Dimineața începea albastră și caldă, pe la amiază cerul se acoperea cu nori de plumb și vântul preschimba orizontul într-o pâclă galbenă de nepătruns. Furtuna dura cam o oră. După-amiază, cerul se însenina și deșertul devenea iarăși un cuptor.

A doua zi în zori, se trezeau cu gheață în bărbi.

Pietrele gebi plate lăsau locul nisipului, unduindu-se ca valurile uriașe ale mării, schimbându-și forma în vânt sub privirile lor. Dunele se întindeau cât vedea ochiul, formând un ocean furtunos, nemărginit. Unele se înălțau mai sus decât zidurile Antiohiei, iar pe lângă unele, conchise Josseran, chiar și acelea se împuținau în nimicnicie.

Erau singuri în sălbăticia arsă de dogoare, pârjolită de para soarelui, uscată de vânt. Nu se mai vedea nici un mărăcine, șopârlă sau pasăre. Drumul înainte era însemnat doar cu câte o grămăjoară de argol fărâmițat și oasele animalelor moarte de mult, albindu-se sub soarele neînduplecat.

Petrecură două săptămâni în sălbăticia aceea urlătoare, pe care

Chiorul o numea Hambarul Vânturilor. Urlau în jurul lor zi de zi, ca niște gemete ale Diavolului însuși, privelișteа schimbându-se și prefăcându-se necontenit. Seara, când își făceau tabăra, Chiorul lega o săgeată în capătul unui băț lung și o înfigea în nisip, pentru a însemna direcția în care trebuia să pornească a doua zi dimineață. Apoi se ghemuiau laolaltă sub stelele reci, ascultând susurul continuu al nisipului, iar dimineața, când se deșteptau, împrejurimile se schimbau cu desăvârșire și, dacă n-ar fi fost stratagemele cărăușului, se puteau rătăci fără speranță.

O dată, dădură peste ruinele unui mare oraș. Josseran mergea pe lângă cămilă, cu Chiorul înaintea lui, în fruntea convoiului, și Khutelun în urmă.

Ajunseseră pe culmea unei dune enorme, când deodată cărăușul se opri în loc. Sub ei se întindeau resturile unei păduri de plopi de pe malurile Eufratului, ieșind din pământ ca niște degete scheletice ale unui leș pe jumătate îngropat. Dincolo de această pădure pietrificată, se înălțau din nisip acoperișurile unui oraș străvechi. În unele locuri, Josseran putea deslușі contururile străzilor și ale ulițelor, în altele nu mai rămăseseră decât movile fără formă și grămezi de pietre.

Câțiva vulturi negri dădeau târcoale pe deasupra.

— Ce-i aici? întrebă Josseran.

— Nu-i știu numele, răspunse Chiorul, cu glasul coborând până la șoaptă, ca și cum ar fi stat lângă un mormânt recent deschis. Te pomeni c-o fi Orașu' de-Aur din legendă.

— Ce oraș de aur?

— E o poveste, creștine, cu un mare rege care-și clădi capitala aci, în Hambaru' Vânturilor. În oraș erea avuții fabuloase, că pe-atunci locu-ăsta nu erea deșert, avea o oază mare, mai mare chiar ca Gaochang sau Aksu. Istoriile despre bogățiile care le-avea domnitoru-ista s-a răspândit la miazănoapte și a venit un trib din stepe să-l atace. După ce-a împresurat orașul, căpetenia tribului trimise un sol la rege să-i spuie că dacă-i dădea zece cufere de aur îi lăsa în pace. Da' bătrânu rege n-a vrut. În fiștecare zi, căpetenia trimetea un sol la ziduri cu oferta, da' regele îl gonea mereu, cu vorbe de ocară. Da', dupe un asediu lung, orașu căzu și regele fu luat prizonier și dus 'naintea căpeteniei. Șefii' de trib iarăși îi făcu aceeași ofertă, zece sipete de aur și-i lăsa viața, pleca din oraș și dădea pace la toți oamenii. Da' regele tot n-a vrut. Vezi mata, la rege îi erea mai dragă comoara ca cât viața lui.

— Și ce i s-a întâmplat?

— Căpetenia i-a zis că dacă-și iubea așa de mult auru', atunci să-l aibe cu el pe todeuna, chiar și dupe moarte. Așa c-a pus să-l ucidă turnându-i aur topit în urechi și ochi.

Josseran se cutremură.

— Și orașul ăsta?

— Șefu' și-a trimes oamenii să cate comoara. A scotocit prin tot orașu', da' n-a găsit auru' care credea că era pitit acolo. Așa că, înainte să plece-napoi spre miazănoapte, a otrăvit toate puțurile. Fără apă de băut, oamenii a murit, recoltele s-a veștejit, orașu' s-a fărâmițat și l-a uitat toată lumea. Da' legenda zice că auru' tot e pe-acilea pe undeva, tupilat în nisip. Uighurii zice că-ntr-o zi nisipu' o să fie suflat de vânt și careva norocos va fi învrednicit de Dumnezeu să-l găsească.

— Sună ca o poveste spusă de un menestrel la focul de tabără.

— Oi fi având și mata dreptate, răspunse Chiorul, ridicând din umeri.

Josseran privea vântul ridicând din dune fuioare de nisip, pentru a le trimite foșnind printre pereții de lut năruiți, își amintea ceea ce-i spusese Khutelun în noaptea aceea, lângă lacul în formă de semilună: zilele trec, vântul suflă, oamenii mor, imperiile cad. Ce fusese orașul acela odinioară și cum ajunsese să cadă pradă ruinei n-aveau să știe niciodată. Era înghițit din nou de nemilosul deșert.

În jurul lor, dunele se întindeau unduitoare spre inima moartă a Taklimakanului.

Vântul urlă din nou, azvârlindu-le țărână în fețe. Pe dunele înalte, Josseran auzi iarăși strania cântare a nisipurilor, ca ropotul de copite al unei armate nevăzute.

— Duhurile nisipului! strigă Chiorul, peste vuietul vântului.

— Stafiile Orașului de Aur, murmură Khutelun.

Josseran clătină din cap:

— La lac, mi-ai spus că nu e decât vântul și nisipul.

Fata îi zâmbi.

— Când mă aflu în stepă, departe de deșert, cred că nu e decât sunetul vântului.

Păru să se cutremure:

— Dar, când sunt aici, niciodată nu mă mai simt atât de sigură.

* * *

În noaptea aceea, fu vizitată în vis de Spiritul Veșnicului Cer Albastru.

Visa că era închisă între zidurile unui mare palat și, de la fereastră, vedea iarba stepei suflată de vânt. Arăta ca valurile lacului în formă de semilună. Alergă să-și caute calul, dar în pereți nu era nici o ușă, iar fereastra avea zăbrele de fier.

Urcă în fugă o scară de piatră în spirală, până în turn, unde întinse o mână spre pajiști, atât de apropiate și totuși atât de îndepărtate. Numai de-ar fi putut zbura. Se deșteptă strigându-și tatăl pe nume, cu spaimă.

După vis, rămase trează până dimineață, fără să mai poată adormi. Gândurile i se abăteau inevitabil spre creștin și spre preotul cu miros spurcat, iar Khutelun se întreba oare ce anume găsea atât de fascinant la cărțile lor pe care le numeau psaltiri și la povestirile lui Joss-ran despre palate, biserici și forturi. „Și de ce", se întrebă ea, „i-am arătat Caverna celor O Mie de Buddha?

Ce nădăjduiam să găsesc?

Poate doream un răspuns la această neliniște, acest sâcâitor simțământ de îndoială. Sunt multe întrebări cărora nu le-am găsit răspunsul, întrebări care mă îndreaptă spre îndoiala că noi am fi cu-adevărat aleșii Veșnicului Cer Albastru. Bănuiesc că mai sunt și alții care au lucruri pe care să le învățăm, că nu numai noi singuri deținem tainele acestei lumi.

Ca fii și fiice ale stepei, suntem liberi, Cerul Albastru e al nostru. În calitate de cuceritori ai lumii, am ucis și am distrus și tot ce avem nevoie luăm. Lumea e a noastră, iar noi suntem stăpânii ei. Și totuși, dacă ucidem totul și luăm totul, și noi vom muri.

Cuceririle ne-au dat un scop. Dar acum, ajunși stăpâni, mă întreb dacă nu cumva alți fii și fiice ale lui Chinggis Han, ca mine, privesc peste stepa cea vastă și simt această imensă goliciune din propriile suflete."

Oare și frații și tatăl ei simțeau la fel? poate că până și Hanul Hanilor, în marea lui yurtă din Qaraqorum, era uneori asaltat de aceleași îndoieli. Exista vreun mesager pe care toți nădăjduiau să-l găsească? acesta era motivul pentru care tatăl ei îmbrățișase obiceiurile mahomedanilor, pe când alții își îndreptaseră privirile spre preoții cu robe galbene ca șofranul ai tanguților sau călugării cu robe închise ai nestorienilor?

Se întrebă din nou dacă exista totuși vreun răspuns care să-i aducă pacea și liniștea în suflet, la întoarcerea în stepele singuratice, și se întrebă dacă nu era cu putință ca acel răspuns să i-l ofere creștinul.

Se ivi din senin, prăvălindu-se asupra lor de la miazănoapte.

Cămilele o simțiră primele. Începură să se foiască și să mârâie cu mult timp înainte ca primii nori să apară la orizontul de nord. Josseran observă o ceață gălbuie-murdară furișându-se repede în sus pe cer. Draci de praf săltau și dansau pe câmpie, ca o avangardă a cumplitului asalt din urma lor.

Era încă după-amiază, când peste deșert se lăsă întunericul. Soarele deveni de culoarea aramei, ascuns după voalul de praf. Norii de furtună înaintau cu repeziciune pe cer, cu păienjenișurile fulgerelor scăpărând de-a lungul zării pustii.

Pe neașteptate, un vânt rece le aruncă nisipul în fețe, ca și cum l-ar fi azvârlit cu un pumn uriaș.

Cămilele țipară, smucind de funii, Chiorul strigă să descalece toată lumea.

— Karabtiran-ul! exclamă Khutelun. Uraganul negru.

Cerul se înnegrise într-adevăr, iar un văl de nisip maroniu se rostogolea spre ei peste deșert, mânat de furtună. Se năpustise asupra lor cu iuțeala unui val stârnit dintr-o mare liniștită, sau a unui foc în pădure. Erau neputincioși, nu aveau unde să se adăpostească, unde să fugă.

Josseran îl auzi pe Wilhelm răcnind o rugăciune de izbăvire.

Se auzi un bubuit de tunet și cămilele mai tinere zbierară, bătând din copite. Animalele mai vârstnice știau ce se întâmpla și se lăsaseră deja în genunchi, începând să-și îngroape boturile și nasurile în nisipul moale. Chiorul alerga agitat în lungul șirului, smucind belciugele din nasul tinerelor cămile și îngenunchindu-le, pentru a le împinge cu botul lângă pământ.

— Ajută-mă! îi strigă el lui Josseran. De nu, o să se sufoce!

Când treaba fu gata, Josseran se adăposti în singurul loc care se găsea, ghemuit după coastele unei cămile. Primele pânze ale ploii năvăleau spre ei. Cu câteva minute în urmă, se copseseră la soare. Acum, dârdâiau sub o aversă de zloată torențială.

Ridică privirea, pentru a o vedea pe Khutelun, cu fața transformată de lumina furtunii și ochii mari. Expresia de pe chipul ei era cu neputință de confundat. Prințesa de gheață a tătarilor se temea. Și tovarășii ei se zbuciumau ca nebunii, țipând și cocoșându-se la fiecare tunet.

— Ăsta-i un semn de la Tengri, strigă Khutelun. Spiritul Cerului Albastru s-a supărat pe noi!

„E numai o furtună”, își spuse Josseran. „Puțină ploaie, câteva

tunete. Cât de cumplită poate fi?”

* * *

Numai o furtună.

O furtună, da, dar deosebită de toate furtunile pe care le cunoscuse în viața lui. Departe, spre stânga, o dună masivă începuse să se rostogolească în avalanșă, nisipurile prăvălindu-se dinspre creastă ca un val de aur spărgându-se.

Iar lapovița se prefăcu în grindină.

Khutelun zăcea chircită lângă trupul cămilei sale. Se afla la numai doisprezece pași distanță, dar acum era aproape invizibilă prin negura ploii reci ca gheața și a nisipului suflat de vânt. Josseran înainta poticnit și se trânti la pământ lângă ea.

— Trage-ți gluga peste nas și gură, altfel ai să mori! îi strigă fata.

Se conformă. Avea dreptate. Nisipul îi intra în ochi, în gură, chiar și în nas. Deja îi era aproape cu neputință să respire.

* * *

Uraganul lovea cu mugetele unei furtuni de foc. Se auzea un scrâșnet cumplit, ca și cum pământul însuși s-ar fi despicat. Josseran își trase capișonul robei și mai mult pe față, înecându-se cu nisip și țărână.

Cu toată groaza lui, era conștient de vecinătatea fetei, îi cuprinse umerii cu brațul, într-un gest de stăpânire și ocrotire, și o simți trăgându-se mai aproape de el. Acum, trupurile li se atingeau. Îi simți ușurimea corpului lângă el. Îl străbătu un freamăt, în ciuda valului de spaimă, sau poate tocmai din acea cauză.

O trase și mai aproape, îi simți brațul cuprinzându-l de mijloc, răspunsul în apăsarea degetelor. Un fior de emoție îl pătrunse. Era adevărat. Îl dorea la fel de mult pe cât o dorea și el pe ea.

„Ce faci?” se întrebă, „E o nebunie. Și totuși”, își mai spuse el, „există în noi doruri care trec dincolo de cugetul rațional, patimi cărora le suntem înrobiți. Ne tot spunem că suntem liberi dar, la porunca lor șoptită, răspundem cu supunere oarbă.

Fiindcă râvnesc nu numai la trupul ei, ci și la spiritul ei. În timpul drumeției, mi-a arătat lucruri pe care nici nu le-aș fi bănuit, despre lume și despre mine însumi. Mintea ei mă fascinează la fel de mult ca sexul. Niciodată n-am mai cunoscut o asemenea femeie. Am poftit la stricate, le-am apărat pe cele bătrâne și pe cele inocente, le-am slujit pe cele de neam regesc. Dar niciodată n-am tratat o femeie ca pe o egală, cum fac cu Khutelun. Dacă aș avea

libertatea de a alege, mi-aș dori-o ca pereche a trupului și a sufletului meu în anii pe care mi i-a mai rezervat Dumnezeu.

Dar nu sunt liber să aleg„, își mai spuse el, în timp ce-și înfunda fața în nisip, simțind înțepăturile țărânei suflate de furtună chiar și prin mantie. „Nu sunt liber să hotărăsc și nici ea nu e. Ne protejează vraja legată de călătoria noastră și, când aceasta se va sfârși, vraja se va desface. Poate că, dacă se termină acum, în furtuna asta, dacă trupurile noastre vor fi îngropate în nisip spre a nu mai fi găsite niciodată, ar fi cel mai potrivit sfârșit pentru noi. Așa, nu voi putea niciodată să sufăr că am pierdut-o, cum cu siguranță are să se întâmple. Vom deveni spiriduși de praf și vom dansa la nesfârșit pe Taklimakan."

Zăcură astfel un timp ce păru cât o eternitate, ținându-se unul de altul cu aceeași disperare cu care se țineau de viață, înconjurați de bezna înecăcioasă, urlătoare. Nu se rostea nici un cuvânt, nu ar fi fost cu putință. Și totuși, Josseran știa că se legase un pact.

Vântul de gheață îi biciuia și le smucea hainele, nisipul și pietrele azvârlite prin văzduh în jurul lor se ciocneau într-o vâltoare de zgomote, ca și cum însuși Diavolul ar fi răcnit blesteme de furie că-i găsea îmbrățișați. Josseran tremura de frig, dar simțea căldura trupului ei lipit de al lui, ca dogoarea unui foc pustiitor, și nu se temea.

* * *

O ținu astfel ceasuri în șir, pentru a se sfârși la fel de brusc pe cât începuse. Vântul muri dintr-o dată și, în câteva minute, soarele se ivi printre norii de plumb, ca o a doua aurora a zilei, iar Josseran îi simți din nou căldura pe spate. Se mișcă, precaut, ridicând încet capul din nisip. Cămila lui Khutelun, care îi adăpostise de furtună, se împletici la loc pe picioare, tușind și răgind.

Coada portocalie de praf a furtunii se îndepărta pe cer, cu iuțeala unei hoarde în galop.

Erau pe jumătate îngropați în nisip. Aveau hainele leoarcă de ploaie și gheață, aburind acum în căldura soarelui. Khutelun se desprinse de el, își smulse năframa de pe față și rămase gâfâind și tușind, culcată pe spate. În sfârșit, spasmul trecu și fata se ridică. Ochii li se întâlniră un moment.

Niciunul dintre ei nu vorbi.

În jur, dunele erau acoperite cu mușuroaie diforme care, unul câte unul, se ridicau de la pământ, preschimbându-se în forme de cămile și oameni ce fuseseră îngropați pe jumătate de către furtună.

Tătarii umblau împleticiți, orbește, ca niște stafii, râzând și bătându-se pe umeri, felicitându-se că supraviețuiseră.

Apoi, Josseran auzi gemetele lui Wilhelm. O moviliță de nisip, la vreo zece pași depărtare de ei, se mișcă deodată surpându-se și din ea ieși Wilhelm, cu nisipul lipit de obraji, ochi și buze, ca o broască țestoasă îngropată de mult timp.

Încerca să respire.

Josseran se apropie clătinat, îi luă capul în mâini și-i duse la buze propriul burduf de apă. Călugărul tuși, vomă aproape toată apa în nisip și rămase culcat pe o parte, gâfâind ca un pește pe uscat. Josseran îl trase afară din mormântul său nisipos. Pietrișul suflat de vânt îi sfâșiase anteriul.

— S-a sfârșit, îi spuse Josseran. Furtuna a trecut.

Wilhelm dădu din cap, incapabil să vorbească.

Josseran întoarse capul, simțind ochii lui Khutelun ațintiți asupra lui. Și fu șocat să vadă pe fața ei o privire cum niciodată nu mai văzuse la o femeie – sau, mă rog, poate la Catherine, în acea noapte dintâi. Îl privea. Iar ochii ei ar fi putut topi ceara lumânărilor.

Se înșelase. Nu se sfârșise. Furtuna nu trecuse.

După câteva zile, galbenul untos al dunelor rămase în urmă, iar nisipul lăsă locul unei întinderi de pietricele tari din cuarț, care scrâșneau sub copitele cămilelor. În zare, piscurile înzăpezite ale Munților Tian Șan coborau și ele sub linia orizontului.

O dată cu furtuna, Taklimakanul înflorise, fie și numai pentru câteva zile. Floricele ca niște trompete galbene se deschideau pe mărăcinii ghimpați bruni, lupine albe încolțeau din suprafață. Miracolul deșertului. Unele semințe, îi spuse Chiorul lui Josseran, dormeau zeci de ani, așteptând doar o singură zi de ploaie. Cum îi spusese și ea, lângă lacul în formă de semilună: nimic nu moare.

Acum se aflau la hotarele țării Cathay, anunță Chiorul. Khutelun și ceilalți tătari păreau neliniștiți. Unii dintre ei își luaseră chiar pe ei armurile de piele, în pofida căldurii. Josseran, gândindu-se că se temeau de bandiți, își ținea mâna pe spadă, împărtășindu-le nervozitatea. Dacă urma să izbucnească o luptă, avea să fie gata.

Cât și-ar mai fi dorit zalele. Fără ele, simțea că intra în bătălie gol.

Khutelun nu-i mai vorbise de când cu furtuna. „Ce-am să fac?” se întreba Josseran.

„Omul trebuie să acționeze”, își spunea el, „altminteri e purtat de valurile lumii, iar hotărârile le ia soarta în locul lui. Dar ce am eu de ales, ce acțiuni pot întreprinde? chiar îmi închipui că voi rămâne aici cu ea, trăind ca un sălbatic pe câmpiile astea de la marginea lumii? va renunța ea, fiica unui han tătar, la propriul popor, pentru a veni cu mine în creștinătate, să trăiască într-un mic castel din Languedoc?” Și-o putea imagina stând pe un scăunel în conacul lui, petrecându-și zilele la lucrat de tapiserii, cu acul și ața? qaidu nu i-ar fi îngăduit niciodată să plece, chiar dacă ea ar fi nutrit asemenea gânduri nesăbuite.

Și-atunci, se vedea pe sine însuși trăindu-și viața la muls de iepe și bând zilnic koumiss, cu frații ei barbari și necioplți?

Care era răspunsul?

Răspunsul, conchise el, consta în lipsa oricărui răspuns. Dacă Domnul era îndurător, i-ar fi îngropat în nisip, strânși unul în brațele celuilalt. Era singurul mod în care puteau atinge veșnicia.

Se consola cu gândul că în curând aveau să ajungă la Qaraqorum, iar chinul urma să se încheie.

* * *

Nu o sută de leghe, își spunea Josseran, ci aceeași leghe, mereu și mereu, la nesfârșit. Înaintau cu greu printr-o pustietate pârjolită, cu clinchere și pietre arse, o câmpie neagră lipsită de viață, ca și cum cine știe ce armată de prădători ar fi năvălit pe-acolo, trecând prin foc și pară însuși pământul. Fratele Wilhelm se ruga aproape încontinuu, chiar și din șaua cămilei. Credea că ajunseseră la capătul lumii și nu peste mult aveau să se afle chiar în porțile Hadesului.

„Cu siguranță, e destul de cald”, își spuse cu amărăciune Josseran.

Se opriră la jumătatea după-amiezei, pentru a lăsa cămilele să se odihnească. Nu se zărea nici un copac, așa că stăteau în grupuri mici la umbra slabă a cămilelor, adunându-și puterile pentru ultimul marș din ziua aceea. Soarele trecuse de zenit, secătuindu-i de toată energia.

La răsărit, oaza Nan-hu apăru ca o insulă verde plutind pe marea cenușie a câmpiei. Aveau să ajungă acolo la căderea nopții, le spuse Chiorul, încrezător, dar aceasta nu le ridică moralul cu nimic. Tuturor li se părea că ziua n-avea să se mai termine.

* * *

Călăreții se repeziră asupra lor parcă din câmpia ce părea

complet plată și din cerul albastra. Capcana fusese pregătită cu multă grijă, avea să-și dea seama mai târziu Josseran, atacatorii așteptându-i într-o mică depresiune dinspre răsărit, cu prezența ascunsă de văpaia soarelui.

Auziră ropotul de copite, iar tătarii săriră în picioare. Era prea târziu. Cămilele zbierau în pripoane, câteva dintre ele fiind lovite în coaste și umeri de prima salvă de săgeți. Chiorul urlă și o luă la goană în lungul șirului, suspinând și chițăind ca scos din minți. Cămilele erau viața și pâinea lui. Părea că fiecare săgeată îi străpunsese propria carne.

Atacanții călăreau drept spre ei, trăgând din șei cu arcurile. Josseran scoase spada, alergând instinctiv în întâmpinarea lor.

— Stai pe loc! îi strigă Khutelun, dar n-o luă în seamă.

Văzu în jurul lui câțiva tătari clătinându-se și căzând, loviți de al doilea val de săgeți.

Veneau dinspre soarele alb, trebuia să-și pună mâinile streașină la ochi ca să-i vadă. Să tot fi fost ca la vreo treizeci de călăreți, bănui el, pe ponei tătărești cu umeri lați. Fără buiestrașul lui de război și armura de zale, Josseran era complet neajutorat. Se pregăti să moară. Își dorea să fi avut timp pentru o pregătire mai completă.

Îi văzu pe Khutelun și câțiva soldați de-ai ei trăgând cu săgețile spre șirul de călăreți, dar strălucirea orbitoare a soarelui îl împiedică să vadă rezultatele. Apoi, caii se năpustiră asupra lor, câțiva tătari căzând cu urlete sub copite.

O jumătate de duzină de călăreți se desprinseseră din escadronul principal și veneau către el. Dar nu-l doborâră. În ultimul moment, traseră de frâie, încercuindu-l. Pesemne îl voiau viu, din cine știe ce motiv. Avea un avantaj în plus.

Josseran își ținea spada cu ambele mâini, așteptându-i să se apropie. Erau tătari, observă el, dar purtau armuri mai grele decât văzuse până atunci, cu lamele de fier cusute pe cuirasele de piele, ceea ce le dădea un aspect înfricoșător, ca de gândaci cafenii uriași. Aveau coifuri înaripate și aurite, iar unii dintre ei își petrecuseră blănuri de leopard pe umeri și pleduri roșii-vii pe cai. Însă nu era momentul să-și dea cu presupusul cine puteau fi acei călăreți și de ce le întinseseră capcana.

Îl văzu pe Wilhelm, la vreo douăzeci de pași distanță, repezindu-se printre cai cu sutana neagră fâlfâindu-i, pe când strângea în mâini Biblia și misalul. Unul dintre călăreți îl doborî la

pământ, lovindu-l în creștetul capului cu latul spadei. Călugărul se prăbuși cu fața în jos și rămase nemișcat.

Josseran își întări strânsoarea pe plăselele spadei. Nestematele sclipeau în soare. În curând, avea să se sfârșească și pentru el.

* * *

Se îndreptă spre cel mai apropiat călăreț, despicând aerul cu spada. Omul pară lovitura cu arma lui, dar nu făcu nici o încercare de a-l izbi la rându-i. Josseran se răsuci, repezindu-și iarăși spada, orbește, încercând să-i țină pe loc. Dar nu avea nici o speranță. Se bulucira în jurul lui, cu caii absolut disciplinați, și nu văzu lovitura în țeastă care-l doborî în sfârșit la pământ.

PARTEA A PATRA.

CATHAY.

De la Kumul la Shang-tu și Qaraqorum.

Primăvară târzie în anul întrupării Domnului Nostru, 1260

Parcă s-ar fi târât afară din mormânt.

Josseran se chinuia să înainteze spre lumină, cu capul vâjâindu-i de durere. Nu știa de cât timp zăcea leșinat. Deschise ochii și rămase multă vreme fără să vorbească, privind mișcarea amețitoare a stelelor ce se roteau pe cer ca niște comete. În cele din urmă, se răsuci pe o parte și vomă. Auzi râsete bărbătești. Încercă să spună cuvântul „Khutelun”, dar avea gura uscată ca nisipul și nu ieși nici o vorbă.

Cineva se aplecă peste el, stropindu-l cu apă pe față și în gură.

Aducerea aminte îi reveni încet; apariția neașteptată a călăreților tătari, cu armurile lor curioase ca niște platoșe de gândaci, șuieratul de moarte al săgeților, câțiva călăreți înconjurându-l, lovitura doborâtoare în partea dinapoi a capului. Cu siguranță, îl izbiseră cu garda sau latul spadei, altminteri acum ar fi fost mort. Probabil îl aruncaseră peste greabănul unuia dintre poneii lor și-l duseseră cu ei.

Totuși, nu avea mâinile legate și nimeni nu stătea lângă el cu spada scoasă. De ce?

Un chip bronzat, în lumina focului, cu barbă neagră rară și mustață pe oală, se limpezi înaintea ochilor lui. Un tătar tânăr, cu gură subțire, crudă, și ochi lichizi și cafenii ca ai unui leopard.

— Scoală, bărbatule!

Simți o cizmă în coaste.

— Ai de gând să dormi pe veci?

Josseran se ridică încet în capul oaselor, gemând, când greața îl

cuprinse din nou.

Tătarul se lăsă pe vine lângă el.

— O mică lovitură pe cap, și leșini ca o muiere!

Ținti o lovitură spre chipul tătarului, dar omul sări înapoi, râzând. Josseran se pomeni din nou cu fața la pământ.

Ceilalți tătari râdeau și ei.

— Deci ți-a mai rămas puțină bărbăție! strigă tătarul cel tânăr. E bine!

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu te împotrivi lor! se auzi glasul lui Wilhelm, invocând numele Domnului. Mi-e teamă că vor să ne ia viața!

Așadar, îl capturaseră și pe călugăr.

Josseran ridică privirea. Wilhelm stătea lângă foc, cocoșat și nefericit, cu chipul palid precum creta; avea sânge închegat în păr, pe partea dinapoi a capului. Se întrebă dacă-i luaseră prizonieri și pe ceilalți – dar, dacă o făcuseră, nu se vedea nici urmă de ei.

— Dacă voiau. Viețile noastre. Începu Josseran. Dacă voiau viețile noastre, ne-ar fi omorât până acum. Dar de ce să-i explice aceste lucruri unui călugăr?

Josseran se sili din nou să se ridice, privindu-și torționarii. Forfoteau prin jur, îmbulzindu-se să-și vadă cât mai bine prada. Rânjeau ca lupii.

Întoarse capul spre Wilhelm.

— Au.

Făcea eforturi să vorbească, având limba umflată de două ori cât mărimea ei.

— Au omorât. Escorta?

— Nu știu, răspunse Wilhelm, nervos. Eram pe jumătate mort când m-au târât de-acolo. Ce importanță are? află ce vor de la noi bandiții ăștia. Spune-le că am un comision urgent pentru hanul lor, de la Papa.

— Sunt sigur că. Vor fi. Foarte impresionați. Unul dintre tătari îl înghionti cu cizma, ca pe o mortăciune găsită pe pământ.

— Ce mare e.

— Și urât, completă tânărul lor conducător. Și uită-te ce nas are.

— Următorul din voi. Bandiți cu mutre turtite. Care vorbește urât despre nasul meu. O să-mi cunoască. Spada.

Tânărul tătar rânji:

— Așa! tu ești cel care grăiește ca un om civilizat. Ni s-a spus că tu erai. N-am crezut.

Prin urmare, în caravanseraiuri îi pândiseră iscoadele, constată Josseran. Dar ale cui iscoade?

— Cine sunteți? ce vreți. De la noi?

— Mă numesc Sartaq. Eu și cu frații mei aci de față suntem ostași în slujba lui Khubilai, Stăpânul Cerului, împăratul Regatului de Mijloc, Hanul întregului Pământ. Și nu vrem nimic de la voi. Voi

sunteți cei care vreți să parlamentați cu împăratul. Am fost trimiși aici ca să vă escortăm la el.

— Dar aveam. O escortă. I-ați omorât. Eram în drum spre. Tratativele cu Haghanul. Când ne-ați răpit.

Sartaq scuipă furios pe pământ.

— Însoțitorii voștri sunt niște trădători. Vă duceau la Qaraqorum. Acolo nu-l veți găsi decât pe fratele împăratului, Ariq Böke, un uzurpator, cu nimic mai fermecător sau mai grațios la chip decât partea dindărăt a unui cal. Dacă vreți să-l vedeți pe adevăratul Han al Hanilor, trebuie să veniți cu noi în Shang-tu, la Khubilai, împăratul Cerului.

— Ce spun? întrebă Wilhelm.

— Se pare că am nimerit într-un. Război civil. Zice că sunt doi regi și că acel Ariq Böke, din Qaraqorum, e un uzurpator.

— Dar ce vor de la noi?

Lui Josseran îi era limpede că o vizită făcută de ambasadori din alte țări avea să sporească legitimitatea pretențiilor la tron ale celuilalt Haghan, Khubilai. Iar dacă acesta se credea într-adevăr hanul de drept, n-ar fi dorit ca rivalul lui să încheie tratate cu papii străini.

— Vor să ne ducă la cel pe care-l numesc adevăratul rege. Îl cheamă Khubilai, iar capitala lui e la Shang-tu.

— Deci nu vor să ne omoare?

— Nu, frate Wilhelm. Până una alta, suntem scutiți să vedem împărăția Cerurilor.

— Bunul Dumnezeu continuă să ne vegheze! el ne îndrumă pașii. Ar trebui să avem mai multă credință.

Scoase din umbră, la lumina focului, un obiect. Era traista de piele.

— Mai avem psaltirea și Biblia.

Se ținea de jalnica desagă ca de cine știe ce relicvă sfântă.

Dar Josseran nu-i răspunse. Se gândea la Khutelun. Când începuse lupta, era lângă el. Ce i se întâmplase? scăpase cu viață din bătălie?

Sartaq se lăsă pe vine lângă el.

— Nu vă vom face nici un rău. Îmi pare rău că ai fost lovit la cap, n-am făcut decât să ne apărăm. Te lupți ca un leu.

— Prefer compania celorlalți.

Tătarul privi în noapte.

— Dacă dorești să-i cauți, sunt pe undeva prin deșert. Dar va

trebui să fugi ca vântul, căci se află la mile întregi distanță. Caii noștri sunt iuți, iar ei nu au decât cămile.

— Deci nu i-ați omorât pe toți?

— Am primit ordin doar să vă capturăm pe tine și tovarășul tău.

— Unii din ei mai trăiesc?

Sartaq își înclină capul într-o parte:

— Te interesează cineva anume?

— Femeia. Cea care conducea grupul nostru. A murit?

Printre tătari se iscă un murmur. Pentru prima oară, Sartaq păru mai puțin sigur pe sine însuși.

— Bărbatule, mă uimești.

— Ce i s-a întâmplat?

— N-am văzut nici o femeie. Numai tătari renegați. Bandiți din stepă.

„Trebuie s-o fi văzut", spuse Josseran în sinea lui. „Trebuie să fi știut." Sau, poate, acest Sartaq spunea adevărul. De ce-ar fi mințit? ascunsă fiind după eșarfă, n-aveau de unde ști că se luptau cu o femeie, nu cu un bărbat.

Avea să se roage pentru ea, să se roage să fie vie și nu rănită de moarte, undeva în întuneric.

Și astfel, își dădu el seama, totul se sfârșise. În dilema lui intervenise Dumnezeu. N-avea s-o mai vadă niciodată pe femeia aceea, așa că acum nu mai avea încotro decât să-și facă datoria față de Marele Maestru al Templierilor și față de Dumnezeu. Avea să-l ducă pe mesagerul Papei la Hanul Hanilor și să încerce să uite că se gândise vreodată să-și trădeze religia și pe frații de arme pentru o sălbatică și o vrăjitoare.

Alergau peste câmpia cu gebi în plin galop, sărind cu toată viteza peste albiile secate. Ca toți tătarii, păreau să nu cunoască nici un alt mod de a călări. Josseran se resemna cu iuțeala goanei și cu suferința care o însoțea.

Epuizat după lunile de călătorie și amețit de lovitura la cap, de astă dată nici nu mai încerca să stea ridicat în scări ca ei, ci accepta zdruncinăturile, stând moale în șa, cu șira spinării dezghiocată din leghe în leghe.

Însoțitorii săi, dedusese, erau cavaleriști din propria gardă imperială a lui Khubilai. Sartaq era singurul căruia-i cunoștea numele; pe alții doi, care păreau să fie locțiitorii lui Sartaq, îi botezase Furiosul și Bețivul. Furiosul era întotdeauna încruntat și scuipa pe pământ de fiecare dată când Josseran se apropia de el;

Bețivul era îndrăgostit-lulea de koumiss-ul negru și-și petrecea fiecare seară împleticindu-se prin jurul focului de tabără sau al curții câte unui caravanserai, cântând și țopăind. Niciunul dintre ceilalți tătari nu părea câtuși de puțin ofensat sau tulburat de comportamentul lui.

Ca oșteni, erau mai bine echipați decât trupele lui Qaidu, observă Josseran. Pe lângă arc și trei tolbe din lemn cu săgeți, fiecare om purta câte o ghioagă de fier sau secure de luptă la șold și un jungher legat pe brațul stâng. Armurile cu lamele metalice erau cusute cu fir de argint.

Mai purtau pe sub armură o cămașă de mătase, ca protecție în plus. Sartaq îi explicase că mătasea nu se rupea nici chiar sub impactul unei săgeți; în schimb, se înfășură pe vârful săgeții, intrând în rană o dată cu aceasta. Astfel, era mai ușor să se scoată săgeata fără a vătăma prea mult carnea.

Asemenea trupelor lui Qaidu, acești oameni vorbeau cu înfumurare despre cuceririle și aptitudinile lor. Dar se arătau disprețuitori față de Ariq Böke și susținătorii acestuia și le preziceau cu încredere măcelărirea. Mesagerul sosit în acea primă seară la Kashgar, înțelese Josseran, fusese trimis de Qaidu pentru a o preveni pe Khutelun în legătură cu acest conflict. Nu teama de bandiți îi făcuse pe ea și însoțitorii ei să îmbrace armurile în ultima etapă a călătoriei, ci Khubilai.

Prin urmare, temerile lui Qaidu fuseseră întemeiate. Această discordie dintre tătari crea și pentru el și Wilhelm o dilemă; dacă-l recunoșteau pe unul sau pe celălalt dintre marii hani, ce-ar fi rezolvat fără acordul celuilalt? iar dacă dobândeau favorurile acestui Khubilai, cum aveau să se întoarcă la Acra, când Qaidu și oamenii săi stăteau călare peste Drumul Mătăsii, tăindu-le calea?

* * *

Din câmpia verde se ridică o fortăreață, cu frontoanele verzi ca jadul ale turnurilor, pagodelor strălucind profilate pe fundalul Munților Qilian cu vârfuri înzăpezite.

— Poarta de Jad, anunță Sartaq.

Drapele triunghiulare verzi și albe fluturau pe prăjinile de pe ziduri, iar la miazănoapte se înălța o serie de coline negre pe care însoțitorii lor le numeau Coama Calului.

În apropiere, zăriră ruinele unui zid despre care Bețivul le spuse că fusese construit între țara lor și marile întinderi ale stepei, ca măsură de apărare împotriva strămoșilor lui Chinggis Han.

— Puteți vedea cu ochii voștri cât de mult le-a folosit, încheie el, râzând.

* * *

Întrezăreau în depărtare petece de plantații verzi și șiruri de plopi înfrunziți. De aici, le spuse Sartaq, câmpia se îngusta până la un coridor care trecea printre lanțurile muntoase ale masivului Qilian Shan și dealurile negre ale Coamei Calului, de la poale. Era locul unde se aduna păienjenișul de rute care formau Drumul Mătăsii, artera principală ce ducea în inima țării Cathay.

— Bine ați venit în Regatul de Mijloc, le ură el, stând drept ca o săgeată în șaua calului. Am lăsat deșertul în urmă. Luați-vă rămas bun de la Taklimakan.

Și scuipă în nisip.

Josseran îi traduse lui Wilhelm ceea ce spusese.

— Așadar, am supraviețuit, prin milostenia lui Dumnezeu, răspunse călugărul.

Templierul dădu din cap.

— De ce ești atât de posomorât, templierule? încă mai oftezi după vrăjitoare?

„Dacă oftez?" se întrebă Josseran. „Încontinuu mă gândesc la ea. Nu-mi voi afla odihna până n-am să știu că e vie. Și totuși, cum să-i mai cunosc soarta de-acum? noapte de noapte mă lupt cu imboldul de a mă furișa prin tabără, la adăpostul întunericului, ca să-mi înfig pumnalul în măruntaiele acestui Sartaq."

— Nu ne-a făcut nici un rău, spuse el, încercând să-și ascundă mânia din glas.

— Nu voiai decât să te împreunezi cu ea. Barbarii ăștia, deși n-o doreau, ți-au salvat sufletul muritor de alte păcate.

— Dai atâta importanță acestor doruri carnale, acestei uniri înnebunite a trupurilor, nu-i așa, popo? se răsti Josseran.

Zidurile subțiri ca hârtia care-i stăvileau furia fuseseră înlăturate de trufia călugărului.

— Copulația e păcătoasă, dacă nu o consacră sfânta taină a cununiei și intenția de a procrea. Îți cunosc inima, templierule, și duhnește ca o casă de toleranță.

— E mai bine să ne vărsăm sămânța, decât sângele altora, nu crezi?

— Biblia nu aprobă niciuna, nici alta.

— Nu? am măcelărit sarazini în lung și-n lat prin Outremer și totuși voi, bisericoșii, îmi spuneți că sunt sfânt atâta vreme cât mă

abțin de la tandrețe, de la a face ceea ce-mi cere trupul să fac. Este un păcat chiar atât de mare să te culci cu o femeie care nu se împotrivește? și e o faptă atât de sfântă să-mi înfig oțelul spadei în pântecul altui bărbat?

— Trebuie musai să găsești necontenit argumente contra păcatelor tale? ți-am ascultat de nenumărate ori dezbaterile astea. Ai de gând să adaugi și păcatul mândriei peste cel al preacurviei?

„Recunoaște", spuse în sinea sa Josseran. „Călugărul, ca toți clericii, a spus că această dragoste pentru femei e un păcat. Și totuși, a văzut de multe ori în viața lui că pofta de împerechere a bărbaților a dus la nenumărate nenorociri, cum și eu am văzut la viața mea. Poate că totuși preoții au dreptate, la urma urmei." „Și totuși", stăruia un glas, „dragostea femeii este un lucru atât de dulce și îi îmbunează pe bărbați. Când ia sfârșit, când furtuna s-a potolit și ne-am vărsat sămânța, nu mai există trupuri care să ardă, numai mirosul de nădușeală, nu duhoarea sângelui. Cum poate fi dragostea o faptă rea, dacă-l face pe bărbat să se lepede pentru un timp de ucideri?"

— Trebuie să-i ceri iertare lui Dumnezeu, continuă Wilhelm.

— Preoții sunt cei pe care nu-i iert. Vă urăsc pe toți. Căci voi sunteți aceia care mă faceți să mă urăsc pe mine însumi.

Când Wilhelm vorbi în sfârșit din nou, glasul îi era ca gheața.

— La întoarcerea în Outremer, te voi aduce în fața Inchiziției.

— Fă ce vrei.

Tătarii le urmăreau cearta, fără să înțeleagă, cu curiozitatea și mirarea întipărite pe chipuri. Josseran puse capăt discuției, iar Wilhelm reveni cu atenția la orașul de sub fortăreață. Templele de culoare pământie și turnurile idolatrilor se înălțau deasupra localității înghesuite și mohorâte.

— Avem mult de lucru aici, spuse Wilhelm. Cu ajutorul tău, le voi aduce acestor oameni cuvântul lui Dumnezeu, îți poruncesc să mă ajuți în misiunea asta. Poate că, atunci, îți va fi mai ușor când ne înapoiem la Acra.

— Mi-aș dori să fi murit cu ea.

— Incorijibil, așa-i?

— Singurul motiv pentru care nu vreau să mă duc în iad e fiindcă știu în adâncul inimii mele că e plin de popi! strigă Josseran și-și mână calul în josul pantei, după Sartaq și ceilalți tătari.

Pulbere de tămâie plutind în razele de soare, ofrande de hârtie arzând într-un vas de aramă. Un zeu cu ochi migdalați și barbă

neagră, revărsându-i-se peste armura aurită, le rânjea dintr-un cotlon al încăperii. La picioarele lui zăceau prinosuri de fructe și flori.

În fața lor se înălța aproape până în tavan un altar, între două coloane purpurii. În tabernacul, un zeu burtos de bronz, cu lobii urechilor atârnându-i ca niște guși până la umeri, stătea așezat cu picioarele încrucișate, privindu-i cu un zâmbet vesel. Josseran îl recunoscu pe zeul numit de Khutelun Borcan. Era învelit în foiță de aur, tulburată de praful veacurilor. Alte reprezentări ale zeului, sculptate din bronz și lemn, erau rânduite prin tot templul, pe socluri sau în nișe de pe pereți.

Domnea tăcerea, mai puțin sunetul ușor al unui clopot de alamă, undeva în templu.

Un călugăr stătea îngenuncheat în fața altarului, cu o carte de mantre și un clopoțel de rugăciune, din alamă, lângă genunchi. Țeasta sa rasă lucea ca bronzul șlefuit, în lumina slabă a templului. Îi auzi intrând și se ridică încet în picioare să-i întâmpine. Pe chip nu i se citea nici surpriză, nici teamă, când îi salută.

— Cine e? îl întrebă Wilhelm pe Josseran.

— Spune că e abatele.

— Știe cine suntem noi?

— Zice că a auzit de sosirea noastră și ne aștepta. Ne urează bun sosit aici.

— Ne aștepta? cum se poate să ne fi așteptat?

— Nu știu. Dar așa spune el.

Starețul vorbi din nou, dând din cap spre Wilhelm.

— Acum ce zice?

— Vrea să știe ce vârstă ai.

— Spune-i că am treizeci și trei de ani. La fel ca Mântuitorul, când a murit pentru noi pe cruce.

Josseran îi transmise această informație abatelui. Urmă un nou schimb scurt de cuvinte, iar Josseran râse zgomotos, în timp ce pe chipul abatelui se lățea un rânjet știrb.

— Ce-a spus? întrebă Wilhelm.

— A zis că pari mult mai bătrân. Apoi, a întrebat dacă nu cumva ai dus o viață cam depravată.

— Și ce i-ai răspuns?

— I-am spus că ești un mujeratic notoriu.

O respirație șuierătoare. Wilhelm ajunsese la capătul răbdării cu compatriotul său templier. Se arătase îngăduitor cu un confrate

într-ale călugăriei, fie și numai temporar, și un cavaler juruit. Și, în schimb, fusese supus unui șir întreg de necuviințe, batjocuri și blasfemii. Toate acestea îi confirmaseră bănuielile și pe cele ale altor clerici de la Roma, că încrederea Papei în Ordinul Templului era deplasată. Oamenii aceia erau eretici și recalcitranți. Mai ales acest cavaler anume nu vădea nici un dram de pietate, într-o bună zi, își făgădui el, avea să dea socoteală. Adevărul lui Dumnezeu urma să iasă la lumină.

Wilhelm îl simțea pe stareț privindu-l atent cu ochii săi urduroși, fără expresie. Era îmbrăcat, asemenea tuturor idolatrilor de pe meleagurile acelea, în robe galbene ca șofranul, dar alte podoabe nu purta. Avea o vârstă foarte înaintată. Pielea lui netedă era întinsă peste țeastă, dar sub bărbie atârna în falduri, iar pomeții înalți și barba scămoșată îi dădeau înfățișarea unei maimuțe triste și curioase, o prezență oarecum malefică.

Și totuși, zâmbea.

— Spune-i că am venit să-i aduc vestea cea bună despre Domnul nostru, ceru Wilhelm.

O nouă conversație pe șoptite în limba aceea ciudată. Din nou, când se întoarse spre el, Josseran avea pe chip un zâmbet iritant.

— Zice că întotdeauna primește cu bucurie veștile bune.

— Spune-i că am venit de la Papa, reprezentantul muritor al lui Dumnezeu pe acest pământ, cu cuvântul singurei și adevăratei credințe. Spune-i că trebuie să înceteze numaidecât cu practicile lui idolatre și să-L adore pe Dumnezeu, al cărui Fiu, Domnul Iisus Christos, S-a pogorât pe pământ ca să moară pentru păcatele oamenilor. Dacă nu face aceasta, va cădea în iad și va suferi pedeapsa veșnică de mâna lui Belzebut.

— E un om bătrân, frate Wilhelm. S-ar putea să fie cam multe pentru el, dintr-o dată.

— Fă cum îți cer eu.

O lungă convorbire. Wilhelm privea chipul bătrânului călugăr, dar expresia acestuia nu se schimba deloc. În cele din urmă, își pierdu răbdarea.

— Ce-a zis?

— Mi-a pus multe întrebări despre iad. Am încercat să-i explic cât am putut de bine.

Wilhelm strânse din fălci. Acum, templierul se mai credea și teolog.

— Ar fi mai potrivit să-mi tălmăcești mie toate întrebările lui.

Nu prea cred că ești calificat să vorbești cu autoritate despre infern. Nu încă, cel puțin, adăugă el, cu un zâmbet acru.

— Mi-am declarat părerile, frate Wilhelm.

— Și ce-a răspuns?

— Părea să-l intereseze foarte mult infernul ca loc și a vrut să știe dacă e undeva în apropiere de Taklimakan.

— Explică-i că nu face parte din astă lume. E un loc rezervat pentru sufletele osândite.

Josseran făcu o mutră.

— Așa i-am și spus. Dar mi-a răspuns că deja crede în iad.

Wilhelm simți un licăr de speranță.

— Consideră că această lume formează cea mai mare parte dintr-un asemenea loc, continuă Josseran. Spune că și-a văzut propriul tată murind în chinuri, de ciumă, și-a văzut mama siluită și spintecată de ostașii lui Chinggis Han, apoi a fost forțat să se uite cum erau tăiate beregățile tuturor fraților și surorilor lui. E curios să știe ce crezi că ar putea face diavolul ca să-l înspăimânte.

— Trebuie să-i spui că e în joc sufletul lui nemuritor. Nu trebuie să fie frivol.

Amuzamentul se șterse de pe chipul lui Josseran:

— Te asigur că nu e deloc frivol.

— Previno-l că diavolul e de zece ori mai rău decât Chinggis Han.

Josseran reluă discuția cu bătrânul. Wilhelm își dori iarăși din toată inima să fi avut ușurința graiurilor străine cu care Dumnezeu, în înțelepciunea Lui, îl înzestrase pe templier.

În sfârșit, Josseran se răsuci spre el:

— A zis că, dacă-ți închipui că Diavolul e mai rău decât Chinggis Han, înseamnă că nu l-ai cunoscut pe Chinggis Han.

— Dar nu-și dorește eternitatea? stărui Wilhelm.

Josseran transmise întrebarea.

— Ar crede că nu, răspunse el.

Lui Wilhelm nu-i venea să-și creadă urechilor.

— Zice că de mulți ani suferă de gută, o boală fără seamăn printre celelalte. Medicii i-au spus că singurul leac e moartea. Mai spune și că are dureri în încheieturile ambilor genunchi și singura cale de a le îndura e să-și aducă aminte că nu va mai avea de suferit multă vreme.

Josseran ezită.

— De asemenea, mai e curios de ce dorești să trăiești veșnic,

când ai pielea bolnavă și miroși atât de urât.

Wilhelm simți că de furie i se scurgea tot sângele din față. Acum, barbarii ăștia îl mai și insultau. Iar el venise să le aducă mântuirea. Un moment, indignarea îl lăsă fără grai.

Între timp, bătrânul se aplecă înainte și mai șopti ceva.

— Acum ce mai zice? alte insulte?

— Susține că nu există nici un Dumnezeu care să poată acorda nemurirea cărnii. Privește în jurul tău, zice. Zăpada se topește, frunzele cad de pe copaci, florile mor, tuturor le sună ceasul cândva. Cerul nu poate face ca nimic să fie veșnic, așa că de ce o căutăm noi? imperiile se clădesc și de năruiesc, nici chiar Chinggis Han nu a trăit etern.

— Trebuie să-i spui povestea Domnului nostru Iisus.

Josseran clătină din cap:

— Nu, frate Wilhelm. M-am săturat de toate astea. E bătrân și cred că, în multe privințe, este mai înțelept decât dumneata. Socot că ar fi cazul să plecăm imediat de-aici.

— Refuzi să mă asiști în misiunea mea sfântă?

— Am luptat contra sarazinilor pentru Papa. Nu e de-ajuns?

Și plecă. Bătrânul bonz îl privea cu ochii săi urduroși, nemișcat, mut. Simțind în ce postură neputincioasă se afla, lui Wilhelm îi venea să plângă. Atât de multe suflete de salvat, și toate erau îndărătnice și nesupuse.

Ce să facă? unde să-și găsească inspirația, unde să-L găsească pe Dumnezeu, în acea țară plină de minunății și de necurățenii?

După Poarta de Jad, intrară în provincia „călăreților-săgeți” a yam-ului imperial. La fiecare opt leghe se afla câte o casă de poștă, sau yam, pe care mahomedanii ar fi numit-o caravanserai, dar erau mult mai luxoase decât cele pe care le văzuseră în deșert. Un funcționar imperial îi aștepta la sosire, iar Josseran și Wilhelm primeau câte un apartament cu lavițe de lemn pentru dormit, uneori chiar și cu așternuturi de mătase. Fiecare yam avea magazii și bucătării, până și servitori care să le aducă gustări și răcoritoare.

Mai erau și grajduri mari, înconjurate cu pășuni verzi întinse, unde păștea sute de cai, iar alții așteptau în ocoale, gata să fie înșeuați.

Curând, Josseran urma să vadă cu ochii lui scopul acestora.

Într-o după-amiază, pe înserat, se opriseră la o casă de poștă singuratică și tocmai scoteau harnașamentele cailor, când văzură un călăreț apropiindu-se dinspre miazănoapte și auziră sunetul

tânguitor al unui corn de poștă. În timp ce intra la galop în yam, din țarc apăru un grăjdar, aducând de căpăstru un cal odihnit, gata înșeuat pentru drum, cu pătura șeii și hățurile purpurii splendide. Călărețul sări din șa, într-un vârtej de praf, și fără o vorbă încalecă pe noul cal.

Josseran îl zări o clipă; avea trupul încins cu curele late de piele și capul înfășurat în fâșii groase de pânză. La gât purta un medalion mare de aur. Apoi omul își reluă goana, lăsându-l pe grăjdar cu frâul calului frânt de oboseală, din care ieșeau aburi. În câteva minute, nu se mai văzu decât ca un punct tot mai mic pe câmpie, îndreptându-se spre apus, în direcția dincotro veniseră ei.

— Cine era? îl întrebă Josseran pe Bețiv.

— Un Călăreț-Săgeată. Unul dintre mesagerii împăratului.

Mai târziu, Bețivul și Sartaq îi explicară yam-ul imperial al lui Khubilai, mândri de parcă ei l-ar fi inventat.

Un Călăreț-Săgeată, spunea Sartaq, ducea mesaje urgente către și dinspre Curtea Imperială și trebuia să gonească la galop ziua întreagă.

— Poate străbate până la optzeci de leghe pe zi, schimbând caii la fiecare yam. Dacă e ceva urgent, poate călători chiar și noaptea, iar pedestrașii vor alerga în fața calului său cu făclii. Astfel, împăratul poate primi un mesaj de la zece zile de drum depărtare după numai o zi și o noapte. Fiecare cătun, fiecare oraș trebuie să predea cai pentru stațiile de poștă, așa că pe împărat nu-l costă nimic. El nu dă cai decât pentru acele stații de poștă care se află pe stepe sau în deșert și altminteri ar fi nelocuite. Curelele late înfășurate pe trupul călărețului, explică Sartaq, îl ajută să se țină drept în șa, iar eșarfele din jurul capului îl apără de vânt și de-pietrele azvârlite.

— Și dacă pățește calul ceva? întrebă Josseran.

— I-ai văzut medalionul de aur pe care-l poartă la gât. Este un paizah, pecetea împăratului însuși. Cu acela, poate sili orice om să-i dea calul lui, sub pedeapsa cu moartea.

— Dacă mesajul nu e urgent, adăugă Bețivul, poate fi dus de ștafeta pedestră. Merg câte o leghe între sate, după care mesajul e predat altui alergător. Ștafetele poartă pe mijloc o cingătoare cu clopoței, ca să anunțe dinainte următorul yam că se apropie, astfel încât la sosire să aștepte un curier nou, pentru a prelua mesajul să-l ducă mai departe.

— Dar puteți fi siguri că fiecare curier își face datoria?

Sartaq râse:

— Nimeni nu cutează să-l sfideze pe împărat. În plus, la fiecare fort e câte un slujbaș care notează orele de sosire și plecare ale tuturor mesagerilor. Ofițerii noștri fac inspecții lunare în stații și orice curier care muncește încet e pedepsit.

Acel sistem de mesagerie vast și sofisticat era ceva ce Josseran nu mai văzuse și nu mai auzise nicicând. Era uluit încontinuu, pe când călătoreau spre răsărit, prin Regatul de Mijloc, și îl convinse că avea să întâlnească un rege cu totul deosebit de sălbaticii călăreți războinici de pe stepele de sub Acoperișul Lumii. Acest Khubilai nu se compara cu Qaidu, atâta lucru era limpede.

Poate că aveau dreptate; poate că, la urma urmei, el era barbarul.

Regatul de Mijloc.

La început, fusese numai deșert, aceleași câmpii pietroase și oaze prăfuite pe care le tot vedeau de la Kashgar încoace. Dar, treptat, câmpia se îngustă până la lățimea unui coridor, drumul urmărind un mare râu între maluri înalte, înverzite. Trecuseră dincolo de mahomedani, într-o lume stranie și exotică. Pustietățile nemărginite și mohorâte din Taklimakan nu mai erau decât o amintire.

Satele se înșirau atât de apropiate încât, la plecarea dintr-un cătun, puteau zări deja zidurile celui următor. Peste tot erau pajiști mănoase, presărate cu ferme împrejmuite între ziduri, case de chirpici cu acoperișuri de stuf, chircite sub pâlcuri rare de plopi, oameni cu mușchi vânjoși arând ogoarele cu pluguri trase de boi sau pescuind la marginea râurilor, în umbra colinelor roșiatice.

Pretutindeni se vedeau semne ale îndelungatei istorii a acelei văi, ruinele turnurilor de veghe, ale farurilor și fortărețelor rânduindu-se cale de mile întregi prin deșerturi și mlaștini cu apă sărată, iar porțile și foișoarele din colțuri se năruiau, părăginite. Cum spusese bătrânul călugăr? imperiile se clădesc și se năruiesc, nici chiar Chinggis Han nu a trăit etern.

Intrară într-o vale adâncă, îngrădită din ambele laturi de munți, urmând un râu care ducea, ca o venă galbenă, în inima țării Cathay. Strâmtorile verzi de deasupra lor fuseseră așternute cu orezarii, iar falezele înalte de loess gălbui erau perforate de caverne înșirate rânduri-rânduri. Aici își făceau casele localnicii, care ziua lucrau plantațiile, iar noaptea se retrăgeau înăuntrul munților, cum făcuseră de mii de ani.

Atât de multe imagini, toate alăturate, întrecându-se să atragă atenția. Ciocniri demonice de talere și melancolice bătăi în gongurile templelor; cântecele ritmate ale preoților; statui masive ale lui Borcan înclinate lângă drum, pictate cu culori țipătoare. Într-un loc, Josseran văzu o statuie înaltă cât zece oameni, cioplită în stânca golașă a peretelui.

Aici, Drumul Mătăsii nu mai era pustiu, ci îl străbăteau căruțe scârțâitoare sau țărani în drum spre piață, ducându-și coșurile de legume și fructe cu cobilițele de bambus ținute în echilibru pe umeri. Mici caravane, alcătuite din câțiva catâri sau cămile, aduceau mătăsuri și ceaiuri dinspre miazăzi. Când și când, Josseran auzea un clinchet în spatele lui și vedea silueta câte unei ștafete imperiale alergând, cu cingătoarea sa plină de clopoței.

Peste tot se găseau livezi mari de duzi, unde erau crescuți prețioșii fluturi, pentru gogoșile lor de mătase.

Satele prin care treceau erau sărăcăcioase, ca acelea din Provence, cu colibe construite din pământ, paie și stuf. Josseran vedea multe priveliști familiare: ulițele murdare unde porcii și gâștele se bălăceau prin noroi, copiii cu fundul gol care se chirceau să se ușureze în șanțuri.

Dar existau și alte curiozități care-l făceau să se holbeze din trecere, cu gura căscată de uimire. O dată, văzu un cortegiu funerar târșindu-și pașii prin dreptul unei trupe de muzicanți, care se văietau din trâmbițe, cu sicriul de scânduri acoperit cu valtrapuri de mătase orbitor colorată, în timp ce participanții îndoliați râdeau și cântau ca și cum s-ar fi dus la o sărbătoare. Nu văzuse niciodată o înmormântare care să nu fie prilej de tăcere pioasă, iar imaginea unei asemenea festivități îl umplea de mirare.

Dacă lor li se părea neobișnuiți locuitorii Regatului de Mijloc, se părea că și aceștia le găseau înfățișarea la fel de exotică. Zăreau copii durdulii, cu fețe rotunde ca luna, ghemuiți în porțile acoperite, sub umbrare roșii și negre și acoperișuri de bambus curbate pe care creșteau buruieni. La trecerea lor, alergau afară, strigând și arătând cu degetul. Bătrânii cu bărbi albe își lăsau deoparte pipele lungi și căscau gura la acei străini uriași, cu ochi rotunzi; femei bătrâne, cu veste și pantaloni cadrilați, cu guri știrbe și picioare nefiresc de mici, în papuci, alergau în hogeacuri, zbierând ca niște vrăjitoare.

Din câmpia galben-cafenie se înălța unul dintre cele mai mari orașe pe care le văzuse Josseran în viața lui, un oraș chiar mai mare

decât Constantinopol, Veneția sau Roma. Zidurile, aprecie el, trebuia să aibă vreo șapte, opt leghe de jur împrejur, dispărând în ceața zorilor, într-o parte și-n cealaltă. Deasupra zidurilor se înălțau turnuri și pagode, într-o abundență uluitoare. Până și Wilhelm părea impresionat.

Numele orașului, le spuse Sartaq, era Kenzan Fu, și acolo începea Drumul Mătăsii. În oraș locuiau oameni ca la un milion și mai bine.

— Aici îl vom întâlni pe Khubilai? îl întrebă Josseran, cu speranță.

— Nu, barbarule, râse Sartaq. Ne ducem într-un oraș și mai frumos decât acesta!

Urmară Râul Galben spre miazănoapte, prin canioane uriașe presărate cu plantații de orez. Apele râului erau umflate de ploi și tulburi de mâl, nu galben, ci de culoarea aramei. Trecură prin încă un mare oraș pe care tătarii îl numeau Tai Yuan și, în sfârșit, ajunseră la o priveliște ce-i lăsă muți de uimire.

În fața lor apăruse un zid imens de pământ bătătorit și cărămizi din chirpici. Se întindea mile de-a rândul peste coline, sinuos ca un șarpe, pentru a se face nevăzut în pâcla nesfârșită. Pe toată lungimea lui fuseseră clădite foișoare de strajă, în ambele direcții.

— Pe boașele Sfântului Iosif, murmură printre dinți Josseran.

Sartaq descălecă sub zid, care era înalt cât doi, trei oameni. Îi puse să-și ducă de căpăstru caii pe o rampă abruptă, spre metereze, unde încălecară din nou, pornind pe calea pentru căruțe de pe creasta zidului. Merseră astfel câteva zile, trecând pe lângă nesfârșite corpuri de gardă și soldați fără număr, în armuri ca ale escortei lor, cu aceleași steaguri verzi și albe ușor de recunoscut. Nu apucară să ajungă la capătul acestei construcții uluitoare. Cu mult timp înainte, sosiră la Shang-tu.

„Poate e mai bine că au intervenit zeii”, își spunea Khutelun. „Cine știe ce nebunie mă aștepta, dacă n-o făceau?” „Sunt prințesă”, cugeta ea. „Tătăroaică, fiica lui Qaidu; iar el era un barbar, și urât pe deasupra. Totuși, nu neg că am simțit pentru el, în inima mea, ceva ce dreptul meu din naștere n-ar fi putut să îngăduie.

Îi voi duce dorul. Noaptea, când zbor cu spiritele Veșnicului Cer Albastru, îl voi căuta și n-am să-l uit niciodată.”

Nicovala unui nor negru de furtună plutea peste munți. Începuseră ploile de vară și toată regiunea părea să clefăiască de apă. Oceanul de iarbă al stepei era așternut cu flori sălbatice,

galbene, violete, carmin și purpurii, iar oile care pășteau în vale erau deja atât de grase, încât se clătinau ca gâștele. În fiecare yurtă, în fiecare vale, burdufurile de piele atârnate după ușă erau umflate de koumiss mai-mai să crape.

Un stol de gâște sălbatice zburară prin dreptul soarelui. Iar deșertul nu era decât un vis.

Dar ce mai vis. Un vis care costase viețile a șaisprezece frați de-ai ei, precum și a Chiorului, cărăușul de cămile, cu beregata sfâșiată de lancea unui cavalerist. O duzină fuseseră măcelăriți acolo pe câmpie, de către călăreții lui Khubilai, iar alți patru muriseră din cauza rănilor, în timpul lungului drum spre miazănoapte peste stepă.

După ambuscada ostașilor lui Khubilai, Khutelun se gândise să se întoarcă imediat, prin Taklimakan, la tatăl ei, pe Acoperișul Lumii. Amânase acest drum neplăcut, hotărând în schimb că trădarea lui Khubilai trebuia adusă mai întâi la cunoștința Hanului Hanilor, Ariq Böke, în persoană.

Îi conduse pe supraviețuitorii din grupul ei în goană peste stepă. În ușile yurtelor ce împestrițau câmpia apăreau chipuri ferindu-se de soare cu mâna pusă streașină la ochi, pentru a-i privi pe acei străini care treceau în galop. Câinii ciobănești se repezeau la ei, lătrând, și se țineau după cai o vreme, înainte de a rămâne în urmă, să se întoarcă spre casă.

După moartea atâtora dintre camarazii ei, Khutelun își găsea alinarea în a călări doar, a zbura, a uita cele întâmplate în deșert; și a uita de asemenea și ceea ce-i spusese creștinul lângă lacul în formă de semilună și felul cum o ținuse strâns în brațe pe timpul furtunii.

Asemenea amintiri se cădea să-i aparțină unei alte Khutelun. Asemenea lucruri trebuia acum să fie uitate.

* * *

Își struniră caii pe o creastă înaltă, de unde priviră spre Qaraqorum, Orașul Nisipurilor Negre, capitala Mongolilor Albaștri, dacă se putea spune că niște oameni care trăiau în șeile cailor aveau o capitală proprie. Pe pajiștea bogată de jos, mii și mii de yurte din fetru se întindeau în lungul și-n latul câmpiei. La mijlocul acelei tabere imense, acoperișurile dantelate ale câtorva pagode de lemn scânteiau galben și verde ca jadul în soarele după-amiezei târzii, stupele unei duzini de temple se repezeau spre cerul albastru, cu domul unei singure biserici mahomedane cuibărit între ele. Dincolo

de oraș, salba albă a munților și verdele închis al brazilor și pinilor se reflectau în apa pășunilor inundate.

Iar deșertul nu era decât un vis, își reaminti ea încă o dată, în timp ce-și conducea rămășițele zdrențuite ale escortei în josul pantelor – spre Qaraqorum. Deșertul nu era decât un vis.

* * *

Mijloacele de apărare ale citadelei erau simbolice, căci nimeni nu-l contesta pe Marele Han al Hoardei Mongole ca stăpân al întregii Asii. Zidurile de pământ din jurul orașului nu se înălțau mai sus de un stat de om, iar șanțul nu era nici măcar atât de adânc.

Intrarea în oraș era păzită de două țestoase din piatră. Pe acestea fuseseră înscrise decretele imperiale ale Marelui Han, printre care și legile, yassaq-urile lui Chinggis Han. Erau niște lespezi enorme de piatră, înalte cât doi oameni, cu dragoni sculptați în coroana tăbliilor. Inscripțiile erau gravate în curgătoarea scriere uighură, pe care tătarii o împrumutaseră de la unele dintre popoarele vasale lor. „Prin forța Veșnicului Cer și din porunca Ocârmuitorului Universal al Imperiului Mongolilor."

Khutelun mai fusese aici o singură dată, cu tatăl ei, pentru khurlitai-ul care îl alesese pe Möngke Han al Hanilor. Pe-atunci nu era decât un copil, iar amintirile ei despre capitala tătărească se șterseseră, vagi și amplificate de candoarea copilăriei. Atunci, orașul i se păruse cu neputință de vast.

De fapt, în centrul său nu erau decât câteva clădiri, pagodele de lemn ale palatului înălțându-se deasupra zidurilor din cărămizi de lut. Erau câteva grânare și grajduri din piatră șlefuită grosolan, iar prin văzduh plutea mirosul pătrunzător al cailor. Mai exista și o casă de chirpici și stuf, locuința înghesuită a negustorilor mahomedani și a argintarilor și șelarilor din Cathay care își strigau îndeletnicirile pe străzile noroioase.

Fură înghițiți în haosul forfotitor al târgului de oi, printre strigăte guturale într-o duzină de limbi, behăielile înnebunite ale animalelor, strigătele și gesturile negustorilor mahomedani. Își mânau caii la pas prin noroiul adânc și cleios, prin dreptul unei clădiri mari cu acoperișuri roșii în pantă și frontoane împodobite cu dragoni aurii.

Khutelun ridică privirea spre stupele înalte, acoperișurile întinse ale pagodelor, crucea singuratică a unei biserici nestoriene. Auzea din apropiere chemarea unui muezin, cântările joase ale călugărilor, ropotul familiar al tobelor de șamani din cealaltă parte a zidurilor

palatului. Toată împărăția lui Chinggis Han, adunată laolaltă într-un singur oraș aglomerat și plin de noroi.

Acum în fața lor se găseau zidurile palatului, enorme, înalte cât vreo douăzeci de oameni, și două porți masive de lemn, bătute în ghinturi. Descălecară. Gărzile Imperiale pășiră înainte pentru a le cere armele și a-i descoase îndeaproape cu ce treabă veneau. O dată ce îi aflară identitatea, Khutelun și însoțitorii ei fură conduși de comandantul gărzii pe poartă, spre corpul de gardă.

Era o clădire prelungă și îngustă, sprijinită cu stâlpi groși de lemn. În mijlocul încăperii se afla o sobă de cărămizi, unde străjerii își încălzeau mâinile. Îi priviră pe Khutelun și tovarășii ei cu răceală bănuitoare.

Căpitanul gărzii îi zori înainte. Trecură prin poarta încă unui zid scund și ieșiră din umbră, în inima tăcută a orașului Qaraqorum.

* * *

Palatul Hanului Hanilor se ridica deasupra mlaștinii, pe o movilă de pământ bătătorit. Modelul său fusese împrumutat de la constructorii din Cathay. Dragoni se încolăceau și mârâiau pe colonade, acoperișurile etajate se sfârșeau cu încârligări de țigle lăcuite vermilion, verde-jad și auriu, toate înălțându-se spre nemărginirea cerului albastru.

Celelalte mari clădiri se înghesuiau în jur, magaziile, tezaurul și apartamentele private pentru Clanul de Aur, și palatele mai mici unde secretarii de curte lucrau la afacerile împărăției Haghanului, toate unite prin pasarele suspendate.

Ochii lui Khutelun se abătură dincolo de palat și zări un moment altă movilă joasă, la capătul incintei regale, acoperită cu yurte mari de fetru alb; Hanul Hanilor și prinții săi își primeau vizitatorii în palatele lor, dar fata se consolă văzând că încă mai preferau să doarmă cu o gaură pentru fum deasupra capetelor, ca niște adevărați tătari.

* * *

În țara Cathay cucerită, i se spunea Palatul Miriadului de Liniști; tătarii, din partea lor, îl numeau simplu, Qarshi: palatul.

La intrare se afla o sală spațioasă, cu tavanul boltit, plin de dragoni aurii, susținut pe coloane groase, lăcuite.

Se opriră în fața a trei uși masive. Fiecare era păzită de ambele laturi de câte două sculpturi reprezentând un urs și un leu și era acoperită cu foițe de aur scânteietoare.

Paznicii palatului, oșteni din garda de corp personală a Marelui

Han, îi căutară iarăși de arme, după care veni un șambelan, să-i escorteze înăuntru. Intrară prin capătul de miazăzi al sălii, având mare grijă să nu calce cu piciorul pe prag, și fură prezentați în fața Puterii lui Dumnezeu pe Pământ, Stăpânul Tronurilor, Conducătorul Conducătorilor, Marele Han al Mongolilor Albaștri.

Era cea mai uluitoare priveliște pe care o văzuse în viața sa.

Dalele acvamarine lunecoase de sub picioarele ei păreau să se vălurească, de parcă ar fi pășit pe suprafața unui lac. Colonadele, pe bazele lor de granit, erau pictate în stacojiu și lăcuite până la un luciu desăvârșit, dragoni cu solzi de aur se încolăceau în sus spre plafonul înalt și boltit, cu ghearele întinse și uriașele aripi verzi desfăcute.

Palatul fusese construit în formă de cruce. Un naos prelung se întindea de la miazănoapte la miazăzi, iar aripile palatului se desfăceau și ele spre răsărit și apus, raze aurii de lumină coborând pieziș prin ferestrele cu sprosuri. Șase rânduri de colonade, câte trei de fiecare parte a naosului, duceau la estrada din capătul opus al sălii, îndreptând atenția tuturor celor ce intrau spre personajul așezat la capătul a două scări cu trepte de marmură.

Hanul Hanilor stătea pe o canapea de abanos masiv. Tronul era intarsiat cu aur, jad și perle și învăluit într-un cort de mătase purpurie. Dar, în pofida strălucirii magnifice a decorului, curtea era aranjată în stilul tradițional al unei yurte tătărești; mai jos de Haghan, în dreapta lui, la apus, se afla o altă platformă, unde stăteau fiii și frații săi. În stânga, spre răsărit, o estradă asemănătoare le era destinată soțiilor și fiicelor.

De-a lungul pereților se înșirau bănci înălțate pentru ceilalți membri ai Clanului de Aur. Khutelun observă luciul mat al aurului prin rândurile adunării, valtrapurile bogate de blănuri și brocarturi, licărirea viscerală a rubinelor sângerii.

Un foc de ierburi negre și rădăcini de pelin ardea în mijlocul încăperii.

Era fără îndoială un tablou glorios. Dar pe Khutelun o dezamăgeau întrucâtva acele splendide decorațiuni.

Tocmai se desfășura un festin, căci orașul Qaraqorum încă mai sărbătorea înălțarea lui Ariq Böke la titlul de Mare Han. Din cazane cu oaie fiartă se ridicau aburi. Oamenii beau koumiss din castroane uriașe de argint și, la fiecare toast, șamani în robe albe stropeau cu puțin lapte de iapă în cele patru colțuri, ale sălii, pentru a îmbuna spiritele Cerului Albastru.

Un copac de argint, lângă ușa din mijloc, servea drept cișmea pentru băuturi. Khutelun văzu că servitorii care umpleau ulcioarele oaspeților nu aveau un moment de răgaz.

— Trebuie să aștepți până se sfârșește ospățul, îi șopti șambelanul. Haghanul te va asculta atunci.

* * *

Când adunarea își încheie festinul, cei mai mulți curteni din jumătatea pentru bărbați a sălii zăceau pe covoare toropiți de băutură. Fură chemați jonglerii, acrobații și mâncătorii de foc, pentru a-i distra pe cei ce încă își mai țineau capetele sus.

În cele din urmă, în pavilion fu adus un leopard de zăpadă, la capătul unui lanț lung de argint. Îngrijitorul său îl eliberă din zgardă, iar animalul urcă docil treptele tronului și se întinse, cu supunere parcă, la picioarele Marelui Han.

Josnică șmecherie, își spuse Khutelun. Ar fi preferat ca Haghanul să-și dovedească vrednicia înfruntând leopardul cu o singură săgeată în arc.

Șambelanul se întoarse spre ea și o conduse înainte, pentru a-i aduce știrile Hanului Hanilor.

Ariq Böke stătea tolănit pe divan, amețit de mâncare și băutură. Khutelun zări o coroană de blană, în jurul unei bărbi rare și al unei guri crude. Avea pleoapele grele. O privea cu o indiferență sălbatică, amintindu-i de un leopard, sătul după vânătoare, feroce, dar cuminți de îndestulare. Pe degetele sale, rubinele sclipeau ca niște cheaguri de sânge.

Îl salută în genunchi, cum se cuvenea, și începu povestirea. Din sală răsunară blesteme furioase, când fata spuse ce se întâmplase cu ambasadorii creștini. Călăreții care-i răpiseră, anunță ea, nu făcuseră nici un efort pentru a-și ascunde identitatea. Erau războinici din garda imperială a lui Khubilai.

Când termină de istorisit, se lăsă o lungă tăcere. Hanul Hanilor privi prin sală, cu pleoapele palpitându-i nemulțumite. Era toropit de băutură, neîndoielnic, dar, când vorbi, glasul îi sună destul de limpede.

— M-am săturat de acest Khubilai, spuse el, în cele din urmă. Fratele meu râvnește la tronul lui Chinggis Han, care îmi aparține, în urma alegerii cuvenite din khurlitai! a nesocotit yassaq-ul pe care ni l-a lăsat bunicul nostru, Chinggis Han, și trebuie să se teamă de plata hoardei mongole!

Dinspre generali se auziră mârâituri de încuviințare.

— Știm cu toții că el însuși a devenit ceea ce disprețuiește orice mongol! strigă Ariq Böke. Un chinez, dușmanul nostru de veacuri! știe că voi, propriul lui popor, nu-l iubiți, așa că acum îi asmute împotriva noastră pe cei pe care i-a cucerit! își zice Chung t'ung, ca un împărat chinez. Cârmuiește ca un chinez, cu secretariate, curteni și conțopiști! își spune până și Fiul Cerului! se împăunează în fața chinezilor de parcă ei ar fi învingătorii, iar noi, cei înfrânți!

Alte murmure mânioase.

Khutelun, încă în genunchi, își dădu seama că se putea ca Ariq Böke să fi cunoscut deja vestea adusă de ea, încă dinainte de sosirea ei la palat. Reacția lui îi dădea impresia de a fi fost repetată cu grijă. Poate că dorise să fie anunțată public, ca să-i ofere o rampă de pe care să-și țină cuvântările.

— Are în Shang-tu un Oficiu de Construcții și Protecție! are o Curte a Armăsarilor Imperiali, o Curte a Harnașamentelor Imperiale, un Directorat pentru Hrănirea Animalelor. Un Directorat pentru Hrănirea Animalelor! un bun cal tătăresc nu are nevoie decât să fie lăsat liber pe câmp și-și va găsi hrana sub zece picioare de zăpadă troienită! i-a forțat pe generalii și birocrații chinezi să-l încoroneze împărat al Chinei fiindcă știe că mongolii nu-l vor încorona niciodată Han al Hanilor!

Adunarea izbucni în strigăte și ovații. Leopardul se ridică, ciulind urechile.

— Khubilai s-a dus în Cathay leu și au făcut din el un miel. Fratele meu a uitat să călărească! răcni Ariq Böke cea mai cumplită insultă pe care o putea rosti un tătar la adresa altuia. Vom porni spre Shang-tu cu o armată din cei mai buni călăreți ai noștri și-i vom face orașul una cu pământul!

Urlete.

„Furtuna de foc trebuia să înceapă”, își spuse Khutelun, în timp ce curtenii din jurul ei lătrau după sângele lui Khubilai. „Și se pare că Joss-ran e scânteia care va aprinde trăsnetul.”

Pentru Khutelun, Qaraqorum era atât un miracol, cât și o dezamăgire. Castelele acelea de marmură aurită o impresionau, dar totuși se întreba în sinea ei dacă Chinggis Han ar fi încuviințat ca urmașii lui să construiască palate ca acelea pe care el le dărâmase toată viața.

În timp ce privea prin capitală, Khutelun vedea semne de activitate pe care nu se așteptase să le găsească; peste câmpie, de la râul Orkhon pornind, fusese săpat un canal, iar apa era folosită

pentru a învârti o moară care punea în mișcare foalele fierăriei. Dar observă că acei fierari nu făureau numai spade și vârfuri de săgeți, și roți pentru mașinile de asalt, ci și târnăcoape, pluguri, sape și seceri.

Cultivau câmpia, înțelese ea, cu o tresărire de greață. Tătarii deveneau agricultori, îndeletnicire pe care o disprețuiseră dintotdeauna.

În curând îi trecu prin minte că, deși Ariq Böke îl potopise pe Khubilai cu reproșuri, nici el nu era un Chinggis Han. La palat existau multe desfătări care o uimeau și o scârbeau totodată. În beci, găsi un cuptor de cărămizi de unde pornea aer încălzit, prin țevi de piatră, spre a străbate toată clădirea. În acest fel, fiecare încăpere a palatului rămânea călduroasă pe timpul nopții. Era cu siguranță o înfăptuire uluitoare și impresionantă, dar așa se cuvenea să trăiască un călăreț tătar?

Și apoi, mai era și copacul de argint pe care-l văzuse la sosire.

Chinggis și Haghanii care-i urmaseră luaseră prizonieri numeroși meșteșugari și artizani din orașele pe care le cuceriseră, aducându-i cu ei la Qaraqorum din Persia, din Cathay, chiar și din Europa. Printre aceștia se număra și un meșter aurar, care fusese capturat din cotropirea unei țări îndepărtate numită Ungaria, cu douăzeci de ani în urmă. Fusese însărcinat să gândească și să construiască un copac de argint, pentru a fi folosit la ospețele Marelui Han. Copacul fusese făurit dibaci, cu patru șerpi argintii încolăciți în jurul ramurilor. Din gura fiecărui șarpe curgea câte o altă băutură: dintr-una, vin de orez; dintr-alta, koumiss negru; din alta, mied de miere; din ultima țâșnea vin roșu, făcut din struguri. Sub acest copac se afla o criptă în care stătea ascuns un om; din criptă urca o țeava până la un înger de argint, cu o trâmbiță în mână, cocoțat chiar în vârful copacului. Când se termina câte una dintre licori, omul sufla în țeava, iar din trompeta îngerului se auzea un sunet care îi anunța pe servitorii din bucătărie. Aceștia se grăbeau să toarne de băut în ciuberele ascunse sub copac.

În acest fel, băuturile nu se terminau niciodată și nimeni nu avea vreo scuză să rămână treaz la festinurile Hanului Hanilor.

În sine, era cu siguranță o minunăție, iar Khutelun nu avea nici o obiecție ca omul să bea koumiss peste măsură. Bărbații se îmbătaseră dintotdeauna și probabil că întotdeauna aveau s-o facă. Dar să bea din pomi de argint?

Așa fuseseră învățați să viețuiască? puterea tătarului venea din

stepă, din vântul rece și văile largi și din traiul zi de zi cu cheaguri de lapte și zăpadă. Pe Acoperișul Lumii nu se găseau palate încălzite cu cuptoare și nici copaci de argint care să astâmpere lăcomia.

O fi curgând sângele lui Chinggis Han prin venele acestui Ariq Böke, cugetă ea, dar era îndoielnic că-i înviora și bătăile inimii.

În sfârșit, fu ușurată să afle că soldații Marelui Han ocoleau palatul cu dispreț, durându-și yurtele pe câmpie. Dar acest obicei însemna și că acum între Marele Han și poporul său se înălțase un zid. Khutelun se întreba ce părere ar fi avut Chinggis Han despre asta.

* * *

Ariq Böke stătea pe tronul de abanos, în capul treptelor. La picioarele lui, plin de sânge și cu ochii sticloși, zăcea trupul neînsuflețit al unui tânăr. Tocmai fusese spintecat, iar din pântecul deschis încă se mai înălțau aburi. Marele Han își vârâse piciorul stâng în cumplita rană căscată.

Khutelun fu condusă în cameră de un șambelan și îngenunche în fața Haghanului.

— Deci, spuse el, vorbindu-i ca și cum ar fi fost cine știe ce curiozitate adusă de unul dintre șambelanii lui. Asta-i Khutelun.

Fata aștepta, cu ochii ațintiți asupra leșului palid.

— Am auzit multe despre tine, mârâi Hanul, poate de durere, foindu-și greutatea pe tron. Și ce mai face vărul meu?

— Mare Han, tatăl meu călărește ca un tânăr și se ia la luptă cu oameni pe jumătate cât vârsta lui.

— Auzim multe vești despre puterea și înțelepciunea lui.

Îi simțea privirea îndreptată spre ea. Se întrebă pentru ce o chemase.

— Ți-a făcut o mare cinste, încredințându-i în grija ta pe ambasadorii barbari.

„Iar eu am dat greș”, spuse Khutelun în sinea ei. „De-asta sunt aici. Oare voi fi pedepsită?”

— Vorbește-mi despre ei.

— Despre barbari, Mare Han? unul era un om sfânt, bolnăvicios și fără nici o putere magică. Celălalt era războinic, un uriaș cu părul ca focul. Era deștept și puternic, învățase să vorbească omenește.

Dădu din cap spre șambelanul hanului, care păși înainte cu darurile pe care Khutelun le salvase de pe calul creștinului.

Ariq Böke le studie cu atenție, pe rând; mai întâi, spada de Damasc pe care fata o găsise căzută la pământ, după luptă. Acum,

privind-o, simți din nou o tresărire grețoasă în stomac. Se rugă să nu-i fi făcut nici un rău.

Marele Han examină coiful cu zale, mănușile de piele, călimara de abanos și, în sfârșit, rubinele, pe care le aruncă pe pardoseala de marmură la fel de nepăsător ca și cum ar fi azvârlit la gunoi câteva boabe de orez stricate.

— Erau creștini?

Khutelun înțelegea natura întrebării. Auzise că Ariq Böke îi favoriza pe nestorieni.

— Îi stimau pe Iisus și sfinții creștini. Îi purtau un mare respect Mariei. Dar vorbeau și de un om pe care-l numeau Papa, spunând că era alesul Dumnezeului lor pe Pământ, căruia îi juraseră supunere.

— Ăsta-i Marele Han al lor?

— Nu cred, Mare Han. Din câte am înțeles de la ei, acest Papă nu este războinic. Mi s-a părut că ar fi mai mult un fel de șaman.

Ariq Böke mormăi, amintindu-și fără îndoială cum însuși Chinggis fusese nevoit să execute un mare șaman pentru a câștiga stăpânirea asupra tribului. Poate că regele barbar nu fusese la fel de înțelept și pierduse complet puterea peste clanurile sale, în favoarea oamenilor sfinți.

— Mi-ar fi plăcut să vorbesc cu barbarii ăștia. Neîndoielnic, avem multe de aflat de la ei. Cu siguranță că de aceea s-a gândit fratele meu să ți-i răpească.

Se foi din nou. Acum se vedea limpede că avea dureri.

— Știi că voi porni împotriva lui Khubilai.

Khutelun rămase tăcută.

— Când încep lupta cu fratele meu, pot conta pe sprijinul tatălui tău ca să-mi apere flancul?

Inima fetei începu să bată mai repede. Qaidu o învățase să-l susțină pe Ariq Böke în khurlitai, dar nu o împuternicise să încheie tratate militare, și cu atât mai puțin tocmai cu Hanul Hanilor. Nu când toată împărăția era în plin tumult.

— Negreșit, își va apăra dreptul de a trăi ca un tătar prin orice mijloace poate.

Hanul râse prelung.

— Chibzuit grăiești. Dar nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Nu pot cunoaște gândurile tatălui meu, Mare Han.

— Ba cred că le cunoști destul de bine. Ia spune-mi, cum socoți tu că s-ar cădea să trăiască un tătar?

Khutelun simțea inima bătându-i cu putere, aproape dureros, în

piept.

— În șaua calului și după yassaq-ul lui Chinggis Han.

— Și fratele meu, Khubilai. Ar crede tatăl tău că trăiește ca un tătar adevărat?

— Cum spuneam, Mare Han, nu cunosc gândurile tatălui meu. Dar știu că a jurat să se supună adevăratului Han al Hanilor de aici, din Qaraqorum.

Mă rog, până la un punct.

Ariq Böke oftă. Privi lung cadavrul de la picioarele sale.

— E pentru gută, spuse el, deși Khutelun nu comentase situația în care îl găseau, cum nici prin minte nu i-ar fi trecut să facă. Șamanii mei zic că trebuie să stau cu piciorul așa până se răcește mortul.

De vreme ce nu fusese poftită să vorbească, fata tăcu.

— A trebuit să aștept luna plină. Și-au rostit rugile pentru mine și mi-au spus că mă va tămădui.

Cum Khutelun nu răspunse nici acum, Ariq Böke lătră:

— Se zice că ești tămăduitoare și ghicitoare.

— Da, Mare Han. Lumea zice că am acest dar.

— Și ce crezi de leacurile șamanilor mei?

„Miroase a primejdie”, își spuse Khutelun. „Căci, dacă-i ponegresc, au alături de ei urechea hanului și negreșit mi-o voi pierde pe una dintr-ale mele pentru că i-am vorbit de rău.”

— Dacă un leac se arată de folos, atunci este bun.

Hanul râse din nou, ca laudă pentru iscusința ei.

— Ba bine că nu. Și dacă nu e de folos, îți trece ție prin minte o cale mai potrivită?

— Dacă nu izbutește să-ți aducă alinarea, Mare Han, aș putea să încerc. Dar teamă mi-e că sărmanele mele șiretlicuri vrăjitorești nu vor fi la fel de măiestre.

— Și ce sărmane șiretlicuri vrăjitorești întrebuințezi?

— Unii spun că se simt mai bine după ce-i aduc o jertfă lui Tengri și-mi pogor mâna asupra lor. Căci eu, una, nu mă laud cu puterea tămăduirii. Repet doar ceea ce-mi spun alții.

Marele Han se ridică în picioare, icnind de durere, și împinse leșul peste marginea estradei. Cadavrul se rostogoli pe trepte, pentru a se opri în sfârșit, rășchirat oribil pe covoarele de la picioarele tronului.

— Atunci poți să-ți pui mâna aici, pe piciorul meu stâng, mugi el. De trei luni pline îmi tot vâr piciorul în mațele oamenilor și nu

cunosc altă alinare decât să știu că au fost oștenii fratelui meu!

Khutelun îi observă pe șamani furișându-se afară din sală ca niște umbre.

— Trebuie să mă dezbar de guta asta, dacă vreau să călăresc la luptă împotriva lui frate-meu.

— Mare Han, voi face tot ce pot. Dar, mai întâi, trebuie să mă întâlnesc cu spiritele.

— Și de ce-ai trebuință pentru asta?

— De tobele și îmblăciul meu. Iar apoi, de fum de cânepă sau lapte de iapă tare.

Hanul se prăvăli la loc pe tron.

— Fă ce-oi ști. Da' alungă-l pe dracul ăsta din piciorul meu!

Era o adunare impresionantă, după părerea lui Khutelun. Îi recunoștea pe mulți membri ai Clanului de Aur; strănepotul lui Chinggis, Durchi, și vărul lui Durchi, Khurumshi, amândoi așezați pe cai, cu chipuri severe, în armură completă; și mai erau fiii lui Möngke, Asutai și Ürüng Tash, și nepotul lui Chaghadai, Aleghu, căruia Ariq Böke tocmai îi cedase hanatul Chaghadai. Era apoi generalul lui Möngke, Alandar, înfricoșător în armura sa cu lamele și coiful mare cu aripi. În spatele lor se rânduiau hani din toate marile clanuri de la miazănoapte de Gobi, cu uriașele lor pavilioane întinse pe câmpie, mătăsurile aurii și ca albastrul cerului stârnind o furtună de culori pe fundalul cerului înnorat.

Ariq Böke fu scos din oraș pe o lectică, de gărzile sale de corp. Purta o mantie albă ca zăpada, împodobită cu aur, iar pe cap avea o căciulă cu tiv din blană de hermină imaculată. Îl înconjura o gardă de onoare alcătuită din cei mai buni ostași ai lui. Toboșarii, călări pe cămile, urmau convoiul, bătând un marș. Steaguri roșii, aurii și albe fluturau în vânt.

Din trecere, Ariq Böke o văzu pe Khutelun călare pe calul ei și ridică o mână să oprească procesiunea cât timp stătea de vorbă cu ea.

— Khutelun! se răsti el.

Fata descăleca și-și îndoi genunchiul de trei ori, cum cerea datina.

— Te înapoiezi în stepa Fergana?

— Da, Mare Han.

— Ne pare rău să te vedem plecând, bătu el cu piciorul stâng, apăsat, în podeaua de lemn a litierei. Ne-ai izgonit focul din picior. Putem călări din nou! te-am ține ca șamancă a noastră personală,

dacă ai rămâne în Qaraqorum.

Khutelun înclină din nou capul, ușor.

— Îmi face o mare cinste, Mare Han. Dar tatăl meu mă așteaptă să mă întorc.

„Iar șamanii tăi m-ar fi otrăvit într-o săptămână, dacă hotărâm altminteri."

— Cu regret te pierdem, se rezemă Ariq Böke de balustrada lecticii. Când ajungi înapoi în Fergana, să-i spui tatălui tău că am pornit să pun mâna pe Khubilai, iar Clanul de Aur vine în urma mea!

— Așa voi face, Mare Han.

— Am să mă-ntorc cu fratele meu în lanțuri! mai strigă el și dădu poruncă să pornească mai departe.

Khutelun privi procesiunea croindu-și calea pe câmpie, armata Marelui Han al mongolilor din nou în drum spre răsărit, cum făcuse de nenumărate ori în trecut, pentru a-i ataca pe veșnicii săi dușmani, cei din neamul Chin.

Dar acum, pentru întâia oară, tătarii aveau să se lupte cu unul de-al lor.

PARTEA A CINCEA.

XANADU.

Shang-tu de la vremea celei de-a treia luni de vară până la prima lună de toamnă din Anul Maimuței

— Iată, murmură Sartaq.

Shang-tu, capitala Fiului Cerului, Cârmuitorul Ceresc al întregului Pământ, se întindea înaintea lor, lângă un lac de culoarea oțelului încrețit. Din toate părțile îl înconjurau munți cu vârfurile retezate, care-i aminteau lui Josseran de cocoașele cămilelor. În ochiul unui creștin, conturul cerului forma o ciocnire de credințe cu neputință de potrivnice între zidurile unei singure cetăți; stupele idolatrilor și minaretele mahomedanilor se luau la întrecere să atragă atenția, împungând cerul deasupra lamaseriilor de culoare lutoasă ale tanguților și a pavilioanelor pictate ale cathaylor. Dincolo de ziduri, casele din cărămizi de chirpici se înghesuiau laolaltă de-a lungul ulițelor noroioase și al gangurilor întortocheate, mai puțin spre miazănoapte, unde scânteiau în soare acoperișurile cu numeroase caturi ale palatului imperial, printre aleile verzi și umbroase ale parcurilor regești.

Wilhelm strigă o rugăciune de mulțumire către Dumnezeu, spre surprinderea însoțitorilor lor tătari. Furiosul se holbă la el de parcă

și-ar fi ieșit din minți.

— Domnul ne-a călăuzit și ne-a apărat în îndelungata noastră călătorie! în veci fie slăvit și lăudat!

— Pare-mi-se că te cam pripești, mormăi Josseran.

— N-am ajuns la țel, nerecunoscătorule? mârâi călugărul.

— Am drumețit șase luni și am îndurat greutăți cum nu mă credeam în stare să înfrunt, răspunse Josseran. Însă ar fi bine să nu uităm că încă n-am făcut nici jumătate de drum.

Se întoarse să privească spre miraculoasa priveliște din fața lui.

— Mai trebuie să ne și întoarcem. Ține minte asta.

* * *

Un taluz de pământ bătătorit forma un perimetru de apărare în jurul cetății. Orașul se afla dincolo de acesta, cu stindardele verzi fluturând pe zidurile de piatră și santinelele în armuri privindu-i din foișoarele de strajă.

Intrară pe sub o arcadă mare a Porții de Miazăzi și numaidecât fură asaltați de mirosurile și mizeria vieții omenești. În această privință măcar, își spuse Josseran, nu se deosebea prea mult de Saint Denis sau chiar de Roma. Își croiră drum prin îmbulzeala mulțimilor și a caselor de lemn înghesuite, iar Josseran observă cum zarva scădea pe măsură ce se apropiau de palat. În jurul zidurilor acestuia, nimeni de pe stradă nu ridica glasul mai sus de șoaptă. Ajunseră la încă un zid, construit din chirpici și lung, poate cât două zvârlituri de săgeată cu arbaleta, străjuit de două porți enorme, bătute în ghinturi de fier.

Păzitorii recunoscură uniformele Gărzii Imperiale din escortă și porțile se deschiseră imediat în calea lor.

Înăuntru domnea o tăcere desăvârșită. Lui Josseran i se opri respirația. După tărăboiul plin de duhori al ulițelor, aici se găsea un sanctuar de liniște: curți mari pietruite cu dale și pagode înalte cu streșini arcuite în sus și șițe din bambus despicat și lăcuit, auriu sau verde ca jadul. Străjeri cu coifuri de aur înaripate și pelerine din piele de leopard patrulau în tăcere.

Pavilionul Marii Armonii se înălța în fața lor pe o uriașă platformă de pământ, lată de vreo zece prăjini și având nu mai puțin de treizeci de prăjini lungime. La porunca lui Sartaq, își lăsară caii și urcară pe treptele de marmură.

Josseran privea împrejurimile, cu gura căscată de uimire. De jur împrejurul lui se vedeau clădiri mari, cu acoperișurile înalte sprijinite pe coloane enorme de lemn sculptat și poleit, construite

pe platforme înălțate, cu pardoseala și pereții din marmură. Acoperișurile acestor clădiri erau pictate cu vopsele aurii și albastre ca păunul, argintii și verzi de jad, și atât de lustruite încât străluceau la soare ca sticla. Fiecare palat era unit cu celelalte prin câte o alee pavată cu marmură.

În inima acestei aglomerări se găsea palatul împăratului însuși. Avea zidăria lăcuită în stacojiu asemenea stâlpilor ce susțineau acoperișul în trei straturi. Dragoni și șerpi de aur se încolăceau pe pilaștrii carmin și se zvârcoleau de-a lungul streșinilor, departe sus deasupra lor. Mișcarea norilor albi făcea să pară că dragonii înșiși zburau, purtați prin înalturi de aripile lor cu solzi de aur.

Palatul era înconjurat de o terasă vastă, împrejmuită cu balustrade lucrate toate din aceeași marmură albă pură. Sute de lumânări cu tămâie ardeau în cazane de bronz, astfel încât prin aer plutea mireasma lor grețos de dulceagă. Dedesubt, curtea cu dale era pustie și tăcută.

În jur, palatele cu câte trei acoperișuri ale curții regale scânteiau de aur și purpură, în umbra brazilor și a chiparoșilor bătrâni.

— Sunteți cei mai binecuvântați din toți barbarii, șopti Sartaq. Ați ajuns în centrul lumii.

* * *

Doi lei de piatră enormi, mari fiecare cât un ponei tătăresc, păzeau intrarea, o ușă cu nituri de alamă, încadrată de alte două uși mai mici.

Se părea că sosirea lor fusese prevăzută. Un șambelan, îmbrăcat în robă de mătase stacojie și cu o tocă pe cap, aștepta să-i escorteze prin portal, în Sala de Audiențe.

Josseran și Wilhelm primiră poruncă să se descalțe. Șambelanul le întinse papuci de piele albă, pe care trebuia să și-i pună în picioare pentru a nu murdări covoarele de mătase aurie dinăuntru.

— Țineți minte, nu călcați pe prag, le șopti Sartaq. Se socotește a fi semnul de cel mai rău augur și oricine o face e pedepsit cum nu se poate mai aspru.

— Chiar și ambasadorul creștinilor? îl întrebă Josseran.

Expresia de pe chipul lui Sartaq fu cel mai lămuritor răspuns.

Wilhelm se pregătea pentru monumentala ocazie. Deschise desaga de piele, și-și puse pe el stiharul alb și etola purpurie pe care le adusese cu el tot drumul de la Roma. Într-o mână luă Biblia comentată și psaltirea. În cealaltă luă cartea de rugăciuni și

cădelnița de argint. În sfârșit, își petrecu la gât crucifixul argintiu.

Josseran se gândea la darurile pe care le adusese de la Acra, spada de Damasc, rubinele, mănușile din piele, toate pierdute în timpul atacului lui Sartaq. Se mai gândea și la mantia albă cu crucea roșie de Malta a Ordinului Templului. Intenționase s-o poarte în audiență la Marele Han, dar când colo urma să apară îmbrăcat ca oricare alt tătar. Se simțea aidoma unui cerșetor.

— Ești gata, templierule? își trase nasul Wilhelm.

— Pe cât de gata poate fi vreodată un om când se întâlnește cu un rege.

— Atunci, să ne confruntăm cu păgânii.

Josseran trase adânc aer în piept. Wilhelm porni înaintea lui și intră în marea curte a împăratului cântând Salve Regina.

Un spectacol pentru simțuri, un tumult de culori, o scenă de o imposibilă splendoare pentru a zădărî sufletul și a lua ochii. Pretutindeni se vedeau mătăsuri și brocarturi, blănuri și aur; Josseran văzu cathayi cu căști de fier ca oalele și mantii de brocart sângeriu, lamași tanguți cu țestele lor rase și robele galbene ca șofranul ușor de recunoscut oriunde, curteni cu mustăți subțiri pe oală, în portul uighurilor, robe portocalii cu tichii înalte de mătase, legate cu fundă. Erau și scribi, purtând caftanele cu poale largi ale mahomedanilor, pe lângă oameni sfinți tătari, aproape goi, cu bărbi încâlcite și păr zburlit.

Deasupra capetelor lor, drapelele triunghiulare verzi cu alb ale împăratului erau agățate pe pereți, printre coloanele aurii și roșii-carmin. Întreaga frescă se reflecta în luciul de oglindă al dușumelelor de marmură.

Khubilai, Puterea lui Dumnezeu pe Pământ, Stăpânul Tronurilor, Conducătorul Conducătorilor, stătea pe un tron înalt din fildeș și aur, cu dragoni poleiți încolăcindu-i-se de-a lungul brațelor. Purta o mantie de brocart auriu și un coif în formă de castron, iar la gât o fâșie din piele de leopard. Catarama cingătorii era din aur curat.

Josseran observă că era un om scund și îndesat, trecut de vârsta mijlocie. Avea părul împletit în două cozi la ceafă, după obiceiul tătăresc. În urechi purta cercei în formă de inele din aur și avea o mustață subțire, pe oală. Chipul îi era neobișnuit de palid, cu obrajii trandafirii. Șocat, Josseran își dădu seama că își făcuse această înfățișare cu ajutorul sulimanurilor.

Tronul stătea cu fața spre miazăzi, după tradiția tătarilor, și

spatele către vântul din miazănoapte. Lângă el, la stânga, ședea împărăteasa. În dreapta erau fiii lui, așezați pe o estradă mai mică, la o înălțime socotită astfel încât să aibă capetele în linie cu picioarele lui. De partea cealaltă se aflau fiicele. Alți prinți de curte stăteau mai jos, în ordine descrescătoare a privilegiilor, bărbații la apus, femeile la răsărit.

Curtenii de rang mai mic erau rânduiți de-a lungul aripilor sălii; miniștrii lui Khubilai, purtând căști cu boruri curioase și mantii chinezești de brocart; femeile chinezoaice, având mantale cu glugă, părul lung strâns în jurul capului cu agrafe prinse iscusit; prințesele tătăroaice, cu panașe complicate; și, de-a lungul pereților, garda imperială, cu coifuri de aur înaripate, platoșe de piele, mantile și pieptare din piele de leopard și pelerine stacojii.

Oameni din toate ținuturile de dincolo de Acoperișul Lumii, adunați aici, în imensitatea sălii; cei ciudați, cei păgâni, cei sălbatici, cei magnifici și cei profani.

Până și în mijlocul acelei mulțimi exotice, ochii lui Josseran fură atrași de cărturarii confucianiști cu turbanele lor de mătase neagră, de sub care ieșeau înapoi două cozi ca niște urechi țepene, și unghiile lungi, înguste spre vârf. Unii și le lăsaseră să crească lungi aproape cât degetele, ca pintenii unor păsări negre și diabolice. Această modă, avea el să afle mai târziu, nu era menită să intimideze, ci era un mijloc prin care să se deosebească de oamenii obișnuiți, să demonstreze că nu-și câștigau traiul prin munca mâinilor.

Josseran observă de asemenea, neîntârziat, că erau de față mult mai puține femei decât fuseseră la curtea lui Qaidu, în Fergana. Aici, singurele femei prezente păreau să fie doamnele de rang foarte înalt, pe care le întreceau mult la număr bărbații. În marele pavilion al lui Qaidu nu predominase niciunul dintre sexe.

Lângă Khubilai, pe estradă, stătea un bărbat cu del tătăresc, dar care avea țeasta rasă și trăsăturile unui tangut. Phags-pa, îi șopti Sartaq lui Josseran. Un lama. În pofida îmbrăcămintii, Preceptorul Imperial, vraciul și cel mai important sfătuitor al împăratului.

Intrarea lor trecu în mare parte neluată în seamă, căci tocmai se desfășura un festin măreț. Șambelanii curții îi duseră în fundul marii săli, unde fură poftiți să se așeze. Numai cei mai mari stăteau la masă, după câte se părea; majoritatea curtenilor ședeau pe covoarele de mătase viu colorată ce erau așternute peste tot.

Numaidecât, slujitorii le aduseră tăvi cu oaie fiartă în frumoase

farfurii smălțuite în culori de măslină și scorțișoară.

Wilhelm privi cu dezgust mâncarea. Era jignit vizibil, să stea ghemuit incomod, cu stiharul pe el, continuând să strângă în mâini sfintele relicve pe care le adusese.

— E de nesuferit, îi șuieră el lui Josseran. Am bătut lumea cât e de lungă ca să ne înfățișăm înaintea lui, iar el uite cum ne tratează!

Josseran ridică din umeri:

— Se cade să avem răbdare.

— Sunt trimisul Papei însuși!

— Nu pare dispus să-i pese nici dacă ai fi Sfântul Petru. Pare doar nemâncat.

Sosiră alte bunătăți și începură să mănânce cu degetele din vasele de ceramică. Erau ouă, o bere preparată din mei, niște zarzavaturi crude asezonate cu șofran și înfășurate în clătite și câteva tipsii cu potârnichi fripte. Sartaq le spuse că fructele și potârnichile erau proaspete, aduse chiar în dimineața aceea din Cathay, prin yam.

Și, desigur, nelipsitul koumiss.

În mijlocul sălii se găsea un mare cufăr de lemn, măsurând poate trei pași de-a latul, acoperit cu foiță de aur și purtând încrustații complicate cu dragoni și urși. În fiecare latură se aflau cepuri de aur, pe unde paharnicii turnau poloboace întregi de koumiss în ulcioare de aur, fiecare ajungând să potolească setea a zece oameni. Câte unul dintre acestea fusese pus între fiecare mesean și vecinul său, cu câte un polonic de aur rezemat de buză.

Două scări urcau spre platforma unde cina împăratul. Cupe pline erau urcate ceremonios pe un șir de trepte, iar pe cealaltă scară erau purtate înapoi goale, într-un trafic ce părea foarte vioi. Josseran mai observă că lacheii împăratului aveau gurile și nasurile acoperite cu călușuri de mătase; pentru ca mâncarea și băutura lui să nu fie contaminate de răsuflarea slugilor, îi explică Sartaq.

Când împăratul ridică un șip la buze, toți cei din sală căzură în genunchi, cu capetele plecate.

— Trebuie să faceți la fel, șuieră Sartaq.

Josseran se supuse. Wilhelm rămase pe loc, încăpățânat, cu chipul palid de mânie.

— Fă-o, îi șopti Josseran.

— Ba n-am s-o fac.

— Ba ai s-o faci, că de nu îți frâng gâtul și-i scutesc pe tătari de-o belea!

Wilhelm păru surprins.

— N-ai să-mi pui viața în primejdie, și nici pe-a ta!

Fără tragere de inimă, Wilhelm căzu în genunchi.

— Deci acum jurăm supunere putiriței de beție a diavolului? să mă ierte Dumnezeu! nu mai lipsește decât să aprindem lumânări dinaintea mădularului viril al barbarului și să slujim vecernia în timp ce-și deflorează o fecioară!

— Dacă e nevoie. Mormăi Josseran. Totul e în numele diplomației de curte.

Muzicanți chinezi, cu cape și mantii violete, în parte ascunși după un paravan pictat, începură să cânte a jale la viori și gonguri. Mărul lui Adam juca în beregata împăratului, iar koumiss-ul i se prelingea pe bărbie, curgând în josul gâtului. Când termină de băut, muzica încetă, ca semnal pentru curtenii prezenți să-și reia mâncatul.

Wilhelm privea cu silă și uimire la acea bufonerie năucitoare; păgânătatea iadului, cugetă el. Buna creștere a dulăilor din infern.

* * *

Ospățul continuă, până când mulți dintre oaspeți rămaseră întinși pe spate, râgâind și gemând de preaplinul burților. Până și împăratul însuși părea toropit de băutură.

După festin, veni rândul jongleurilor și al mâncătorilor de foc. Dar, de-acum, cei mai mulți dintre invitați nu le mai puteau aprecia măiestria. Khubilai moțăia pe tron.

În sfârșit, reprezentațiile se sfârșiră și unul dintre șambelani veni grăbit pentru a le cere lui Josseran și Wilhelm să se ridice în picioare.

— Urmează să vă prezentați în fața împăratului, le șopti Sartaq.

— Acum? protestă Wilhelm.

Își imaginase o intrare măreață. Sau, de nu, se așteptase ca regele tătarilor să fie măcar treaz.

Când colo, se pomeni mânat fără ceremonie spre mijlocul sălii de către șambelan și ajutoarele acestuia. Împreună cu Josseran, fu împins de-a binelea în genunchi, dinaintea marelui tron, ca niște prizonieri.

Șambelanul îi anunță, iar în sală se lăsă tăcerea. Dintr-o dată, toți ochii se întorseseră spre ei.

Împăratul se trezi, fără chef. Stătea prăvălit pe tron, clipind din ochi încet. Phags-pa lama stătea în picioare lângă el, cu chipul ca de cremene.

Josseran trase adânc aer în piept.

— Numele meu este Josseran Sarrazini, începu el. Am fost trimis de stăpânul meu, Thomas Berard, Mare Maestru al Cavalerilor Templului, în Acra, pentru a vă aduce o solie de prietenie și urări de fericire.

Khubilai nu părea să-i asculte cuvântarea. Se întorsese spre Phags-pa lama și-i șușotea ceva la ureche.

Când Josseran termină, tangutul își drese glasul.

— Fiul Cerului voiește să știe de ce ai nasul așa de mare.

Josseran simți ochii lui Sartaq îndreptați spre el. Îl văzu stăpânindu-și un zâmbet. Fără îndoială, se întreba dacă avea de gând să se țină de cuvânt, spintecându-l pe următorul tătar care-i remarca acea trăsătură proeminentă a feței.

— Spune-i că printre ai mei nu e considerat prea mare.

Alt schimb de replici șoptite.

— Atunci, Fiul Cerului gândește că sunteți un popor de năsoși. Aveți daruri să-i înmânați?

Josseran dădu din cap spre Wilhelm, care înțelese că sosise momentul. Întinse reverențios misalul și psaltirea.

— Spune-i că acestea sunt daruri care-l vor ajuta cu o viață nouă și glorioasă întru Christos, îi ceru el lui Josseran.

Șambelanii duseră volumele sacre spre tron, unde Khubilai le examină, încruntându-se cu concentrarea delicată a unuia care a băut vin peste măsură.

Deschise psaltirea. Fusese prefațată cu o poveste ilustrată pe douăzeci și patru de pagini a vieții lui Iisus Christos și întoarse câteva file, părând să se distreze câteva momente. Apoi trecu la cartea de rugăciuni, care era ilustrată cu imagini ale sfinților, în picioare, o Fecioară cu Pruncul așezată, gravate în albastru regal și auriu. Împunse cu degetul una dintre ilustrații, comentându-i ceva vraciului său, după care aruncă în lături cărțile sfinte, nepăsător de parcă ar fi fost niște oase de pui. Volumele căzură pe pardoseala de marmură, cu o bufnitură înfundată care își împrăștie ecoul prin marea sală. Josseran îl auzi pe Wilhelm scoțând un mic țipăt.

Înțelegea că nici înfățișarea și nici ofrandele lor nu-l impresionaseră prea mult pe marele senior. Trebuia să salveze situația atât cât se mai putea.

— Măria Ta ești cel căruia Dumnezeu i-a dat o mare putere în lume, spuse el. Regretăm că avem prea puțin aur și argint ca să-ți dăruim. Călătoria de la apus a fost lungă și istovitoare, și am putut

aduce puține daruri. Din păcate, pe celelalte le-am pierdut.

Fusese cât pe ce să spună: „Când ne-au răpit ostașii voștri”, dar se corectă:

— Le-am pierdut pe drum.

Khubilai era buimac de băutură și mâncare, gata să adoarmă la loc. Se aplecă într-o parte, murmurându-i un răspuns tangutului ce stătea în dreapta lui. Josseran înțelegea acel apanaj al puterii; un rege nu-și înjosea persoana adresându-se direct petiționarilor, nici chiar dacă erau ambasadori de pe un alt tărâm.

— Întocmai cum soarele își împrăștie razele, și puterea Domnului Ceresc se întinde pretutindeni, răspunse Phags-pa lama, și prin urmare nu avem nevoie de aurul și argintul vostru. Fiul Cerului vă mulțumește pentru sărăcăcioasele voastre daruri și dorește să cunoască numele tovarășului tău. De asemenea, mai întreabă ce treburi vă aduc în Centrul Lumii.

— Acum ce zice? șuieră Wilhelm, lângă umărul lui.

— Vrea să știe cine suntem și de ce am venit aici.

— Spune-i, se repezi clericul, spune-i că am în posesia mea o bulă papală. Este menită să mă prezinte pe mine, Wilhelm de Augsburg, ca prelat al Sfinției Sale Papa Alexandru al Patrulea, la curtea lui. Mă împuternicește să înființez Sfânta Biserică Romană în împărăția lui și să-l aduc pe el cu toți supușii lui în îmbrățișarea lui Christos, sub autoritatea Sfântului Părinte.

Josseran traduse cuvintele lui Wilhelm, dar omise să menționeze că acesta urma să instituie autoritatea Papei în Shang-tu. Ar fi fost puțin cam prematur, conchise el.

Privi în jur, la trupurile zecilor de curteni îngrămădite pe dușumea ca niște mortăciuni, dintre care unora li se prelingea vin pe gură. Ciudat. Undeva, în apropiere, unul dintre tătarii adormiți trase un vânt. Altul începu să sforăie, toropit de băutură. Niciunul dintre curteni nu le dădea cea mai mică atenție.

— Spune-i că trebuie să asculte cu foarte multă băgare de seamă ceea ce am de spus, continua Wilhelm, pentru a-mi putea respecta instrucțiunile salutare de la Papa însuși, care este trimisul lui Dumnezeu pe Pământ, și astfel să ajungă a-L recunoaște pe Iisus Christos și a-I adora slăvitul nume.

Josseran se holbă la el:

— Ți-ai pierdut mințile?

Wilhelm nu-și lua ochii de la Khubilai.

— Spune-i.

„Ești smintit”, zise în sinea sa Josseran. „Noroc că mă aflu aici ca să te apăr și cunosc căile bisericii mai bine decât voi, bisericoșii.”

— Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru că am ajuns cu bine, îi spuse el lui Khubilai și ne rugăm Domnului nostru, al cărui nume este Christos, să-i dăruiască împăratului o viață lungă și fericită.

Wilhelm s-ar fi mulțumit cu atât, dacă nu-i trecea prin minte că Josseran putea face altfel decât să-i traducă spusele întocmai așa cum îl instruise.

— Acum, spune-i că cerem să se pună imediat capăt cotropirii pământurilor creștine și îl povățuim că, dacă nu dorește să cadă pradă osândei veșnice, să se pocăiască numaidecât și să se prosterneze dinaintea lui Iisus Christos.

Lui Josseran nu-i venea să-și creadă urechilor. În cinci ani de când avusese de-a face cu clericii din Outremer, credea că le cunoscuse întru totul înfumurarea.

Reveni cu atenția spre Khubilai.

— Mărite Stăpâne, am fost trimiși de regele nostru pentru a-ți propune un soi de alianță.

Pentru prima oară, împăratul păru să se deștepte din toropire. Clipi mărunt din ochi, șoptindu-i ceva preceptorului.

— Fiul Cerului dorește să știe mai multe despre această alianță de care vorbiți, spuse Phags-pa lama. O alianță împotriva cui?

— Împotriva sarazinilor de la apus. Marele vostru prinț Hülegü îi găsește dușmani comuni vouă ca și nouă. Stăpânul meu mi-a poruncit să vin pentru a vă oferi o alianță solemnă contra lor.

Împăratul păru să chibzuiască la această propunere. „S-ar putea să fi nimerit momentul propice”, își spuse Josseran. „Dacă este într-adevăr prins într-o dispută pentru tron, e în interesul lui să știe că hotarele apusene sunt sigure, înainte de a-l trimite pe acel Hülegü împotriva amenințării dinăuntru.”

Așteptă câteva minute îndelungate răspunsul cumpănit al împăratului. Apoi, auzi un sforăit sonor. Pe Conducătorul Conducătorilor îl furase somnul beției.

— Fiul Cerului v-a auzit cuvintele, spuse Phags-pa lama. Zice că se va gândi la ce i-ați spus și va vorbi cu voi din nou.

Și, scurt, fură trimiși afară.

* * *

În timp ce ieșeau din Sala de Audiențe, Josseran observă că străjerii nu respectau regula asupra căreia îl avertizase atât de amenințător Sartaq, aceea de a nu călca pe prag. Poate fiindcă

aproape nimeni din toată liota nu era în stare să-l observe. De fapt, pragul era înalt de aproape un picior și un număr dintre curteni nu numai că păşiră pe el, dar câțiva căzură de-a dreptul pe deasupra, cu fața în jos, beți morți.

— E un beţivan şi-un nespălat, şuieră Wilhelm, când ieşiră din încăpere. Ia te uită la el cum se comportă! cu toate valtrapurile lor elegante, oamenii ăştia sunt nişte barbari!

— Şi totuşi, noi suntem cei care am bătut drumurile şase luni ca să-i vorbim. El n-a găsit de cuviinţă să vină la Acra. Sau la Roma.

Wilhelm însă nu îl asculta.

— Ce-a răspuns la vorbele mele? întrebă. Trebuie să-mi spui tot ce-a zis.

— Ultimele lui cuvinte înainte de a adormi buştean au fost că şambelanii trebuie să trimită negreşit în camera mea, la noapte, o fecioară cu o duzină de ulcioare de koumiss.

— Nici nu m-aş mira din partea ta să primeşti un asemenea dar, se strâmbă Wilhelm. Pe mine m-a pomenit cu ceva?

— Da.

— Şi?

— Când i-am spus că eşti călugăr al Sfântului Dominic, a poruncit să fii jupuit de viu, iar pielea să-ţi fie atârnată în yurta lui.

Se răsuci pe călcâie şi plecă. Şase luni călătoriseră până la capătul lumii, îşi riscaseră vieţile în nenumărate feluri, iar acum i se părea că totul fusese de pomană. Nu voia să mai aibă de-a face cu bisericosul acela prost şi îngâmfat.

Se săturase de clerici pentru-o duzină de vieţi omeneşti.

* * *

Wilhelm ieşi pe poartă, cu inima şi mintea în plin tumult, întrucât credinţa sa era oarbă în faţa tuturor opreliştilor, părăsise Roma aşteptându-se la măreţie din partea lui însuşi. Era încredinţat că Dumnezeu păstrase acea misiune numai şi numai pentru el, un destin pe care-l putea duce la îndeplinire: mântuirea sufletelor păgâne care altminteri ar fi fost osândite să ardă în focul iadului, aducerea sălbaticelor hoarde tătăreşti la ordine, încheierea unei alianţe militare împotriva sarazinilor din Ţara Sfântă. Îşi făgăduise nici mai mult nici mai puţin decât izbăvirea creştinătăţii.

Şi, în schimb, fusese tratat cu josnicie, fusese împovărat cu un templier eretic ca escortă şi tovarăş de drum şi nu convertise nici măcar un suflet de om, pentru ca din toate suferinţele lui să se aleagă cu ceva.

Începuse chiar să se îndoiască de el însuși.

* * *

Orașul interior era rezervat împăratului și curții sale, dar, în afara marmurei scânteietoare și a frizelor aurite, orașul Shang-tu în sine era aglomerat și mizer, ca toate celelalte mari orașe pe care le văzuse Wilhelm, fie în creștinătate, fie în Outremer sau aici, în Cathay.

Pe ulițe clocotea o mare fremătândă de oameni și dobitoace. Catâri împovărați din greu erau îmboldiți de stăpâni cu bețe de bambus, căruțe trase de boi hodorogeau încărcate vârfuit cu saci umflați de grâne. O cucoană mare se clătina prin gloată într-o lectică brodată, cu agrafe de jad în părul ei negru și lucios și cercei cu pietre scumpe legănându-i-se pe lângă obraji. Hamali cu coșuri și chiupuri de lut agățate pe prăjini îl îmbrânceau trecând în grabă. Toți se îmbulzeau și se înghionteau în harababura aceea zgomotoasă.

Spre deosebire de curtenii pe care-i văzuse în palat, oamenii sărmani din Shang-tu purtau bluze simple și pantaloni din pânză de cânepă, cu mici turbane de cârpă pe capete și sandale de lemn în picioare. Asemenea tătarilor, cei mai mulți dintre ei erau bărbieriți, deși unii purtau favoriți prelungi sau câte o țăcălie rară.

Casele erau înguste, niște cocioabe din scânduri sau chirpici, grinzile de lemn ale câte uneia rezemându-se pe cea vecină, astfel încât toate clădirile formau o singură fațadă neîntreruptă de-a lungul străzilor. Ferestrele erau acoperite cu rogojini de cânepă rupte.

Pe străzi domnea o hărmălaie asurzitoare. Vânzătorii de trestie de zahăr atrăgeau clienții bătând în câte o bucată de bambus găunos, iar telalii postați la colțurile ulițelor și negustorii de la tarabe umbrite cu pânză se luau la întrecere zbierându-și mărfurile. Dintr-un gang, Wilhelm auzi sunetele unei lupte de cocoși.

Numai aparii cu trupuri mlădioase și chipuri slabe tăceau, bâțâindu-se pe străzi cu ulcioarele lor grele și mușchii vânjoși umflați ca niște odgoane împletite sau stând pe vine în ușile băilor publice, cu gura căscată moale și suferința întipărită pe față.

Peste tot, numai ochii stinși și bântuiți ai celor săraci.

Pe malul râurilor, lângă podurile cocoșate, unde domnea cea mai cumplită înghesuială, menestrelii se adunau să-și facă meseria în fața mulțimilor. Văzu un acrobat cu capul vârât între picioare, oameni jonglând cu oale mari de pământ ars, înghițitori de săbii, un

bărbat ciung cu un urs îmblânzit.

Mai era și un păpușar, ale cărui picioare ieșeau caraghios de sub o ladă acoperită cu perdele, și niște saltimbanci făcând comicării pentru puzderia de gură-cască. Wilhelm nu înțelegea nici o vorbă din ce rosteau, dar chinezii păreau să se distreze nemaipomenit, râzând cu hohote, însă veselia se opri pe neașteptate, când pe pod apăru o trupă de oșteni de-ai împăratului. Actorii o tuliră, împrăștiindu-se.

Pesemne că ținta micii lor pantomime fuseseră tătarii.

În timp ce-și târșâia picioarele pe străzi, recunoscu lamaseriile și pagodele idolatrilor. Trecând prin dreptul unei ferestre, văzu o adunătură de bătrâni cu bărbi albe și auzi o litanie din Q'ran. Îl cufundă și mai adânc în genunea deznădejdii. Chiar nu era acolo loc pentru Dumnezeu?

Întâmplător, nimeri într-o curticică, sub o arcadă acoperită, unde găsi o ceainărie bântuită de negustători bogați și curteni de la palat. Privi prin ferestre, care se deschideau spre stradă. De streșini atârnau lampioane aurii și stacojii, iar pereții erau decorați cu acuarele și inscripții caligrafiate iscusit. Un pâlc de cântărețe și curtezane se aplecau peste balustrada pictată, invitând trecătorii să le însoțească înăuntru, la un ceai și un vin din flori de prun.

Chicotind, îl chemară cu degetul și pe Wilhelm, care se răsuci pe călcâie și o luă la fugă.

* * *

Ajunse la un zid de pământ uscat, cu o ușiță deschisă la stradă. Ridicând privirea, văzu în vârful acoperișului etajat o cruce grosolană de lemn. I se opri respirația. Fără a îndrăzni să nădăjduiască măcar, se aventură înăuntru.

Era întuneric, prin aer plutind praful și mirosul de tămâie. Luminița galbenă a unui opaiț cu seu ardea pe altar. Josseran se apropie, pentru a vedea că pe altar era așternută o pânză aurie, brodată cu chipuri ce-i erau mai familiare decât propria față reflectată în oglindă.

Privea icoana Fecioarei, cu Ioan Botezătorul lângă ea.

Exclamând ușor, își făcu semnul crucii.

Dintr-o dată, se simțea copleșit de emoție.

— Dumnezeu e aici, șopti el. Aici, în Cathay. Popa Ioan a trecut pe-aici înaintea mea.

În umbre lucea o cruce mare de argint, încrustată cu jad și peruzea. Singura deosebire de crucifixul drag lui era aceea că nu

avea pe ea chipul lui Christos. Alături se găsea o statuetă de argint a Mariei și o casetă argintată masivă, asemănătoare cu acelea pe care le folosise în Augsburg pentru a ține în ele sacramentul.

În acel moment, Wilhelm înțelese ce însemnase pentru Pavel drumul Damascului. Cunoscu o clipă de revelație divină. I se arătase și lui viziunea lui Christos. Îi confirma faptul că Dumnezeu îi încredințase într-adevăr o misiune sacră și se blestemă singur pentru îndoielile pe care le nutrise.

Căzu în genunchi, șoptind o rugăciune de mulțumire către Dumnezeu. Aici, în inima întunecimii, îl găsise pe Mântuitor. Dumnezeu ajunsese până și în Cathay. La urma urmei, povestea cu Popa Ioan era adevărată.

În timp ce începea să recite cuvintele paternosterului, din fundul întunecos al bisericii apăru o siluetă.

Wilhelm se ridică în picioare.

— Mă numesc Wilhelm, se prezentă el, în latină. Am fost trimis aici de Papa, care este Vicarul lui Christos pe Pământ, pentru a vă aduce binecuvântarea Singurei Credințe Adevărate și a vă călăuzi spre protecția Sfântului Părinte.

— Eu sunt Mar Salah, răspunse preotul, în limba turcă. Sunt Mitropolitul din Shang-tu. Am auzit totul despre tine și nu te doresc în biserica mea. Ieși afară.

Wilhelm se grăbea pe străzile din Shang-tu înapoi spre palat, emoționat și tulburat de ceea ce descoperise. Să găsească biserica lui Christos în acel sălaș de barbari era un miracol la care nu se așteptase nici o clipă. Dar nu se amăgea cu privire la felul piedicilor care-l așteptau. Mai întâi, trebuia să smulgă din rădăcini erezia, așa cum făcuseră și în Languedoc.

Nu putuse comunica direct cu preotul, pentru asta avea nevoie de templier. Dar nu încăpea nici o îndoială că omul era un eretic, infectat cu blasfemiile lui Nestorius. Numai că nu-l azvârlise pe ușă afară.

Însă își găsea și o consolare, căci văzuse cu ochii lui, pe drum, că acei nestorieni aduseseră cu multă energie cuvântul lui Iisus aici, în Cathay. Vizitase una dintre bisericile lor în Gaochang și auzise de la tătăroaică vrăjitoare că mai era una și în Qaraqorum. Acest lucru avea să-i ușureze mult sarcina. Nu trebuia decât să aducă la supunere acea biserică rebelă și urma să-și întemeieze punctul de sprijin printre tătari.

Era sarcina pe care i-o alesese Dumnezeu. Iar Wilhelm era

pregătit.

— Domnul e aici, spuse el.

Josseran îl privi mirat. Chipul lui Wilhelm era palid și avea în ochi o lumină stranie.

— Este o casă în oraș, continuă călugărul. Are o cruce deasupra ușii, iar înăuntru, un altar și chipuri ale sfinților. Preoții sunt eretici, vezi bine, dar aceasta dovedește că oamenii de-aici știu despre Christos. Înțelegi? cuvântul Domnului a ajuns chiar și aici. Nu e un miracol?

Josseran dădu din cap. Să găsească în inima țării Cathay creștini de orice fel era, așa cum spusese Wilhelm, nici mai mult nici mai puțin decât un miracol. Se întrebă ce putea să însemne asta pentru ei și expediția lor. Soția lui Hülegü, cumnata acelui Khubilai, era creștină. Care alții dintre puternicii tătari puteau îmbrățișa și ei credința Domnului?

Wilhelm continua să turuie, agitat, pierdut într-un viitor idilic.

— Nu trebuie decât să-i aducem pe acești prozeliți ai ereziei nestoriene înapoi la sânul Romei și, împreună cu tătarii, îi vom putea izgoni pe mahomedani nu numai din Țara Sfântă, ci poate chiar de pe fața Pământului!

Greu de crezut, își spuse Josseran, de vreme ce atât de mulți tătari erau și discipoli ai lui Mohamed. Dar, dacă în Shang-tu exista o biserică creștină, acest lucru încă mai făgăduia multe pentru viitor.

— Trebuie să vii cu mine imediat și să-i vorbești preotului lor!

Josseran clătină din cap:

— Se cuvine să fim puțin mai prevăzători. Nu uita, întemeietorul lor a fost alungat din Constantinopol de preoții romani. Nu prea avem șanse să ne îndrăgească.

Wilhelm dădu din cap, cu toată nebunia scurgându-se din el.

— Ai dreptate, templierule. Iubirea mea de Dumnezeu mă face să fiu necugetat.

— Ar trebui să aflăm mai multe despre tătari și regele lor, înainte de a face ceva.

— Da. Da, trebuie să învăț să am răbdare.

Îl luă pe Josseran de umeri și, preț de-un cumplit moment, acesta crezu că se pregătea să-l îmbrățișeze.

— Simt că suntem sortiți să facem fapte bune aici, continuă el. Acum mă duc să-mi fac rugăciunile. Se cade să-i mulțumesc lui Dumnezeu pentru acest semn și să-i ascult în tăcere cuvântul.

Se întoarse și ieși din încăpere.

Josseran oftă, ducându-se la fereastră. Era târziu și peste oraș se lăsase noaptea. Dintr-o dată, se simțea frânt de oboseală. Cuvintele lui Wilhelm îi răsunau prin cap. Simt că suntem sortiți să facem fapte bune aici. Ce ciudat ar fi fost dacă reușea să-L slujească pe Dumnezeu și cauza Lui aici, într-un asemenea mod; unul ca el care, toată viața, se socotise adâncit în păcat.

* * *

Odăile lor din palat erau somptuoase. În camera lui Josseran erau agățate draperii de hermină și mătase. Patul nu se asemuia cu nici un pat pe care să-l mai fi văzut vreodată; avea tăblii sculptate și era înconjurat din trei părți cu paravane pe care se aflau acuarele delicate cu cascade și crânguri de bambus, toate pictate pe satin alb. Așternutul era din rogojini de papură, având cearșafurile tivite cu borangic.

În încăpere se găseau câteva mese joase, lăcuite cu negru, purtând vaze și alte ornamente minunate în formă de elefanți și dragoni, toate lucrate din jad. Însă cel mai curios obiect era o pisică, făcută din porțelan, cu o lampă ascunsă dibaci în cap. Noaptea, când uleiul din lampă era aprins, ochii pisicii păreau să lumineze în întuneric.

Toată odaia mirosea a tămâie și lemn de santal. Cale lungă, își spunea el, de la pereții goi din cărămizi și lavița de lemn tare a chiliei lui călugărești din Acra.

„Tot orașul ăsta e ca un vis. Dacă mă mai întorc vreodată în Languedoc, oamenii de-acolo mă vor face de-o mie de ori mincinos."

Istovit, căzu în pat și adormi.

* * *

A doua zi dimineață, îl trezi din somn Sartaq. Acesta îi spuse că fusese orânduit ca însoțitor al lui Josseran cât timp stătea în Shang-tu și prima sa datorie era aceea de a-l întovărăși la trezorierul lui Khubilai, Ahmad. Îl conduse spre unul dintre marile palate din cealaltă parte a curții. Un mahomedan cu caftan alb și barbă sură le aștepta sosirea într-o încăpere mare, cu lemn de cireș închis la culoare, deschisă într-o parte spre grădini. Ahmad stătea așezat turcește pe covoare bogate bordeaux și albastru-păun, înconjurat de lacheii săi. Pe fusuri de lemn erau înfășurate suluri, iar un abac și câteva teancuri de hârtie în culoarea dudelor albe stăteau pe covoare în jurul lui.

Josseran primi, fără ceremonie, niște hârtii ca dudele. Acestea, îi explică Ahmad, erau în schimbul cădelniței și crucii de argint ale lui Wilhelm, care trebuia să fie înmânate de îndată.

Acum erau proprietatea împăratului.

Și, fără multă vorbă, fu lăsat să plece.

* * *

Josseran îl găsi pe Wilhelm în odaia lui, la utrenie. Așteptă până își termină rugăciunile și, când se ridică în picioare, scoase foile de culoarea dudei și i le îndesă în mână.

— Ce-s astea? întrebă Wilhelm, privindu-le nedumerit.

— Sunt pentru cădelniță și crucea de argint.

— Pentru cădelniță?

— Și crucea de argint. Împăratul le ia în posesia lui.

— Nu se poate! n-au fost aduse ca daruri!

— Se pare că nu contează. Sunt informat că toate obiectele de aur și argint de pe aceste meleaguri sunt luate de împărat, prin lege, pentru tezaur. E o ofensă ca altcineva decât Khubilai să aibă asemenea metale. În schimb, ți-a dat astea.

Wilhelm privi hârtiile pe care le ținea în mână. Erau făcute din scoarță de dud și purtau pecetea stacojie a sigiliului împărătesc. Pe ambele părți, erau scrise în limba uighură.

— Hârtii? ce-i asta, încă o insultă?

— Ei le numesc bani de hârtie. Le poți schimba pe mărfuri, ca și cum ar fi monede.

— Și-au bătut joc de tine.

— Dimpotrivă, frate Wilhelm. M-am dus cu Sartaq la bazar și am cumpărat prunele astea. Negustorii mi-au luat hârtiile fără să crâcnească și mi-au dat în schimb și șiragurile astea de parale.

Și ridică un lanț de monede, toate găurite în mijloc, petrecute pe un fir subțire de tort.

Wilhelm privi lung hârtiile de la picioarele lui. Bani de hârtie, auzi acolo. Cine mai auzise vreodată una ca asta? se întoarse spre fereastră. Un dragon de aur îi rânjea de sub streașină acoperișului din șindrile de bambus. De peste tot îl înconjura barbaria.

— Voi protesta direct la împărat. Când ne primește în următoarea audiență? avem multe de discutat.

— Suntem așteptați în audiență azi după-amiază.

— Să sperăm că de data asta nu va mai fi beat.

— Să sperăm că de data asta îi vei vorbi așa cum se cuvine unui conducător, nu unui sărăntoc venit la tine în biserică să se

spovedească.

— Nu-mi da lecții cum să săvârșesc treburile Bisericii. Ne aflăm aici ca să mântuim suflete.

— Ba ne aflăm aici ca să salvăm Țara Sfântă. Ascultă-mă ce-ți spun, frate Wilhelm, nu ți-o fi pasând ție de cucernicia mea, dar, dacă plecăm de-aici fără să fi ajuns la vreo înțelegere cu tătarii ăștia, niciodată n-ai să mai umbli prin văile Domnului nostru.

Îi aruncă restul de bani împărătești, în timp ce pleca:

— Poftim, cumpără-ți niște prune.

Supușii din Cathay ai lui Khubilai erau ierarhizați în clase. Elita o formau tătarii înșiși, sub ei urmau locuitorii din Asia centrală și de apus, negustorii, meșteșugarii, curtenii, ostașii și clerul. Cel mai jos pe această scară stăteau chinezii înșiși, ceea ce făcea din ei aproape niște proscriși pe propriile meleaguri. Până și curtenii confucianiști erau priviți cu cea mai mare suspiciune.

Mahomedanii, află Josseran cu dezamăgire, erau bine reprezentați la curtea lui Khubilai. Aveau până și propriul cartier în oraș, cu bazaruri, un spital și o biserică. Limba tătărească nu le fusese impusă cu forța și mulți dintre ei încă își mai foloseau scrierea arabă curgătoare pentru toate formele de negoț.

Josseran recunoscuse câteva cuvinte persane rostite în incinta palatului, precum și limba tătărească, pe lângă care se mai vorbeau altele, pe care nu le mai auzise niciodată. Limba turcească a uighurilor era cunoscută de toți. Tătarii își scriau edictele în slova pe care o numeau Phags-pa, precum și în uighură și cu caracterele de o stranie frumusețe ale chinezilor.

Shang-tu era o babilonie de popoare și rase, rezultat direct al politicii tătărești. Khubilai sosise în Cathay cu peste douăzeci de ani în urmă, sub împuternicirea unchiului său, Haghanul din acele vremuri, Ögedei. În scurt timp, ajunsese să-și dea seama că propriii generali tătari erau războinici, nu administratori. Îi trataseră pe țărani cu brutalitate și luau biruri de la populație până în pragul răscoalelor. Khubilai știa că era nevoie de o altă ordine și adoptase idealul confucianist al guvernării, înrădăcinat de multă vreme printre chinezi, care decreta că, deși conducătorul avea Mandatul Cerului, trebuia să se bizuie pe miniștri înțelepți pentru sfaturi și ajutoare.

Dar Khubilai nu avea încredere în miniștrii confucianiști ai administrației chineze vasale, așa că făcea apel la alții ca să-l ajute la cârmuirea uriașei mașinării a guvernării. Păstrase doar o mână de

slujbași civili chinezi, apoi își numise scribi persani, oameni sfinți tibetani, un sfătuitor particular nestorian, miniștri, artiști și cărturari uighuri, filosofi și constructori din toată împărăția. Mahomedanii se bucurau de favoruri deosebite, îi explicase Sartaq, pentru că mulți dintre ei participau la negoțul de pe Drumul Mătăsii și, prin urmare, erau folosiți peste tot ca administratori financiari.

Josseran își aminti că și Ahmad, trezorierul lui Khubilai, era mahomedan.

Dar acest aranjament nu se arăta de bun augur pentru misiunea lui. Când pornise la drum din Acra, el și confrații săi latini crezuseră că prezența creștinilor printre tătari însemna că aveau să găsească din partea hanului favoruri speciale pentru cauza lor. Acum îi era limpede lui Josseran că, în imperiul tătăresc, se puteau găsi oricât de multe religii. Deosebita cruzime a lui Hülegü față de sarazinii din Alep și Bagdad nu era firească pentru toți.

Ciudat lucru. Persecuțiile tătărești contra sarazinilor erau de înțeles. Dar toleranța lui Khubilai la adresa tuturor religiilor i se părea de-a dreptul uluitoare.

— Nu-i înțeleg pe tătarii ăștia, îi spuse el lui Wilhelm. Sunt cuceritorii tuturor tărâmurilor pe care le-am străbătut în aceste șase luni și totuși le dau voie mahomedanilor și idolatrilor să-și practice liber religiile. Ba chiar, le adoptă și ei înșiși zeii. Au spus că soția favorită a lui Khubilai e idolatră și îl adoră pe acel Borcan despre care tot vorbesc. În Fergana, Qaidu era mahomedan juruit. Și, după câte spune toată lumea, nevasta lui Hülegü e nestoriană.

— Este o slăbiciune a lor, răspunse Wilhelm. O slăbiciune de care trebuie să profităm.

— Îmi vine greu să-i urăsc pentru o asemenea toleranță.

— Toleranță? o adevărată credință nu îngăduie toleranța. Acești tătari nu au un zeu îngăduitor, așa că își caută alții. De aceea ne-a adus Domnul aici. Ca să le arătăm singura cale adevărată.

„Poate”, reflectă Josseran. „Și totuși, s-ar putea să ne meargă mult mai bine tuturor în Țara Sfântă, dacă folosim câte ceva din îngăduința lor.”

Wilhelm îi citi expresia.

— Văd că te-au infectat cu ereziile lor.

— Eu nu văd decât că au cucerit jumătate din lume, în timp ce noi abia suntem în stare să ne păstrăm cele câteva castele din Outremer. Poate că avem ceva de învățat de la ei.

— Să învățăm de la ei?

— Cu toată lipsa lor de bune maniere, nu găsești remarcabil că își întind toleranța până la musulmani, idolatri și creștini, pe lângă propriii zei?

Călugărul îi aruncă o privire severă:

— Că acordă respectul cuvenit lui Christos e ceea ce se cuvine. Că își întind civilizația și asupra sarazinilor și a idolatrilor e o crimă împotriva lui Dumnezeu.

— Am auzit că în Ierusalim trăiau laolaltă fel de fel de religii, până când am sosit noi, francii, aducând discordia și pârjolul. Poate că și acești tătari spun la fel, că nu vrem să le aducem pacea lui Dumnezeu, ci căutăm numai să câștigăm puterea asupra lor. Mi-ar fi greu să-mi apăr credința împotriva unor asemenea învinuiri.

— Ești un nesocotit. Singura cale pentru ca un creștin să-și apere credința contra necredincioșilor este aceea de a-și înfige spada în măruntaiele păgânilor cât de adânc poate. Mai puțin de-atât înseamnă să negi binele și să te afunzi în păcat.

— Ești preot, replică Josseran, deci nu mă îndoiesc că ai dreptate.

Își adusese deja destule acuzații sieși, cu acel călugăr. Ar fi putut spune că văzuse destule măruntaie omenești în Outremer, ale prietenilor, ca și ale dușmanilor. Măcelurile nu i se păruseră nicicând fapte de sfințenie și se îndoia că așa ceva s-ar fi putut întâmpla vreodată. Dar păstră tăcerea. Nimeni nu câștiga vreodată o discuție în contradictoriu cu un om al bisericii.

La această a doua primire, nu s-au mai întâlnit cu împăratul în marea Sală de Audiențe, ci în schimb au fost conduși printr-o pereche de porți acoperite, în sanctuarul unui parc din spatele palatului. Acea curte, îi spuse Sartaq lui Josseran, era rezervată pentru plăcerea personală a lui Khubilai.

Era cea mai frumoasă grădină pe care o văzuse Josseran în viața lui. Printre pâlcuri de sălcii și bambuși stăteau cuibărite pavilioane cu țigle verzi, iar soarele se unduia ca argintul-viu pe apele liniștite ale unui eleșteu întins. Pești grași, de culoarea aurului, pe care cei din Cathay îi numeau pești-de-viață-lungă, înotau alene prin umbrele așternute de podurile cu spinarea arcuită și balustrăzi de piatră sculptată. Păunii îi priveau cu răceala bănuitoare a regilor, lebede albe înotau senine printre florile de lotus sau își întindeau la soare aripile lungi.

Un paradis pe pământ.

Străbătură o alee mărginită cu sălcii și, în fața lor, Josseran

văzu marea yurtă albă a împăratului, simbolică în cel mai bun caz, căci aranjamentul ei luxos lua în batjocură moștenirea tătărească. Era înălțată pe o platformă de pământ bătătorit și o înconjura o curte pietruită cu dale și plină de sălcii plângătoare.

Deasupra copacilor, pluteau pe cer un soare de hârtie galbenă și un fluture portocaliu, zmee viu colorate ale unor copii de-ai curtenilor.

* * *

Se opriră în fața yurtei, până să apară unul dintre șambelanii lui Khubilai. În timp ce așteptau să fie primiți, Sartaq îi șopti lui Josseran că trebuie să se apropie în genunchi de tronul împăratului.

Josseran îi transmise aceste instrucțiuni și călugărului, cu rezultatul previzibil.

— Refuz! sâsâi Wilhelm. Mi-am îndoit destul genunchiul în fața sălbaticilor ăstora! de-acum încolo, nu mai îngenunchez decât înaintea lui Dumnezeu!

— Pe meleagurile astea, împăratul este Dumnezeu, replică Josseran.

— Blasfemie!

— Dă-i Cezarului ce-i al Cezarului. Wilhelm șovăi. Chipul său trăda zeci de emoții contradictorii; în sfârșit, fără o vorbă, păru să accepte înțelepciunea spuselor lui Josseran. Șambelanul veni să-i ia în primire și, după ce intrară în yurtă, căzu în genunchi lângă Josseran și astfel porniră din nou spre Fiul Cerului.

* * *

În marea yurtă era zăpușeală. Curtenii, cu mantiile lor de brocart roșu și coifurile curioase, trebăluiau de zor cu evantaiele din mătase. Evantaiele erau rotunde și țepene, împodobite cu acuarele și caligrafie, fâlfâind ca aripile a o mie de fluturi viu colorați. Josseran observă că mulți dintre nobili aveau și vaze mici, delicat lucrate, în care expectorau din când în când, pentru a nu fi nevoiți să scuipe pe covoarele împăratului. Muzicanți tătari cântau înapoia unui mare paravan, lăutele cu două coarde, gongurile și tobele producând melodii disonante pentru urechile de creștin ale lui Josseran.

Împăratul părea mai bine dispus să-i primească, i se păru. Cel puțin, era treaz. Se lăfăia pe un tron de aur și ivoriu, intarsiat cu perle și jad. Îmbrăcămintea sa era pe potriva măreției rangului, o cască de aur și o mantie de mătase stacojie. În picioare purta botine butucănoase de piele, cu vârfurile răsucite în sus, după stilul

tătarilor. De astă dată, nu-l mai ținea lângă el pe Phags-pa ca mijlocitor. Avea mințile netulburate de băutură, iar ochii săi aurii priveau atenți și languroși ca ai unei pisici.

Lui Josseran și Wilhelm li se ceru să rămână în genunchi, dar unul dintre servitori le aduse o cupă de argint plină cu koumiss negru și fură invitați să bea.

Wilhelm refuză.

— Nu-i place vinul nostru? îl întrebă împăratul direct pe Wilhelm, când îl văzu pe acesta respingând cupa.

— Nu-i este îngăduit, din cauza religiei noastre.

— N-am mai văzut așa ceva la creștini, spuse Khubilai, enigmatic. Dar ție ți-este îngăduit?

— Eu nu sunt preot.

— Deci îți place vinul nostru?

— Foarte mult.

— Și-ți place și potirul?

— Este minunat, răspunse Josseran, întrebându-se încotro ducea acel șir de întrebări.

— Se numește Mânia lui Chinggis Han.

Josseran examina șipul, dându-și cu presupusul de ce era atât de prețuit. Deși mare, acoperit cu argint, vasul nu avea nici o decorațiune, fiind foarte simplu.

— E făcut din craniul unei căpetenii care l-a sfidat pe bunicul meu, le explică împăratul. L-a capturat și a poruncit să fie fiert de viu într-un cazan. După ce a murit, i-a tăiat capul cu propria spadă și a pus ca țeasta să fie suflată cu argint.

Se opri, lăsându-și oaspeții să digere informația.

— Aveți asemenea vase pe tărâmurile barbare?

— Ce spune? întrebă Wilhelm.

— Ne înștiințează că această cupă a fost lucrată din capul unui dușman de-al bunicului său.

Wilhelm se închină:

— Oamenii ăștia-s niște draci împielițați.

— Ce zice urâtul ăla? se interesă Khubilai.

Josseran ezită, înainte de a-i răspunde:

— Prezența Mariei Tale îi inspiră teamă și dorește să-ți aducă omagiile lui.

Împăratul mormăi, satisfăcut.

— Spune-i, continuă Wilhelm, că-i aduc vești bune despre singura și adevărata credință și făgăduiala vieții veșnice pentru el și

toți supușii lui!

— Stai locului! se răsti Josseran.

— Sunt sol al Papei însuși! n-am să stau locului! ăsta-i motivul pentru care am venit tocmai până aici! îi vei tălmăci vorbele mele în timp ce-i citesc fârtatului ăstuia bula papală!

Josseran reveni spre împărat:

— Dorim să vă aducem vești despre religia creștină, care aduce speranță și bucurie oamenilor de pretutindeni.

— Avem deja pe meleagurile noastre Luminoasa Religie.

— Da, dar nu este adevărata formă a religiei noastre.

Khubilai zâmbi ușor.

— Mar Salah, care este Mitropolitul orașului Shang-tu, spune că voi nu sunteți adevărați creștini și că nu trebuie să vă ascult.

Josseran primi fără expresie această știre. Wilhelm îi aștepta traducerea, nerăbdător. Josseran îi tălmăci totul, cuvânt cu cuvânt.

Chipul călugărului se înroși, aproape vânăt de furie:

— Sălbaticul ăsta ar pune cuvântul unui eretic mai presus de acela al Papei însuși?

— Ne-ar sluji mult mai bine să ne purtăm cu demnitate în fața acestei provocări, îi aminti Josseran.

Dar Wilhelm scosese deja din sutană un pergament, cu scriere latină. Era limpede că avea de gând să-l citească, nesocotind eforturile lui Josseran de a-l opri. „N-are pic de talent pentru subtilitățile diplomației", cugetă templierul, „îl va contrazice pe împărat și praful o să se-aleagă de toate șansele noastre de convertire sau de alianță. S-ar putea chiar să ne coste viața. Nici prin minte nu-mi trece să traduc Bula, Dumnezeu să mă ierte. Wilhelm strică totul, iar Papa nu-i aici. Dacă vrem să ne întoarcem în Outremer cu un câștig cât de cât, atunci mă voi încrede în propria judecată."

— Așa încât să-L recunoașteți pe Iisus Christos ca Fiu al lui Dumnezeu și să-l adorați numele, practicându-I religia."

Wilhelm stătea acum în picioare și începuse să citească scrisoarea Papei cât îl țineau bojocii, în latină, limbă pe care, desigur, n-o înțelegea nici împăratul, nici oricare dintre curtenii săi. „Sminteală curată. Dacă o mai ține mult așa, împăratul va avea încă o cupă de adăugat la colecția lui. Mânia împăratului Khubilai."

— Să încetați cu persecutarea creștinilor și, după toate aceste amarnice mișelii, să împăcați prin cuvenita penitență mânia Maiestății Divine, pe care fără greș cumplit ați stârnit-o prin

asemenea provocări.”

— Ce spune? vru să știe Khubilai.

— Mă tem, Mărite Stăpâne, că drumul l-a istovit peste măsură. Poate ar fi mai bine să continuăm convorbirea numai noi, iar tovarășului meu de călătorie să-i îngăduim odihna de care are atâta nevoie.

La o înclinare de cap din partea împăratului, doi oameni din kesig, Garda de Corp Imperială, păși înainte și-l înhățară pe Wilhelm de brațe. Călugărul scoase un țipăt, alarmat. Fără a-i lua în seamă zvârcolirile, îl târâră cu totul afară din cort. Josseran îi auzi strigătele de protest în timp ce-l purtau de-a-ndărătelea pe aleea cu sălcii.

— Spune-mi, barbarule, cine e hanul vostru?

„Altul care mă numește barbar”, își zise Josseran.

— Regele meu se cheamă Ludovic.

— El te-a trimis aici?

— Nu, stăpâne. În Outremer, i-am jurat credință Marelui Maestru al Cavalerilor Templului, care și-au pus slujba la picioarele Papei, conducătorul bisericii creștine.

Împăratul stătu pe gânduri. Un aranjament fantastic și încurcat, părea să-și spună.

— Unde este această Outremer despre care vorbești?

— E departe de aici la apus, stăpâne. Capitala ei e o cetate numită Acra, aproape de Alep, pe care îl asediază prințul Hülegü.

— Asediul s-a sfârșit. Am aflat de luni de zile că Hülegü este acum stăpânul Alepului și al încă unui oraș, numit Damasc.

Josseran privi în ochii aurii ai împăratului, întrebându-se ce altceva mai știa. Asediaseră oare tătarii și alte castele din Outremer? îi nimiciseră deja pe toți sarazinii? dacă acest Khubilai cunoștea răspunsurile la întrebări, nu părea să aibă de gând a le spune.

— De unde ești, barbarule?

— Sunt franc, Mărite Stăpâne. Vin dintr-un oraș numit Toulouse.

— Și ai pășuni bune acolo? crești cai mulți?

— Sunt multe coline și văi. Meleagurile sunt foarte diferite de acestea de-aici.

— Se spune că acei cai pe care i-ați adus cu voi sunt mari și greoi și nu rezistă nici măcar la drumul până la Acoperișul Lumii.

— Calul meu m-a slujit bine în numeroase campanii.

— Și totuși, a murit pe drum.

— N-am avut mijloace să-i dau de mâncare.

— Caii voștri nu-și pot găsi singuri hrana?

— Nu, Mărite Stăpâne. Nu le stă în fire. Nu sunt deprinși cu munții și deșerturile.

Și continuară tot așa. Khubilai punea întrebări nesfârșite, în același spirit: francii locuiau în palate la fel de frumoase ca al lui? care era pedeapsa pentru furtul unui cal? care era pedeapsa pentru a vârî un cuțit în foc – faptă pe care, după cum aflase Josseran, tătarii o considerau infamă. Voia să știe tot ce se putea despre creștinătate, dar nu părea dispus să-i permită lui Josseran să pună întrebări proprii.

În sfârșit, Khubilai își îndreptă atenția spre chestiunile religiei.

— Mar Salah face parte din această Religie Luminoasă, cum afirmați voi că ar fi. Spune că Dumnezeul lui se numește Iisus. Și îl mai are pe unul, pe care-l numește Tatăl. Și acel Sfânt Duh. Și tu ai aceiași zei?

— Există numai un singur Dumnezeu. Christos a fost fiul Lui pe pământ.

— Numai un singur Dumnezeu? atunci pare-mi-se că, oricât vă făliți, nu puneți prea mare preț pe religie.

— Dimpotrivă. Purtăm războaie pentru religia noastră. De aceea am făcut pelerinaje înarmate în Outremer. Acolo există un oraș numit Ierusalim, unde s-a născut Fiul lui Dumnezeu. Vin oameni din toată creștinătatea ca să-l apere.

Împăratul îl studie timp îndelungat.

— Și de-asta doriți să vă aliați cu noi împotriva sarazinilor? ca să puneți stăpânire pe acest loc numit Ierusalim?

— Într-adevăr.

Josseran aștepta, simțind cum îi bubuia inima în piept. În sfârșit, aveau să vorbească despre problema pentru care călătoriseră șase luni grele.

Expresia lui Khubilai era de nepătruns.

— Voi cugeta la ceea ce-mi propuneți, spuse el, în cele din urmă. Poate vei sta aici, la Shang-tu, în ospeție la curtea mea, cât timp discut despre un asemenea tratat cu miniștrii mei. Între timp, mă face curios religia asta a voastră și prin ce e diferită de acel Iisus pe care-L avem deja. Aș dori să știu mai multe despre Papa acela despre care vorbești.

— Tovarășul meu de drum, care este preot și a fost trimis de

Papa însuși, ar fi cum nu se poate mai dornic și încântat să te înștiințeze mai departe.

— Ar fi bine, dar am multe treburi de stat care îmi ocupă deja timpul. Totuși, dacă îți face plăcere, mai e cineva pe care l-ar putea interesa ceea ce aveți de spus.

Josseran aștepta, în timp ce împăratul îl studia cu ochii săi căprui lichizi, de o blândețe înșelătoare. „Ce s-o fi ascunzând după expresia lui?" se întrebă. „Și altceva decât politica?"

— Puteți face vrăji? întrebă dintr-o dată împăratul.

— Vrăji? îl privi nedumerit Josseran.

— Da. Acel șaman care te însoțește. Poate să facă vrăji?

În ochii împăratului nu se vedea nimic provocator.

Mai degrabă, lui Josseran i se păru că ghicea un fel de speranță.

— Mă tem că nu, stăpâne.

— Mar Salah susține că acel Iisus putea să învie morții și să prefacă apa în vin. Papa acesta și preoții lui fac și ei la fel?

— Mântuitorul nostru le putea face, într-adevăr, spuse Josseran. Dar Wilhelm nu e decât un om.

Khubilai, Stăpânul Cerului, păru dezamăgit de acest răspuns. Dădu încet din cap.

— La ce e bună religia, întrebă el, fără magie?

Cu șase luni în urmă, nici măcar nu ar fi înțeles întrebarea. Dar, în acel moment, Josseran Sarrazini, cavaler, templier, păcătos, simțea o anumită simpatie față de întrebarea împăratului și soarta acestuia.

* * *

Când Josseran reveni la palat, în fața ușii lui Wilhelm erau postate gărzi. După spusele lui Sartaq, primiseră ordin să-l țină pe „nebunul barbar" în odăile lui până înceta să mai bată câmpii.

Josseran trase adânc aer în piept și întredeschise ușurel ușa.

Wilhelm stătea în picioare lângă fereastră, cu chipul crispat, palid de mânie. Un timp, niciunul dintre ei nu vorbi.

— Ce-a însemnat comportarea ta? întrebă călugărul, într-un târziu.

— Tu ai fost de vină, îi răspunse Josseran. Ne-ai pus pe noi și misiunea noastră în primejdie.

— Sunt emisar al Papei! tu ești escorta, nu stăpânul meu!

— E limpede că Papa te-a ales pentru zelul tău, nu pentru priceperea într-ale diplomației. Cutez a sugera că te-a ales și fiindcă voia să lipsești din Roma, pentru a mai scăpa de cicălelile tale

necontenite.

Fața lui Wilhelm se făcu ca piatra.

— Știu de ce ai fost trimis aici. Thomas Berard al tău săvârșește greșeala de a crede că puterea lui e mai mare decât aceea a Sfântului Părinte. Nu ești iscoadă. Te afli aici ca să închei un tratat secret cu tătarii. Dacă aude Papa de perfidia ta, o să-și retragă protecția acordată Ordinului și veți fi nimiciți cu toții!

Josseran îl privi lung.

— Voi avea grijă ca marele tătar să te asculte până la capăt, spuse el, neluând în seamă amenințarea. Dar va trebui să ai încredere în mine. Mă tem că nu înțelegi meșteșugul diplomatic.

— Să am încredere în tine? mai curând aș avea încredere într-un șarpe!

Josseran se hotărî să-l îmbuneze.

— Ți-aș propune să mai aștepți cu părerea despre mine, frate Wilhelm. Am niște vești pentru tine. Bucură-te să afli că împăratul dorește să-i instruiești fiica în credința creștină.

Wilhelm se așeză greoi pe pat, uluit.

— Pe fiica lui?

— Asta-i e dorința. Deci, indiferent ce crezi despre mine sau metodele mele, aș zice că am făcut ceva progrese pe ziua de azi.

— Domnul fie lăudat! căzu Wilhelm în genunchi, pentru a șopti o scurtă rugăciune de binecuvântare; când se ridică din nou în picioare, părea să se mai fi consolat. Foarte bine, templierule, reluă el. Voi avea încredere și în vicleșugurile tale, deocamdată. Nebănuite sunt căile Domnului. Cine știe, s-ar putea chiar ca tu să fii instrumentul lui.

— Îți mulțumesc, zâmbi Josseran și ieși din cameră, fierbând în sinea lui.

Bisericoșii!

Josseran privea de la fereastra sa din înălțimea palatului, peste străzile întunecate ale orașului Shang-tu. O singură notă de jale se auzi dintr-o tobă de lemn, urmată de sunetul mai lung, cu rezonanță, al gongului, când vardiștii de pe pod băturâ ora din noapte.

Se simțea dureros de singur. „Am călătorit mai departe decât ar putea cutreiera o sută de negustători într-o viață”, își spuse el, „cale mai lungă decât sperasem sau voisem vreodată. Conacul și moșiile mele din Languedoc nu mai sunt de-acum pentru mine decât un vis. Mulți dintre cei ce m-au cunoscut cândva, cu siguranță, până acum

au uitat de mine. Iar aceia care mă mai țin minte îmi rostesc neîndoielnic numele însoțit de un blestem”

În ceasurile acelea întunecate ale nopții, întotdeauna, se dojenea, jurând că avea să-l caute pe preot și să-i obțină iertarea înainte ca moartea să-l răpească neîmpărtășit. Dar, când se crăpa de ziuă, își găsea din nou hotărârea de a face față faptului sigur și drept al propriei osânde.

Închise ochii, alungând duhurile.

Și se gândi la Khutelun.

Crezuse că acum, când n-o mai vedea zi de zi, nebunia avea să-i iasă din sânge. Și, când colo, se pomenea gândindu-se la ea încontinuu, fără ca dorința să-i fi scăzut cu ceva. „De ce poftesc întotdeauna la acele lucruri care-mi sunt oprite?” se întrebă.

Gândul la ea, zăcând mutilată și plină de sânge în deșert, îl tortura fără zăbavă. Trebuia să-și spună că scăpase cu viață din încăierare, altă cale nu avea pentru a-și găsi cât de cât liniștea. Numai de-ar fi existat vreun mod ca să știe cu siguranță.

„E nelipsită din gândurile mele. N-o pot uita. O jelesc când mă gândesc că poate a murit, mi-e dor de ea când îmi spun că trebuie să fie pe-acolo pe undeva, încă vie și caldă. M-a lăsat cu inima frântă, ca îndoliat, chinuindu-mă asemenea unui băietan.

Acum cred că am găsit în ea un spirit renegat, pe potriva spiritului meu. Dacă e vrăjitoare, așa cum spune preotul, atunci aș arde bucuros pe rug împreună cu ea. Oare chiar îmi vedea tatăl călărind în umbra mea? o fi fost numai o închipuire sau vedea într-adevăr izbăvirea pe care nu mi-o pot găsi singur în mărturisirea păcatelor mele?

A fost o femeie cum nicicând n-am cunoscut și nici nu voi mai cunoaște vreodată, dacă mă voi mai întoarce din ținutul acesta ciudat și uimitor. Și niciodată n-am s-o mai revăd.”

O durere adâncă, viscerală îl străbătu prin tot trupul, lăsându-l chircit pe podea, pradă deznădejdii. N-am s-o mai revăd niciodată.

* * *

Era a treia oră din zi, iar în zarea de la răsărit se ivise o lumină palidă. Din lamaserii mugeau cornurile făcute din cochilii. Bonz-ii mergeau pe străzile cufundate în întuneric, bătând în gongurile lor de lemn, pentru a anunța sosirea zorilor, și strângând în mâini străchinile de lemn în care adunau pomenile.

„În fiecare zi, își făceau datoria față de Dumnezeul lor”, cugetă Josseran, „la fel cum și eu mi-o fac pe a mea. Ei nu cer nimic mai

mult.

Dar eu, unul, aș cere numai un singur lucru. Aș cere s-o mai văd doar o dată, înainte de a muri."

Wilhelm tuna și fulgera. Vestea că împăratul dorea ca el să-i instruiască propria fiică îl îmblânzise doar pentru câteva ore. Îngăduința sa durase doar până descoperise că în oraș se aflau meșteșugari creștini, aduși ca prizonieri din Ungaria și Georgia cu mulți ani în urmă, cărora Mar Salah refuzase să le dea sfintele taine.

Aflase din gura lor că li se interzisese sfânta împărtășanie dacă nu consimțeau să fie rebotezați după ritul bisericii nestoriene și repudiau autoritatea Romei. Însă chiar și atunci, Mar Salah nu ținea slujba decât contra plată.

Revenise la palat cu această veste uluitoare, fără să-și mai încapă în piele de mânie. La început, se așteptase ca descoperirea unei biserici creștine în Shang-tu să-i fie de ajutor în misiunea sa de a-i aduce pe tătari la adevărata credință. Dar nimic din ceea ce aflase despre nestorienii din Cathay nu sugera că aveau să-i fie altceva decât încă o opreliște.

Se părea că Mar Salah încălcase și mai grav legea lui Dumnezeu, luându-și trei neveste, după obiceiul tătarilor, și-și pângărea sufletul consumând mari cantități de koumiss negru în fiecare noapte.

— Omul ăsta e o pată pe bunul renume al clericilor de pretutindeni! strigă Wilhelm la Josseran.

„S-ar putea să depindă de câți clerici ai cunoscut în viața ta", răspunse Josseran în sinea lui, înverșunat, dar nu rosti nici un cuvânt.

— Și-a trădat religia! dar, ce spun eu, L-a trădat pe Dumnezeu însuși! iar acum, cutează să vorbească împotriva mea! a trimisului Papei!

— Fără îndoială, vede în tine o amenințare la adresa propriei puteri.

— Ca preot, să te gândești la tine însuți înaintea lui Dumnezeu e de neiertat. Cu toții îl slujim pe Christos!

— Și totuși, se cade să procedăm cu politică. Pare-mi-se că acest Mar Salah are o oarecare înrâurire la curte. Dacă dorim să tratăm cu tătarii, trebuie să fim prevăzători.

— Am venit aici ca să le arătăm adevărata cale spre mântuire, nu să tratăm cu ei! vorbești despre ei de parcă ar fi egali cu noi. Acești tătari sunt necioplți, spurcați la gură și urât mirositori!

— Și ei au spus la fel despre tine, murmură Josseran.

— Puțin îmi pasă de părerea lor despre mine. Numai adevărul mă interesează. De-asta aș vrea să vii cu mine, să te confrunți cu acel Mar Salah și să-i amintești de datoria lui în fața lui Dumnezeu.

Josseran îi aruncă o privire furioasă. Nu voia să primească ordine de la acest bisericos arogant. Dar, totuși, nu-i putea refuza nici serviciile lui de tălmaci.

— Cum vrei, cedă el, în cele din urmă.

Înăuntru era mai răcoare, mai liniște, după hărmălaia din stradă. Lumina galbenă a candelei cu ulei se reflecta în crucea de argint de pe altar. Wilhelm căzu imediat în genunchi dinaintea altarului, repetând cuvintele Paternosterului. Josseran șovăi, apoi îngenunche lângă el.

În fundul capelei, o umbră ieși din întuneric.

— Ce căutați aici? întrebă Mar Salah, în turcă.

Josseran se ridică în picioare.

— Dumneata ești Mar Salah?

— Eu sunt.

— Știi cine suntem noi?

— Sunteți barbarii de la apus.

— Suntem credincioși ai lui Christos, la fel ca dumneata.

Mar Salah păși în lumină. Cu chipul său prelung, unghiular, și nasul coroiat, arăta mai mult a grec sau a evreu levantin: uighur, fără îndoială. Era tuns la fel ca Wilhelm. Dar avea dinții stricați și o boală de piele care-i umplea țeasta cu pete roșii, de carne vie.

— Ce vreți? scrâșni el.

— Fratele Wilhelm dorește să-ți vorbească, îi spuse Josseran.

Mar Salah îi studie în lungul nasului său acvilin. „Preoții. Aceiași, peste tot”, medita Josseran.

— Nu e binevenit aici.

— Se pare că nu se prea bucură să ne vadă, îi spuse Josseran lui Wilhelm.

Chipul călugărului era crispat și veninos, în lumina slabă.

— Întreabă-l dacă-i adevărat că i-a spus împăratului că nu suntem adevărați creștini.

Josseran reveni spre Mar Salah:

— Știe ce i-ai spus împăratului despre noi.

Mar Salah le adresă un zâmbet sardonic:

— M-a întrebat ce părere am despre voi. I-am spus.

— Ce zice? se interesă Wilhelm.

— Se preface. Întoarse Josseran din nou capul spre nestorian. Fratele Wilhelm e supărat fiindcă a auzit că ai refuzat să le dai georgienilor și ungurilor sfintele taine până nu erau botezați în biserica ta.

Mar Salah porni prin naos, cu pași mari, spre ei:

— Cine vă credeți, ca să mă luați la întrebări? ieșiți afară!

— Ce spune? strigă Wilhelm.

Îi venea să plângă de neputință. Numai de-ar fi avut și el talentul la limbi străine cu care era înzestrat cavalerul acela fără nici un Dumnezeu. Domnul era nedrept la împărțirea darurilor.

— Zice că nu ai nici un drept să-i ceri socoteală.

— Nici un drept? când se destrăbălează cu trei neveste? când face de rușine numele bisericii bând până cade lat în fiecare seară și ia bani de la sărmanele suflete pe care tătarii le țin ostatice aici, numai ca să slujească liturghia?!

— Zice că păcătuiești cu trei neveste, îi traduse Josseran lui Mar Salah și că furi bani de la creștinii de-aici ca să-ți ții slujbele religioase. Ce ai de spus în apărarea ta?

— Nu vouă vă răspund pentru ce fac aici. Nici Papei vostru din apus. Împăratul n-o să v-asculte. Și-acum, cărați-vă de-aici!

Josseran ridică din umeri. Nu avea poftă de certuri teologice între doi popi cu mințile înfierbântate.

— Spune că nu are nimic de spus și ne alungă. Aici nu rezolvăm nimic. Hai să facem ce ne cere.

— Spune-i c-o să ardă în focul iadului! dumnezeu îl va cunoaște drept ceea ce e și-și va trimite asupră-i îngerii răzbunării!

Josseran rămase tăcut.

— Zi-i-o odată!

— Blestemă-l în felul tău, dacă vrei. Eu am auzit despre focurile iadului cât să-mi ajungă o viață.

Ieși val-vârtej din biserică însă, chiar și după ce plecă, încă îi mai putu auzi pe cei doi preoți răcnind unul la altul înăuntru, fiecare în limba lui. Sunau ca doi cotoi noaptea pe-un maidan.

I se spunea Palatul Răcoros. Coloanele erau făcute din lemn de santal și aloe, iar împrejurul fiecăreia, crapi aurii și dragoni pictați cu verde se încolăceau șerpuitor pe toată înălțimea, până la plafon, unde capetele lor solzoase își dezveleau colții de-a lungul arhitravelor, cu ghearele încârligate peste streșini. Ferestrele erau acoperite cu dantelării de lemn și aveau drept geamuri hârtie uleiată, iar pe dușumea erau așternute covoare de brocart bogat,

auriu și carmin. Acuarele cu priveliști înzăpezite stăteau agățate pe pereți, ajutând la provocarea sentimentului de răcoare în vremea călduroasă. Astfel își primise pavilionul numele.

Miao-yen îi primi îngenuncheată pe o carpetă de mătase. Era o făptură izbitoare, cu ochi migdalați și piele bronzată. Părul ei lung, negru ca pana corbului, fusese pieptănat înapoi de pe frunte, răsucit în colaci și prins într-un coc pe creștetul capului. Era decorat cu agrafe și piepteni de fildeș, ornamente cu păsări aurii și flori argintii. Avea sprâncenele pensate complet și înlocuite cu linii subțiri, dar precis desenate cu suliman, iar unghiile îi erau lăcuite cu un unguent trandafiriu preparat din frunze de bucuria-casei macerate.

Fiica împăratului – era cea mai mică din cinci, după cum aflase între timp Josseran – era foarte diferită de femeia pe care se așteptase s-o vadă. Prevăzuse o ființă robustă și însuflețită, asemenea lui Khutelun; și, totuși, această fată semăna mai mult a prințesă creștină, prin delicatețea și felul ei de a fi. Câtă vreme Khutelun era înaltă pentru o tătăroaică, Miao-yen era mărunțică; unde Khutelun era trufașă, o femeie iute la mânie, fiica lui Khubilai își ținea ochii în jos și părea fragilă ca o statuetă de porțelan.

Era îmbrăcată, de asemenea, nu pentru stepă, ci de curte. Avea pe ea o rochie lungă de mătase trandafirie cu un guler de satin alb la gât, încheiată pe partea stângă cu mici nasturi lunguieți, petrecuți prin cheotori de pânză. Mânecile erau așa de lungi, încât rareori i se vedeau mâinile. Pe talie avea o cingătoare lată cu cataramă din jad în formă de păun, iar în picioare era încălțată cu papuci mici de satin roșu, împodobiți cu broderii de aur. Nu arăta ca o prințesă, ci ca o fetiță drăgălașă.

Josseran își aminti observația lui Tekudai: Voalul sângelui înseamnă că o femeie a petrecut puțin timp în spinarea calului. Prin urmare, nu poate fi bună călăreață și ar fi o povară pentru soțul ei. Este semn de slăbiciune.

Se întrebă ce-ar fi gândit Tekudai despre această prințesă tătăroaică.

Se așezară pe carpete, în jurul mesei. Josseran privi prin încăpere. Pe pereți erau prinse suluri înscrise cu cea mai fină caligrafie, de o culoare vermillon-sângerie pe fundal alb. Pe măsuța joasă, de lac negru, stătea statueta unui cal, sculptată dintr-o singură bucată de jad, și o vază din piatră de agat în care fuseseră puși câțiva boboci de prun. Lângă prințesă se afla o colivie de

bambus în care era închis un uriaș greiere verde.

În colț, după un paravan de mătase, trei chinezoaice tinere în rochii minunate cântau la niște instrumente mici, ca lirele. Muzica lor înceată și discordantă plutea peste lac, în contrapunct cu foșnetul vântului prin bambuși.

— Așadar, spuse ea, ați fost aduși aici ca să mă educați în învățătura religiei voastre.

— A fost dorința tatălui tău, răspunse Josseran.

— Și este și dorința voastră?

— Aș dori ca toată lumea să-l cunoască pe singurul Dumnezeu adevărat.

Miao-yen îi adresă un zâmbet pe care Josseran nu-l putu descifra. Două servitoare le aduseră o băutură pe care prințesa o numea ceai de Nori Albi. Se servea în cești de porțelan fin, alb cu albastru, pe o tavă lăcuită.

În timp ce sorbeau lichidul fierbinte, fata începu să-i pună nesfârșite întrebări despre el însuși. Era teribil de curioasă și, la fel ca tatăl ei, voia să știe despre Franța – pe care o numea „Creștinia” – și despre Outremer, fiind curioasă și în legătură cu călătoria lor și tot ceea ce văzuseră pe drum. Asculta cu aviditate descrierile lui Josseran despre Acoperișul Lumii, marele deșert din mijlocul pământului și Peșterile Celor O Mie De Buddha. Între timp, Wilhelm îl pisălogea încontinuu să-i traducă, cereri pe care Josseran nu le lua în seamă sau cărora le răspundea numai într-o doară.

În cele din urmă, Wilhelm își pierdu răbdarea.

— De-ajuns cu toate astea, îi șuieră el lui Josseran. E timpul să-i vorbim despre Christos.

Oftând, Josseran încuviință.

— Vrea să-și înceapă lecțiile, îi spuse el fetei.

— Cum, nu tu mă vei instrui?

Templierul clătină din cap:

— Eu nu sunt decât un războinic și un senior foarte umil.

— Nu ai ochi de războinic. Ochii tăi sunt blânzi. Ai lui sunt foarte aspri pentru un preot.

Intuiția ei îl făcu pe Josseran să zâmbească:

— Aș dori să fiu mai blând decât sunt. Mi-am mânjit spada cu sânge de prea multe ori ca să mi se poată spune astfel.

Miao-yen îl arătă pe Wilhelm, întrebând:

— Tovarășul tău nu vorbește?

— Nu vă înțelege limba. Eu voi fi limba și urechile lui.

Din nou, nu-i putu descifra expresia de pe față. Miao-yen scoate un mic oftat tremurător, ca freamătul frunzelor unui copac în vânt, anunțând furtuna din depărtare.

— Înainte de a începe, am o întrebare să-ți pun. Cunoști motivul pentru care te-a trimis la mine tatăl meu?

— A spus că dorește să știe mai multe despre credința creștină.

— Avem deja Religia Luminoasă, aici, în Shang-tu.

— Nu este adevărata formă a religiei noastre. Călugării care o propovăduiesc sunt rebeli. Nu recunosc autoritatea Papei, care e trimisul lui Dumnezeu aici pe Pământ.

— Și vă gândiți să-l convertiți pe tatăl meu la căile voastre?

— Ce zice? îi întrerupse iarăși Wilhelm, acum fierbând de enervare.

— Stai puțin, îi ceru Josseran, dornic să profite de acea neașteptată ocazie pentru a întrezări ceva din caracterul împăratului; se întoarse din nou spre Miao-yen. Crezi că vrea să se joace cu noi?

— Tatăl meu e un războinic care dorește să devină învățat. A renunțat la propria moștenire în căutarea puterii, așa că acum nu mai are încotro decât să fure de peste tot. Ați văzut curtea regală. Sunt acolo tanguți, uighuri, mahomedani, chinezi și kazahi. De la fiecare ia câte ceva, adunând la el înțelepciunea lumii ca o veveriță care agonisește în cuib tot ce poate găsi înainte de venirea iernii. Nu va cumpăra de la voi, ci vă va șterpeli punga.

Josseran nu se așteptase să audă o afirmație atât de îndrăzneață despre Conducătorul Conducătorilor de la propria fiică.

— Călugărul nostru, aci de față, se crede în stare să-l convingă că a noastră e singura cale adevărată, spuse el.

Miao-yen înclină capul, cu un gest care putea însemna multe.

— Nu ești de aceeași părere?

Pesemne păruse prea avântat cu întrebările lui, căci prințesa lăsă capul în piept, cu un ușor surâs.

— Părerea mea e că nu trebuie să-ți vorbesc atât de liber. Ești un străin și nu se cade să am încredere în tine.

— Într-adevăr, îi dădu dreptate Josseran.

— În schimb, îmi voi opri turuiala muierească și am să ascult. Mă vei instrui în religia ta, dacă asta ți-e dorința.

Dorința lui Josseran era să afle mai multe despre acel Khubilai, dintr-o sursă atât de intimă, dar își reaminti că trebuia să aibă răbdare, așa cum el însuși îl sfătuise atât de des pe Wilhelm. Mai

aveau multe zile înaintea lor.

— Ei, ce zice? scrâșni Wilhelm.

Josseran ridică din umeri:

— Nimic însemnat. Dar îți mulțumesc pentru răbdare, frate Wilhelm. Acum e gata să-și înceapă lecțiile.

Wilhelm se trezi în toiul nopții, cu tot trupul leoarcă de sudoare. Gâfâia ca și cum tocmai ar fi fugit dintr-un incendiu, cu ochii holbați și gura căscată. Se întoarse pe-o parte și-și strânse genunchii la piept, făcându-se cât putea de mic. Își închipuia că se ascundea de Dumnezeu.

Dar știa că Domnul putea să-l vadă chiar și în bezna aceea păgână și-i cunoștea boala din suflet. Wilhelm gemu zgomotos.

Și, totuși, vina nu era a lui. Biserica avertiza despre acei demoni supranaturali care veneau la bărbați și la femei în timpul somnului și profitau de ei cât zăceau în starea aceea de neputință. Credea că-și învinsese drăcoaica de multe ori, dar acum revenise, cu ochi migdalați și trup mlădios, să-i chinuiască odihna.

Sări din pat și-și scoase sutana călugărească de pe umeri, cu degete tremurătoare. Bâjbâi prin întuneric după flagelul pe care și-l făcuse în acea dimineață din ramuri de cireș și îl ascunsese sub pat.

Apoi se scuă, cu pieptul slab sfâșiat de suspine și pielea-de-găină încreștindu-i pielea albicioasă palidă. Voia atât de mult să fie pur, iar carnea sa muritoare îl trădase din nou.

Auzi iarăși foșnetul de mătase în noapte, când Succubus apăru, cu cămașa de brocart stacojiu lunecându-i împrejurul umerilor. Wilhelm îi vedea pulsația sângelui în grumaz, conturul unui sân ca o lacrimă. Scânteia în întunecime cu luminiscența unei perle, ținându-și ochii în jos, pe când părul lung și negru i se revărsa pe umeri.

Cu flagelul în mână, începu să se biciuiască, încercând să-și alunge vedeniile din sufletul torturat.

Dar diavolița venea spre el prin tenebre, iar călugărul îngenunche la picioarele ei ca un pocăit. Îi simți mirosul de mosc și-și imagină luciul cărnii umede, atât de real și atât de intens încât nu mai simți sângele care-i șiroia de pe spatele flagelat, ci numai fierbințeala viziunii supliciate când își luă propria carne în mână și-i dădu femeiescului demon obolul.

* * *

Wilhelm binecuvânta vinul și îl ridică cât putea de sus.

— Sângele lui Christos, șopti el, înălțând ochii spre bolta

plafonului înnegrit de tămâie. Odăjdiile albe îi erau zdrențuite și pătate, după lungul drum din Outremer, dar încă mai rămâneau straiele Sfintei Maici Biserica și erau binevenite ca razele de soare în acea neagră țară păgână.

Era un moment plin de pătrundere pentru congregația lui secretă de unguri și georgieni, dintre care niciunul nu mai participase la un rit latin de când fuseseră capturați în năvala generalului tătar Südebei prin Europa, cu douăzeci de ani în urmă. În timpul scurs de-atunci, se obișnuiseră să audă Liturghia grăită în arameică, o limbă la fel de neînțeleasă pentru acei muncitori ca și latina, dar, deși era limba Bibliei, nu era și cea a lui Dumnezeu, așa cum o cunoscuseră dintotdeauna.

Pentru Wilhelm, acesta era un act de posesiune, la fel de sigur ca pârjolirea moscheii de către Chinggis Han. Wilhelm ocupase propria biserică a lui Mar Salah pentru această slujbă, venise înarmat numai cu Evanghelia, misalul și psaltirea pe care le aruncase cu atâta nepăsare Khubilai. Acum, stând în fața primilor săi enoriași din Cathay, știa că, prin aducerea alinării pentru acea turmă pierdută a lui Dumnezeu și refacerea Sfintei Maici Biserica aici între păgâni, își ispășea păcatele în singurul mod cu putință.

Dar, în timp ce congregația pornea prin întunericul risipit de lumânări pentru a primi ostia, ușa bisericii se deschise cu un bubuit și Mar Salah apăru în cadrul ei. Îl urmau preoții săi cu anterie negre, ca un cârd de ciori. Porni furtunos prin naos, cu chipul schimonosit de furie.

— Cum cutezi să-mi pângărești biserica!

Wilhelm se ținu bine, privindu-l încruntat în lungul nasului. Dar apoi, pentru a-și arăta pietatea în fața enoriașilor, căzu în genunchi și începu să recite crezul.

În clipa următoare, se năpustiră asupra lui, luându-l pe sus prin navă, lovindu-l cu pumnii și picioarele, în timp ce surghiuniții priveau cu ochi speriați și vinovați. Wilhelm simți o izbitură puternică în coaste și scoase un țipăt de durere. Îl târâră pe pardoseala de pământ bătătorit, pălmuindu-l și zgâriindu-i obrajii, dându-i șuturi cu picioarele încălțate în sandale. În sfârșit, îl azvârliră afară în noroi, cu psaltirea și cartea de rugăciuni zburând pe urmele lui.

Ușa cea grea se trânti.

Câțiva orășeni mirați se întoarseră să-l privească în timp ce treceau grăbiți spre piață, în zorii cenușii-palizi. Wilhelm se ridică

încet în picioare, strâmbându-se din pricina durerii din coaste, și porni poticnit pe străzile puturoase, către palat.

După datină, făceau baie de cel puțin trei ori pe săptămână, iar Josseran constatase că, la fel ca în Outremer, acest obicei îi bucura atât trupul, cât și mintea. În odăile lui se afla o covată mare de lut, cu o băncuță, pe care să stea așezat în timp ce se scălda. Pentru încălzire, în apă se punea o piatră fierbinte sau sub copaie era aprins un foc, folosind pietrele negre speciale pe care chinezii le scoteau din munți. Arzând, emanau o căldură puternică, vreme de mai multe ceasuri, înainte de a se fărâmița într-un târziu, făcute scrum.

În alte dimineți, valeții care-i fuseseră orânduiți îi aduceau cel puțin un lighean și un ulcior cu apă pentru a se spăla pe față și mâini.

Wilhelm, după cum mirosea, nu profita de niciunul dintre aceste prilejuri.

Josseran mai descoperi că, tot așa ca în Outremer, se simțea mai comod îmbrăcându-se ori de câte ori putea după portul din partea locului. Primise o mantie largă de mătase aurie, cu mânecile ajungând aproape până la vârfurile degetelor. La gât era tivită într-o culoare mai închisă și avea o pasăre Phoenix brodată cu iscusință pe spinare. Se încingea cu un cordon lat și o cataramă de corn aduse dintr-o țară pe care o numeau Bengal. I se mai dăduse și o pereche de sandale din mătase, cu tălpi de lemn.

Nimeni, observase el, nu umbla desculț sau cu capul gol, în afara călugărilor buddhiști. Așa că luă deprinderea de a purta un turban de mătase neagră, cum se obișnuia printre nobili. Îl chemă și pe bărbierul palatului, cerându-i să-i radă obrajii. Spre deosebire de Outremer, unde sarazinii socoteau o lipsă de bărbăție dacă nu-ți lăsai barba să crească, majoritatea oamenilor din Shang-tu umblau bărbieriți. Bărbile tătarilor și ale chinezilor nu creșteau ușor, iar acelea pe care le văzuse tindeau să fie rare, smocurile cele mai lungi pornind din mustață sau bărbie.

Numai Wilhelm rămânea neclintit, mirositor, hirsut și încruntat.

* * *

Shang-tu, care în limba lor însemna A Doua Capitală, era reședința de vară a lui Khubilai; scaunul său principal, unde își petrecea iernile lungi, se afla în vechiul oraș chinez Ta-tu, Prima Capitală, mai la răsărit, unde clima era mai caldă. Construcția orașului Shang-tu se încheiase abia recent, supravegheată de

Khubilai însuși, pe un loc ales după principiile chinezești feng-shui, vânt și apă.

Frumusețea clădirilor, era o necontenită pricină de a se minuna. Casele din Cathay, după cum îi explicase Miao-yen, erau tablouri, erau povești, asemenea caracterelor pe care le foloseau chinezii în limba lor scrisă. Acoperișurile se unduiau și se vălureau asemenea colinelor, șindrilele curbate imitau suprafețele lacurilor încrețite în vânt, stâlpii care susțineau marile streșini arcuite erau copacii din păduri.

Prin tot orașul se găseau nenumărate pagode. Văzuse multe asemenea turnuri în timpul călătoriei prin Regatul de Mijloc, unde aveau câte opt laturi cu câte zece, ba uneori chiar și douăzeci de acoperișuri, tot mai mici pe măsură ce urcau spre vârf. La fiecare cat atârnau de frontoane clopote și toate etajele erau încercuite de câte o galerie cu balustradă proprie. Frumusețea acelor clădiri nu sălășluia numai în culorile lor, lemnăria pictată și țiglele lăcuite, ci și în geometria arhitecturii.

Josseran se mira necontenit de ordinea pe care chinezii încercaseră s-o instituie în viețile lor. Credeau că cerul era rotund și pământul pătrat, iar forma capitalei respecta această credință. Shang-tu fusese proiectat cu o precizie matematică, o rețea de străzi paralele, astfel încât de la înălțimea ferestrei sale din palat, lângă zidul de miazănoapte, Josseran putea privi de-a lungul străzii mari a orașului, până la poarta de la miazăzi.

Mai remarcase și că toate casele din oraș aveau caractere pictate pe pragul de sus al ușilor, lucru pe care îl comentase față de Sartaq. Căpitanul tătar îi spusese că legea din Cathay cerea ca fiecare cetățean să-și scrie pe fațada locuinței numele, împreună cu numărul tuturor nevestelor, copiilor sau slugilor care locuiau în casă, precum și numărul de animale. Astfel, Khubilai știa fără greș câți oameni trăiau în orașul lui, ba încă în toată împărăția.

Viața lui Khubilai era orânduită asemănător, spre propriul câștig. Sartaq îi explică lui Josseran că, după datina tătărească, avea patru ordo-uri, sau gospodării, de la fiecare dintre cele patru soții ale sale, care trebuia să fie toate tătăroaice ca el. Dar, pe lângă neveste, ținea și un numeros harem, pentru plăcerea lui personală. O dată la doi ani, era trimisă o comisie de judecători să găsească o nouă serie de fecioare destul de frumoase pentru a fi socotite vrednice de concubinajul cu Fiul Cerului. Cele alese erau aduse la Shang-tu pentru a fi examinate și mai atent de doamnele mai

vârstnice din harem. Înainte de a le primi drept concubine, aceste zgripțuroaice se culcau mai întâi cu ele în paturile lor, iar dacă respirația și trupurile fetelor nu miroseau destul de dulce, sau dacă sforăiau, ori nu duceau un trai curat, erau în schimb luate ca bucătărese, cusătorese sau croitorese. Cele ce treceau de acel riguros examen personal erau dichisite și pregătite pentru a-l servi pe Fiul Cerului, ceea ce făceau în cele din urmă la petrecerile care durau de la trei până la cinci nopți.

În acest punct al monologului lui Sartaq, Josseran descoperi că începuseră să-i transpire palmele și nu mai ceru alte amănunte.

* * *

În fiecare zi apărea câte o nouă minunăție. Mâncarea preparată la curtea lui Khubilai nu se compara cu nimic din tot ceea ce gustase în viața lui și era cu siguranță altceva decât nelipsita dietă de lapte și oaie pârlită a tătarilor, mai subtilă chiar și decât șerbeturile și poamele din Outremer. În unele momente, gusta scoici aromate în vin de orez, supă din semințe de lotus, pești gătiți cu prune, gâște coapte cu caise. Cina felurită din labă de urs, bufniță friptă, piept de panteră prăjit, rădăcini de lotus, muguri de bambus fierți la abur și, o dată, o tocăniță de câine. Metodele de preparare erau mai meticuloase decât văzuse oriunde. Ardeau numai lemn de dud pentru a pregăti puiul, susținând că frăgezeau carnea; de asemenea, la porc mergea doar lemnul de salcâm și numai cu surcele de brad se fierbea apa pentru ceai.

Spre deosebire de tătari, chinezii aveau obiceiuri foarte delicate la masă. În loc de degete și cuțit, foloseau două bețigașe ascuțite cu încrustații de fildeș, culegând cu ele bucățelele din farfurie, pentru a lua numai îmbucături mici. După freneziile lacome și năvalnice care-i caracterizaseră mesele la tătari, prânzurile lui Josseran în compania chinezilor aveau gingășia unei lucrături în vârf de ac.

Dar cele care-l uimeau cel mai mult erau cărțile lor. Nu erau copiate de mână, ca în creștinătate, ci multiplicate în număr mare, cu ajutorul unor tăblițe tăiate din lemn care reproduceau caligrafia pe hârtie.

Mai întâi, i se spusese, un scrib copia cartea pe hârtie uleiată subțire, apoi un gravor lipea colile pe scânduri din lemn de măr. După aceea, semnele erau trasate cu dalta gravorului, astfel încât caracterele ieșeau în relief. Foloseau câte o asemenea matriță pentru fiecare pagină a cărții, tipărind sute, chiar și mii o dată.

O carte ca Biblia lui Wilhelm era un obiect rar și prețios în

lumea creștină; dar în Shang-tu se găseau destule almanahuri și scrieri astrologice pentru oamenii de rând, precum și ediții din „Pao”, pe care le foloseau idolatrii și buddhiștii ca să enumere pentru mulțimile de credincioși meritele și neajunsurile aproape ale fiecărei acțiuni.

Idolatrii își trăgeau convingerile dintr-o carte intitulată „Tao de-jing” și căutau să-și prelungească viața cu o complexă disciplină ascetică și cu vrăji. Afirmau că amuletele și astrolabele lor le dădeau puterea de a prezice războaiele, bolile și vremea și vindeau farmece la prețuri exorbitante, făgăduind câștiguri pentru negustori, longevitate pentru bărbați și măritișuri fericite femeilor.

Mai erau și alții, mulți dintre ei cărturari și curteni, care îl urmau pe un străvechi înțelept chinez, Kung Fu-tse. Puneau mult preț pe pioșenia filială și adorarea strămoșilor, la fel ca tătarii, și își duceau viața după preceptele a ceea ce numeau ei cele Cinci Virtuți, pe care Josseran, în sinea lui, le compara cu cele Zece Porunci. Ca și în lumea sa creștină, observă că aceste reguli erau mult mai respectate în teorie decât în practică. Toți confucianiștii credeau foarte tare în ceremonial, socotind că numai prin aplicarea cum se cuvine a anumitor tradiții și ritualuri puteau îndupleca zeii, pentru ca poporul chin să prospere.

Pretutindeni se vedeau statui pictate ale acestui Kung Fu-tse, atât din lemn, cât și de teracotă, după cum existau și ale lui Borcan și ale multor alți idoli de-ai lor, care primeau toți rugăciuni și ofrande de la credincioși.

„Cu toții sunt atât de deosebiți de noi”, reflecta Josseran, „și totuși, în atâtea privințe, sunt aidoma nouă. Își slăvesc zeii, le înșiră păcatele și virtuțile într-o viață de om, cum facem și noi. Și se tem de moarte, și-și petrec multe ceasuri din viață meditând la lumea de apoi.”

Se îndoia că Wilhelm ar fi putut consimți să recunoască asemănările.

Călugărul îl bătea la cap încontinuu să stea cu el și cu Miao-yen și să continue instruirea sau îl pisa să obțină încă o audiență la împărat. Bătaia pe care o încasase de la nestorieni îl lăsase cu vânătăi pe coaste și chipul atât de umflat încât arăta precum cerșetorii bolnavi pe care Josseran îi văzuse bântuind bazarurile din Acra. Dar nu-i înmuiase nici hotărârea, nici însuflețirea. Își continua sudălmile la adresa lui Mar Salah și a nestorienilor și petrecea zi de zi ceasuri întregi în fața bisericii mitropolitane din cartierul sărac al

orașului, unde își striga rugăciunile pentru intervenția divină, atrăgând mulțimi de chinezi curioși care veneau să caște gura la acel străin ciudat la înfățișare și urât mirositor îngenuncheat în noroi.

Josseran încerca să-l convingă să renunțe, dar Wilhelm rămânea neclintit. Spunea că Domnul avea să facă o minune și să-i aducă pe nestorieni înapoi la biserica Lui. Deși s-ar putea să fi fost la fel de uluit ca Josseran, când acel miracol se întâmplă în sfârșit.

Petreceau în fiecare zi câteva ore cu Miao-yen, în pavilionul ei cu țigle galbene. Fata se vădea a fi o bună elevă și în curând învăță să recite cele Zece Porunci și să memoreze pasaje lungi din Biblie, pe care i le alesese Wilhelm. Din partea lui, călugărul era un dascăl răbdător, dar nu îngăduia să i se pună la îndoială nimic din învățătură.

O dată, în timp ce se uita prin cartea de rugăciuni, Miao-yen arătă o imagine, întrebând pe cine reprezenta.

— Aceasta e Maria, Maica Domnului, îi explică Josseran.

— Mar Salah spune că Dumnezeu nu poate fi om, așa că nici o femeie nu poate fi mama unui Dumnezeu.

— Spune-i că nu are ea căderea să discute tainele credinței, îi ceru Wilhelm lui Josseran, care-i traduse cuvintele.

Miao-yen păru să accepte ideea și înclină pagina în lumină, ca s-o poată cerceta mai îndeaproape.

— Seamănă mult cu Kuan Yin. Printre chinezi, e cunoscută ca Zeița Milostivirii.

Când Wilhelm auzi aceasta, obrajii i se înroșiră ca focul.

— N-o poți compara pe Sfânta Fecioară cu idolii păgâni, se răsti el. E o blasfemie.

Miao-yen primi blajină mustrarea și nu mai comentă niciodată lecțiile, pe care le urma cu străduință, din toată inima. Dar, în pofida părelnicului ei entuziasm față de acea muncă, Josseran simțea că pentru ea nu era decât un exercițiu al minții. Continua să rămână, în sufletul ei, tătăroaică.

După o vreme, până și Wilhelm simți această reținere și nu se mai mulțumi doar să-i dea instrucțiuni despre formele religiei catolice. Începu să caute vreun semn vizibil că lecțiile lui dădeau roade.

— Ia spune-i, îi ceru el lui Josseran într-o zi, după ce terminaseră s-o învețe pe Miao-yen rugăciunea Paternoster, spune-i că pentru a ajunge la dumnezeire trebuie să se abțină de la folosirea

parfumurilor și a sulimanurilor pe față.

Josseran îi transmise cererea cât putea de delicat și se întoarse apoi spre Wilhelm:

— A zis că aceasta i se cere atât ca domniță chineză, cât și ca fiică a împăratului.

— Arată și miroase ca o târfă.

— Vrei să i-o spun și pe asta?

— Firește că nu, se răsti Wilhelm.

— Atunci, ce vrei să-i spun?

— Spune-i să i se roage lui Dumnezeu pentru călăuzire. O femeie trebuie să fie virtuoasă în toate, iar boiala și parfumul sunt uneltele diavolului.

— Ce zice? vru să știe Miao-yen.

— Te felicită pentru frumusețea ta. Chiar și fără alifii și mirozne, crede că ai fi cea mai minunată femeie din Shang-tu.

Miao-yen zâmbi și dădu din cap.

— Acum ce-a zis? se repezi Wilhelm.

Josseran ridică din umeri:

— A zis c-o să se mai gândească.

* * *

Erau unele zile când, după ce Wilhelm își termina lecțiile, Josseran rămânea împreună cu ea, în pavilion. Îi era de folos pentru ceea ce afla de la ea despre Khubilai și marele lui imperiu. Dar îl și fascina acea făptură stranie, deși nu în același fel în care fusese atras de Khutelun, căci nu îl încerca nici o jinduire trupească. Însă era intrigat de felul cum fiica împăratului putea trăi închisă în acel palat aurit, câtă vreme Khutelun mânca și vorbea cu bărbații și-și ducea traiul în șaua calului. Nu erau amândouă fiice ale unor hani tătari?

Simțea că și ea, la rându-i, se simțea bine în compania lui. Conversau ceasuri îndelungate, la ceaiurile aduse de servitoarele ei, căci era nemărginit de curioasă în legătură cu Languedoc, Outremer, castelele și conacele de-acolo și bisericile creștine.

Într-o zi, stăteau amândoi privind o slujnică tânără dând de mâncare peștilor aurii, care veneau la marginea lacului ascultători ca niște miei. Miao-yen arătă peste apă, spre un cerb care trecea tăcut pe sub sălciile din parcul împărătesc.

— Vânați și voi, pe meleagurile barbare? îl întrebă.

— Sigur că da. Este un sport foarte îndrăgit peste tot în Languedoc.

— Atunci, cred că ți-ar plăcea să vânezi în parcul tatălui meu. Este singura concesiune față de moștenirea lui.

Josseran se gândi la Khutelun și la felul cum doborâse un lup în plin atac, cu o singură săgeată.

— Tu nu vânezi?

Fata râse amar.

— Uneori tânjesc după asta.

— Atunci, de ce n-o faci?

— Nu se cade ca femeile chineze să se poarte ca tătăroaicele.

— Dar tu nu ești chinezoaică. Ești de neam tătar.

Prințesa clătină din cap:

— Ba nu, sunt chinezoaică, fiindcă așa dorește tatăl meu. Tata a preluat în toate privințele obiceiurile și deprinderile unui chinez. N-ai văzut cu ochii tăi?

— Mărturisesc că tot ceea ce văd aici e ciudat pentru mine.

— Atunci, am să-ți spun ceva. Fratele meu, Chen-chin, va fi următorul împărat și Haghan al tătarilor. La vârsta lui, Chinggis Han călărea deja în fruntea propriului touman, cucerise jumătate din stepă. Chen-chin își petrece zilele închis cu curtenii confucianiști, învățând eticheta și datinile chinezești, citind „Cartea odelor" și „Analectele lui Kung Fu-tse", „Cartea ritualurilor" și „Dicționarul termenilor" și învățând istoria chineză. În locul mirosului de cal, miroase a aloe și a lemn de santal. În loc de cuceriri, stăpânește caligrafia.

— Khubilai face asta pentru a cuceri poporul, fără îndoială.

— Tatăl meu o face pentru că sufletul lui este sterp. Dorește să fie toate lucrurile pentru toată lumea. Vrea până și să fie socotit bun de cei pe care i-a zdrobit.

Josseran era năucit să audă o judecată atât de brutală asupra împăratului, pronunțată de propria fiică.

— Dacă ăsta-i este țelul, aș zice că pare să fi reușit, murmură el.

— Pare" numai. Chinezii ne zâmbesc binevoitor și ne îndeplinesc poruncile, ne umplu curțile și se prefac că ne iubesc. Dar, în sinea lor, ne numesc barbari și-și bat joc de tatăl meu pentru că nu le poate vorbi limba. Își râd de noi în teatre. Actorii lor fac glume pe seama noastră, păpușarii lor ne maimuțăresc. Ne fac de râs fiindcă vrem așa de mult să fim ca ei. Din cauza asta, ne disprețuiesc cu atât mai mult. Adevărul este că noi suntem cotropitorii și ne urăsc. Cum s-ar putea altfel?

Pe Josseran îl cuprinse o revelație. Fiul Cerului deci nu era atât

de atotputernic pe cât l-ar fi făcut să creadă aparențele. Se confrunta atât cu războiul civil în patria natală, cât și cu rebeliunea în imperiu.

— Totuși, Sartaq mi-a spus că mulți dintre soldații lui Khubilai sunt chinezi.

— Îi folosește cu înțelepciune. Toți recruții lui sunt trimiși în provincii îndepărtate de casă, astfel că se simt la fel de străini ca și ofițerii lor tătari. Tatăl meu își păstrează garda de elită, kesig, și are tumani aleși unul și unul, regimente din propriul clan, postate prin tot imperiul ca să strivească orice rebeliune. Au dărâmat zidurile tuturor cetăților chinezești și le-au smuls pietrele care pardoseau străzile, pentru a le fi mai ușor poneilor noștri tătărești, dacă e nevoie să-i atacăm. Înțelegi? nu-l urăsc pe față fiindcă nu îndrăznesc. Asta-i tot.

Veninul din vocea ei îl șoca. Miao-yen păru să-și dea seama că mersese prea departe, poate, și coborî ochii.

— Vorbesc prea liber cu tine. Ești bun ca iscoadă, barbarule.

Josseran se uită în altă parte, rușinat că-i descoperise intențiile.

— E politic să trăiesc aici în parcul acesta minunat, numai cu păsările și peștii-de-viață-lungă să-mi țină de urât, căci Khubilai dorește să fiu o prințesă chinezoaică. Dar nu e numai politica la mijloc. Îi îndrăgește sincer pe acești chinezi pe care i-a învins. Nu ți se pare ciudat, la un asemenea om?

Josseran dădu din cap:

— Așa e cum spui.

— Ciudat și nefericit. Pentru mine. Căci jinduiesc să alerg călare și să trag cu săgeata, ca o tătăroaică. Și totuși, trebuie să stau aici în fiecare zi, printre sălcii, fără altceva cu care să-mi treacă timpul decât aranjatul agrafelor în păr. Tatăl nostru este viața și povara noastră. Nu-i așa, barbarule?

— Într-adevăr, confirmă el, gândindu-se la propriile poveri, într-adevăr, așa este.

— Unde-ai fost? întrebă Wilhelm, când Josseran reveni la palat, în aceeași după-amiază.

— Am stat de vorbă cu prințesa Miao-yen.

— Petreci prea mult timp cu ea. Nu se cade.

— Aflu de la ea multe despre împărat și despre poporul lui.

— Poftești la ea. Ți se citește în ochi.

Această acuzație îl jigni pe Josseran, căci era nedreaptă.

— E prințesă și fiică a împăratului.

— Și te-a descurajat vreodată așa ceva de la instinctele tale josnice? mirosul ei, artificiile pe care și le așterne pe față, rochiile de mătase pe care le îmbracă. Are toate uneltele diavolului. Îmi pierd ceasuri întregi cu ea arătându-i calea spre virtute și spre Dumnezeu, iar tu îmi strici tot ce fac!

Josseran oftă. Călugărul acela obositor!

— Nici nu mai știu ce vrei de la mine.

Ochii lui Wilhelm erau înroșiți. Se părea că nu dormise deloc bine în ultimele săptămâni.

— Nu vreau nimic de la tine. Dumnezeu e cel care voiește să mă ajuți să-i aduc pe acești oameni la iubirea lui Christos.

— N-am făcut tot ce-mi stătea în putere?

Wilhelm clătină din cap.

— Nu știu, spuse el. La asta, numai Dumnezeu poate răspunde.

* * *

Khubilai o aștepta în Pavilionul Florilor Parfumate, așezat pe un tron de abanos intarsiat cu jad și perle. Purta o mantie de brocart verde și avea pe chip o expresie de nemulțumire.

Pavilionul era deschis în toate părțile spre grădini, în urne mari fuseseră sădiți bananieri cu flori trandafirii și scorțișoară, iar prin curtea pietruită erau plasate cu multă iscusință mori de vânt, astfel că mișcarea ușoară a aripilor purta miresmele florilor până în săli. Ciripitul păsărilor în copacii cu coroanele aplecate peste streșini răsuna aproape asurzitor. Din apropiere se auzea murmurul aproape necontenit al unei fântâni și foșnete de bambuși.

Miao-yen zări un altar în capătul de miazănoapte al pavilionului. Conținea iarbă din stepă, precum și pământuri aduse din patria tătărească, argilă gălbuie, nisip auriu, pietricele albe și negre din Gobi. Deși era în mod vădit un locaș sfânt tătăresc, Altarul Țărânei reprezenta un ideal confucianist, iar verdele, roșul, galbenul, albul și negrul erau cele cinci culori primare ale confucianismului; roșu pentru bucurie, verde pentru armonie, galben pentru cer, alb pentru puritate și negru pentru durere. Îl învelea un acoperământ de brocarturi roșii, cu binecuvântări brodate auriu pe material în caracterele chinezilor.

Atât de multe contradicții.

Miao-yen se apropie, târându-se în patru labe. Își împreună mâinile și aplecă de trei ori capul, până pe dușumeaua de marmură, după care ridică privirea spre ochii mătăsoși ai tatălui ei. Chipurile austere ale sfătuitorilor săi confucianiști și tanguți o priveau de pe

estrada de sub tron.

— Deci, Miao-yen. Mergi bine cu studiile?

— Sunt sârguincioasă, tată.

— Ce părere ai despre dascălii tăi, francul acela și omul lui sfânt?

— Sunt sinceri, Stăpâne, răspunse cu băgare de seamă prințesa, întrebându-se ce dorea să știe tatăl ei.

— Și ce crezi despre această religie pe care au adus-o cu ei? o întrebă.

— Este așa precum spui, tată. Seamănă mult cu Religia Luminoasă a lui Mar Salah, atât numai că ei îi acordă mult respect acelui om pe care-l numesc Papa. De asemenea, găsesc multe cusururi în împreunarea dintre un bărbat și o femeie și mai cred în mărturisirea păcatelor unui om față de șaman, care aduce iertarea neîntârziată din partea zeului lor.

— Găsesc cusururi în uniunea bărbaților cu femeile? repetă Khubilai, gândindu-se fără îndoială la numerosul lui harem.

— Într-adevăr, stăpâne.

Hanul mormăi, neimpresionat de această filosofie.

— Se spune că în țările barbare toți oamenii se pleacă în fața acestui Papă.

— Da, Stăpâne, pare-se că e Hanul Hanilor lor și are puterea de a numi regi dintre ei, deși totuși nu poartă spadă sau arc, dacă e să le dăm crezare. S-ar părea că e un șaman, care a ajuns mai puternic chiar și decât cei mai mari dintre războinicii lor.

Khubilai tăcu. Miao-yen îi putea ghici gândurile. N-ar fi vrut să aibă de-a face cu nici o religie care să-i amenințe demnitatea supremă de împărat.

— Au magie? o întrebă el, după un timp.

— Nu i-am văzut făcând nici o vrajă, stăpâne. M-au învățat rugăciunile pe care doresc să le spun și mi-au vorbit despre acel Iisus pe care-L venerează atât de mult, la fel ca Mar Salah și discipolii lui.

— Îți place religia asta a lor?

Miao-yen privi în ochii lui Phags-pa lama.

— Nu o găsesc la fel de mare ca aceea a tanguților, stăpâne, nici tot atât de puternică.

Phags-pa lama păru să se destindă. Și tatăl ei părea mulțumit de răspuns. „Acelui creștin și șamanului său s-ar fi putut să nu le placă la auz asemenea vorbe”, reflectă Miao-yen. „Dar orice alt răspuns

i-ar fi pus în pericol fără rost. Pe la curtea tatălui meu mișună viperele.”

— Și cu războinicul cum e? ce părere ai despre el?

— Pare un om cinstit, stăpâne.

— Ți-a vorbit despre oștirea barbară?

— Nu cred că poate fi prea puternică, stăpâne. El însuși susține că are numai trei cai și sunt astfel crescuți încât trebuie să le găsească sau să le cumpere de-ale gurii în fiecare zi. Într-adevăr, trebuie să fie foarte sărac, căci nu are oi sau vaci. Încasează biruri de la țăranii care-i lucrează pământurile, pe când el trăiește închis într-un castel. Și totuși, nu înțeleg un lucru; spune că a călătorit în altă țară ca să se lupte cu acei sarazini, cum îi numește ei, când nu avea de câștigat pentru sine însuși nici pradă, nici femei. Afirmă că a făcut-o pentru gloria cerurilor. Dar în același timp par temători să-și părăsească fortărețele de frica acelorași sarazini pe care s-au juruit să-i nimicească.

Khubilai mormăi, căci părerile fetei se potriveau cu ale lui.

— Nu cred că vor fi niște aliați puternici. Până și Mar Salah propovăduiește împotriva lor și, cum spuneai, și el îl adoră pe acel Iisus, ca ei. Mitropolitul spune chiar că vor să ne supună pe toți domniei acelui Papă, despre care vorbesc peste măsură.

— Tot ce știu e că acest Joss-ran se poartă frumos cu mine și pare cinstit, se grăbi Miao-yen să adauge, căci simțea o afinitate cu acel uriaș barbar și nu dorea să i se întâmple nici un rău.

— Și șamanul lui?

— Pentru celălalt, nu pot răspunde altceva decât că miroase urât.

Khubilai cugetă un lung răstimp la aceste cuvinte.

— Te felicit pentru veștile pe care mi le-ai adus, fiica mea, spuse el în cele din urmă. Fii sârguincioasă. Dacă-ți spun ceva ce crezi că se cade să știu, vino să-mi spui chiar tu în persoană.

Fu lăsată să plece. În timp ce-și târșea de-a-ndăratelea picioarele mici, spre ieșirea din sală, își reaminti că nici un moment nu arătase cel mai mic semn de iubire. Confucianiștii o învățaseră că devotamentul filial era cea mai mare din toate virtuțile și, dacă așa era, atunci cu siguranță ea nu merita cu nimic să fie lăudată.

Vardistul sunase ora unu demult, când pe Wilhelm îl treziră din somn niște bătăi puternice în ușă. Unul dintre preoții mitropolitani cu anterie negre stătea pe coridor, cu sufletul la gură, încadrat de doi ostași din kesig-ul imperial. Era Mar Gabriel, pe care Wilhelm îl

recunoscu imediat ca fiind acela care-i gâdilase coastele cu picioarele sale încălțate în sandale. Turuia vorbe de neînțeles în limba lui păgână.

Unul dintre paznici se duse să-l cheme pe Josseran din camera lui. În sfârșit, templierul apăru, răvășit și buimac de somn, înfășurându-se în grabă cu un halat de mătase. Ascultă ceea ce avea de spus preotul, apoi îi explică lui Wilhelm că omul fusese trimis de Mar Salah. Mitropolitul din Shang-tu dorea să-l vadă neîntârziat.

Era pe moarte.

* * *

Îi urmară pe soldați cu făcliile lor aprinse pe străzile întunecate din Shang-tu. Nu se mai vedea nici țipenie de om. Legea spunea că, după ce suna clopotul din turn, seara târziu, nimeni nu mai avea voie să iasă din casă, numai moașele în drum spre câte o naștere sau medicii chemați la bolnavi.

Ajunseră la o casă mare, în apropiere de zidul palatului. Mar Salah locuia într-un lux de un soi care nu l-ar fi făcut de râs pe nici un episcop creștin, observă Josseran. Fără îndoială, din banii pe care-i furase de la enoriași, cum afirmase Wilhelm. Bisericoșii nu se dezmințeau nicăieri în lume.

Casa era înconjurată de un zid înalt, acoperit cu țigle de ceramică lucioasă, în modelul tradițional de bambus despicat. Poarta ghintuită de sub acoperișul arcadei se deschise larg și îl urmară pe preot printr-o curte cu dale de piatră, mărginită cu sălcii, pini și bazine cu crapi aurii.

O capelă era susținută pe stâlpi lăcuiți, pictați cu desene geometrice. La capătul galeriei, o jumătate de duzină de servitori stăteau lângă o ușă, văietându-se. Poate că plângeau mai mult pentru nesiguranța viitorului lor, decât cu gândul la soarta stăpânului, își spuse Josseran.

Într-o clădire separată se aflau apartamentele private ale stăpânului casei. Când intrară, Josseran fu frapat de bogăția mobilierului; văzu o cruce lucrată din lemn de santal și piatră de agat, scrinuri mari din lemn de camfor încrustate cu perle, vaze din aur ciocănit și porțelan alb și albastru de mare preț, covoare de brocart gros, podoabe din jad și argint.

Nimic din toate acestea nu-i mai era acum de vreun folos lui Mar Salah.

Și dormitorul era somptuos, cu draperii de mătase și hermină. Într-un colț se găsea o urnă enormă de bronz plină cu flori uscate.

Mar Salah zăcea pe pat, după un paravan pictat, îmbrăcat într-un halat de brocart albastru închis.

Înfățișarea preotului îl șocă pe Josseran. Era palid ca moartea, cu obrajii supți și cearcăne vinete ca prunele în jurul ochilor. I se mistuise toată carnea de pe trup. Tușise cu sânge, iar la colțurile gurii i se vedea o spumă împestrițată cu stacojiu.

Cele trei neveste ale sale stăteau îngenuncheate în jurul patului, tânguindu-se.

Josseran cunoștea mirosul morții, pe care îl întâlnise de atâtea ori înainte. Dar văicărelile femeilor îl iritau și le ceru ostașilor să le scoată din cameră.

Îl privi pe Wilhelm, amintindu-și cum își petrecuse ultimele săptămâni în rugăciuni, lângă biserica lui Mar Salah, unde invoca răzbunarea Domnului Dumnezeu. Se cutremură, simțind că i se zbârleau firele scurte de păr de la ceafă.

Mar Salah își săltă capul de pe pernă și ridică un deget încârligat ca o gheară, făcându-i semn să se apropie. Când vorbi, glasul abia îi răsună ca o șoaptă.

— Întreabă ce i-ai făcut, îi tălmăci Josseran lui Wilhelm.

Buzele călugărului stăteau strânse într-o linie subțire de dispreț.

— Spune-i că n-am făcut nimic, spuse el, poruncitor. E judecata lui Dumnezeu asupră-i.

— Crede că ai descântat o vrajă.

Wilhelm își aruncă pe spate gluga neagră și-și puse pe umeri etola purpurie pe care o adusese cu el de la palat, în cealaltă mână ținea Biblia.

— Spune-i că-i voi asculta confesiunea, dacă dorește. Altfel, va arde în focul iadului.

Mar Salah clătină din cap.

— Zice că nu crede în confesiuni. Susține că în sutrele evangheliilor nu scrie nimic despre ele.

— Spune-i că o să ardă în vecii vecilor, dacă nu-mi face acum o spovedanie completă.

Ochii lui Mar Salah îl priveau pe călugăr, cu teamă și înfrângere. Josseran îi traduse cuvintele lui Wilhelm. Apoi, dădu din cap:

— Îi e frică și zice că are s-o facă. Dar va trebui să-l instruiești.

Wilhelm rânji, triumfător. Ridică mâna dreaptă.

— O voi face numai cu condiția ca, înainte de a muri, să-și cheme toți preoții în camera asta și, în fața lor, să-l recunoască pe

Papă ca părinte al tuturor creștinilor din întreaga lume și să accepte să predea conducerea bisericii lui sub autoritatea Pontifului suprem din Roma.

Lui Josseran nu-i venea să-și creadă urechilor.

— Ești în stare să șantajezi un om ajuns în pragul morții?

— Cum îndrăznești să-mi vorbești așa?!

— Nu vă dați înapoi de la nimic, voi, preoții?

— Pentru a uni binecuvântata noastră biserică, așa cum e voia lui Dumnezeu? nu, n-am să mă opresc de la nimic pentru a săvârși asta. Și-acum, spune-i ce-am zis.

— Cu asta, ne înjosim pe noi înșine și pe Dumnezeul nostru.

— Fă ce-ți spun!

Josseran ezită, apoi se aplecă peste muribund. Îi simți mirosul respirației, rânced și fetid.

— Mar Salah, fratele Wilhelm spune că, înainte de a-ți putea da absolvirea de păcate, trebuie să treci autoritatea bisericii tale sub puterea binecuvântatului Papă de la Roma.

— Niciodată.

— Stăruiește.

— Nu, horcăi Mar Salah.

Josseran se întoarse spre Wilhelm, clătinând din cap. Perspectiva unei morți necuminecate era prea cumplită ca să se gândească măcar la ea. Amintindu-și de propriile păcate, se întrebă din nou dacă nu cumva hotărârea lui de a se osândi singur la aceeași soartă avea să șovăiască în ultimele clipe de viață.

— N-ai nici un dram de milă? îl întrebă el pe Wilhelm.

— Nimic, pentru păcătoși.

— A spus că n-o va face.

— Amintește-i din nou de chinurile iadului. Fiarele înroșite, apăsate la nesfârșit pe carnea dezvelită, cleștii înfipți iar și iar în burtă, biciurile cu vârfuri de plumb. Spune-i.

Josseran clătină din cap:

— Nu.

— N-ai să mă sfidezi în situația asta! e în joc viitorul Sfintei Biserici de aici, din Cathay!

— Nu voi tortura un muribund. Așa ceva, cum cu prisosință ai arătat, e lucrarea diavolului și nu vreau să fiu părtaș.

Și, trecând peste protestele indignate ale lui Wilhelm, ieși hotărât din încăpere.

* * *

Cu o oră înaintea zorilor, tocmai când de pe strada de jos începeau să se audă strigătele călugărilor cu talgere pentru pomeni, Mar Salah își dădu sufletul, pornind spre Satana cu deliciosul său banchet de suplicii.

O curte mărginită cu balustrade poleite, coline reflectate în apele calme ale lacului, înceţoşate de pâclă. Dincolo de dealuri, un șir de munți negri și golași se încrețeau unii lângă alții ca mătăsurile unui așternut, netede și cutate.

Ostașii din kesig stăteau nepăsători în curte, pe când împăratul mergea spre marginea apei, cu o blană de leopard pe umeri, pentru a-l apăra de frigul zorilor. Phags-pa lama stătea mai la o parte.

Josseran apăru, escortat de Sartaq și unul dintre oștenii lui. Îngenunche și-și lăsă capul în piept, așteptând dorințele împăratului. Nu era sigur de ce fusese chemat pe neanunțate la o oră atât de timpurie, dar putea să ghicească.

— Mitropolitul din Shang-tu a murit, spuse după un timp Khubilai.

— Teamă mi-e că da, Mărite Stăpâne, răspunse Josseran.

— Însoțitorul tău a aruncat asupră-i un blestem.

— Eu cred că nu a fost decât fapta lui Dumnezeu.

— Atunci înseamnă că aveți într-adevăr un zeu foarte puternic. Mai puternic decât al lui Mar Salah, s-ar părea.

Va să zică, așa. Credeau că viața episcopului nestorian fusese curmată de o vrăjitorie. Khubilai era convins pesemne că Wilhelm săvârșise cine știe ce drăcovenie, din cauza opoziției mitropolitului față de el. Josseran se întrebă dacă putea face sau spune ceva ce i-ar fi scos din minte această idee.

Sau dacă nu cumva, poate, avea să acționeze în folosul lor.

— Tind să spun că religia voastră prețuiește mai mult decât crezusem la început.

Surprins, Josseran ridică privirea. Văzu, peste umărul lui Khubilai, chipul preceptorului său tangut, cu o ură de neconfundat în ochi. La fel ca Mar Salah, vedea în Wilhelm un rival pentru urechea împăratului. Și, după câte bănuia Josseran, avea dreptate.

— Fiecare dintre sfetnicii mei spune că a sa e calea cea mai bună și mai adevărată, continuă Khubilai. Iar acum, iată că avem încă o religie, nouă. Cum să mă hotărăsc?

Josseran rămase tăcut. Era prilejul pe care abia îndrăzniseră să-l viseze, o șansă de a le aduce tătarilor creștinismul, prin urechea lui Khubilai însuși. Dacă îl puteau converti pe cârmuitor, aduceau

întreaga națiune la sânul bisericii. Iar dacă reușeau asta și puteau să-i prindă pe sarazini între două oștiri ale bisericii romane, Țara Sfântă avea să fie salvată, Ierusalimul revenind încă o dată în mâini creștine.

Dacă. Dacă.

— Am pregătit un sfat, spuse Khubilai.

— Un sfat, Mărite Stăpâne?

— Voi hotărî eu însumi care dintre toate religiile este cea mai adevărată. Spune-i șamanului vostru să se înfățișeze în Sala de Audiențe, la ceasul al șaptelea. Acolo se va întâlni cu ceilalți mari șamani din împărăția mea și va discuta cu ei despre natura zeilor lor. Iar apoi, eu voi decide o dată pentru totdeauna care dintre zeii voștri e cel mai adevărat.

— Vom fi prezenți negreșit, stăpâne, murmură Josseran, năucit de această propunere dramatică.

— Du-te și anunță-l pe șaman să se pregătească.

Josseran se înclină încă o dată în fața împăratului, ocolind privirea veninoasă a lui Phags-pa lama, și-l lăsă pe Sartaq să-l escorteze înapoi la palat. O dezbatere! ei bine, asta ar fi trebuit să se potrivească pe stilul fratelui Wilhelm. Dintr-o dată, își simți picioarele prea slăbite ca să-l mai țină. Cu o miză atât de mare în joc, nădăjduia că dibăcia sa de translator și sfătuitor avea să fie la înălțimea acestui joc, cel mai profitabil din toate.

Palatul de vară al împăratului se afla dincolo de zidurile parcului său de vânătoare. De fapt, era o yurtă, construită în stil tătăresc, cu pereții din cea mai fină mătase în locul fetrului folosit de tătari în stepă. Sute de frânghii lungi împletite gros din mătase o țineau ancorată în calea vântului. Acoperișul era făcut din bambuși despicați și văruiți, fiind decorat cu picturi de animale și păsări, cum ar fi cerbi, păuni și mistreți ce se puteau găsi în pădurile din împrejurimi. Șerpi încolăciți erau sculptați în stâlpii de lac carmin.

— Nu-i așa că e o minunăție? îi șopti Sartaq. Pavilionul este construit în așa fel încât să poată fi desfăcut și dus într-un alt loc, mai plăcut, în doar câteva ore, dacă asta e voia împăratului.

Josseran dădu din cap, încuviințând că într-adevăr era o minune, deși bănuia că o asemenea mutare nu se încercase niciodată, fiind doar încă o legendă pentru a întări mitul lui Khubilai ca șef tătar tradițional.

Când intrară, sala era deja plină cu oamenii sfinți de la curtea lui Khubilai; propriul șaman al împăratului, în robele lui albe, cu

părul și barba zburlite și în neorânduială, o crustă de jeg pe piele și ochii holbați în transa provocată de opiu; tanguții, cu capetele lor rase și veșmintele de culoarea șofranului; idolatrii, în mantiile lor grele de brocart portocaliu și purpuriu, cu tichiuțe negre și, în mâini, tăblițe de rugăciune din lemn curbat; nestorienii cu antene negre; și mahomedanii cu bărbi cărunte și fesuri albe.

Mai jos de tron, în stânga lui Khubilai, stătea Împărăteasa Chabi, favorita hanului. Josseran aflase de la Sartaq că era o fidelă arzătoare a lui Borcan. Îi privi cu suspiciune rece, când intrară. Spre și mai marea sa consternare, Josseran îl văzu pe Phags-pa stând lângă umărul împăratului. Era limpede că urma să fie atât cel ce dădea semnalul dezbaterii, cât și principalul său participant.

Khubilai îi făcu semn lui Phags-pa lama, care anunță că sfatul avea să înceapă. Pentru a-i da drumul, câte un purtător de cuvânt din partea fiecărei grupări urma să rostească o scurtă dare de seamă despre propria religie, pentru ca apoi să înceapă deliberările.

În primele momente de discuții, Josseran se pomeni uluit de ereziile, vrăjitoriile și idolatriile la care-i erau supuse urechile. Îi traducea totul cu fidelitate lui Wilhelm, care se încrunta și mârâia printre dinți ca un cotoi, în timp ce fiecare teolog își prezenta propria viziune despre natura lumii și lumea spiritelor.

Când îi veni și lui rândul, Wilhelm se ridică, impunător în stiharul său alb și etola purpurie, și glăsui adevărata explicație a povestirii, cum o numea el, de la vremea facerii lumii și a plămădirii Bărbatului și a Femeii de către Dumnezeu. Apoi, vorbi despre miraculoasa naștere a lui Christos și înșiră povestea vieții și patimilor Lui, pentru a încheia cu o enumerare a legilor lui Dumnezeu, așa cum îi fuseseră date Omului sub forma celor Zece Porunci. În sfârșit, stărui asupra locului deosebit pe care îl ocupau Papa și Sfânta Maică Biserica în inima lui Dumnezeu.

Când termină, împăratul, prin mijlocirea lui Phags-pa lama, anunță începutul consfătuirii. Curând, deveni limpede că Wilhelm, fiind nou-venit, avea să fie ținta tuturor.

Phags-pa lama însuși conducea iscodirea, iar pe Josseran l-ar fi încântat stânjeneala lui Wilhelm, dacă n-ar fi fost vital pentru cauza creștinismului în Outremer să facă impresie bună aici. Și, cu toate neajunsurile ei, era totuși religia sufletului său.

Într-adevăr, simți pe neașteptate o furie crescândă, în timp ce Phags-pa și idolatrii încercau să-i țintuiască la stâlpul infamiei pe Papă și Biserica lui. În alte împrejurări, i-ar fi putut trece pe toți

prin spadă, împotriva propriei voințe.

Phags-pa lama îl întrebă pe Wilhelm despre cele Zece Porunci ale lui Dumnezeu.

— Te întreabă dacă ai fost în cer, ca să afli gândurile lui Dumnezeu, traduse Josseran.

— Spune-i că nu, dar Dumnezeu le-a comunicat dorințele sale profeților noștri și s-a pogorât El însuși din ceruri ca să-i învețe pe toți oamenii.

Phags-pa lama zâmbi. Din asta, Josseran înțelese că le întinsese o cursă și nimeriseră drept în ea.

— Întreabă dacă noi credem că îl cunoaștem pe singurul Dumnezeu adevărat, îi explică el lui Wilhelm.

— Da, spune-i.

— Atunci, înseamnă că împăratul nu urmează preceptele lui Dumnezeu? căci, cu siguranță, a călcat în picioare toate celelalte națiuni. Asta nu înseamnă că numai el e binecuvântat, iar toți ceilalți zei, inclusiv al vostru, sunt mai prejos?

Josseran simți ochii căprui-aurii ai lui Khubilai sfredelindu-l.

— Spune-i că vrednicia unui om nu se măsoară după ceea ce-și însușește în astă lume, răspunse Wilhelm. Christos ne-a învățat că pământul va fi moștenit de cei blânzi.

— Mie nu mi s-a întâmplat așa, mârâi împăratul când auzi replica lui Wilhelm, iar unii dintre generalii săi, ascultând curioși discuția, râseră fățiș.

— Cum poate cunoaște un om gândurile zeilor, altfel decât atunci când ceea ce află e în favoarea dezastrelor? vru să știe Khubilai, intervenind și el în dezbatere.

Wilhelm păru încurcat de antagonismul împăratului.

— Este o problemă de încredere, de credință.

— Omul nu e definit de ceea ce crede, i-o întoarse Phags-pa, ci de ceea ce face. O mie de ani de înțelepciune au fost comprimați în cartea noastră „Pao”. Le îngăduie tuturor să-și calculeze meritele și nemeritele vieții.

— Dar dacă un om poate fi înjosit de propriile fapte, îl întrerupse unul dintre idolatri, abătând un moment atenția dinspre Wilhelm, atunci, cu siguranță, calea spre seninătate constă în a nu săvârși nici o faptă. Aceasta e calea lui Tao.

Și continuară tot așa, la nesfârșit.

Josseran se minuna că asista la astfel de cuvântări. Niciodată nu mai avusese de-a face cu o asemenea diversitate de gânduri și, în

timp ce argumentele se ciocneau prin jurul lui, iar el îi transmitea fiecare vorbă lui Wilhelm, cu sufletul la gură, își dădu seama dintr-o dată cât de asemănătoare erau argumentele mahomedanilor cu ale lor proprii. Într-adevăr, și unii și alții vorbeau despre profeți și caracterul imuabil al unui singur Dumnezeu și ale legilor acestuia. Dintre toate religiile prezente în acea după-amiază, i se părea că mahomedanii, dușmanii lor înverșunați din Outremer, le erau aliații cei mai apropiați.

Nestorienii, din partea lor, îi atacau cu aceeași ferocitate ca și tanguții.

Propriul șaman al lui Khubilai spunea că vorbele nu aveau nici o însemnătate, justețea unei religii putând fi judecată după eficacitatea ei într-ale magiei. Împăratul îl întrerupse pentru a atrage atenția că, dacă așa era, atunci Papa avea puteri magice foarte mari, căci iată ce-i făcuse lui Mar Salah Dumnezeul lui Wilhelm. Auzind aceasta, Wilhelm încercă să profite de avantaj, spunând că toți oamenii de pe pământ trebuia să-l recunoască și să-I jure cuvenita supunere și slavă. Asupra celor care-L negau, n-avea decât să-și azvârle răzbunarea.

Vorbi apoi un călugăr bătrân, cu robă galbenă ca șofranul.

— Zice că lumea e o iluzie, tălmăci Josseran. Afirmă că viața ne va dezamăgi întotdeauna, iar nașterea, bătrânețea, bolile și suferințele sunt inevitabile.

— Răspunde-i că tocmai de-asta a venit Christos să ne mântuiască! aproape că strigă Wilhelm, cu obrajii înroșiți de emoție. Că, dacă îndurăm creștinește suferințele, putem găsi calea spre cer.

Josseran îi transmise această perspectivă călugărului care, în timp ce răspundea, privi în adâncul ochilor lui Wilhelm:

— Chiar și țăranul de pe câmp îndură. Citirea textelor sacre, abținerea de la mâncatul cărnii, adorarea lui Buddha, datul pomenilor, toate acestea adună merite pentru viața viitoare. Dar, pentru izbăvirea de suferințe, ceea ce cere este o revelație personală despre goliciunea lumii.

— Cum poate fi goală lumea? răcni Wilhelm. A fost făurită de Dumnezeu! numai omul e păcătos!

Bătrânul călugăr se încruntă.

— Te întreabă ce înțelegi prin păcat, spuse Josseran.

— Pofte. Preacurvie. Slăbiciunea cărnii.

Călugărul zâmbi și murmură un răspuns pe care Josseran nu

păru dornic să-l traducă.

— Ce-a zis? nu se lăsă Wilhelm.

— A zis. A zis că ai tot dreptul să te temi de asemenea slăbiciuni.

— Ce-a vrut să spună cu asta?

— Nu știu, frate Wilhelm. N-a spus decât că atașamentul tău față de lume e mare, dar așa ceva nu e nefiresc pentru un om care s-ar zice că e sfânt. A spus că slăbiciunea ți se citește în ochi și ai motive să te temi de ea.

— Un om cucernic nu se teme de nimic! strigă Wilhelm. Cei care respectă legea lui Dumnezeu vor fi răsplătiți în ceruri!

Khubilai ridică mâna să se facă liniște. Apoi, începu o lungă conversație șoptită cu Phags-pa lama.

În acel timp, Wilhelm se întoarse spre Josseran.

— N-ai tălmăcit corect tot ce-am spus! șuieră el printre dinți.

— Dacă nu le cunoști limba, de unde știi ce-am spus?

— Se vede din ochii și expresiile lor. Dacă rosteai adevăratele cuvinte ale lui Dumnezeu, n-ar fi reacționat așa.

— Nu erau cuvinte luate direct de pe buzele de miere ale Mântuitorului nostru, frate Wilhelm. Erau numai cuvintele tale.

— Eu nu grăiesc decât ceea ce scrie în cartea cea bună, deci e totuna cu glăsuirea lui Dumnezeu. Dacă azi dăm greș, va fi din vina ta și am să te denunț la Haute Cour, când ne întoarcem în Acra. De asemenea, îi voi aduce la cunoștință Sfântului Părinte pe cine învinuiesc pentru că am pierdut prilejul!

— Ți-am tradus toate spusele cu fidelitate și fără prejudecăți!

— Mi-e cât se poate de limpede că n-ai făcut-o! consultația între împărat și sfetnicul său se încheie brusc, iar Phags-pa lama se întoarse cu fața spre adunare.

— Fiul Cerului v-a ascultat toate argumentele și e de părere că fiecare dintre voi a vorbit cu elocvență și convingere. Se va gândi la tot ceea ce a văzut și auzit. Acum, vă cere să-l lăsați în liniște. Mai puțin barbarul, îl indică el pe Josseran.

— Rămân și eu, spuse Wilhelm, pe când ceilalți ieșeau în șir din sală. Nu te pot lăsa aici fără instrucțiuni.

Phags-pa lama îl privi crunt.

— Spune-i că trebuie să plece numaidecât, îi zise el lui Josseran.

Acesta se întoarse spre Wilhelm:

— Mă tem că dacă nu ieși în clipa asta, te vor scoate de-aici pe

sus, cum au mai făcut și altă dată. Nu prea face impresie bună.

Wilhelm șovăi, cu ochii înroșiți de oboseală, aprindere și furie, după care, fără tragere de inimă, făcu temenelele de cuviință în fața Fiului Cerului și părăsi încăperea.

* * *

Erau singuri în marele pavilion. Khubilai, Fiul Cerului, îl privea pe Josseran Sarrazini cu ochi languroși, de culoarea alunelor.

— Am cugetat adânc la ceea ce am văzut și am auzit azi aici, murmură el.

Josseran aștepta, cu gura atât de uscată încât abia mai putea să înghită. Soarta întregii lor expediții, deznodământul atâtor luni de călătorie pe tot întinsul lumii atârnau de chiar acea clipă.

— Nădăjduiesc că argumentele noastre ți-au adus mulțumire, Mărite Stăpâne.

— Într-adevăr. Am fost nespus de impresionați de tot ceea ce am auzit azi aici și-ți mulțumim că ați bătut drumul lung și primejdios până la curtea noastră. Ne-a adus multă bucurie și ne-a instruit peste măsură. În ceea ce privește religia, acestea sunt cuvintele inimii mele.

Wilhelm aștepta în genunchi pe dalele de piatră, repetând cuvintele Paternosterului. Când îl văzu pe Josseran, sări în picioare. Se priviră câteva momente îndelungate.

— Ce-a spus? întrebă călugărul, cu glasul răgușit după atâtea dezbateri.

— Zice că a chibzuit și ar dori să știm că, dintre toate religiile despre care a auzit. Cel mai mult îi place a noastră.

Lui Wilhelm nu-i veni să-și creadă urechilor. Căzu iarăși în genunchi, strigând rugăciuni de slavă pentru Dumnezeu spre cer, peste capetele dragonilor încolăciți în jurul streșinilor pavilionului de vară.

Reușise. Toate încercările și nenorocirile meritaseră prețul. Făcuse ceea ce-i ceruse Dumnezeu și îl adusese pe regele tătarilor la sânul bisericii.

Josseran nu i se alătură cu mulțumirile. Îl lăsă acolo, îngenuncheat în curte, și porni înapoi spre palat. Simțea, cumva, că bucuria lor era prematură. Chiar după atâtea luni petrecute călătorind pe drumurile din Asia Centrală și Cathay, convertirea Fiului Cerului, Conducătorul Conducătorilor, Hanul Hanilor tuturor tătarilor i se părea acum. Prea simplă.

A doua zi dimineață, s-au prezentat din nou la apartamentul lui

Miao-yen. Wilhelm avea ochii duși în fundul capului de oboseală. Fusese prea încordat ca să adoarmă și-și petrecuse noaptea repetând rugăciuni de mulțumire și implorare. Din partea lui, Josseran era incapabil să-și înțeleagă sentimentele. Păruseră să realizeze un triumf mai presus de orice imaginație, și totuși argumentele pe care le auzise Josseran în timpul deliberărilor îi așternuseră o umbră peste suflet.

Chiar putea cunoaște un om gândurile lui Dumnezeu? se întrebă el. În fața atât de multor alte gânduri și opinii, putea vreun om să știe cu adevărat, în adâncul lui, că nimerise peste adevărul absolut? îl invidia pe Wilhelm pentru certitudinea lui.

* * *

Miao-yen îi aștepta, așezată pe o saltea de mătase. Își înclină capul la apariția lor. Îi răspunseră la salut și se așezară la rându-le, cu picioarele încrucișate. Una dintre slujnicele prințesei aduse vase cu ceai de prun și le puse pe o măsuță de lac negru, între ei.

— Spune-i că azi o voi învăța felul în care ne facem confesiunea, începu Wilhelm.

Josseran transmise informația, privind fața tinerei fete, în timp ce se întreba oare ce s-o fi întâmplat îndărătul acelor ochi negri.

— Sunt onorată să învăț această confesiune, răspunse Miao-yen. Am auzit despre ceasul vostru triumfal din pavilionul împăratului.

— Tatăl tău a părut foarte mulțumit de noi, îi spuse Josseran.

Un surâs curios.

— A fost foarte mulțumit de toată lumea.

Josseran se încruntă.

— Ne-a asigurat că religia noastră i-a plăcut cel mai mult din toate.

— V-a spus el asta? zâmbi Miao-yen.

— Cu gura lui, domniță.

Prințesa întoarse capul, cu o privire visătoare prin ferestrele cu paravane, peste lacuri, spre munții din depărtare.

— Nu-l înțelegeți pe tatăl meu, spuse ea într-un târziu.

— Ce anume nu înțelegem?

— Ce spune? vru să știe Wilhelm.

Josseran nu răspunse, așteptând ca Miao-yen să vorbească mai departe.

— Nu încerca s-o instruiești singur, îl preveni Wilhelm. Nu voi permite să fie infectată cu ereziile tale.

— Foarte bine, am să-ți traduc ce spune, răspunse el mohorât.

Pune sub semnul îndoielii victoria noastră de ieri în fața împăratului.

— Dar ai auzit verdictul de pe buzele lui!

— Susține că împăratul nu spune întotdeauna ceea ce gândește. N-ar fi prima oară când un rege se preface, pentru propriile interese, adăugă el, cu o ironie amară.

Papa, de pildă.

Miao-yen se întoarse de la fereastră.

— Toți cred că ei au învins în dezbatere. Nu știați?

Josseran trase aer în piept.

— Doar nu credeați cu adevărat că s-ar izola astfel de aliații lui de la curte? consfătuirea a fost doar un șiretlic ca să vă asmută pe unii împotriva celorlalți. Tatăl meu e de toate pentru toți, v-am mai spus. Acesta e miezul puterii lui.

— Dar a spus că în religia noastră a găsit cea mai multă rațiune.

— Pentru chinezi, e campionul lui Kung Fu-tse; când e cu tanguții, pășește pe urmele lui Buddha; față de mahomedani, e susținătorul Islamului. Cu Mar Salah, a fost protectorul lui Iisus al vostru. Așa era politic să se poarte.

— Zi-mi o dată ce spune! aproape că strigă Wilhelm.

Miao-yen își păstră ochii coborâți, în timp ce Josseran îi tălmăcea toate afirmațiile. Chipul lui Wilhelm deveni pământiu, iar euforia care-l stăpânise în tot timpul dimineții se evaporă cu totul.

— Vrea să bage zâzanie, spuse el. Împăratul n-ar face așa ceva.

Josseran ridică din umeri.

— Faptul că se joacă doar cu noi, din motive politice, are mai mult sens pentru mine decât convertirea asta bruscă.

— Nu cred, stărui Wilhelm, dar Josseran îi văzu în expresie că groaznicul adevăr pusese deja stăpânire pe el.

— Într-adevăr. Nu e decât părerea ei.

— Dar tu o crezi?

Josseran nu răspunse.

Wilhelm sări în picioare. Mâinile îi tremurau.

— Sunt emisarul Papei însuși! strigă el. Nu se poate juca în halul ăsta cu mine!

Și ieși.

* * *

După plecarea lui, Josseran reveni spre Miao-yen.

— Mă tem că azi nu vom mai ține cursuri, domniță, spuse el.

Ce i se zărea în ochi? compasiune? amuzament?

— Mii de scuze. Dar e mai bine să înțelegeți jocul pe care îl joacă tatăl meu, chiar dacă nu-i cunoașteți toate regulile.

— Da, domniță.

„Și iată”, își spuse el, „că marele nostru triumf era pur imaginar.” În tot timpul de când porniseră la drum, îl încercase simțământul, când avea de-a face cu acei tătari, că încerca să prindă fum cu pumnul. Strângea degetele peste pradă și, când le desfăcea, avea întotdeauna mâna goală.

Privind în ochii de căprioară ai prințesei, se întrebă ce altceva avea să mai învețe de la acea făptură stranie. „Oare dorește să se alieze cu noi, sau numai să ne chinuie cu neghiobia noastră?” Ochii fetei clipeau încet, fără ca în ei să i se vadă cu nimic intențiile.

* * *

Barca de plăcere plutea pe un lac de o frumusețe catifelată, negru-lucios ca de cărbune, împestrițat cu lumină de la lampioanele pagodelor din lungul malului. Noaptea era răcoroasă și cu parfum de iasomie. Din cabina barjei, Miao-yen putea vedea tot orașul, țiglele lăcuite ale palatelor și templelor scânteind sub o lună în ultimul pătrar ca giuvaerurile din părul unei doamne. Mai încolo se desenau siluetele negre ale colinelor, ca un dragon adormit. Pe punte, sub ea, trei servitoare tinere țineau sus lampioane de mătase, cu ajutorul unor prăjini de lemn arcuite, aruncând panglici de lumină peste apele întunecate.

Miao-yen stătea culcată cu spatele pe saltelele de mătase, goală, doar cu doi mici papuci de satin în picioare. Trupul ei avea culoarea alabastrului și era aromat cu uleiurile de baie.

O slujnică stătea îngenuncheată la capul ei. Părul lui Miao-yen se revărsa pe saltea, mătăsos și negru. Femeia îi ținea în mâna stângă bărbia delicată, iar degetul mare al mâinii drepte și-l împingea încet peste capul fetei, concentrând apăsarea în lotusul cu o mie de petale, pe creștetul craniului, la meridianul urechilor. Masajul prelung al scalpului risipea tensiunea din trup, alina furia și durerea. Cu un ușor oftat abia desprins de pe buze, mușchii picioarelor și ai brațelor i se destinseră.

Folosindu-și acum amândouă degetele mari, femeia începu să coboare peste pielea palidă ca ivoriul a frunții, adunându-și atenția asupra locului dintre sprâncene și mănunchiului de bambus, înainte de a luneca spre cel mai înalt yiang din moalele tâmplei, unde se simțea ușor palpitația pulsului.

Degetele iscusite ajunseră pe iazul vântului, la marginea de jos

a osului occipital, apoi, ajutate de două arătătoare puternice, femeia prinse pielea de la ceafă, frământând în jos ambele jian jing-uri de acupunctura din mușchii groși și supli ai umărului, pe spatele fetei.

Miao-yen scoase un geamăt de plăcere și ochii i se deschiseră cu o tresărire. Tavanul cabinei era pictat în acuarele cu flori și peisaje montane, o lume de vis, a norilor și a sălciilor. Simțea că plutea, plutea.

Slujitoarea își folosea acum vârfurile degetelor mari, masând membrele prințesei, brațele netede, îmbinând presiunea la pasul interior, deasupra încrețiturii gingașe a încheieturii mâinii, și în poarta spiritului de sub ulna, apăsând cu putere în îmbinarea văilor, apăsare, destindere, apăsare, destindere, astfel încât tânăra scânci sonor, simțind presiunea crescându-i între ochi, pentru ca apoi să dispară ca prin minune.

Urmară picioarele, ocolind tripla răspântie yin, căci o bună maseuză nu atâță jinduirile sexuale ale unei fecioare.

Miao-yen se răsuci pe burtă, cu mișcări languroase. Femeia apăsă încet cu mâinile pe șira spinării arcuită blând, folosind pernițele musculoase din podul palmei. Își îndesă degetele în cercul săritor, apăsând tare cu nodul mijlociului îndoit în depresiunea mătăsoasă din josul feselor, și o auzi pe fată țipând de durerea neașteptată și mușcându-și carnea brațului. Apoi, își înfundă degetele mari în locurile de acupunctură din lungul abdomenului, corespondentele pentru diafragmă, ficat și splină.

Prințesa se întoarse iarăși, rămânând prosternată pe saltele. Maseuza lucra cu podul palmei de-a lungul mușchilor fiecărui picior, de la genunchi până sub pântec, în împingeri lente. Examina trupul lipsit de păr al fetei, apoi începu să-i frământe încet abdomenul, de la qichong, deasupra osului pubis, până la originea trecătorilor, sub ombilic, cu o mișcare de rotire înceată a palmei. Simți încordarea de răspuns a mușchiului de dedesubt.

Apăsă cu degetele mari punctul rugen, imediat sub sfârcul mic și cafeniu al sânului ca un boboc. Acum ochii lui Miao-yen erau închiși, trupul i se relaxase, buzele îi stăteau întredeschise.

Maseuza se ridică în capul oaselor, încheindu-și lucrul. Examină trupul fetei cu privirea critică și neimplicată a unei femei vârstnice. O pizmuia pentru mușchii ei întinși și pielea înmiresmată. Giuvaerul desăvârșit pentru un prinț chinez, reflecta ea.

Și, mai presus de orice, avea minunatele taine ale papucului.

* * *

Wilhelm zăcea în întunecimea ceasului al treilea, ascultând sunetele batjocoritoare din acel oraș al lui Satan, strigătul mahomedanului chemându-i pe păgâni la biserica lor, bubuitul de gong al idolatrilor în timp ce mergeau pe străzile întunecate. Era înconjurat de necredincioși, ca un miel printre zăvozii iadului. Simțea povara sarcinii, a acelui mare pact pe care îl încheiase Dumnezeu cu el, pentru a-l aduce cuvântul aici, la capătul lumii.

Îl dureau ochii de oboseală, dar somnul îl ocolea. Avea mușchii și nervii întinși ca niște coarde de arc.

Închizând ochii, își amintea prafurile dulci și ceaiurile aromate ale uceniciei sale, auzea clipocitul apei din lac în jurul pavilionului, strania muzică a lăutelor din Cathay. Și parcă ar fi putut privi până dincolo de palat, la scânteietoarea casă plutitoare de pe lac, urmărind cu propriile degete pielea întinsă și bronzată. Foșnetul mătăsii era la fel de amenințător și pătrunzător ca tunetul. Diavolul seducea în atât de multe feluri. Trupul trăda, sărman slujitor al celui credincios.

Coborî din pat și îngenunche pe podea, încercând să-și adune simțirile prin rugăciuni. Dar nu se putea concentra asupra chipului lui Dumnezeu, nu vedea decât biciurile și celelalte unelte care-l așteptau în cuptorul judecății.

Mâinile începură să-i tremure.

Își smulse sutana de pe umeri, coborându-și-o până pe talie, și căută în întuneric flagelul. Îl găsi în ascunzătoarea sa de pe podeaua camerei, sub pat. Începu să-și biciuiască spatele cu mult entuziasm căci era în joc cel mai mare triumf al credinței lui, numai de-ar fi avut puterea trebuitoare.

Sau nu cumva, în acest fel, avea să-l facă Domnul să sufere din nou?

Închise ochii și văzu chipul vopsit, iar nările îi tresăriră în aroma îmbătătoare a parfumului ei. Lovi iar și iar, până când sângele prinse a-i șiroi pe spate. Era nevrednic. Dumnezeu îi încredințase cea mai minunată sarcină din toate și, dacă dădea greș, știa că îl aștepta o pedeapsă mai cumplită decât pentru oricare mirean de rând.

Voia atât de mult să fie un călugăr demn de Sfântul Dominic, dar se temea că avea să se descopere, în schimb, făurit numai din lut.

Rezervația de vânătoare se afla la apus și miazănoapte de oraș, pornind de la zidurile împrejmuitoare, o vastă grădină ca un

paradis de pajiști, crânguri și pâraie, plină de cerbi, căprioare și capre sălbatice. Mai trăiau acolo herghelii de iepe albe al căror lapte era proprietatea exclusivă a împăratului. Parcul era înconjurat cu un zid de pământ care șerpuia cale de douăzeci și cinci de kilometri pe câmpie și îl împresura un șanț adânc cu apă, astfel încât nimeni altcineva decât Fiul Cerului nu putea vâna prada dinăuntru. Singura intrare în parc era prin palatul propriu-zis.

Josseran văzuse parcul din pavilionul lui Miao-yen și crezuse că niciodată n-avea să ajungă acolo. Dar, într-o zi, spre marea lui surprindere, fu invitat să călărească la vânătoare cu însuși marele Khubilai.

* * *

Howdah-ul fusese legat pe spinările a doi elefanți cenușii. Era aranjat somptuos, cu acoperișul și pereții drapați în piei de leopard și interiorul așternut cu brocart din mătase și blănuri de hermină și sobol. „Nu în felul acesta ar porni la vânătoare Qaidu", se pomeni Josseran spunându-și și, un moment, îl văzu pe acel mare conducător prin ochii tătarilor din stepe, asemenea lui Khutelun, și le înțelese înverșunarea.

În timp ce mergeau pe aleile prelungi, umbrite, howdah-ul scârțâia în ritmul pașilor legănați ai uriașilor elefanți. Îi urma un șir de călăreți, kesig-i în armuri ușoare, unii cu arcuri, alții cu șoimi stând pe antebrațele înmănușate. Comandantul ducea un leopard așezat pe crupa calului.

Împăratul însuși purta un coif de aur și o armură albă cadrilată. Pe braț îi stătea un șoim șoricar, căruia îi mângâia capul ca unui pisoi.

„Mă întreb ce vrea de la mine", își spuse Josseran.

— Am auzit, începu Khubilai, că ai venit aici peste Acoperișul Lumii.

— Într-adevăr, Prea-Mărite.

— Atunci, neîndoielnic, ai fost pentru o vreme oaspetele seniorului Qaidu.

Îl privi lung, cu ochii săi aurii sclipind.

— Ți-a vorbit despre mine?

Josseran știa că trebuie să fie prudent. Acest rege se ținea de jocuri subtile.

— A vorbit mult despre Ariq Böke, spuse el, cu precauție.

Se ținea de marginile howdah-ului, nedeprins cu legănatul. Parcă ar fi fost la bordul unei corăbii, pe o mare furtunoasă.

— Și îl lăuda mult, nu mă îndoiesc, pentru calitățile pe care nu le are. Ce părere ți-a făcut seniorul Qaidu?

— S-a purtat frumos cu mine.

— Un răspuns prevăzător. Dar știi din ce motiv îți pun aceste întrebări. Nu toți tătarii îl socotesc pe Khubilai stăpânul lor.

Nu așteptă răspunsul.

— Știi asta, fiindcă ne-ai văzut disputa cu ochii tăi. Dar mai știi și că sunt stăpânul Regatului Mongol și al celui Ceresc, iar din aceia care mă desfid nu va mai rămâne decât praf și pulbere. Hülegü, în Il-Hanatul de la apus, mă recunoaște și cu el trebuie să parlamentezi acum pentru armistițiul vostru.

„Deci, s-ar putea totuși să încheiem alianța", își spuse Josseran. „Sau e altul dintre jocurile lui?" Călăreții lui Khubilai dăduseră drumul șoimilor, iar aceștia țipau victorioși, repezindu-se asupra berzelor de pe lacuri.

— Sunt unii care socotesc că ar trebui să ne petrecem întreaga viață așa cum trăiau strămoșii noștri, pe stepe, furând cai și dând foc orașelor. Dar Qaidu și fratele meu Ariq Böke trăiesc în vremuri apuse. Cum să vietuim, ca Chinggis, pentru a cuceri lumea în fiecare iarnă, numai ca să ne retragem iarăși în timpul verii spre a ne crește caii și oile? dacă vrem să păstrăm ceea ce am câștigat, atunci trebuie să ne schimbăm vechile obiceiuri. Lumea poate fi cucerită din șaua calului, dar nu poate fi cârmuită tot de-acolo.

Lui Josseran i se părea că hanul cugeta cu voce tare și rămase tăcut.

— Tătarul mongol e cel mai bun din lume la luptă, dar avem multe de învățat de la chinezi în arta guvernării. Qaidu și Ariq Böke nu înțeleg acest lucru. Este nevoie de un înțelept pentru a uni lumea cathaylor și poporul Cerului Albastru.

Din felul cum vorbea Khubilai, lui Josseran îi era limpede la care înțelept se gândea.

Elefantul lor își ridică trompa enormă spre cer și trâmbiță, când un mistreț se repezi peste drum, din desiș, năpustindu-se în alte hățișuri. Howdah-ul se clătină îngrijorător. De îndată, Khubilai îi dădu un semnal călărețului care ducea leopardul de vânătoare pe crupa calului. Ofițerul desfăcu lanțul leopardului, iar fiara se repezi imediat după mistreț, cu capul săltându-i prin ierburile înalte și șira spinării sinuoase alungindu-se la fiecare salt. Mistrețul grohăi, începând să se răsucească și să se repeadă încoace și-ncolo, în încercări disperate de a scăpa, dar leopardul se apropia neînduplecat și îl doborî. Împăratul mormăi mulțumit.

— Doriți o alianță contra sarazinilor acelora, cum îi numiți voi, spuse el, deodată.

— Sunt dușmanii noștri ca și ai voștri, Stăpâne.

— Am hotărât să aprob această alianță. Când oștirile noastre vor fi câștigat victoria, vă vom lăsa să vă păstrați regatele de pe coastă, împreună cu acel oraș al Ierusalimului despre care mi-ai vorbit. În schimb, Papa al vostru trebuie să-mi trimită o sută din cei mai învățați sfetnici ai lui, pentru a mă ajuta la administrarea împărăției mele.

Era răspunsul pe care îl sperase, dar totuși Josseran fu surprins de această ofertă neașteptată. Știa că o asemenea alianță era o strategie bună. Khubilai voia să-l elibereze pe fratele său Hülegü din luptele de la apus, cât mai curând posibil, pentru ca acesta să-i poată sprijini revendicarea hanatului. Dar o sută de sfătuitori? ce-ar fi vrut marele împărat de la o sută de preoți? el însuși găsise că unul singur era o povară destul de grea. Însă aceasta nu avea nici o importanță, Khubilai știind că o asemenea condiție nu se putea pune în aplicare înainte ca alianța să fie încheiată, iar lupta câștigată.

— Fratele Wilhelm cere de asemenea să i se dea permisiunea de a te boteza în sfânta noastră religie, îndrăzni Josseran.

Khubilai îl studie, cu ochii mici și reci ca ai leopardului.

— Pe-asta nu ți-am promis-o.

— Ne-ai făcut o mare bucurie cu părerea Mariei Tale că religia noastră îți place mai mult ca oricare alta, lăsă Josseran deoparte orice prudență. Voia să pună el însuși la încercare afirmațiile lui Miao-yen despre duplicitatea tatălui ei.

— Și noi, mongolii, la fel ca voi, credem că nu există decât un singur zeu, din voia căruia trăim și murim. Dar, la fel cum

Dumnezeu i-a dat mâinii mai multe degete diferite, și oamenilor le-a dat diferite obiceiuri. Împăratul acceptă acest lucra. Trebuie să înțelegi că Fiul Cerului nu e liber să-și aleagă religia, așa cum sunt alții. Ți-am spus într-adevăr că vă admir religia mai mult decât pe toate celelalte, dar te-ai înșelat dacă ai crezut că atunci i-aș putea accepta formele și datinile. Mulțumește-te cu ceea ce ai, barbarule. Pentru asta ai venit aici.

Josseran recunoscu amenințarea din glasul hanului și nu măi insistă.

Leopardul fusese prins iarăși de stăpânul său, iar șoimii fură lăsați liberi să-și savureze cina. În timp ce privea păsările smulgând din carnea mistrețului, Josseran simți o curioasă deznădejde. Izbândise în sarcina pe care i-o dăduse Ordinul, în pofida intervențiilor călugărului; dar acum, când era gata, nu mai cunoștea decât același simțământ de rușine care îl cuprindea ori de câte ori contempla urmările unei bătălii și simțea mirosul rugurilor de leșuri aprinse.

Îl păcălise pe preot, se folosise de fiica împăratului ca să iscodească și, la rândul său, fusese tras și el pe sfoară și folosit ca un pion. Se întreba dacă avea să se aleagă cu vreun folos din toate astea. Pentru moment, nu știa decât că marea aventură se sfârșise și nu voia să se întoarcă la ai lui.

Pavilionul fusese clădit deasupra unui lac făcut de mâna omului. I se spunea Palatul Lunii Oglindite și era construit astfel încât priveliștea răsăritului de lună peste munți putea fi admirată în cel mai impresionant mod. În seara aceea, o lună în ultimul pătrar lucea la mică înălțime deasupra colinelor, făurind o scară de argint peste lacuri și eleștee și scoțând în relief siluetele pagodelor și ale pâlcurilor de bambuși pe fundalul cerului.

Și totuși, nimic din toate astea nu-i făcea nici o plăcere.

Miao-yen stătea așezată lângă fereastra cu paravan, având sulimanurile și bijuteriile în fața ei, într-o casetă de lemn lăcuit cu roșu. Deasupra mesei de toaletă se afla o oglindă de bronz șlefuit. O luă și-și privi imaginea reflectată în lumina lămpilor care ardeau în lampioanele de mătase pictată agățate sub tavan.

Fața care o privea din apele oglinzii era a unei prințese chinezoaice, cu părul pieptănat în stilul din Cathay, cu obrajii pudrați și boiți după obiceiul celor din neamul Chin, obedientă vie față de neamul supus tatălui ei.

Dar în adâncul inimii era tătăroaică, din spița Mongolilor

Albaștri ai lui Chinggis Han, și tânjea să călărească.

Privea peste lac, la himera lunii în apă. Simți un fior pe șira spinării, clarviziunea neclară a unui viitor mai întunecat. Pradă unei furii neașteptate, își luă avânt cu brațul și azvârli oglinda. Peste un moment, o auzi căzând în lac.

Apoi, în noapte se lăsă din nou tăcerea, mai puțin cântecul târâitor al greierilor.

Fură introduși din nou în marea curte a Fiului Cerului, pentru a îngenunchea în fața tronului de aur și fildeș, în centrul mulțimii încet-fremătătoare de curteni, generali, șamani și tanguți cu robe galbene ca șofranul. Era o ocazie solemnă, înțelese Josseran, iar de astă dată nu aveau să mai schimbe vorbe neoficiale, așa cum făcuseră în howdah. Încă o dată, împăratul urma să vorbească numai prin mijlocirea lui Phags-pa lama.

— Barbarii din apus au adus la Fiul Cerului o petiție de clemență și protecție, anunță Phags-pa.

Josseran zâmbi amar, întrebându-se ce-ar fi spus Wilhelm dacă auzea tratatul lor caracterizat astfel.

— Ce spune? nu întârzie călugărul să-l întrebe.

— Fraze ceremoniale. Ne pregătesc de plecare.

Phags-pa lama continuă:

— Împăratul dorește să se știe că, dacă barbarii vor să trăiască în pace cu noi, vom lupta împotriva sarazinilor împreună, până la hotarele lor, și le vom lăsa restul pământurilor de la apus, până vom avea plăcerea de a le cuceri. În schimb, barbarii vor trimite o sută de șamani de-ai lor la curtea noastră, aici în Shang-tu, spre a ne sluji.

Un curtean păși înainte și îi întinse lui Josseran un pergament în scrierea uighură, pecetluit cu sigiliul regal.

— Aceasta este o scrisoare pentru regele vostru, Papa, care confirmă esența tratatului, urmă Phags-pa.

Un alt curtean îi dădu lui Josseran o tăbliță de aur, care se numea paizah. Era o placă turtită, gravată cu șoimi și leoparzi și stanțată cu pecetea împăratului.

— Pune-ți-o la gât și poart-o cu tine pretutindeni. Această tăbliță te pune sub protecția împăratului. Cu ea, vei primi escorte și ajutoare în întreaga lume, din Regatul de Mijloc până la însăși marginea lumii, care se află sub porunca Fiului Cerului.

Josseran luă plăcuța de aur. Era într-adevăr un permis de salv-conduct de la Shang-tu până la Mediterană. Citi, în scrisul

uighur care semăna atât de mult cu araba clasică: „Prin puterea cerului etern! fie numele Hanului Hanilor sfințit! cel ce nu i se pleacă va fi ucis și trebuie să moară!”

Mai erau și alte daruri: un sul din cea mai fină mătase, o acuarelă, un pergament cu caligrafie chinezească, negru pe roșu. Mai primi și un arc tătăresc.

— Împăratul aduce la cunoștință că acestea pecetluiesc tratatul dintre noi, anunță Phags-pa lama. Arcul are menirea de a-i aminti Papei barbar, care este regele creștinilor de pe meleagurile de la apus, că, dacă-și calcă vreodată cuvântul și se ridică la luptă împotriva noastră, asemenea arcuri pot lovi de departe și cu putere.

— Toate astea sunt solemnități? șopti Wilhelm.

„Să-i spun că este ratificarea unui tratat secret între Ordinul Templului și tătari?” e întrebă Josseran. „Că Hülegü este de-acum legat să lupte alături de franci contra sarazinilor? mai bine nu.”

— Ceea ce țin în mână e o scrisoare de prietenie pentru Sfântul Părinte de la împărat. Îi urează fericire Papei și cere o sută de preoți care să călătorească aici pentru a începe munca de convertire.

— Iar împăratul îngenunchează și el în fața lui Dumnezeu?

— Cred că nu, frate Wilhelm.

Dintr-o dată, Wilhelm păru ajuns în pragul lacrimilor.

— Trebuie să-l rogi să se mai gândească! spune-i că dacă se teme pentru sufletul lui muritor, trebuie să-l îmbrățișeze pe Domnul Iisus Christos!

— Se pare că a spus tot ce avea de spus în privința asta.

Cu capul în piept, Wilhelm slobozi un oftat prelung, tremurător.

— Poftim. Deci, n-am izbândit. Femeia a avut dreptate. E recalcitrant.

— A cerut o sută de preoți. Cu siguranță, asta ne dă motive să nădăjduim.

— Dacă regele nu acceptă sfânta noastră religie, oamenii nu vor asculta.

— Fie ce-o fi, noi am făcut aici tot ce se putea.

Josseran porni de-a-ndărătelea spre ușă, fără a se întoarce nici un moment cu spatele la împărat, așa cum cerea eticheta. De cum ieșiră, Wilhelm căzu iarăși în genunchi și începu să se roage pentru intervenția divină.

Pe sacrele prepuțe ale tuturor sfinților! omul ăla avea să-și tocească de-a binelea genunchii. Josseran plecă, lăsându-l unde se afla.

— Se numește Grădina Izvorului Răcoritor.

— E minunată.

Și așa era, într-adevăr. Un pârâu murmura într-un mic iaz unde auriii pești-de-viață-lungă înotau încet prin apele întunecate. Pini bătrâni, noduroși, își coborau crengile peste cărare, iar într-o grotă săpată în fața de piatră a unei cascade ardea tămâie. Prin grădină pluteau miresmele îmbătătoare de iasomie și orhidee.

În timp ce mergea pe lângă el, Miao-yen învârtea pe umăr o umbrelă de mătase verde, apărându-se de soarele fierbinte al după-amiezei.

— Așadar, pleci din Shang-tu, spuse ea.

— Vrem să ajungem la Acoperișul Lumii înaintea iernii.

— Deci, nu vor mai fi rugăciuni și povestiri despre Gesu.

Nu putea cu nici un chip să pronunțe cuvântul „Iisus”, aceasta fiind forma prin care se putea apropia cel mai mult de el.

— Nu, domniță. Și nici Paternosteruri.

— Îți voi duce lipsa, creștine. Dar mirosul trupesc al însoțitorului tău nu-mi va lipsi. Cum suporți să stai lângă el? când vine aici, până și rațele înoată spre malul celălalt al lacului.

Până atunci, Josseran n-o întâlnise decât așezată în pavilion sau pe barja de plăcere. Acum, era frapat de pasul ei straniu, legănat. Motivul deveni vădit fără întârziere. Pe sub rochia lungă, zări o pereche de picioare imposibil de micuțe, încălțate în papuci de mătase. Într-adevăr, erau atât de mici încât îi era greu să pășească omenește.

Miao-yen îi observă privirea.

— Îți plac picioarele mele?

— Naturii i-a plăcut să le facă mici.

— Nu natura a făcut asta, șopti ea.

O privi nedumerit.

— Mi-au fost legate când eram mică de tot. Așa a poruncit tatăl meu. Cum ți-am spus, e îndrăgostit de tot ceea ce este chinezesc. Dar, în acest caz, eu sunt cea care trebuie să plătească prețul.

— Sunt legate? și te supără?

Îi adresă un surâs de nemărginită durere.

— Cum aș putea răspunde la asta? se opri ea din mers, privindu-l. Când aveam patru ani, mama mea mi-a înfășurat degetele de la picioare în bandaje strânse, îndoindu-le sub talpă. Apoi, a pus pietre mari pe laba piciorului, ca să zdrobească oasele.

— Sfinte sânge al Domnului! murmură Josseran.

— Și nu e un lucru care să se facă numai o dată, continuă Miao-yen. Piciorul, desigur, încearcă să se însănătoșească. Așa că degetele trebuie să fie sfărâmate iar și iar. Nu pot scoate legăturile. Nici chiar acum.

La asta, nu știu ce să mai spună.

— E de negrăit, îngăimă el, într-un târziu.

— Dimpotrivă, i-am auzit pe bărbați spunând că e foarte frumos. Chinezii le numesc picioare-crini. Pentru bărbații din Cathay, asemenea finețuri sunt întruchiparea feminității. Dar la o adică, poate, ei găsesc că-i frumos să vezi și un lepros, un ciung sau vreun alt schilod.

Roși, aplecându-și fața.

— Iarăși am vorbit prea deschis cu tine. Fiindcă o parte din mine încă mai e mongolă.

Privi cu nostalgie în apele negre.

— Bunica și străbunica mea erau socotite a fi doamne foarte mari. Amândouă au domnit ca regente ale clanului, în timp ce oamenii așteptau khurlitai-ul. Eu nu voi domni nicăieri vreodată. O fată cu picioare-crini nu e de mai mult folos decât o oloagă.

— Niciodată nu mi te-aș putea închipui altfel decât frumoasă și înțeleaptă, o asigură el.

Prințesa înclină capul ca mulțumire pentru compliment, dar nu zâmbi.

— Mama mea a fost o concubină din rodul lui Tara-han, a treia soție a tatălui meu. Poate că dacă mă năștea Chabi, tatăl meu m-ar fi tratat altfel.

Se opriră pentru un lung răstimp, ascultând murmurul apei. Josseran nu-și putea alunga din minte imaginea unei fetițe torturate încontinuu, cu dureri mai presus de orice îndurare, numai de dragul modei, la o toană a tatălui ei.

— Pesemne ești nerăbdător să te întorci acasă, spuse ea, într-un târziu.

— Sunt nerăbdător să duc vestea tratatului nostru cu împăratul.

— Și totuși, pe chip ți se citește o mare tristețe. Nu vrei să pleci.

— Această călătorie mi-a deschis ochii în repetate rânduri. Am văzut lucruri la care alți oameni nu pot decât să viseze. Acum mă tem că, la întoarcerea în lumea mea, hotarele ei vor fi prea mici pentru mine.

— Te temi că-ți vor lega picioarele.

— Da. Da, presupun că asta vreau să spun.

— Și numai atât te face atât de trist?

Cum i-ar fi putut explica despre Khutelun? se întrebă el. Știa că, la întoarcerea în Acra, visul ei avea să se șteargă, laolaltă cu amintirile despre Shang-tu și marele deșert unduitor „Du-te și nu vei mai ieși”. În Outremer, n-avea să mai descopere niciodată dacă ea mai era în viață sau zăcea îngropată sub nisipurile arzătoare din Taklimakan. În timp ce se afla în Shang-tu, își putea imagina că într-o zi ar fi putut s-o mai revadă. În Acra nu putea fi vorba de asemenea iluzii.

— Știi că drumul la întoarcere va fi mai primejdios decât cel de la sosire? îl întrebă Miao-yen.

— Cum se poate?

— Tatăl meu, împăratul, nu ți-a spus că a izbucnit războiul civil între el și fratele său din Qaraqorum?

Josseran clătină din cap. Nu, Khubilai nu-i încredințase o asemenea informație, deși el o bănuise. Văzuse o uriașă oaste de soldați părăsind orașul, cu câteva zile în urmă, spre apus. Știa deja despre conflictul dintre cei doi frați și, după cele pe care i le spusese Khubilai în după-amiaza aceea în howdah, presupusese că avea să ducă la război.

— Acum, Ariq Böke își spune și el Han al Hanilor și are sprijinul Clanului de Aur, urmașii lui Chinggis Han.

— Arunci, tatăl tău este uzurpatorul.

— Uzurpator? zâmbi fata. Să-ți spun ceva. Cei mai mulți dintre ostașii tatălui meu sunt recruți, chinezi, sau uighuri sau tanguți sau burmezi, dar au fost instruiți în tacticile mongole, de generali mongoli. Pedestrașii sunt înarmați cu lănci scurte pentru împuns, care nu se folosesc împotriva oamenilor, ci a cailor. Cândva, mulțimea fără număr a dușmanilor noștri nu însemna nimic în fața cavaleriei tătărești. Acum, însă, grație tatălui meu, soldații chinezi și uighuri pe care cândva i-au învins atât de ușor sunt adversari pe măsură. Khubilai și-a pierdut căminul și legitimitatea, dar în schimb a câștigat un imperiu. Așa că, acum, Ariq Böke este uzurpatorul. Fiindcă, la fel de sigur ca răsăritul și apusul soarelui, nu-l va învinge pe tatăl meu pe câmpul de luptă, iar aceea care face un împărat e puterea, nu legitimitatea.

— Și cu tine cum rămâne? întrebă în șoaptă Josseran.

— Cu mine? șopti și ea, fără a-i înțelege prea bine întrebarea.

— Tu care mare han crezi că e uzurpatorul?

— Pentru mine nu contează, fiindcă nu sunt nici mongolă, nici

chinezoaică. Am sângele lui Chinggis Han, dar picioarele unei prințese chineze. Nu pot să călăresc, nici măcar să umblu ca o femeie. Tatăl meu m-a sacrificat națiunii pe care a cucerit-o.

Josseran înțelese în momentul acela de ce își ura tatăl și de ce îi dezvăluise atâtea despre sufletul lui. Simți o tristețe de negrăit pentru ea.

— E timpul să-mi iau rămas bun, spuse.

Altceva nu-i mai putea trece prin minte.

— Sper să ne mai întâlnim.

— Nu cred că sunt șanse pentru un asemenea fericit eveniment. Dar îți doresc pacea lui Dumnezeu.

— Și eu ție. Și o mie de binecuvântări pentru Tatăl-Nostru-Carele-Ești-În-Ceruri – cum îl poreclise ea pe Wilhelm.

— Domniță, murmură Josseran, cu o plecăciune.

Și o lăsă acolo, în Grădina Izvorului Răcoritor, pe prințesa cu inimă de neam tătar, cu trup de păpușă și cu micuțele, cumplitele, frumoasele picioare-crini ale unui copil.

* * *

Porniră la drum în cea de-a doua lună de toamnă, însoțiți de o sută de oșteni din trupele imperiale. Sartaq conducea avangarda, cu Bețivul și Furiosul. O luară pe drumul din miazăzi, spre satele și orașele populate care se întindeau de-a lungul câmpiilor verzi din Cathay, ducând la primele cărări subțiratice și prăfuite cu care începea Drumul Mătăsii, spre apus.

PARTEA A ȘASEA.

NISIPURILE CÂNTĂTOARE.

Deșertul Taklimakan din ziua Praznicului Adormirii Maicii Domnului până la Praznicul Sfântului Mihail.

Fusese o vară fără ploi, iar aerul era cufundat într-o ceață gălbuie, pâcla țepoasă de la scaieții uscați plutind prin văzduh, amestecată cu praful fin de loess suflat dinspre stepele de la miazănoapte. Era o lume atât de aurie, încât numai cu mare greutate drumurile se deosebeau de albiile râurilor, decât poate după cele câteva bălțoace de lumină pestriță. Câmpiile fuseseră așternute cu pietre rotunde din matca râurilor, pentru a împiedica solul să se preschimbe în praf pe care l-ar fi suflat vântul. O întreagă priveliște galbenă ca mierea și sufocantă.

Pe sub voalul gălbui se zăreau semne ale freneticei munci de vară a agricultorilor; livezile de duzi, îngrijite cu mare băgare de seamă, unde se hrăneau prețioșii viermi de mătase, căpițele de fân

ca niște stupi cu vârful răsucit, grânele și zarzavaturile pentru iarnă puse la uscat pe acoperișuri. Ici și colo, câțiva fermieri încă mai lucrau cu secerile pe ogoare, având numai câte o legătură peste șalele trupurilor lor bronzate și vânjoase. Catâri încărcați cu panere de răchită pline de ultimele roade se canoneau de-a lungul drumeagurilor fărâmițate de pe malurile Râului Galben.

Pe măsură ce se îndreptau tot mai departe spre apus, vedeau din ce în ce mai numeroase semne ale activității militare; cavaleriști imperiali, în armurile lor cu lamele, recruți cu armuri ușoare mărșăluind către apus cu lăncile lor scurte pe umeri, escadroane de uighuri și tanguți comandate de ofițeri tătari cu coifuri înaripate. Aici, teama era aproape palpabilă, se vedea întipărită pe chipurile fermierilor și ale țăranilor, pe oriunde treceau. Josseran se gândi din nou la avertismentul lui Miao-yen, cum că se putea să aibă greutăți până ajungeau la Acoperișul Lumii. Dacă începea războiul, puteau rămâne imobilizați în Cathay ani de zile. Și întâmplându-se una ca asta, tratatul avea să mai însemne ceva atunci când. Mai bine zis, dacă. Ajungeau la Acra?

* * *

Din partea lui, Wilhelm nu-și mai făcea griji cu primejdiile prezente sau viitoare. Gândurile sale se întorseseră spre înlăuntru, meditând la propriul eșec. Îl cuprinsese un sentiment de înfrângere și, la fel ca pâcla de praf din jurul lor, era înecăcios, dens și de nepătruns. Avusese la îndemână ambiția sa de-o viață, cea mai mare ocazie de a-și sluji Dumnezeul și Biserica, însăși soarta pe care și-o impusese; și îi fusese smulsă. Crezuse a fi câștigat un Rege pentru Christos, și când colo fusese tras pe sfoară.

O sută de preoți. Poate că pe Sfântul Părinte avea să-l consoleze ideea, dar lui Wilhelm nu-i plăcea deloc. Ceea ce-și dorise pentru sine nu era cu nimic mai prejos de o misiune apostolică, o convertire de proporții pauline, aducând la sânul lui Dumnezeu toate sufletele din Răsărit. Și în schimb, avea să se înapoieze cu mormăieli și făgăduințe. Aceasta fusese ocazia lui de a găsi gloria în numele lui Dumnezeu, iar zădărnicirea viselor sale îl făcuse să se disprețuiască nu numai pe sine însuși, ci și pe toți ceilalți. De ce erau oamenii atât de proști încât nu puteau să vadă adevărul când îl aveau în fața lor, când însuși Christos își făcea apariția?

Și, dincolo de toate, o umbră neagră mișcându-se ca o fiară în codru, cunoașterea propriei pofte și rușini. Își slobozise sămânța ca un satâr, cu gânduri la regina păgână zvârcolindu-i-se în închipuire.

Putea ascunde aceste lucruri de oameni, dar lui Dumnezeu nu I le-ar fi putut ascunde nimeni.

Înțelesese faptul că dăduse greș fiindcă Dumnezeu îi cercetase inima și îl găsise nevrednic.

Călătorea în tăcere, rareori rostindu-i vreo vorbă lui Josseran, cu capișonul tras peste față, singur în amarul lui și nici temător, nici plin de speranțe, cum fusese când cutreierase aceleași drumuri, cu două luni în urmă.

* * *

Prapore de rugăciune fluturând în vânt, dangătul sonor al unui gong, un zid de ocru înroșit de soarele la amurg, o poartă de lemn bătută în ghinduri grele. Josseran îl urmă pe Wilhelm în curtea lamaseriei, privind în jur. Pe toate cele patru laturi, deasupra lor, se vedeau galerii cioplite din lemn vechi, înnegrit de vreme. Două cămile stăteau priponite cu frânghiile în colț, lângă crengile răsucite ale unui pomegranat.

Rătăciră prin mănăstirea însuflețită de fresce vii, în culori verzi, stacojii și ultramarine, unde diavoli rânjiți îi sfârtecau pe nefericiți în cine știe ce iad păgân. Wilhelm scoase un strigăt de spaimă. Într-o ușă stătea, cu colții dezveliți, un urs.

— E doar o statuie, bombăni Josseran, cu glasul răgușit și inima bătându-i în piept de spaimă.

Dar nu era o statuie. Văzură că era un urs cu piele și blană, păstrat aidoma, deși în locul unde avusese odinioară ochii negri și sălbatici nu mai rămăseseră decât două găuri negre. Coastele îi erau unsuroase de aplicarea untului ritual.

Găsiră un alt coridor, cu mirosul de mosc al tămâii. Un șir de bonz-i, cu creștetele rase lucind în văpaia opaițelor cu seu, stăteau cu toții chirciți în poziția lor cu picioarele încrucișate, pe jos. Cântarea lor îndurerată răsuna cu ecouri printre coloanele roșii și pereții negri.

Wilhelm îi privi, cu chipul palid și lipsit de expresie. Fără veste, căzu în genunchi.

Josseran fu surprins. Se lăsă pe vine lângă el:

— Wilhelm?

Călugărul clipi din ochii în care îi sclipea o lumină stranie, ca o părere de nebunie.

— M-a potopit rușinea, Josseran. Oamenii aceștia își iubesc religia mai mult decât o iubim noi pe a noastră.

Josseran nu spuse nimic, uimit să audă o asemenea declarație

din partea unui călugăr dominican.

— Ei nu-și vând slujbele pentru bani. Nu se îmbuibă ca episcopii, nu preacurvesc ca preoții, nici nu fac politichie ca prelații din Roma. Îl iubesc pe Borcan al lor la fel de mult cât îl iubim noi pe Domnul nostru Christos. Nu au credință, și totuși trăiesc o viață sfântă.

— Dacă nu au mântuirea lui Christos, la ce le mai folosește toată sfințenia lor? întrebă Josseran, repetând litania care-i stătuse ca un ghimpe în conștiință încă din copilărie.

Dar Wilhelm nu-i răspunse. În schimb, îi ceru:

— Roagă-te cu mine, templierule.

Așa că Josseran se rugă cu el, nu din pietate, ci fiindcă îi era milă de călugăr în acel moment, fiindcă imaginea lui Wilhelm atât de tulburat îl și enerva. Așa că-și împreună mâinile și le ridică spre un Dumnezeu care nu locuia în acele ceruri albastre și fără nori, și împreună rostiră zece paternosteruri pentru cei vii și încă cinci pentru răposați. În cele din urmă, mai spuse un paternoster și pentru sine însuși, spre a-și găsi o cale înapoi spre cei vii, dintre cei uitați și pierduți.

Valea Fergana.

În stepe, ierburile ardeau deja spre galben, iar pe Acoperișul Lumii, scurta vară era aproape pe sfârșite. Trifoiul roșu și macii păleau, pe când ciobanii se pregăteau să revină în văile adăpostite dinspre șesuri, lăsând din nou munții în seama lupilor, a leoparzilor de zăpadă și a pajurelor.

* * *

Ospățul de nuntă încă mai era în curs de desfășurare, când Khutelun intră în tabără.

Mireasa era mai tânără decât ea, o fată cu fața lată și obrajii bronzați, având trăsăturile parcă dăltuite în piatră, pe când bărbații și femeile din clan, de jur împrejurul ei, râdeau, strigau și beau. Podoaba capului, din monede de bronz, oglindea licărirea a o mie de făclii. Stătea așezată lângă mire, în pavilionul de mătase, în vreme ce cazanele cu oaie bolboroseau și abureau, iar oamenii strângeau în mâini ulcioare mari cu koumiss care se revărsau pe covoarele bogate și peste trupurile căzute ale altora ce zăceau deja în nesimțire pe jos, toropiți de-atâta băutură.

Se părea că, în vreme ce ea fusese la Qaraqorum, Qaidu își luase încă o nevastă. Era fiica unei căpetenii de la apus de Lacul Balkash, iar cununia îi întărise și mai mult puterea la hotarele apusene ale

împărăției Haghanului. Asemenea lui Hülegü în apus și lui Batu în miazănoapte, tatăl ei se baza pe propriile forțe pentru protecție, acum când Möngke nu mai era.

Când intră în marea yurtă, îl văzu prăvălit pe tronul de abanos, lângă noua sa nevastă, aspru la chip și melancolic, în mijlocul petrecerii din jur. Văzând-o, o părere de zâmbet apăru doar un moment sub barba lui deasă și căruntă, mai mult neîngăduindu-și.

Se ridică de pe tron și ieși val-vârtej din cort, cu garda de corp după el. Khutelun îl urmă afară. Simțea gheață în burtă și un pietroi în gâtlej. Acum trebuia să-i spună cum dăduse greș.

— Khutelun, spuse Qaidu. Fiica mea.

Fata îngenunche să-i primească binecuvântarea, în lumina de la torțele soldaților.

— Tată.

Un vânt răcoros al podișurilor biciuia mătasea cortului.

— Mă bucur să văd că te-ai întors cu bine.

— O mie de felicitări pentru această zi fericită.

— E politică, fiica mea, înțelege asta. Cum a fost călătoria?

Khutelun șovăi.

— M-am arătat nedemnă de tine, mare han, spuse, înecându-se cu cuvintele.

— Nedemnă de mine, în ce fel?

— Am îngăduit să fim ambuscați de ostașii lui Khubilai. Am pierdut șaisprezece oameni de-ai noștri. Ambasadorii barbari au fost răpiți.

Asta era, i-o spusese, fără învelișul unei cuvântări dibace care nu i-ar fi împuținat cu nimic grozăvia eșecului…

Qaidu mormăi. Un timp, nu spuse nimic.

— Am aflat.

Desigur. Știrea trebuia să fi ajuns la el cu yam-ul din Qaraqorum. Avea propriile iscoade la curte, ca orice han cât de cât cu influență și vrednicie.

— Vina nu a fost a ta, zise el, cu hotărâre. De-atunci încoace, Khubilai a pus stăpânire pe toate drumurile de la răsărit de Besh Balik. Dacă-ți vâri mâna într-un cuib de viespi, nu e de mirare că ți-e înțepată. Ar fi trebuit să te trimit pe calea din miazănoapte, pe după Lacul Balkash.

— Am făcut șaisprezece văduve.

— Nu tu le-ai făcut. Khubilai a văduvit femeile. Și în curând va văduvi mult mai multe.

O apucă aspru de umăr, ridicând-o în picioare.

— L-ai văzut pe Ariq Böke?

— I-am transmis jurământul tău de supunere. Voia să știe dacă vei trimite oștiri ca să-l ajute împotriva lui Khubilai.

— Și la asta ce-ai avut de spus?

— Am spus că nu pot cunoaște gândurile tatălui meu. Cum altminteri i-aș fi putut răspunde?

Qaidu zâmbi:

— Iscusit răspuns. Căci nu-l pot ajuta. Nu îndrăznesc să mă las aici fără apărare. Mai ales acum.

Din aceste cuvinte, Khutelun înțelese că se mai întâmplase ceva în lipsa ei. În pavilion se auzeau strigătele dansatorilor și cântecele groase ale oamenilor beți.

— Și eu am știri. Organa a fost ucisă. La Buhara e un nou il-han. Ariq Böke i-a dat hanatul lui Aleghu. Așa era politic să facă, pentru că Aleghu este un han puternic, dar eu, unul, nu am încredere în el.

— S-a angajat să-l sprijine pe Ariq Böke.

— Oamenii fac ce le slujește mai bine scopurile de moment. Anotimpurile se schimbă, iar oamenii, de asemenea.

Făcliile soldaților sfârâiră într-o rafală de vânt.

— Ce-i cu Berke și Hülegü?

— Acum își văd de propriile pământuri și de dinastiile lor, cum trebuie să vedem și noi de ale noastre. Cred de-acum că Möngke a fost ultimul dintre marii Haghani. Încă o dată, tătărimea noastră nu mai este o împărăție, ci o adunătură de potrivnici.

Întinse mâna dreaptă și i-o puse pe creștet.

— N-ai fost nevrednică de mine. Ba chiar mi se bucură inima că te văd înapoi nevătămată. Acum, vino înăuntru și desfată-te la petrecerea de nuntă.

Khutelun îl urmă în marele pavilion. Îl văzu pe Gerel prăbușit pe covoare, unde zăcea și Tekudai. Înapoierea ei nu ieșise atât de prost pe cât se temuse, mai mult, Qaidu îi înlăturase rușinea și eșecul ca și cum ar fi fost o nimica toată. Și totuși, descoperi că nu se putea bucura de ospăț. Observase expresia împietrită cu care tatăl ei își contempla noua mireasă. La drept vorbind, nici nu era o căsătorie, ci o alianță pentru pregătirea războiului.

Deșertul Taklimakan, la apus de Tangut.

Își schimbaseră caii pentru cămile, în fortul de la Poarta de Jad, și se avântaseră iarăși în Taklimakan. Pe măsură ce se aventurau tot mai adânc în gebi, nu mai vedeau nici o vietate, nici un uliu,

șopârlă sau gâză. Nu se zăreau copaci, nici mărăcini, numai leghe după leghe de pustietate pârjolită de arșiță. În unele momente, deșertul consta din pietriș strâns compact, iar cămilele înaintau bine; alteori, era ca o zgură subțire cu crusta sfărâmicioasă, ce se surpa sub copitele cămilelor, făcând din fiecare pas o hurducătură chinuitoare pentru om și animal.

Peste tot vedeau oasele albite de soare ale cailor și cămilelor, iar o dată scheletul schimonosit al unui măgar, mumificat de dogoare, încă acoperit în parte cu piele și blană. Mirajele licăreau în canicula, duhuri de lacuri și râuri vălurindu-se peste întinderea de șisturi cenușii.

„Soarele ne biciuiește", medita Josseran. „E cu putință să urăști soarele? fierbințeala zumzăie pe pietre, orbindu-ne, și ne pârlește spinările astfel că ne zvârcolim sub ea ca sub un flagel." Erau zile când Josseran și-ar fi dorit să nu mai vadă soarele niciodată.

Încărcau cămilele chiar înainte de căderea întunericului, sub un cer fără boare de vânt și o boltă de stele reci. Începuseră să călătorească noaptea, pentru a evita para cumplită a zilei. Din nou ajunseseră la uriașele dune de nisip din Taklimakan. Când răsărea, luna înfrumusețea pustiul, căci nisipurile păreau să se unduiască asemenea unor mătăsuri fine întinse pe o masă netedă.

Caravana porni, la lumina lunii care prefăcea nisipurile în argint și cufunda povârnișurile dunelor într-o întunecime de nepătruns. Umbrele cămilelor se desenau monstruoase pe nisipul vălurit, până și mănunchiurile rare de tamarisc dobândeau forme înfricoșătoare, asemenea dihăniilor despre care vorbise Wilhelm la începutul călătoriei.

Tăcerea mormântală a deșertului le așternea un lințoliu peste suflete și vorbe, singurul sunet fiind scârțâitul legăturilor și lipăitul molatec al copitelor pe nisip. Nu se zărea nici un semn de reper pentru a marca trecerea nopții, iar, când luna apunea peste pustiu, urmau o singură stea luminoasă, spre apus. Înaintau toată noaptea și, la vremea când pata vineție a zorilor se ivea pe un orizont golaș, cămilele tușeau de oboseală și trebuia să fie trase de funii cu forța.

Își continuau mersul poticnit chiar și după ce răsărea soarele pe cer, oprindu-se numai când se încălzea prea tare ca să meargă mai departe. Atunci, se prăvăleau la umbra cămilelor, încercând să doarmă în arșița de cuptor a zilei, fără să se poată odihni, foindu-se în vântul răscopt. Se trezeau chiar înaintea înserării, cu gâtlejurile scorojite și trupurile învelite în straturi fine de nisip suflat de vânt.

Aveau timp doar pentru puțin ceai amar și carne râncedă, după care încărcau cămilele și-și reluau nesfârșita drumeție.

* * *

Primele ceasuri de după ivirea zorilor erau cele mai grele. Zdrobiți de osteneală, cu mințile și spiritele secătuite de necontenitele greutăți și monotonia drumului, adesea erau siliți să descalece pentru a-și trage cămilele revoltate pe ultimele câteva mile.

Într-o dimineață, cu deșertul încă negru și cufundat într-un frig amarnic, Josseran mergea pe lângă cămilă, cu capul aplecat în vântul sâcâitor. Se gândea, ca întotdeauna, la Khutelun. Erau momente când se încredința că nu putea fi decât moartă, iar alteori, ca acum de pildă, își închipuia că avea să apară în zare, pe iapa ei albă tătărească, lăsând să-i fluture în vânt pe urme mătasea purpurie a eșarfei.

Își ridică privirea, surprins, căci în același moment auzi zgomot de călăreți și copite în galop, ajungând la ei de după următorul șir de dune.

— Ce-i asta? strigă Wilhelm, în urma lui.

Se opriră cu toții. Josseran își aminti când auzise ultima oară același ropot, lângă lacul în formă de semilună.

— Sunt spiritele nisipului, îi spuse el lui Wilhelm. Vor să ne ademenească în deșert.

— Ce spirite ale nisipului?

— Morții din pustiu.

Wilhelm își făcu semnul crucii. Știa că trebuia să fie fără îndoială lucrarea diavolului, căci momeala avea putere, îl stăpânea imboldul de a o urma. De a sfârși cu izbeliștea chiar în acel moment. Întunericul îi ascunse lacrimile ce-i șiroiau pe obraji. „Sunt slab", începu el să-și spună, iar și iar. „Slab."

Josseran ascultă din nou. Tropăitul se stinsese, peste nisipuri revenise tăcerea.

Caravana își continuă singuratica traversare a deșertului. Dar, din timp în timp, Wilhelm se oprea să asculte țipetele spiritelor părăsite și i se părea că le auzea strigându-i numele.

* * *

Întinderi nesfârșite de sare netedă, pâcla arșiței unduindu-se peste suprafața cenușie și plată, nici o urmă pe toată pustietatea pârjolită, drumul înainte însemnat în schimb de repere străvechi, fărâmițate. Se zăreau câteva movilițe netrebnice, pe care vântul le

adunase la rădăcina mănunchiurilor slăbănoage de tamarisc brun.

Dincolo de ele se afla altă întindere nemărginită de dune.

Vântul urla peste nisip, azvârlindu-le țărâna în fețe. Din șaua cămilei, lui Wilhelm îi era peste putință să vadă până în capul șirului, prin ceața gălbuie. Legănat de oboseală și de loviturile vântului, își ascunse fața în glugă, lăsându-se în voia vocilor învinuirii de sine ce încă i se mai dondăneau în cap. Nu era conștient decât de urletul nesfârșit al vântului și de pasul hurducat al cămilei.

La un moment dat, în timpul dimineții, vântul se opri, iar Wilhelm cuteză să-și ridice gluga de pe față, nădăjduind să vadă o schimbare cât de cât în monotonia orizontului.

Și atunci descoperi că era singur.

* * *

Nu avea de unde ști când se rupsese șirul, dacă de câteva minute sau ore. Privea cu groază și neîncredere la capătul destrămat al frânghiei ce atârna de belciug. Căută urme prin nisipul din jur, însă până și acelea lăsate de propria cămilă erau acoperite cu repeziciune de vânt. Dunele se întindeau în toate direcțiile, ca valurile în marșul lor peste ocean.

Auzi un bolborosit, o voce care vorbea prea repede și prea tare, cu cuvinte neînțelese. Se uită disperat în jur, crezând că mai era cineva în spatele lui, și abia atunci își dădu seama că sunetele ieșeau chiar din gâtul său.

Valea Fergana.

Un vânt tăios dinspre miazănoapte alunga norii ca niște cozi de iepe peste cer, înaintea navalei unui nor de furtună plumburiu și a unei averse de ploaie rece ca gheața care înțepa obrajii. Scurta vară luase sfârșit și sosise timpul să mâne turmele înapoi la nutrețul de iarnă, în stepă.

Oile erau răspândite prin toată valea. Khutelun le privea din șaua iepei sale albe. Erau mii și mii, clătinându-se ca gâștele, cu crupele și cozile dolofane după păscutul hrănitor de pe pajiștile de la înălțime.

Tekudai călărea în urma sa. Vorbiseră puțin de la întoarcerea ei din Qaraqorum, dar în tăcerea tânărului se simțea dușmănia. Fără îndoială, socotea că sarcina de a-i escorta pe ambasadorii barbari ar fi trebuit să-i revină lui, dar acum, că fapta era săvârșită, se bucura de nereușita surorii sale.

— Mă încred că nu găsești aceste sărmane văi prea frumoase

după înaltele curți din Qaraqorum.

Când Khutelun nu-i răspunse, fratele ei continuă:

— Deși e mare păcat că n-ai reușit să-i duci pe barbari la Haghan. Așa cum ți-a poruncit tatăl nostru.

Fata strânse din fălci, fără să spună nici acum nimic.

— Deși se zice că a fost mai bine așa și nu era prea târziu ca barbarul să fie răpit.

— Cine zice? șuieră ea.

Tekudai zâmbi:

— Armăsăroaica de soră-mea tot iapă e, la urma urmei.

O lua în râs. Khutelun îi întoarse spatele. Nu voia să-i dea satisfacție.

— Se zice că te-a încălecat de trei ori.

Se răsuci în șa și deodată în pumn îi apăru jungherul. Tekudai îi rânjea, ridicând bărbia pentru a-și dezvălui carnea moale a beregății. Un gest zadarnic, pe potriva sfidării lui deșarte. Știau amândoi că n-avea să lovească.

Khutelun simțea sângele pulsându-i în venele de la tâmple.

— Cine a spus asta despre mine? scrâșni.

În ochii lui se zări o licărire, dar nu spuse nimic. Vârî cuțitul la loc în teacă, știind ce nesocotită fusese.

— E o minciună, îi mai zise ea.

Și, înfigându-și călcâiele în coastele calului, se îndepărtă la galop. Dar continuă să audă hohotele triumfătoare ale fratelui său răsunându-i în urechi, cu ecourile reverberate din pereții înalți ai văii.

* * *

Deșertul Taklimakan.

Wilhelm sări jos din spinarea cămilei și se trânti în genunchi. Nisipul ardea ca focul.

— Rogu-Te, o, Doamne. Sfinte Doamne Iisuse, apără-mă! scapă-mă!

Saliva neprețuită i se prelingea pe bărbie. Urlă, aruncând mâini întregi de nisip în aer, aproape fără a-și da seama ce făcea, cu trupul și mințile pradă groazei.

Atunci auzi ropotul găunos de copite și știu că Dumnezeu îi răspunsese. Scoase un strigăt de mulțumire spre cerul arzător și se împletici din nou pe picioare, pentru a o lua la fugă poticnit în susul unei vâlcele de nisip alunecos, spre caravana care se întorcea. Când ajunse pe culmea afânată, strigă numele lui Josseran și

împiedicându-se căzu de-a dura pe panta din partea cealaltă.

Numai pustietate.

Și totuși, încă mai auzea galopul, de după următoarea dună. Coborî în fugă nisipul moale, căzând și rostogolindu-se, după care, în patru labe, urcă versantul spre creasta cealaltă, cu mușchii crispați și cuprinși de durere. Inima îi bubuia în coaste, dându-i impresia că avea să-i plesnească.

— Nu! te rog. Milostive Doamne, ascultă-mă. Robul Tău, în ceasul acesta. Așteaptă-mă! josseran! slavă Ție. Mântuitorul meu. Eu sunt, Wilhelm! stai!

Se cățără pe culmea movilei, așteptându-se să vadă sub el caravana, dar nu găsi decât un loc gol. Privi în jur, zăpăcit. Acum deșertul era tăcut, mai puțin foșnetul vântului. Prea târziu, își aminti ce-i spusese Josseran despre spiritele nisipului și știu că diavolii care trăiau în pustiul acela blestemat îl înșelaseră.

Liniște. Șerpi de nisip se târau fâșâind pe creasta dunei.

Alergă orbește înapoi în jos, nisipul afânat răpindu-i tăria din picioare, și în cele din urmă se prăbuși frânt de oboseală, bâiguind în gol. Când în sfârșit își veni în fire, știu că trebuia să găsească din nou cămila. Cămila cu burduful de apă. Se ridică, scâncind de cârceii dureroși din mușchii coapselor și ai pulpelor.

Începu să umble în cerc, împleticit, cu ochii strânși contra văpăii orbitoare a deșertului. Își căuta urmele, dar vântul le acoperise deja și-și dădu seama că se rătăcise cu desăvârșire. Oprindu-se în mijlocul acelei pustietăți goale și nemărginite, ridică privirea spre cer și urlă.

Întotdeauna se așteptase ca, în clipa morții, să găsească un simțământ de pace, poate chiar de avânt. Dar, în schimb, nu simțea decât o spaimă rece și cumplită și izbucni în plâns. În timp ce soarele se înălța tot mai sus peste Taklimakan, călugărul se ghemui în sutană și prinse a suspina ca un copil, repetând numele lui Christos la nesfârșit, dar Dumnezeul lui nu voia să vină.

Unul câte unul, sosiră grifonii, zburând în cerc pe deasupra micii vietăți chircite în inima acelei întinse și cumplite singurătăți.

Soarele, ca un ban uriaș de cupru coborând pe cer, păru să plutească un moment dincolo de voalul său de praf, înainte de a luneca fără tragere de inimă sub zarea netedă. O clipă de amurg ca bronzul, înainte ca noaptea în deșert să se lase brusc, cu frigul ei de moarte. Josseran se înfofoli cu mantaua, pe când vântul gemea și urla în jurul lui ca un cor de iele capii.

Stăteau așezați în jurul unui foc nevolnic de argol, cele câteva balegi sărăcăcioase pe care tătarii le adunaseră în timpul mersului de dimineață. Cămilele tușeau în întuneric.

— Nu putem face nimic, spuse Sartaq.

Josseran privea drept în foc. „Asta am vrut, și nu am cutezat s-o nădăjduiesc", își zise el. „Călugărul s-a pierdut. Acum, nu voi mai avea de făcut față învinuirilor lui, când ne întoarcem la Acra. Nu va mai fi nimeni care să mă numească eretic și blasfemiator. Am asupra mea un tratat încheiat cu tătarii și gloria va fi numai a mea."

Dar nu se putea îndura să-l părăsească. Era datoria lui, de cavaler templier și de creștin, să se întoarcă în căutarea clericului. Blestematul ăla de călugăr încă mai putea fi viu, undeva pe întinderea sălbatică. N-ar fi murit imediat. Se cutremură la gândul unui sfârșit atât de îndelungat, în singurătate.

— Trebuie să ne întoarcem după el.

Sartaq pufni cu dispreț.

— Când pe un om îl înghite deșertul Taklimakan, pustiul nu-l mai dă niciodată înapoi. E ca și cum l-ai căuta în burta ursului. Numai oasele le mai găsești.

— Trebuie să mergem înapoi, repetă Josseran.

Furiosul scuipă în nisip.

— Barbarul e smintit.

— Refuz să merg mai departe. Trebuie să ne înapoiem și să-l căutăm.

— Nu e om care să poată rezista mai mult de-o zi fără apă, în deșertul ăsta, îi aminti Sartaq. Nici chiar un călător călit nu poate trăi singur aici. Iar tovarășul tău habar n-are de Taklimakan. Pun prinsoare că de-acum s-a și abătut de lângă cămilă.

Josseran știa că avea dreptate. N-ar fi avut nici un rost s-o ia înapoi și, în plus, nu-i datora nimic lui Wilhelm. Îl disprețuia, așa cum îi disprețuia pe toți bisericoșii. Și totuși, dacă el însuși s-ar fi pierdut în sălbăticia aceea cumplită, ar fi sperat să fie cineva care să-i arate un dram de milă.

— Îl voi căuta mâine, singur, dacă n-am încotro. Trebuie să vă hotărâți singuri ce faceți. Dar vă va învrednici oare Fiul Cerului cu favoarea lui, când va afla că i-ați pierdut pe amândoi ambasadorii?

Furiosul scuipă din nou, începând cu strigăte și sudălmi până când Sartaq îi ordonă să tacă. Bețivul, fără alinarea laptelui tare de iapă, ghemuit lângă foc, începu să gângurească încetișor spre jăraticul care se stingea, în vreme ce luna se înălța deasupra

deșertului.

Era jelania tătarilor pentru morți.

* * *

Wilhelm se trezi sub razele lunii. Era aceeași lună pe care o cunoscuse toată viața, dar în noaptea aceasta i se părea străină și cumplită. Se gândi la alți creștini ca el care priveau același cer, la adăpost în castelele și palatele lor din Outremer, Roma sau Augsburg. Numai atât îl mai lega de lumea oamenilor civilizați.

Pe măsură ce conștiința îi revenea, spaima nenorocirii sale îl lovi ca un ciocan și începu din nou să plângă. Jinduia atât de mult după propria viață, încât gemea cu glas tare. Mângâierea cerurilor nu însemna nimic pentru el în acele momente, absolut nimic.

Vântul se oprise, iar vastul ocean al deșertului era calm, cu dunele uriașe vălurindu-se spre miazăzi, unduitoare ca mătasea în lumina ultimului pătrar de lună.

Atunci le văzu, o grămadă de cărămizi din chirpici fărâmițate, poate rămășițele unui turn minat, reliefate puternic de lucirea fosforescentă a lunii. Le privi mult timp, fără să înțeleagă. În cele din urmă, se ridică poticnit pe picioare, pentru a se târî spre ele. Se aruncă între ruine ca și cum ar fi fost o baltă cu apă rece.

Doar o îngrămădire de pietre de temelie, făcând parte probabil dintr-o fortăreață ce se înălțase în acel loc cu multe veacuri în urmă, înainte ca nisipurile s-o ceară înapoi, în numele deșertului. Zgârie țărâna cu degetele, scobind o mică adâncitură la poala zidului minat, în chip de culcuș, și se ghemui înăuntru. Cumva, acolo se simțea mai în siguranță, hotarele de piatră adăpostindu-l de golul fără formă și fără nici un Dumnezeu din jurul lui.

Zăcu astfel multă vreme, dârdâind de frig, în auz numai cu tremurul propriei respirații. I se părea asemenea gâfâitului unui animal rănit. Încercă să adoarmă.

Poate că reuși, căci, când deschise ochii din nou, luna plutea aproape drept deasupra lui, palidă și tremurătoare. Era plină, lună vânătorească, iar lumina acesteia îl atrase spre comorile ce zăceau în nisip la picioarele lui. Le văzu sclipind ca sticla.

Se târî în patru labe spre acele obiecte ciudate, dornic de orice distracție care i-ar fi abătut gândurile dinspre ziua de mâine și făgăduiala sigură a morții.

Respirația i se opri în gât.

Un rubin, unul uriaș. Îl învârti între degete, privind cum scânteiau razele lunii în toate fațetele tăieturii. Scormonind cu

unghiile în nisip, găsi încă unul, și încă unul. După câteva minute de scurmat, avea pumnii plini de nestemate, iar altele mai erau pe jumătate acoperite de nisip. Răscumpărarea unui rege, îngropată acolo în Taklimakan, așa cum le spusese cărăușul cu cămilele.

Izbucni în râs.

Una dintre marile comori ale lumii, lăsată moștenire unui mort. Se răsturnă pe spate, urlând spre marea boltă cerească. Era ultima și cea mai grozavă glumă a lui Dumnezeu pentru el. Când râsul i se istovi, rămase acolo, cu pieptul palpitându-i, și-i trecu prin minte că nu avea să moară. Căci, în clipa aceea, avu suprema sa viziune, așa cum i se întâmplase și lui Pavel; văzu o mare biserică în Shang-tu, o sută de preoți însoțindu-l prin deșert spre curtea împăratului Khubilai, pentru a propovădui sfânta religie și a aduce milioane fără număr sub domnia Sfântului Părinte de la Roma. Dar nu aveau să vină ca niște sărăntoci, căci urmau să aibă asupra lor banii trebuitori pentru a clădi o sută de biserici. Înțelegea limpede că aceasta era menirea comorii.

Și atunci știu că nu-i era dat să moară.

Valea Fergana.

Călărețul apăruse dinspre răsărit, frânt de oboseală, cu degetele învinețite de frig. După fraul și păturile stacojii ale calului și după cingătorile groase pe care le purta pe mijloc, Qaidu îl recunoscu numaidecât ca fiind un mesager imperial. De la Khubilai sau de la Ariq Böke?

Omul fu adus dinaintea lui Qaidu, în ordu-ul său, și primi un castron cu oaie fiartă și puțin vin de orez fierbinte. După ce-i primi solia, hanul ieși din cort, cu chipul sever, și chemă să vină neîntârziat la el fiul cel mare și fiica sa favorită.

* * *

Qaidu stătea așezat pe o saltea de covoare mătăsoase, lângă focul de gătit, cu privirea pierdută, ațintită spre munții ce se vedeau prin intrarea yurtei. Potrivit legii și tradiției, nimeni nu avea voie să-și înalțe cortul în fața celui al hanului, iar privirea lui cuprindea întreaga panoramă a zării de la miazăzi, piscurile albe și trecătorile înalte care duceau spre Buhara și spre hanatul Chaghadai.

Tekudai și Khutelun fură întâmpinați de soția lui Qaidu din cel de-al doilea ordu și-și ocupară locurile cuvenite, de o parte și de cealaltă a oalei de gătit din tuci. Fură aduse castroane cu koumiss cald.

— Am prins de veste, spuse Qaidu, că Khubilai a luat în

stăpânire drumurile mătăsii pe toată distanța de la Tangut până la Besh Balik. Vărul meu, Khadan, i-a jurat sprijinul și, cu ajutorul lui, a tăiat calea de aprovizionare a lui Ariq Böke spre miazăzi și răsărit.

— Toți Mongolii Albaștri s-au ridicat împotriva lui, răspunse Tekudai. Nu e decât o opreliște trecătoare.

Qaidu îi aruncă o privire nervoasă.

— Khubilai are de-acum prea mulți prieteni printre uighuri și tanguți. S-ar putea ca tot clanul Mongolilor Albaștri să nu mai fie de ajuns.

Tekudai îl privi lung. Părea surprins de această concluzie.

— Împărăția lui Chinggis Han nu mai există, urmă Qaidu, așa cum am profețit eu. Hülegü și Batu, chiar și Aleghu au acum propriile regate. Țara pentru care se luptă frații este Cathay.

— Așadar, mesagerul era de la Khubilai? întrebă Khutelun.

Qaidu dădu din cap.

— Dorința inimii lui e să-i luminez ochii cu prezența mea în Shang-tu, la vara viitoare.

— Ai să te duci?

Hanul clătină din cap:

— Nu-mi voi îndoi genunchiul în fața lui Khubilai.

— Atunci, ne vom lupta cu ei? întrebă însuflețit Tekudai. Ne alăturăm lui Ariq Böke?

— Cu acest Aleghu instalat în Buhara? dacă ai doi dușmani, te lupți cu unul întorcându-i spatele celuilalt, când știi că are un cuțit în mână? și chiar dacă n-ar fi acest Aleghu, e cazul să alegem lupta alături de o oștire care s-ar putea să piară de foame? sufletul meu e cu Ariq Böke, dar totuși trebuie să chibzuim ce ni se va întâmpla dacă se vădește Khubilai a fi cel mai puternic.

Tekudai tăcu. Era limpede că această posibilitate nu-i trecuse prin minte.

— Înaintea lui Chinggis Han, oamenii trăiau pe aceste stepe fără nici un palat la Qaraqorum și fără Han al Hanilor care să șadă în el. Așa au viețuit tătarii de când e lumea lume. Dacă acum trebuie să ne întoarcem la acele vremuri, nu e o catastrofă, ci numai o toană a vieții. Hotărârea mea este luată. Nu ne vom răscula, dar nici nu vom merge pe mâna acestor seniori puternici. Vom ține drumurile caravanelor deschise, însă toți cei ce vor dori să străbată Acoperișul Lumii va trebui ca de-acum încolo să-i plătească tribut lui Qaidu. De azi începând, facă bine Khubilai să țină minte că, măcar în Valea Fergana, hanul hanilor este Qaidu!

Deșertul Taklimakan.

Șirul de cămile și cai șerpuia peste dune. Sartaq mergea în frunte, pe jos, ducându-și cămila de funie. Josseran îl urma. Păreau să meargă la nesfârșit printr-un cuptor de făurărie, într-o arșiță de neîndurat, unde până și aerul însuși pârjolea plămânii.

Singurele sunete erau dangătul scăzut al tălăngilor de la gâtul cămilelor și scârțâitul șeilor de lemn.

Pe la jumătatea zilei, poposiră să se odihnească. Nimeni nu vorbea, însă Josseran simțea furia tătarilor. Lucru ușor de prevăzut, cel ce izbucni primul fu însuși Furiosul. Aruncă în nisip un burduf de piele gol.

— N-o să-l găsim! strigă el la Sartaq. Barbarul e nebun!

Sartaq privi spre Josseran.

— N-am să-l abandonez, răspunse acesta.

Întorcând iarăși capul spre Furios, Sartaq ridică din umeri.

Josseran se duse la cămila lui și o trase de belciug, smucind-o din nou în picioare. În ciuda mugetelor ei de revoltă, își reluă drumul căznit. Tătarii nu aveau încotro decât să-l urmeze.

Și astfel, mergeau în șir peste dune, înapoi pe același drum pe unde veniseră, căutând un înotător singuratic în marele ocean de nisip.

„Orice-aș simți pentru el”, cugeta Josseran, „aceasta a fost însărcinarea mea, să-l apăr cât pot de bine. Îi datorez o zi, cel puțin. Iar de nu și altceva, i-o datorez și conștiinței mele.”

* * *

Îngerii negri se adunaseră. Roiau în jurul lui, cu cumplitele lor aripi întinse și ochii mici lacomi, scăpărători. Legiunile Satanei.

Wilhelm își săltă capul din nisip.

— Nu! strigă el.

Ridică mâna, așteptând mântuirea lui Dumnezeu, dar Acesta nu se arăta.

Îngerii cei răi se aventurară mai aproape, gata să-l ia cu ei în iad. Auzea clocotul flăcărilor pentru pedepsirea lui. Dumnezeu nu avea milă de păcătoși, iar Wilhelm știa că se dovedise într-adevăr păcătos. Așa cum spusese Christos, nu numai faptele săvârșite de om în timpul vieții, ci și jinduirile inimii lui îl trădau și-l făceau să fie ceea ce era în ochii lui Dumnezeu. Și, din cauza păcatelor sale de taină, diavolul lega plumbi pe șfichiurile biciului, iar tăciunii ardeau în foc.

Chiar și dincolo de Taklimakan, continua să-l aștepte o veșnicie

de suferințe.

— Plecați de-aici! strigă Wilhelm. Doamne, ai milă!

Grifonii fâlfâiră din aripi de-a-ndărătelea, doar câțiva pași, însă fără să se descurajeze. Erau cei mai mari vulturi pe care-i văzuse vreodată, fiecare pasăre înaltă cât un piept de om și cu deschiderea aripilor ca la vreo două prăjini. Și le arcuiau, gata să se repeadă. Știau că stârvul era al lor, dar nu voiau să se apuce de lucru cu clonțurile înainte ca prada să rămână neclintită, când se încredințau că nu mai era nici un pericol.

— Sunt mântuit întru Christos! strigă din nou Wilhelm și aruncă o mână de nisip spre cea mai apropiată pasăre. Apoi se prăbuși cu fața în jos, plângând.

* * *

Sus, deasupra lui, pe creasta uneia dintre cele mai mari dune, Josseran îi privea zbaterile deznădăjduite cu aceleași simțăminte de milă și scârbă pe care le trăia la atragerea ursului în capcană sau la execuțiile publice. Restul tătarilor stăteau adunați înapoia lui, într-o tăcere plină de groază și minunare. Nu se așteptaseră să-l mai găsească pe barbar, dar le era limpede că oricum ajunseseră prea târziu. Soarele îl împinsese dincolo de hotarul nebuniei.

— N-aveți nici o putere asupra mea! strigă iarăși Wilhelm; ridică brațele spre cer. Sfinte Părinte, iartă-mi păcatele și poartă-mă în ceruri pe aripi de îngeri!

Josseran o luă la fugă în jos, alunecând pe nisip. La auzul apropierii lui, vulturii își răsuciră capetele hâde și, unul câte unul, își luară zborul, renunțând la pradă fără tragere de inimă. Dar încă nu se înălțară spre cer. Rămaseră la o depărtare sigură, cu gâturile lungi întoarse, încă mai nădăjduind câțiva dumicați ușori.

— Wilhelm!

Preotul întoarse privirea, cu ochii pe jumătate orbiți de soare și fața numai o rană vie, din cauza bășicilor. Avea nisip lipit pe buze și pleoape.

— Wilhelm!

Nu părea în stare să-l recunoască, nici măcar să înțeleagă ce fel de făptură era. Întinse o mână spre el și se prăvăli în nisip, continuând să bolborosească fără șir. Josseran încercă să-l salte pe picioare. Era ciudat de greu.

Simți povara din sutana preotului.

— Ce-ai în haină? mormăi el.

Călugărul își încârligă degetele în mantaua lui Josseran. Buzele

îi sângerau, iar de pe frunte îi atârnau zdrențe de piele cojită. Josseran îi simți mirosul fetid al respirației și se strâmbă, întorcând capul.

— Ce ai în sutană? repetă el.

— Apără-mă, horcăi Wilhelm, și jumătate va fi a ta.

Și, cu aceste cuvinte, își pierdu cunoștința.

* * *

Se vedea bine că Wilhelm era prea slăbit ca să-și continue drumul. Tătarii ridicară un adăpost improvizat, din câteva prăjini și fâșii de pânză, culcându-l acolo, la umbră. Josseran îi picura apă în gură, pe când Wilhelm striga și se răstea la demonii care-l chinuiau. Vântul se înteți din nou, iar oamenii se înghesuiră la adăpostul cămilelor, îndurând pe cât puteau biciuirile nenorocite ale nisipului.

Spre seară, Wilhelm încetă să mai zbiere la strigoii din delirul său, căzând într-un somn adânc. Josseran îi mai aduse puțină apă și, în timp ce se apleca peste el, pleoapele călugărului tresăriră, deschizându-se.

— Am avut un vis, murmură el.

Avea limba umflată și-i era greu să rostească vorbele.

— Mă pierdusem.

— N-a fost vis, îi răspunse Josseran.

Wilhelm îi strânse în pumn materialul mantalei.

— Ai salvat. Comoara?

Din buzele bășicate și crăpate i se scurgea un sânge apos.

— Ce comoară?

Călugărul clipi din ochi, nedumerit.

— Rubinele. Nu le-ai. Găsit?

— Rubine?

— Erau.

Ridică o mână în dreptul ochilor, ca și cum încă s-ar mai fi așteptat să găsească acolo nestematele.

— Le țineam. În mână.

— Ai visat.

Ochii lui Wilhelm erau albaștri și goi, uluiți ca ai unui copil.

— Aveai sutana îngreunată cu pietre, îi spuse Josseran.

Luă haina lui Wilhelm, arătându-i ruptura din material. Vârî mâna înăuntru, pentru a culege un pumn de praf și lut sfărâmat din minele turnului.

— Numai pietre, repetă el.

Wilhelm îl privi multă vreme, fără o vorbă. Pe chip nu i se citea

nici o undă de înțelegere, ca și cum Josseran i-ar fi vorbit în altă limbă. Într-un târziu, ridică acuzator degetul:

— Le-ai. Furat!

— Wilhelm, erau atât de multe pietre ascunse în sutana ta, încât abia am putut să te salt în spinarea cămilei mele.

Capul călugărului căzu înapoi pe nisip, închizând ochii. Dacă i-ar fi fost umezi, ar fi plâns. În schimb, se strâmbă în chinurile deznădejdii, iar sângele de pe buze i se scurse în gură, în locul lacrimilor.

Dacă munții lui Qaidu alcătuiau Acoperișul Lumii, atunci Kharakhoja era beciul acesteia, pierdut într-o depresiune uriașă, mult mai jos decât nivelul mării. Oaza nu era mai mult decât o învălmășeală cenușie de cocioabe și plantații prăfoase ce se iveau pe neașteptate din pâcla murdară. Cum, necum, uighurii care trăiau acolo izbutiseră să cultive în pustiul acela ca un enorm cuptor cenușiu câteva vii și livezi de smochini și piersici, folosind apele reci din kareze.

Asemenea celorlalte oaze din Taklimakan, era un sat cu ulițe strâmte și pline de praf și curți cu garduri de lut. Aici, însă, multe dintre locuințe fuseseră construite sub pământ, la adăpost de arșița pârjolitoare a verii și vânturile ce urlau arzătoare. Erau acoperite cu grinzi de lemn și rogojini de paie, încât nu li se vedeau decât hornurile, ieșind din nisipul cenușiu întărit. Monotonia orizontului era frântă numai de cupola unei moschei, vârfurile de lance ale câtorva plopi și turnurile pentru uscat, din cărămizi de pământ, pe care oamenii le foloseau ca să facă stafide.

Chiar și la vremea aceea târzie din an, canicula era neîndurătoare. Acum viile erau golașe, cu tulpinile negre și noduroase ieșind din pământ ca degetele unor hoituri, iar drumurile bătătorite se crăpaseră, arătând asemenea unor dale de pavaj. Ulițele erau pustii, sătenii stând deja la fereală în pivnițe. Un măgar singuratic stătea nefericit sub umbra slabă a unui copac uscat, dând într-o doară din coadă spre roiurile de muște.

Deznădăjduiți, își croiră drum spre han, să se adăpostească de vânturile pârjolitoare.

— Cel mai cumplit loc din lume, mârâi Sartaq. Se zice că aici poți fierbe un ou îngropându-l în nisip. Uighurii spun că, dacă omori un pui, nici măcar nu mai e nevoie să-l gătești. Are carnea deja albită și fragedă.

Râsul său ciudat, ca un lătrat, era lipsit de haz. Niciunul dintre

ceilalți nu i se alătură. Ajunseseră aproape de hotare, iar tătarii deveneau tot mai neliniștiți. Qaidu și renegații lui erau pe undeva prin apropiere, așteptând. Sartaq cunoștea multe feluri în care se putea pregăti o ambuscadă. Acum, sorții se întorseseră împotriva lui.

* * *

Soarele coborî sub orizont, vântul muri și peste tot ținutul se lăsă o tăcere desăvârșită. Localnicii din Kharakhoja ieșiră din temnițele lor, pentru a porni iarăși pe străzile fără nici o adiere, luminate de felinare.

Josseran stătea pe acoperișul hanului, privind în întuneric. Abia putea distinge siluetele întunecate ale Munților Cerești, profilate pe cerul nopții. Iar undeva dincolo de ei se afla Acoperișul Lumii. Și, poate, Khutelun.

Gândul la ea îi stârnea o durere surdă în adâncul pieptului. Închise ochii și o văzu călare pe poneiul ei tătăresc, cu năframa purpurie fâlfâind pe urmele ei în vânt; își amintea căldura trupului ei, când se adăpostiseră de burakan; melodia răgușită a vocii sale, în noaptea aceea, lângă lacul în formă de semilună.

Prețuia acele momente furate ca pe niște icoane, în colțurile întunecoase ale minții. Călugărul ar fi spus că asemenea amintiri și pofte erau lucruri diavolești, dar nu avea ce face. Când trupul lua foc, îi era cu neputință să se mai gândească la suflet.

Adevărul era că îi topise toată bărbăția. Un adevărat cavaler nu se gândea încontinuu la femei; își petrecuse ultimii cinci ani ca un călugăr războinic, în slujba Templierilor, iar datoria lui asta era, nu aceea de a ofta după o sălbatică pe cal. Și totuși.

Trebuia să știe că era vie și teafără. Trebuia s-o mai vadă măcar o dată.

— Nu mă așteptam să te găsesc aici, ci făcându-ți de cap cu muierile păgânilor.

Se întoarse. Era Wilhelm.

— Se pare că însoțitorii noștri tătari s-au servit aproape până la ultimul cu preacurvia care pe meleagurile astea trece drept ospitalitate.

Josseran ridică din umeri. Și lui i se oferiseră plăceri de același fel, dar în seara aceea nu-l interesau asemenea consolări. Nu dorea, însă, ca Wilhelm să-i cunoască nici măcar acea mică victorie, așa că spuse:

— Mă tem că n-au mai rămas decât femeile pocite. Sartaq mi-a

oferit să întrebuințez cămilele, dacă găsesc una nu prea neplăcută ochiului meu.

— Niciodată nu-ți vei găsi calea spre cer, templierule.

— Cu atât mai bine. Căci nu țin să mă duc într-acolo.

— Vei arde în focul iadului!

— Mai bine așa, decât să petrec o veșnicie în compania obositoare a fățarnicilor!

— Să nu crezi că acum îți sunt îndatorat. Încă mai ai de răspuns pentru blasfemiile tale, când ajungem îndărăt la Acra. Tu însuți ai recunoscut că jurământul tău față de Templieri a luat sfârșit. Acum nu te mai pot apăra!

Josseran nu-și putea aduna indignarea pe care știa că ar fi trebuit s-o simtă. În noaptea aceea era ostenit, așa că se mulțumi doar să clatine din cap, spunând:

— Mai bine nu mă întorceam după tine. Ar fi trebuit să te las să mori în deșert.

— Dumnezeu a voit să trăiesc.

— Dacă așa este, atunci și eu I-am dat o mână de ajutor în treaba asta.

— Cu toții suntem instrumentele lucrărilor Lui, așa că nu te întrece cu laudele. Poate ți-ai fi câștigat merite mai mari, dacă nu erai și hoț, pe lângă muieratic și hulitor.

— Nu sunt hoț și n-a existat nici o comoară. De câte ori trebuie să ți-o spun? n-a fost decât o plăsmuire a închipuirii tale. Spiritele nisipului ți-au amăgit atât urechile, cât și ochii. Crede-mă pe cuvânt.

Văzu în ochii lui Wilhelm îndoiala. Dar în omul acela se afla o îndărătnicie neînduplecată, nu putea accepta gândul că, în extremis, pietrele doar păruseră a fi rubine.

— Pe cuvânt? cuvântul tău nu prețuiește nici două parale. Știu că nu ții decât la tine însuți.

Josseran clătină din cap, resemnat. Cum ar fi fost cu putință să-i vorbească unui om care nu avea în el nici o fărâmă de gratitudine, a cărui fire era la fel de neîndurătoare ca aceea a lui Iehova însuși? „Poate că Dumnezeu te ține într-adevăr pentru un scop mai înalt”, cugetă Josseran, „căci nu știu ce imbold smintit m-a făcut să mă întorc în căutarea ta. M-o fi contaminat Dumnezeu și pe mine cu nebunie, pentru planurile Lui de nepătruns.”

— S-ar putea să nu mă mai întorc la Acra, dacă ai de gând să-mi faci numai răutăți acolo.

— Că te întorci sau nu, pe mine nu mă privește. Poți încerca să uiți judecata lui Dumnezeu, dar Dumnezeu nu te va uita pe tine niciodată.

— Ba bine că nu. Uneori, chiar îmi doresc să mă uite. Toată viața mi s-a părut că nu există decât ca să mă chinuiască, să se uite peste umărul meu și să-mi fie martor la cele mai mici păcate. E mai rău decât tine!

— Ce spui tu e o blasfemie.

— Dacă așa e, s-ar putea să fie fiindcă, pe drumul ăsta, credința mi-a fost pusă la grea încercare.

— Atunci, trebuie să te rogi pentru îndrumarea lui Dumnezeu.

— Zici că trebuie să mă rog. Cinci ani de-a rândul am rostit câte un șir întreg de paternosteruri în fiecare zi. În schimb, m-am ales cu foarte puțin. Și atunci, mă întreb: oare, când mă rog, Dumnezeu chiar mă ascultă? vorbește și El Limba din Oc, la fel ca mine, și oare își petrece atât de mult timp preocupat de mărunta mea viață? și dacă totuși mă ascultă, ce câștig îmi vor aduce rugăciunile mele? am văzut oameni de treabă murind în chinuri, clipă cu clipă, fără să-i ceară lui Dumnezeu altceva decât o izbăvire mai grabnică, pe când celor răi li se satisfac până și cele mai mărunte dorințe și trăiesc până la adânci bătrânețI, în bogăție și mulțumire. Dacă Dumnezeu îi ascultă pe cei necurați și nu ia în seamă rugămințile celor sfinți, atunci pare-mi-se că are o foarte slabă putere de judecată.

— Nu noi avem căderea să înțelegem căile Domnului.

— Dar dacă nu înțeleg, atunci cum aș putea fi înțelept pe căile Domnului? cum să știu ce e bine și ce e păcat? i-am văzut pe acești păgâni rugându-se la zeii lor și cred și ei, la fel ca noi, că zeii îi ascultă. Cum putem ști cine are dreptate?

— Avem Biblia, ca piatră de temelie și ca asigurare.

— Se poate și asta, dar totuși după mintea mea nu are nici un sens. Căci, dacă tătarii se roagă Dumnezeului lor, la fel ca noi, pentru victoria asupra sarazinilor, atunci de ce ei își împlinesc scopurile, pe când noi stăm posomorâți în fortăreața noastră din Acra, de teamă să-i părăsim zidurile? asta să-mi spui!

Wilhelm întoarse capul, pentru ca templierul să nu-i vadă nedumerirea de pe față. Căci nu avea ce răspuns să-i dea. Într-adevăr, de ce? de ce nu venise Dumnezeu în ajutorul lui, în palatul împărătesc, când avea nevoie de elocința lui Pavel? își spusese că fiindcă era nevrednic. Dar, așa cum atrăsese atenția acest

templier, tătarii nu erau și mai nevrednici decât cel mai prejos dintre toți creștinii?

— Calea i-a fost orânduită Sfintei Biserici.

— Unii dintre acești oameni spun că mântuirea e o treabă dintre om și Dumnezeu, nu între om și Biserică.

— Dumnezeu să aibă milă de sufletul tău!

— M-ai întinde pe masa de tortură și m-ai arde pe rug, nu-i așa? nu asta e blânda voastră cale creștină?

— Ai îndrăzni să rostești asemenea lucruri și în Acra?

— Nu, n-aș îndrăzni. Dar asta nu-mi face îndoielile cu nimic mai puțin adevărate.

— Te voi privi arzând!

— Mai bine te lăsam pradă vulturilor.

— Și-așa ai fi și făcut, dacă în acele câteva ore nu te-ar fi stăpânit Sfântul Duh, îndrumându-te înapoi.

— Ia seama să nu-mi întorci spatele, călugăre. Nu e prea târziu ca să desfac acest mare bine pe care l-am făcut.

Josseran porni cu pași mari prin întuneric, înfuriat din nou, tocmai când crezuse că toată mânia i se cheltuise. Acesta, cel puțin, era talentul deosebit al călugărului.

Îl lăsă pe Wilhelm pe meterez, sub bolta rece a nepăsătoarelor stele. Blândețea aceea despre care vorbea templierul nu era decât slăbiciune, cugeta el în sinea lui. Era infectat de erezie. Un ulcer care nu răspunde la oblojiri trebuie să fie scos cu cuțitul. Orice creștin adevărat ar fi înțeles asta.

Noaptea era o tortură. Pe Josseran îl chinuiau insectele care roiau prin întuneric ca niște demoni din infern. Puricii, țânțarii și muștele din deșert se ghiftuiau din el cu o poftă nesățioasă și nu avea scăpare.

Într-un târziu, epuizat, adormi pe apucate, dar în toiul nopții se trezi brutal, când căzu peste el ceva de pe bârnele de deasupra capului. Se ridică în șezut, cu inima bătând mai-mai să-i spargă pieptul, și bâjbâi după lumânarea de lângă el. Văzu un păianjen cu capul mare cât un ou, zbughind-o pe pardoseala de pământ bătătorit. Ducea în fălci un gândac cu ochi roșii.

După aceea, îi fu cu neputință să mai adoarmă.

* * *

La crăpatul zorilor, îl smulseră din pat niște urlete cumplite. Wilhelm! primul său gând fu acela că preotul fusese înțepat de un scorpion.

Josseran se împletici pe picioare. O lumină, cenușie cădea pieziș în sala boltită a caravanserai-ului, printre siluetele întunecate ale tătarilor adormiți.

— Wilhelm!

Când îl găsi, călugărul stătea așezat cu spatele la perete, bărbia căzută și ochii căscați de spaimă. Avea chipul și brațele acoperite cu umflături roșii și tari de la mușcăturile puricilor și ale păduchilor. În rest, părea nevătămat.

— L-am auzit strigând, spuse Sartaq. Când am ajuns la el, avea pe mutră o libarcă mare cât toate zilele.

— Da' cum ți-ai dat seama? mormăi cineva; era Bețivul.

Sartaq și ceilalți hohotiră de râs.

Wilhelm, însă, nu aprecie gluma. Se strânse ghem, zgrepțănând cu unghiile pământul de pe jos, în timp ce scotea miorlăituri încete, ca un animal rănit. Râsetele amuțiră în gâtlejurile superstițioșilor tătari.

— E posedat de Spiritele Nisipurilor, șuieră Sartaq. S-au târât în trupul lui cât timp a fost rătăcit în deșert.

— Mă ocup eu de el, interveni Josseran. Lăsați-ne singuri.

— Are un demon aducător de ghinion, șopti Sartaq, după care se retrase, împreună cu tovarășii săi.

Josseran îi auzi afară, începând să înșeueze caii și cămilele, pregătind caravana pentru călătoria din acea zi.

Se ghemui lângă călugăr.

— Wilhelm?

— Am visat că era diavolul, bâigui acesta. Știe că sunt slab.

— A fost un gândac. Nimic mai mult.

— Diavolul știe cât sunt de păcătos. Știe că am dat greș.

„Poate că i-o fi tulburat într-adevăr soarele mințile, cum a spus Sartaq”, își zise Josseran.

— Wilhelm, e dimineață. Trebuie să ne vedem de drum.

— Mi-am pus degetele în rănile lui Christos și tot nu cred! nu am credință. În schimb, mă umplu poftele și pizmuirea. De-asta nu mi-a încredințat mie Dumnezeu sufletele barbarilor. Știe că nu sunt vrednic.

— În curând soarele se va înălța pe cer. Trebuie să plecăm de-aici.

Wilhelm se înfiora, deși în han nu era frig.

— Am dat greș, repetă el. Toată viața am vrut să-L aduc pe Dumnezeu oamenilor, dar n-am izbândit.

Josseran clătină din cap. Niciodată nu se gândise la acel călugăr nesuferit altfel decât ca la un bisericos trufaș și neiertător, care nu cunoștea compasiunea și simțămintele de rând. Acum, privindu-l cum stătea pe podea, chircit și zguduit de suspine, aproape că-i părea rău pentru el. Va să zică, preotul tot avea puțină omenie în el, la urma urmei.

Îl ajută să se ridice în picioare și-l conduse afară. Caii băteau din copite în răcoarea zorilor, iar cămilele mugeau nemulțumite în timp ce Sartaq le lega în șir.

Josseran îl sprijini pe Wilhelm să-și încalece cămila, ducându-l ca pe un cerșetor orb. Călugărul nu mai spuse nimic. În timp ce aurora violacee se întindea de-a lungul orizontului, porniră iarăși, ieșind pe poarta hanului. Wilhelm stătea cu ochii ațintiți spre orizont și spre nălucirile coșmarurilor sale, numai de el cunoscute.

* * *

Soarele se ridica nerăbdător pe cer, făgăduind încă o zi nesfârșită de dogoare ca a unui cuptor. Pe la jumătatea dimineții, pâcla de praf se risipi dintr-o dată și, în zare, apărură înălțându-se Munții Cerești. Salba zăpezilor părea să se afle insuportabil de aproape. Departe, la apus, puteau deslușI chiar și crestele albe ale Acoperișului Lumii.

Pâcla coborî iarăși, la fel de repede pe cât se ridicase, munții pierind din nou în cețurile gălbui ale Taklimakanului.

În ziua aceea, Wilhelm vorbi foarte puțin. Josseran și ceilalți înaintau în aceeași tăcere mohorâtă, tătarii cei superstițioși ținându-se la distanță de călugărul cu mințile tulburate.

Noaptea, se odihniră în ruinele unui caravanserai.

Era cel mai părăginit loc pe care-l văzuse Josseran vreodată. Cupola moscheii se năruise cu mulți ani în urmă, iar lumina lunii pătrundea prin boltă, pătând dalele de piatră ale pardoselii și grinzile negre frânte. Se vedeau urme pârjolite pe pereți, în urma focului pus poate de oștenii lui Chinggis Han, cu o jumătate de secol înainte.

Josseran și Wilhelm stăteau la distanță de ceilalți, care se înghesuiseră în jurul focului, bombănind crunt între ei și aruncând priviri dușmănoase în direcția călugărului. Umbre uriașe dansau pe pereți. Dar Josseran nu se temea de ei. Tătarii învățaseră în oștirea lui Khubilai să respecte o disciplină de fier și aveau să-i ducă în siguranță până la destinație, deși știa că cel puțin Furiosul le-ar fi tăiat bucuros beregățile amândurora.

Ridică privirea în sus. Prin ruinele acoperișului, văzu licărind pe cerul de la miazănoapte o singură stea. Cuiul Unde Zeii își Leagă Caii, își aminti el.

Poate că aceea care-l irita era căderea lui Wilhelm din grația divină sau poate Acoperișul Lumii, întrezărit pentru prima oară în ziua aceea, dar acum, noaptea, poverile vieții lui îl apăsau mai greu decât oricând. Cu toată retorica lui, era totuși creștin și, în adâncul inimii, trăia cu frica înfricoșătorului său Dumnezeu. Își regreta blasfemiile din noaptea trecută – sau, mai bine zis, se temea de consecințele lor.

Și astfel, se ridică încet în picioare și porni spre Wilhelm, care stătea cocoșat lângă perete, cu chipul ascuns în gluga sutanei.

— Iartă-mă, părinte, căci am păcătuit, șopti, căzând în genunchi.

Wilhelm ridică privirea spre el, surprins. Nu se mișcă, nu vorbi, mult timp. Când o făcu, glasul îi era blând ca al unei femei.

— Merg să-mi aduc odăjdiile de la cămile, spuse el și se duse să ia valtrapurile îndeletnicirii sale, spre a mântui un suflet pentru Dumnezeu.

— Mama mea a murit când aveam nouă ani, iar tatăl meu, Ducele de Montgisors, s-a căsătorit cu fiica unui nobil din Carcassone. Se numea Catherine. Era mult mai tânără decât tatăl meu, având poate doar cu cinci ani mai mult ca mine. Ochii ei erau negri ca păcatul și, când se uita la mine, mă treceau toate fierbințelile. Eu eram doar un băiețandru de șaptesprezece ani și aveam pântecele crude și inflamate ca o rană deschisă.

— Continuă, murmură Wilhelm.

Era conștient că tătarii îi priveau, șamanul creștin nebun, cu etola de purpură în jurul gâtului, și barbarul cel uriaș, îngenuncheat în fața lui.

— Căutam necontenit să-i atrag atenția, dar ea nu mă băga în seamă, lăsându-mă pierit de deznădejde. Ori de câte ori trecea pe lângă mine, îi simțeam parfumul. Nu mai puteam dormi noaptea, mă trezeam scăldat de sudoare și-mi slobozeam sămânța în mână, cu gândul la soția tatălui meu. Până și în capelă mă rugam ca el să moară, pentru a putea s-o am. Nu-i puteam vorbi duhovnicului meu despre asta, ci doar mă acuzam pe mine însumi de păcatul poftei carnale. Mă pierdusem în necuratu-mi devotament față de ea.

Se opri, trecându-și o mână peste față. Așteptase atât de mult să se ușureze de acea povară.

— Tatăl meu era un cavaler cu oarecare renume în Languedoc. În fiecare zi mă instruia la folosirea spadei și a lăncii, la lupta din șaua calului. Și, tot timpul cât făceam instrucție, îmi doream să mă ucidă. Iar ceea ce doream îmi trezea și teama, căci mă gândeam că putea ghici ceea ce se ascundea după chipul meu păcătos. Într-o zi, am avut-o, în hambar. S-a sfârșit repede, încă înainte de a-mi da seama ce făcusem. Acest lucru în sine ar fi trebuit să fie prea destul păcat pentru oasele mele tinere. Îmi astâmpărasem pofta tinerească, nu era de ajuns? dar, nu, râvneam la mai mult, eram lacom după ea.

Trase adânc aer în piept, continuând apoi cu glasul răgușit, înecat de vinovăție.

— Ceea ce s-a întâmplat în continuare n-a mai fost un accident. Tatăl meu era plecat la Toulouse. M-am dus în odaia ei, chiar nădăjduind să țipe după servitori, făcându-mă de rușine în fața întregii case. În schimb, m-a primit în căldura îmbrățișării ei și, în noaptea aceea, am devenit amanți.

Se opri. Ridică ochii spre chipul preotului, dar, în întuneric, nu-i putu ghici expresia. Îi auzea însă respirația, adâncă și înăsprită.

— Nu poți ști cât de dureros mi-este să spun aceste lucruri, tu care ți-ai interzis femeile. Înțelegi, tot timpul o uram, o uram pentru ceea ce-i făcuse tatălui meu și pentru ce făcuse din mine. Îi pusese coarne, devenise adulteră. Iar pe mine mă făcuse să mă disprețuiesc până-n adâncul sufletului. Tatăl meu plecase la Toulouse, îl chemase acolo regele, pe el și pe alți nobili. Ludovic sperase să-i convingă să i se alăture într-un pelerinaj sfânt înarmat spre Outremer. Tatăl meu începuse să îmbătrânească și, la întoarcerea de la curte, ne-a spus că refuzase să plece în cruciadă. Dar, peste câteva zile, fără nici o explicație, s-a răzgândit și a început să facă pregătirile de plecare. Nu-mi pot închipui decât că a ghicit ce se întâmplase în lipsa lui, iar acest lucru îi schimbase intențiile.

Se întrerupse și-și drese glasul, căci îi era tot mai greu să vorbească.

— A înarmat o duzină de țărani, care urma să-l însoțească în marele pelerinaj, și a vândut zece hectare de pământ spre a aduna banii pentru expediție. Catherine i-a cusut cu mâna ei crucea stacojie pe umărul mantiei. După ce a plecat, eu am rămas pe loc la Montgisors, ca stăpân al conacului și al pământurilor. De-acum, Catherine devenise obraznică. Venea la mine-n cameră în fiecare noapte. Dar, fiindcă se temea să nu rămână grea cu copil în lipsa

soțului ei, mă punea s-o am în felul oprit. Însă, tatăl meu fiind plecat, am descoperit că nu puteam face ceea ce visasem atât de des să fac. Drept răspuns, ea și-a râs de mine. A spus că așa tată, așa fiu, batjocorindu-ne pe amândoi din aceeași suflare. Curând, a încetat să mai vină în odaia mea, lăsându-mă doar cu amintirea păcatelor mele și nimic mai mult.

Trase adânc aer în piept.

— În mai puțin de-un an, am primit vestea morții tatălui meu, la Damietta.

Tăcu mult timp.

— În ciuda măsurilor ei de prevedere, Catherine a descoperit că, la urma urmei, tot rămăsese grea. Am trimis-o la o mănăstire să nască și, când s-a întors, copilul i-a fost dat nevestei unuia dintre grăjdarii mei, care locuia pe moșie. Femeia era stearpă și l-a îndrăgit pe copil ca și cum ar fi fost al ei. Dar, când avea patru ani, băiatul a murit de gușter, așa că pedepsele mele de moarte s-au împlinit. Am trăit cu acest păcat ani de zile. Gospodăream moșiile tatălui meu, dar nu m-am mai dus niciodată la văduva lui. Apoi, cu vreo șase ani în urmă, am plecat în Țara Sfântă, nădăjduind să mor în bătălie. Mi-am pierdut tot aurul și economiile preacurvind și jucând cărți în Genova, Antiohia și Tripoli. Deznădăjduit, am depus legământul în fața Templierilor, jurându-le serviciile mele pentru cinci ani. Dar mă tem că nimic nu va ispăși ceea ce-am făcut. Știu în adâncul inimii că port legat de gât cu o frânghie capul tatălui meu și oriunde mă duc ceilalți îi simt duhoarea.

Wilhelm tăcu vreme îndelungată. În cele din urmă, ridică mâna dreaptă.

— Cu această mână, te absolv de păcat, spuse el. Ca penitență, îți poruncesc să rămâi cast până la sfârșitul zilelor tale și să-ți dai toate avuțiile și pământurile Sfintei Maici Biserica.

Josseran simți că i se oprea răsuflarea în gât. Nu se așteptase la un asemenea canon de pocăință, când își începuse spovedania. Dar, cum el însuși spusese, ce fapt i-ar fi putut ispăși păcatul pe care-l săvârșise? totuși, o asemenea sentință aspră îl înfuria. Se amăgise că Wilhelm, în deșert, își descoperise omenia, și când colo acesta profitase de avantajul momentului ca să-l strivească, la fel cum făcuse și cu Mar Salah.

Dar, la o adică, ce era rău în asta? știa că nu merita altceva pentru ceea ce făcuse.

— Îți mulțumesc, Frate Wilhelm, spuse el.

— Mergi în pace, și nu mai păcătui, răspunse Wilhelm, cu un zâmbet de triumf.

PARTEA A ȘAPTEA.

SPIRITUL CERULUI ALBASTRU.

Acoperișul Lumii.

Toamna, în Anul întrupării Domnului nostru, 1260

Deșertul rămăsese în urma lor, marea traversare fiind încheiată. La Kashgar, poposiră în fortăreață, unde slujeau ostași credincioși lui Khubilai, și schimbară cămilele pentru cai iuți tătărești. Porniră spre trecătorile apusene, aflate chiar la hotarele împărăției marelui han.

Deasupra lor, primele ninsori albiseră colinele de la poalele Acoperișului Lumii.

Urmară o vale abruptă prin munți, pe lângă torente repezi și bolovani masivi, rostogoliți de inundațiile primăverii, printre imense râpi roșiatice care se pierdeau în nori. Ieșiră din vale pe un platou, unde se opriră la odihnă lângă un mare lac sărat.

Josseran se foi în șaua armăsarului său tătăresc. Verdeața brazilor și a molizilor și albastrul de oțel al munților se profilau mohorâte pe vălătucii albicioși ai norilor. Briza îi aducea pe față stropi de apă cristalini, iar pe deasupra văii se arcuia un curcubeu. Oi cu cozi groase se clătinau pe pășuni ca gâștele, îngrășate după păscutul de vară.

Se simțea umilit de panorama din fața lui. „Parcă m-aș afla în prezența lui Dumnezeu. Un fir de praf în peisajul acela vast; și totuși”, își mai spunea el, „cât de mici suntem, putem îndoi această lume după cum ni-i voia, fie și numai pentru câteva clipe fugare. Am urcat pe Acoperișul Lumii, am străbătut inima moartă a unor deșerturi cumplite, înarmat doar cu puțin mai mult decât voința mea ca să îndur. Și am răzbit cu viață. Chiar și când ne-ar fi mai ușor să capitulăm, spiritul nostru se luptă să trăiască.

Se luptă cu această nemărginită pasiune pentru dragoste și pentru veșnicie, pentru un graal fără nume al dorurilor noastre. Și trăim mai departe, în ciuda tuturor piedicilor. Și care este graalul meu? la drept vorbind, dacă Dumnezeu mi-ar da o singură nădejde, știu că aș cere-o pe Khutelun.”

Burnița gonea în mare grabă peste lac, fugărită de o rază de soare. În câteva momente, spălase toată valea, lăsând-o verde în lumina aurie a soarelui. Pentru moment, toamna revenise în trecătorile munților, dar nu peste mult soarele avea să fie străin

aici.

Trebuia să se grăbească înainte ca gheața să închidă drumurile spre Acoperișul Lumii, lăsându-i prizonieri. Dar, după ce treceau de acei munți, mai aveau doar câteva luni călare până la Alep și la întoarcerea cu bine acasă.

— Acasă, murmură Josseran.

Ce-l aștepta, la înapoierea în Acra? ceea ce începuse ca o delegație de taină pentru un armistițiu devenise o odisee care-i sfidase toată filosofia. Poate apropierea iernii în acel loc sălbatic să fi fost pricina, dar deodată simți povara anilor. Avea peste treizeci de ani și nu-i mai rămăsese mult timp. Cincisprezece ani poate, dacă se întorcea în Provence, mai puțin dacă alegea să rămână în Outremer, cu bolile, asasinii și nesfârșitele sale gâlcevi și războaie. Soarta unui om era sigură, căci cu-o moarte îi era dator lui Dumnezeu, dar sosea un timp în viață când ar fi trebuit să-i aleagă mijloacele. Josseran se întreba dacă avea să știe când venea momentul acela.

Sartaq ordonase ca mica lor coloană să se oprească lângă un râu repede de munte. Caii fuseseră împiedicați și căutau iarbă de păscut, în timp ce tătarii își umpleau cu apă burdufurile din piele. Mai în aval, o familie de berze îi priveau cu mirare bănuitoare.

Torentul alimentat de un ghețar avea deja pe margini o pojghiță înghețată, iar pe rogozul de la mal promoroaca trosnea sub picioare. Urcaseră la mare înălțime în munți și aerul era mult mai rece. Iarna se lua la întrecere cu ei spre trecători.

Un zmeu se rotea pe cer, zbârnâind, cu sunetul ca un strigăt de copil. Josseran ridică privirea spre el, surprins. Alt avertisment nu primiră.

* * *

Tătarul de lângă umărul lui Josseran se clătină deodată de-a-ndărătelea, ținându-se de beregată. O săgeată îi străpunsese gâtul dintr-o parte în cealaltă. Căzu pe spate în râu, cu picioarele zvâcnindu-i spasmodic și scoțând pe gură un bolborosit oribil, în timp ce murea. Sângele său se împrăștie imediat în apa de lângă mal.

Sartaq reacționă primul, plescăind prin valuri spre cal, căruia îi scoase numaidecât piedica. Josseran făcu același lucru.

Privi peste umăr și văzu un șir de călăreți alergând spre ei dintr-o vale seacă, la doar un sfert de leghe distanță. Alte săgeți zburară către ei, iar calul lui Josseran necheză când două își

atinseră ținta, înfigându-i-se aproape până la pene în umăr și coaste. Sartaq răcnea din șa ordine pentru oamenii lui, încercând disperat să organizeze apărarea.

Atacatorii se apropiaseră destul de mult, astfel încât Josseran le putea deslușii chipurile. Erau tătari, asemenea celor din escorta lui, dar nu soldați din oastea de țară, ci bandiți cu armuri ușoare, călăreți îmbrăcați în blănuri și înarmați cu arcuri și lănci rudimentare. Nu păreau a fi mai mult de zece, dar aveau avantajul atacului prin surprindere.

Un nou val de săgeți își luară zborul, apoi tâlharii ajunseră la ei, înjunghiind cu lăncile încârligate și doborându-i pe cei nu îndeajuns de iuți ca să fi sărit pe cai. Josseran, călărind în rând cu ceilalți, lovi nebunește cu sabia și doborî un dușman la pământ, după care își repezi calul spre altul și îl zbură din șa.

Auzi un zbieret și, întorcând capul, îl văzu pe Wilhelm care sărea prin apa mică a râului, încercând să scape cu fuga. Unul dintre arcașii tătari era la doar zece pași în spatele lui, urmărindu-l. Rânjea, distrându-se cu jocul de-a prinselea. Își struni calul la trap, vârî arcul în tolbă și-și trase alene spada de la cingătoare. Se aplecă din șa, pentru a-i da lovitura de grație.

Josseran își îndemnă calul la galop, călărind direct spre el. Tătarul îl văzu prea târziu. O expresie de groază i se întipări pe față, căci știa ce avea să se întâmple și mai știa și că nu avea cum să se mai apere. Își ținea în sus brațul înarmat, rămânând cu coastele expuse, și în acel loc își înfipse Josseran spada, împungând de-a dreptul, până la prăsele. Omul urlă, cu gura larg căscată, și lunecă de pe cal. Din cădere, greutatea trupului său smulse spada din mâna lui Josseran.

Se aplecă, îl luă pe Wilhelm de subsuori și îl săltă de-a curmezișul șeii. Privi în jur. Sartaq adunase o duzină de oameni de-ai săi și formau o linie de apărare pe cealaltă parte a râului. O luă în galop spre ei.

Îl lăsă pe Wilhelm la pământ, în spatele zidului pe care-l făcuse Sartaq din cavaleria lui. Călugărul căzu imediat în genunchi să se roage, cu același instinct cu care un soldat și-ar fi luat armele.

Încăierarea se terminase. În pârâu zăceau vreo duzină de trupuri, străpunse de săgeți. Alte victime, înfășurate în blănuri, agonizau pe iarbă. Atacatorii se îndepărtau deja în galop.

— Lăsați-i să se ducă! îl auzi Josseran pe Sartaq strigându-le oamenilor lui. Să se ducă!

Dar sângele lui Josseran se înfierbântase, iar ordinul lui Sartaq se împotrivea întru totul instinctelor și antrenamentului său. Sări din șa și luă o lance de la unul dintre tătarii răpuși. Apoi sări din nou pe cal, repezindu-se pe urmele călăreților ce se retrăgeau.

Își mână calul în susul pantei după ei, dar tătarii dispăruseră deja după culmea unei coline. Ajungând pe creastă, privi în jos. Ajunseseră la peste o sută de pași depărtare. Abandonă urmărirea. Acum nu avea cum să-i mai prindă.

Auzi în spate un ropot de copite și se răsuci în șa. Doi dintre oamenii lui Sartaq îl urmaseră în vale. Îl recunoscu pe unul dintre ei, Bețivul.

— Barbarule! sartaq poruncește să te întorci!

Dar avertismentul sosea prea târziu.

Când Josseran își întoarse armăsarul, văzu ce neghiob fusese. Retragerea fusese o stratagemă. O duzină de renegați îi înconjuraseră, ajungând în spatele lor. Altă salvă de săgeți pică peste ei, iar Josseran scoase un strigăt alarmat. Bețivul și camaradul său căzură din șei, țipând. Josseran simți o durere sfâșietoare în umărul stâng.

Falsa retragere, o manevră favorită a tătarilor. Ce necugetat fusese. Șirul întunecat de călăreți se închise, alergând spre el, tăindu-i drumul.

„Deci tot voi muri, la urma urmei”, medita el. „Atunci, măcar să fie după voia mea.”

Își îndemnă calul înapoi pe povârniș, la atac. Doi inamici își ridicară arcurile la umeri, iar în clipa următoare calul lui Josseran păru să se oprească în loc ca trăsnit. Clătinându-se, căzu în genunchi. Josseran simți o lovitură amețitoare și fu azvârlit pe spate, în iarba udă. Coada săgeții înfipte în umărul lui se rupse pe când se rostogolea.

Se pomeni privind cerul albastru.

Continuă să se rostogolească, silindu-se să se salte în genunchi. Durerea era înnebunitoare. „Dar nu va trebui s-o îndur mult timp”, își spuse. Acum tătarii forfoteau în jurul lui, strigând unii la alții, pentru a decide cui îi revenea cinstea de a-l omorî. Unul dintre ei descălecă și se apropie în grabă, scoțând de la brâu o spadă ruginită. Josseran încercă să se ridice în picioare, pentru a se apăra cumva, dar simțurile nu-l mai ascultau.

Își scăpase lancea la căderea de pe cal. Bâjbâi prin iarbă, iar degetele sale se strânseră pe coada suliței. Un ultim act, disperat. În

mâna lui, lancea avea să fie la fel de nefolositoare ca o jucărie de copil. Lumea i se învârtea pe dinaintea ochilor, în membre nu-i mai rămăsese nici un dram de putere. Când spadasinul vru să-i dea lovitura de grație, ridică lancea să se apere, auzi trosnetul cumplit al oțelului pe lemn și simți cum coada se rupea, abătând lovitura, pentru a mai amâna cu câteva clipe sfârșitul.

Un gest zadarnic, căci acum rămăsese fără apărare și avea să moară oricum.

Tătarul ridică pentru a doua oară spada. Nu mai putea face nimic ca să se salveze.

„Și iată cum se sfârșește totul", își spuse Josseran. „Întotdeauna am crezut că aveam să mor în luptă, purtând crucea de cruciat, nu într-o ciondăneală neînsemnată, aici pe meleagurile astea păgâne, împotriva unui dușman pe care nici măcar nu-l cunosc, îmbrăcat în blănuri și o manta zdrențuită. Dar, cel puțin, voi muri cu cinste. N-am să cerșesc viața, îl voi privi pe băiatul ăsta în ochi și nici n-am să tresar când va cădea spada."

— Stai!

Cunoștea vocea aceea.

Ridică privirea și văzu doi ochi negri, sub o basma purpurie.

— Khutelun, murmură el.

Lumea începu să se învârtească și mai repede. Își duse o mână la umăr și și-o privi. Era înroșită de sânge. Iar acesta fu ultimul lucru pe care-l mai ținu minte.

* * *

Îl întinseră cu spatele pe pardoseala yurtei și-i scoaseră mantaua. Avea pielea albă precum creta și cămașa îmbibată în sânge din rana de la umăr. Mai avea o rană deasupra ochiului, unde se lovise cu capul după căderea de pe cal.

Pe Khutelun o încerca o senzație ciudată revăzându-l, un simțământ cald și uleios în josul pântecelor. Nu crezuse că avea să-l mai vadă vreodată. Încerca să-și spună că acest lucru nu schimba nimic.

Scoase cuțitul și-i tăie cămașa în jurul rănii. Mușchii umărului erau tari ca lemnul și avea proporții impunătoare, chiar și neajutorat cum era acum. Pieptul și abdomenul îi erau acoperite cu fire de păr auriu buclat, așa cum își amintea Khutelun de când zăcuse bolnav în yurta tadjikului. Bărbații tătari erau netezi ca marmura, iar fata își trecu mâna peste firele de păr, găsind senzația stranie și atâtătoare, nu cu totul neplăcută.

Își simți răsuflarea oprindu-se în gât.

Amintirile îi reveneau nestăvilite; cum îl dusese la peșterile cu Buddha, în Munții de Flăcări; noaptea aceea de la lacul în formă de semilună, când ascultaseră Nisipurile Cântătoare; senzația trupului său tare lipit de al ei, în timpul karaburanului, cât de teamă îi fusese și cum o încurajase prezența lui.

Înlătură cu furie aceste gânduri. Era prizonier. Nu însemnau nimic, absolut nimic.

Ochii lui Josseran se deschiseră încet.

— Tu, murmură el.

— Trebuie să scot vârful săgeții.

Josseran dădu din cap, aproape neobservat.

Adusese cu ea patru oameni din arban-ul ei. Îi însărcină cu membrele barbarului și aceștia îl ținură strâns, lăsându-se cu toată greutatea, în timp ce Khutelun se apuca de lucru.

Din cauza țepilor vârfului metalic, scoaterea unei săgeți provoca o rană mai mare decât intrarea. Dar mătasea cămășii se înfășurase strâns pe vârf, iar Khutelun o putu folosi pentru a răsuci țepii fără a mai sfâșia din carne. Însă mușchii umărului lui Josseran intraseră într-un spasm și trebui să tragă din toate puterile. În sfârșit, săgeata ieși, cu un sunet umed, ca o ventuză, iar Josseran scoase un țipăt și leșină.

Khutelun absorbi sângele cu o cârpă. Tocmai când termina, auzi în spatele ei un zgomot și perdeaua de la intrare fu înlăturată. În ușă apăru tatăl ei, cu mâinile în șolduri.

— Va trăi?

Fata dădu din cap.

— Săgeata s-a oprit în mușchi și nu i-a vătămat nici un organ vital.

Ridică tăblița de aur pe care i-o scosese de la gât.

— Poartă asupra lui paizah-ul lui Khubilai.

— Pecetea lui Khubilai nu înseamnă nimic aici, mârâi Qaidu.

Privi lung trupul uriaș al barbarului de la picioarele sale. Îl împinse cu cizma, mai mult iritat decât din dușmănie.

— Era mai bine dacă săgeata i-ar fi străpuns inima.

— Spiritele Cerului Albastru l-au apărat.

— Atunci se cheamă că eu nu înțeleg obiceiurile spiritelor.

Ochii li se întâlniră. Khutelun își dădu seama că tatăl ei îi cunoștea gândurile și sentimentele mai bine decât bănuise și întoarse capul.

— Eu n-aș fi vrut același lucru.

— O coincidență nefericită.

— Într-adevăr, fu Qaidu de acord. Dar acum nu mai avem ce face. Când se înzdrăvenește, să-l aduci la yurta mea. Îl voi cerceta acolo.

* * *

Qaidu se plimba în lung și-n lat pe covoare, cu pumnii strânși. Avea în fața lui trei prinși; doi din escorta lui Sartaq, ambii membri ai kesig-ului lui Khubilai, și pe ambasadorul barbar. Cavaleria lui Khutelun mai capturase și calul lui Josseran, iar în coburii șeii găsiseră tratatul pe care Khubilai i-l oferea Marelui Maestru al Templului din Acra. De asemenea, găsise darurile trimise.

— Ce ai aici? mârâi Qaidu, rupând bocceaua, pentru a arunca pe jos sulurile cu scriere fină. Așa ceva e de mare preț, după mintea lui Khubilai?

Și călcă sulurile în picioare, pentru a-i arăta barbarului ce părere avea el despre darurile împăratului.

— În țara noastră, ar fi considerate.

Josseran căută cuvântul tătăresc pentru „artă”, dar nu și-l aminti; nici măcar nu știa dacă auzise un asemenea cuvânt.

— Oamenii le-ar admira pentru frumusețea lor.

— Frumusețe! scuipă Qaidu.

Se lăsă o tăcere încărcată. Josseran simțea strânsoarea trupurilor tătărești în jurul lui, zărea licărirea vârfurilor de lance în umbrele întunecoase. Mirosul de sudoare, piele și fum era copleșitor.

— Un adevărat războinic trăiește în yurtă! tuna și fulgera Qaidu. Își călărește calul în fiecare zi, se luptă, bea koumiss, vânează, ucide. Chinezii i-au supt lui Khubilai puterile și a uitat aceste lucruri. Ia uite! apucă el unul dintre suluri, ridicându-l în pumn. La ce-i folosește asta unui bărbat?

Josseran se clătină pe picioare, slăbit după pierderea de sânge. Îi era greu să se concentreze asupra discuțiilor. Își dădu seama că acum devenise mai mult decât un simplu pion. Qaidu îl considera supusul lui Khubilai, iar paizah-ul de aur care ar fi trebuit să-i asigure trecerea putea în schimb să-i pecetluiască soarta.

— Khubilai a dovedit că nu e han. E mai chin decât chinezii.

— Cu siguranță, nu e nimic rău în a învăța câte ceva de la alții, spuse Josseran, simțindu-se îndemnat, chiar și acum, să-și apere patronul.

— A învăța? ce e de învățat de la cei care nu-s destul de puternici ca să țină piept oștirilor noastre?

O logică irefutabilă, își spuse Josseran, hotărând să păstreze tăcerea.

Qaidu se înfierbânta spre o mânie năprasnică.

— Suntem stăpânii chinezilor, strigă el, și totuși ei l-au înghițit pe Khubilai cum devorează vulturul un miel beteag! și-a clădit un palat în Shang-tu, și încă unul chiar în Cathay, și trăiește în lenevie. Iar acum, vrea să schimbe până și felul nostru de a vieți, obiceiurile care au făcut din noi stăpânii lumii! dorește ca toți să devenim asemenea chinezilor și să trăim în orașe și palate. Nu ne mai înțelege, pe noi, propriul popor! pentru noi, a ne așeza într-un loc înseamnă pieirea!

Mulțimile înghesuite mugiră a consimțământ, strângându-se în jurul lui Josseran și al celorlalți doi captivi. „Suntem aici atât pentru distracție, cât și pentru întărâtare", își spuse Josseran. „Qaidu se folosește de capturarea noastră pentru politicalele lui. Face tărăboi ca să-și impresioneze oștenii și aliații."

— Dacă ar fi pe voia lui Khubilai, copiii noștri se vor găti cu mătăsuri, se vor îndopa cu bucate grase, își vor petrece zilele moleșindu-se în ceainării! fiii noștri se vor zbengui cu muierile și nu vor mai ține minte datoria pe care o au față de Cerul Albastru. Vor uita cum să tragă cu săgeata din galopul calului și se vor ascunde de suflarea vântului. Și atunci, vom deveni asemenea chinezilor și vom fi pierduți pe vecie!

Își desfăcu brațele, pentru a cuprinde în acel gest pavilionul, tabăra, pajiștile pe care trăiau:

— Iată tot ceea ce avem noi! avem o yurtă pe care o mutăm de la un anotimp la altul. Avem caii noștri și arcurile și avem stepa, avem eternul cer albastru! cu acestea am făcut din noi înșine stăpânii lumii! acesta e felul tătar de viață, traiul lui Chinggis Han, obiceiul lui Tengri! o fi Khubilai han în Shang-tu, dar nu este hanul meu. E mai primejdios pentru poporul mongol decât toți dușmanii noștri la un loc. Ariq Böke îi va aduce pe tătari înapoi în stepe și la vechile deprinderi, deprinderile care ne-au făcut puternici! generalii lui Möngke îl sprijină și acum are alături de el și Clanul de Aur. Armata lor mărșăluiește deja spre Shang-tu!

— Disputa voastră nu are nici o însemnătate pentru mine! strigă Josseran, peste valul de urale, oboseala și durerea rănii făcându-l să lase deoparte orice prudență; se săturase să mai fie pionul acelor

prinți tiranici. Eu am venit aici ca să cer o alianță cu hanul tătarilor, împotriva sarazinilor. Apoi, am fost răpit și dus la Khubilai, care declară că el e hanul hanilor. Lupta dintre voi pentru tron nu e treaba mea. Eu nu sunt decât un emisar de la stăpânii mei din Outremer!

— Dacă voiai să tratezi cu noi, răcni Qaidu, trebuia să aduci pacea la picioarele lui Ariq Böke, în Qaraqorum.

— Aduc bucuros pacea oricui îi aparține de drept tronul.

— Tronul îi aparține lui Ariq Böke! dar ai dreptate, barbarule, tu ești un ambasador, nu ca acești câini, îi dădu el un picior Bețivului, care țipă și-și înfundă capul și mai adânc în covoare. Ce voi face cu tine, barbarule, rămâne de văzut. Dacă te lăsăm să te întorci la tovarășii tăi barbari, le vei spune fără-ndoială că ne stăpânește discordia. Totuși, ești un sol și se cade să procedăm cu prudență. Puneți-l în butuc ca să nu scape și ne vom mai gândi noi la asta!

În timp ce-l duceau afară, Josseran o căută prin puhoiul de chipuri bronzate și ostile pe Khutelun, dar nu-l văzu decât pe vechiul său prieten Tekudai, cu o expresie la fel de mohorâtă ca ale celorlalți. Îi trecu prin minte că se putea ca până și ea să-l lase în voia sorții.

Butucul se numea cangue. Era un jug de lemn masiv, care se potrivea în jurul gâtului, cu două găuri mai mici de-o parte și de alta, pentru încheieturile mâinilor. Odată instalat, omul nu mai putea nici să doarmă, nici măcar să se culce la pământ. Greutatea jugului pe gât și cârceii pe care-i pricinuia în mușchii umerilor aveau fără îndoială menirea de a-i frânge curajul. Dacă aceasta le fusese intenția, reușiseră destul de bine.

Peste ochiul drept i se uscase sângele de la rana din frunte, iar pleoapele erau umflate și închise. Din când în când, simțea câte un mic șuvoi de sânge apos pe obraz. Dar jena ochiului era o nimica toată pe lângă durerea doborâtoare a rănii de la umăr. Îi stăpânea toate gândurile și senzațiile, arzându-l de parcă articulația ar fi fost dezghiocată cu un cârlig de fier și umplută cu plumb topit.

Simțea că se prăbușea spre întuneric, într-o lume a stafiilor locuită de tobele șamanilor și o durere rece, neînduplecată.

De foarte departe, i se părea, auzea mormăielile și râsetele oamenilor umblând prin tabără, un vaiet sinistru peste bubuitul tobelor, apoi un urlet, poate închipuit, al unuia dintre ceilalți doi prizonieri.

— Joss-ran, spuse o voce.

Ridică privirea. Prin intrarea yurtei nu se vedea decât văpaia portocalie a focurilor și licărul de lumină albastră al unei singure stele.

— Joss-ran.

Ea era, fața ei, frumoasa lui vrăjitoare Khutelun, cu ochii sclipind în întuneric, înroșiți de lucirea focului ca ai unei pisici. Se ghemui în fața lui.

— Nu trebuia să-i urmărești, spuse.

— Să fi fugit, atunci? ca bisericosul?

— Ai crezut că erai viteaz. Și uite unde-ai ajuns.

Pe fața ei nu se citea nici o undă de compasiune. Călugărul avusese dreptate, la urma urmei. O sălbatică nu putea simți adevărata emoție, ca o femeie sau un bărbat creștin. „Nu e mai presus decât un animal. La fel de bine s-ar putea culca omul și cu o panteră."

Din nou se auzi vaietul acela cumplit.

— Ce-i asta? o întrebă.

— Le jelesc pe văduvele pe care le-ai făcut azi.

— N-am avut gândul să las nici o femeie văduvă, luptam pentru viața mea. Și cum rămâne cu cele pe care le-ați văduvit voi?

Khutelun întinse mâna, iar degetele ei îi urmăriră contururile rănii de la frunte. Un semn de tandrețe, în sfârșit. Poate că nu uitase de tot deșertul.

— Ce se va întâmpla cu mine?

— Tatăl meu s-a supărat că te-am adus aici ca prizonier și e furios pe tine că n-ai putut muri de pe urma rănii. Te-ar fi preferat mort, dar nu dorește ca a lui să fie răspunderea asta.

Josseran încercă să-și schimbe poziția, dar efortul îl înjunghie cu un spasm de durere prin umăr.

— Regret greutățile pe care i le-am pricinuit.

Dacă-i simți ironia din glas, Khutelun nu dădu nici un semn.

— A citit misiva pe care ai adus-o cu tine de la Khubilai. Asta a tulburat apele. Unii dintre generalii tatălui meu spun că ești un ambasador și trebuie să fii tratat cu respect. Alții zic că ai tratat cu Khubilai, nu cu adevăratul nostru Han al Hanilor, Ariq Böke, așa că trebuie să te executăm. Iar alții vor să te țină ostatic. Dar viața ta prețuiește ceva pentru Khubilai?

Josseran se forță să rânjească feroce:

— Spune-le că împăratul din Cathay mă iubește ca pe un frate.

Jalnica sa glumă n-o făcu să zâmbească. Ceva anume, în expresia ei, îl tulbura.

— Și tatăl tău ce părere are?

— Tatăl meu susține execuția. Spune că morții mănâncă mai puțin.

„Voi muri totuși, la urma urmei?" se întrebă el. „Mă rog, nici n-ar fi de mirare." Când străbătuse Acoperișul Lumii, cumva nu se mai așteptase să revadă vreodată Țara Sfântă. Cât despre Toulouse și Languedoc, erau un vis înăuntrul altui vis. Și totuși, nu voia să-și abandoneze speranțele încă. Era un străin în feuda aceea ciudată, iar căpeteniile de-aici încă mai puteau fi convinse.

— Cred că acest conflict se poate rezolva și fără a măcelări ambasadorii de pe alte meleaguri.

— Voi face tot ce pot ca să-l înduplec pe tatăl meu. Am să găsesc o cale pentru a te elibera.

Adusese cu ea un vas de lemn, plin cu apă. Înmuie în el o cârpă și-i șterse cu ea sângele uscat din jurul ochiului. Josseran scrâșni din dinți, la arsura apei reci ca gheața. Apoi, Khutelun îi spălă rana de săgeată, blândă ca o îndrăgostită. Chiar și acum, în starea lui disperată, era conștient de căldura trupului ei și de apăsarea sânului pe cămașa de mătase, sub haină.

„M-am abătut atât de departe de Dumnezeu, în acest loc", reflectă el. „Voi uita oare așa de curând canonul pe care mi l-a dat de făcut fratele Wilhelm? mai bine să mor aici și să fiu azvârlit în străfunduri."

— Încă te mai doresc, așa să-mi ajute Dumnezeu, șopti, surprins de răgușeala glasului.

Fata nu-i răspunse.

— Nu m-ai auzit, Khutelun?

— Îți pot spăla rănile. Mai mult de atât nu am ce face pentru tine.

— Trebuie să știu. Nu simți pentru mine chiar nimic?

— Ești un barbar de la apus. Cum aș putea simți ceva pentru tine? mă voi mărita cu un fiu de han, care va face din propriii fii prinți ai stepei ca tatăl meu.

Oblojeala se sfârși. Fusese o faptă bună, își spuse el, deși nu-i ușurase cu nimic durerea.

— Rana e curată.

— De ce mă chinuiește tatăl tău cu jugul ăsta? spune-i că, dacă-l ofensez așa de tare, atunci să facă ce vrea cu mine. Nu mă tem de

moarte.

— Îi voi spune ce-ai zis.

Se ridică încet și pomi spre ușa yurtei. Josseran o privea, profilată pe lumina focurilor de-afară.

— Aș da totul ca să mă culc cu tine numai o noapte, înainte de a muri.

— Arunci ești un prost, răspunse ea și se strecură afară, în întuneric.

Josseran purta butucul doar de câteva ceasuri și i se părea că-l apăsa pe umeri toată greutatea catedralei din Chartres. Cea mai mică mișcare era un chin. Durerea și oboseala îi aduceau o reverie care nu era tocmai somn, căci somnul ar fi fost cu neputință, dar îl purta totuși, pentru câteva binecuvântate momente, departe de acel cumplit calvar, înapoi în Franța, la câmpiile din Languedoc vara. Vedea pajiști învăpăiate de rapiță galbenă, le privea cu ochii unui străin, izbit de frumusețea lor, dar nu simțea deloc că locul lui era acolo, ca și cum ar fi privit doar o tapiserie.

Știa cu certitudine că n-avea să le mai revadă niciodată.

Când deschise ochii, își dădu seama că în yurtă mai era cineva și, ridicând privirea, îl văzu pe Qaidu în picioare lângă el, privindu-l. Inima îi zvâcni în piept. Poate că urma să se pronunțe sentința și curând avea să știe ce moarte îl aștepta.

Qaidu își ținea mâinile în șolduri și picioarele depărtate.

— Ce să fac eu cu tine, barbarule? generalii mei spun să te execut o dată cu ceilalți doi.

— Ceilalți?

— Câinii lui Khubilai. Sunt trădători ai poporului Mongolilor Albaștri și pun o pată pe legenda lui Chinggis Han. Am hotărât să fie fierți de vii.

Chiar în timp ce Qaidu vorbea, Josseran îi auzea pe tovarășii săi de captivitate duși la moarte. Spera să-i fi dat Bețivului puțin din iubitul lui koumiss negru, spre a-l ajuta să îndure calvarul. Își schimbă puțin poziția, pentru a se putea uita în ochii ca un fum cenușiu ai celuilalt. „Cât mi-ar mai plăcea să-ți înfășor mațele pe spadă, ca lâna pe un fus.”

— Și ce te face să stai pe gânduri în legătură cu mine?

— Unii stăruiesc totuși că ești un ambasador al regelui tău și, ca atare, ar fi nedrept să-ți facem vreun rău.

Josseran se gândi la pervertitul simț al justiției care făcea ca niște compatrioți tătari să fie aruncați de vii în cazane mari cu apă

clocotită, în timp ce soarta unui străin era deliberată ca o problemă de conștiință. Urletele celor doi torturați răsunau prin tabără. „Aha, au și încălzit cazanul.” Josseran nu putea nici măcar să-și închipuie o asemenea moarte. „Dar nu voi cerși viața”, își făgădui el. „Fie ca Dumnezeu să-mi dea putere pentru a le ține piept diavolilor ăstora.”

— S-ar putea să-ți ofer altă soluție.

Un rânjet iute, de luptă. „De-asta se află aici seniorul meu Qaidu? ca să mă vadă târguindu-mă?”

— Și ce soluție îmi propui, barbarule?

— Dă-mi-o de soție pe Khutelun.

Cât de repede pieri zâmbetul. Mâna lui Qaidu se repezi spre spada de la cingătoare, cu degetele albindu-se pe prăsele. Un moment, Josseran crezu că avea să-i zboare capul atunci pe loc. Dar, în schimb, se mulțumi să pună un picior pe butuc și, apăsându-l până aproape de pământ, îl îndoi pe Josseran cu gâtul între genunchi.

— Îți arde să te joci cu mine?

Josseran nu-i răspunse, n-avea cum. Durerea era mai presus de orice închipuire. Cu un mormăit, Qaidu își retrase în sfârșit piciorul și păși înapoi.

Încercă să-și ridice capul. Parcă s-ar fi forțat să-și salte propriul cal în brațe. „Mi-a frânt spatele”, își spuse el.

Nu-și mai putea îndrepta spinarea și se prăbuși pe o parte. Scoase un geamăt de durere, cu toată greutatea trupului susținută acum pe șoldul și genunchiul drept.

— Poate tot am să te pun la fiert cu ceilalți, mârâi Qaidu.

— Vorbesc. Serios.

— Sunt multe feluri în care poate muri un om, barbarule. Nu-ți ușurezi deloc soarta.

— Propun. O încercare.

Cu gâtul și spinarea răsucite de jug, nu putea vedea chipul lui Qaidu, dar îi auzi ezitarea în glas.

— O încercare?

— O cursă, cu caii. Khutelun contra. Mea. Dacă. Înving, o iau. În căsătorie.

— Și pe urmă ce-ai să faci? o vei lua cu tine pe tărâmurile tale barbare?

— Am să. Rămân aici.

— Aici? răsună glasul lui Qaidu, ascuțit de neîncredere. De ce vrei să stai aici?

La asta, Josseran nu avea ce să răspundă. Totuși, la ce ar fi avut să se întoarcă, mai rămăsese un singur suflet de om care să plângă după el dacă nu revenea nevătămat la Acra?

— Ce chezășie pui pentru asta? întrebă Qaidu.

„Chinurile butucului mă scot din minți”, își spuse Josseran. „Să mă ierte Dumnezeu din Ceruri. Târguiesc tot ceea ce am, în trup și suflet, pentru lucirea unui flecușteț, o făgăduială șoptită într-un bazar, o umbră zărită într-un gang întunecos. Alerg după o nălucire și mizez totul pe ea. Sminteală curată.”

— Mulți tineri au cerut-o înaintea ta, stărui Qaidu. Nu soli barbari zdrențăroși, ci prinți tătari de soi ales, și fiecare a pus zălog o sută de cai contra promisiunii ei ca soție. Dacă învinge Khutelun, cum cu siguranță se va întâmpla, tu ce ai de oferit?

— Viața. Mea.

— Viața ta e oricum în mâinile mele!

Zbieretele reîncepură. De cât timp e nevoie pentru a fierbe un om?

— Încă mai e într-ale mele. În clipa asta. E tot ce. Am, de vreme ce încă nu. Te-ai hotărât care îmi. Va fi soarta.

Qaidu mormăi, poate cu admirație ursuză față de curajul lui Josseran.

— Și dacă ți-aș spune că am de gând să-ți dau drumul? ai mai pune și atunci prinsoarea asta?

Josseran nu-i răspunse. Cum să încheie un om asemenea târguri, cu capul și brațele torturate în butuc? qaidu dădu din cap spre unul dintre paznici, care apucă marginea mașinii infernale și îl ridică în picioare pe Josseran. Greutatea reveni într-o poziție mai ușor de îndurat, iar Josseran scoase un oftat de ușurare. Destul ca acum să rezeme jugul de un stâlp al yurtei, pentru a scăpa preț de-un binecuvântat moment de greutatea zdrobitoare.

— Vrei să-mi dai drumul, stăpâne Qaidu?

— Da.

— Atunci, am mijloacele să închei prinsoarea. Ne-am înțeles?

— Ba nu ne-am înțeles!

Epistola lui Khubilai pentru comandamentul Templierilor îi fu vârâtă sub nas.

— Asta-i tot ce vreau de la tine. Nu-l vom lăsa pe uzurpator să se înarmeze cu Hülegü!

— N-are nici o importanță. Solul și solia sunt unul și același. Nu poți pune mâna pe unul, fără cealaltă. Dacă mă înapoiez la Acra, îi

voi informa pe stăpânii mei și pe prințul Hülegü despre tot ceea ce am văzut și auzit. Mai mult ai de câștigat primind rămășagul. N-ar fi înțelept să-mi dai drumul, stăpâne.

— Știi, firește, că numai și numai Khutelun singură îți cere viața.

Un moment de tăcere, un moment de zâmbet. „Așadar, nu m-a părăsit de tot." Acum nebunia îl cuprinse cu totul. Toate simțurile strigau împotrivă, dar el nu-și auzi decât propriul glas, ca de foarte departe, spunând:

— Nu doresc libertatea. O vreau pe Khutelun.

— Ești un neghiob.

— S-ar putea să ai dreptate.

Qaidu îl studie multă vreme.

— Ești străin pentru ea, iar asta o fascinează, fiindcă e șamană și nu se aseamănă cu celelalte femei. O atrag lucruri de care aceia dintre noi care nu le au se tem pe bună dreptate. Dar tu nu ești pentru ea. Trebuie să se mărite cu un han tânăr, să-i dăruiască fii și să-și sfârșească zilele pe stepele astea.

— S-o lăsăm pe ea să hotărască, propuse Josseran.

Qaidu căzu pe gânduri, un răstimp îndelungat. Josseran îi auzea respirația, deși nu-și mai putea înălța capul pentru a citi vreun semn în ochii hanului.

— Era mai bine dacă mureai azi, spuse acesta într-un târziu și se răsuci pe călcâie, ieșind din yurtă.

De afară se auzeau bătăile de tobe ale șamanilor și urletele inumane ale celor fierți de vii, care încă mai aveau până să moară.

Khutelun stătea așezată pe gorganul de deasupra taberei, dincolo de coroana focurilor aprinse în noapte și umbra protectoare a kibitka-lor. Venise aici ca să fie singură cu spiritele, la adăpostul bolții Cortului Lumii care în noaptea aceea stătea suspendat de cuiul luminos al Stelei Polare, la miazănoapte. Trupul îi era zgâlțâit de un vânt puternic, ca o uriașă mână nevăzută. În locul acela domnea un frig de moarte.

Nu putea înțelege nimic din tumultul dinlăuntrul ei și își strângea genunchii cu brațele, rezemându-și fruntea de pumni. Scoase un ușor țipăt, care surprinse un străjer ce moțăia pe cal, undeva mai jos de ea.

De când se știa pe lume, își urâse propriul sex și tot ceea ce reprezenta acesta. În copilărie, preferase tovărășia fraților ei în locul aceleia a surorilor, o plăcere pe care i-o călise concurența.

Curând, învățase să-i întrecă la vânătoare, la călărie, chiar și la trântă. Pe măsură ce creștea, făcuse tot ce-i stătea în putere ca să cucerească favorurile tatălui său, dar simțise întotdeauna că el le zâmbea cu mai multă bunătate fraților, decât ei. Păzind caii la pășune, învățase deosebirea dintre iapă și armăsar și înțelesese că aceea era originea problemei.

Dar o femeie tătară nu stă cuminte și supusă, asemenea unei chinezoaice cu părul împletit și picioare-crini. Își pusese în minte să-i dovedească tatălui ei că, în șaua calului, era mai vitează, mai aspră și mai dibace decât oricine din clan. Exersase ceas de ceas, zile în șir, cu arcul și săgeata. Iar ultimele două anotimpuri îi aduseseră răsplata, căci Qaidu îi îngăduise să călărească lângă el la vânătoare, ba chiar îi dăduse și comanda unui mingan, un regiment de o mie de călăreți.

Dar tot femeie era, iar hanul aștepta din partea ei să se mărite și să aducă pe lume copii. Și, dacă așa era sortit să fie, își făgăduise că într-o bună zi fiii ei, nu odraslele oricăruia dintre frați, aveau să fie aceia care să ia locul bunicului lor ca han al clanului și stăpân al stepelor din Fergana. Iar când venea ziua aceea, intenționa să-și târguiască libertatea și șaua pentru adevărata putere în sânul tribului.

Dar ambițiile ei fuseseră trădate de o slăbiciune pe care niciodată nu și-o bănuise. Nu se găsea nimic de câștigat într-o uniune cu barbarul acela, și totuși își îngăduise să-și închipuie cum ar fi fost să se culce cu el. Câteodată, se întreba cum se putea măcar gândi la o idee atât de dezastruoasă. Iar în alte momente, nici nu se putea gândi la altceva.

Ochii lui îi trădaseră jinduirea după ea cu mult timp înainte de a fi rostit cuvintele. Nu putea înțelege de ce râvneau așa bărbații la trupul ei. Era convinsă că, atunci când descopereau că era o iapă ca oricare alta, aveau să fie dezamăgiți, iar atunci ea ar fi rămas fără nici o putere, atât ca femeie, cât și ca bărbatul în care încercase să se preschimbe.

Și-atunci, de ce insista cu jocul acesta primejdios?

Qaidu îi spusese despre provocarea pe care o lansase barbarul. Faptul că era gata să facă un asemenea lucru, să încheie un astfel de rămășag, o uluia. În cele din urmă, răspunsese că avea să primească prinsoarea. Urma să treacă și el proba la care-i supusese pe toți pețitorii ei, să se întrecă la călărie cu ea până pe creasta colinei, de unde să ia leșul unei capre. Primul care punea prada la intrarea

yurtei lui Qaidu avea să fie proclamat câștigător.

Prin urmare, a doua zi avea să călărească la întrecere cu barbarul. Dacă învingea ea, îl aștepta moartea. Dacă nu, trebuia să-și părăsească șaua și mândria tatălui ei și să i se predea lui, ca orice nevastă unui soț.

Cum avea să se întâmple? hotărârea îi aparținea zilei de mâine.

Valea fusese spălată de ploaie, iar cerul era de un albastru pal, albastrul lui Tengri, seniorul Cerului Albastru. În depărtare, verdeața spuzită cu zăpadă a pădurilor de molid cobora spre un lac de cobalt.

Khutelun stătea călare pe iapa ei albă, îmbrăcată cu un del lung și cizme de călărie, cu fața înfășurată în basmaua purpurie. Nu-l învrednicea cu nici o privire pe Josseran, aflat pe calul lui. Îi dăduseră o iapă gălbuie nervoasă și neatrăgătoare, cu dinți urâți și o foarte proastă dispoziție. De o parte și de cealaltă a acesteia, picioarele lui lungi ajungeau până la pământ.

Tot satul se adunase să privească spectacolul. Domnea o atmosferă de carnaval, căci toți știau că barbarul cel pocit nu avea nici o șansă de a învinge. Poate că în seara aceea urmau să mai aibă de admirat o fierbere.

Qaidu ieși din yurtă, se apropie de Khutelun și puse o mână pe greabănul calului. Se aplecă spre ea.

— Nu trebuie să pierzi, îi șopti el.

— Știu ce am de făcut.

— Nu-ți lăsa simțămintele femeiești pentru barbarul ăsta să stea în calea intereselor clanului.

— Nu am nici un simțământ femeiesc pentru el, tată.

— Să nu mă dezamăgești.

Iapa ei albă bătea cu copitele în pământ și dădea din coadă, nerăbdătoare să pornească.

— M-am întrecut și am învins călăreți mai buni ca el. Știu ce trebuie să fac.

* * *

Josseran scrâșni din dinți, simțind durerea din umăr. Totuși, era o binecuvântată eliberare din butuc. Dar rana de la săgeată îl lăsase cu brațul aproape neputincios și trebuia să-și folosească o singură mână la călărie.

Privi în jur, spre chipurile tătarilor. Tare le-ar mai plăcea să mă arunce în cazan după ceilalți și să mă vadă dând în clocot.

Khutelun îi ocoli privirea.

Simți un fior de neliniște. „La drept vorbind, chiar s-ar putea să-mi fie pe potrivă în șa”, reflectă el, „și e mai îndemânatică decât mine la îndeletnicirea asta. Dar, cu siguranță, înțelege felul prinsorii pe care am încheiat-o. Nu e o întrecere de călărie, ci de suflet. Nădăjduiesc să am dreptate.”

— Celui care-mi aduce capra i se va împlini voia, strigă Qaidu și, făcând un pas înapoi, plesni crupa iepei lui Khutelun. Aceasta făcu un salt înainte și cursa începu, lăsând calul lui Josseran pe loc.

* * *

Porni în galop după ea, spre colinele împădurite de la poalele munților. Goana plată și ropotitoare a poneiului îi înjunghia umărul cu spasme de durere. Nu le luă în seamă, călit de-acum față de propriile suferințe. Singurul lucru care conta era cursa aceea. Calul lui Khutelun coti dintr-o dată, spre partea cea mai abruptă a colinei, strâmtoarea numită de tătari Locul unde Măgarul A Fost Trântit De O Capră. Dar Josseran își hotărâse deja urcușul, pe povârnișul mai larg al căldării.

Deși rămăsese deja în urmă la o aruncătură de arbaletă, știa că avea să câștige, fiindcă, după cum credea în inima lui, Khutelun nu l-ar fi lăsat să moară.

* * *

Ajunse la umbra crestei și privi peste umăr, după Khutelun. Unde era? pornise prin partea care lui i se părea cea mai abruptă și mai ocolită și se aștepta s-o vadă în urma lui, pe cărare. Dar nu se zărea nimic.

Apoi, însă, peste fața lui trecu o umbră și, ridicând privirea uimit, o văzu deasupra, tocmai în vârf. Khutelun culese unul dintre leșuri și îl ridică deasupra capului, triumfătoare.

Își aminti din nou ceea ce spusese Wilhelm: „E vrăjitoare, dincolo de orice mântuire.”

Nu! refuza să creadă că l-ar fi înșelat.

Își îndemnă calul pe cărare. Când ajunse pe culme, se aplecă din șa și luă trupul însângerat al caprei, punându-l peste greabănul calului. Privi disperat în jur, după Khutelun.

Abia acum văzu pe unde venise, printr-un defileu îngust care traversa căldarea, fără însă a se vedea de jos. Cobora pe același drum, ținând cadavrul plin de sânge cu mâna stângă. Josseran își mână calul în josul pantei, după ea.

Simți în pântec un fior de spaimă. Poate că aceasta era, la urma urmei, adevărata Khutelun; Khutelun tătăroaică, vulpea Khutelun

care nu putea îndura înfrângerea din partea nici unui bărbat, gata oricând să-i pună în joc viața contra propriei mândrii.

Își grăbi poneiul peste grohotișurile desprinse, cu copitele alunecând pe pietre. Lăsase baltă orice prudență.

Dar știa că pierduse. Fata ajunsese la o sută de pași sub el, cu iapa croindu-și drum iute și cu pricepere pe o cărare pietroasă și strâmtă, străbătută de sute de ori înainte. Khutelun sălta deasupra șeii, ridicată în scări. Nu mai putea acoperi distanța.

Îi trecu prin minte că, dacă îi mai rămăsese o fărâmă de judecată, putea să-și întoarcă din drum calul, pentru a călări înapoi peste munți, spre cărările care duceau către miazăzi, tot mai departe de Qaidu și stepele din Fergana. Sau poate tocmai acest lucru îl dorise Khutelun și probabil și Qaidu; cursa nu era decât o diversiune pentru a-i pune la dispoziție un cal odihnit cu care să ajungă la distanță sigură de tabără. Qaidu voia ca Josseran să scape, ușurându-l de răspunderea sorții lui. Aveau să se prefacă a porni după el, desigur, dar hanul urma să se asigure că nu-l mai prindeau. Khutelun rămânea cu victoria și, în aceeași seară, aveau să râdă de barbar în jurul focurilor, pe când grăsimea de oaie și koumiss-ul le sclipeau pe bărbii.

Își struni calul și o privi cum se îndepărta. Se întrebă dacă îl iubise cât de cât.

O văzu răsucindu-se în șa, pentru a se uita înapoi în susul pantei. Ridică o mână în văzduh. Ca semn de rămas bun sau de victorie?

Și atunci, calul ei se împiedică.

Era profilat pe lumina soarelui, la o sută de picioare deasupra ei. Simți un scurt junghi de durere. Dar așa era cel mai bine, își reaminti ea. Îi salvase viața și acționase în interesul tatălui ei și al clanului. Aici, propriile sentimente nu însemnau nimic.

Diseară, Qaidu urma s-o laude în gura mare. Atunci, de ce nu simțea nici un elan? ce era cu șovăiala asta?

Îl văzu întorcându-și calul, spre a abandona cursa. Se răsuci și mai tare în șa, ca să-l zărească pentru o ultimă oară. Și nu fu nevoie de mai mult pentru ca totul să se schimbe.

Poate că, dacă s-ar fi uitat la drumul dinaintea ei, ar fi văzut grohotișul și și-ar fi mânat iapa prin jurul acestuia. Sau, poate, poziția ei în șa neliniștise ori dezechilibrase poneiul. Indiferent din ce pricină, simți smucitură neașteptată, când piciorul iepei alunecă. Sări din șa, ca să nu alunece amândouă pe pantă, cu capul în jos.

Instinctele iepei și propria agilitate le salvară. Khutelun sări din nou în picioare, apucând frâul, în timp ce poneiul se chinuia să-și păstreze echilibrul pe șisturile sfărâmate. Khutelun simți pietrele rostogolindu-se de sub cizmele ei și căzu îndesat pe spate. Dar continuă să se țină de căpăstru, păstrând cumva sub control animalul înspăimântat. Cu un ultim efort, iapa reveni pe cărare.

Khutelun rămase întinsă la pământ mult timp, năucită de cădere, cu răsuflarea tăiată. Se ridică încet în picioare, strâmbându-se de durerea din coastele cu care căzuse greoi pe pietre.

Și deodată, îl văzu deasupra ei.

Îl auzi galopând pe poteca strâmtă, cu lâna caprei fluturând lângă coastele poneiului. Alerga prea repede, copitele calului alunecau pe grohotiș, dar reușea, cum necum, să se țină în șa.

Instinctul o îndemnă s-o facă. Dintr-o dată, mâna dreaptă i se repezi la cingătoare și peste o clipă strângea biciul împletit din piele. Șfichiul se arcui prin aer, trosnind ca un copac în cădere. Poneiul lui Josseran tresări speriat, se cabră, iar călărețul căzu la pământ.

Khutelun se repezi imediat spre iapa ei și sări în șa.

* * *

Josseran se adună pe picioare, uitându-se la ea cum se îndepărta pe potecă, amorțit de neîncredere. Își privi mâna stângă, cu umflătura sângerie lăsată de bici. Până și materialul mânecii i-l sfâșiase. Umărul îi luase foc din nou, simțea sângele curgându-i pe braț. În cădere, rana se deschisese iarăși.

Dar nu simțea durerea. Îi vâjâia sângele prin urechi. Era copleșit de o mânie arzătoare ca focul.

Iapa lui se împleticea la câțiva pași distanță, azvârlind din picioarele dinapoi, deloc încântată de recenta întâmplare. Josseran fugi după ea, apucă hățurile și încercă s-o liniștească. Nu era prea târziu ca să străbată cărarea înapoi, trecând creasta. Încă mai putea să fugă, așa cum intenționaseră cu toții.

Ba nu, lua-o-ar dracu' s-o ia. N-avea să-l învingă. N-o putea lăsa pe mica vulpe să se umfle în pene cu victoria.

Sări la loc în șa și îndemnă poneiul pe urmele ei, în josul cărării.

* * *

Khutelun privi din nou peste umăr, sperând că de data asta se prinsese de frânghia de salvare pe care i-o aruncase. Cu siguranță,

se lăsase în sfârșit păgubaș.

Dar nu, iată-l, la o sută de pași deasupra ei pe potecă, încă urmărind-o.

— Pleacă! îi strigă ea, înfuriată. Pleacă de-aici!

Vocea îi răsuna cu ecouri peste munte, de-a lungul defileului, prin pădurea de brazi și molizi, peste lacul adânc și negru din fundul căldării.

— Du-te înapoi! qaidu o să te ucidă!

Josseran își struni poneiul, profilat pe cornișă, deasupra ei. Fata aștepta să vadă ce avea să facă. În cele din urmă, se întoarse, abandonând în sfârșit urmărirea. Când îl văzu retrăgându-se, simți un val de ușurare amestecată cu o amară dezamăgire. Nu era decât un bărbat ca toți ceilalți, la urma urmei.

Și, în clipa următoare, înțelese ce voia să facă.

* * *

Știa că acum n-o mai putea prinde. Căluțul lui aluneca și se chinuia la fiecare pas pe pietrele desprinse. Dacă-l forța prea tare, până la urmă avea să se împiedice, alunecând amândoi pe povârnișul muntelui, spre moarte.

Ajunsese la o cornișă lată, între pereții strâmtorii prin care se zărea stepa cafenie și yurtele negre ale taberei tătărești. Auzi vuietul apei, un șuvoi care se rostogolea în josul muntelui, spumegând într-un iaz negru, departe, jos. Rogozul de la marginile lacului era încă înțepenit de înghețul nopții, iar suprafața apei se vedea neagră, cu pojghițe de gheață plutind deasupra. Petece de zăpadă întărită stăteau agățate în adânciturile întunecoase, unde soarele nu putea ajunge.

Privi peste buza râpei, auzi ropotul copitelor reverberând din suprafața stâncoasă, de pe cărarea de jos. Vocea lui Khutelun răsună prin vale:

— Pleacă, Joss-ran! du-te înapoi!

Înapoi. Înapoi cu mușcătura biciului meu pe obraz, Josseran.

— Înapoi la Kashgar!

Înapoi la Kashgar. Cu ce scop?

— Mai bine mor înghețat în apa lacului, decât să fierb în afurisitul de cazan al tatălui tău, spuse cu glas tare Josseran.

Dădu pinteni, încercând să îndemne poneiul spre margine. Calul nu voia să se urnească. Atunci, scoase pumnalul din cizmă și îl înfipse în crupa animalului.

Un salt nebunesc, în gol.

În timp ce se rostogoleau prin aer, Josseran se aruncă din șa, continuând să țină trupul caprei în pumnul drept. I se păru că vedea umbrele unor stânci ascunse sub unda neagră și rece, își imagină oasele sfărâmându-i-se. Auzi ecoul propriului urlet peste vuietul cascadei. Lovi apa cu picioarele, întrebându-se dacă avea să moară. De-l aștepta moartea, se rugă să aibă mila de a veni repede.

* * *

Un asemenea spectacol era îngrozitor, dar și miraculos, plin de minunăția curajului și a mândriei lui. Khutelun privise spre cornișă, cu mâna streașină la ochi sub strălucirea soarelui, crezând că plecase. Și deodată văzuse două siluete rostogolindu-se prin văzduh, iar peste câteva momente pe suprafața tăului se ivi o uriașă ciupercă de apă, când calul dispăru în adâncurile negre și o jerbă mai mică, Josseran, urmându-l. Și se făcură nevăzuți.

Khutelun se uita cu ochii mari, șocată de fapta lui. Fusese atât de bruscă, atât de total neașteptată, încât trebui să stea câteva momente pentru a-i înțelege pe deplin oroarea. Valurile se rostogoleau spre țărmurile stâncoase, unde plescăiau cu spumă.

Cum putea cineva să facă una ca asta?

Aștepta cu groază crescândă să-i reapară trupul. Știa că trebuia să fi murit.

După câteva momente, capul poneiului se ivi la suprafață, înotând cu disperare spre malul opus. Ieși din apă pe picioare tremurătoare, cu sângele șiroindu-i peste șold, de la o rană de cuțit în crupă.

Iar de el, tot nici urmă. Cercetă lacul rece și căldarea cu ape negre de sub cascadă, înăbușindu-și un țipăt de jale.

Așadar, murise.

Apoi, îl văzu.

Un cap răsări la suprafață, vârstat cu sânge, omul înotând spre mal cu singurul braț teafăr. Se târî afară din apă, pentru a rămâne gâfâind pe stâncile negre. Îi vedea pieptul palpitând să se umple cu aer, scuipând apa pe care o înghițise. Încă mai ținea leșul caprei lângă trup, în îndoitura brațului rănit. Și apoi, cumva, se adună cu chiu cu vai pe picioare, luă frâul calului, se cățără la loc în șa. Poneiul, învins de acel nebun, șocat și probabil sfârșit de durere, era ascultător ca un miel.

Khutelun blestemă printre dinți, suduindu-l pe Tengri pentru cruzimea lui, căci știa că ar fi fost mult mai bine pentru amândoi dacă Josseran murea în momentul acela unic și măreț. Acum, nu

mai erau speranțe, nici pentru el, nici pentru ea.

Putea încerca să înoate peste tău, îl putea ocoli călare, orice-ar fi făcut, avantajul era de partea lui; își mână calul pe potecă, știind că nu-l mai putea ajunge.

* * *

Josseran stătea prăvălit peste greabănul calului, cu fața însângerată de la o nouă zgârietură la cap și sângele proaspăt picurându-i de pe vârfurile degetelor, din rana de la umăr, care se redeschisese. Tremura, ud până la oase de apele înghețate ale tăului. Și calului îi curgea sânge din crupă, iar de pe coaste i se înălțau aburi cețoși.

Își purtă poneiul prin coridorul de oameni pe care-l formaseră tătarii pe câmpie, îndreptându-se neabătut spre ușa yurtei lui Qaidu. Domnea o tăcere de moarte, desăvârșită.

Chipul lui Qaidu era palid de șoc și umilință. Fiica lui nu mai fusese învinsă niciodată. Iar acum, o biruise singurul om cu care îi era peste putință să se mărite.

Silueta ei se vedea măruntă, încă la două sute de pași depărtare, pe câmpie.

Barbarul îi aruncă la picioare cadavrul caprei, îngăduindu-și un zâmbet de gheață.

— A mea e cursa, spuse.

Qaidu făcu un semn cu capul spre străjeri. Îl traseră pe Josseran din șa.

— Nu-mi poți lua fata de soție, zise el.

— Ți-ai dat cuvântul!

— Sunt dator față de poporul meu, nu față de tine. Luați-l. Puneți-l în cangue. Mâine, va muri.

Și intră năvalnic înapoi în yurtă.

— Ai avut șansa să scapi. De ce n-ai profitat?

Nu-i răspunse. Nu voia nici măcar s-o privească în ochi.

Erau singuri în yurtă, cu vântul izbind pereții de fetru gros, urlând prin munți în noapte, ca un ecou al propriei mânii. Capul îi era aplecat de greutatea jugului, dar furia îi ținea spiritul treaz.

Îl trădaseră. Amândoi îl trădaseră.

* * * „Îndură durerile fără nici un murmur”, își spuse Khutelun, „cum se cuvine din partea unui bărbat.” Sau, poate, ca o mustrare mai mult. Biciul ei îi despicase pielea pe dosul mâinii stângi și la tâmplă. Își rănise piciorul stâng la izbitura cu apa, iar genunchiul îi era umflat cât un pepene. Și umărul i se deschisese din nou, iar în

jurul rănii avea un cheag proaspăt de sânge. Sânge proaspăt înroșea și butucul, scurs din rana de la cap și încleiat în barbă.

Din toate caznele, se alesese numai cu o întâlnire cu călăul lui Qaidu.

Spiritele Cerului Albastru își făcuseră într-adevăr gluma pe socoteala ei. În sfârșit găsise un bărbat care să se dovedească vrednic de ea, care o învinsese pe cal cum nici un altul nu mai izbutise, și nu era tătar, ci un barbar apusean.

Îngenunche în fața lui, ținând în mâini un mic lighean cu apă. Înmuie în apă un ștergar și începu să-i spele rănile.

— De ce n-ai profitat de ocazie ca să scapi? repetă ea.

— Mai întâi să te întreb un lucru. Știai ce avea de gând tatăl tău?

— Sunt fiică de han. Mă voi mărita cu fiul unui han, când voi pofti. Nu mă pot însoți cu un barbar.

— Deci ai crezut că voi fugi ca să-mi salvez viața, în loc de a rămâne să lupt pentru tine.

— Orice om cu cap ar fi folosit prilejul când i s-a ivit.

— Un om cu cap n-ar sta pe câmpia asta uitată de Dumnezeu, la mii de leghe depărtare de locul unde s-a născut. Un om cu cap nu și-ar fi vândut pământurile ca să slujească cinci ani ca oștean și călugăr. Un om cu cap nu alerga după năluci peste jumătate din lume.

Clipi încet din ochi, ca și cum s-ar fi deșteptat dintr-un vis.

— Dar nu mi-ai răspuns la întrebare. Ți-am cerut să-mi spui dacă știai ce plănuia tatăl tău.

— Sigur că știam.

Ochii ei erau la câteva degete de ai lui, ochi negri, negri ca lacul unde fusese cât pe ce să se înece în acea dimineață. Nici acum, ca și atunci, nu știa ce se putea ascunde sub suprafață.

Khutelun își înlătură eșarfa de pe obraji. Avea buzele umede. Deodată, coborî capul și-și lăsă gura peste rana de la umărul lui, începând să-i sugă sângele închegat.

— Ce faci? șopti el.

Îi simți dinții trăgând de carne, cu mușcături mici și tremurătoare, ca un copil la sânul mamei. Gura ei era umedă și fierbinte. Durere sfâșietoare și mici plăceri.

— Ca să curăț rana, răspunse ea, reluându-și oblojelile.

— Te rog, nu, îi cerul Josseran, cu glas răgușit.

Khutelun se retrase și îl privi, nedumerită, ca și cum n-ar fi

înțeles. În ochi i se zărea o strălucire care înainte nu fusese acolo.

— Dar sângele se va strica.

— Nu. Lasă-mă-n pace, și-atât.

— Așa vrei?

— Nu, dar lasă-mă oricum.

Avea sânge pe buze. O făcea să arate ca o sălbatică ce era, își spuse el. Simțea aromele aţâţătoare, nu de alifii parfumate, ci de piele și năduşeală.

— Nu te poți însura cu o prințesă tătăroaică, îi spuse ea.

Josseran dădu din cap. Știa asta, dintotdeauna o știuse. Dar, la fel ca pe ea, mândria nu-l lăsa să se dea bătut.

— Cum are de gând tatăl tău să mă ucidă?

— După tradiție, ca pe bărbați de viță nobilă și mare virtute. Vei fi înfășurat într-un covor și călcat în picioarele cailor. Astfel, sângele tău nu se va putea vărsa pe pământ, aducând ghinion tribului.

Pe neașteptate, ridică o mână și îl atinse, chiar sub inimă.

— Ești prea viteaz. Ți-am mai spus. Trebuia să fugi când ai avut prilejul. A fost planul meu, iar tatăl meu a conspirat împreună cu mine. N-am vrut să se întâmple asta.

— Ce vârstă ai? șopti el.

— Am nouăsprezece ani.

Adică optsprezece ani creștini numai, căci aflase că oamenii aceia își socoteau la vârstă și anul trăit în pântecele mamelor.

— Ar trebui să te măriți.

— Îmi voi alege eu vremea și bărbatul.

Josseran o privi lung. Se întrebase de atâtea ori, în locurile păcătoase ale minții, cum avea trupul, cum arăta pe sub blănurile groase. Fața îi era subțire și netedă, făcându-l să-i bănuiască și trupul astfel. Însă, chiar și așa, îi era greu să-și închipuie locurile gingașe ale acelei fete aspre și vânjoase.

Știu că privirea din ochi îi dăduse gândurile de gol.

— Nu se poate întâmpla, spuse Khutelun.

— Te rog.

Ochi, atât de negri ochi. Un lung moment, niciunul dintre ei nu vorbi. Apoi, Khutelun se ridică dintr-o dată și merse la ușa yurtei. Josseran crezu că voia să plece. Dar, în schimb, fata coborî perdeaua cortului și reveni înăuntru, spre el.

Khutelun își scoase cizmele și pantalonii groși de fetru. Își descheie mantaua, lăsând-o să se deschidă.

Josseran își ținea respirația. Gura i se uscase dintr-o dată, secătuită ca în zilele traversării deșertului. „Dacă asta e să fie ultima mea noapte pe pământ”, își spuse el, „s-ar putea ca pentru ea să ard pe veci.” Simțea dorința ca pe o durere fizică, până-n măduva oaselor, înecând chinurile butucului, junghiurile cumplite din umăr, râsul triumfător al diavolului.

Cămașa de mătase pe care o purta pe sub del îi ajungea până sub mijloc. Asemenea femeilor uighure, nu avea păr nicăieri pe trup, nici chiar în cele mai intime locuri. Pielea ei era arsă de soare ca bronzul, cu mușchii întinși ca niște coarde de arc, după o viață întreagă petrecută în scările cailor. Pe coapsa și gamba piciorului drept avea cicatrici proaspete, albicioase. Josseran își aminti cum căzuse sub atacul haitei de lupi, în ziua vânătorii, și bănui că acestea erau rezultatele.

Fata îngenunche, încălecându-i picioarele. Josseran gemu de neputință. N-o putea atinge, nu putea nici măcar s-o sărute, din cauza jugului. Rămase astfel mult timp, cu genunchii de o parte și de alta și ochii ațintiți într-ai lui, ca pentru a se hotărî.

Îi ridică poala cămășii zdrențuite și pătate de sânge. Josseran îi simți degetele mângâindu-i pielea coastelor. Sprâncenele i se încruntaseră ușor a concentrare, ca și cum ar fi dorit să-și întipărească în memorie cele mai mici contururi ale trupului lui. Apoi, înclină capul și îl sărută pe piept, sărutări ușoare și mărunte ce se prelungeau la nesfârșit. În sfârșit, ridică privirea, cu fața la un deget de-a lui.

— Pentru asta ți-ai aruncat viața în vânt? îi șopti ea.

— Acum numai pe tine te mai doresc.

— Vei fi dezamăgit. Când totul se va sfârși, ai să te întrebi de ce ai riscat atât de mult. Împerecherea dintre un armăsar și o iapă e la fel de comună ca vântul și ploaia.

— Știi bine că nu e numai atât.

Îi coborî pantalonii de fetru în josul șoldurilor, dar nici acum nu-l atinse. Însă Josseran îi simți ochii îndreptați asupra lui, puterea privirii ei fiind mai mare decât aceea a atingerii, mângâierea ochilor mai desfătătoare decât degetele a o mie de hurii.

— Armăsarul meu, murmură ea.

În cele din urmă, își umezi degetele cu gura, încet, unul câte unul, și începu să-l mângâie ușor. Josseran scoase un țipăt.

— Aș rămâne aici, șopti, pe stepele astea. Nu mai am nimic la ce să mă întorc.

— Nu se poate. Ești străin și barbar.

— Sunt bărbat.

— Nici noi, tătarii, nu ducem lipsă de bărbați.

Își ridică delicat cămașa de mătase, iar Josseran îi simți trupul lipindu-se de al lui, cald și moale. Fu nevoită să-și aplece capul, din cauza butucului de lemn, și și-l rezemă de pieptul lui. Părul ei ca mătasea.

Josseran crezu că aveau să i se frângă umerii, în efortul de a ridica jugul din fața ei. Atât de multă durere, atâta plăcere nebunească. Dorința de a o poseda era mai mult decât o jinduire trupească, era însetat nu numai după alinarea trupului ei cald, ci râvnea și la spiritul ei sălbatic, tânjea să intre în acea întunecată lume dionisiacă de unde ieșise ea. Și ducă-se la dracu' absolvirea de păcate a călugărului. Niciodată nu-i păsase prea mult de ispășirea lui.

— Îți mai amintești picturile grotelor din deșert? îi șopti ea.

— Mi le amintesc.

— Chiar dacă am avea o mie de nopți și am încerca toate felurile diferite, ca seniorul Shiva și soția lui, până la urmă tot te-ai sătura de mine și ai dori să te întorci în țara ta.

— Te înșeli, Khutelun. Când vei fi bătrână și fără dinți, eu tot ca acum te voi vedea.

— Vorbe goale.

— Când am spus că voiam să călăresc pentru tine, nu erau doar vorbe. N-am încercat să fug cu calul pe care mi l-ai dat. N-au fost numai vorbe. Am sărit de pe margine în apă, fără să știu dacă urma să trăiesc sau să mor. Ți-am dat cuvântul meu că aveam să-mi pun în joc viața pentru tine și mi l-am ținut.

Khutelun îl cuprinse cu picioarele pe după șale, iar el îi simți abdomenul și pântecul apăsându-l și gemu puternic de voluptate și neputință. Îi sărută umărul, lăsându-i pe piele umezeala gurii ei. Nu-i putea desluși fața. Dimensiunile dragostei lor îi erau vestite de sunetele respirației ei domoale, de vâjâitul vântului în jurul yurtei, umbrele aruncate de foc, cununa părului ei.

Pumnii i se încleștară pe butuc și închise ochii în calea semnalelor de alarmă disperate și a imboldurilor contradictorii ale trupului. Avea gâtul și umerii sfâșiați de durere, prins tot în menghina unei dorințe insuportabile. Avea o nevoie atât de disperată s-o cuprindă, să-și afirme puterea asupra ei.

— Cum e cu femeile voastre creștine?

— Niciodată așa. Niciodată.

— Trebuie să te cred, dacă asta spui. Eu, una, n-am mai făcut-o niciodată.

Se aplecă pe spate, cu mâinile rezemate pe covoare, ridicându-și trupul într-o arcuire a torsului. În cele din urmă, se coborî peste el, iar Josseran îi simți umezeala mătăsoasă mângâindu-l. Încercă să se împreuneze cu ea, dar greutatea butucului îl împiedica.

— Pentru momentul acesta cu mine ai riscat atât de mult? îi șopti Khutelun.

— Nu numai momentul ăsta l-am dorit, ci toate momentele cu tine, până la sfârșitul vieții mele.

Buza începu să-i tremure. Se lăsă în jos aproape imperceptibil, iar Josseran se simți învăluit în căldura ei. Îi auzi țipătul de durere.

— Dumnezeule mare cu toți sfinții Tăi. Gâfâi el.

Când îl cuprinse tot, își înfășură strâns brațele împrejurul trupului său și-i putu simți pe gât respirația, gingășia de negrăit a sânului pe pieptul lui. Rămase astfel, abia mișcându-se, un timp ce păru cât o veșnicie.

— Te rog, șopti el.

Foarte încet, foarte ușor, începu să se ridice pe genunchi, iar Josseran o aștepta să se coboare din nou. Tot trupul îl durea, ars de flăcările unei dorințe cumplite. Dar, fără veste, Khutelun se îndepărtă, iar împreunarea lor se sfârși înainte de a fi început.

— Ce faci? îngăimă Josseran.

Parcă i-ar fi smuls cineva măruntaiele, lăsându-l rece și golit pe dinăuntru.

Îi văzu fața în lumina focului, cu buzele despărțite, ochii puțin cam tulburi, plini de nebunie, durere, dorință. Clătină din cap.

— Khutelun!

Respira cu mare repeziciune. Ridică o mână, dându-și în lături șuvițele de păr de pe față.

— Nu.

— Te rog!

— Nu-ți pot primi sămânța. Vrei să port copilul tău după ce tu vei pleca?

— Nu te poți opri tocmai acum!

— N-am încotro.

O simți punându-și hainele la loc. Îi venea să plângă de frustrare.

Khutelun se ridică în picioare, încet. Avea coapsele vârstate cu

sânge.

— Uite. Pot sângera puțin pentru tine, așa cum și tu ți-ai vărsat sângele pentru mine.

Nu-i putea răspunde. Nu dorea decât să moară, așa cum îi făgăduise Qaidu. Butucul, femeia. Pe care din două o gândiseră acei tătari drept cea mai rafinată tortură?

— Dacă eu nu te pot avea, șopti ea, atunci nici tu nu mă poți avea pe mine.

Se aplecă spre el, sărutându-l ușurel pe buze.

— Vreau să arzi la nesfârșit de dorul meu.

Se îmbrăcă repede și pieri. În locul ei nu mai rămase decât bezna, deznădejdea ultimei lui nopți pe pământ, disperarea dureroasă a unei vieți fără sfârșit, o mână goală întinsă spre cer.

Paznicul era doar un băietan. Stătea așezat pe pământ în ușa yurtei, ținându-și cu ambele mâini spada ruginită, îl studia pe Josseran cu o privire plină de dușmănie tăcută, încercând să pară mai matur, mai curajos și mai bătăios decât era de fapt. Josseran se prefăcea a dormi, privindu-l printre gene, așteptând să treacă timpul. De parcă ar fi fost cu putință. Simțea o durere cumplită, năucitoare, în mușchii gâtului, ai umerilor și ai brațelor, de la greutatea butucului care-i împiedica odihna.

La un moment dat, în timpul îndelungatei nopți, auzi respirația adâncă și regulată a băiatului și-i văzu capul căzând în piept. Acesta era momentul, încercă să se salte pe vine, dar greutatea jugului îi înțepenise mușchii coapselor și nu mai simțea nimic de la șolduri în jos. Umărul rănit i se crispase și el, iar, când încercă să și-l miște, avu impresia că cineva îi înfipsese în încheietură un fier înroșit.

Trecură multe minute până când reuși în sfârșit să-și întindă picioarele și, pe măsură ce sângele i se punea din nou în mișcare, își simți carnea străpunsă cu mii de ace fierbinți. Îndură în tăcere și, după un timp, durerea scăzu, își flexă mușchii picioarelor în întuneric, încercându-și-i iarăși. Încă o dată încercă să se ridice, dar își pierdu echilibrul, clătinându-se îndărăt pe călcâie, pentru a cădea peste schelăria de bambus a yurtei. Crezu că zgomotul avea să-l trezească pe tânărul străjer, dar băiatul ghiorăi în somn ca un vier și nu se clinti.

La a doua încercare, Josseran reuși să se salte pe picioare, împleticit.

Stătu nemișcat multă vreme, până când vuietul sângelui în urechi încetini și din nou fu sigur pe picioare. Făcu un pas înainte,

începând lungul drum peste pardoseala yurtei.

* * *

Băiatul se trezi în ultimul moment. Ochii i se deschiseră și privi în sus spre Josseran, cu chipul său tânăr pierzându-și orice expresie din pricina șocului, în lumina lunii. Josseran se lăsă în genunchi, împingând în același timp butucul cu o mișcare arcuită, astfel că marginea scândurii groase de lemn îl nimeri pe băiat în tâmplă. Răsună un trosnet cumplit, iar tânărul căzu într-o parte, la pământ. Membrele îi mai tresăriră de câteva ori, după care rămase nemișcat.

Cu toată deznădejdea sa, Josseran spera să nu-l fi ucis.

Un nou val de durere îl făcu să se strâmbe. Efortul de a lovi cu jugul îi pusese un alt cârcel în mușchii gâtului. Avu nevoie de toată puterea voinței lui pentru a se ridica iarăși în picioare.

Împinse perdeaua de fetru, ieșind în întuneric. Era un frig amarnic, iar pământul înghețat se întărise ca piatra. Nu avea pe el decât cămașa de mătase și pantalonii din fetru, prea puțin ca să rămână în viață pe stepa înghețată până în zori. Dar, cu butucul pe umeri, nu avea ce face. Îi rămânea de ales între moartea prin îngheț și cea pe care i-o plănuise Qaidu. Nici o perspectivă nu-l atrăgea prea mult. „Cel puțin", își spuse, „voi muri așa cum vreau eu."

O luă la fugă în noapte, orbește, printre yurtele tăcute. În câteva momente, vântul îi amorțise degetele și abia mai putea respira de frig. Nu peste mult, tremura atât de rău încât se împiedică și căzu, greutatea butucului de lemn strivindu-i ceafa și spinarea când lovi pământul.

I-ar fi fost atât de ușor să se dea bătut, unindu-se cu țărâna înghețată și așteptând să-i vină moartea. Nu știa ce anume îl ridică iarăși în picioare.

În timp ce fugea, se întrebă oare ce instinct continua să-l mai îndemne spre speranța supraviețuirii. De ce se agăța de viață într-o asemenea panică? din virtute sau numai de teamă? cândva, oamenii îl declaraseră curajos, dar acum nu se mai socotea decât nepăsător; cu o spadă în mână, avusese îngâmfarea de a crede că nu putea fi niciodată biruit. Nici acesta, conchise el, nu se putea numi curaj. Era ca un om care se înecă în mijlocul unei mări întinse și pustii, pierdut, dar totuși agățându-se de orice lemn purtat de valuri, deși știe că nu mai e cu putință nici o salvare.

Ieșise din tabără. Se mirase că nu puseseră la intrarea yurtei decât un singur străjer, iar acum înțelese motivul. Unde să fugă? schimbase execuția tătărească pe o moarte înceată prin îngheț, aici

în sălbăticia neagră. Cu cămașa aceea subțire pe el, nici măcar un ceas nu-i mai rămânea de trăit. Deja își simțea plămânii arzând ca focul din cauza vântului înghețat. De jur împrejurul lui se întindea stepa întunecată, pustie pe mile și mile în șir, cu munții în zare. Poate că, totuși, copitele cailor lui Qaidu aveau să-i aducă un sfârșit mai milostiv.

Căzu în genunchi, dârdâind de frig, cu gâtul și umerii sfâșiați în chinuri. Auzea caii tătarilor în întuneric, fornăind și bătând de copitele împiedicate. Vântul le purtase până la nări mirosul de străin. Îi puteau aduce salvarea, dar n-avea cum să încalece cu drăcovenia aceea infernală pe umeri.

Qaidu îl întemnițase la fel de sigur ca în hrubele de la Acra.

Se prăbuși pe pământul înghețat, prea înfrigurat și istovit ca să mai continue.

* * *

Simți trepidațiile dedesubt, auzi ropotul de copite pe țărâna întărită. Cumva, se sili să salte la loc pe genunchi, pentru a vedea o umbră înălțându-se dinspre malurile nevăzute ale râului. Oțelul unei spade luci în lumina lunii, un coif ca o cupolă se profila în noapte. Deslușì silueta scundă și vânjoasă a unui călăreț tătar, aburii respirației în vânt, mirosul calului.

Straja călărea drept spre el, fără a se opri pentru a da alarma. Își înfrână calul alături și ridică spada deasupra umărului. Josseran aștepta miloasa lovitură care avea să-i despice țeasta, aducând cu sine întunericul.

Butucul se despică sub forța unei singure lovituri, dată cu putere de sus în jos. Îi mai trimise un spasm de durere prin umeri, trântindu-l la pământ. Abia se putu stăpâni să nu strige.

Tătarul sări de pe cal și dădu câteva lovituri sălbatice cu piciorul, desfăcând jugul pe toată lungimea și rupându-i balamaua. Josseran își scutură de pe umeri îngrozitoarea povară, oftând de ușurarea eliberării. Încercă să se ridice în picioare, dar nu-i mai rămăsese vlagă. Căzu din nou pe pământul înghețat, gerul infiltrându-i-se în trup ca răceala morții.

— Nu credeam să mai vii, spuse o voce.

Khutelun.

Îi aruncă niște blănuri.

— Pune-le pe tine până nu îngheți. În coburii șeii este koumiss și carne uscată de oaie. Oamenii voștri sunt la două zile călare de-aici. Poate șapte, pentru tine.

Josseran nu se clinti.

— Mai repede! până nu se trezește tot tribul.

— Blestemați să fiți cu toți tătarii voștri.

Khutelun îl apucă de cămașă, ridicându-l cu forța în genunchi, și-i trase mantaua pe umeri. Când îi forță brațul stâng în del, fără prea multă blândețe, Josseran scrâșni de durere. Apoi, îl săltă în picioare, trăgându-l spre cal.

— Grăbește-te!

Simți ceva cald și umed pe piept și știu că iarăși i se deschisese rana de la umăr. Mușchii gâtului îi erau înțepeniți din jug, încât abia putea să-și mai mute capul. Nu era sigur dacă-i mai rămăseseră puteri pentru așa ceva.

— Mergi numai cu Steaua Nordului în spatele tău, spunea Khutelun. La crăpatul zorilor, vei ajunge într-o vale largă, sub un munte. Are forma unei femei culcate pe spate. Urmează valea aceea și te va duce la Kashgar. Prietenii tăi sunt acolo.

— Nu vii și tu cu mine?

— De ce-aș veni cu tine?

În vocea ei se simțea o uimire neprefăcută.

Desigur. De ce să vină? nu-i dăduse clar de înțeles că nu-și vedea nici un viitor ca femeie a unui barbar renegat? îl ajută să se salte în șa și-i puse frâul în mâna dreaptă.

— N-ai de gând să-mi mulțumești?

— Cel puțin atât ai putut. Face pentru mine.

— N-o să ne mai vedem.

— Nu fii atât de sigură.

— Dacă mai vii vreodată în văile astea, tatăl meu te va ucide. Du-te acasă, Joss-ran.

Nu-i putea distinge fața în întuneric. Vreau să arzi la nesfârșit de dorul meu.

— Vino cu mine, repetă el.

— Ți-am salvat viața de două ori. Ce altceva mai vrei de la mine?

— Atunci, șopti Josseran, răspunde-mi numai la o întrebare.

— Trebuie să te grăbești!

— Bătrânul pe care l-ai văzut călărind cu mine.

— Și acum mai e lângă tine. Altfel, de ce credeai că ai supraviețuit atât de mult?

— Atunci, înseamnă că sunt iertat, murmură el.

— Vorbești prostii. Pleacă!

Nu înțelegea. Nici el nu înțelegea de ce punea atât preț pe vrăjitoriile ei. Și totuși, ceea ce-i spusese îl consola. În noaptea aceea i se luaseră de pe umeri două poveri, jugul și tatăl lui.

— Mi-ar fi plăcut să-ți nasc fii, șopti Khutelun, după care plesni cu putere crupa poneiului. Calul se repezi în beznă, spre stepe și masivul muntos întunecat din miazăzi.

* * *

Câmpia se întindea în penumbra vinețiie a zorilor. Nimic nu se clintea în gerul acela negru și cumplit. Qaidu stătea în ușa yurtei sale mari, cu Khutelun alături.

— A fugit? o întrebă.

— E departe de-aici. Nu știu dacă a scăpat cu viață. Are un cal, provizii și blănuri. Și e un om care nu se lasă cu una cu două.

— Într-adevăr, murmură Qaidu. Și straja?

— Și-a revenit, deși mă tem că toată viața va purta cicatricea, ca semn al neatenției.

— S-ar cădea să-l pedepsesc, altfel unii vor bănui că am fost părtaș la asta.

Aburii răsuflării lor pluteau duși de vânt.

— Bine că s-a sfârșit, mai spuse Qaidu. Blestemată să fie ziua când și-a găsit drumul spre Valea Fergana.

Tăcerea era o neplăcută mărturie a simțămintelor fiicei sale.

— Dacă era un om civilizat, nu un barbar, l-ai fi luat de bărbat? o întrebă hanul.

— Era bărbat.

— Recunosc că avea curaj, mormăi Qaidu. Dar, la o adică, poți găsi curaj și la un cal.

— Azi-noapte am avut un vis, spuse Khutelun.

Qaidu respecta priceperile de șaman ale fiicei sale, iar visurile ei îl călăuziseră adeseori când avea de luat hotărâri importante. Așa că o întrebă, cu oarecare interes:

— Și ce vis era?

— Am visat că-l revedeam.

— E cu neputință.

— Și totuși, l-am văzut.

Qaidu clătină din cap. Așa nu mergea. Într-o zi, avea să ajungă mamă de han. Nu-i putea îngădui să ofteze după un barbar.

— Ai făcut ce era mai bine pentru clan, îi spuse el. Acum, trebuie să uiți că toate astea s-au întâmplat vreodată.

O neașteptată rafală de vânt amarnic se repezi asupra celor doi.

Iarna era pe drum.

Era vară târzie în Kashgar, iar străzile erau pline de praf și muște, roiuri negre care forfoteau peste capetele de oaie și bojocii grași atârnați la vânzare pe ulițe. Tadjici cu bărbi ca de sârmă subțire și kirghizi cu ochii oblici spărgeau în dinți semințe de floarea-soarelui în timp ce se preumblau agale prin bazaruri sau leneveau pe divane de lemn în chai-khana-le, sorbind ceai verde, aromat cu scorțișoară, din cești de porțelan crăpat.

Tarabele pieței gemeau sub povara recoltei târzii, piersici, pepeni și smochine, dovleci, struguri și pomegranate. Pe ulițe se așternuse un strat de coji de pepeni, adânc până la glezne. Dar, o dată cu roadele verii, soseau și primele semne ale iernii. Căruțe trase de măgari hodorogeau pe străzile prăfuite, încărcate cu legături de surcele și bușteni, lemne pentru foc. Pe colinele de la poalele Acoperișului Lumii se așternuse zăpada, în trecătorile de la apus fuseseră ridicate stavilele, până la primăvara viitoare.

* * *

Josseran deschise încet ochii. Simțea pulsațiile dureroase din umăr și un junghi ce-i sfredelea craniul. Gura-i era uscată și păstoasă. Când se deșteptă, nările îi tresăriră mirosind aromele ce pluteau până în odaie, lipii coapte proaspăt, cărbune, cărnuri fripte, duhoare din șanțuri, toate miresmele familiare ale bazarului.

Privi prin încăpere, o văgăună mobilată sărăcăcios, cu pereți din cărămizi de lut nears. În fața patului său, dincolo de fereastra zăbrelită, se vedeau în depărtare munții Acoperișului Lumii, abia deslușiți prin pâcla prafului.

— Va să zică, spuse un glas, ești în viață.

Un chip se limpezi în fața lui. Wilhelm. Încercă să vorbească, dar nu ieși nici un sunet. Îl simți pe Wilhelm ridicându-i capul, pentru a-i aduce o ceașcă de apă la buze. Era rece ca gheața și, pentru Josseran, avea un gust delicios ca al vinului.

— Unde. Mă aflu? horeai el.

— Nu ești în cer, dacă la asta te așteptai.

— Când te-am văzut. Am fost sigur că nu-s în cer.

Zăcea pe un strat gros de carpete. Își dădu seama că trebuia să fie un khang, o platformă de cărămizi înălțată, încălzită pe dedesubt de un foc, căci simțea la spate o căldură binefăcătoare.

— Cum ai scăpat?

— Cu voia lui Dumnezeu.

— Atunci, Dumnezeu este într-adevăr milostiv și iertător.

— Unde mă aflu?

Wilhelm îi zâmbi printre buzele subțiri.

— Suntem în fortul din Kashgar. Ai fost adus aici acum trei zile, de oamenii dintr-un trib tadjik. Te-au găsit delirând pe jumătate, în timp ce rătăceai prin munți pe un cal tătar. Ai două răni la cap și o rană de săgeată la umăr, care se inflamase rău când ai fost adus aici. Totuși, acum se lecuiește, deși nu mulțumită tătarilor ăstora. Voiau să-și trimită șamanii spurcați cu vrăjitoriile lor, dar le-am schimbat gândul. Am rostit rugăciuni pentru sufletul tău necurat și ți-am scos sânge. Cred că doftoricia mea și grația divină te-au întremat.

— Îți mulțumesc pentru asta.

— Nu mie să-mi mulțumești. Acum nu-ți mai sunt îndatorat.

Wilhelm se ridică.

— Ar trebui să-i aduci mulțumiri lui Dumnezeu pentru că te-a izbăvit. Nu crezusem să te mai văd.

— Și te-ar fi tulburat peste măsură?

— Îți și trece prin minte să-ți râzi de mine? se aplecă Wilhelm mai aproape. Ce s-a întâmplat în munții ăia, templierule?

— Când cei ce mă prinseseră au văzut paizah-ul și au aflat că eram ambasador creștin cu sancțiunea lui Khubilai, mi-au dat drumul. Respectă foarte mult viețile solilor, prin partea locului.

— Cine erau?

— Niște bandiți. Ne-au atacat sperând să câștige averi, nimic mai mult.

— Mi s-a părut c-o văd și pe vrăjitoare printre ei, spuse Wilhelm.

Josseran îi evită ochii.

— Te-ai înșelat, răspunse el, întorcând capul spre fereastră. Sartaq și tătarii lui te-au tratat bine?

— Nu mi-au tăiat beregata și nu mi-au fiert măruntaiele pentru cină, lucru pentru care îi mulțumesc lui Dumnezeu.

Josseran zâmbi. Unii oameni puteau cutreiera întreaga lume, fără să se abată nici c-un pas de la prejudecățile lor.

— M-am temut să nu fi mers mai departe, la Khotan sau Osh.

— După ambuscadă, Sartaq ne-a poruncit să ne întoarcem la fort. De-atunci, am rămas tot aici, după zidurile astea, dar n-am idee de ce. Poate ca să-ți așteptăm ție întoarcerea cu bine. De vreme ce ăștia nu pot vorbi limba oamenilor civilizați și doar boscorodesc ca niște maimuțe, mi-e cu neputință să știu. Sartaq dorește să te

vadă, dacă tot veni vorba, de îndată ce te-ai înzdrăvenit.

— Sunt ostenit. Îl voi primi mâine. Deocamdată, n-am nevoie decât de somn.

— Atunci, te las.

În ușă, Wilhelm se opri.

— Când te-au adus aici, delirai. Bâiguiai ca un copil.

Josseran îl privi lung.

— Și ce-am spus?

— Prostii doar, clătină din cap Wilhelm; apoi, însă, adăugă: să nu-ți uiți penitența, templierule.

Și ieși, închizând ușa grea în urma lui.

* * *

Abia a doua zi, când își reveni îndeajuns spre a-l primi în vizită pe Sartaq, Josseran află adevăratul motiv pentru care tătarii reveniseră la fort. După ambuscadă, Sartaq trimisese un mesaj la Buhara, cerând de la regenta hanatului Chaghadai, Organa, să-i întărească escorta dacă nu voia să-l piardă și pe celălalt ambasador în mâinile bandiților. În timp ce aștepta răspunsul la Kashgar, primise prin yam vestea că Organa fusese înlăturată de Aleghu, aliatul lui Ariq Böke, iar Khubilai îi poruncise să rămână pe loc până când se rezolva situația.

— Cine ne-a întins ambuscada? îl întrebă Sartaq. Ai cui ostași erau?

Când Josseran șovăi, răspunse tot el:

— Qaidu îi trimisese.

— Într-adevăr.

— Ce s-a întâmplat cu ceilalți prinși alături de tine?

— Au fost executați.

— Și au murit cu cinste?

Josseran se întrebă cum să-i răspundă. Oare moartea prin fierbere era socotită o mare onoare printre tătari? se îndoia.

— Au fost decapitați. S-a sfârșit repede.

— Ești sigur?

— Am văzut cu ochii mei.

Sartaq păru mai ușurat.

— Asta, măcar, e o binecuvântare. Dai Sechen, continuă el, folosind adevăratul nume al Bețivului, era fratele meu.

— A murit ca un bărbat, mai spuse Josseran, mutându-și privirea.

Era o minciună dar, la o adică, existau unele adevăruri ce era

mai bine să nu fie cunoscute.

PARTEA A OPTA.

DRUMUL MĂTĂSII.

De la Kashgar la Buhara.

Anul Hejirei, 638, și în anul întrupării Domnului nostru, 1261

Criza din Hanatul Chaghadai îi oprise în Kashgar pe timpul iernii. Sartaq le spuse că puteau trece ani de zile până să poată traversa din nou Acoperișul Lumii. Dar călărețiii-săgeată din yam continuau să apară la fort aproape zi de zi, în drum dinspre și către răsărit. Nu era greu să-și imagineze urzelile ce se ticluiau acum în Qaraqorum și Shang-tu.

Într-o zi, Sartaq îi dezvălui lui Josseran că Fiul Cerului găsise într-adevăr o cale de ieșire din impas.

— Vine o caravană din Ta-tu spre Buhara, spuse el. Aleghu a făgăduit să trimită ostași ca escortă. Ne vom alătura și noi caravanei, când va ajunge aici. Dar va trebui să așteptăm primăvara ca să trecem peste Acoperișul Lumii.

— Deci Khubilai a ajuns la o înțelegere cu hanul din Chaghadai?

— În secret.

— Ce transportă caravana? aur?

Sartaq zâmbi:

— Aurul se poate cheltui. Este o femeie. Una dintre fiicele împăratului urmează să se mărite cu Aleghu. O alianță chibzuită, căci va asigura armonia între Casele împăratului și aceea a Il-Hanatului Chaghadai.

— Care e numele prințesei? întrebă Josseran, deși bănuia că deja cunoștea răspunsul.

— Este Miao-yen, răspunse Sartaq. Prințesa Miao-yen.

* * *

La miazănoapte, munții, stavilă spre pământuri noi și nedescoperite; la apus, medinele și plopii murmurători din Samarkand și Buhara; la răsărit, pavilioanele și foșnetul bambușilor din Cathay; la miazăzi, vânturile urlânde din Taklimakan. Iar aici, în Kashgar, răscruce a Drumului Mătăsii, se întâlneau cărările vieții lui.

Privea de pe zidurile fortului la caravana ce șerpuia prin oază. Cămilele tușeau și protestau, caii își țineau capetele în pământ, învinși de lunga traversare a deșertului. Mai erau două escadroane de cavalerie, reflectând orbitor razele soarelui în coifurile lor de aur

cu blazon, și cu stindardele Fiului Cerului fluturând în vânt.

Porțile de lemn ale fortului fură deschise larg și avangarda intră, în șir indian. În spatele avangărzii venea un palanchin aurit, aducând-o fără îndoială pe prințesă, legănat într-o căruță de lemn, urmat de alte două căruțe cu slujnicele. Când ajunseră la adăpostul fortului, femeile coborâră din căruțe și se înghesuiră în jurul lecticii prințesei. Simți imediat că era ceva în neregulă.

Peste câteva momente, îi văzu pe soldați scoțând-o pe prințesă din curte, cu o litieră.

Se gândi la plăpânda făptură cu care se plimbase prin Grădina Izvorului Răcoritor. Biata Miao-yen. Era atât de previzibil ca drăgălășenia de porțelan să nu fi suportat greutățile unei asemenea călătorii. Rosti o rugăciune tăcută pentru ea, spre un Dumnezeu milostiv, dacă exista așa ceva.

Regimul său zilnic consta în a se deștepta pentru utrenia cu Wilhelm, urmată de micul dejun din pilaf și antrenamentul la luptă cu Furiosul. Tătarii îndrăgeau foarte mult luptele corp la corp și erau nespus de dibaci, iar Josseran devenise un învățăcel pasionat. Gimnastica îl ajuta să-și refacă puterile în umărul rănit. Încă nu reușise să-l învingă pe Furios, dar cel puțin trântelile începuseră să se împuțineze.

În fiecare dimineață, se antrenau pe maidan, dar Josseran, după o duzină de căzături, ridica întotdeauna mâinile pentru a se recunoaște bătut. Era hotărât, însă, ca într-o zi să biruiască.

* * *

Furiosul – care în realitate, după cum aflase Josseran, se numea Yesün – era scund, îndesat și cu picioare strâmbe, ca atâția alți tătari. Cei mai mulți învățaseră călăria încă înainte de a învăța să umble, iar oasele picioarelor le crescuseră arcuite, după forma calului. Trupul Furiosului era mai degrabă cărnos decât musculos și, când ataca, parcă s-ar fi repezit un tăuraș. Se lupta cu pieptul gol, iar trupul său scăldat de sudoare era la fel de greu de apucat ca un porc uns cu grăsime.

Furiosul îl învățase multe prize și felul în care să se smulgă din ele; dar nu folosea la nimic. Luptele erau o distracție favorită a tătarilor, o îndeletnicire deprinsă încă din copilărie, asemenea călăritului. Curând, Josseran descoperi că nu era vorba de a învăța apucările; arta trântei era aceea de a combina numeroase prize, într-o încâlceală de brațe, picioare și mișcare, răpunând într-o clipă adversarul, printr-un amestec de dibăcie, forță brută și încredere

agresivă.

Într-o după-amiază, izbuti într-adevăr o aruncare. Îl luă pe Furios pe nepregătite un moment și îl culcă pe spate în praf, cu o putere care-i zgâlțâi oasele. Josseran fu la fel de surprins ca și oponentul său de această întâmplare și șovăi, o clipă doar, înainte de a-și duce izbânda mai departe. Dar, înainte de a apuca să-l țintuiască la pământ, Furiosul ridică o mână, cu chipul schimonosit într-o strâmbătură de durere.

— Stai, gâfâi el. Spatele meu!

Josseran îl privi uimit.

— Te-ai lovit?

— Mi-ai frânt spinarea!

Se aplecă peste el. Dintr-o mișcare, Furiosul îi zbură picioarele de sub trup, iar Josseran se pomeni privind spre un cer de lapis-lazuli, cu tot aerul revărsat afară din piept. Furiosul sări peste el, îl răsuci și-i propti genunchiul în șale. Îi simți mâinile de o parte și de alta a capului, răsucind. Auzi trosnetul tendoanelor.

Furiosul râse victorios și sări în picioare.

— Nici un strop de milă! răcni el. Încă o lecție pe care trebuie s-o înveți.

Josseran l-ar fi ocărât, dar nu-și putea trage răsuflarea.

— Nu uita, surpriză și fentă. Cele mai puternice arme.

Și se îndepărtă, râzând. Josseran rămase pe loc, cu mirosul prafului în nări și tot trupul înjunghiat de dureri. Era o lecție învățată temeinic. Într-o bună zi, avea s-o folosească.

* * *

În dimineața de după sosirea lui Miao-yen, se aflau din nou pe maidan, la antrenament. Își dădeau ocol într-o arenă improvizată, pe care Furiosul o încercuise în praf cu o creangă de dud. Tătarul schiță brusc un atac și o fentă. Josseran reacționa prea încet. O ceață de mișcare și se pomeni cu spatele pe pământul tare, sub apăsarea puturoasă a tătarului transpirat. Iarăși pierduse.

Furiosul râse tunător și sări în picioare.

— Dacă toți barbarii sunt ca tine, vom stăpâni întreaga lume! strigă el.

Strâmbându-se, Josseran se ridică încet. Din cauza mărimii trupului său, nu era obișnuit să fie învins astfel în întrecerile puterilor. Niciodată în viața lui nu i se mai întâmplase să mănânce bătaie cu atâta regularitate ca din partea acestui tătar noduros, ceea ce-l făcea să fiarbă de furie.

— Încă o dată, propuse el.

Furiosul îi dădu ocol și se repeziră, unul cu mâinile pe umerii celuilalt, folosindu-și picioarele pentru a încerca să-și doboare adversarul.

Deodată, Josseran auzi pe cineva alergând pe maidan.

— Barbarule!

Întoarse capul, iar Furiosul profită de neatenția lui pentru a-l trânti pe spate. Făcu un pas înapoi, râzând.

— N-ai să te-nveți niciodată minte? chiui el.

Cu chiu cu vai, Josseran se adună pe picioare. Îl văzu pe Sartaq apropiindu-se în fugă. Deși părea calm la prima vedere, Josseran presimți că se întâmplase ceva îngrozitor.

— Unde-i tovarășul tău? strigă Sartaq.

— Cu siguranță, în genunchi pe undeva. Care-i baiul?

— Mi-e teamă pentru prințesa Miao-yen. În drum prin deșert, a făcut nu știu ce boală, iar acum nu se mai trezește și pielea-i arde la atingere.

Josseran știa că Miao-yen nu se simțea bine, căci auzise multe șușoteli și văzuse numeroase chipuri încruntate de îngrijorare printre slujnicele și ofițerii care lucrau în odăile ei, lângă turnul de apus. Ceruse s-o vadă, în seara trecută, dar fusese refuzat fără nici o explicație. Însă până acum nu cunoscuse gravitatea bolii.

— Îmi pare rău să aud o asemenea veste. Dar ce legătură are cu bunul nostru călugăr?

— Șamanii care o însoțeau în călătorie au făcut tot ce le stătea în putință, răspunse Sartaq, cu o mutră plouată. Mă gândeam că, poate, omul vostru sfânt.

— Wilhelm?

— La urma urmei, pe tine te-a însănătoșit.

— Wilhelm nu are puterea de a lecui. Numai Dumnezeu are o asemenea putere.

Sartaq păru să intre în panică.

— Nu-mi pasă cine o tămăduiește. N-are decât să fie la fel de bine Dumnezeul vostru ca și al nostru. Dar nu se poate să moară. Eu aș fi învinuit.

Josseran ridică din umeri. N-avea să strice la nimic, bănuia, deși se îndoia și că ar fi folosit cu ceva. Îl putea convinge pe Wilhelm să rostească măcar câteva rugăciuni.

— Îi voi cere să te ajute, dacă asta ți-e dorința.

— Adu-mi-l de îndată ce poți. Fără ea, s-a zis cu alianța cu

Aleghu și atunci s-ar putea să nu mai plecăm din Kashgar până ne albește părul în cap!

Valea Fergana.

Acoperișul Lumii era așternut cu zăpadă. Din yurtele risipite pe vale se înălța fum.

Cei trei călăreți coborau încet și chinuitor pe colină, prin dreptul chipurilor șocate ale celorlalți din clanul lor. Aveau pielea capului și a feței arsă și înnegrită, iar pe alocuri oasele albe lucioase se zăreau prin carnea sfâșiată, calcinată. Unul își pierduse un ochi, altul o bună parte din nas. Făceau tot ce puteau pentru a se ține drepți în șei, și nu căzură decât când ajunseră la ușa yurtei hanului, unde unul în sfârșit alunecă de pe cal, pentru a rămâne nemișcat în zăpadă.

— Ariq Böke însuși l-a întronat pe Aleghu în Buhara. Și, așa cum a dorit Marele nostru Han, am trimis la el o delegație să ceară o parte din birurile lui ca să cumpărăm cele de trebuință armatei Haghanului pentru lupta împotriva trădătorului, Khubilai. Iar el ce face? zice că-și va plăti partea în metale prețioase și toarnă aur topit peste capetele solilor noștri.

Qaidu stătea în yurtă, cu fiii săi în dreapta, iar soția și fiica favorită, Khutelun, la stânga. Fum albastru se ridica alene din foc, prin gaura acoperișului.

— Trebuie să ne retragem mai adânc în munți, spuse Tekudai, Aleghu are în spate o sută cincizeci de mii de ostași.

— Să ne retragem, bombăni Qaidu.

Simțea că judecata îi era tulburată de furie și uimire față de trădarea brutală și neașteptată a lui Aleghu. Trebuia să asculte sfaturile. Se întoarse spre Gerel.

— Ești și tu de aceeași părere cu fratele tău Tekudai?

Gerel nu avu timp să răspundă. Khutelun nu se mai putea stăpâni.

— Dacă fugim acum, vom fugi la nesfârșit și niciodată n-o să ne mai revedem câmpiile și pășunile!

Pe chipul lui Qaidu se ivi umbra unui zâmbet.

— Și-atunci ce-ai vrea să facem?

— Nu-l putem învinge pe Aleghu pe câmpul de luptă. Dar îl putem lovi atunci când se așteaptă cel mai puțin, ascunzându-ne apoi în munți înainte de a avea timp să riposteze. Când se întoarce cu spatele, atacăm din nou. Nu trebuie să-l lăsăm în pace nici o clipă. Îl vom hărțui ca lupii pe urs, îl vom mușca de călcâie lună

după lună, an de an, până va rămâne istovit și sleit. Într-o zi, când vom fi adunat și alți lupi ca noi, îl vom putea doborî.

Qaidu surâse. Fiica lui, războinica, șamana. Chinggis Han reîncarnat în trupul unei iepe. Numai de-ar fi fost băiat.

Se întoarse spre Tekudai și Gerel, unul prea sfios, celălalt prea îndrăgostit de koumiss-ul negru. Spiritele se jucaseră cu el în viața lui, iar gluma lor fusese aceea de a face din cel mai bun fiu al său o femeie.

Stătu un moment pe gânduri. În cele din urmă, spuse:

— Sunt de acord cu Khutelun. Pentru temperamentul meu e mai potrivit să fiu lup decât oaie. Dar mai întâi trebuie să cercetăm înțelepciunea zeilor, pentru a le afla dorințele. Khutelun, trebuie să te întâlnești cu spiritele ca să le ceri sfatul. Atunci și numai atunci vom hotărî.

Printr-o poartă cu ferecături de fier, bătută în alamă, se intra într-o curte prelungă și îngustă, mărginită de ziduri, unde trandafirii se cățărau pe cărămizile neregulate. Trecură pe sub o arcadă cu friză kufică frântă, albastru pe alb. Apoi, pe o scară strâmtă, tocită de secole, până într-un turn.

Un grup straniu își croia drum pe culoarul întunecos al foișorului de la apus. Locotenentul tătar, cu coiful său de aur înaripat, mergea în frunte, urmat de un om cu chip măsliniu și sutană cu glugă neagră și un gigant bărbos îmbrăcat în del și cizme butucănoase tătărești. Ajunseră la ultimul cat al turnului, unde se opriră la ușa unei camere. Un roi de servitoare chinezoaice stăteau adunate lângă ușa din lemn de nuc cu încrustații, ținându-și capetele plecate și privindu-i pe sub pleoape.

Wilhelm îl trase pe Josseran la o parte, privit de Sartaq cu nerăbdare.

— Ce să fac? gemu el. Nu mă pot ruga pentru o păgână!

— Atunci roagă-te pentru un suflet omenesc ajuns la ananghie.

— Ceea ce-mi ceri e cu neputință!

— Vei jigni de moarte escorta noastră printr-un refuz? fă tot ce poți și speră tot ce poate fi mai bine, căci, după câte cred eu, rezultatul va fi același.

— De ce vorbește în șoaptă? se răsti Sartaq.

— Se teme să nu dea greș, îi răspunse Josseran.

— Vrăjile lui au reușit destul de bine cu Mar Salah. În plus, nimic altceva n-a ajutat-o. Amintește-i că, dacă prințesa piere, s-ar putea să fim nevoiți să lâncezim aici cincizeci de ierni de-a rândul.

— Nu pot să fac asta, repetă Wilhelm.

— E gata odată? șuieră Sartaq.

— E gata, răspunse Josseran.

Sartaq deschise ușa odăii. Josseran îl mână pe Wilhelm înăuntru. Probabil camera servise cândva ca locuință privată pentru un prinț sau o prințesă mahomedană, conchise el, căci era decorată minunat, spre deosebire de chilia lui golașă. Deasupra ferestrelor boltite se întindea o panglică de scriere arăbească, alb imaculat pe albastru-păun, iar pereții din cărămizi de lut ars erau împodobiți cu o friză de ceramică în modele geometrice, sângele-boului pe galben-de-ceară și verde deschis. Prin ferestre se infiltra o lumină gălbuie apoasă.

Miao-yen zăcea pe un pat mare, în mijlocul camerei, părând să doarmă. Decorul mahomedan contrasta cu robele ei chinezești, roșii și aurii. Părea pierdută în încăperea aceea vastă, fragilă ca o pasăre rănită în zăpadă. În colțul camerei ardea un foc, dar crengile de plop ce trosneau nu alungau frigul din odaie.

Cale lungă de la grădinile de vară din Shang-tu.

Sartaq refuză să calce pe prag, temându-se de spiritele care pluteau în jurul trapului lui Miao-yen. Josseran se opri, iar Wilhelm înainta singur spre marginea patului. Privi în jur, alarmat.

— Unde i-s medicii?

— Tătarii nu îndrăznesc să se apropie prea mult de un om beteag, răspunse Josseran. Cu toții se tem că boala e pricinuită de spiritele rele, așa că numai șamanii primesc să intre, măcar, în aceeași cameră. Dar până și propriii ei oameni au fost alungați, pentru că n-o putuseră ajuta.

Wilhelm privi făptura de pe pat. Își linse buzele subțiri și albite.

— Îți spun eu că nu pot să fac asta. N-a primit sfânta taină a botezului.

— Nu ne putem ofensa gazdele! e o povară atât de mare pe care ți-o cer, să te rogi pentru ea? petreci destul din timpul tău în genunchi!

Călugărul era palid precum creta. Ce îl neliniștea așa de tare? se întrebă Josseran. Se temea și el să nu se molipsească? dar dacă boala ei era de felul care se răspândește prin răsuflare, atunci cu siguranță că s-ar fi contaminat și toate servitoarele. În plus, miza era mult mai mare decât buna părere a gazdelor. Pe Josseran îl deznădăjduia s-o vadă pe prințesă într-o asemenea stare. Merita o soartă mai bună decât să moară acolo, în oaza aceea pustie, când

încă nu era decât o copilă. Într-o parte nepătrunsă a ființei lui, Josseran încă mai credea că implorările unui preot, chiar și acelea ale unui cleric atât de veninos cum era Wilhelm, valorau pentru Dumnezeu cât o sută de rugăciuni ale oamenilor de rând.

— Fă pentru ea tot ce poți, spuse el, întorcându-se spre ușă.

Wilhelm îl apucă de mânecă:

— Mă lași aici?

— Ei știu că nu sunt șaman. Numai ție îți mai revine acum să faci minunea.

— Ți-am spus, nu mă pot ruga pentru ea! dumnezeu nu Se va clinti pentru o păgână!

— Nu e decât o biată fată și e bolnavă! mârâi Josseran. Poți măcar să te prefaci că ți-e milă, nu?

Și ieși, închizând ușa grea în urma lui, trântind-o cu un trosnet ce păru să răsune prin tot fortul.

Wilhelm îngenunche lângă pat și începu să recite paternosterul, dar se împiedica de cuvinte și nu putu rosti rugăciunea până la sfârșit. Diavolul era în camera aceea, cu toate ascunzișurile lui puturoase. Putea auzi mârâitul Necuratului, îl vedea rânjind din ungherele umbrite, cunoscându-i prea bine gândurile încă dinainte de a și le cunoaște el însuși.

O privi pe fata de pe pat. Fața îi era scăldată în sudorile febrei. Îi putea simți până și fierbințeala trupului, în frigul din încăpere. Se apropie și mai mult.

În somn se zărește asemănarea morții, iar moartea înseamnă supunere deplină. Gândul îi veni neînfrânat: putea face tot ce voia cu femeia aceea, numai să întindă mâna și s-o atingă, și nimeni n-avea să știe vreodată.

Râvnea să întindă mâna și s-o atingă.

Deodată, simți în piept o apăsare care-i oprea respirația. Acum îi era cu neputință să mai contempleze nemărginirea, să-și îndrepte gândurile spre altceva decât propriile lui imbolduri. Nu era conștient decât de apropierea cărnii ei. Privi în jur, pentru a se încredința că ușa era închisă și în încăpere nu se mai afla nimeni. De ce avea senzația de a fi pândit?

Nesigur, întinse o mână. Parcă n-ar mai fi făcut parte din trupul lui. Și-o studie, fascinat, ca și cum ar fi fost un păianjen enorm și palid, târându-se peste cuvertura patului.

Degetele ezitară, unul lunecă de-a lungul pielii ca de marmură a brațului fetei, apoi se smuci dintr-o dată, ca și cum ar fi fost opărit.

Dar Miao-yen nu se trezi, ochii nu i se deschiseră, ritmul slab și regulat al respirației nu i se schimbă. Din nou Wilhelm privi în jur cu vinovăție, de parcă s-ar fi așteptat să vadă niște ochi privindu-l din cine știe ce cotlon întunecat, gata să-l acuze, să dezvăluie în sfârșit lumii acele părți tainice și rușinoase din el însuși.

Dar, desigur, nu erau decât umbrele și praful, plutind în tăcere prin razele gălbui de lumină ale ferestrelor cu dantelărie sculptată.

Mâna deveni acum mai îndrăzneață, începând să se furișeze iarăși pe pat. Prinse lobul urechii lui Miao-yen înainte de a se retrage scurt, apoi își regăsi curajul, îi mângâie dosul mâinii, ba chiar trase de câteva firișoare aurii de păr de pe antebraț, până se desprinseră din piele, dar fata tot nu tresări.

Wilhelm se ridică agitat, începând să se învârtească prin odaie, cu priviri necontenite spre ușă. Nimeni nu voia să intre în camera bolnavei, spusese Josseran. Tătarii, până și slujnicele ei erau ținuți la distanță ca de cel mai puternic zăvor. Îl auzi pe diavol șoptindu-i să facă tot ce voia, căci nimeni nu avea să știe vreodată.

Nimeni, numai Christos.

— Nu eu am cerut asta, rosti el cu voce tare și-și lăsă capul în piept, frângându-și mâinile împreunate în rugăciune. Dar nu primi nici un răspuns de la Dumnezeu, iar demonii care-l bântuiseră veniră acum să-l ia de-a binelea în stăpânirea lor.

* * *

Valea Fergana.

Transa era provocată cu fum de hașiș și koumiss. Khutelun dansă de una singură în yurta ei, până când spiritele veniră s-o ia cu ele spre veșnicul cer albastru. Și, în cele din urmă, dansă eliberată de legăturile cu pământul, înălțându-se prin văzduh pe spinarea unei iepe negre, departe, departe deasupra solului. Simțea că războinicul barbar, Josseran, era cu ea, și-i simțea brațele în jurul ei pe când se cufunda în îmbrățișarea căscată a norilor.

Visa că alergau călare pe deasupra munților, spre o pășune din înalturi, unde se împreuna cu el în iarba înaltă și bogată a verii. Era o imagine atât de reală, încât chiar și când zăcea pe covoarele groase din yurta ei, pierdută în visare, nările îi palpitau de mirosul lui străin, iar brațele, abdomenul și coapsele îi simțeau căldura trupului.

Ceva fremăta în ea, iar fata gemu și se zvârcoli de durere, pe când în vis un copil însângerat îi luneca afară din trup, bronzat ca un om, dar cu părul roșcovan-auriu al creștinului.

Când se trezi din vis, era dimineață, în yurtă domnea întunericul, iar jăraticul focului se răcise, lăsând doar o aromă slabă și înecăcioasă de hașiș să plutească prin aer. Se ridică în capul oaselor, dârdâind, și privi în întunecime, surprinsă și dezorientată.

Intrase în lumea spiritelor la cererea tatălui ei, cu scopul de a afla voința zeilor cu privire la Aleghu și Ariq Böke. Dar viziunea lui Josseran și a copilului acoperise șoaptele oricăror alte revelații, la fel ca vuietul kalaburan-ului în deșert.

Nu putea înțelege ce i se întâmplase. Lumea visurilor nu-i mai dezvăluise niciodată nimic despre sine însăși, întotdeauna fuseseră visuri ale altora.

Pielea îi era scăldată într-o sudoare rece, iar între coapse se simțea caldă și umedă. Se ridică nesigură pe picioare și ieși cu pași poticniți.

Un corn de lună plutea deasupra colinelor albite de zăpadă. Simți că el era pe-acolo pe undeva, privind la aceeași lună. Acum știa cu certitudine că îi unea o funie de argint și că, într-o zi, vântul avea să sufle polenul spre floare și, la urma urmelor, tot urmau să se reîntâlnească.

Lui Wilhelm îi era limpede că Miao-yen se afla aproape de moarte. De câte ori venise în camera aceea, câte rugăciuni rostise pentru ea, așa cum îi ceruse Josseran? îi prevenise asupra acestui lucru. Fata trăgea să moară, iar Dumnezeu nu s-ar fi înduplecat pentru o păgână sulimenită.

Fața ei era scăldată în nădușeală, cu obrajii înroșiți. Ca focul și respirația nu mai puternică decât cea mai ușoară adiere pe buze. Wilhelm închise ochii și-și acoperi chipul cu mâinile, ca și cum astfel ar fi putut alunga imaginile pe care i le plăsmuia propria închipuire. Ispita devenise prea puternică în el, cum ar fi fost cu putință să i se împotrivească?

Încă o dată întinse mâna, degetele lunecară peste pielea ei, netedă ca ivoriul, înfierbântată de febră. Încurajată de familiarizarea cu acel teritoriu gingaș, mâna își continuă explorările, pentru a se opri în cele din urmă pe bobocul sânului prințesei.

O stavilă dinlăuntrul lui se nărui, căci nu era nimeni care să vadă și nimeni care să știe, nici măcar cea spre care i se îndrepta dorința nu-i putea cunoaște poftele josnice. În tinerețe, fusese constrâns la fel de mult de femei ca și de Dumnezeu, iar acum i se ivise această ocazie, unică în experiența lui, și era neputincios,

vrăjit. Acea prințesă firavă, cu fața ei vopsită în culoarea unui cadavru, i se oferise pe acel altar ca jucăria lui privată, s-o aibă fără a avea de suportat nici un fel de consecințe. În curând, prințesa avea să-și dea duhul în întuneric și orice păcate săvârșea urmau să fie îngropate o dată cu ea.

Sau, cel puțin, așa cugeta glasul din mintea lui.

Își strecură mâna pe sub mătasea cămășii și gâfâi când vârfurile degetelor sale atinseră carnea moale și înfierbântată. Șovăi, înainte de a-și continua cutreierările. Mâna îi tremura, avea gura uscată, mintea golită de orice gânduri în afara senzațiilor acelei clipe, orbită față de mântuire sau rațiune.

Își puse Biblia deoparte, se furișă pe pat și se întinse lângă ea. Îi puse brațele docile pe după umerii lui și-i sărută obrazul pictat. În timp ce umbrele se strecurau prin cameră, se lăsă pradă cumplitelor îndemnuri ale sufletului său.

Ca războinic și cavaler, Josseran se instruise regulat toată viața în disciplina marțială, în lupta corp la corp și în călărie. De îndată ce umărul i se vindecase îndeajuns, învinsese plictiseala inactivității din lunile lungi de iarnă cu un regim autoimpus, păstrându-se în formă cât putea de bine.

În fiecare după-amiază, își lua calul pe maidan-ul de sub fort și se antrena de unul singur, cu spada și lancea. O descoperire pe care o făcuse în bazarul local îl ajutase peste măsură. Aflase că negustorii din partea locului păstrau pepenii atârnându-i în plase, de prăjini din bambus, pentru a rămâne zemoși în tot timpul iernii. Așa că, în fiecare zi, cumpăra câte cinci asemenea fructe de la bazar și le ducea în livada din cealaltă parte a maidan-ului, unde le înfigea în capetele unor pari lungi. Apoi, călărea cu repeziciune printre duzi, încercând să reteze cu spada câte un pepene în jumătate, fără a încetini pasul calului.

Tocmai descălecase de pe armăsarul său negru și îl țesăla cu paleta de lemn pe care o foloseau tătarii. Era calul pe care i-l adusese Khutelun în noaptea evadării din tabăra lui Qaidu. Ținea mult la el, deși nu îl îndrăgea prea mult, fiind un animal iritabil și răutăcios. În sinea lui, îl botezase „Wilhelm”.

Auzi zgomot de copite și ridică privirea. Sartaq venea peste maidan, călărind în stilul acela curios, cu picioarele drepte, specific tătarilor. Când ajunse la livadă, își struni calul și pomi încet printre copacii scheletici. Când văzu în praf resturile fructelor mutilate, ridică privirea spre Josseran, rânjind:

— Dacă voi, creștinii, le veți declara vreodată război pepenilor, ar face bine să se păzească.

— Îmi închipui că-n loc de pepeni e capul tău, replică Josseran. Mă ajută să țintesc mai bine.

Sartaq zâmbi din nou:

— Am vești bune. Șamanul vostru și-a dovedit puterea.

Josseran încercă să-și ascundă surprinderea. Wilhelm îi dăduse de înțeles că prințesa era în pragul morții.

— Se simte mai bine?

— Acel Wey-ram, spuse Sartaq, pronunțând cuvântul „Wilhelm" în stilul tătăresc, cu toate ciudățeniile lui, are mari puteri magice.

Puteri magice. Din partea lui, Josseran credea că prințesa avea să-și revină sau să moară, cum era voia lui Dumnezeu, indiferent de rugăciunile bunului călugăr, dar spuse:

— Nu m-am îndoit niciodată de eficacitatea puterilor lui.

Sartaq nu-și putea ascunde plăcerea și ușurarea. În sfârșit, se întrezărea sfârșitul călătoriei.

— De cum se vor topi zăpezile, vom traversa Acoperișul Lumii spre curtea lui Aleghu, în Buhara. De acolo, vă vom trimite înapoi, spre ținuturile de la apus.

Ținuturile de la apus.

Trecuse mai mult de un an de când nu mai văzuse Acra. Se întreba ce se mai întâmplase acolo în lipsa lui. Cei din escortă nu-i spuneau nimic, poate fiindcă nici ei înșiși nu știau mare lucru. Pentru ei, Outremer era o altă lume, ar fi putut la fel de bine să se afle pe Lună. Oare Hülegü încheiase totuși un tratat cu înalta Curte, și fără eforturile lui Josseran? sau îi cotropise? când ajungeau la Acra, el și Wilhelm, aveau cumva să găsească numai ruine fumegânde?

Josseran nu aștepta deloc cu nerăbdare reîntoarcerea. Trebuia să facă față acuzațiilor călugărului, în fața Consiliului. Faptul că salvase de două ori viața nenorocitului nu avea nici o importanță, pentru bisericosul ăla inflexibil. Ordinul îl putea proteja de Inchiziție, în caz de nevoie, dar contra unui anumit preț. Fără îndoială, aveau să-l silească să-și reînnoiască legămintele, poate chiar să mai stea în Outremer încă cinci ani. Acum se blestema că vorbise atât de deschis și își făcuse din călugăr un dușman.

— Îmi dau seama că gândul de a pleca din Kashgar te amuțește de bucurie, așa că te las cu pepenii tăi, mai spuse Sartaq; apoi, parcă gândindu-se mai bine, adăugă: dacă vezi că te împresurează,

cheamă un ajutor și voi trimite un escadron de cavalerie ca s-o scoți la capăt.

Râse și pomi înapoi spre fort.

* * *

Hazul tătarului nu-l binedispuse deloc pe Josseran. Privi munții din depărtare, strălucind de un alb-înghețat în razele soarelui, și se gândi la Khutelun.

Vreau să arzi la nesfârșit de dorul meu.

Îi trecuse prin minte că încă mai putea să se întoarcă, pe același drum pe unde venise, în munți, înapoi la tabăra lui Qaidu. Asta voia de fapt? chiar s-ar fi ținut de cuvânt, ar fi devenit un proscris de dragul unei sălbatice? dar aceasta nu era decât o nălucire a închipuirii, o fantezie. Dacă se întorcea în Valea Fergana, Qaidu l-ar fi executat, iar de data asta nu-i mai rămânea nici o șansă.

Vreau să arzi la nesfârșit de dorul meu.

Avea dreptate. Avea să ardă de dorul ei, în trup și în suflet, la nesfârșit. Avea să poarte cu el toată viața amintirile îmbrățișării mătăsoase a trupului ei și a mirosului de fum din păr, evocator al libertăților sălbatice pe care aproape le uitase în lumea unde trăia, în prezența întunecoasă și sufocantă a Christosului lui Wilhelm.

Se culcase cu nenumărate femei; mai întâi cu Catherine, apoi, de prea multe ori, cu târfele din Genova, Tripoli și Acra, înainte de a intra în Ordinul Templului. Era sigur că acest lucru nu simplifica mulțumirea trupească pe care o căutase cu ea.

„Totuși, iubirea ține de suflet", își spunea el, „și nu ne putem exprima dragostea decât cu ajutorul trupului. Atunci, ce speranță ne mai rămâne? dumnezeu e un vis, nimic mai mult. Dumnezeu este vântul, ceva ce simțim dar nu putem vedea, întindem mâinile după spirit și ni le tragem înapoi goale. Nu-L putem cunoaște pe Dumnezeu decât cu sufletul și nu putem iubi decât cu trupurile, așa că ne zvârcolim aici pe pământ, ca niște râme scoase din țărână și lăsate să moară la soare. Simțim vântul, tindem spre Dumnezeu, suferim în carne și oase, prizonieri ai lanțurilor noastre, între cer și pământ.

Doar dacă nu cumva Wilhelm și ai lui se înșală și singurul păcat pe care-l purtăm e acela de a nu iubi deloc."

În acel moment, nu tânjea decât să o ia de mână și să fie dus pe spinarea calului ei, peste câmpiile sălbatice. Ea era libertatea lui. Și o pierduse.

* * *

Miao-yen zăcea pe pat, în robele ei de brocart roșu, cu papuceii de mătase în picioare. Era întinsă ca o moartă. Într-adevăr, Wilhelm simțea miros de sudoare și descompunere, pe sub parfumul puternic cu care servitoarele îi unseseră trapul. Lumina palidă a ferestrei îi făcea pielea să pară palidă, aproape străvezie.

Stătu lângă ea mult timp, privind-o, fără a avea încredere în sine însuși să se miște. În cele din urmă, întinse o mână tremurătoare ca să-i atingă fruntea. Era cu neputință. Febra îi trecuse, pielea ei era rece la atingere.

Își îndesă nodul unui deget în gură, pentru a nu i se auzi plânsul. „Ce-am făcut?”

Fata se mișcă și, un moment, Wilhelm se temu că avea să se trezească. Sări în picioare și se retrase de lângă pat până când își simți omoplații pe piatra rece a peretelui.

„Ce-am făcut?”

Auzea peste acoperișurile orașului ecourile strigătelor unui preot mahomedan, infernala cântare a necredincioșilor reverberând dinspre munții albaștri și îndepărtați, până când păru să umple încăperea, asurzindu-l.

Niciodată nu se așteptase să vadă miracole în viața lui lumească. Biblia, Cuvântul credinței sale, i se întipărise în gândire ca o fantastică lume de dincolo pe care o afirma, dar de care se și temea. Tocmai depărtarea ce-o despărțea de lumea locuită de el era aceea care-i dădea putere. Și totuși, se întâmpla o minune, făcută de mâna lui. Dumnezeu își pusese mâinile pe prințesa păgână pentru a-l contrazice și, da, ca să-l pedepsească.

Altminteri, de ce ar fi hotărât Dumnezeu s-o salveze pe femeia aceea tocmai atunci?

Căzu în genunchi și începu să se roage din nou, atât pentru propriul suflet, cât și pentru al fetei. Și se rugă astfel, pentru propria mântuire, pe atât de fierbinte pe cât sufletul său tânjea după moartea lui Miao-yen, căci numai o dată cu pieirea ei putea fi sigur că păcatul lui de moarte avea să rămână nedescoperit.

Miao-yen stătea așezată pe patul mare de lemn, cu pudra cosmeticalelor dându-i feței sale o paloare de moarte. Era îmbrăcată într-un capot de brocart carmin cu brâu negru precum cărbunele, iar în păr avea agrafe de fildeș și aur. Acum, că se simțea bine, servitoarele o înconjurau încontinuu, agitate ca niște cloști.

Privea din turn peste oraș, un labirint de alei și acoperișuri de chirpici plate, întrerupt doar de jumătatea de cupolă a unei biserici

mahomedane și de streșinile cuprinzătoare ale unui templu. Deasupra câmpiei plutea un plafon de nori coborât, furtuna năvălind dinspre miazăzi, cu un vânt aducător de nisip care vâjâia prin oraș. Flăcările opaițelor licăreau în mii de ferestre, peste după-amiază plutind un asfințit timpuriu.

Josseran și Wilhelm fură introduși în cameră de una dintre domnișoarele de onoare ale prințesei și se opriră unul lângă altul la picioarele patului.

— Mă bucur să văd că ți-ai revenit, domniță, spuse Josseran.

Miao-yen încercă să surâdă.

— Mulțumită magiei lui Tatăl-Nostru-Carele-Ești-În-Ceruri.

Josseran se întoarse spre Wilhelm:

— Te laudă pentru că i-ai salvat viața, frate Wilhelm. Îți aduce mulțumirile ei.

I se păru că preotul primea vestea altfel decât cu obișnuita lui înfumurare. Ba chiar, părea stânjenit în chip straniu. Strângea în pumn un mic crucifix de lemn, mișcându-și încontinuu degetele, ca pe niște viermi albicioși palizi.

— Spune-i că Dumnezeu a voit să trăiască.

Josseran reveni spre Miao-yen, traducându-i cuvintele lui Wilhelm. Convorbirea lor continuă apoi, cu murmure scăzute.

Într-un târziu, Josseran zise:

— Vești bune, călugăre. Ar dori s-o botezi în sfânta noastră religie.

Wilhelm păru să fi primit o palmă. Se albi la față.

— Nu pot.

— Nu poți? se holbă Josseran la el.

— Am instruit-o atât de mult pe cât îmi stătea în putință. Trebuie să se roage și să-l mulțumească lui Dumnezeu pentru izbăvirea ei, dacă asta-i e dorința. Dar nu sunt convins de sinceritatea credinței ei, așa că nu-i pot da sfânta taină a botezului. Nu mai am timp de pierdut cu acești păgâni.

— Dar vrea s-o ajuți! ai aici un suflet care cerșește binecuvântarea lui Christos! îți cere să fie prima ta convertită! nu asta ți-ai dorit tot timpul, de când am ajuns în Cathay?

— Ți-am spus ultimul meu cuvânt în chestiunea asta, replică Wilhelm și, răsucindu-se pe călcâie, ieși în fugă din cameră.

Se lăsă o liniște șocată. Josseran se uita după el, uluit. Era conștient că Miao-yen și slujnicele ei îl priveau, fără să poată înțelege, desigur, ce se întâmplase între el și călugăr, dar fără

îndoială că deduseseră din reacția lui Josseran destul ca să știe că prințesa fusese insultată.

— Tatăl-Nostru-Carele-Ești-În-Ceruri s-a supărat pe mine? întrebă într-un târziu Miao-yen.

Josseran era prea uimit ca să vorbească. După câteva momente, se bâlbâi:

— Nu știu ce s-a întâmplat cu el, domniță.

— Nu dorește să-l ador pe acel Papă, așa cum m-a învățat?

— Nici nu știu ce mai dorește.

La drept vorbind, comportamentul lui Wilhelm devenise din ce în ce mai imprevizibil de când plecaseră din Shang-tu. Poate că întâlnirea cu moartea, în deșert, îi răsturnase balanța minții.

— Poate-l rogi să se întoarcă aici, spuse ea. Nu vreau să fie supărat pe mine.

— Sunt convins că nu poate fi supărat pe tine, domniță.

— Și totuși, așa pare.

Josseran nu știa ce să-i mai spună. Fratele Wilhelm avea darul de a smulge umilința din fălcile triumfului.

— Mă bucur să văd că te-ai însănătoșit, murmură el.

— Ca să pot da fuga la soțul meu?

— Precum spui.

Își bătea joc de el, își râdea de sine însăși? îi era imposibil să cunoască gândurile acelei prințese enigmatice. Prin fereastră, auzi hărmălaia de behăieli ale oilor cu cozi groase, pe stradă, în drum spre târg și măcelar. Poate că prințesa aceea tătăroaică oloagă le înțelegea calvarul.

— După ce ne-am despărțit, în grădinile tatălui meu în Shang-tu, n-am crezut să te mai văd vreodată.

— Și mie mi-a fost dor de conversațiile noastre.

— Îți mai amintești când l-ai numit pe tatăl meu uzurpator?

— Ai spus că puterea e aceea care face un împărat, nu legitimitatea.

— Ți-am spus că tatăl meu avea să învingă. Acum vezi cum merge? și-a și izolat fratele. L-a câștigat pe Aleghu făgăduindu-i Il-Hanatul Chaghadai ca propriul domeniu, numai pentru prețul neutralității în războiul care urmează. Ce-i poate oferi Ariq Böke? numai cereri necontenite de oameni și biruri pentru oastea lui. Cu Aleghu de partea tatălui meu, Ariq Böke rămâne izolat, fără alimente, fără arme, închis în stepele pe care le declară ale lui. Aleghu și-a dat seama încotro bate vântul. În curând, la fel vor face

și ceilalți.

— Iar Aleghu e într-adevăr foarte norocos să te câștige și pe tine din aceeași târguiala.

— Eu nu sunt decât scuza tatălui meu pentru a-i ceda atât de mult din împărăție unui alt prinț. E o manevră politică. Și tot din cauze politice n-am murit. Ar fi fost dificil pentru Fiul Cerului.

— Mă încred că noul tău soț se va purta frumos cu tine, spuse cu prudență Josseran, încercând să-și ascundă mila pe care i-o stârnea situația ei.

— Și chiar dacă n-o face, tatăl meu tot va rămâne împăratul chinezilor. Așa că, ce contează?

Josseran privi biserica mahomedană încadrată în fereastra dinspre miazăzi, zidăria albită, fațada cu inscripții coranice, în culoare albastră-păun pe alb. O prințesă de neam tătar crescută în stilul chinez era trimisă acum să trăiască printre prinții mahomedani. Mai exista pe lume o copilă atât de singură?

— Nu mă îndoiesc că noul tău han își va da seama că i s-a trimis un dar mai prețios decât aurul.

— Cine știe ce părere va avea despre o fată cu picioare-crini? închise ea ochii, lăsându-și capul la loc pe pernă. Dar acum am obosit. Boala mi-a secat toate puterile. Te rog să pleci. Vorbește cu Tatăl-Nostra-Carele-Ești-În-Ceruri și spune-i că vreau să aflu mai multe despre vrăjile lui.

— Negreșit am să vorbesc cu el, domniță.

Și o părăsi pe copila aceea boită, acea piesă de pe eșichierul regilor. Deși rugăciunile călugărului o salvaseră din ghearele morții, numai timpul avea să arate dacă această soartă fusese cea mai îndurătoare.

Valea Fergana.

Yurtele fuseseră încărcate pe kibitka-uri, căruțele-corturi, iar turmele imense de oi și capre ridicau nori de praf peste câmpie. Iarna cea lungă luase sfârșit și clanul se pregătea pentru migrația de vară spre pășunile munților.

Qaidu stătea călare pe cal, supraveghind pregătirile. Buzele i se strânseseră într-o linie subțire ca un arc, în barba căruntă. Privea neclintit drept înainte, având căciula de hermină cu clape pentru urechi trasă îndesat pe cap.

Khutelun se apropie să-l salute, pe iapa ei albă. Purta însemnele șamanice, o robă cu glugă albă, o togă și un toiag.

— Vorbit-ai cu duhurile? o întrebă el.

— Vorbit-am.

— Și ce-ai văzut în cea lume?

Khutelun nu-i putea dezvălui că, de astă dată, puterile ei vizionare o părăsiseră, așa că nu-i spuse decât ceea ce prevăzuse cu intuiția ei:

— Am văzut un război fără de sfârșit. Am văzut imperiul lui Chinggis Han fărâmițându-se în numeroase regate, așa cum era înainte-vreme.

Qaidu o privi lung:

— Ne vezi pe noi părăsind stepa Fergana în mâinile lui Aleghu?

— Văd că fugim ca o haită de lupi, numai pentru a reveni noaptea, să-i răpim pe cei slabi și mici și să nu lăsăm o clipă de răgaz nimănui de pe Acoperișul Lumii.

Qaidu căzu pe gânduri, cu chipul posomorât.

— Khubilai a trimis-o pe una dintre fiicele lui la Buhara, ca mireasă. Acest lucru va asigura alianța între ei, prinzându-ne pe toți în gheara lor, ca pe o pasăre în pumn. În prezent, această prințesă se află la adăpost între zidurile fortăreței din Kashgar, dar curând va pomi peste munți spre Buhara, la nuntă. Aleghu a trimis un mingan din cavaleria lui s-o escorteze.

Privi dincolo de munți, ca și cum ar fi putut să le vadă fluturarea stindardelor. Propriul steag din coadă de yak fâlfâia în vânt.

— Aș dori să nu ajungă la destinație.

— Dă-mi voie mie, șopti Khutelun. Pune-mi sub comandă cinci jegun-uri de călărești de-ai tăi și am s-o opresc.

Un zâmbet se ivi încet pe buzele hanului.

— Mă așteptam să spui asta.

Tăcu mult timp, dar Khutelun știa care avea să-i fie răspunsul.

— Te vei duce, zise el. Te vei duce și vei avea grijă ca Aleghu să-și primească noua mireasă fără cap. Ești în stare?

— Sunt, îi făgădui ea.

Wilhelm îl găsi pe Josseran în grajd, așezat pe o troacă de piatră, rezemându-se cu toată greutatea pe spada vârâtă în teacă. Mantaua îi stătea adunată în jurul umerilor.

Când auzi pașii călugărului prin întuneric ridică privirea, dar nu se mișca.

— Știam că aveam să te găsesc aici, spuse Wilhelm.

Josseran fu surprins de intuiția preotului.

— De unde-ai știut? răsună cu ecou glasul său prin încăperea

înaltă și boltită.

— Un an de zile am petrecut în compania ta, așa că mai știu și eu câte ceva despre tine, templierule. Știu că plănuiești să mă lași aici, printre acești păgâni. Aveai de gând să fugi la noapte sau mi-ai fi făcut cinstea unui rămas-bun înainte de plecare?

— Niciodată n-am înțeles la ce folosesc cuvintele de despărțire. Și nici nu mai ai nevoie de mine, frate Wilhelm. Oamenii aceștia nu-ți vor face nici un rău. Ești ambasador al Papei, iar pentru ei ambasadorii sunt sacri.

— Ai fost însărcinat cu protecția mea până ne întoarcem nevătămați la Acra.

Josseran oftă. Da, aceasta fusese misiunea lui – și ce mai povară se dovedise a fi.

— De ce n-ai acceptat să botezi fata?

— Nu e pregătită.

— Ce importanță are asta pentru noi?

— Ce importanță ar avea, dacă nu primim recunoașterea împăratului Khubilai?

— Ești călugăr. Vocația ta este sufletul, nu politica.

— Nu catadicsi să discuți cu mine, templierule. Prințesa ta susține că-L iubește pe Christos, dar sufletul ei nu înțelege nimic despre Dumnezeu. Tot păgână este.

— Și, totuși, a cerut învățătură și alinarea botezului, iar tu i-ai refuzat-o.

Wilhelm rămase tăcut.

— Nu te înțeleg.

— Fiindcă vocația ta e războiul, nu religia. Eu, unul, nu-ți înțeleg preocuparea asta neașteptată față de o prințesă păgână. Din această cauză te-ai hotărât să pleci la noapte, fără mine?

O lungă tăcere. Aburii răsuflării lor se risipeau în umbră. O băltoacă de apă înghețase neagră pe pietre, la picioarele lui Wilhelm. Josseran se înfioră și-și trase mai strâns mantaua pe umeri.

— Ei bine? insistă Wilhelm.

— Am treizeci și unu de ani. Dacă rămân în Outremer, cu războaiele și bolile sale, mai pot aștepta încă zece ani de viață, cel mult. Sau ar fi mai bine, poate, să mă întorc în Languedoc? acolo nu mă așteaptă nimic. Am vândut cea mai mare parte a pământurilor și averii mele, pentru pelerinaj. Am văzut Țara Sfântă, mi-am obținut ispășirea păcatelor. Ce altceva îi mai rezervă viața lui Josseran

Sarrazini?

— Ce altceva? datoria ta față de Dumnezeu. Ai fost însărcinat cu întoarcerea în siguranță a legatului papal la Acra. Acolo, va trebui să raportăm la Haute Cour tot ceea ce am văzut și auzit. Și încă mai ai cuvântul lui Khubilai pentru un tratat împotriva sarazinilor.

— Te-a orbit atât de rău religia încât nu mai vezi? pe împărat nu-l interesează afacerile din afara războiului cu fratele său. Acum mi-e limpede că am bătut drumurile degeaba. Chiar și dacă nu ne mai întoarcem niciodată, puțin va conta pentru istoria Ierusalimului.

Wilhelm tăcu. Ceva râcâia în ungherele întunecoase, un șobolan poate, ieșit la pradă în noapte. Umbre și piatră, miros de bălegar și apă sălcie. Lumina argintie cădea spectral peste pietre.

— S-au jucat cu noi, Wilhelm, continuă Josseran. De la bun început. Hülegü știa deja că Marele Han murise. N-a vrut decât să câștige timp, să vadă dacă succesiunea avea să fie contestată de frații lui, cum într-adevăr s-a întâmplat. Acest război dintre ei a frânt autoritatea Hanului Hanilor, așa că mesajul pe care-l avem de la Khubilai nu mai înseamnă acum nimic. Hülegü e liber să trateze cum poftește, iar Fiul Cerului nu are nici o autoritate asupra lui. Totul trebuie să fie luat de la capăt.

— Ai depus un jurământ în fața lui Dumnezeu că mă aduci teafăr la Acra, repeta Wilhelm.

— Cărui Dumnezeu I-am jurat? dumnezeului din Ierusalim? dumnezeului mahomedanilor? sau Dumnezeului tătarilor? n-am văzut niciodată asemenea zei cum am cunoscut în ultimul an.

— Blasfemie! nu există decât un singur Dumnezeu. Datoria ta este aceea de a mă escorta până la capătul călătoriei și asta vei face! avem multe de raportat despre statul tătarilor și încă mai există șanse de a-L putea păstra pe Christos în țările acelea necredincioase! nestorienii, cel puțin, pot fi absorbiți la loc în Sfânta Maică Biserica! ți se pare o nimica toată?

— Ascultă ce vorbești! te tocmești pentru sufletele oamenilor ca într-un bazar, ca evreii la piață în Acra!

— Iar tu alergi după vrăjitoarea ta ca un flușturatic fără tuleie intrat prima oară-n viața lui la bordel! asta ai de gând, templierule? îți spun eu, dacă ieși acum pe porțile astea, au să te ucidă. Vei ajunge nu numai dincolo de orice ajutor din partea creștinătății, ci și în afara ajutorului lui Dumnezeu însuși.

Când Josseran nu-i răspunse, continuă:

— Rămâi cu mine la Acra și nu voi spune Inchiziției nimic despre blasfemiile tale.

Calul lui Josseran, înșeuat pentru drum, tropăi din copite, undeva în întuneric.

— De ce anume ți-e așa de frică, Wilhelm?

— Nu mi-e frică de nimic, replică Wilhelm, dar Josseran îi distinse tremurul din glas.

— Dârdâi de groază să mergi de-aici încolo fără mine.

— Te umfli în pene. Du-te, dacă ții cu tot dinadinsul. Dar ține minte un lucru. Dacă pleci din Kashgar în noaptea asta, îți părăsești pentru totdeauna neamul și Îl trădezi pe Dumnezeul unic și adevărat, Mântuitorul tău personal. Vei fi pierdut în lumea asta și în

cealaltă.

Și se răsuci pe călcâie, ieșind cu pas apăsat în întuneric.

* * *

După plecarea lui, Josseran rămase mult timp nemișcat în penumbră. Într-un târziu, se ridică în picioare, cu mișcări greoaie, ca ale unui om care a umblat toată ziua fără să se odihnească. Își găsi calul și-și rezemă capul de greabănul lui, inspirând mirosul de animal și piele. Simți mușchii poneiului tresărind sub barba lui.

Wilhelm avea dreptate. Qaidu și tâlharii lui aveau să-l omoare, dacă se întorcea la ei. Acum, singurele sale speranțe se găseau printre ai lui, în supunerea față de propriul Dumnezeu. Începu să descheie chinga șeii, învins de credință, ca și de rațiune.

Miao-yen urmărea pregătirile de la fereastra odăii ei din vârful turnului de la apus. Curtea era plină de oameni și cai, în cea mai mare parte oștenii din armata neregulată a lui Aleghu, în blănurile lor brune, cu tolbele de lemn în spinare, țepoase de puzderia săgeților, gata pentru orice luptă pe drum. Forțele lor erau întărite de oameni din kesig-ul tatălui ei care o însoțiseră de la Shang-tu, cu armurile lor din lame asemenea unor platoșe de scarabei, iar ofițerii purtând zale și căști cu aripi de aur.

În toiul învălmășelii, îl văzu pe barbar șezând nemișcat pe armăsarul său galben, lângă el cu ciudatul om sfânt cu chipul său smead, în sutana neagră cu glugă ce-l făcea să arate atât de trist.

Se cutremură. Tatăl-Nostru-Carele-Ești-În-Ceruri îi salvase viața, și totuși acum refuza să-i vorbească măcar. Nu înțelegea cu ce îl supărase.

Gândul călătoriei n-o bucura. Deși își revenise după febră, îi era rău de la stomac și în luna aceea nu-i cursese sângele. Presupunea că din pricina bolii. De asemenea, o dureau sânii și-i erau umflați, dar se codea să pomenească o problemă atât de delicată, până și față de servitoare.

Fetele o ajutau să-și înfășoare picioarele-crini pentru călătorie. Două dintre ele îi scoaseră pantofii de mătase brodați, apoi desfăcură cu grijă legăturile lungi de pânză, metri și metri de-a rândul. Gemu în tot acel timp și aproape plânse de ușurare, ca întotdeauna, când fețele fură în sfârșit înlăturate.

Își privi membrele mutilate, cu silă și dezgust. Sub bandaje nu se găseau, așa cum își închipuiau bărbații, picioarele unei fetițe. Fără acoperitori, erau niște picioare monstruoase. Labele fuseseră strivite, iar degetele stăteau încârligate înăuntru, sub scobitura

tălpii. Carnea putredă atârna de pe ele în fâșii prelungi.

Scânci pe când era spălată pe picioare, căci chinurile nu slăbeau cu timpul. În vremea acelei operațiuni, își ținea o floare la nas, pentru a nu simți mirosul. Când terminară în sfârșit, slujnicele înlocuiră legăturile cu fețe proaspete de pânză.

Îndura procesul într-o agonie tăcută. Atât despre viața ei de prințesă de neam regal. „Pentru o femeie din lumea tatălui meu", își spuse, „nu se întrezărește nici o zare luminoasă, numai o priveliște a durerii, cu smalțul plăcerilor mărunte care nu mă bucură câtuși de puțin."

* * *

Josseran stătea țeapăn în șa, așteptând ca porțile fortului să fie deschise. Grupul lor era înghesuit strâns în curte, iar tătarii răspândeau un miros înăbușitor, amestec iute de cai, piei de capră și trupuri nespălate, făcându-l aproape să verse, chiar și după atâta timp petrecut în mijlocul lor. Șamani cu ochi pierduți treceau prin forfota de oameni și cai, stropind pământul și crupele animalelor cu lapte de iapă. Erau niște făpturi scârboase, cu păr și bărbi încâlcite, cu robele albe pătate de noroi, țipând incantații spre cer.

Privi spinarea lui Wilhelm. Lâna aspră a sutanei era mânjită de pete umede. Iarăși fusese la fag, se părea, să se flageleze pentru cine știe ce infamie cunoscută numai de el însuși și Dumnezeu. Cât își mai dorea să nu-i fi apărut niciodată înaintea ochilor.

Porțile ferecate cu fier se deschiseră scârțâind, iar avangarda porni. Ofițerul întoarse coloana spre dreapta, în direcția norocoasă, înainte ca șirul să se îndrepte, călărind spre munți. O căruță, acoperită cu mătăsuri, blănuri și hermină albă, îi urmă, purtând palanchinul regal al prințesei Miao-yen, după care veneau căruțele cu domnișoarele de onoare.

Josseran și Wilhelm mergeau în coada convoiului, cu restul cavaleriei lui Sartaq. În tot timpul acelei zile, urmară caravana prin oaza Kashgar, pe drumuri lungi mărginite de plopi, pâlcuri de colibe din chirpici și livezi cu caiși.

Deodată, la un semnal, Sartaq și cei din kesig-ul său cotiră spre sud-vest, unde se zărea galeria albastră a munților. Restul caravanei, ostașii lui Aleghu și căruțele prințesei își continuară drumul, către miazănoapte, prin trecătoare.

Galopară peste un deșert de pietre negre, cu munții nemăsurați înălțându-se acum în fața lor. Josseran își îndemnă calul după Sartaq și îl ajunse din urmă. Sartaq rânji.

— Ce e, barbarule? strigă el.

— Nu e înțelept să ne despărțim forțele, răcni la el Josseran, peste șuierul vântului și ropotul de copite.

— Iar dacă inamicul e la fel de înțelept, răspunse Sartaq, nici o clipă nu va presupune că ești nătâng!

— Ce vrei să spui?

— Trupele lui Qaidu ne așteaptă în munți! știm că sunt acolo, dar ei nu știu că am aflat. Așa că le-am întins o cursă. Când caravana va ajunge în Valea Ciobanilor, va fi o țintă foarte ispititoare. Însă noi vom fi ocolit deja prin trecători, pentru a aștepta pe podiș. Dacă Qaidu își aruncă oamenii în ambuscadă, îi vom decima!

— Puneți în pericol viața lui Miao-yen!

— Miao-yen e tot în fortăreață! în palanchin nu sunt decât arcașii lui Aleghu, râse Sartaq, nerăbdător să înceapă lupta pe care el însuși o ticluise, încântat de propria șiretenie. Dușmanul vede ceea ce vrei tu să-i arăți! noi am ales terenul de vânătoare. O dată ce-l prindem în capcană pe Qaidu, munții ăștia vor fi din nou siguri pentru trecerea caravanelor noastre!

Josseran rămase în urmă, lăsându-l pe Sartaq să galopeze înainte. Era impresionat de viclenia tătarilor. Dar o parte din el simțea și o tristețe negrăită și, da, spaimă. Se ruga ca, dacă Qaidu își trimisese călăreții în cursa întinsă de Sartaq, Khutelun să nu fie printre ei, pentru a muri în Valea Ciobanilor.

Khutelun și călăreții ei așteptau în umbrele negre ale molizilor. Colinele cafenii sclipeau sub o pătură de ceață care acum se topea încet, o dată cu urcușul soarelui pe cer, la răsărit. Un minaret și un șir de plopi se înălțau din negură, în capătul îndepărtat al văii.

Așteptaseră toată dimineața, dar pe drum nu se zărea nici o mișcare, singurul trecător fiind un măgar încărcat cu lemne de foc, mânat de un plod desculț, cu un băț.

În sfârșit, văzură în depărtare caravana, cu lăncile și spadele lucind în soare. Pe măsură ce convoiul se apropia, Khutelun reuși să distingă kibitka-urile care purtau palanchinurile princiare. În spatele căruțelor venea restul escortei, încă trei jegun-uri de cavalerie.

Din cine știe ce motiv, își despărțiseră forțele, războinicii mai disciplinați din kesig luând-o pe drumul dinspre miazăzi. Joss-ran și șamanul său erau cu ei. Khutelun își îngădui un zâmbet. Așadar, scăpase cu viață. Bănuise că așa avea să se întâmple.

De ce-și despărțiseră forțele? pe drumul din miazăzi, trecătorile erau mai abrupte și nepotrivite pentru căruțe. Poate doreau să-i ducă mai repede pe creștini. Indiferent din ce motiv, era în folosul ei, căci acum se confrunta cu un inamic de aceeași putere. Surpriza avea să încline cumpăna în favoarea ei și faptul că nu urma să fie o luptă obișnuită. Scopul ei nu era acela de a câștiga teren, ci de a le-o răpi pe fiica lui Khubilai, fie capturând-o, fie prin spadă. Aveau să lovească repede și să se retragă în munți.

Khutelun scoase spada. Toată dimineața nu reușise să se dezbare de un adânc sentiment de rău augur. Premoniția nu avea nume și nici o viziune n-o însoțea. „Poate că", își spuse ea, „e prevestirea propriei morți."

Se cutremură și reveni la cai, așteptând cu nerăbdare sub copaci.

* * *

Sartaq stătea cocoșat ca să se apere de frig, cu faldurile închise la culoare ale mantalei lungi atârnând peste coastele calului. Barba sa rară era îmbrobonată cu gheață, iar răsuflarea îi plutea albă prin aer. Războinicii lui așteptau în umbrele strâmtorii, pe poneii lor mici și lați în umeri, fiecare chip fiind înconjurat de o coroană de blană, cu săgețile ieșind din tolbele de lemn, la spate. Un drapel triunghiular atârna moale de lama lucitoare a unei lănci.

Îi vedeau pe atacanții lui Qaidu așteptând chiar sub lizieră, în cealaltă parte a văii. Sartaq se întoarse spre Josseran, cu un rânjet de lup:

— Vezi? ți-am spus eu că nu se puteau abține.

Josseran nu răspunse. Se rezemă de greabănul calului, căutând vreo fluturare de mătase purpurie în pâlcul îndepărtat de călărești, dar îi era cu neputință să distingă ceva, se aflau la prea mare distanță.

* * *

Khutelun stropi pământul cu koumiss din coburul de piele al șeii, chemând ajutorul Cerului împotriva dușmanilor. Închise ochii și încercă să asculte spiritele, dar neliniștea care o stăpânise toată ziua îi amorțise toate puterile vizionare. Visul cu Josseran și copilul cu păr roșcat o zguduise adânc. Ridică ochii spre Cerul Albastru, cu fața crispată de nedumerire. Ceilalți tătari o priveau, tulburați de nehotărârea ei.

— Ce încercați să-mi spuneți? șopti.

Joss-ran se îndepărtase spre miazăzi. N-avea să-l mai vadă

niciodată. Visul nu putea arăta viitorul, probabil că era calul alb al dorințelor ei ascunse. Acum, se părea că acel barbar îi răpise până și darul clarviziunii.

Își alungă simțământul de letargie care o cuprinsese și sări în șa. Caravana venea alungită pe fundul văii, sub ei. Nu mai puteau amâna momentul.

Ridică un pumn în văzduh, dând semnalul de atac.

Călăreții năvăliră dintre copaci, iar larma strigătelor lor de război se răspândi limpede peste vale, prin aerul cristalin. Josseran îi privea într-o tăcere înverșunată. Când omul nu este el însuși în pericol, își spuse, gândul măcelului are ceva cumplit de amar.

Sartaq ridică o mână, așteptând cele două forțe să se angajeze în luptă, pentru a se asigura că războinicilor lui Qaidu n-avea să le rămână o cale de retragere sigură.

— Pentru fratele meu, murmură.

Josseran nu-și lua ochii de la șirul subțire și negru de călăreți care galopau în josul pantei verzi. Și văzu tocmai lucrul de care se temuse, fulgerul de mătase purpurie.

Khutelun. Dintr-o dată, gura i se uscă.

— Voi rămâneți aici, îi spuse Sartaq. Vă las zece oameni de-ai mei ca escortă. Veți fi în siguranță.

Coborî mâna, iar tătarii se repeziră pe povârniș, de-a lungul văii, cinci sute la număr, fiecare în armură de piele fiartă, cu arcurile la spate și vârfurile de oțel ale lăncilor sclipind în soare.

— Ce se întâmplă? strigă Wilhelm.

— Ostașii lui Qaidu au atacat caravana, mârâi Josseran, dar Sartaq le-a întins o cursă.

Își mână calul câțiva pași înainte. Șoptind o sudalmă printre dinți, se aplecă înainte în șa.

— Ce-ai spus? îl întrebă călugărul.

— Khutelun. Asta am zis, Khutelun.

— Cum?

— Khutelun e aici.

— Vrăjitoarea?

Josseran își duse o mână la piept, spre crucea simplă de lemn pe care o purta pe sub cămașa din mătase. Și-o smulse de la gât cu o violență neașteptată, o ridică la buze și o sărută pentru ultima oară. I-o aruncă preotului:

— Roagă-te pentru mine, frate Wilhelm.

Wilhelm se holbă la cruce, apoi spre Josseran. Avea chipul palid

de uimire.

— Ce ți-ai pus în gând?

— Nu știu de ce-a fost așa de amuzant pentru Dumnezeu să mi te-aducă în cale, dar nu pot spune că-ți voi duce dorul când nu vom mai fi împreună. Totuși, îți urez să ajungi cu Dumnezeu la Acra.

— Templierule!

— Nu-mi pot face canonul. Dacă sunt osândit, atunci osândit să fiu. Mi-am încălcat deja jurământul de castitate, cu gândul, ca și cu fapta. N-ai să mă mai vezi.

Își îndemnă calul în josul grohotișului cenușiu, după cavaleria lui Sartaq.

— Josseran! urlă Wilhelm după el.

Tătarii din escortă fuseseră luați prin surprindere. Atenția lor era îndreptată complet spre bătălia care avea loc la un li distanță. Auziră strigătul lui Wilhelm și întoarseră capetele. Dar, de-acum, Josseran se îndepărta deja în galop și era prea târziu ca să-l mai oprească.

Khutelun galopa prin rândurile dese ale cavaleriei lui Aleghu, înconjurată de mangadai-ii lui Qaidu, „Aleșii lui Dumnezeu", cu toții hotărâți numai să ajungă la prada care-i aștepta în căruțe. Oamenii lui Aleghu le ieșiseră în întâmpinare, dar repeziciunea atacului îi luase pe nepregătite și zeci dintre ei zăceau deja în iarbă sau pe prundișul din apa mică a râului, uciși sau răniți de prima salvă de săgeți. Khutelun și avangarda sa goneau printre ei, prin jurul lor, ocolind luptele individuale, interesați numai de kibitka-uri și conținutul acestora.

Se aflau la o duzină de pași, când perdelele se despărțiră. Khutelun scoase un strigăt de avertisment, dar acesta se pierdu în larma de urlete și copite. În locul prințesei, prada care trebuia să-i aștepte după perdelele de mătase ale litierei regale, se aflau arcașii lui Aleghu.

Trase de frâu, încercând să-și întoarcă din drum calul, dar era prea târziu.

Auzi șuierul săgeților și, de jur împrejurul ei, mangadai-ii izbucniră în țipete, apucându-se de răni. Câțiva alunecară de pe cai. Propria iapă fu nimerită în umăr de o săgeată și se cabra pe picioarele dinapoi.

Avu nevoie de toată dibăcia pentru a se ține în șa. Chiar în timp ce se chinuia să nu scape căpăstrul, își ridică arcul la umăr și slobozi două săgeți spre arcașii rânduiți în palanchin. Știa că nu

avea nici o speranță. Atacul fusese oprit, forța se pierduse.

Prada lor nu era acolo.

Își mână calul în direcția opusă caravanei, știind că pricina neliniștii care nu-i dăduse pace toată dimineața fusese mai mult decât o prevestire a propriei morți. Era anunțarea dezastrului. Privi în susul văii, știind ce avea să vadă. Un rând negru de călăreți coborau prin luncă, urmând ca în câteva momente să-i lovească din flanc. Acum înțelegea în ce capcană căzuse.

De peste tot din jur se auzeau strigătele oamenilor ce se chinuiau și mureau, dangătele de oțel pe oțel, sute de lupte strânse având loc pe toată întinderea încăierării. Porni la galop în susul văii, își găsi mesagerul și îl puse să tragă în văzduh săgețile cântătoare care vesteau retragerea.

Dar știa că era prea târziu, mult prea târziu.

* * *

În timp ce cavaleria lui Sartaq se năpustea în liniile de luptă, Josseran văzu rămășițele răzlețite ale jegun-ilor lui Khutelun rupând rândurile, pentru a se avânta spre poalele colinelor. O luă la galop în jurul înălmășelii, zări o fluturare de mătase purpurie, o călăreață gonind peste panta muntelui, adunându-și în jurul ei oștenii rămași. Se îndrepta spre liziera din latura de miazănoapte a văii.

Războinicii lui Sartaq trăgeau valuri-valuri de săgeți din șa, pe urmele ei. Josseran văzu câțiva camarazi de-ai lui Khutelun rostogolindu-se de pe cai.

Se alătură urmăririi, plescăind prin vad, cu speranța de a-i ajunge din urmă.

Mai avea vreo două sute de pași până la liziera copacilor.

Khutelun se răsuci în șa. Retragerea se destrămase într-o serie de urmăriri separate. Acum era singură, doi călăreți o fugăreau în susul povârnișului, cu armurile de lamele identificându-i ca oameni din kesig-ul lui Khubilai. Și câștigau teren.

Încă o săgeată se înfipse în crupa iepei, care necheză, gata să cadă. Khutelun trase de hățuri s-o stăpânească.

Privi din nou în urmă și văzu că un al treilea călăreț se alăturase urmăritorilor.

Adăpostul negru al brazilor părea la o depărtare de neatins.

* * *

Poneiul galopa mâncând pământul, peste terenul neregulat. Făcea tot ce putea că să nu-i piardă. Goana peste vale îl scosese

aproape în calea a doi ostași din kesig, iar acum era în spatele lor, destul de aproape ca să-i atingă. Îl văzu pe călărețul mai apropiat de el ridicând arcul la umăr, ochind.

Josseran lovi înnebunit cu spada, mânat de disperare. Lama tăie pielea de pe crupa calului. Poneiul kesig-ului necheză ascuțit și se smuci, abătând săgeata. În timp ce Josseran se repezea pe lângă el, arcașul privi peste umăr, cu chipul schimonosit de furie și mirare.

Josseran dădu lateral cu garda spadei și îl răsturnă din șa.

* * *

Mai erau doar o sută de pași până la marginea pădurii, unde pedestrimea neagră a chiparoșilor părea să șiroiască în josul muntelui spre ea. Khutelun știa că acolo dușmanii aveau să-i piardă urma.

În clipa aceea, calul ei se împiedică și căzu greoi la pământ.

Furiosul auzi un strigăt în spatele lui și se răsuci în șa. Ambasadorul barbar! ce căuta acolo? ar fi trebuit să fie departe, la adăpost de luptă, în cealaltă parte a văii.

— Ajută-mă! strigă Josseran, stând moale în șa, cu mâna la piept.

— Pleacă de-aici! răspunse Furiosul. Ai înnebunit?

Dar își struni calul. Șovăia. La nici douăzeci de pași de el, magadai-ul căzut zăcea nemișcat pe iarbă. Calul său încerca să se ridice la loc în picioare, dar în cele din urmă căzu pradă durerii și-și lăsă capul în iarbă, fără vlagă. Convins că nu avea să-și piardă victima, Furiosul își întoarse calul în loc, coborând iarăși panta. Barbarul scoase un nou strigăt, ținându-se de coama calului ca să nu cadă din șa.

— Ce cauți aici? strigă la el Furiosul.

— Ajută-mă.

— Unde ești rănit?

Îi apucă în pumn haina, smucindu-l în șa. Josseran îl lovi cu pumnul în plină față. Furiosul căzu îndesat pe spate, rămânând astfel, năucit și doar pe jumătate conștient, cu sângele curgându-i din nas.

— Ține minte, surpriză și fentă, mai spuse Josseran. Cele mai mari arme.

Plesni cu putere calul Furiosului pe crupă, alungându-l în josul muntelui. Apoi, își îndemnă armăsarul galben în sus, după Khutelun.

* * *

Iapa ei zăcea pe o parte, zbătându-se în chinurile morții. Avea o săgeată înfiptă în umăr, o alta în burtă și încă una în crupă. Sângele îi șiroia pe coastele ce palpitau. În sfârșit, rămase nemișcată, cu ochii larg deschiși. Mai gâfâi de câteva ori și respirația i se opri.

Khutelun era la câțiva pași mai încolo. Se ținea de gleznă, ridicându-se încet în capul oaselor. „Așa, deci", își spuse. „Asta e ziua morții mele."

Auzi ropotul de copite și văzu alt călăreț de-al lui Sartaq alergând în susul pantei spre ea. Unul din oastea neregulată a lui Aleghu, după cum arăta, cu blănurile cafenii și cizmele de fetru. Își găsi spada în iarbă și se adună pe picioare, fără a mai lua în seamă junghiurile de durere din gleznă. N-avea să-i lase s-o prindă vie, pentru torturile și plăcerile lor.

Omul își opri calul la câțiva pași de ea. Îi recunoscu ochii rotunzi, barba aurie. Joss-ran.

Se aplecă din șa, cu mâna întinsă:

— Repede!

Și o ridică pe cal, lângă el.

* * *

Galopară prin pădurea întunecată de molizi și pini, urmând creasta de-a lungul muntelui. Acum, când scăpaseră de orice primejdie, Josseran era cuprins de însuflețirea ce urmează întotdeauna după o bătălie și strigă cu glas puternic, într-un amestec de ușurare și triumf. Își auzi ecoul glasului răsunând din pereții verticali ai strâmtorii ce abia se vedeau printre copacii din stânga. De undeva vâjâia torentul unui râu.

Khutelun se răsuci în șa, iar Josseran îi zâmbi vesel. Ea, însă, nu-i răspunse la surâs. Era palidă la față, iar de sub eșarfă îi curgea sânge.

— Ești rănită?

— Numai la gleznă. Nu trebuia să vii după mine.

— A fost o prinsoare. Și am câștigat. Amândoi am câștigat. Nu-i așa?

Nu-i răspunse.

Ieșiră dintre copaci, în lumina rece a soarelui, pe o culme golașă roșiatică, complet pleșuvă. Încetiniră pasul. Cărarea îngustă se continua cu o cornișă, pe marginea unei prăpăstii. Deodată, Josseran simți un fior de groază înjunghiindu-l iarăși prin măruntaie. Primăvara și dezghețul stârniseră avalanșe, iar drumul era blocat cu un morman de gheață și bolovani.

Armăsarul lui Josseran se întoarse spre grohotiș, căutând o cale pe unde să treacă. Era prea abrupt. Copitele sale nepotcovite alunecau pe stâncile și lichenii plini de chiciură, iar pietrele desprinse se rostogoleau cu zgomot în josul povârnișului. Într-o parte se înălțau râpile, în cealaltă se căsca prăpastia.

— Lasă-mă aici, spuse ea. Dacă mai rămâi, te pui în pericol.

— Știi ce-ți vor face dacă te prind vie.

— Nu-i voi lăsa să mă ia vie.

Nori de culoarea plumbului se învolburau în jurul piscului, deasupra lor, iar de jos auzeau vuietul apei negre a râului umflat de torentele primăverii. Josseran își întoarse calul, cu gândul de a se întoarce să caute altă cale în jurul muntelui, dar în clipa aceea auzi strigăte dintre copaci. Soldații lui Sartaq îi găsiseră.

Văzu lucirile metalice ale vârfurilor de lance, apoi, unul câte unul, oamenii ieșiră din pădure; de pe coastele cailor se înălțau aburi, mantalele și cizmele erau stropite cu noroi și sânge. Zece la număr, cei mai mulți din kesig-ul lui Khubilai, tovarășii lui de drum din Kashgar. Îl recunoscu printre ei pe Sartaq.

— Du-te înapoi, Joss-ran, șopti Khutelun.

— N-am să te părăsesc.

— Pleacă. Nu pe tine te vor. Lasă-mă aici.

Sartaq și călăreții lui erau la mai puțin de o sută de pași distanță. Unul ridicase arcul la umăr, dar Sartaq întinse mâna și, la strigătul său poruncitor, tătarul scoase săgeata din arc, cam nemulțumit.

— Este o scăpare, spuse Josseran.

Își mână armăsarul galben până pe marginea prăpastiei, privind spre râul înspumat.

— Ți-ai pierdut mințile, spuse Khutelun, ghicindu-i gândul.

— Am mai făcut o dată un asemenea salt.

— Prăpastia nu era nici pe departe la fel de adâncă. De data asta, ai să mori.

— S-ar putea să mor, sau să trăiesc. Dar, dacă scap cu viață, te voi avea pe tine. Sau voi muri, iar atunci nu va mai conta, căci în Acra nu am nimic.

O cuprinse cu brațele după mijloc, ținând-o să nu cadă.

— Spune-mi că te vei mărita cu mine și vom trăi împreună până la sfârșitul zilelor.

— Nu vom mai avea zile.

— Atunci, spune-o doar așa. Ca dar la despărțire.

— Nu pe tine te vor, repetă ea. Întoarce-te la ei. Nu e nevoie să mori!

— Orice om e dator cu o moarte. Nu există scăpare. Doar puțini au prilejul să aleagă momentul și locul.

La drept vorbind, dintotdeauna se temuse de moarte, cu nenumăratele ei forme, prea des îi văzuse chinurile, de prea multe ori îi simțise mirosul, pe câmpurile de luptă din Outremer. Teama de moarte era motivul pentru care luptase cu atâta ferocitate împotriva sarazinilor. Dar, în acel moment, nu-i mai era frică, pentru că acum avea să trăiască fie așa cum voia el, fie nicicum.

— Spune-o! spune că mă iei de bărbat.

Khutelun încercă să se smulgă din brațele lui.

— Nu trebuie să mori!

— O voi face. Oricum.

Fata continuă să se zbată, în timp ce Josseran își întorcea calul cu fața spre Sartaq și tătarii lui. Sartaq rânji, crezând că învinsese.

Josseran îi zări doar o clipă uluirea de pe chip când reveni cu armăsarul spre marginea prăpastiei. Dintr-o dată, Sartaq înțelese ce avea de gând Josseran și scoase un strigăt de surpriză și mânie. Apoi, Josseran porni în galop către margine și începură să cadă, să cadă, să cadă spre aspra judecată a râului.

* * *

Întotdeauna visase că putea să zboare.

Simți iureșul vântului pe obraz și, la fel ca în visurile ei, cerul era și deasupra, și dedesubt. Și strigă cuvintele: Bucuros voi trăi cu tine și-ți voi dărui copii și voi fi femeia ta, dacă asta vrei, dar aproape de îndată vocea i se pierdu în năvala râului care li se repezea în întâmpinare.

Întotdeauna visase că putea să zboare.

Vara venise din nou la Buhara, migdalii erau iarăși în floare. Cărămizile de culoarea mierii a marelui minaret Kalyan se înălțau pe un cer de un albastru nemaivăzut. Sub umbrarele zdrențuite și pestrițe din bazar, covoare proaspăt vopsite se învăpăiau în culori stacojii, galbene ca piciorul-cocoșului și albastre-regale, agățate să se usuce la soare. Struguri, smochine și piersici făceau tarabele să geamă sub greutatea lor și se găseau din belșug pepeni cu miezul sângeriu, care umpleau șanțurile cu zeama lor dulce și lăsau caldarâmul bazarului plin de coji și semințe.

În palatul Il-Hanului Aleghu, însă, altă sămânță dăduse rod, dar aceasta era întâmpinată cu mai puțină plăcere decât cele ale

grădinilor și livezilor din vale.

* * *

Praful plutea prin razele de soare ce se infiltrau din boltă. În marea sală domnea tăcerea, respirația se oprise într-o mie de piepturi, de groază în fața mâniei hanului. Prizonierul, cu mâinile legate la spate în curele de piele, fu aruncat cu fața pe pardoseala de piatră, și nu era nimeni în acea măreață adunare care să nu-și fi deschis mai degrabă propriile vene, decât să schimbe locul cu nenorocitul făcut ferfeniță ce se târa ca o gânganie de noapte la picioarele hanului. Se vedea bine că fusese bătut nu ore, ci zile întregi. În gură îi mai rămăseseră doar puțini dinți, iar ochii îi stăteau aproape închiși.

Wilhelm își simți măruntaiele prefăcându-se în apă. În primul moment nu-l recunoscuse, dar acum, cu o oroare înceată și cumplită, își dădu seama că știa făptura aceea și, de asemenea, bănuia de ce ajunsese într-un astfel de hal.

— Ce se întâmplă? îi șopti el celui de alături.

Tovarășul său era mahomedan, un scrib persan care, pe lângă limba tătară, vorbea și latina. Îi fusese atribuit de curtea lui Aleghu, la sosirea în Buhara, cu câteva săptămâni în urmă.

— Prințesa Miao-yen e grea cu copil, răspunse omul. I s-a răpit fecioria înainte de a ajunge aici. Învinuitul este acest ofițer.

Wilhelm privea cuprins de o fascinație teribilă. Sartaq fu săltat în picioare de gărzi și rămase pe loc, clătinându-se, cu barba rară plină de sânge închegat și pielea de culoarea cretei. Deși nu dădea nici un semn, lui Wilhelm i se păru că-i putea simți mirosul fricii.

Aleghu lătră ceva în limba lui păgână, iar Sartaq îi răspunse, cu glasul ca un horcăit slab.

— Neagă că el a fost, șopti persanul la urechea lui Wilhelm. Nu-i va folosi la nimic. Toată lumea știe că el este vinovatul.

— Ce-i vor face? întrebă Wilhelm, deși o parte din el nu voia să știe.

— Orice i-ar face, nu-i va fi ușor.

Aleghu vorbi din nou, apoi le dădu gărzilor o poruncă. Wilhelm privi cum îl târau pe Sartaq din fața curții.

Acum tătarul urla, virtutea îl părăsise la aflarea morții pe care i-o sortise Aleghu.

— Ce-au să-i facă? repetă călugărul.

— E mai bine să nu știi, barbarule. Mai bine să nu știi.

„Nu”, își spuse Wilhelm. „Nu, nu pot lăsa să se întâmple asta.”

— Spune-i lui Aleghu că eu am fost, zise el. Omul n-are nici o vină. Eu sunt făptașul. Eu.

Dar își închipui numai că rostise aceste cuvinte. Voia ca în sfârșit să-și recunoască vinovăția, dar n-o putea face fiindcă groaza îl paralizase, răpindu-i și graiul, și darul gândirii. Nu mai putea nici măcar să se roage.

* * *

Visa că era în cădere. Sub el se vedea cupola cu raze albastre a moscheii Shah Zinda, câmpiile arzătoare din Kara Kum. Dădea înnebunit din brațe și picioare, prin aer, spre cerul albastru ce se rotea. Apoi, praful registanului se repezi în calea lui și se auzi un sunet cumplit, de pepene spintecat cu spada, țeasta îi crăpă ca o coajă de ou și împroșcă praful.

Apoi, visă că stătea în piața prăfuită, privind leșul, dar nu trupul lui zăcea sub Turnul Morții, ci cadavrul lui Sartaq; și nu mai era vis.

Sartaq era deja numai carne vie când îl azvârliseră din minaret, căci mai întâi îl jupuiseră, acolo în Turnul Morții, tăindu-i pielea cu cuțite ascuțite, fâșii-fâșii, și desprinzându-i-o de carne cu clești de fier. Urletele lui se auziseră prin tot orașul, ca o chemare la rugăciune pentru toți, ca o rugăciune pentru muribunzi, mahomedani și necredincioși laolaltă. Wilhelm stătuse lângă carnea torturată și frântă, împreună cu ceilalți privitori ai execuției din acea după-amiază, murmurând la nesfârșit:

— Al meu a fost păcatul.

Dar nimeni nu înțelegea. Wilhelm știa că scăpase de cumplita pedeapsă, iar acum era condamnat din nou, pentru tăcerea lui.

Aleghu îi trimise un mesaj prin yam lui Khubilai, pentru a-l întreba ce dorea în continuare, cu privire la situația ivită. Răspunsul fu lipsit de orice echivoc.

Miao-yen rămăsese sechestrată în turnul palatului, cu servitoarele, pentru lunile de întemnițare rămase. Apoi, călăul lui Aleghu primi o nouă însărcinare, secretă de astă dată. Miao-yen era prințesă de viță regală, așa că nu se permitea ca sângele lui Chinggis Han să fie vărsat. Pentru ea trebuia să se găsească altă metodă de execuție.

* * *

Rândunelele săgetau printre cuiburile de sub cupole și semidomuri, coborând pe sub ramurile duzilor din grădini, așezându-se în cuiburile pe care le construiseră sub grinzile ieșite în

afară ale caselor cu pereți groși de chirpici. „Iată că și rândunelele se pregătesc să-și clocească ouăle”, își spuse ea, punându-și o mână pe burta umflată. „Ce bucurie frenetică, în zborurile și târcoalele lor vesele. Iar eu aștept aici, în turnul ăsta al durerii, ca o prizonieră.”

Știa că îl nemulțumise pe noul ei stăpân, că supărase pe toată lumea, și mai știa că era ceva în legătură cu copilul ce creștea în pântecul ei. Nu înțelegea cum lua ființă o asemenea viață nouă, doar că trebuia să aibă de-a face cu culcatul bărbatului și al femeii împreună. Însă mai știa, din convorbirile cu preoții nestorieni și cu Tatăl-Nostru-Carele-Ești-În-Ceruri, că un copil putea fi născut și de o femeie tânără și castă, iar acest lucru trebuia să fie privit ca o binecuvântare.

Slujnicele pe care le adusese cu ea din Cathay fuseseră înlăturate și în locul lor se aflau fete persane posomorâte și tăcute, care nu vorbeau decât farsi-ul lor și nu-i puteau explica nimic din ceea ce se întâmpla. Nu înțelegeau datina picioarelor-crini și nici nu încercau să-și ascundă dezgustul când îi schimbau legăturile. Își îndura veghea singuratică, întrebându-se ce ofensă adusese și temându-se de nașterea ce se apropia, pentru care era neajutorată și neștiutoare ca un copil.

* * *

În seara aceea, târziu, veniră soldații, cu armurile zăngănind în timp ce străbăteau grăbiți coridorul spre odăile ei. Erau oștenii lui Aleghu, primii bărbați pe care-i vedea din ziua sosirii ei în Buhara. Aveau chipuri lipsite de voie bună. Se întoarse de la fereastră, așteptându-se la vreun mesager, dar când colo ostașii o apucară de brațe și, fără un cuvânt, o împinseră afară din cameră, pe ușa cu ferecături groase de la capătul culoarului.

Fu purtată în grabă peste dalele hexagonale ale unei curți cu copaci, unde dudele pocneau mărunt sub cizmele soldaților, în penumbra cenușie. După încă o poartă, aștepta un palanchin cu perdele într-o kibitka și i se făcu semn să urce, împreună cu două dintre servitoarele persane, Străbătură străzile, spre poarta de la apus. Printre perdele, Miao-yen zări luminițele nenumăratelor opaițe licărind la ferestre și uși. Apoi ieșiră din oraș și simți răsuflarea fierbinte și fetidă a deșertului.

Se întreba ce-i plănuise Il-Hanul. „Poate că”, își spuse ea, „nu va mai avea loc nici o căsătorie. Poate s-a hotărât să mă strecoare afară la adăpostul întunericului și mă voi întoarce la Shang-tu.”

* * *

Dar ostașii nu veniseră ca s-o escorteze la Shang-tu. Nu avea nici măcar să părăsească hanatul celui ce-ar fi trebuit să-i devină soț. În schimb, fu adusă la o yurtă singuratică de pe câmpiile netede din Kyra Kum, numai cu cele două slujnice mute și o duzină de soldați dintr-ai lui Aleghu să-i țină de urât.

Următoarele câteva zile le petrecu singură în yurtă, speriată și nedumerită. Afară, vântul urla peste câmpia stearpă. Nu știa de ce o aduseseră acolo și nu era nimeni ca să-i spună.

Numai să nu-i facă vreun rău copilașului meu.

* * *

Se crăpa de ziuă, când i se rupseră apele. Junghiul de durere din burtă o luă pe nepregătite, lăsând-o să gâfâie șocată, pe preșurile așternute în yurtă. Strigă după slujnice și întinse o mână spre ele, dar fetele o priveau cu ochii mari, fără a face nici o mișcare s-o ajute. În schimb, ieșiră în fugă să cheme soldații. Peste câteva clipe, perdeaua yurtei fu împinsă în lături și, când le văzu chipurile, urlă, căci în acel moment știu care avea să-i fie soarta.

„Nu copilașului meu."

O târâră afară din yurtă, unde caii așteptau deja, înșeuați pentru plecare. Era o dimineață frumoasă, soarele încă nu răsărise, iar luna se mai zărea ca o fantomă palidă pe cerni deșertului.

— De ce faceți asta? țipă. De ce faceți asta?

Îi legară brațele la spate cu curele de piele și o aruncară pe o lectică legată între doi cai. O duseră la nu mai mult de trei sau patru li depărtare de yurtă. Acolo, o coborâră din litieră, târând-o pe nisip.

Miao-yen urlă, sfâșiată de încă o contracție, dar puțin le păsa de suferințele ei.

Ajunseră la o mică depresiune, cufundată încă în umbră. O trântiră la pământ și, în timp ce unul dintre bărbați o ținea, celălalt îi legă picioarele cu frânghii, între glezne și genunchi. Apoi, îi înfășurară în chingi de piele coapsele și, cu alte curele mai late, șoldurile, atât de strâns încât scoase un răcnet de durere.

— Ce faceți? strigă la ei. Spuneți-mi ce se întâmplă! ce-am făcut?

Fără a se mai atinge de ea, se ridicară, pornind înapoi spre cai. Ofițerul o privi un timp îndelungat, poate pentru a se încredința că oamenii săi îndepliniseră misiunea după precizările exacte ale Il-Hanului, apoi, la ordinul lui, porniră în galop pe câmpie. Miao-yen icni zguduită de încă o durere a facerii și, când îi trecu și

deschise iarăși ochii, soldații nu se mai vedeau decât ca niște puncte negre pierzându-se în zarea moartă.

Și, în timp ce soarele se înălța pe cer, urlă de revoltă și durere spre veșnicul cer albastru, strigând la nesfârșit cuvintele Paternosterului, pe care le învățase de la Tatăl-Nostru-Carele-Ești-În-Ceruri, căci știa că niciodată nu păcătuise față de tatăl sau soțul ei, iar preotul lui Josseran îi spusese că cei nevinovați nu erau nicicând pedepsiți. Ajunge să nu faci altceva decât să îl chemi pe Dumnezeu pe nume, spusese el, și vei fi salvat.

EPILOG.

Toulouse, Franța.

În anul întrupării Domnului Nostru, 1293

Ochii călugărului se întoarseră spre abate.

— Acum știi lucrul cel mai cumplit pe care l-am făcut. Am posedat-o, când era în pragul morții, crezând că numai diavolul și eu aveam să știm ce făcusem. M-am înșelat.

Privirea sa urmări umbrele lumânării, spre colțul chiliei.

— Curelele cu care i-au legat șoldurile și burta nu dădeau voie copilului să se nască. Este o pedeapsă unică printre nomazii din ținuturile acelea de stepă. Până la urmă, pruncul e abătut cu forța de pe drumul firesc al nașterii, în sus, spre organele vitale și inimă. Ucide mama și, o dată cu ea, moare și copilul. Cât timp a trecut până să moară Miao-yen, nimeni nu poate ști. Cum nimeni nu poate ști nici cât de cumplită trebuie să-i fi fost suferința.

Se opri, cu respirația scrâșnindu-i prin plămâni.

— Templierul avusese dreptate, firește. Când am ajuns înapoi la Acra, istoria o luase deja înaintea misiunii noastre. La scurt timp după ce plecaserăm în marea noastră călătorie spre răsărit, hoardele tătărești din miazănoapte au atacat Polonia. Lublinul și Cracovia au fost prădate și, când a auzit vestea, Papa a proclamat o cruciadă împotriva mongolilor. De asemenea, Sfântul Părinte i-a declarat excomunicați pe acei creștini care se alăturaseră tătarilor în Palestina. Și astfel s-a terminat. Înalta curte le-a oprit mâna când mamelucii s-au întâlnit cu tătarii la Ain Jalut și i-au biruit, alungându-l pe Hülegü din Siria. Acum, firește, sarazinii au în stăpânire toată Țara Sfântă, iar șansa noastră de a-i înfrânge s-a pierdut.

— Și templierul cu vrăjitoarea lui tătăroaică?

— Nimeni n-ar fi putut scăpa cu viață dintr-o cădere ca aceea.

Deși apa era adâncă, sub suprafața ei se aflau bolovani mari. Chiar dacă nu s-au zdrobit de pietre, torentul curgea atât de năvalnic încât trebuie să se fi înecat. Și totuși.

Abatele se aplecă mai aproape:

— Ce anume?

— Și totuși, Sartaq mi-a spus, după-amiază când s-a întors, că parcă zărise două capete săltând prin valuri, departe în josul râului. Or fi fost vii sau muriseră? nu putea fi sigur. Și nici eu nu pot fi sigur, nu cu desăvârșire. Zece ani mai târziu, când am vizitat pentru ultima oară Acra, am auzit o povestire despre un negustător mahomedan care susținea că întâlnise un franc cu părul roșu ca flacăra ce trăia printre tătari, undeva pe Acoperișul Lumii. Poate că el era, poate nu era decât alta dintre legendele care zboară prin stepă, fără mai multă substanță decât spiridușii de praf și norii.

Zâmbi, dezvelindu-și dinții putreziți, iar în respirație i se simți izul morții. Abatele se retrase de lângă pat, dar călugărul îl reținu, strângându-i între degete marginea sutanei.

— Mi-l închipui adesea. Nu e ciudat? dacă se întorcea cu mine la Acra, l-aș fi denunțat inchizitorilor Papei ca eretic și hulitor. Și totuși, acum mă gândesc la el, poate, ca la cel mai bun prieten al meu. Surâd chiar când mi-l imaginez trăind acolo, dincolo de mântuire, dincolo de credință, în brațele vrăjitoarei lui barbare, progenitor al propriilor odrasle păgâne.

Închise ochii.

— Și astfel, ascultă-mi confesiunea, în anul Întrupării Mântuitorului nostru, una mie două sute și nouăzeci și trei. În toți acești treizeci și trei de ani am dormit cu păcatele mele și nu le mai pot îndura. Curând, lumânarea va scăpăta și va pieri și mă va lăsa aici în beznă. Adesea am privit pe această fereastră spre răsărit și gândurile mele au cutreierat locurile pe care le-am cunoscut în zilele acelea. În noaptea asta, e zăpadă pe pervaz; pe-acolo pe undeva, va fi fiind zăpadă și pe Acoperișul Lumii, unde tătarii își mână iarăși turmele în jos pe văi, pentru iernat. Mi-i amintesc, tovarășii mei, din zilele mele de glorie și păcat. Te roagă pentru mine acum, rogu-te, căci mă duc să-mi întâlnesc judecătorul.

* * *

Abatele ieși grăbit din chilie. Spovedania călugărului îl înfiorase până-n măduva oaselor; toate vorbele acelea despre idolatri, tărâmuri străine și diavolițe în șaua calului. Nălucirile unei minți păcătoase și slăbite? nu credea o vorbuliță. Se îndoia că bătrânul

acela nevolnic ajunsese vreodată mai departe de Veneția. Și totuși, în timp ce se grăbea prin mânăstirea întunecată, simți pe neașteptate un fior peste chip, ca un vânt iscat de niciunde, și-și închipui că îl atinsese însuși diavolul.

Chiar și pe când stătea înaintea bușteni lor ce trosneau în bucătărie, cu privirea pierdută în flăcări, găsi cu neputință să se mai încălzească, iar firișoarele de păr de la ceafă părură a i se zbârli ca ale unui câine. Intră în capelă și stătu în genunchi la altar aproape până-n zori, rugându-se pentru izbăvirea sufletului său muritor.

GLOSAR arban: pluton tătăresc de zece soldați.

Burcan (Borcan): numele tătăresc al lui Buddha bonz: călugăr chaderi: veșmânt purtat de femeile musulmane, care acoperă tot trupul, inclusiv fața darughachi: comisari rezidenți; localnici angajați de tătari pentru a le administra guvernarea în zonă și a încasa impozitele fondaques: magazii ale comunelor negustorești italiene din statele Palestinei han: (aici) caravanserai amplasat într-un sat sau oraș iwan: intrare boltită într-o moschee keffiyeh (kaffiyeh): acoperământ arăbesc tradițional al capului khang: platformă de cărămizi din chirpici înălțată, pentru dormit, sub care se poate aprinde un foc kibitka: căruță trasă de boi, folosită de tătari pentru transportul yurtelor kufic: caligrafie arabă folosită pe monumente leghe: trei mile marine (5559 m) li: aproximativ cinci sute de metri maidan: (aici) câmp deschis, loc viran magadai: (literal) ales al lui Dumnezeu, escadron mongol de sacrificiu muezzin: muezin, cleric musulman care cheamă din minaret credincioșii la rugăciune ongon: idol confecționat de femeile tătăroaice din fetru și mătase ordu: gospodărie, casă (în sens familial); potrivit legii, un tătar poate avea patru neveste, cu câte o gospodărie pentru fiecare, și în plus oricât de multe concubine, registan: „loc nisipos” – scuarul central în orașele de pe Drumul Mătăsii rod: prăjină, aproximativ cinci metri și jumătate.

Regula: regulamentul strict care guverna viața cotidiană a Templierilor stupă: mormânt sau mausoleu buddhist, cu o formă caracteristică bulbucată tuc: formațiune de cavalerie dintr-o sută de oameni touman: zece tuc-i yassaq: codul de legi proclamat de Chinggis Han

SFÂRȘIT